
ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία Δημοτική Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική
Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

447
31-7-1957

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική
Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

Ἐπειδὴ τὸ Σύγγραμμα τοῦτο εἶναι ἰδιοκτησία μου, κηρύττω ὡς ἀπομίμησιν καὶ μετατύπωσιν κάθε ἀντίτυπον, μὴ ἔχον τὴν ἰδιόχειρον ὑπογραφήν μου, καὶ θέλω καταδιώξει καθ' ὅλην τὴν αὐςηρότητα τῶν νόμων τὴν τοιαύτην παρανομίαν.

Δ. Ἀποστολίδης

Βιβλ. εἰσαγ. 276-934

Πλαίσιωμα ἐκ τοῦ Μακρυγιάννου
Ἀπομνημονευμάτων ἐκδοθὲν
ὑπὸ τοῦ ἐκδότου αὐτῶν ἐπὶ τῇ
ἑκατονταετηρίδι τῆς ἁλώσεως
Ἀθῆναι. ——
—— 1865. ——

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ΕΠΙΤΟΜΗ

ΕΙΣΑΓ: 447

ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ,

Συγγραφεῖσα παρὰ τοῦ Κυρίου Κόμητος

ΣΕΓΥΡΟΥ,

ΜΕΛΟΥΣ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ,

Καὶ Μεταφρασθεῖσα

Παρὰ τοῦ

Δ.Α.ΣΟΥΤΣΟΥ.

Ἀξιωματικοῦ τοῦ Ἱππικοῦ.

ΖΩΣΙΜΑΙΑ.
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΝ ΗΠΕΙΡΩ

ΤΟΜΟΣ ΤΡΙΤΟΣ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ.

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ Ι. ΦΙΛΗΜΟΝΟΣ.

ΟΔΟΣ ΑΔΡΙΑΝΟΥ — ΑΡΙΘ. 25.

1836

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

λεμον. Κατορθώσαντες νὰ τοὺς διαιρέσωσι, νὰ τὲς διαφθείρωσι, καὶ νὰ τὲς μαλθακίσωσι, μετεχειρίσθησαν κατ' αὐτῶν τὸν χρυσὸν ἀντὶ τοῦ σιδήρου, καὶ διὰ τῆς δολοπλοκίας μᾶλλον ὠφελήθησαν παρὰ διὰ τῆς ἰσχύος.

Τὸ Ἄργος, ἡ Κόρινθος, αἱ Μυκῆναι, ἡ Ἦλις, καὶ Ἀρκαδία διετήρησαν τὴν ἐκ τῆς εἰρήνης τοῦ Ἀνταλκίδου ἀνεξαρτησίαν. Αἱ τέχναι, ἐπιςῆμαι καὶ ἡ φιλοσοφία ὠφελοῦντο ἀπὸ τὴν εἰρηνικὴν ταύτην ἐποχὴν, καὶ ἔδιδον ἄλλην διεύθυνσιν εἰς τὰ πνεύματα. Ἡ πλάςιγξ τοῦ πολέμου πανταχοῦ σχεδὸν εἶχε παύσει τοῦ νὰ ἀκούεται. Ἀντικατεςάθησαν δὲ αἱ χειροκροτήσεις τῶν θεάτρων, αἱ ἔριδες τῶν ῥητόρων καὶ αἱ ἐν Ὀλυμπίᾳ ἁμαξοδρομίαι. Οἱ ἥρωες δὲν ὑπῆρχον πλέον. Ἡ δόξα ἐφαίνετο ὡσὰν νὰ ἐλησμονήθη· Ἡ ἡδυπάθεια ἀντικατέστη εἰς τόπον τῆς φιλοδοξίας. Οἱ ποιηταὶ, οἱ ζωγράφοι, οἱ μουσικοὶ καὶ αἱ ἑταῖραι μετήλλαττον ταχέως τὰ ἤθη, ἐνέπνεον τὸν ἔρωτα τῆς πολυτελείας καὶ ἡσυχίας, καὶ κατηνάλισκον τὸ πλεῖον μέρος τῶν ἰδίων καὶ δημοσίων θησαυρῶν. Οἱ Ἀθηναῖοι προπάντων, ἐπὶ τοσοῦτον παρεδόθησαν εἰς τὸν ἀκράτητον ἔρωτα τῶν τεχνῶν καὶ τῆς ἡδυπαθείας, ἥτις ἐχρεώσει τὴν γέννησίν της εἰς τὸν Περικλέα, ὥςε, μετὰ τὰ Θηβαϊκὰ, ἀφιέρωσαν εἰς τοὺς δημοσίους ἀγώνας καὶ εἰς τὰ θέατρα τὰ χρήματα, ἅπερ εἰς νόμος ἐξεπίτηδες διετήρει διὰ τὴν ναυπηγίαν καὶ τὴν ὑπεράσπισιν τῆς πατρίδος.

Ἐνῷ ὅμως ἡ Ἑλλὰς ἀπομαλθακωθεῖσα ἔχανεν ὀλίγον κατ' ὀλίγον τοὺς λαμπροτέρους μαχητάς της, τὴν παιδαγωγίαν της καὶ τὴν ἐπιῤῥοήν της, λαός τις, μέχρι τότε βάρβαρος, ἐφωτίζετο, ἐμεγαλύνετο καὶ προετοιμάζετο νὰ κυριεύσῃ τὴν Εὐρώπην καὶ Ἀσίαν.

Ἐνόσῳ ἡ Ἑλλὰς ἦτον πληθυσμένη ἀπὸ μεγάλους ἄνδρας καὶ ἥρωας, ἡ Μακεδονία, ἀχρία καὶ περιφρον-

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Ελληνική Δημοκρατία
Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

νημένη, ἐφορολογεῖτο ἀκαταπαύστως ἀπὸ τὰς Ἀθήνας Σπάρτην καὶ Θήβας. Δὲν εἶχαν συγχωρήσει εἰς ἕνα τῶν βασιλέων της, Ἀλέξανδρον, τὴν εἴσοδον τῶν Ὀλυμπιακῶν Ἀγώνων, καὶ δὲν τὸν ἐδέχθησαν, εἰμὴ ἀφοῦ ἀπέδειξεν, ὅτι ἦτον Ἕλλην, ἰθαγενὴς τοῦ Ἄργους καὶ ἀπόγονος τοῦ Ἡρακλέους.

Ἀμύντας, ὁ υἱὸς τοῦ Ἀλεξάνδρου, εἶχεν ἐκ τῆς συζύγου του Εὐρυδίκης τρία τέκνα, Ἀλέξανδρον, Περδίκκαν, καὶ Φίλιππον, καὶ ἕνα νόθον υἱὸν, καλούμενον Πτολεμαῖον. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀμύντα, ὁ Ἀλέξανδρος ἀναβὰς ἐπὶ τὸν θρόνον, κατεπολέμησε τοὺς Ἰλλυρίους, ἔκαμεν εἰρήνην μετ' αὐτῶν, καὶ ἔδωκεν ὡς ὅμηρον Φίλιππον τὸν δεύτερον αὐτοῦ υἱὸν, τὸν ὁποῖον ἀπέπεμψαν, καθὼς αἱ συνθῆκαι ἐξετελέσθησαν.

Ἡ βασιλεία τοῦ Ἀλεξάνδρου διήρκεσε μόνον ἓν ἔτος, καθότι ἀπέθανεν. Ὁ Περδίκκας ἔμελλε νὰ γίνῃ διάδοχος. Ἀλλ' Ἀναξτις ἐκ βασιλικοῦ αἵματος, ὀνόματι Παυσανίας, ἐπὶ κεφαλῆς μιᾶς φατρίας, ἐκυρίευσε πολλὰ χωρία. Ἔτυχε δὲ νὰ εὑρίσκεται τότε ὁ Ἰφικράτης εἰς τὰ σύνορα μὲ στρατὸν τῶν Ἀθηναίων. Ἡ μήτηρ λοιπὸν καὶ βασίλισσα Εὐρυδίκη τὸν παρεκάλεσε νὰ ἔλθῃ εἰς τὸ ἀνακτόριόν της· ὅπου εἰς τὰς ἀγκάλας του θέσασα τὸν πρωτότοκον αὐτῆς υἱὸν Περδίκκαν, ἐπὶ δὲ τῶν γονάτων του Φίλιππον τὸν νεώτατον τῶν υἱῶν της· « Ἐνθυμήθητι, κύριε! εἶπεν, ὅτι ὁ Ἀμύντας, φίλος τῶν Ἀθηναίων, ἐσεμνύνετο ἄλλοτε, διότι σὲ εἶχεν υἱοθετήσει καὶ σὲ μεταχειρισθῆ ὡς υἱόν του. Τώρα ὁ Οὐρανὸς σὲ ἐξαποστέλλει, διὰ νὰ μᾶς σώσῃς. Εἷς ἀνταρτης θέλει νὰ ἐξολοθρεύσῃ τὴν οἰκογένειαν τοῦ φίλου σου· βοήθησον λοιπὸν τὰ τέκνα μου διὰ τῶν ὅπλων σε καὶ διὰ τῆς ὑπερασπίσεως τῶν Ἀθηνῶν. »

Ὁ Ἰφικράτης, ἀνὴρ γενναῖος, κατανυχθεὶς ἀπὸ τὰ

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

δάκρυα τῆς Εὐρυδίκης, ἐζράτευσε κατὰ τοῦ ἀνταρτου, καὶ διώξας αὐτὸν, ἀπεκατέζησε τὸν Περδίκκαν ἐπὶ τοῦ θρόνου.

Ὁ νέος οὗτος βασιλεὺς ἔσχε μετ' ὀλίγον ἄλλον τινὰ πόλεμον. Πτολεμαῖος, ὁ νόθος ἀδελφὸς, ἐπανέζη κατ' αὐτοῦ, καὶ μὲ ὅλην του τὴν νοθείαν, κατίσχυσε νὰ ἑλκύσῃ μέγα μέρος πρὸς ἑαυτόν. Ἐπειδὴ δὲ ἀμφότεραι αἱ δυνάμεις των ἦσαν ἀντίπαλοι, καὶ αἱ ἐκβάσεις ἰσόρροποι, ἐξέλεξαν διαιτητὴν τὸν Πελοπίδαν, ὅζις ἔλυσε τὰ δίκαια εἰς τὸν Περδίκκαν.

Οὕτω λοιπὸν διαιτήσας τὸ πρᾶγμα ὁ Πελοπίδας, μετήγαγεν, ὡς ὅμηρον, εἰς τὰς Θήβας τὸν νέον Φίλιππον· ὅπου κατὰ τὴν δέησίν του ὁ Ἐπαμινώνδας τὸν ἔδωκε κατάλυμα εἰς τὴν ἑαυτοῦ οἰκίαν, καὶ διώρισε διδάσκαλόν τε ἕνα περίφημον Πυθαγορικόν. Ἐνταῦθα ὁ νέος οὗτος Ἄναξ, προωρισμένος διὰ τόσας μεγάλας τύχας, μὲ τοιαύτην ἀνδρίαν προικισμένος, καὶ μὲ πνεῦμα τόσον διαπεραστικὸν καὶ τολμηρὸν, ἐσπούδασε τοὺς νόμους τῶν πολιτισμένων ἐθνῶν, διὰ νὰ μορφώσῃ τὸ ἰδικόν του, τὴν τέχνην τῶν μεγάλων στρατηγῶν, διὰ νὰ τοὺς ὁμοιάσῃ, καὶ τὰ ἤθη τῶν ἐλευθέρων λαῶν, διὰ νὰ τοὺς καθυποτάξῃ.

Δέκα ἔτη ὕζερον, ὁ Περδίκκας κατέστρεψε τὸν βίον εἰς μίαν κατὰ τῶν Ἰλλυρίων μάχην. Διάδοχον δὲ ἄφησεν ἕνα υἱὸν ἀνήλικον, ὀνόματι Ἀμύνταν. Εἰδοποιηθεὶς δὲ τοῦτο ὁ Φίλιππος, ἀπέδρασεν ἐκ τῶν Θηβῶν, ἔφθασεν εἰς Μακεδονίαν, καὶ κατέστη αὐτόκλητος μεσοβασιλεύς.

Ὁ Παυσανίας ἀνενέωσε τὰς διὰ τὸν θρόνον ἀξιώσεις του, βοηθούμενος ὑπὸ τῶν Θρακῶν. Ἄλλος τις Ἄναξ, ὀνόματι Ἀργαῖος, διεφιλονείκει ὡσαύτως τὸν θρόνον, βοηθούμενος ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων. Οἱ Ἰλλυριοὶ ἐλεηλά-

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

τουν τὴν Μακεδονίαν. Ὁ θησαυρὸς ἦτον κενὸς, ὁ λαὸς διῃρημένος, ὁ στρατὸς χωρὶς ἀρχηγὸν καὶ τάξιν καὶ ἡ Αὐλὴ πλήρης δολοπλοκιῶν. Τὸ χάος τοῦτο ἐπαπείλει τὴν καταζροφὴν τοῦ βασιλείου. Ἀλλ' ὁ Φίλιππος ἐφάνη ἀνώτερος πασῶν τῶν δυσκολιῶν τούτων.

Καθὼς αὐτὸς ἔλαβε τὰς ἡνίας τῆς διοικήσεως, τὰ πάντα μετήλλαξαν φάσιν. Ἡ εὐγλωττία του ἐνεψύχωσε τὸν δῆμον, ἡ τόλμη του ἐταπείνωσε τοὺς αὐλικοὺς, ἡ εὐστάθειά του ἀπεκατέστησε τὴν στρατιωτικὴν εὐταξίαν, ποιναὶ αὐστηραὶ καθησύχασαν τὰς στάσεις, καὶ ἡ ἐπιδεξιότης του ἐφεῦρεν ἄγνωστα μέσα. Σεβόμενος ἀπὸ τὲς ζρατηγοὺς, τοὺς ὁποίους ἐφώτιζε, λατρευόμενος ἀπὸ τὲς στρατιώτας, τοὺς ὁποίους ἐκάλει συνεταίρους του, καὶ τῶν ὁποίων προηγεῖτο εἰς τοὺς κινδύνους, παρέσχεν ἐντὸς ὀλίγου εἰς τὸν στρατὸν αὐτοῦ τὴν ἐπιφάνειαν καὶ τὴν ἰσχὺν τοῦ Θηβαϊκοῦ στρατοῦ, εἰς τὰς τάξεις τοῦ ὁποίου ἐσπούδασε τὰ πολεμικά.

Ὁ Ἱερὸς Λόχος τῶν Θηβῶν ὑπῆρξε τὸ πρωτότυπον, κατὰ τὸ ὁποῖον ἐμόρφωσε τὴν περίφημον ἐκείνην Μακεδονικὴν Φάλαγγα, ἥτις καθυποτάξασα τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Ἀσίαν, κατέσεισε καὶ τὸν Ῥωμαϊκὸν κολοσσόν.

Αὕτη ἡ φάλαγξ εἶχε χιλίους κατὰ μέτωπον καὶ δεκαὲξ κατὰ βάθος. Οἱ στρατιῶταί της ἦσαν ἐφωπλισμένοι μὲ λόγχας καλουμένας σαρίσσας, τὸ μῆκος εἰκοσι ἑνὸς ποδός. Τὸ ἐκλεκτὸν τοῦτο σῶμα, ἐντελῶς ἐξησκημένον, ἀδιαπέραστον εἰς τὰς προσβολὰς, ἀνεπιδίωκτον εἰς τὰς ἀποχωρήσεις, ἔθετε τέλος εἰς τὰς νίκας, καὶ κατέζρεφε πᾶν τὸ ἐμποδών. Τὸ μόνον ἐλάττωμα τοῦ σώματος τούτου ἦτον, ὅτι δὲν ἐδύνατο νὰ πολεμήσῃ εἰμὴ εἰς εὐρυχώρους καὶ ὁμαλὰς πεδιάδας, καὶ ὅτι ἦτον δύσχρηζον εἰς στενοὺς τόπους.

Ὁ Φίλιππος, μὲ ἀπιστευτον δραστηριότητα, ἐδίωξε

Δημόσιες Βιβλιοθήκες
"Ζωσιμάς" Δημοτική Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

τοὺς Ἰλλυρίους, ἠνάγκασε τοὺς Θρᾴκας νὰ παραδώσωσιν εἰς αὐτὸν τὸν Παυσανίαν, καὶ κατετρόπωσε τὸν στρατὸν τῶν Ἀθηναίων, ὅστις ὑπεράσπιζε τὸν Ἀργαῖον. Τόσον δὲ ἐπιδέξιος, ὅσον καὶ ἀνδρεῖος, ἀπέστειλε γενναίως εἰς τὰς Ἀθήνας τοὺς αἰχμαλώτους, καὶ διεπραγματεύθη μετὰ τῆς Πολιτείας, δεικνύων τὴν σφοδροτέραν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ ἀποκτήσῃ τὴν φιλίαν της.

Τότε λοιπὸν οἱ Μακεδόνες, ἀγέρωχοι διὰ τὰς εὐπραγίας του, ἐκθρονίσαντες τὸν νέον Ἀμύνταν ἀνεψιόν τε, ἀντεκατέστησαν αὐτὸν εἰς τὸν θρόνον.

Τόσον δραστήριος εἰς τὰ τῆς διοικήσεως, ὅσον καὶ εἰς τὸν πόλεμον, ὁ Φίλιππος κατέζησε μεγάλην τάξιν εἰς τὴν Ἐπικράτειαν. Ηὔξησε τὰ στρατεύματά του, τὰς προσόδους του, ἐκαλλώπισε τὴν πρωτεύουσαν μὲ μνημεῖα, εἰρήνευσε τὴν Ἐπικράτειαν διὰ τῆς δικαιοσύνης, εἰσήγαγε τὰς ἐπιστήμας, τὰ γράμματα, τὰς τέχνας, προσείλκυσε διὰ τῆς γενναιότητός του εἰς τὴν Αὐλήν του περιφήμους φιλοσόφους, ἐπιφανεῖς ξένους, ἔπεμψε παντοῦ πρέσβεις, καὶ ἀντεδέχθη πανταχόθεν, καὶ κατήντησεν ἐντὸς ὀλίγου εἰς στάσιν νὰ ἐκτείνῃ μακρὰν τὴν δύναμιν ἑνὸς τόπου, τὸν ὁποῖον ἔσωσεν ἀπὸ τὴν παρολίγου καταστροφήν, τόπου, ὅστις, διὰ τῆς μεγαλοφυΐας τοῦ Φιλίππου, ἐξῆλθεν ἀπὸ τὴν δυοφεροτέραν νύκτα καὶ διέδωκεν ἐντὸς ὀλίγου τὴν ζωηροτέραν καὶ τὴν πλέον ἀνέλπιστον λάμψιν.

Κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἡ τύχη, διὰ νὰ μεγαλύνῃ ἔτι μᾶλλον τὴν δόξαν τε, προπαρεσκεύαζεν ἕνα ἀντίζηλον, ἄξιον αὐτοῦ. Ὁ ἀντίζηλος οὗτος δὲν ἦτον βασιλεύς τις ἰσχυρὸς, δὲν ἦτον περίφημός τις μαχητὴς, ἀλλὰ περιβόητος ῥήτωρ, ὁ Δημοσθένης, ὅστις ἀπέδειξε μὲ τὰ ἐμπόδια, ἅπερ ἀντέσησεν εἰς τὴν μεγαλοφυΐαν τοῦ Φιλίππου, ὅτι ὁ λόγος εἶναι συχνάκις ἰσοδύναμος μὲ

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ὁλόκληρον κρατὸν, καὶ ὅτι ἡ εὐγλωττία ἔχει τοὺς κεραυνούς της, ὡς καὶ ὁ πόλεμος.

Ἦτον δύο ἔτη μικρότερος τὴν ἡλικίαν. Ὁ πατὴρ τὸν εἶχε χαλκουργεῖα, τῶν ὁποίων αἱ πρόσοδοι ὑπεσήριζον τὴν ἀνεξαρτησίαν τοῦ υἱοῦ. Ὁ νέος λοιπὸν Δημοσθένης εἶχε σπουδάσει εἰς τὰ σχολεῖα τοῦ Πλάτωνος καὶ τοῦ Ἰσοκράτους. Ἡ περίκριτος ἐπιτυχία μιᾶς δημηγορίας τοῦ Καλλιμάχου παρώτρυνε τὸν ἐνθουσιασμόν του, καὶ ἐντεῦθεν ἐγεννήθη τὸ πρὸς τὴν ῥητορικὴν τέχνην ἐκεῖνο πάθος του, καθ' ἣν ἔμελλέ ποτε νὰ ὑπερβῇ τοὺς ἀντιζήλους καὶ διδασκάλους του. Ἡ φύσις ὅμως εὐνόησε μᾶλλον τὸ πνεῦμά του παρὰ τὸ ὄργανόν του· καθότι ἐτραύλιζε καὶ ἐπρόφερε μερικὰ στοιχεῖα μὲ μεγάλην δυσκολίαν. Τί ὅμως δὲν δύναται ἡ σαθερὰ θέλησις! Κατασφέφει πάντα τὰ πρὸ ποδῶν ἐμπόδια.

Τὴν πρώτην φορὰν, καθ' ἣν ὁ Δημοσθένης ἐφάνη ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐξευρίχθη ὁ δὲ ἀγανακτισμένος πρὸς τὴν ὕβριν ταύτην, ὄχι ὅμως ἐκκαρδιωμένος, ὥμοσε νὰ νικήσῃ τὴν φύσιν, καὶ τὸ κατώρθωσεν ἐξασκούμενος εἰς τὸ νὰ ὁμιλῇ ἐκφώνως μὲ κογχύλας εἰς τὸ στόμα, εἰς τὰ παράλια μ' ὅλην τὴν ταραχὴν τῶν ἠγριωμένων κυμάτων. Τοιουτοτρόπως ἐσυνείθισε νὰ μὴ ἐκπλήττεται πρὸς τοὺς μορμυρισμοὺς καὶ τοὺς θορύβους τοῦ δήμου.

Τὸ εὐερέθιστον τῶν νεύρων του προυξένει εἰς τοὺς ὤμους του κίνησιν σπασμώδη, ἄχαριν καὶ ἐναντίαν εἰς τὴν προσήκουσαν τοῦ ῥήτορος ἀξιοπρέπειαν. Διὰ νὰ θριαμβεύσῃ δὲ καὶ κατὰ τῆς ἕξεως ταύτης, ἐδημηγόρει καθ' ἑαυτὸν εἰς ἕν ξενόχωρον βῆμα, ἄνωθεν τοῦ ὁποίου ἐπήρτετο λόγχη, τῆς ὁποίας ἡ ἄκρα ἐμπόδιζε τὴν ἀκούσιον κίνησιν, τὴν ὁποίαν ἤθελε νὰ κατανικήσῃ.

Ἀντὶ νὰ μιμηθῇ τὴν ἀφροσύνην καὶ ἀμέλειαν τῶν ἐφαμίλλων του, οἵτινες ἐνεθαῤῥύνοντο εἰς τὰ φυσικά των

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

χαρίσματα, διὰ νὰ αὐτοσχεδιάζωσι, καὶ νομίζων, ὅτι πρέπει νὰ προμελετᾷ τις, ὅτε μέλλει νὰ εἰπῇ εἰς σεβασὴν ἐκκλησίαν καὶ περὶ τῶν τῆς πολιτείας ὑποθέσεων, ἐκλείετο συχνάκις εἰς κατάγειον μελετητήριον διὰ νὰ προετοιμάζῃ, νὰ συνθέτῃ καὶ νὰ διορθόνῃ τὰς δημηγορίας του. Ἐξύριζεν ἐνίοτε καὶ τὸ ἥμισυ τῆς κεφαλῆς του, διὰ νὰ μὴ ἠμπορῇ νὰ ἐξέλθῃ.

Διὰ τοῦτο ὁ ῥήτωρ Δημάδης ἔλεγεν, ὅτι οἱ λόγοι τοῦ Δημοσθένους ἔλαιον ὄζουσιν (1), ὑπαινιττόμενος τὸν λύχνον, ὅσις ἐφώτιζε τὸ μελετητήριόν του.

Ἡ εὐγλωττία τοῦ περιφήμου τούτου ἀνδρὸς, ἥτις παρέσχεν εἰς αὐτὸν τοιαύτην ὑπεροχὴν ἐπὶ τῶν συμπολιτῶν του, ἦτον ἐμβριθὴς, ῥαγδαία, αὐχηρὰ καὶ σφοδρά. Πάντοτε μὲ ἐπιπλήξεις, καὶ οὐδέποτε μὲ κολακείας ἐξουσίαζε τὸν δῆμον. Ἀνεπόλει τὴν παρελθοῦσαν αὐτοῦ δύξαν, τὴν παροῦσαν διαφθορὰν, ἐπῆνει διὰ δηκτικῶν ἐπαίνων τὰ προτερήματα, τὴν ὀρεξηριότητα τῶν ἐχθρῶν, καὶ ἤξευρε νὰ ἀφυπνίζῃ ἐγκαίρως τοὺς Ἀθηναίους ἀπὸ τὴν μαλθακότητά των διὰ κεραυνοβόλων ἀποσροφασμῶν.

Πότε ἐπεκαλεῖτο τοὺς θεοὺς πρὸς βοήθειαν τῆς δυσυχοῦς πατρίδος του ἀπὸ τὸν κίνδυνον τῆς πλησιαζούσης καταζροφῆς· πότε, διὰ νὰ ἀναφλέξῃ τὰς καρδίας, ἀνεκαλεῖτο τοὺς νεκτέρους τῶν ἡρώων τῆς Σαλαμῖνος, Μαραθῶνος καὶ Πλαταιῶν. Τὸ δὲ παρέχον τὴν μεγίσην ἰσχὺν εἰς τοὺς λόγους του πρὸ πάντων ὑπῆρξεν ὁ ὑπὲρ πατρίδος διακαὴς αὐτοῦ ἔρως, τὸν ὁποῖον οὐδὲν ἐδύνατο νὰ ἀποκοιμίσῃ, νὰ ἐκπλήξῃ, νὰ διαφθείρῃ.

---

(1) Βρωμοῦσι λάδι.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

Καθ' ὃν καιρὸν ὁ Δημοσθένης ἔβλεπε μὲ ἀνησυχίαν τὰς ταχείας προόδους τῶν δυνάμεων τοῦ Φιλίππου, αἱ Ἀθῆναι κατεταράχθησαν ἀπὸ τὴν ἀγγελίαν τῶν φοβερῶν προπαρασκευῶν τοῦ βασιλέως τῆς Περσίας ὁποῦ ἦν ἐπιχείρημα ἀγνοούμενον. Οἱ Ἀθηναῖοι ἐνόμιζον, ὅτι ἐσχεδίαζε καὶ ἄλλην κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἐκστρατείαν, καὶ ἤθελον νὰ τὴν προλάβωσιν ἀντεκστρατεύοντες. Ἀλλ' ὁ Δημοσθένης, βλέπων ἕνα βεβαιότερον κίνδυνον ἐπαπειλούμενον ἐκ τῆς Μακεδονίας, κατέπεισε τοὺς συμπολίτας του νὰ ἀπαρτίσωσι ναυτικὸν, καὶ ν' ἀποφύγωσι μετ' ἐπιμελείας πᾶσαν ἄφρονα διαγωγὴν, δυναμένην νὰ παροξύνῃ τὴν Περσίαν.

Τότε καὶ ἡ Σπάρτη εἶχεν ἀρχίσει νὰ ἀνεγείρεται ἀπὸ τὰς ἥττάς της καὶ νὰ ἐπαπειλῇ τοὺς Θηβαίους, ἀπεστερημένους ἤδη τοὺς λαμπροὺς στρατηγούς των. Ὁ Δημοσθένης κατέπεισε τοὺς Ἀθηναίους, ὅτι, μὲ ὅλην τὴν μετὰ τῶν Λακεδαιμονίων συμμαχίαν των, ἐν πρέπει νὰ τοὺς ἀφήσωσι νὰ κυριεύσωσι τὴν Μεγαλόπολιν. Αἱ Ἀθῆναι ἠκολούθησαν τὴν συμβουλήν του, καὶ στείλασαι τρεῖς χιλιάδας πρὸς βοήθειαν τῆς πόλεως ταύτης, ἐκράτησαν ἴσην τὴν πλάγιγγα μεταξὺ Σπαρτιατῶν καὶ Θηβαίων.

Ἡ ἰσχὺς τοῦ Φιλίππου ηὔξανε τότε, ὡς καὶ ἡ τολμηρία του· καθότι, μετὰ μίαν νίκην ἐκ τοῦ συστάδην κατὰ τῶν Ἰλλυριῶν, ἐκυρίευσε τὴν Ἀμφίπολιν, ἀποικίαν τῶν Ἀθηναίων. Ἐπειδὴ δὲ ἀκόμη ἐν ἤθελε νὰ κινήσῃ τοὺς Ἀθηναίους εἰς ὑποψίαν, ἐκήρυξε τὴν πόλιν ταύτην ἀνεξάρτητον· ἔλαβεν ὅμως τὴν φροντίδα νὰ ἀφήσῃ ἐκεῖ ἀνθρώπους ἐπιδεξίους καὶ ἀφοσιωμένους, οἵτινες ὑπερχρέωσαν ἐντὸς ὀλίγου τοὺς κατοίκους νὰ παραδοθῶσιν εἰς αὐτόν.

Θαρσήσας δὲ ἀπὸ τὴν ἐπιτυχίαν ταύτην, ἐπεχείρησε

Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

θαρσαλαιότερα ἐπιχειρήματα, καθυποτάξας τοὺς Παίονας, κυριεύσας καὶ τὴν Ποτίδαιαν, ἔνθεν ἐξεδίωξε τὴν φρουρὰν τῶν Ἀθηναίων.

Ὁ δὲ Δημοσθένης, ὅστις τὸν ἐπηκολούθει μὲ ἀνήσυχον ὄμμα, εἰς μάτην ἐπάσχισε νὰ καταχήσῃ εὐαισθήτες τοὺς συμπατριώτας του πρὸς τὴν ὕβριν ταύτην. Ὁ ἐπιδέξιος Φίλιππος ηὗρε μέσον νὰ ἀποκοιμήσῃ τὰς ὑποψίας των, κολακεύων τὴν φιλαυτίαν των· καθότι τοὺς ἔδιδε μεγαλοπρεπεῖς ὑποσχέσεις, καὶ ἐζήτει τὴν συμμαχίαν των, ἐν ᾧ καιρῷ ἐπρόσβαλε τοὺς συμμάχους των. Αἱ μηχανουργίαι του τόσον ἐντελῶς ἐπέτυχον εἰς διαφόρους λαοὺς τῆς Ἑλλάδος, ὥστε, ἀντὶ νὰ ἀντισταθῶσιν εἰς τὰς προόδους του, καθίσων αὐτὸν διαιτητὴν τῶν ἰδίων διχονοιῶν. Μία τῶν λυσιτελεστέρων αὐτοῦ πράξεων ὑπῆρξε τῆς Κνίδου ἡ ἅλωσις. Ἡ κατάκτησις τῆς χώρας ταύτης παρέσχεν εἰς αὐτὸν μεταλλουργεῖα, ἐκ τῶν ὁποίων ἐλάμβανεν ἐτησίως τρία ἑκατομμύρια, ἀριθμὸς, ὅστις ὑπερέβαινε τὰς προσόδους τῶν Ἀθηνῶν.

Ἡ νέα αὕτη θησαυρῶν πηγὴ ηὔξησε τὰ στρατεύματα του, τὸν ἐχορήγησε πανταχοῦ κατασκόπους καὶ φίλους, καὶ ἤνοιξε τὴν εἴσοδον πολλῶν πόλεων. Διὰ τοῦτο ἔλεγεν, ὅτι οὐδὲν τεῖχος ἐθεώρει ὡς ἀνάλωτον, ὅπου ἐδύνατο νὰ ἐμβῇ ἡμίονος, φορτωμένος ἀργύριον.

Ἀντὶ δὲ νὰ ἐμποδίσωσι τοὺς σκοπούς του, αἱ Ἀθῆναι καὶ Θῆβαι κατεγίνοντο εἰς τὰς ἰδίας των διαφοράς, καὶ ἔτρεφον συμβοηθοῦσαι τὴν τότε διχόνοιαν εἰς τὴν νῆσον Εὔβοιαν ἀπὸ δύο ἀντιπάλους στάσεις.

Ὁ πόλεμος οὗτος, ὀλίγον ἐπωφελὴς, ἔλαβε τέλος διὰ τῆς ἀφίξεως στόλου τῶν Ἀθηναίων, ὅστις ἀποβιβάσας στρατεύματα εἰς τὴν νῆσον ταύτην, ἐδίωξε τοὺς Θηβαίους.

Κατὰ τὸ 3648 ἀπὸ Κτίσεως, τριακόσια πεντήκοντα ἓξ ἔτη πρὸ Χριστοῦ, ἡ βασίλισσα Ὀλυμπιὰς, σύζυγος

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

τοῦ Φιλίππου, ἔγινε μήτηρ Ἀλεξάνδρου τοῦ Μεγάλου.

Ἐτέχθη τὴν αὐτὴν ὥραν, καθ' ἣν ὁ ἄφρων Ἐρόστρατος ἐπυρπόλησε τὸν ἐν Ἐφέσῳ ναὸν, διὰ νὰ ἀποθανατίσῃ τὸ ὄνομά του. Οἱ ἄνθρωποι κατεφρόνησαν τὴν μανίαν τοῦ Ἐροστράτου, ὅστις ἔκαυσεν ἕνα μόνον ναόν· θαυμάζουν δὲ τὴν τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὅστις ἐπυρπόλησε τὴν οἰκουμένην.

Καθ' ἣν στιγμὴν ὁ Φίλιππος ἔμαθε τὴν γέννησιν τοῦ υἱοῦ του, αἱ ἀλληλογραφίαι του τὸν ἀνήγγειλαν, ὅτι εἶχε κερδίσει τὸ δραβεῖον τῶν Ὀλυμπιακῶν Ἀγώνων, καὶ ὅτι ὁ Παρμενίων, εἷς τῶν στρατηγῶν του, εἶχε νικήσει εἰς μίαν λαμπρὰν νίκην τοὺς Ἰλλυριούς. Τότε ἔγραψε πρὸς τὸν περίφημον φιλόσοφον τῶν Σταγείρων Ἀριστοτέλην τὰ ἑξῆς· « Σὲ εἰδοποιῶ, ὅτι ἀπέκτησα υἱόν. Εὐ-
» χαριστῶ τοὺς Θεοὺς ὀλιγώτερον διότι μὲ τὸν ἔδωκαν,
» παρὰ διότι ἐγεννήθη, ζῶντος σοῦ. Ἐλπίζω, ὅτι διὰ
» τῶν φροντίδων σου θέλω ἔχει διάδοχον ἄξιον ἐμοῦ. »

Κατὰ δὲ τὸ 3649 ἐξερράγη εἰς τὴν Ἑλλάδα θρησκευτικὸς πόλεμος, κατ' ἀρχὰς μερικὸς, ἔπειτα δὲ ἐθνικός. Ἐκαλεῖτο Ἱερὸς Πόλεμος, καὶ διήρκησε δέκα ἔτη.

Οἱ Φωκεῖς εἶχαν γεωργήσει μέρος τῆς χώρας, τῆς ἀφιερωμένης εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος· κατηγορηθέντας λοιπὸν ὡς ἱεροσύλους οἱ Ἀμφικτύονες τοὺς κατεδίκασαν εἰς μεγάλην χρηματικὴν ζημίαν. Ἀλλ' ὁ Φιλομέλης, ἀρχηγὸς τῶν Φωκέων, ἀντεξάθη εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς καταδίκης, ἐπιχειρίζόμενος εἰς ἕνα σῖχον τοῦ Ὁμήρου, λέγοντα, ὅτι ὁ ναὸς τῶν Δελφῶν ἐξαρτᾶτο ἐκ τῆς Φωκίδος, καὶ ἔπρεπε νὰ μένῃ ὑπὸ τὴν ἐφορίαν της.

Σπεύδων λοιπὸν ἐπὶ τὰ ὅπλα μετὰ τῶν συμπολιτῶν τε, ἐπρόσβαλε κατ' ἀρχὰς τοὺς κατοίκους τῶν Λοκρῶν, εἰσῆλθεν ἔπειτα εἰς τὸν ναὸν, ἐξέσχισε τὸ ψήφισμα τῶν Ἀμφικτυόνων, καὶ μὲ ἀπειλὰς κατώρθωσεν ἀπὸ τὴν Ι-

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ἐρειαν τοῦ Ἀπόλλωνος ἕνα χρησμὸν ὑπὲρ αὐτοῦ. Οἱ Ἀμφικτύονες ἐπρόταξαν τοὺς Ἕλληνας νὰ πολεμήσωσι τὲς Φωκεῖς, τοὺς ὁποίους ἐβλήθουν κρυφίως αἱ Ἀθῆναι καὶ ἡ Σπάρτη. Οἱ Θηβαῖοι, Λοκροὶ καὶ Θεσσαλοὶ ἐκηρύχθησαν ὑπὲρ τῶν Ἀμφικτυόνων. Ὁ δὲ Φιλομέλης, μὴ ἔχων χρήματα διὰ νὰ πληρώσῃ τὰ στρατεύματα, ἐσύλησε τὸν ἐν Δελφοῖς ναὸν, τοῦ ὁποίου τὴν ὑπεράσπισιν καὶ ἐπαγρύπνησιν ἤθελεν αὐτὸς νὰ ἔχῃ.

Ὁ πόλεμος ἔγινε σκληρὸς, καθότι ἦτον θρησκευτικός. Εἰς ἄλλας διχονοίας ἡ μάχη γίνεται κατὰ ἐχθρῶν μὴ μισουμένων· εἰς αὐτὰς ὅμως, ἐπειδὴ νομίζουν τὸν οὐρανὸν ἀγανακτισμένον, τὰ πάθη διαπυροῦνται, ἕκαστος στοχάζεται, ὅτι θὰ ἐκδικήσῃ τοὺς Θεοὺς, καὶ βδελύττεται τὸν ὑπεναντίον ὡς ἔνοχον καὶ ἱερόσυλον. Οἱ Θηβαῖοι, σφάξαντες τοὺς αἰχμαλώτους των, ἐνίκησαν εἰς μίαν μάχην τοὺς Φωκεῖς, καὶ ὁ Φιλομέλης, περικυκλωμένος ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς, ἔγινεν αὐτόχειρ, διὰ νὰ ἀποφύγῃ τὴν ποινήν.

Ὀνόμαρχος ὁ ἀδελφός του, διαδεχθεὶς αὐτὸν, ἐπεθάρρυνε τὰ στρατεύματά του, καὶ ἐπολέμησε μετ' ἐπιτυχίας.

Κατὰ τὸν αὐτὸν σχεδὸν καιρὸν, τ. 335ο, ἡ Ἀρτεμησία, βασίλισσα τῆς Καρίας, ἔγινε περιβόητος διὰ τὴν πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς στοργήν. Μαυσώλος ὁ συζυγός της εἶχε θέλξει τὴν καρδίαν της διὰ τοῦ ἔρωτος. Ἐράσμιος εἰς τὴν οἰκογένειάν του, βδελυκτὸς παρὰ τοῖς ὑπηκόοις τυ, καθότι ἐκυβέρνα τυραννικῶς, εἶχε κατακτήσει τὴν Ῥόδον καὶ Κῶ, αἵτινες ἀπώλεσαν ἐπὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ τὴν ἡσυχίαν καὶ ἐλευθερίαν. Ἀλλ' ὁ θάνατος ἐπέθεσε ταχὺ τέλος εἰς τὸ ςάδιον τῶν ἀνδραγαθημάτων του. Ἡ Ἀρτεμησία ἦτον ἀπαρηγόρητος. Ἡ δὲ μεγαλοπρέπεια τῆ τάφῳ, τὸν ὁποῖον ἔδρυσε πρὸς τιμήν τυ, ἔκαμε τὲς μεταγενεστέρες νὰ ὀνομάζωσι Μαυσωλεῖα πάν-

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ἱστορική Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

τα τὰ τοιαῦτα ἐπικήδεια μνημεῖα. Δὲν ἐνέκλεισεν ὅμως τὰ λείψανά του, ἀλλὰ ἠθέλησε νὰ ἐνταφάσῃ ἐν ἑαυτῇ τὸ μόνον λείψανον τοῦ τόσον ἐρασμίου ἀντικειμένου, ἀναμιγνύουσα καθ' ἑκάστην εἰς τὸ ποτόν της τὴν τέφραν του. Τὰ ἀνεξάντλητα δάκρυά της τὴν ἀπεθανάτισαν. Ὑπεσχέθη βραβεῖα εἰς τὸν ῥήτορα, ὅστις ἔμελλε νὰ ἐκφωνήσῃ τὸν εὐγλωττότερον λόγον εἰς ἐπιτάφιον τοῦ Μαυσώλου. Ὁ Θεόπομπος, διαφιλονεικήσας τὸ βραβεῖον πρὸς τὸν Ἰσοκράτην, ἐκηρύχθη νικητής.

Ἡ Ἀρτεμησία ἐξετέλεσε τὰ τῆς βασιλίσσης καὶ συζύγου χρέη. Οἱ Ῥόδιοι, νομίσαντες αὐτὴν καταδαμασμένην ἀπὸ τὴν λύπην της, καὶ ἀποστατήσαντες ἠθέλησαν νὰ τὴν ἐκθρονίσωσιν. Ὁ Δημοσθένης τοὺς ἐβοήθησε, κηρυχθεὶς κατὰ τῆς Ἡρωΐδος ταύτης. Ἡ δὲ ἀντισταθεῖσα γενναίως κατὰ τῶν προσβολῶν τῶν Ῥοδίων, τοὺς ἐνίκησεν ὁλοκλήρως· μὴ δυναμένη ὅμως νὰ νικήσῃ καὶ τὸ καταναλίσκον αὐτὴν πένθος, ἀπέθανε δύο ἔτη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Μαυσώλου.

Ὁ Ἱερὸς Πόλεμος ἐξηκολούθει μανιωδῶς· ὁ δὲ Φίλιππος, ἁρπάσας τὴν εὐκαιρίαν, χωρὶς νὰ ἐγκολπωθῇ οὐδεμίαν φατρίαν, καὶ ἐνῷ οἱ Ἕλληνες ἀδυνάτιζον ἐξ αἰτίας τῶν ἐμφυλίων στάσεων, ἐξέτεινε τὰς κατακτήσεις του εἰς τὴν Ἰλλυρίαν καὶ Θρᾴκην.

Ὅταν ὁ Φίλιππος ἐπολιόρκει τὴν Μεθώνην, εἷς τοξότης Ἀμφιπολίτης, ὀνόματι Ἀστήρ, ἐπρόσφερεν εἰς αὐτὸν τὰς ἐκδουλεύσεις του, βεβαιῶν, ὅτι τὸ βέλος του δὲν ἀστοχεῖ ποτε κατ' οὐδενὸς πτηνοῦ. Ὁ δὲ Φίλιππος ἀπεκρίθη, σκώπτων, ὅτι θέλει τὸν μεταχειρισθῇ, ὅταν κηρύξῃ πόλεμον κατὰ τῶν χελιδόνων.

Ὁ Ἀστὴρ λοιπόν, χολωμένος διὰ τὴν περιφρόνησιν ταύτην, εἰσῆλθεν εἰς τὴν Μεθώνην, καὶ, ὅταν εἶδε τὸν βασιλέα πλησιάζοντα εἰς τὰ τείχη, ἐτόξευσεν ἓν βέλος

Δημόσιες Βιβλιοθήκες
Σωσμαία - Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

κατ' αὐτοῦ, ἐπὶ τοῦ ὀπισθίου ἦσαν ἐγγεγραμμένα τὰ ἑξῆς· « Εἰς τὸν δεξιὸν ὀφθαλμὸν τοῦ Φιλίππου. » Τὸ βέλος πτερόεν διεπέρασε τὸν ὀφθαλμὸν τοῦ Μονάρχου. Ἀλλ' ὁ βασιλεὺς ἀντετόξευσε τὸ αὐτὸ βέλος εἰς τὴν πόλιν μὲ τὴν ἑξῆς ἐπιγραφήν· « Ὁ Φίλιππος θὰ κρεμάσῃ τὸν Ἀστέρα. » Κυριεύσας δὲ τὴν πόλιν, ἔβαλεν εἰς πρᾶξιν τὴν ὑπόσχεσίν του.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην, Λυκόφρων ὁ ἀδελφὸς τῆς γυναικὸς καὶ διάδοχος τοῦ Ἀλεξάνδρου τῶν Φερῶν, διήγειρε κατ' αὐτοῦ, ἐξ αἰτίας τῆς ὠμότητός του, μέρος τῆς Θεσσαλίας. Ὁ βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας ὑπεράσπισε τοὺς ἀντάρτας, καὶ ἄρχισε νὰ γίνεται μέρος τῶν φατριασῶν τοῦ Ἱεροῦ πολέμου.

Ὁ Ὀνόμαρχος, νικητὴς εἰς διαφόρους μάχας, εἶχε κυριεύσει πολλὰς πόλεις τῶν Θηβαίων. Τρέψας ἔπειτα τὰ ὅπλα κατὰ τοῦ Φιλίππου, κατ' ἀρχὰς ἐνίκησεν αὐτὸν λαμπρὰν νίκην. Τέλος ὅμως συγκροτήσας καὶ δευτέραν μάχην ἐκ τοῦ συστάδην, καὶ ἡττηθεὶς ἔπεσεν εἰς τὴν μάχην.

Ἐξ χιλιάδες Φωκεῖς συναπωλέσθησαν, καὶ τρεῖς χιλιάδες αἰχμαλωτίσθησαν. Ὑπέταξεν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας ὅλους τοὺς λαοὺς τῆς Ἑλλάδος, οἵτινες ἐμάχοντο ὑπὲρ τῶν προνομίων τοῦ ἐν Δελφοῖς ναοῦ. Οὕτω λοιπὸν ἡ θρησκεία συνέτρεξεν εἰς τὴν ὑποδούλωσιν τῆς Ἑλλάδος, καὶ εἰς τὴν αὔξησιν τῆς Μακεδονικῆς ἐξουσίας.

Μολονταῦτο οἱ Φωκεῖς ἐξηκολούθησαν μερικὸν καιρὸν, νὰ μάχωνται μὲ τὴν γενναιότητα τῆς ἀπελπισίας. Φάϋλος, ὁ ἀδελφὸς τοῦ Ὀνομάρχου, καὶ Φακέλος ὁ υἱός του, διέπρεψαν ἐνδόξως ἀγωνισθέντες· τέλος ὅμως ὑπέπεσαν ὑπὸ τὸν σίδηρον τῶν Μακεδόνων.

Οἱ Θηβαῖοι εἶχαν ἐξανθρωπισθῇ, ἡ δὲ Φωκὶς κατερημώ-

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

θη καὶ κατεξωλοθρεύθη. Ὁ ναὸς τῶν Δελφῶν ἀπώλεσεν, ἐξ αἰτίας τοῦ ἐπιχειρισθέντος τούτου πολέμου ὑπὲρ τῆς διατηρήσεώς του, πλέον τῶν δέκα χιλιάδων ταλάντων. Ἡ ἀπαύδησις ἐπέφερε τὴν εἰρήνην. Οἱ ὀλίγοι περισωθέντες Φωκεῖς ἔδειξαν μεταμέλειαν, ἀλλὰ βραδέως, καὶ ἔλαβον παρὰ τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας τὴν ἄδειαν τοῦ νὰ εὕρωσιν ἄσυλον εἰς τὴν Πελοπόννησον. Ὁ δὲ Φίλιππος διεμοιράσθη τὰς γαίας των μετὰ τῶν Θηβαίων.

Ἡ τύχη, σαθερῶς εὐνοοῦσα τὸν βασιλέα τῆς Μακεδονίας, ἐμπόδιζε τότε τὸν βασιλέα τῆς Περσίας νὰ ὠφεληθῇ ἀπὸ τὰς διχονοίας τῶν Ἑλλήνων, καὶ νὰ τρέψῃ κατ' αὐτῶν τὰ ὅπλα του. Ἡ Φοινίκη ἀποστατήσασα, ἐφρόνει τὰ τοῦ Νεκτανάβιδος, βασιλέως τῆς Αἰγύπτου. Μέμνων ὁ Ῥόδιος, ἀναγνωρισθεὶς διὰ τῶν πολεμικῶν αὐτοῦ προτερημάτων, ἐδίωξε τοὺς Πέρσας ἀπὸ τὴν Τύρον καὶ Σιδῶνα, συμμαχούντων καὶ τῶν ἡγεμόνων τῆς Κύπρου.

Πρὸς τούτοις ὀκτὼ χιλιάδες ἐθελονταὶ Ἕλληνες, στρατηγούντων δύω Ἀθηναίων Φωκίωνος καὶ Εὐαγόρου, υἱῶν τοῦ Νικοκλέους, ἐπροσφέραν ἑαυτοὺς εἰς τὸν βασιλέα τῆς Περσίας. Δυσαρεσθεὶς ὁ στρατηγὸς Μέμνων ἀπὸ τὴν ἀχαριστίαν τοῦ Νεκτανάβιδος, ἐξεδικήθη εὐκόλως, ἐγκολπωθεὶς τὴν φατρίαν τοῦ Ὤχου, καὶ παραδώσας εἰς αὐτὸν τὴν Σιδῶνα. Ἀλλ' οἱ Σιδώνιοι ἀπηλπισμένοι, διότι ἐγκατελείφθησαν εἰς τὴν μανίαν τοῦ ἀδυσωπήτου αὐτῶν ἐχθροῦ, ἐπυρπόλησαν τὴν πόλιν των, καὶ ἀπώλοντο εἰς τας καταναλισκούσας αὐτὴν φλόγας.

Ἄπασα ἡ Φοινίκη καθυποτάχθη· ἡ δὲ συμφορὰ αὐτῆς παρέσυρε τὴν τῆς Κύπρου, ἥτις δὲν ἐδυνήθη νὰ ἀντισταθῇ εἰς τὸν νικητήν.

Ὁ δὲ Ὤχος, ἁρπάσας τὴν εὐκαιρίαν ταύτην, εἰσέβα-

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Σοφιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

λεν εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἐνίκησεν ἓν σῶμα Ἑλλήνων πλησίον τοῦ Πηλουσίου, ἐστράτευσε κατὰ τῆς Μέμφιδος, ἔτρεψε τὸν Νεκτάναβιν, ὅστις εὗρεν ἄσυλον εἰς τὴν Αἰθιοπίαν, καὶ κατέκτησεν ὁλοκλήρως ὅλον τὸ βασίλειόν του, ὅπερ ἐπλημμύρισεν ἐξ αἱμάτων καὶ ἐκάλυψεν ἐξ ἐρειπίων.

Διασκορπίσας τὰ ἀρχεῖα, καταδαφίσας τοὺς ναοὺς, καταφανίσας τοὺς νόμους, βεβηλώσας τὴν θρησκείαν, καὶ λῃΐσας τὰς πόλεις, ὁ Ὦχος ἐπανελθὼν εἰς τὰ Σοῦσα, παρεδόθη εἰς τὰς αἰσχροτάτας ἀσωτείας, καὶ ἔδωκε τὴν Κυβέρνησιν τῆς Ἐπικρατείας εἰς τὸν εὐνοούμενον εὐνοῦχον Βαγόαν.

Ὁ ἀνὴρ οὗτος, γεννηθεὶς εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἦτον φιλόσοφος, ἀχάριστος, σκληρὸς καὶ δεισιδαίμων. Ἐφαρμάκευσε τὸν κύριόν του, διὰ νὰ ἐκδικήσῃ τὸν θεῖν Ἆπιν, θυσιασθέντα ἀπὸ τὸν Ἄνακτα τοῦτον.

Ὁ προδότης οὗτος ἀπώλεσε τὴν βασιλικὴν οἰκογένειαν καὶ ἔδεσεν ἐπὶ τοῦ θρόνου Ἀροῆν, τὸν νεώτερον Ἄνακτα τῆς οἰκίας ταύτης, τοῦ ὁποίου ἐνόμιζεν, ὅτι διευθύνει τὴν ἀνικανότητα. Μετ' ὀλίγον ὅμως, δυσαρεστημένος πρὸς τὴν δυσπάθειάν του, τὸν ἐφόνευσε, καὶ ἔδωκε τὸ σκῆπτρον εἰς ἕνα μακρόθεν συγγενῆ τοῦ βασιλέως, Δαρεῖον τὸν Κοδομάνον, ὅστις ἐξεκάλυψε τέλος τὰ ἀνοσιουργήματά του, τὰς νέας συνωμοσίας του, καὶ ἐτιμώρησε τὰς κακουργίας του μὲ δικαίαν ποινήν.

Αἱ εἰς τὴν Ἀσίαν αὗται ταύσεις, ἡ ἀδυναμία τῆς Σπάρτης, ἡ ἐξάντλησις τῶν Θηβῶν, ἡ νάρκωσις τῶν Ἀθηναίων, τοὺς ὁποίους ὁ Φίλιππος ἀπενοίμιζε δι' ἀπατηλῶν ὑποσχέσεων, ἐθάρσυναν τὸν Ἡγεμόνα τοῦτον, ὅτι ἠδύνατο τέλος νὰ ἐκτελέσῃ τὰ σχέδια τῆς φιλοδοξίας του, καὶ νὰ κατακτήσῃ τὴν Ἑλλάδα.

Διεύθυνε λοιπὸν τὰ στρατεύματά του πρὸς τὰς Θερ-

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Σοφιανία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

φοπύλας, θέλων νὰ κυριεύσῃ τὴν ἐπωφελῆ ταύτην πάροδον. Ἀλλ' ἡ ἐπαγρύπνησις τοῦ Δημοσθένους προενόησε τοὺς σκοπούς του. Ἀκάματος τῆς ἐλευθερίας φύλαξ, ὁ ῥήτωρ ἀναβὰς ἐπὶ τοῦ βήματος ἐπιπλήττει σφοδρῶς τοὺς Ἀθηναίους διὰ τὴν μαλθακότητά των, τοὺς ἀναγγέλλει τὴν ἄφευκτον καταστροφήν των, ἐὰν ἐξακολουθῶσι νὰ ἀπατῶνται ἀπὸ τὰ τεχνάσματα τοῦ Μακεδόνος, καὶ ἐὰν δὲν ἀποσπασθῶσιν ἀπὸ τὰς ἡδονὰς καὶ σπεύσωσιν ἐπὶ τὰ ὅπλα.

Εἰς τὰς σφοδρὰς αὐτοῦ δημηγορίας ἡ κεραυνοβόλος εὐγλωττία του ἀνακαλύπτει τὴν φιλοδοξίαν τοῦ Φιλίππου καὶ ζωγραφίζει μὲ ζωηρὰ χρώματα τὸν ἐπιδέξιον τακτικὸν μοναρχην.

Πότε, διὰ νὰ ἐκπλήξῃ τοὺς συμπολίτας του, ἐπαινεῖ τὴν ἰσχύν, φιλοτιμίαν, ἀνδρίαν, καὶ ὀρασηριότητα τοῦ Φιλίππου. Τὸν παριστάνει ὡς ἀδάμαζον μαχητὴν, κατάπλεον τραυμάτων καὶ δόξης· ἥρωα πολλαπλασιαζόμενον, μὴ γνωρίζοντα ἀνάπαυσιν οὔτε διαφορὰν ὡρῶν, εἰσορμῶντα ἐν μέσῳ τῶν κινδύνων, καταφρονοῦντα τὴν τύχην, καταρρέφοντα πᾶν τὸ ἐμποδὼν, ἀγοράζοντα, ὅσους δὲν δύναται νὰ νικήσῃ, καὶ μεταχειριζόμενον τὸ χρυσίον, ὡς καὶ τὸ σίδηρον· ὡς ἕνα ἡγεμόνα τόσον εὐτυχῆ, ὅσον καὶ ἐπιδέξιον· καὶ ὅτι ἡ τύχη λησμονεῖ πρὸς χάριν του τὴν ἀμάθειάν της.

Πότε, διὰ νὰ διεγείρῃ τὸν ἀγανακτισμὸν τῶν Ἀθηναίων, καὶ νὰ ἀφυπνίσῃ τὰς ἐλπίδας των, παριστάνει εἰς τοὺς ὀφθαλμούς των τὸν Φίλιππον, ὡς ἄφρονα, ὅστις ἔχει βάσιν τῶν σχεδίων του, ὄχι τὰς ἀληθεῖς αὐτοῦ δυνάμεις, ἀλλὰ τὰς χειμαίρας τῆς φιλοδοξίας αὐτοῦ· ὡς τολμητίαν, ὅστις αὐτὸς ὁ ἴδιος σκάπτει τὸν τάφον τῆς ἰσχύος του· καὶ ὅτι μόνον νὰ τὸν ὠθήσῃ τις πρέπει εἰς τὸ προπόδων αὐτῆς βάραθρον· ὡς ἀπατεῶνα,

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ἱστορικὴ Ἀρχειακὴ Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Ἰωαννίνων

τοῦ ὁποίου ἡ κολοσσαία μεγαλειότης ἔχει ὡς βάσιν τὴν κακὴν πίστιν· ὢ! ἄπιστον ἄρπαγα, τοῦ ὁποίου τὴν δύναμιν οὐδὲν δύναται νὰ κάμῃ νόμιμον. Ὁ σκληρὸς ἔτος τύραννος, λέγει, διήγειρε κατ' αὐτοῦ τὸν οὐρανὸν διὰ τῶν ἐπιορκιῶν του, καὶ τοὺς ἀνθρώπους διὰ τῶν κακιῶν του. Αἱ παρανομίαι του ἀπηύδησαν τὴν ὑπομονὴν τῶν ὑπηκόων του. Εἶναι ἀσεβὴς, θεοστυγὴς, τὸν ὁποῖον οἱ θεοὶ εἶναι ἕτοιμοι νὰ καταστρέψωσι διὰ τῶν χειρῶν τοῦ προσφέροντος εἰς αὐτοὺς ἑαυτόν.

Πρὸς τούτοις ὁ ῥήτωρ προσθέτει εἰς τὰς εἰκόνας ταύτας τὰς ἰσχυροτέρας ἐπιπλήξεις διὰ τὴν διαφθορὰν, τὴν κατανάρκωσιν, τὴν μαλθακότητα καὶ τὴν ἀμέλειαν τῶν συμπατριωτῶν του.

« Μέχρι τίνος, ἐκφώνησε, καθεύδοντες διὰ παντὸς ἐν » μέσῳ τόσου μεγάλου κινδύνου, παρέρχεσθε τὴν ἀγο- » ρὰν ἐρωτῶντες ἀμελῶς, τί νέον; Καὶ τί νεώτερον, εἰ- » μὴ ὅτι εἷς βάρβαρος, εἷς Μακεδὼν ἔγινε νικητὴς τῶν » Ἀθηνῶν καὶ διαιτητὴς τῆς Ἑλλάδος; »

Οἱ Ἀθηναῖοι λοιπὸν, ἀφυπνισθέντες ἀπὸ τοὺς κερανικοὺς τῆς εὐγλωττίας ταύτης, διηγέρθησαν τέλος· καὶ τρόπον τινὰ ἀποκραιπαλίσαντες, ἐξώπλισαν στρατεύματα, στόλους καὶ ἔστειλαν ἱκανὰς δυνάμεις εἰς τὴν Θεσσαλίαν καὶ εἰς τὰ σύνορα τῆς Μακεδονίας. Ὁ δὲ Φίλιππος νικηθεὶς ἀπὸ τὸν Δημοσθένην, τὸν ὁποῖον ἐθεώρει πλέον ἐπικίνδυνον παρὰ τὰ στρατεύματα τῶν ἐχθρῶν, καὶ εὑρὼν τὰς Θερμοπύλας φυλαττομένας, ἀπεχώρησεν ἀναβαλὼν τὴν ἐκτέλεσιν τῶν μεγάλων αὐτοῦ σχεδίων.

Μετ' ὀλίγον ὕστερον ἐπλησίασε πανστρατιᾷ εἰς τὴν πόλιν τῆς Ὀλύνθου, καὶ ἠπάτησε τὴν ἀντιζηλείαν τῶν Ἀθηναίων μὲ δολιόφρονας ἐπιστολάς. Ὁ Αἰσχύνης, Δημάδης καὶ ἄλλοι ῥήτορες, ἐξαναδραποδισθέντες διὰ τῶν φιλοδώρων του, ἐπῄνουν τοὺς εἰρηνικοὺς αὐτοῦ σκο-

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
"Ζαχαρίας Παπαντωνίου"
Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

πους, καὶ ἀνθίσταντο εἰς τὰς εὐτόνους συμβουλὰς του Δημοσθένους. Οἱ Ὀλύνθιοι ἤθελον ν' ἀντισταθῶσι κατὰ τοῦ Φιλίππου. Αἱ δυνάμεις του ἴσως ἤθελαν ἀποκρουσθῆ, ἀλλ' ἡ προδοσία τους παρέδωκεν εἰς αὐτόν. Δύο τῶν πρωτίστων πολιτῶν τῆς Ὀλύνθου, Εὐθυκράτης καὶ Λαθένης, παρεισήγαγον τὸ στρατεύματά του εἰς τὴν πόλιν. Ὁ βασιλεὺς ἔδωκεν ἄδειαν εἰς τὸν στρατόν του νὰ τὴν λαφυραγωγήσωσι, καὶ ἐξηνδραπόδισαν τὸ πλεῖστον μέρος τῶν κατοίκων.

Ἀντήμειψε καὶ κατηφρόνει τὴν προδοσίαν. Οἱ δύο ἔτοι ἀγενεῖς, οἵτινες ἐθυσίασαν τὴν πατρίδα των, ἐπροσκλαύθησαν εἰς τὸν Φίλιππον κατὰ τῶν στρατιωτῶν τε, λέγοντες· « Οἱ αὐθάδεις οὗτοι μᾶς ἐξονειδίζουν, ὀνομάζοντές μας προδότας· --- Μὴ συγχίζεσθε, ἀπεκρίθη ὁ » Φίλιππος, ἀπὸ τοὺς λόγους τῶν στρατιωτῶν μου· » καθότι οἱ Μακεδόνες, ἄγροικοι ὄντες, συνειθίζουν νὰ » ὀνομάζωσι τὴν σκάφην σκάφην· » Ἄνθρωποι, τόσον μισούμενοι καὶ τόσον κακῶς ὑπερασπιζόμενοι, δὲν ἐδύναντο νὰ διαφύγωσι τὴν ἐκδίκησιν τῶν ἐχθρῶν, οἵτινες τέλος πάντων τοὺς ἐφόνευσαν.

Τὰ πάντα τότε συνέῤῥεον καὶ συνήργουν εἰς τὴν φιλοδοξίαν τοῦ Φιλίππου. Οἱ Θηβαῖοι, τοὺς ὁποίους ὁ κατὰ τῶν Φωκέων πόλεμος εἶχεν ἐξαντλήσει, φοβούμενοι τὴν Σπάρτην, ἐπεκαλέσθησαν τὴν ὑπεράσπισιν τοῦ Φιλίππου καὶ τὴν βοήθειάν του, καὶ οὕτως ἐσχημάτισαν τὸν πρῶτον κρίκον τῆς ἁλύσεως, δι' ἧς ἔμελλε νὰ δεσμεύσῃ τὴν Ἑλλάδα.

Ὁ Ἰσοκράτης, εἰς ἡλικίαν τότε ὀγδοήκοντα ἐτῶν, εἶχε περισσοτέρας ἀρετὰς παρὰ περὶ ἀνθρώπων γνώσεις. Νομίζων, ὅτι ἡ εὐγλωττία ἐδύνατο νὰ σταματήσῃ ἕνα κατακτητήν, καὶ ὅτι ἡ φιλοδοξία θέλει ἀκούσει τὴν δικαιοσύνην, ἐσύνθεσε διεξοδικόν τινα λόγον πρὸς τὸν Φί-

Δημοσιεύσεις Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

λιππον, ὅπου τὸν παρακινεῖ νὰ παραδώσῃ τὴν εἰρήνην εἰς τοὺς Ἕλληνας, παριστῶν εἰς αὐτὸν, πόσον θέλει ὠφεληθῇ ἀπὸ τὸ φρόνιμον τοῦτο ἔργον, ὅτι θέλει τὸν ὠσει λαμπροτέραν δόξαν παρὰ τὴν τῶν κατακτήσεων, καὶ προσπαθῶν νὰ τὸν μεταπείσῃ νὰ τρέψῃ τὰ ὅπλα τα κατὰ τοῦ κοινοῦ ἐχθροῦ, τοῦ βασιλέως τῆς Περσίας. * Οἱ Ἀθηναῖοι, ἔλεγε πρὸς αὐτὸν, εἶναι τεταραγμένοι » διὰ τὰ σχέδιά σου· μέμφονται τὸν πρὸς σὲ θαυμασμόν μας » καὶ φοβοῦνται τὰ τεχνάσματά σου· ποτὲ ὅμως ἐγὼ » δὲν ἠμπορῶ νὰ πιστεύσω, ὅτι εἷς ἀπόγονος τοῦ Ἡρα- » κλέους θέλει νὰ ἁρπάσῃ τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἑλλά- » δος. »

Αἱ Ἀθῆναι, καταπεπλημμέναι ἐπὶ πλέον πρὸς τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας, ἔξειλαν εἰς αὐτὸν πρέσβεις, διὰ νὰ μάθωσι τοὺς σκοπούς του. Ἀλλ' ὁ ἡγεμὼν οὗτος τοὺς ἠπάτησε, καὶ προσείλκυσεν ὅλους ἐκτὸς τοῦ Δημοσθένους, τὸν ὁποῖον καὶ τοῦτον τόσον ἐπιτυχῶς κατεθάμβησε διὰ τῆς ἐπιδεξιότητος καὶ ἰσχύος τῶν δημηγοριῶν του, ὥστε ὁ δεινότατος τῶν ῥητόρων δὲν ἐδυνήθη νὰ τὸν ἀποχριθῇ.

Αἱ ὑποσχέσεις καὶ αἱ συνθῆκαι ἦσαν παίγνιον πρὸς τὸν Φίλιππον. Ἐσυνείθιζε νὰ λέγῃ, ὅτι τοὺς παῖδας ἀπατῶμεν μὲ ἀστραγάλους καὶ τοὺς ἄνδρας μὲ ὅρκους. Εἰς τὴν περίστασιν λοιπὸν ταύτην ὑπεσχέθη εἰς τοὺς Ἀθηναίους νὰ παραχωρήσῃ εἰς αὐτοὺς τὴν ὁλόκληρον κατοχὴν τῆς Εὐβοίας, πρὸς ἀποζημίωσιν τῆς Ἀμφιπόλεως, νὰ διαλύσῃ τὰς πρὸς τοὺς Θηβαίους σχέσεις, καὶ νὰ ἀνεγείρῃ τὰ τείχη τῶν Θεσπιῶν καὶ Πλαταιῶν.

Ὁ Αἰσχίνης ἐπίστευσεν εἰς τὰς ὑποσχέσεις τοῦ Φιλίππου· ὁ Δημοσθένης ὅμως προεῖπεν, ὅτι δὲν θέλει τὰς φυλάξει. Καὶ τῷ ὄντι ὁ βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας, ἀκροπεύων πρὸς ὄφελός του, ἐκυρίευσε τὰς Θερμοπύλας,

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ιστορικό - Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

κατερήμωσε τὴν Φωκίδα, συνήθροισε τοὺς Ἀμφικτύονας, καὶ ἐπιτυχὼν τὴν προεδρίαν τῆς σεβαστῆς ταύτης ὑμηγύρεως, κατέστησε τρόπον τινα διὰ τῆς προεδρίας ταύτης τὴν ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος ἰσχύν του νόμιμον.

Τὸ νέον τοῦτο μαθόντες, οἱ Ἀθηναῖοι ἤνοιξαν τοὺς ὀφθαλμούς, ἔσπευσαν ἐπὶ τὰ ὅπλα, περιετείχισαν τὸν Πειραιᾶ, καὶ διέδωσαν γενικὸν θόρυβον εἰς τὴν Πελοπόννησον. Ὁ δὲ Φίλιππος, ἔμφρων ὅταν ἔπρεπε, καὶ τολμητίας ὅταν τὸν συνέφερεν, ἐξαμάτησεν ἐξαίφνης. Ἐφοβεῖτο, μήπως ἀπελπίσῃ πνεύματα, ἅπερ τόσον πολυχρονία ἕξις ἐλευθερίας καθιζᾷ δυσυπότακτα· καὶ δείξας, ὅτι εὐχαριςήθη ἀπὸ τὴν τιμὴν τοῦ ὅτι ἔθεσε τέλος εἰς τὸν ἱερὸν πόλεμον, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ἠπειρώτειάν του, καὶ ἐζήτησεν ἀπὸ ὅλους τοὺς λαοὺς τῆς Ἑλλάδος τὴν ἐπικύρωσιν τοῦ ψηφίσματος τῶν Ἀμφικτυόνων.

Ἀλλ' αἱ Ἀθῆναι ἀγανακτισμέναι, διότι εἰς Μακεδὼν ἦτον ἐπὶ κεφαλῆς τῆς Ἑλληνικῆς Ἀμφικτυονίας, δὲν ἠθέλησαν νὰ ἐπικυρώσωσι τὸ ψήφισμα τοῦτο. Ὁ Δημοσθένης ὅμως ἔδωκεν εἰς τοὺς συμπολίτας του νὰ καταλάβωσι τὸν ἐκ τῆς ἀποποιήσεως κίνδυνον, ὡς μέλλοντες ἐκ τούτου νὰ ἐπισπάσωσι καθ' ἑαυτῶν τὴν ὀργὴν τοῦ Φιλίππου. Ἀπέδειξεν εἰς αὐτοὺς τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ αὐξήσωσι τὰς δυνάμεις των, διὰ νὰ ἀποκρούσωσι τὰς τοῦ Φιλίππου, προσέχοντες ὅμως νὰ μὴν δώσωσιν εὔλογόν τινα πρόφασιν εἰς τὴν φιλοδοξίαν του.

Ὁ βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας δὲν ἦτον τοιοῦτος, ὥστε νὰ εὐχαριςηθῇ ἀπὸ τὴν ἔντιμον προεδρίαν τῶν Ἀμφικτυόνων. Ἡ ἡσυχία τε ἦτον προσποιημένη· ὁ σκοπὸς τῶν εἰρηνικῶν αὐτῆ ἐνδείξεων ἦτον νὰ ἀποκοιμήσῃ τοὺς ἐχθρούς· καὶ, ὅταν δὲν τοὺς ἐπρόσβαλλε κατὰ πρόσωπον, ὑπεσκέλιζεν αὐτοὺς ἐξόπισθεν μὲ ἐπιδεξιότητα.

Ἐνῷ αἱ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους καὶ Σπαρτιάτας αὐτῆ

"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ἐπιζολαὶ ὡμίλουν περὶ δικαιοσύνης, εἰρήνης, φιγίας καὶ συμμαχίας, τὰ ὅπλα του ἐξετείνοντο εἰς τὴν Θρᾴκην. Ἐξουσιάσας τὴν Θεσσαλίαν, εἰσέβαλε καὶ εἰς τὴν Χερρόνησον. Ἡ Χερρόνησος αὕτη, ἀφοῦ ἀνεγνώρισεν ἀλληλοδιαδόχως τοὺς νόμους τῶν Ἀθηνῶν, τῆς Σπάρτης καὶ τῶν ὁμόρων ἡγεμόνων, εἶχε καταντήσει πᾶσα ἀνεξάρτητος, ἐκτὸς τῆς πόλεως Καρδίας, τὴν ὁποίαν ὁ Κότης, υἱὸς τοῦ βασιλέως τῆς Θρᾴκης, εἶχε κυριεύσει πρὸ ὀλίγου ἤδη. Ὁ Φίλιππος ἐνίκησε τὸν ἡγεμόνα τοῦτον· ἀλλ' ὁ Διοπείθης, ὅστις ἐτύγχανε πλησίον τῆς πόλεως ταύτης μὲ στράτευμα τῶν Ἀθηναίων, ἐπελθὼν ἐνίκησε μερικὰ ἀποσπάσματα τῶν Μακεδόνων, καὶ ἐκυρίευσε πολλὰς πόλεις.

Ὁ Φίλιππος, ὅσις δὲν ἐσέβετο τὰ δικαιώματα τῶν ἄλλων, ἐπέπληττε πάντοτε τοὺς ἄλλους, ὡς μὴ σεβομένους τὰ αὐτοῦ. Παραπονούμενος δὲ εἰς τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων, διέβαλε τὸν Διοπείθην ὡς παραβάντα τὰς συνθήκας. Οἱ κεκρυμμένοι ῥήτορες συνηγόρων μὲ τὸν Φίλιππον πρὸς τοῦτο. Ἀλλ' ὁ Δημοσθένης ὑπερασπίζων τὸν Διοπείθην, ἀνεκάλυψε, μὲ τὴν συνήθη αὐτοῦ ὁρμὴν, τὴν δολιόφρονα πολιτικὴν τοῦ Φιλίππου, καὶ ἀθώωσε τὸν ἐγκαλούμενον.

Κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν, ἡ Σπάρτη, ἥτις εἶχεν ἀπολέσει τοὺς μεγάλους αὐτῆς ἄνδρας, τὴν φήμην καὶ τὴν αὐστηρότητα τῶν ἠθῶν, ὄχι ὅμως καὶ τὴν φιλυδοξίαν της, ἐπρόσβαλε κατὰ τῶν Ἀργείων καὶ Μεσσηνίων, οἵτινες σύμμαχοι ὄντες μετὰ τῶν Θηβαίων, ἐπεκαλέσθησαν τὴν ὑπεράσπισιν τοῦ Φιλίππου. Ὁ δὲ ἔδωκε διὰ τῶν Ἀμφικτυόνων ἓν ψήφισμα, ὅπερ ἐπρόσταζε τὴν Λακεδαίμονα νὰ σέβηται τὴν ἐλευθερίαν τοῦ Ἄργους καὶ τῆς Μεσσήνης, καὶ διὰ νὰ ἐκτελέσῃ τὸ ψήφισμα τοῦτο, ἐστράτευσεν αὐτὸς ὁ ἴδιος ἐπὶ σκοπῷ νὰ εἰσβάλῃ εἰς τὴν

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

Λακωνίαν. Ἀλλ' ἡ Σπάρτη ἐκπεπληγμένη ἐζήτησε βοήθειαν ἀπὸ τὴν πολιτείαν τῶν Ἀθηνῶν. Ὁ Δημοσθένης ἐπεζήριζε τὴν διαπραγματείαν ταύτην. Τότε ὁ Φίλιππος ἔγραψεν εἰς τοὺς Ἀθηναίους ἐναντιούμενος εἰς τὴν συμμαχίαν ταύτην, καὶ ἐβράδυνε τὴν πορείαν του. Δὲν ἔπαυεν ὅμως νὰ συνεννοῆται μὲ τοὺς εἰς τὴν Εὔβοιαν. Τὰ στρατεύματά του ἐκυρίευσαν τὸν Ὠραιόν. Τότε ὁ Φωκίων ἐστράτευσε κατ' αὐτοῦ μὲ στρατὸν τῶν Ἀθηναίων. Μαθητὴς τοῦ Ξενοκράτους, αὐστηρὸς ὡς καὶ ὁ διδάσκαλός του, βαδίζων ἀνυπόδητος καθ' ὅλας τὰς ὥρας· ἡ εὐγλωττία του ἦτον ἀξιοσημείωτος, ὄχι διὰ τὴν καλλιέπειαν, ἀλλὰ διὰ τὴν ἰσχὺν τῆς λογικῆς του καὶ τὴν βραχυλογίαν. Μὲ ὀλίγας λέξεις, ἀνήρει σχοινοτενεῖς διαλόγους. Ὁ Δημοσθένης τὸν ὠνόμαζε κοπίδα τῶν λόγων του.

Ὁ στρατηγὸς οὗτος, εἰκὼν ζῶσα τῶν προτερημάτων καὶ ἀρετῶν τοῦ Ἐπαμινώνδου καὶ Ἀριστείδου, ἐνίκησεν ἐκ τοῦ συζύγου τὸν ἐξ Ἐρετρίας Πλούταρχον, ἀρχηγὸν τῶν ἐκεῖ συμφατριαζῶν τοῦ Φιλίππου, καὶ μετὰ τὴν λαμπρὰν ταύτην νίκην ἀνακτήσας τὴν Εὔβοιαν, τὴν προσοικείωσε πάλιν εἰς τὴν πατρίδα του.

Ὁ βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας παρεπονέθη πικρῶς εἰς τοὺς Ἀθηναίους, θεωρῶν τὴν νόμιμον ταύτην ὑπεράσπισιν τῶν ἰδίων δικαιωμάτων, ὡς παράβασιν τῶν συνθηκῶν τῆς εἰρήνης, τὰς ὁποίας ἡ πολιτική του ὑπομιμήσκουσα πρὸς τοὺς ἄλλους ἐνίοτε, αὐτὴ παρεβίαζε πάντοτε.

Ἔστρεψε λοιπὸν ἐκ νέου τὰ ὅπλα του πρὸς τὴν Θρᾴκην, διὰ νὰ ξερήσῃ τοὺς Ἀθηναίους τὰς ἐντεῦθεν ζωοτροφίας. Ἐπὶ κεφαλῆς τριάκοντα χιλιάδων, ἐκυρίευσε τὴν Πέρινθον· καὶ, ἐπειδὴ οἱ Βυζάντιοι ἤθελον νὰ βοηθήσωσι τὴν πόλιν ταύτην, ἔστειλε τὸ ἥμισυ τοῦ στρατοῦ

"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

κατὰ τοῦ Βυζαντέου.

Τὸ ναυικὸν τοῦτο ἐπιχείρημα διέσωκε γενικὸν θόρυβον εἰς τὴν Περσίαν, καὶ ἀφύπνισε τὰς Ἀθηναίους. Τότε καὶ ὁ Ἀλέξανδρος, δεκαπενταετὴς, διέπρεψε κατὰ πρώτην φορὰν διὰ τῆς ἀνδρίας του εἰς τὸν στρατὸν τῶν Μακεδόνων. Ἐνῷ τὰ ὅπλα τοῦ Φιλίππου ἐπαπείλουν τόσας ἐπαρχίας, αἱ φολιόφρονες αὐτοῦ ἐπισκολαὶ ἐπέπληττον τοὺς Ἀθηναίους διὰ τὰς κατ' αὐτοῦ προφυλάξεις των· καὶ, καθ' ὃν καιρὸν ἐπρόσβαλε τὰς ἀποικίας των, ἐτόλμα νὰ τοὺς κατηγορῇ, ὡς ζητοῦντας συμμάχους.

« Κατὰ τοὺς καιροὺς τῶν πλέον πασιδήλων διχονοιῶν μας, ἔγραφε πρὸς αὐτοὺς, ἤσθε εὐχαριστημένοι, ἐμφοπλίζοντες κατ' ἐμᾶ πλοῖα, ἐμποδίζοντες καὶ πωλοῦντες τοὺς ἐμπόρους, οἵτινες ἤθελον νὰ συναλλάξωσι μὲ τοὺς εἰς τὴν Μακεδονίαν· ἤσθε περιωρισμένοι βοηθοῦντες τοὺς ἐχθρούς μου καὶ προσβάλλοντες κατὰ τῶν ἐπαρχιῶν μου. Τώρα δὲ εἰς εἰρήνην ὄντες, ἔχετε τοσοῦτον μῖσος πρὸς ἐμὲ, ὥστε ἐπικαλεῖσθε τὸν βασιλέα τῆς Περσίας ἐναντίον μου. Ὅταν ὁ μονάρχης οὗτος ἦτον τεταραγμένος εἰς τὰς ἐπαρχίας του, ὅταν δὲν εἶχεν ἔτι κυριεύσει οὔτε τὴν Φοινίκην, οὔτε τὴν Αἴγυπτον, σεῖς μὲ προσεκαλεῖτε νὰ ἑνωθῶ μεθ' ὑμῶν καὶ μεθ' ὅλων τῶν Ἑλλήνων κατὰ τοῦ κοινοῦ ἐχθροῦ. Τώρα δὲ ἡ ἀπέχθεια σᾶς ἀναγκάζει νὰ συμμαχήσητε μετ' ἐκείνου. Ἐνθυμήθητε τοὺς προγόνους σας, οἵτινες ἐξώρισαν τὸν υἱὸν τοῦ Πεισιστράτου, διότι ἐπεκαλέσθη τοὺς Πέρσας εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἐθεώρησαν τὴν προδοσίαν ταύτην ὡς ἁμάρτημα ἀσυγχώρητον. Τώρα δὲ σεῖς δὲν ἐρυθριᾶτε πράττοντες ἔργα, τὰ ὁποῖα ἡ μνήμη τῶν τυράννων σας κατέστησε στυγερά; »

Οἱ ἀφορεσκημένοι ῥήτορες ἀνεμίμησαν τοὺς λόγους

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

τούτους, ἐπῄνουν τὴν πίστιν τοῦ Φιλίππου, καὶ ὤρκιζον τὸν δῆμον νὰ σπεύδῃ εἰς τὴν ἀπώλειάν του δι' ἑνὸς μὴ ἀναγκαίου καὶ ἐπικινδύνου πολέμου.

Ἀλλ' ὁ Δημοσθένης πῦρ πνέων, ἀναβαίνει ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐπιπλήττει τοὺς Ἀθηναίους πικρῶς διὰ τὴν καταναρκωσιν καὶ μωροπιστίαν των, πασχίζει νὰ τοὺς ἀποδείξῃ, ὅτι ὁ Φίλιππος ἀληθῶς τοὺς καταπολεμεῖ, ἐνῷ αὐτοὶ ἰσχυρογνωμοῦν νὰ μὴ κυρύξωσι πόλεμον κατ' αὐτοῦ· καὶ, διὰ νὰ τοὺς κάμῃ προσεκτικοὺς εἰς τὰ τεχνάσματά του, ὑπομιμνήσκει, πόσας πόλεις ἐξηπάτησε.

« Προσμένετε, εἶπε, νὰ ὁμολογήσῃ αὐτὸς ὁ ἴδιος τὴν » ἀρχεκακίαν του; τοῦτο ἤθελεν εἶναι μεγάλη μωρία· δὲν » θέλει τὸ ὁμολογήσει, οὔτε ἀφοῦ στρατεύσῃ κατὰ τῆς » Ἀττικῆς καὶ κατὰ τοῦ Πειραιῶς· σεῖς ὅμως θέλετε νὰ » σᾶς κολακεύωσιν, ἀκόντες μόνον τοὺς παρακινοῦντας » εἰς εἰρήνην, καὶ ἐπιτρέπετε εἰς τοὺς ξένους, ὡς καὶ » εἰς τοὺς δούλους, τὴν ἐλευθερίαν τοῦ νὰ λέγωσι παν- » ταχοῦ ἐλευθέρως, ὅ,τι στοχάζονται· καὶ ἡ τοῦ φρο- » νεῖν αὕτη ἐλευθερία, πρὸς τὴν ὑποίαν τόσον γαυ- » ριᾶσθε, καὶ τὴν ὁποίαν πάντῃ ἀχαλίνωτον καταντή- » σατε, ἀπὸ μόνον τὸ βῆμα εἶναι ἐξωρισμένη. Τέλος ὑ- » πνώττετε, ἐνῷ ὁ ῥοῦς τῶν συμβεβηκότων σᾶς σύρει » εἰς τοὺς ἐσχάτους κινδύνους. »

« Ἐξετάσατε τὴν πρὸς τοὺς ἄλλους λαοὺς διαγωγὴν » τοῦ Φιλίππου. Πρῶτον, ὅταν ἀπεῖχε τεσσαράκοντα » ςάδια τῆς Ὀλύνθου, τότε ἐδήλωσε τὴν θελησίν του » εἰς τοὺς κατοίκους τῆς πόλεως ταύτης. Τότε τοὺς εἶ- » πε, πρέπει, ἢ σεῖς νὰ ἀφήσητε τὴν Ὄλυνθον, ἢ ἐγὼ » τὴν Μακεδονίαν. Ἕως τότε, ἐὰν τὸν κατηγόρουν ὡς » σκευωροῦντα τὴν ἀπώλειάν των, ἐξελάμβανε προσποι- » ούμενος τὴν ὑποψίαν ταύτην ὡς ὕβριν, καὶ ἔγραφε » πρὸς αὐτοὺς δικαιολογούμενος. Δεύτερον, πρὶν νὰ κα-

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

» ταχρέψῃ τὴν Φωκίδα, εἰσῆλθεν ὡς σύμμαχος καὶ φί-
» λος, συνωδευμένος ἀπὸ πρέσβεις Φωκεῖς, οἵτινες δι-
» εβεβαίουν, ὅτι ἡ ἐκχρατεία αὕτη μόνον διὰ τοὺς Θη-
» βαίους εἶναι ὁλεθρία. Τὰ τελευταῖα δὲ ἤδη, ἐπιφανεὶς
» εἰς τὴν Θεσσαλίαν ὡς τάχα ὑπερασπιστὴς, ἐκυρίευσε
» τὰς Φεράς. Οἱ κατοικοι τοῦ Ὡραιοῦ, τοὺς ὁποίους
» ὑπέβαλεν ὑπὸ τὸν ζυγόν του, ἐνόμιζον, ὅτι ἔξειλεν
» εἰς αὐτοὺς χρατεύματα, διὰ νὰ καθησυχάσῃ τὰς δίχο-
» νοίας των. »

Ὁ ῥήτωρ ἐπισωρεύει ἔπειτα τὰς ἰσχυροτέρας ἀποδείξεις, διὰ νὰ καταπείσῃ τὸν δῆμον, ὅτι, ἀντὶ νὰ χρονοτριβῇ σκεπτόμενος περὶ τῆς Χερρονήσου καὶ τοῦ Βυζαντίου, πρέπει νὰ σπεύσῃ πρὸς βοηθειάν των.

Ὅτι πολλὰ ἤδη παρεχώρησαν εἰς τὸν Φίλιππον ὑπὲρ τὸ δέον. Ἓν τούτων ἦτον τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ διαπορθῇ καὶ ὑποδουλόνῃ τὰς Ἐπικρατείας, καὶ μήνη ἡ δόκησις ἐξήρκει ἄλλοτε νὰ ἐγείρῃ εἰς τὰ ὅπλα ὅλην τὴν Ἑλλάδα.

« Σεῖς, Ἀθηναῖοι! σεῖς ὑπήρξατε διαιτηταὶ τῆς Ἑλ-
» λάδος ἐξήκοντα τρία ἤδη ἔτη. Καὶ οἱ Θηβαῖοι, μετὰ
» τὴν ἐν Λεύκτροις μάχην, ἔλαβον ὑπεροχήν τινα. Μα-
» λοντοῦτο οὔτε εἰς ἡμᾶς ποτε, οὔτε εἰς τοὺς Θηβαί-
» ους, οὔτε εἰς τοὺς Λακεδαιμονίους, ἀπένειμαν τοιαύ-
» την τινα ὑπεροχήν· καὶ, ἀντὶ νὰ τὴν ὑποφέρωσιν, ὅ-
» λοι οἱ Ἕλληνες, ὡς καὶ οἱ μὴ ἔχοντες δίκαια παρά-
» πονα κατὰ τῶν Ἀθηνῶν, συνεμάχησαν κατὰ τῶν προ-
» γόνων σας, ἂν καὶ δὲν εἶχον ἄλλο τι νὰ σᾶς προσά-
» ψωσιν, εἰμὴ νὰ σᾶς ἐπιπλήξωσι τὴν φιλοπρωτείαν σας.
» Τοιαύτην οἱ Λακεδαιμόνιοι τύχην ἔσχον, ὅταν ἐδοκίμα-
» σαν νὰ κάμωσι μεταβολάς τινας εἰς τὰς Πολιτείας
» διὰ τῆς ἐπιῤῥοῆς των· καὶ ὅμως οὔτε ἐκείνων αἱ
» πλάναι, οὔτε τὰ ἡμέτερα σφάλματα, εἶναι τὸ οὐδὲν,

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

» συγκρινόμενα μὲ τὰ κακόβουλα ἐπιχειρήματα, τὰ ὁ-
» ποῖα ὁ Φίλιππος δέκα ἤδη καὶ τρία ἔτη σχεδιάζει κα-
» τὰ τῆς Ἑλλάδος. »

« Χωρὶς νὰ ὁμιλήσω περὶ Ὀλύνθου, Μεθώνης, Ἀπολ-
» λωνίας καὶ τριάκοντα ἄλλων πόλεων τῆς Θρᾴκης, τὰς ὁ-
» ποίας οὕτω κατηφάνισεν, ὥστε μόλις λείψανά τινα
» τῆς ὑπάρξεώς των εὑρίσκει τις· Χωρὶς νὰ ἀνακαλέσω
» τὴν καταστροφὴν τῶν Φωκέων, εἴδετε τὴν κατάσασιν
» τῆς Θεσσαλίας. Δὲν κατηδάφισε τὰς πόλεις της καὶ
» μετήλλαξε τὴν διοίκησίν της; Εὔβοια, ἡ πλησιόχωρος
» αὕτη τῶν Θηβῶν καὶ Ἀθηνῶν νῆσος, δὲν παρεδόθη
» παρ' αὐτοῦ εἰς χεῖρας τυράννων; Ὁποία ἀλαζονεία εἰς
» τὰς ἐπιστολάς του! Ἐν εἰρήνῃ εἶμαι, ἔγραφε, καὶ μὲ
» ὅσους θέλων νὰ μὲ ὑπακούσωσι· καὶ, ὅ,τι λέγει, τὸ πράτ-
» τει· Ἡμεῖς δὲ τὸν ἀφήνομεν νὰ μεγαλύνηται, νομίζον-
» τες, ὅτι κερδίζομεν τὸν καιρόν, ὅσον ἐκεῖνος καταναλίσκει
» εἰς τὴν καταστροφὴν τῶν ἄλλων. Οὐδεὶς μολονταῦτο ἀγνο-
» εῖ, ὅτι ὁ Φίλιππος, ὁμοῖος μὲ ἐπιδημικὸν πυρετόν, ἐπι-
» πίπτει κατ' ἐκείνου, ὅστις φαίνεται μακρύτατα. »

« Ἐὰν ἓν τέκνον τῆς Ἑλλάδος κατέστρεφεν
» αὐτήν, ἤθελαν τὸ κατηγορήσει, ὅτι καταπορθεῖ τρό-
» πον τινὰ τὴν τῶν πατρώων γῆν. Τί δὲ θέλομεν εἰπεῖ
» περὶ τῶν εἰσβολῶν καὶ κατερημώσεων τοῦ Φιλίππου,
» ὅστις δὲν εἶναι Ἕλλην; ὅστις οὐδὲν κοινὸν μετὰ τῶν Ἑλλή-
» νων ἔχει; ὅστις ἐπίσημός τις βάρβαρος εἶναι; ὅστις
» ἐν ἑνὶ λόγῳ εἶναι εἷς ἄθλιος Μακεδών, γέννημα μιᾶς
» ἐπαρχίας, ὅθεν οὔτε ἀνδράποδον οὐδὲν ἄξιον λόγου
» μέχρι τοῦδε ἀνεφάνη; Βλέπετε μολονταῦτο, ἕως ποῦ
» προβαίνει ἡ αὐθάδειά του. Μὴ εὐχαριστούμενος, εἰ ὅ-
» σας πόλεις ἐκυρίευσε, διὰ τὰς τιμάς, τὰς ὁποίας ἀ-
» πήλαυσε ἀπὸ τοὺς Πυθικοὺς Ἀγῶνας, τῶν ὁποίων
» προέδρους τοὺς βουλους του κατέστησε· κύριος τῶν

Δημόσιες Βιβλιοθήκες
"Σωτηρία" Αρμοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

» Θερμοπυλῶν, ὑπεραοπιστὴς τοῦ ἐν Δελφοῖς ναοῦ, προε-
» δρεύει τῆς Ἀμφικτυονίας μὲ ἡμετέραν βλάβην, διοικεῖ
» τὴν Θεσσαλίαν, καθιζᾷ τυράννους εἰς τὴν Ἐρετρίαν,
» εἰς τὸν Ὠραιὸν, ἁφαρπάζει τὴν Ἀμβρακίαν καὶ Λευ-
» κάδα ἀπὸ τοὺς Κορινθίους, τὴν Ναύπακτον ἀπὸ τοὺς
» Ἀχαιοὺς, καὶ ἐπαπειλεῖ τὴν σήμερον τὸ Βυζάντιον.»
« Ποία λοιπὸν, ὦ Ἀθηναῖοι! πηγὴ τῶν ἀταξιῶν τύ-
» των; Διατί οἱ Ἕλληνες ὅλοι, ἄλλοτε τόσον ζηλωταὶ
» τῆς ἐλευθερίας, τώρα φαίνονται τόσον ἐπιρρεπεῖς πρὸς
» τὴν δουλείαν; Ἡ αἰτία εἶναι, ὅτι τότε εἰς τὰς καρ-
» δίας ὅλων τῶν λαῶν ὑπῆρχεν ἓν φρόνημα, ὅπερ δι-
» ετήρει τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν νίκην. Τὸ φρόνημα τοῦ-
» το ἦτον ἡ περιφρόνησις τοῦ χρυσίου καὶ τὸ πρὸς τοὺς
» ὠμοδόκους μῖσος. Δὲν ἠγόραζον τότε οὔτε τοὺς ῥήτο-
» ρας, οὔτε τοὺς στρατηγούς· δὲν ἐπώλουν οὔτε τὴν ὑ-
» μόνοιαν, ἥτις ἔπρεπε νὰ βασιλεύῃ μεταξὺ τῶν Ἑλ-
» λήνων, οὔτε τὴν ὑποπιστίαν, ἥτις ἔπρεπε νὰ ὑπάρχῃ
» κατὰ τῶν τυράννων. Τὴν σήμερον ὅμως τὰ πάντα
» πωλοῦνται ὡς εἰς δημοπρασίαν. Εἴμεθα ἰσχυρότεροι
» τώρα παρὰ ἄλλοτε εἰς στρατεύματα, εἰς πλοῖα καὶ
» εἰς χρήματα· ἀλλ' ἡ διαφθορὰ παραλύει ὅλας τὰς δυ-
» νάμεις μας, καὶ καθιστᾷ πάντα τὰ καταφύγια ἡμῶν
» ἀνωφελῆ. »
« Πρέπει νὰ σᾶς εἴπω, πῶς οἱ πρόγονοί μας ἐπολι-
» τεύοντο; Θέλω κάμει τοῦτο ὄχι διὰ λόγων, ἀλλὰ ἀ-
» νακαλῶν ἀρχαίαν τινὰ ἐπιγραφὴν ἐπί τινος χαλκίνης
» σήλης, ἥτις λέγει· Ἄτιμος ἔσω Ἄρθμιος υἱὸς
» τοῦ Πυθώνακτος, ὁ Ζελίτης, καὶ αὐτὸς
» καὶ ἡ γενεά του! Ἂς θεωρῶνται ὡς ἐχ-
» θροὶ τῶν Ἀθηναίων, καθότι εἰσήγαγον
» Μηδικὸν χρυσίον εἰς τὴν Πελοπόννη-
» σον· καὶ ὁ ἄτιμος ἀποθανέτω!

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

» Τιμωρήσατε λοιπὸν τοὺς προδότας, σπεύσατε ἐπὶ » τὰ ὅπλα, βοηθήσατε τὴν Χερρόνησον, δώσατε τὸ παρά- » δειγμα, εἰδοποιήσατε, διάσατε, ἀφυπνίσατε τὴν Ἑλλά- » δα. Ἰδοὺ, τί εἶναι ἀναγκαῖον διὰ τὴν σωτηρίαν σας, » καὶ τί ἁρμόζει εἰς τὴν ἀξιοπρέπειάν σας.»

Οἱ Ἀθηναῖοι ἀκολουθήσαντες τὰς συμβουλάς του, ἐφω- πλίσθησαν· καὶ πάλιν σκευωρίαι συνέβησαν περὶ ἐκλο- γῆς στρατηγοῦ. Ὁ Χάρης, ἐκλεχθεὶς ναύαρχος, εὗρε τὰς λιμένας κλεισμένους ἐξ αἰτίας τῆς πασιγνώστου πλεο- νεξίας του.

Ὁ δὲ Φωκίων, διορισθεὶς ἀντ' αὐτοῦ, διεβεβαίωσε τὴν κοινὴν περὶ αὐτοῦ ὑπόληψιν διὰ μεγάλων κατορ- θωμάτων. Κατεπολέμησε τοὺς Μακεδόνας, καὶ ἠνάγκα- σε τὸν Φίλιππον, νὰ λύσῃ τὴν πολιορκίαν τοῦ Βυ- ζαντίου.

Ὁ Φίλιππος, ἡττώμενον νὰ ἐπισθοδρομῇ καὶ νὰ προ- χωρῇ ἐγκαίρως, ἠπάτησεν ἐκ νέου τοὺς Ἀθηναίους διὰ ὑποσχέσεων καὶ εἰρηνικῶν σημείων, ὥστε τοὺς ἐμπόδισε νὰ συζήσωσι κατ' αὐτοῦ συμμαχίαν ἰσχυρὰν καὶ δραστη- ρίαν.

Αἱ διαπραγματεῖαι του διήρκεσαν δύο ἔτη, εἰς τὸ διάστη- μα τῶν ὁποίων εἰσβαλὼν εἰς τὴν Σκυθίαν, ἐλαφυραγώ- γησε πολλοὺς ἵππους, σῖτον καὶ ποίμνια. Μετὰ τὴν ἐπάνοδον, οἱ Τριβαλλοὶ συνεκρότησαν αἱματηρὰν μάχην κατ' αὐτοῦ. Ὁ βασιλεὺς περικυκλωμένος, πληγωμένος, ἔμελλε νὰ χωρηθῇ· Ἀλέξανδρος ὁ υἱός του, δεκαπεν- ταετὴς ὤν, εἶδε τεράστια ἀνδρία, ἔφθασε πλησίον τοῦ πατρὸς καὶ τὸν διέσωσε.

Μετὰ δὲ τὴν ἐκστρατείαν ταύτην ἤρπασεν ἐπιδεξίως τὴν εὐκαιρίαν ἐξ αἰτίας ἑνὸς ἐπιχειρήματος τῶν Λο- κρῶν κατὰ τῶν Δελφῶν, διὰ νὰ προσκαλεσθῇ εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τοὺς Θηβαίους καὶ Θεσσαλούς. Οἱ Λοκροὶ

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημοτική Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

εἶχαν καθυβρίσει τοὺς ἀπεσταλμένους τῶν Ἀμφικτυόνων, καὶ οἱ μὲν ψηφίσαντες τὸν Φίλιππον ἀρχιστράτηγον τῆς Ἑλλάδος, προσεκάλεσαν αὐτὸν νὰ ἐκδικήσῃ τὴν θρησκείαν.

Ὁ δὲ εἰσβαλὼν ταχέως εἰς τὴν Φωκίδα, ἐκυρίευσε τὴν Ἐλάτειαν. Τὸ νέον τοῦτο διέθωσε θόρυβον εἰς τὰς Ἀθήνας. Ὁ Δημοσθένης ἐπρόβαλε νὰ ζείλωσιν εἰς ὅλους τοὺς λαοὺς πρέσβεις, προσκαλοῦντες αὐτοὺς εἰς βοήθειαν. Καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος ἐπεφορτίσθη νὰ ὑπάγῃ εἰς τὰς Θήβας.

Ἐκεῖ ὁ Φίλιππος ἔξειλεν ὡς ἀνταγωνιστὴν τοῦ Δημοσθένους τὸν περίφημον Αἰσχίνην, ῥήτορα δεινὸν, ὅστις δημηγορήσας πρὸς τοὺς Θηβαίους, μετεχειρίσθη ἐπιδεξίως ὅλην τὴν ἰσχὺν καὶ τὰ θέλγητρα τῆς εὐγλωττίας, διὰ νὰ καταπείσῃ τὸν δῆμον τοῦτον, πρὸ πολλοῦ ἤδη φθονοῦντα τοὺς Ἀθηναίους, ὅτι ἔπρεπεν ἢ νὰ βοηθήσωσι τὸν βασιλέα, διὰ νὰ κατακτήσῃ τὴν Ἀττικὴν, ἢ νὰ μείνωσι τοὐλάχιστον οὐδέτεροι εἰς τὸν πόλεμον τοῦτον.

Ὁ ἀγὼν οὗτος ὑπῆρξεν ἡ κορωνὶς τῆς δόξης τοῦ Δημοσθένους, ὅστις ὑπερίσχυσε κατὰ τοῦ Φιλίππου. Ἔμπνευς ἐκ τῆς ἐλευθερίας, ἐπέῤῥηξε τὸ προσωπεῖον τῆς τυραννίας τοῦ Φιλίππου καὶ ἀπέδειξεν, ὅτι ἡ ἅλωσις τῆς Ἐλατείας ἦτον πρόδρομος τῆς καταστροφῆς τῶν Θηβῶν· ἡ εὐγλωττία του ὑπερίσχυσεν. Οἱ δὲ Θηβαῖοι, λησμονήσαντες τὸ ἀρχαῖον αὐτῶν μῖσος, συγκατένευσαν εἰς τὸς σκοποὺς τῶν Ἀθηναίων, καὶ ἐδέχθησαν τὴν συμμαχίαν των· ὥζε καὶ ὁ Δημοσθένης αὐτὸς ἐσεμνύνετο πρὸς τὴν ἐπιτυχίαν τῆς διαπραγματεύσεως ταύτης, ὡς τὸν κάλλιζον αὐτοῦ θρίαμβον.

Ὁ Φίλιππος, πρὶν νὰ πολεμήσῃ ἐκ τοῦ προφανοῦς τὴν συμμαχίαν ταύτην, ἐδοκίμασε καὶ πάλιν διὰ τῆς ἀπάτης. Προβάλων δὲ εἰρήνην πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, κα-

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Γεώργιος Α. Λαμπάκης" Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

τώρθωσε νὰ ἔχῃ πρὸς τοῦτο συνήγορον καὶ τὴν Πυθίαν. Ἀλλ' ὁ Δημοσθένης σκώπτων τὸ στρατήγημα τοῦτο, εἶπεν, ὅτι ἡ Πυθία Φιλιππίζει.

Οἱ Ἀθηναῖοι ἀπέρριψαν τὴν εἰρήνην τότε. Ὁ βασιλεὺς εἰσέβαλεν εἰς τὴν Βοιωτίαν ἐπὶ κεφαλῆς εἴκοσι δύω χιλιάδων. Ὁ Ἑλληνικὸς στρατὸς ἐξισοῦτο μὲ τὸν ἰδικόν του κατὰ τὸν ἀριθμὸν καὶ τὴν ἀνδρείαν. Ἀλλ' αἱ σπυδαρχίαι διώρισαν στρατηγοὺς ὄχι ἱκανοὺς πρὸς τὴν περίστασιν ταύτην, τὸν Χάρητα καὶ Λυσικλέα, καὶ ἀπέκλεισαν τὸν Φωκίωνα κακῇ τύχῃ. Οὕτως ἡ κατὰ τῶν μεγάλων ἀνδρῶν ζηλοτυπία ἐπιφέρει τὴν καταζροφὴν τῶν πολιτειῶν.

Ἡ μάχη συνέβη τῷ 3666, εἰς τὰ πεδία τῆς Χαιρωνείας. Ὁ Φίλιππος ἡγεῖτο τῆς δεξιᾶς πτέρυγος, καὶ ὁ Ἀλέξανδρος τῆς ἀριστερᾶς. Ὁ Ἀλέξανδρος κατ' ἀρχὰς κατέθραυσε τὸν Ἱερὸν Λόχον τῶν Θηβαίων. Ἐν τοσούτῳ ὅμως ὁ Λυσικλῆς ἔτρεψεν εἰς φυγὴν τὸ κέντρον τῆ βασιλικοῦ στρατοῦ. Ἐπαιρόμενος δὲ διὰ τὸ κατόρθωμα τοῦτο, κατεδίωκε τοὺς φυγομάχους, φωνάζων, ὅτι θέλει σαματήσει εἰς τὰ ὅρια τῆς Μακεδονίας. Ἀλλ' ὁ Φίλιππος, παρατηρήσας τὸ σφάλμα τοῦτο, ὠφελούμενος ἀπὸ τὴν ἀνοησίαν καὶ ἅμα λέγων, «Οἱ Ἀθηναῖοι δὲν ἠξεύρουν νὰ νικήσωσι» χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸν, ἐπὶ κεφαλῆς τῆς φάλαγγός του, ἔλαβεν ἐξόπισθεν τοὺς Ἀθηναίους, ἔτρεψεν αὐτοὺς εἰς ὁλοτελῆ φυγὴν, καὶ ἡνώθη μὲ τὴν θριαμβεύουσαν πτέρυγα τοῦ υἱοῦ του.

Ὁ Δημοσθένης, ὅστις μέχρι τοῦδε ἐμάχετο ἀνδρείως, συνεμέθεζε, λέγουν, τοῦ γενικοῦ φόβου, καὶ ῥίψας τὰ ὅπλα του ἔφευγε ταχέως. Εἰς δὲ τὴν ὁρμὴν τοῦ φεύγειν παρεπλέχθη τὸ ἱμάτιόν του πρός τινα θάμνον, καὶ νομίσας, ὅτι ζαματᾶται ἀπό τινα ἐχθρὸν, ἐφώναξε· «Φείσαι μου, δέσποτα!»

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

Αἱ Ἀθῆναι ἀπώλεσαν εἰς τὴν μάχην ταύτην τρεῖς χιλιάδας, καὶ αἱ Θῆβαι ἐπιπλέον. Ἡ φήμη τῶν δύω τούτων Πολιτειῶν ἐπροξένει τόσον θάμβος καὶ ἔκπληξιν μέχρι τότε, ὥστε ὁ Φίλιππος μετὰ τὴν νίκην παρεδόθη εἰς τὰς παραφορὰς τῆς ἀσημοτέρου χαρᾶς. Τὸν εἶδον ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης νὰ ἐφυβρίζῃ τοὺς νεκροὺς, καὶ νὰ χορεύσῃ μέσων καὶ παρῳδῶν τὸ κατ' αὐτοῦ ψήφισμα τοῦ Δημοσθένους.

Ἐκεῖ εἷς τῶν αἰχμαλώτων Ἀθηναίων, ὀνόματι Δημάδης, ἀγανακτῶν πρὸς τὴν τοιαύτην ἀσχημοσύνην, ἐπέπληξε τὸν Φίλιππον, λέγων· « Βασιλεῦ! ἡ τύχη σὲ ἐ-» χάρισε πρόσωπον Ἀγαμέμνονος, σὺ δὲ δὲν αἰσχύνεσαι » πράττων ἔργα Θερσίτου. » Ὁ Φίλιππος, συμφρονήσας ἐκ τούτου, ἀντὶ νὰ ἀγανακτήσῃ, ἀπέλυσε χωρὶς λύτρα ὄχι μόνον τὸν Δημάδην, ἀλλὰ πάντας τοὺς Ἀθηναίους αἰχμαλώτους. Ἔπειτα πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ἔκλεισεν εἰρήνην, πρὸς τοὺς Θηβαίους ὅμως ἔμεινεν ἀδιάλλακτος, ὡς προϊόντας τὴν μετ' αὐτοῦ συμμαχίαν.

Ὁ Δημοσθένης, ἐγκαλεσθεὶς, διότι εἶχε συμβουλεύσει τὸν τόσον ὀλέθριον τοῦτον πόλεμον, ἀπελύθη ἀνταμειφθεὶς μὲ μεγάλας τιμάς· ὅπερ κινεῖ εἰς ἀμφισβήτησιν τὸ περὶ τῆς λειποταξίας του ἀνέκδοτον.

Οἱ Ἀθηναῖοι ἐξηκολούθουν ἐκτελοῦντες τὰς συμβουλάς του. Τὸν ἐπεφόρτισαν νὰ ἐκφωνήσῃ καὶ τὸν ἐπικήδειον λόγον ὑπὲρ τῶν ἐν Χαιρωνείᾳ πεσόντων, εἰς τιμὴν τῶν ὁποίων ἤγειραν τάφον κατὰ συμβουλήν του μὲ ἐπιγράμματα τῆς ἀρετῆς των ἐπάξια. Ἐν μέσῳ πανδήμου τινὸς τελετῆς, εἷς κήρυξ φέρων εἰς τὴν ἀγορὰν τοὺς παῖδας τῶν γενναίων τούτων μαχητῶν, εἶπεν· « Ὁ πόλεμος κα-» τέστησε τοὺς παῖδας τούτους ὀρφανούς· οὗτοι ὅμως » εὑρίσκουν τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων ὡς ἄλλον πατέ-» ρα, ὅστις θέλει φροντίσει ὑπὲρ αὐτῶν, καὶ ἄξις τὸν προ-

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Σωσίπολις Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

» τρέπει νὰ γίνωσιν ἄξιοι τῶν πρωτίστων ἀξιωμάτων τῆς » Πολιτείας. »

Ὁ Δημοσθένης ἐχορήγησεν ἐξ ἰδίων ποσόσηταί τινα πρὸς ἐπισκευὴν τῶν τειχῶν τῆς πόλεως· καὶ πρὸς ἀμοιβὴν τούτου ὁ δῆμος τὸν ἐστεφάνωσε μὲ χρυσοῦν στέφανον. Ὁ ῥήτωρ Αἰσχίνης ἀντεγράφη εἰς τὸ ψήφισμα τοῦτο. Ἡ εὐγλωττία τῆς δημηγορίας του διασωζομένης δικαιοῖ τὴν φήμην τοῦ ῥήτορος τούτου· ἀλλ' ὁ Δημοσθένης κατεπάλαισε τὸν ἀντίπαλον. Ἡ δημηγορία του, περαινομένη δι' ἑνὸς ὑψηλοῦ ἀποστροφασμοῦ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, εἶναι τὸ ἀριστούργημα τῆς εὐγλωττίας. Οὕτω λοιπὸν ὁ Αἰσχίνης καταγωνισθεὶς, ἐξωρίσθη εἰς τὴν Ῥόδον. Ἐνῷ δὲ ἀνεχώρει ἐκ τῆς πόλεως, ὁ Δημοσθένης ἐπρόσφερεν εἰς αὐτὸν ποσότητα χρημάτων· ὁ δὲ δεχθεὶς ταῦτα, εἶπε· « Πῶς νὰ μὴ ἐπιποθῶ πατρίδα τοιαύτην, » ὅπου ἀφίνω ἐχθροὺς τόσον γενναίους, οἵους δὲν ἐλ- » πίζω ἀλλαχοῦ νὰ εὕρω φίλους; »

Καταφυγὼν δὲ εἰς τὴν Ῥόδον, ἄνοιξε σχολεῖον ῥητορικῆς, ὅπου ἀνέγνωσεν εἰς ἐπήκοον τῶν Ῥοδίων πρώτους λόγους τὸν τοῦ Δημοσθένους καὶ τὸν ἑαυτοῦ. Χειροκροτησάντων δὲ τῶν Ῥοδίων ἀμφοτέρους, πολλῷ δὲ μᾶλλον τὸν τοῦ Δημοσθένους, εἶπεν· « Ὁ λόγος τοῦ » Δημοσθένους σᾶς ἐνθουσιάζει· ἀλλὰ τί ἠθέλετε αἰσθαν- » θῆ, ἐὰν ἠκούετε αὐτὸν ἐκεῖνον νὰ τὸν ἐκφωνῇ; » Ἡ εὐγλωττία μολονοῦτο τοῦ Αἰσχίνου τόσα θέλγητρα εἶχεν, ὥστε οἱ Ἀθηναῖοι ὠνόμασαν τρεῖς χάριτας τὰς τρεῖς πρωτίστας αὐτοῦ δημηγορίας.

Ὁ Λυσικλῆς κατεδικάσθη εἰς θάνατον. Λυκοῦργος ὁ κατήγορός του εἶπε πρὸς αὐτὸν τὰ ἑξῆς· « Σοῦ σρα- » τηγοῦντος, χίλιοι πολῖται ἀπώλοντο· σοῦ σρατηγοῦν- » τος, ἡ Ἑλλὰς κατεδουλώθη. »

Ὁ Χάρης, ἐξίσου καὶ αὐτὸς ἔνοχος, πλούσιος ὅμως,

Δημόσια Βιβλιοθήκη
Πανεπιστήμιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ἀπελύθη. Εἰς τὴν μεγάλην ταύτην περίστασιν οἱ Μακεδαιμόνιοι, ἐκδεδιηγημένοι ἤδη τῶν πατρίων ἠθῶν, δὲν ἔπραξαν τίποτε κατὰ τοῦ Φιλίππου. Τότε συνεκροτήθη γενικὴ συνέλευσις ὅλων τῶν Ἑλλήνων, ὅπου ἀπεφασίσθη πόλεμος κατὰ τῶν Περσῶν. Ὁ Φίλιππος ἀνηγορεύθη ἀρχιστράτηγος πάντων τῶν Ἑλληνικῶν στρατευμάτων. Τοῦτο ἦτον νέον στάδιον δόξης διὰ τὸν Φίλιππον. Ἀλλ', ἐνῷ προπαρεσκευάζετο νὰ προπέμψῃ εἰς τὴν Ἀσίαν τοὺς δύο περιφήμους αὐτοῦ στρατηγοὺς, Ἄτταλον καὶ Παρμενίωνα, ἡ τύχη ἔφθασεν εἰς τὸ τέρμα της. Ἡ ἀιχόνοια διέρρεσε τὴν οἰκογένειάν του, καὶ ἰδιαιτέρα τις ἐκδίκησις ἔθεσε τέλος εἰς τὴν ζωήν του.

Ὁ Φίλιππος εἶχε διαζευχθῆ τὴν βασίλισσαν Ὀλυμπιάδα, τῆς ὁποίας δὲν ἠδύνατο νὰ ὑποφέρῃ τὸ ζηλόφθονον καὶ φιλέκδικον ἦθος. Ἐνυμφεύθη δὲ τὴν Κλεοπάτραν, ἀνεψιὰν τοῦ Ἀττάλου. Σφοδρὰ ἔρις διετάραξε τὸ συμπόσιον τοῦ γάμου. Ὁ Ἄτταλος μεθύων, ἐπευχήθη εἰς τοὺς νεονύμφους γνήσιον διάδοχον· ὁ δὲ Ἀλέξανδρος, παροξυνθεὶς διὰ τὴν ὕβριν ταύτην, ἔῤῥιψε κατὰ κεφαλῆς τοῦ Ἀττάλου τὸ ποτήριον, εἰπών· « Ἡμεῖς δὲ, κακὴ κε- » φαλή! νόθοι σὲ φαινόμεθα; » Ὁ Φίλιππος ἀνατιναχθεὶς καὶ ἑλκύσας τὸ ξίφος, ὥρμησε κατὰ τοῦ υἱοῦ· ἀλλὰ προσκόψας ἐξ αἰτίας τοῦ οἴνου καὶ τῆς χωλότητος ἔπεσε· πρὸς τὸν ὁποῖον ὁ Ἀλέξανδρος εἶπεν ἐπισκώπτων· « Ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς, ὅστις μέλλει νὰ στρατεύ- » σῃ κατὰ τῆς Ἀσίας· οὗτος, λέγω, ὅστις δὲν δύναται » νὰ μεταβῇ ἀπὸ μιᾶς τραπέζης εἰς ἄλλην. » Τούτων συμβάντων, ὁ Ἀλέξανδρος λαβὼν τὴν μητέρα, ἔφυγεν εἰς τὴν Ἤπειρον.

Ἔμῤῥων τις Κορίνθιος, ὀνόματι Δημάρατος, ἰσχύων μεγάλως παρὰ τῷ Φιλίππῳ, τὸν ἐσυμβούλευσε μετ' ὀλίγον νὰ ἀνακαλέσῃ τὸν υἱὸν καὶ νὰ τὸν συγχωρήσῃ. Ὁ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

βασιλεὺς δὲν ἔπαυε νὰ προπαρασκευάζηται κατὰ τῆς Περσίας· συμβουλευθεὶς δὲ τὸν χρησμὸν περὶ τῆς ἐκβάσεως τοῦ πολέμου, ἔλαβε τὴν ἑξῆς ἀμφίλογον ἀπόκρισιν· « Ὁ Ταῦρος εἶναι ἐστεμμένος καὶ περιμένει τὴν μάχαιραν. » Ὁ Φίλιππος ἐξήγησε τὸν σκοτεινὸν τοῦτον χρησμὸν ὑπὲρ ἑαυτοῦ. Τὸ ἀποβησόμενον ὅμως ἔδειξεν, ὅτι τὸ θῦμα τοῦτο δὲν ἦτον ὁ βασιλεὺς τῆς Περσίας.

Ἔτυχε τότε νὰ τελῆται εἰς τὴν Μακεδονίαν ὁ γάμος τοῦ Ἀλεξάνδρου, βασιλέως τῆς Ἠπείρου καὶ ἀδελφοῦ τῆς Ὀλυμπιάδος, ὅσις ἐνυμφεύετο τὴν Κλεοπάτραν, θυγατέρα τοῦ Φιλίππου. Ὁ βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας εἶχε προσκαλέσει εἰς τὴν τελετὴν ταύτην ὅλους τοὺς προὔχοντας τῆς Ἑλλάδος. Πανταχόθεν ἔστειλαν πρὸς αὐτὸν τὰς προσηκούσας ἐπευχὰς, ξέμματα, ῥήτορας καὶ ποιητὰς, οἵτινες ἠθέλησαν νὰ παραζήσωσιν ἐνώπιόν του μίαν τραγῳδίαν, ὅπου παρίστανον αὐτὸν ὡς νικητὴν τῆς Ἀσίας. Ὁ Φίλιππος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἀνακτορίου, διὰ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ θέατρον, μὲ τὴν πομπωδεστέραν συνοδίαν. Προηγοῦντο τῆς πομπῆς δώδεκα ἀνδριάντες, ἐξ ὧν ὁ εἷς παρίστανεν αὐτὸν ὑπὸ μορφὴν θεοῦ. Ἐβάδιζε περιχυκλωμένος ἀπὸ τοὺς μεγιστάνας τῆς Ἐπικρατείας, καὶ ἀκολουθούμενος ἀπὸ δορυφορίαν τόσον λαμπρὰν, ὅσον καὶ πολυάριθμον. Γενικοὶ ἀλλαλαγμοὶ ἐπεθείαζον τὴν δόξαν του. Οὕτως ἡ τύχη ἐνασμενίζεται συχνάκις νὰ στολίζῃ μὲ ὅλας τὰς χάριτάς της, ὅποιον μέλλει νὰ καταστρέψῃ. Κατὰ τὰς στιγμὰς ἐκείνας Μακεδών τις, ὀνόματι Παυσανίας, νεωστὶ καθυβρισθεὶς ἀπὸ τὸν Ἄτταλον, καὶ μὴ ἐπιτυγχάνων τὴν προσήκουσαν ἀντίτισιν ἀπὸ τὸν Φίλιππον, εἰσχωρεῖ διὰ τοῦ πλήθους πλησίον τοῦ βασιλέως, τὸν κτυπᾷ μὲ τὸ ἐγχειρίδιον καὶ

"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

τὸν θανατόνει (1). Ἡ σωματοφυλακὴ κατέσφαξεν ἀμέσως τὸν φονέα. Ἦτον γνώμη, ὅτι καὶ ἡ Ὀλυμπιὰς ἦτον συνένοχος εἰς τὸν φόνον. Πρέπει δὲ νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι ἔδωκε μεγίστην πιθανότητα εἰς τὰς ὑποψίας ταύτας, ἐνταφιάσασα ἐντίμως τὸν φονέα τοῦ συζύγης της, καὶ φονεύσασα τὸν υἱὸν τῆς Κλεοπάτρας εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς μητρός.

Ὁ θάνατος τοῦ Φιλίππου διέσπειρεν εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα τόσην χαρὰν, ὅσον τρόμον ἡ ζωή του ἐνέπνεεν. Ὁ δῆμος τῶν Ἀθηναίων ἐστέφθη μὲ ἄνθη, ἐκόσμησε τὰς ναοὺς μὲ στεφάνους, καὶ ὁ Δημοσθένης ἠμαύρωσεν ἴσως τὴν δόξαν του, εὐχαριστῶν τοὺς Θεοὺς διὰ τὸν θάνατον ἑνὸς ἀνθρώπου.

Ὁ Φίλιππος ἀπέθανε τῷ τεσσαρακοστῷ ἑβδόμῳ ἔτει τῆς ἡλικίας του· ἐβασίλευσε δὲ εἰκοσιτέσσαρα. Ὁ ἡγεμὼν οὗτος ὑπῆρξεν εἷς τῶν ἐπισφαλεστάτων βασιλέων, ὅσων ἡ Ἱστορία διετήρησε τὴν μνήμην. Ἡ πατρίς του ἦτον πένης· οὗτος τὴν ἐπλούτισεν. Ὁ λαός του ἀμαθής· οὗτος τὸν ἐφώτισε. Ὁ Μακεδονικὸς στρατὸς, ἄνευ τινὸς στρατιωτικῆς ἀσκήσεως πρότερον, κατήντησεν ἐπ' αὐτοῦ ὁ πλέον ἐμπειροπόλεμος. Οἱ προκάτοχοί τε ὑπετέλουν φόρους εἰς τὰς Πολιτείας τῶν Ἀθηνῶν, Σπάρτης καὶ Θηβῶν· ὁ δὲ, εἰς ὀλίγον καιρὸν, κατήντησεν ἀρχηγὸς τῆς Ἑλλάδος. Ἂν ἡ κατάκτησις τῆς Ἀσίας ἔγινε κατόρθωμα τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὁ Φίλιππος μολοντοῦτο διενοήθη τὸ σχέδιον καὶ προετοίμασεν ὅλα τὰ μέσα. Ὅθεν μετὰ λόγου ἔσως ὁ Κικέρων, παραβάλλων τοὺς δύο τούτους λαμπροὺς ἄνδρας, λέγει· « Ὁ υἱὸς ὑπῆρξε μεγαλήτερος τοῦ πατρὸς » κατὰ τὰ πολεμικὰ, ὁ δὲ πατὴρ μεγαλήτερος τῷ υἱῷ κα-

(1) Ἔτει ἀπὸ Κτίσεως 3668.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

» τὰ πάσας ἁπλῶς τὰς πολιτικὰς ἀρετάς.»

Ὁ βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας παρίστανε σπάνιον σύγκραμα ἀρετῶν καὶ κακιῶν. Ἐνίοτε γενναῖος, συχνάκις σκληρὸς, ἀείποτε κλεψίφρων, ἀκάματος εἰς τὸν πόλεμον, ἔκδοτος εἰς τὴν φιληδονίαν μόνον ἐντὸς τοῦ ἀνακτορίου του, σταθερὸς εἰς τὰς ἰδιαιτέρας φιλίας, τύραννος ὡς πρὸς τὴν οἰκογένειάν του, ἀνεξιχνίαστος εἰς τὸς σκοπούς του, ἀπατεὼν εἰς τὴν πολιτικήν του, τολμηρὸς εἰς τὰ σχέδιά του, ὀξὺς καὶ παράβολος εἰς τὸ νὰ περαίνῃ τὸν σκοπόν του.

Περιττὸν νὰ προστεθῇ τι περισσότερον πρὸς ἔνδειξιν τῆς ἀπτοήτου τόλμης τοῦ Φιλίππου, ὡς πρὸς ὅσα λέγει αὐτὸς ὁ ἴδιος, ἄσπονδος αὐτοῦ ἐχθρός. Ὁ Δημοσθένης ἔλεγεν· « Ἐγὼ εἶδον αὐτὸν τὸν ἴδιον Φίλιππον » πρὸς τὸν ὁποῖον ἡμεῖς διαφιλονεικοῦμεν τὴν ἡγεμο- » νίαν τῆς Ἑλλάδος· τὸν εἶδον κατάπλεων πληγῶν, » χερημένον τοῦ ἑνὸς ὀφθαλμοῦ, τὴν κατακλεῖδα συν- » θλασμένην ἔχοντα, τὸν πόδα καὶ τὴν χεῖρα κολοβω- » μένα, πάντοτε ἀποφασισμένον νὰ καταφρονῇ τοὺς » κινδύνους, καὶ νὰ παραχωρῇ εἰς τὴν τύχην, ὅσα μέ- » λη τοῦ σώματός του ἤθελεν ἐκείνη νὰ ἐκλέξῃ, ἂν » μόνον μὲ τὸ ἐπίλοιπον φθάσῃ πρὸς τὴν σκοπουμένην » τῆς ὁδὸς περιωπήν. »

Ὁ χαρακτὴρ τοῦ Φιλίππου, συγκείμενος ἐκ Μακεδονικῶν καὶ Ἑλληνικῶν φρονημάτων, ἄλλων ἐκ τῆς γενυήσεως καὶ ἄλλων ἐκ τῆς ἀνατροφῆς, εἰς τὴν τραχύτητα καὶ τὴν ὀξυπάθειαν τῆς Μακεδονικῆς βαρβαρότητος, ἔνονε τὰ φῶτα, τὴν πανουργίαν καὶ τὴν εὐγλωττίαν, ἅπερ εἶχεν ἀποκτήσει εἰς τὰς Θήβας· καὶ καθ' ὅλον αὐτοῦ τὸν βίον, ἐν τῷ μέσῳ πολλῶν κακιῶν καὶ ἐλαττωμάτων, ἀνεφαίνοντο ἴχνη τινὰ ἀρετῆς, τὰ ὁποῖα ἐνεχαράχθησαν εἰς τὴν ψυχήν του, νέου ὄντος καὶ συ-

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ναναστρεφομένου μετὰ τοῦ Ἐπαμινώνδου.

Ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν τὸν ἐσυμβούλευον νὰ ἐξορίσῃ ἕνα, ὅστις τὸν ὕβρισε· « Θέλετε, ἀπεκρίθη, νὰ ὑπάγῃ » καὶ ἀλλαχοῦ νὰ μὲ ὑβρίζῃ; »

Ἕλλην τις τὸ γένος, ὀνόματι Νικάνωρ, κατηγόρει καὶ οὗτος τὸν Φίλιππον· ὁ δὲ ἀκούσας καὶ εὐεργετήσας εἶχεν αὐτὸν ἄκρον ἐπαινέτην. Τότε ὁ Φίλιππος εἶπε πρὸς τοὺς θαυμάζοντας περὶ τῶν δώρων· « Βλέπετε, » ὅτι ἀπὸ ἡμᾶς τοὺς βασιλεῖς ἐξαρτᾶται νὰ ἀγαπώμε» θα, ἢ νὰ μισώμεθα; » Τὸ παρρησιαστικὸν ἤρεσκεν εἰς αὐτόν. Γυνή τις πένης, τὴν ὁποίαν ἀπέβαλε πολλάκις προφασιολογούμενος, ὡς μὴ ἔχων καιρὸν οὔτε νὰ τὴν ἀκροασθῇ, οὔτε νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἀγωγήν της, εἶπε πρὸς αὐτόν· « Λοιπὸν μὴ βασίλευε! » ὁ δὲ θαυμάσας τὴν τόλμην, ἀπέδωκε τὸ ζητούμενον.

Ἄλλη δέ τις, τῆς ὁποίας τὴν κρίσιν εἶχεν ἀποφασίσει ἀδίκως, πρὸ ὀλίγου ἔκτινος συμποσίου ἐπανελθών, ἀνεβόησεν· « Ἐκκαλοῦμαι σὲ, βασιλεῦ! -- Εἰς ποῖον; ἠ» περώτησεν ὁ Φίλιππος μετὰ θυμοῦ· --- Εἰς σὲ αὐτόν, » εἶπε, νήφοντα. » Ἀναθεωρήσας λοιπὸν τὴν ὑπόθεσιν, ἀνεγνώρισε τὴν ἀδικίαν, καὶ τὴν διώρθωσεν.

Εἴς τινα κρίσιμον περίστασιν ἐμέμφοντο αὐτὸν, ὡς ὑπὲρ τὸ δέον κοιμώμενον· « Ἀληθῶς, εἶπεν ὁ Φίλιπ» πος, καθότι ὁ Ἀντίπατρος ἠγρύπνει. »

Μὲ τοιούτους λόγους μᾶλλον, ἢ μὲ ὅλους του τοὺς θησαυροὺς, εἷς Μονάρχης εἶναι βέβαιος νὰ ἀποκτήσῃ ὑπουργοὺς καὶ στρατηγοὺς ἀφοσιωμένους εἰς αὐτόν.

Ἔλεγόν ποτε εἰς αὐτὸν, ὅτι πᾶσα φυλὴ τῶν Ἀθηνῶν διώριζε κατ' ἔτος δέκα καλοὺς Στρατηγούς· « Ἐγὼ » δὲ ἐφ' ὅλης μου τῆς ζωῆς δὲν ἐδυνήθην νὰ εὕρω, εἰ» μὴ μόνον ἕνα, τὸν Παρμενίωνα. »

Ἡ μνήμη τῶν μαθημάτων τοῦ Ἐπαμινώνδου ἔκαμνεν

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

αὐτὸν, νὰ φοβῆται, μήπως παρασυρθῇ ἀπὸ τὴν κολακείαν. Ἐπρόσταξε λοιπὸν ἕνα τῶν ὑπηρετῶν, νὰ λέγῃ πρὸς αὐτὸν καθ' ἑκάστην· « Φίλιππε! ἐνθυμοῦ, ὅτι εἶσαι θνητός. » Οὔτε οἱ μέγιστοι νόες δὲν εἶναι πάντοτε ἐξηρημένοι ἀπὸ δεισιδαιμονίας. Εἶχε διαδοθῇ μαντεία, ὅτι ἓν ἅρμα θέλει γίνει αἰτία τῆς τελευτῆς του. Ἀπηγόρευσε λοιπὸν τὴν χρῆσιν τῶν ἁρμάτων, εἰς ὅσους τόπους διέτριβε. Διὰ νὰ ὑποστηρίξωσι δὲ ὡς ἀληθῆ τὴν προρρῆσιν, ἐπρέσβευον, ὅτι ἐπὶ τοῦ φονεύοντος αὐτὸν ξίφους ἦτον ἐγκεχαραγμένον ἓν ἅρμα.

Πολὺ ἐμηκύναμεν τὴν διήγησιν εἰς τὰ περὶ Φιλίππου, καθότι ὁ μέγας οὗτος ἀνὴρ εἶναι ἐκεῖνος, ὅστις μετήλλαξε τὴν φάσιν τῆς Ἑλλάδος, προπαρεσκεύασε τὸς θριάμβους τοῦ Ἀλεξάνδρου, καὶ ὑπῆρξεν ἡ πρώτη αἰτία τῆς μεγάλης ἐκείνης μεταρρυθμίσεως, ἥτις ἠφάνισε τὴν ἐλευθερίαν τῆς Εὐρώπης, κατέστρεψε τὸν θρόνον τῶ Κύρου, παρέδωκε τὸν κόσμον εἰς τοὺς Μακεδόνας, καὶ συνεισέφερεν ἀναμφιβόλως εἰς τὴν μέλλουσαν μεγαλειότητα τῶν Ῥωμαίων, ἐξαντλήσας τὰς δυνάμεις τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς Σπάρτης.

Ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος.

(Ἔτει ἀπὸ Κτίσεως 3668—Πρὸ Χριστοῦ 336.)

Ἀλέξανδρος, ὁ περιφημότατος καὶ ὁ ἐξαισιώτατος τῶν διαπρεψάντων ἐπὶ τῆς οἰκουμένης ἡρώων καὶ προικισμένων παρὰ τῆς φύσεως μὲ τὰ σπανιώτατα χαρίσματα, ἐδέχθη συγχρόνως ἐν ἑαυτῷ τὰ σπέρματα τῶν ἐπικινδυνοτάτων ἐλαττωμάτων. Φύσει ὀξύθυμος, ἦτον ἐπιρρεπὴς εἰς διαιουργίας· ἀλλὰ καὶ φύσει μεγαλόψυχος, ἦτον καὶ γενναίων φρονημάτων ἐπιδεκτικός· ἐκληρονόμησε τρό-

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

πον τινὰ τὴν ἀπεριόριστον φιλοδοξίαν τοῦ Φιλίππου. Ὁ Ἀριστοτέλης ἐνεφύτευσεν εἰς τὴν καρδίαν του ἀρχὰς πολλῶν ἀρετῶν.

Οἱ χαρακτῆρες τοῦ προσώπου του ἦσαν εὔρυθμοι, τὸ χρῶμά του ζωηρὸν καὶ ῥοδῶδες, γρυπὸς τὴν ῥῖνα, οἱ ὀφθαλμοί του μεγάλοι καὶ πυραυγεῖς, ἡ κόμη του ξανθὴ καὶ βοστρυχώδης, ἡ κεφαλή του ἀνατενὴς καὶ ὀλίγον πρὸς τὰ ἀριστερὰ κλίνουσα· ἀνάστημα μέτριον, λεπτόφυὲς καὶ ἐλευθέριον· σῶμα σύμμετρον καὶ εὔτονον ἀπὸ τὰς συνεχεῖς σωμασκίας· ταχὺς τοὺς πόδας, φιλόκαλος καὶ κομψὸς περὶ τὸν ἱματισμόν.

Ἀγχινούστατος, ἄπληστος εἰς τὸ μανθάνειν, ἠγάπα καὶ ὑπεράσπιζε τὰς ἐπιστήμας καὶ τὰς τέχνας. Εἰς τὸ λέγειν ἐπιχαρὶς καὶ δηκτικὸς, σαθερὸς εἰς τὴν φιλίαν. Πᾶν ὅ,τι διενοεῖτο, πᾶν ὅ,τι ἐφρόνει, τὰ πάντα ἦσαν μεγάλα.

Ὁ περίφημος Ἀριστοτέλης ἐκφράζεται κατὰ τὸν ἑξῆς τρόπον εἰς μίαν τῶν ἐπιστολῶν, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀλεξάνδρου· « Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδὼν δὲν ἦτον ἄμοιρος ὄ-
» τε συνέσεως εἰς τὰ βουλευτήρια οὔτε εἰς τὰ περὶ τοὺς
» πολέμους, οὔτε χάριτος εἰς τὰς εὐεργεσίας. Ἐνίοτε
» σκληρὸς εἰς τὰς βασάνους, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖζον ὅμως
» ἐφαίνετο ἐπιεικής. Οὐδεὶς ἀτρομώτερος εἰς τὰς μά-
» χας, οὔτε ἐλευθεριώτερος εἰς τὰς ἀνταμοιβάς. Τὸ δι-
» αγνωστικόν του ἦτον ἔξοχον εἰς τὰς ἀκανθώδεις ὑπο-
» θέσεις· ἡ θαρσαλεότης του ηὔξανε κατ' ἀναλογίαν τοῦ
» κινδύνου. »

Ὁ ἔπαινος οὗτος εἶναι τόσον ἀξιοπιστότερος, ὅσον ὁ Ἀλέξανδρος ἦτον ἐχθρευμένος περὶ τὰ τέλη μὲ τὸν διδάσκαλόν του, τὸν ὁποῖον ἡ συκοφαντία κατέταξεν εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν συναιτίων τῆς τελευτῆς του.

Ὁ Ἀλέξανδρος ἐθηλοποίησεν ἐκ τῆς νεανικῆς αὐτοῦ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ἡλικίας, τὴν ὑψηλοφροσύνην τε καὶ τὴν ζέσιν τῆς φιλοδοξίας του. Ἐπρόβαλον εἰς αὐτὸν νὰ ὑπάγῃ εἰς τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας νὰ διαφιλονεικήσῃ περὶ βραβείου· ὁ δὲ ἀπεκρίθη· « Ἤθελα ὑπάγει, ἐὰν εὕρισκα βασιλόπαιδας ἀνταγωνισάς. » Ὅταν ἤκουε τὸν Φίλιππον κατακτῶντα πόλεις, αὐτὸς ἀντὶ νὰ χαρῇ, πρὸς τοὺς φίλους ἀθυμῶν, ἔλεγεν· « Ὁ πατὴρ οὐδὲν ἀξιόλογον ἔργον θέλει ἀφήσει ἡμεῖς νὰ πράξωμεν. »

Ὁ Ἀριστοτέλης τὸν ἐδίδαξε τὰ μαθηματικά, τὴν φιλοσοφίαν, ἱστορίαν καὶ λογικήν. Ἐκ τούτων τῶν μαθημάτων ἀπέκτησε τὴν εὐγλωττίαν ἐκείνην, τὴν ἁρμόζουσαν εἰς βασιλέα. Τὸ ὕφος τε ἦτον μᾶλλον ἐμβριθὲς ἢ ἀνθηρόν, καὶ ἀνάπλεων μᾶλλον ἰδεῶν ἢ λέξεων. Διὸ καὶ θέλων νὰ ἐκφράσῃ τὴν πρὸς τὸν διδάσκαλόν του εὐγνωμοσύνην, ἐπανελάμβανε συχνάκις, ὅτι εἰς τὸν Φίλιππον ἐχρεώστει τὸ ζῆν, εἰς δὲ τὸν Ἀριστοτέλην τὸ καλῶς ζῆν.

Ὁ δὲ πρὸς τὸν Ὅμηρον θαυμασμός του εἶχε καταντήσει ἐνθουσιασμός. Τὸν ἐπρόκρινεν ἀπὸ τὸν Ἡσίοδον, λέγων· « Ὁ μὲν εἶναι ποιητὴς τῶν βοσκῶν, ὁ δὲ τῶν βασιλέων. »

Μετὰ τὴν ἐν Ἀρβήλοις μάχην, ἐνέκλεισε τὴν Ἰλιάδα εἰς ἓν χρυσοῦν κιβώτιον τοῦ Δαρείου, ἥτις ἐκδοθεῖσα ὠνομάσθη ἔκδοσις τοῦ κιβωτίου.

Ἠγάπα καὶ ἐτίμα τὰ ἔξοχα προτερήματα. Ὁ εὐνοούμενός του ζωγράφος, ὁ περίφημος Ἀπελλῆς, ἔγινεν ἐραστὴς τῆς ὡραίας Καμπάσπης, πρὸς τὴν ὁποίαν καὶ αὐτὸς ὁ βασιλεὺς ἦτον ἐρωτευμένος. Ὁ Ἀλέξανδρος ἀνακαλύψας τὴν λαθραίαν σχέσιν των, καὶ φανεὶς ἀνώτερος τοῦ πάθους του, τοὺς ἐσυγχώρησε καὶ τοὺς συνέζευξεν.

Ἐνῷ δὲ ὁ Ἀλέξανδρος παρήλαττε τὴν παιδικὴν ἡ-

ΔΗΜΟΣΙΕ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ελληνική Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

λικίαν, ἦλθε πρὸς τὸν Φίλιππον εἰς τὴν Μακεδονίαν πρεσβεία παρὰ τοῦ βασιλέως τῆς Περσίας. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος παρ' ἡλικίαν δὲν ἠρώτα τοὺς πρέσβεις περὶ τῶν κρεμαστῶν κήπων τῆς Βαβυλῶνος, οὔτε διὰ τὰ πλήθη τῶν ἐν Σούσοις ἀνακτορίων. Ἤκουε μὲ ἀδιαφορίαν τὰ περὶ τῆς χρυσῆς ἀμπέλου καὶ τοῦ μεγαλοπρεποῦς πλατάνου, ἐπιφορτισμένου ἐκ σμαράγδων καὶ ἀνθράκων, ὑπὸ τὸν ὁποῖον καθήμενος ὁ βασιλεὺς τῆς Περσίας ἐχρηματίζεν. Ἀλλὰ ἐξέταζε, ποῖαι αἱ πρὸς τὴν Ἄνω Ἀσίαν ὁδοί, πόσος ὁ πληθυσμὸς τῶν Περσῶν, πόσαι αἱ δυνάμεις, ποία ἡ τακτικὴ τοῦ στρατοῦ των, καὶ ποία ἡ διαγωγὴ τοῦ βασιλέως ὡς πρὸς τοὺς ὑπηκόους του. Διὰ τοῦτο λοιπὸν εἷς τῶν πρέσβεων εἶπεν· « Ὁ νέος οὗτος Ἄ-» ναξ εἶναι μέγας, ὁ δὲ ἡμέτερος βασιλεὺς πλήσιος. »

Εἶχαν φέρει εἰς τὴν Μακεδονίαν ἕνα περίφημον ἵππον τῆς Θεσσαλίας, ὀνομαζόμενον Βουκέφαλον, καθότι ἡ κεφαλή του ὡμοίαζε βοός. Εἰς μάτην οἱ τολμηρότεροι ἱπποκόμοι ἐπεχείρησαν νὰ ἡνιοχήσωσι τὸν θυμοειδῆ τοῦτον ἵππον· τοὺς ἀπετίναξεν ὅλους. Ὁ νεανίσκος Ἀλέξανδρος, βλέπων, ὅτι ἤθελαν νὰ τὸν ἀποβάλωσιν, εἶπε δυσθυμῶν· « Ὁποῖον ἵππον ἀποβάλλουσιν ἐξ αἰτίας τῆς » ἀπειρίας καὶ δειλίας των; » Ὁ δὲ Φίλιππος, διὰ νὰ ταπεινώσῃ τὸ ἀγέρωχον τοῦ υἱοῦ του, τὸν ἔδωκεν ἄδειαν νὰ τὸν ἀναβῇ. Ὁ ἄφοβος Ἀλέξανδρος, πρῶτον λαβὼν τὰς ἡνίας, ἔστρεψε τὸν ἵππον πρὸς τὸν ἥλιον, διὰ νὰ μὴ τὸν ἀγριώσῃ μὲ τὴν σκιάν του· καὶ ἔπειτα πλησιάσας ἡσύχως καὶ χαϊδεύσας αὐτὸν ἐλαφρῶς, ἀνέβη ὀξέως, καὶ ἀντέχων πρὸς τὰ ὁρμητικά τε πηδήματα, τὸν κατεδάμασε τόσον, ὥστε ὁ μηδένα ἄλλον δεχόμενος Βουκέφαλος, ἐχαλιναγωγεῖτο ἔπειτα εὐπειθέστατα παρ' αὐτοῦ, κάμπτων καὶ τὸ γόνυ, διὰ νὰ τὸν ἀναδέχεται. Ὁ Βουκέφαλος ἔσωσε τὴν ζωὴν τοῦ Ἀλεξάνδρου εἰς τὰς Ἰνδί-

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ας, ἀπαλλάξας αὐτὸν ἀπὸ σύρραξιν θρασεῖαν καὶ κινδυνώδη. Ἡ μάχη αὕτη ὑπῆρξε τὸ πέρας τῶν ἀγώνων καὶ τῆς ζωῆς τοῦ περιφήμου τούτου ἵππου, εἰς μνήμην τοῦ ὁποίου ὁ Ἀλέξανδρος κτίσας πόλιν παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Ὑδάσπου, τὴν ὠνόμασε Βουκεφαλίαν.

Πρὶν νὰ ἀναβῇ εἰς τὸν θρόνον, εἶχε δείξει εἰς τὸν βασιλέα Φίλιππον τὴν ἡρωϊκὴν αὐτοῦ ἀνδρίαν, σώσας τὴν ζωὴν τούτου εἰς τὴν Ἰλλυρίαν. Ὄχι ὀλιγώτερον ἐδηλοποίησεν εἰς αὐτὸν τὸν βαγδαῖον καὶ ἀκάθεκτον χαρακτῆρά του, ὅταν εἰς τοὺς γάμους τῆς Κλεοπάτρας δὲν ἐφύλαξε τὸ ὀφειλόμενον σέβας εἰς τὸν βασιλέα ἅμα καὶ πατέρα του.

Ἄπληστος παντὸς εἴδους δόξης, ἐπεθύμει νὰ ἦτον σοφώτατος πάντων ἀνθρώπων, καθὼς καὶ μέγιστος βασιλέων. Διὰ τοῦτο ἐπέπληξε τὸν Ἀριστοτέλην, διότι ἐδημοσίευσεν ἐπὶ τῆς ἀπουσίας του πραγματείαν τινὰ περὶ Μεταφυσικῆς, τὴν ὁποίαν μόνος αὐτὸς ἤθελε νὰ κατέχῃ, γράψας εἰς αὐτὸν τὰ ἑξῆς· « Μάθε, ὅτι μᾶλλον ἐπιθυμῶ νὰ ὑπερβῶ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους κατὰ τὴν γνῶσιν τῶν ὑψηλῶν πραγμάτων, παρὰ κατὰ τὴν ἔκτασιν τῆς δυνάμεώς μου. »

Πρῶτος ὁ πατήρ του, ὁ καὶ μόνος ἱκανὸς νὰ τὸν ἐκτιμήσῃ, προεῖδεν, εἰς τὶ ἦτον προωρισμένος· καὶ, ὅταν τὸν εἶδε καταδαμάζοντα τὸν Βουκέφαλον, καὶ τόσην τόλμην δεικνύοντα ἐπὶ τῆς τρυφερωτέρας ἡλικίας, εἶπε πρὸς αὐτόν· « Τέκνον μου! ζήτει βασιλείαν μεγαλητέραν διὰ τὸν ἑαυτόν σου. Ἡ Μακεδονία δὲν σὲ χωρεῖ. »

Ἐν τοσούτῳ, ὅταν τόσαι ἀγγελίαι βεβαιότεραι τῶν χρησμῶν ἀνήγγειλαν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἕνα κύριον, εἰς τὴν Ἀσίαν ἕνα κατακτητὴν καὶ ἕνα ἥρωα εἰς τὴν οἰκουμένην, ἡ Περσία, ἡ Πελοπόννησος, Βοιωτία, Ἀττικὴ καὶ ὅλοι οἱ βάρβαροι τῆς Θράκης καὶ Ἰλλυρίας, δὲν ἐνη-

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

σχολοῦντο εἰς ἄλλο, εἰμὴ πῶς νὰ ἀποσείσωσιν ἕνα ζυγόν, τὸν ὁποῖον ἐνόμιζον ἤδη συντετριμμένον ἐκ τῆς τελευτῆς τοῦ Φιλίππου.

Οἱ σασιῶδεις ἀνενέονον τὰς δολοπλοκίας των εἰς τὴν Αὐλὴν τῆς Μακεδονίας. Ἡ Ὀλυμπιὰς ἤθελε νὰ ἀναβῇ εἰς τὸν θρόνον. Οἱ μεγιςᾶνες ἤθελον νὰ διοικήσωσι τὸ βασίλειον. Οἱ Ἰλλύριοὶ ἔτρεχον ἐπὶ τὰ ὅπλα· καὶ οἱ ῥήτορες τῆς Ἑλλάδος, ὡπλισμένοι κατὰ τῆς τυραννίδος, ἐφυβρίζοντες τὴν σκιὰν αὐτοῦ ἐκείνου τοῦ Φιλίππου, τὸν ὁποῖον χθὲς καὶ πρώην ἐπροσκύνουν ζῶντα, κατεφρόνουν τὴν νεότητα τοῦ Ἀλεξάνδρου, εἰκοσαετοῦς τότε ὄντος, καὶ κανεὶς δὲν ἐφοβεῖτο, μήπως ὁ Ἄναξ οὗτος, τὸν ὁποῖον ἐθεώρουν ἔτι ὡς παῖδα, φανῇ τόσον ταχέως φοβερώτατος ἀνθρώποις.

Ἀντὶ νὰ φανῇ ἐκπεπληγμένος πρὸς τὰ ἀπαντώμενα εἰς τὸ στάδιόν του ἐμπόδια καὶ πρὸς τοὺς περικυκλοῦντας τὸν θρόνον κινδύνους, ἔδειξεν ὀξέως τὴν δύναμίν τε εἰς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ αὐλὴν, τὴν εὐεργετικήν του διάθεσιν εἰς τοὺς λαοὺς, καὶ τὴν ἀνδρίαν του εἰς τοὺς ἐχθρούς. Ἐτιμώρησε τοὺς φονεῖς τοῦ πατρός του, καὶ διὰ τῆς ἠπιότητος καὶ γενναιότητός του ἐφείλκυσε τὴν ἀγάπην τῶν ὑπηκόων του. Ἀλλ' ἐνταυτῷ καὶ ἠμαύρωσεν, ἔσβυσε τὴν λάμψιν ταύτην τῆς δόξης του, ἐπιτρέψας εἰς τὴν Ὀλυμπιάδα τὸν σκληρὸν φόνον τῆς Κλεοπάτρας καὶ τοῦ υἱοῦ της, καὶ καταδικάσας τὸν Ἄτταλον, στρατηγὸν ἔμπειρον, κατὰ τοῦ ὁποίου ἄλλοτε εἶχε παράπονα καὶ τὸν ὑποῖον ὑπώπτευεν, ὡς συνεννοούμενον μετὰ τῶν ἐχθρῶν. Ὁ Ἄτταλος, διὰ νὰ ἀνακτήσῃ τὴν πίστιν τοῦ βασιλέως, παρεδωκεν εἰς αὐτὸν τὰς ἐπιστολὰς τοῦ Δημοσθένους, ὅστις ἐπροσπάθει νὰ τὸν καταπείσῃ, νὰ κηρυχθῇ ὑπὲρ τοῦ βασιλέως τῆς Περσίας.

Ἀποκαταστήσας δὲ ὁ Ἀλέξανδρος ἐντὸς ὀλίγου εἰς τὴν

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Πανεπιστημιακή Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

Ἐπικράτειάν του τὴν εὐταξίαν καὶ στερεώσας τὴν ἐξουσίαν του, ἐτράπη τότε εἰς τὸ νὰ καθησυχάσῃ τὰς εἰς τὴν Ἑλλάδα ταραχάς. Οἱ Ἀκαρνᾶνες, οἱ Ἀμβρακιῶται, οἱ Θηβαῖοι καὶ οἱ Ἀρκάδες, οἵτινες εἶχαν διώξει τὴν Μακεδονικὴν φρουρὰν, διεκήρυξαν, ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ ἀναγνωρίσωσι τὸν Ἀλέξανδρον Ἀρχιστράτηγον τῶν Ἑλλήνων. Οἱ Ἀργεῖοι, οἱ Ἠλαιεῖς καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι διεκήρυττον τὴν ἀνεξαρτησίαν των. Οἱ Ἀθηναῖοι ὑπεράσπιζον ὅλα τὰ κινήματα ταῦτα. Οἱ πρόσοικοι τῆς Μακεδονίας λαοὶ ἑτοιμάζοντο νὰ καταστήσωσι γενικὴν τὴν ἐπανάστασιν, ἐνῷ οἱ πρὸς ἄρκτον βάρβαροι ἐπαπείλουν τὴν Μακεδονίαν μὲ τὰ ὅπλα.

Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος, διὰ νὰ διαλύσῃ τὰς ταραχὰς ταύτας, μετεχειρίσθη τὴν τόλμην καὶ ἐπιδεξιότητα. Τινὰς τῶν ἐχθρῶν κατέπληξε μὲ ἀπειλὰς, τοὺς δὲ λοιποὺς προσεταίρισε μὲ ὑποσχέσεις. Οἱ Θεσσαλοὶ πρῶτοι τὸν ἀνεγνώρισαν ὡς ἀρχηγόν των. Οἱ Ἀμφικτύονες συνελθόντες ἀνηγόρευσαν αὐτὸν, (ὅπερ καὶ ὁ πατήρ του ἐπέτυχε) Γενικὸν Ἀρχιστράτηγον.

Ἐπιτυχὼν δὲ τὸ ψήφισμα τοῦτο, ἐπεφάνη ἀπροσδοκήτως ὑπὸ τὰ τείχη τῶν Θηβῶν, αἵτινες παρευθὺς κατέπαυσαν πᾶσαν ἀντίστασιν. Οἱ Ἀθηναῖοι, τεταραγμένοι διὰ τὴν τοσαύτην ταχύτητα, ἔσπευσαν εἰς αὐτὸν πρέσβεις, διὰ νὰ καταπραΰνωσι τὴν ὀργήν του. Ὁ Δημοσθένης ἦτον εἷς τῶν πρέσβεων τούτων. Λέγουν τινὲς, ὅτι δὲν ἐτόλμησε νὰ παρουσιασθῇ ἐνώπιον τοῦ βασιλέως. Πιθανὸν εἶναι, ὅτι δὲν τὸ ἠθέλησε. Τὸ κίνημα τοῦτο τὸν ἐφαίνετο πολλὰ ἐξευτελεστικὸν ὡς πρὸς τὸν χαρακτῆρα αὐτοῦ καὶ ὡς πρὸς τὴν πατρίδα του. Ὁ Αἰσχίνης τὸν κατηγόρησε μετ' ὀλίγον, ὅτι ἐπρόδωσε τὰ συμφέροντα τῆς Ἑλλάδος ὑπὲρ τῶν Περσῶν, ἀσπόνδων ἐχθρῶν· ὁ δὲ δικαιολογηθεὶς ἀθῳώθη.

Δημόσιες Βιβλιοθήκες
Σωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

Οὕτω λοιπὸν ὁ Ἀλέξανδρος, διαλύσας διὰ τῆς παρουσίας του τὴν κατ' αὐτῶ συνισαμένην ἐπανάστασιν τῶν Ἑλλήνων, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Μακεδονίαν, καὶ ἐντεῦθεν ἐστράτευσε κατὰ τῶν βαρβάρων. Οἱ Γέται, περιφρονοῦντες τὴν νεότητά του, εἶχαν ἀποστατήσει· ὁ δὲ νικήσας αὐτοὺς κατεπόρθησε τὰς χώρας των. Ἡ πάροδος τοῦ ὄρους Αἵμωνος, τὸ ὑποῖον παρώδευσε μὲ ὅλην τὴν δυσκολίαν τῶν τόπων καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐχθρῶν, ἐδηλοποίησε τὴν λαμπρὰν τόλμην καὶ τύχην του.

Μὶς ὀλίγου καιροῦ διάστημα καθυπέταξε τοὺς Πέρσας, Θράκας, Τριβαλλοὺς καὶ Ἰλλυρίους· ἡ δὲ φήμη τῶν ἀνδραγαθημάτων του ἠνάγκασε καὶ τοὺς Κελτοὺς, νὰ σείλωσιν εἰς αὐτὸν πρεσβείαν, ζητοῦντες τὴν φιλίαν του. Ὁ Ἀλέξανδρος, νομίζων ἤδη ἑαυτὸν φοβερὸν πρὸς τοὺς λαοὺς τούτους, τοὺς ἠρώτησε, τί ἐφοβοῦντο; οἱ δὲ ἔδωκαν τοιαύτην τινα ἀπόκρισιν· « Ἡμεῖς δὲ φοβούμεθα, εἰμὴ τὴν πτῶσιν τοῦ οὐρανοῦ· » ἐμειδίασε διὰ τὸ ἀλαζόνευμάτων· συνεφώνησεν ὅμως συμμαχίαν μετ' αὐτῶν. Αἱ κατὰ τῶν Ἰλλυρίων νίκαι του τὸν ἔκαμαν νὰ προχωρήσῃ πέραν τοῦ Ἴστρου. Διὰ νὰ προλάβῃ δὲ τὰς ἐπὶ τῆς ἀπουσίας τη ἐνδεχομένας ἐπαναστάσεις τῶν βαρβάρων τούτων, ἔλαβε μεθ' ἑαυτοῦ τοὺς ἡττημένους βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας μὲ τοὺς πρώτους αὐτῶν ὑπουργοὺς, καὶ δὲν ἄφησεν εἰς τὰς ἐπαρχίας, εἰμὴ μόνον ἀπείρους καὶ ἀφήμους στρατηγούς.

Ἐνῶ ὁ Ἀλέξανδρος ἐτελείωνε τόσον εὐτύχως τὸν πόλεμον τοῦτον, ὁ Δημοσθένης καὶ Λυκοῦργος διέδωσαν φήμην, ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος, νικηθεὶς ἀπὸ τοὺς Τριβαλλοὺς, ἐφονεύθη. Τὸ νέον τοῦτο ἔγινεν αἰτία νέων ἀναβρασμῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Οἱ ἐκ τῶν Θηβῶν φυγάδες, παρακινημένοι ἀπὸ τοὺς Ἀθηναίους νὰ ἀνακτήσωσι τὴν ἐλευθερίαν των, ἐπανῆλθον εἰς τὴν πατρίδα των, εἰσῆλθον εἰς τὴν πόλιν διὰ νυκτὸς, ἐφύνευσαν δύο ἀξιωματικοὺς Μα-

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Σωσίπατρα Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

κεδόνας καὶ ἐκυρίευσαν τὴν ἀρχήν.

Ὁ Ἀλέξανδρος εἰδοποιηθεὶς τὴν στάσιν ταύτην, διέβη τὸν Ἴστρον καὶ τὸ ὄρος Αἷμωνα, εἰσῆλθεν εἰς τὴν Μακεδονίαν, διῆλθεν εἰς ἓξ ἡμέρας τὴν Θεσσαλίαν, διέβη τὰς Θερμοπύλας καὶ ἔφθασεν εἰς τὴν Ὀγχηστὸν, πόλιν τῆς Βοιωτίας. Ἐκεῖ, εἶπε πρὸς τοὺς περὶ αὐτόν· « Ὁ » Δημοσθένης μὲ ὠνόμασε παῖδα, ὅταν ἤμην εἰς τοὺς » Τριβαλλούς· μειράκιον, ὅταν ἔφθασα εἰς τὴν Θεσ» σαλίαν· ἐγὼ δὲ θέλω τὸν ἀποδείξει πρὸ τῶν πυλῶν » τῶν Ἀθηνῶν, ὅτι εἶμαι ἀνήρ.»

Πρὶν ἐκδικηθῇ κατὰ τῶν Θηβαίων, μετεχειρίσθη κατ' ἀρχὰς παραινετικὸν τρόπον, καὶ ἠθέλησε διὰ τῆς ἠπιότητός του νὰ τοὺς ὥσῃ καιρὸν νὰ σκεφθῶσι, πόσους κινδύνους ἔμελλε νὰ ἐπιφέρῃ τὸ ἐπιχείρημά των. Εἷς κήρυξ ἐπ' ὀνόματί του ὑπεσχέθη ἐλευθερίαν καὶ ἀσφάλειαν, εἰς ὅσους μεταβοῦν εἰς τὸ στρατόπεδόν του, ἢ εἰς ὅσους ἀναγνωρίσουν τὴν δύναμίν του, καὶ ἀπῄτησε πρὸς ἀντίτισιν νὰ παραδώσωσιν εἰς αὐτὸν τὸν Φοίνικα καὶ Προθύτην, τοὺς στασιάρχας.

Οἱ δὲ Θηβαῖοι, ἀντὶ νὰ ὑπακούσωσιν εἰς τὰς προσαγάς του, ἐζήτησαν ἀπὸ τὸν Ἀλέξανδρον νὰ τοὺς παραδώσῃ τὸν Φιλώταν καὶ Ἀντίπατρον, τοὺς δύο ἀρίστους αὐτοῦ στρατηγούς· καὶ ἀντεκήρυξαν ἀπὸ τὸ ὕψος ἑνὸς πύργου, ὅτι θέλουν δεχθῇ ὡς φίλον πάντα στρατιώτην Μακεδόνα, ὅστις θέλει κηρυχθῇ ὑπὲρ τῶν Θηβαίων καὶ τοῦ βασιλέως τῆς Περσίας, συμμαχούντων διὰ νὰ ἐλευθερώσωσι τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ ἕνα στυγερὸν τύραννον.

Ἐπειδὴ λοιπὸν πᾶσα διαπραγμάτευσις ἐματαιώθη, ὁ Ἀλέξανδρος ἐπολιόρκησε τὰς Θήβας. Τὰ ὅπλα του ἐβοηθοῦντο ἀπὸ φρουρὰν τῶν Μακεδόνων, ἥτις κατεῖχεν ἔτι τὴν ἀκρόπολιν, τὴν καλουμένην Καδμείαν. Ὁ Πτολεμαῖος, αὐτόπτης τῶν συμβεβηκότων τούτων, ἀνέφερεν, ὅτι

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

οἱ πολιορκούμενοι, προχωρήσαντες μακρύτατα εἰς μίαν ἔξοδον καὶ περικυκλωθέντες ἀπὸ τὴν Μακεδονικὴν φάλαγγα, ἐνικήθησαν κατὰ κράτος, ὥστε εἰσῆλθον συγκεχυμένοι μετὰ τῆς φάλαγγος εἰς τὴν πόλιν.

Ὁ Διόδωρος διηγεῖται τοῦτο ἀλλέως, λέγων, ἐπὶ τῆς ἐξόδου τῶν Θηβαίων, ὁ Περδίκκας ἐκυρίευσε μίαν πύλην, διὰ τῆς ὁποίας εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν ἡ Μακεδονικὴ φρουρά.

Οἱ Θηβαῖοι εἰς τὴν συμφορὰν ταύτην ἔδειξαν γενναιότητα παρομοίαν μὲ τὴν τῶν ἐν Λεύκτροις καὶ Μαντινείᾳ θριαμβευσάντων ἡρώων. Οὐδεὶς ἔκλινε τὸν αὐχένα ἐνώπιον τοῦ νικητοῦ. Οἱ Πλαταιεῖς, οἱ Φωκεῖς καὶ οἱ Θεσπιεῖς, οἵτινες συνεπολέμουν τότε μετὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου, καὶ τῶν ὁποίων αἱ πόλεις εἶχαν κατερημωθῆ ἄλλοτε ἀπὸ τὰ στρατεύματα τῶν Θηβαίων, ἐξεδίκησαν σκληρῶς τὴν ἀρχαίαν αὐτῶν ὕβριν καὶ τὴν καταςροφὴν τῆς πατρίδος των. Δὲν ἐφείδοντο οὔτε γυναῖκας, οὔτε τέκνα· κατέσφαττον τὰ θύματά των ἕως καὶ πρὸ τῶν βωμῶν. Τὴν αὐτὴν μανίαν ἔδειξαν καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι. Ἡ φρικώδης αὕτη σφαγὴ διήρκεσε μίαν ὁλόκληρον ἡμέραν. Ἓξ χιλιάδες Θηβαῖοι ἐχάθησαν· ἐπωλήθησαν δὲ τριάκοντα χιλιάδες. Αἱ Θῆβαι αἰχμαλωτισθεῖσαι, ἠνδραποδίσθησαν. Τέλος αἱ Θῆβαι κατεδαφίσθησαν ὁλοκλήρως.

Ὁ Ἀλέξανδρος ἐπρόσταξε μόνον νὰ σεβασθῶσι τοὺς ναοὺς, τὴν οἰκίαν τοῦ ποιητοῦ Πινδάρου, καὶ τὰς οἰκίας τῶν οἰκογενειῶν, ὅσαι εἶχαν φιλοξενήσει αὐτὸν καὶ τὸν πατέρα του.

Οὐδὲν σύναται νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ὠμότητα. Εἰς μάτην ὁ Ἀλέξανδρος ἐπάσχιδε νὰ δικαιολογήσῃ τὴν βαρβαρότητά του, προφασιολογούμενος τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ μὴ δυσαρεστήσῃ τοὺς συμμάχους του. Ἡ καταστροφὴ τῶν Θηβῶν ἦτον διὰ παντὸς ὡς ἄχθος ἐπὶ τῆς ψυχῆς του.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

Ἀνέφερε συχνάκις περὶ τούτου μὲ λύπην καὶ μεταμέλειαν· καὶ, ὁσάκις οἱ διαφυγόντες τὴν σφαγὴν Θηβαῖοι, ἐζήτουν ἀπὸ αὐτὸν χάριν τινὰ, τὴν ἀπελάμβανον παρευθύς. Οἱ βάρβαροι αὐτοῦ στρατιῶται ἤθελον νὰ κατεδαφίσωσι τὰ ἡρῶα τῶν ἐν Χαιρωνείᾳ πεσόντων Θηβαίων· ἀλλ' ὁ βασιλεὺς τοὺς ἐπρόσταξε νὰ σεβασθῶσι τὸ ἀφιερωμένον τοῦτο εἰς τὴν δυστυχίαν καὶ γενναιότητα μνημεῖον. Ὅταν ἔμαθον εἰς τὰς Ἀθήνας τὴν καταστροφὴν τῶν Θηβῶν, ἔκπληξις καὶ φόβος διεδόθη εἰς ὅλην τὴν πόλιν, ὥστε κατήργησαν καὶ τὴν κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας τελουμένην ἑορτὴν τῶν Μεγάλων Μυστηρίων. Ὁ Δημοσθένης, Αἰσχίνης καὶ Στρατοκλῆς ἐθρήνησαν ῥητορικῶς τὴν συμφορὰν τῶν Θηβῶν. Οἱ Ἀθηναῖοι ἔδιδον ἄσυλον εἰς τοὺς διασωθέντας ἀπὸ τὸ δυστύχημα τοῦτο Θηβαίους· ἔξειλαν ὅμως συγχρόνως πρέσβεις εἰς τὸν Ἀλέξανδρον. Ἡ πρόφασις τῆς πρεσβείας ταύτης ἦτον νὰ συγχαρῶσι τὸν νικητὴν διὰ τοὺς θριάμβους του, ὁ δὲ ἀληθὴς σκοπὸς νὰ καταπραΰνωσι τὴν ὀργήν του.

Ὁ Ἀλέξανδρος ὑπεδέχθη φιλοφρόνως τοὺς πρέσβεις τούτους, ἀλλ' ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων τοὺς διοικητὰς καὶ τοὺς ῥήτοράς του Δημοσθένην, Λυκοῦργον, Ὑπερίδην, Πολύευκτον, Χάρητα, Χαρίδημον, Ἐφιάλτην Διότιμον, Μεροκλέα.

Ἀλλ' ὁ Δημοσθένης, ἀναβὰς ἐπὶ τοῦ βήματος, κατέπεισε τοὺς συμπολίτας του νὰ μὴ συγκατανεύσωσιν εἰς τὸ ἀσύμφορον τοῦτο πρόβλημα, διηγηθεὶς εἰς αὐτοὺς εὐκαίρως τὸν μῦθον τῶν ὀσκῶν, οἵτινες ἀπώλεσαν τὰ ποίμνιά των, καθότι, διαπραγματευόμενοι μετὰ τῶν λύκων, εἶχαν παραδώσει εἰς αὐτοὺς τοὺς ἀγρύπνους αὐτῶν φύλακας, τοὺς πιστοὺς κύνας. Τὸ προσωπικὸν συμφέρον τοῦ Δημοσθένους, πασίδηλον εἰς τὴν περίστασιν ταύτην, δὲν ἐδυνήθη νὰ καταπείσῃ καταπεπλημμελημένα πνεύματα.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ελληνική Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ἀλλ' ὁ ῥήτωρ Δημάδης, μὴ ὢν ἐκ τῶν ἐνόχων, συνηγορήσας μὲ τὸν Δημοσθένην, κατώρθωσε νὰ σταλῇ μία ἀγωγὴ τοῦ δήμου πρὸς τὸν βασιλέα, ὅπου τὸν παρεκάλεν νὰ ἀφήσῃ εἰς τὸν δῆμον τὴν τιμωρίαν τῶν ἐνόχων, ζητῶν ἅμα καὶ τὴν πρὸς τοὺς Θηβαίους φυγάδας ἐπιείκειάν του.

Τὸ χυθὲν εἰς τὰς Θήβας αἷμα εἶχε σβύσει τὴν φιλεκδικίαν τοῦ Ἀλεξάνδρου. Ὁ περὶ τούτων σταλεὶς πρέσβυς ἦτον ὁ Δημάδης, ὅστις καὶ ἐπέτυχε τὰ πάντα· ὥστε ὁ Ἀλέξανδρος εὐχαριστήθη μόνον μὲ τὴν ἐξορίαν τοῦ Χαριδήμου. Ἡ διάθεσίς του εἰς τόσον βαθμὸν μετήλλαξεν, ὥςε ἐφιλιώθη ἐντελῶς μὲ τοὺς Ἀθηναίους, καὶ τοὺς παρήγγειλε νὰ ἐπαγρυπνῶσιν ἐπὶ τῆς ἀπουσίας του περὶ τῶν ὑποθέσεων τῆς Ἑλλάδος, εἰπὼν, ὅτι εἰς αὐτοὺς θέλει μείνει τὸ κράτος, ἐὰν αὐτὸς πάθῃ τίποτε.

Τοιουτοτρόπως εἰρηνεύσας τὰ πάντα ὁ Ἀλέξανδρος, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Μακεδονίαν, καὶ ἐτέλεσε πανδήμους τελετὰς πρὸς τιμὴν τοῦ Διὸς καὶ τῶν Μουσῶν. Ὀλίγον ὕστερον ἐπῆγεν εἰς τοὺς Δελφοὺς, διὰ νὰ ἐρωτήσῃ τὸν χρησμὸν περὶ τοῦ κατὰ τῆς Ἀσίας πολέμου. Ἐπειδὴ δὲ ἡ Πυθία δὲν ἤθελε νὰ ἀναβῇ ἐπὶ τοῦ τρίποδος, ὁ Ἀλέξανδρος τὴν ἔσυρεν ἄκουσαν. Τότε ἡ Ἱέρεια ἀνεφώνησεν· « Ἀνίκητος εἶσαι, ὦ παῖ! » Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος εὐθὺς τὴν ἄφησεν, εἰπών· « Δὲν ἔχω ἀνάγκην ἄλλου » χρησμοῦ. »

Ἔπειτα στείλας πανταχοῦ καὶ συγκαλέσας πάντας τοὺς Ἕλληνας εἰς τὴν Κόρινθον, ἀνηγορεύθη ἐκ νέου Γενικὸς Ἀρχιστράτηγος τῆς Ἑλλάδος. Εἰς τὴν ὁμήγυριν ταύτην ὁ βασιλεὺς ἐκήρυξεν, ὅτι ἀφίνει ὅλας τὰς Ἑλληνικὰς πόλεις ἐλευθέρας, ἀπαγορεύσας αὐτὰς νὰ ἀνακαλέσωσι τοὺς φυγάδας καὶ νὰ ἀναγνωρίσωσι τυράννους. Ὅταν δὲ ἦλθεν ὁ εἱμαρμένος καιρὸς τῶν μεγάλων τε σχε-

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

δίων, ὁ Ἀλέξανδρος ἐσύναξε τὸν στρατόν του συγκείμενον ἀπὸ δώδεκα χιλιάδας Μακεδόνας, ἑπτὰ χιλιάδας συμμάχους, πέντε χιλιάδας μισθοφόρους· ὅλοι οὗτοι ἦσαν πεζικὸν ὑπὸ τὸν Παρμενίωνα· πέντε χιλιάδες Τριβαλλοὶ καὶ Ἰλλύριοι, πεντακόσιοι ἱππεῖς Μακεδόνες ὑπὸ τὸν Φιλώταν· χίλιοι πεντακόσιοι Θεσσαλοὶ ὑπὸ τὸν Κάλαν, καὶ ἑξακόσιοι Ἕλληνες ὑπὸ τὸν Ἐρύγιον, καὶ ἐννεακόσιοι ψιλοὶ τῆς Θράκης καὶ Παιονίας ὑπὸ τὸν Κάσσανδρον. Οἱ πλεῖοι τῶν ἀξιωματικῶν τούτων εἶχαν ὑπὲρ τὰ ἑξήκοντα ἔτη. Ἡ συνέλευσίς των εἶχε τὴν ἐμβρίθειαν καὶ τὸ γεραρὸν μιᾶς Γερουσίας. Ὁ θησαυρὸς τοῦ βασιλέως ἦτον ἑξήκοντα τάλαντα (360,000 Φρ.)· Τροφὴν διὰ τὸ στράτευμα εἶχε μόνον δι' ἕνα μῆνα. Οἱ ἐγκριτώτεροι τῶν στρατηγῶν του ἦτον ὁ Παρμενίων, Φιλώτας καὶ Νικάνωρ, οἱ υἱοί του· Κλεῖτος, Ἡφαιστίων, Κάσσανδρος, Πτολεμαῖος, Κάλας, Περδίκκας, Κρατερὸς, Καίλιος, Φίλιππος ὁ υἱὸς τοῦ Ἀμύντου.

Ὁ Ἀλέξανδρος ἄφησε τὴν κυβέρνησιν τῆς Μακεδονίας καὶ τὴν ἐπαγρύπνησιν τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸν Ἀντίπατρον, ὅστις ἦτον τότε εἷς τῶν μάλιστα εὐνοουμένων του.

Πρὶν νὰ μεταβῇ εἰς τὴν Ἀσίαν, διεμοίρασεν ὅλα τὰ κτήματά του εἰς τοὺς φίλους. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Περδίκκας τὸν ἠρώτα, «εἰς τὸν ἑαυτόν σου, ὦ βασιλεῦ! τί ἀφίνεις;» ἀπεκρίθη, «τὴν ἐλπίδα.»

Φθάσας ἐντὸς εἴκοσι ἡμερῶν εἰς τὴν Σηστὸν, ὅπου πεντακόσια πλοῖα τὸν περιέμενον, ἐνεβιβάσθη πανστρατιᾷ, καὶ ἤθελεν αὐτὸς ὁ ἴδιος νὰ κάμῃ τὸν πηδαλιοῦχον. Διαπεράσας δὲ τὸν Ἑλλήσποντον, καὶ ἀποβιβασθεὶς εἰς τὸ πέραν, καθὼς ἔφθασεν εἰς τὰ Τρωϊκὰ πεδία, ἔθυσεν εἰς τὴν Ἀθηνᾶν, ἀφιέρωσεν εἰς αὐτὴν τὰ ὅπλα του, καὶ ἔλαβεν ἀπὸ τὸν ναὸν ἀντὶ, τὰ ὅπλα ἔλεγον, ὡς σοῦ

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ιστορική και Λαογραφική Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

Ἀχιλλέως, προγόνου ὄντος αὐτοῦ πρὸς μητρός. Ἔθεσεν ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ ἥρωος τούτου στέφανον ἀπὸ ἄνθη. Ἡφαιστίων ὁ φιλεταῖρός του ἔθεσε παρόμοιον ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ Πατρόκλου.

Ἐν τοσούτῳ οἱ Πέρσαι, περιφρονοῦντες τὴν ἔμφρονα συμβουλὴν τοῦ Ῥοδίου Μέμνωνος, ὅστις τοὺς ἐσυμβούλευε νὰ ἀποφεύγωσι πᾶσαν μάχην ἐκ τοῦ συχάδην καὶ νὰ ἀποχωρῶσιν εἰς τὰ ὀπίσω, διὰ νὰ περικυκλώσωσι τοὺς Ἕλληνας, ἐὰν ἀφρόνως εἰσεχώρουν εἰς τὰ ἐνδότερα, ἐρατολόγησαν ἑκατὸν χιλιάδας στρατὸν παρὰ τὸν Γρανικὸν, διὰ νὰ ἐμποδίσωσι τὴν διάβασιν.

Ὁ Πτολεμαῖος, ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ Ἱππικοῦ τῶν Μακεδόνων, ἄρχισε τὴν μάχην εὐτόλμως, χωρὶς ὅμως καλὴν ἔκβασιν· ὁ δὲ Ἀλέξανδρος καὶ Παρμενίων, σπεύσαντες πρὸς βοήθειάν του, διέβησαν τὸν ποταμόν. Ἡ φάλαγξ ἔθεσε τέλος εἰς τὴν νίκην. Οἱ τῶν Περσῶν μισθοφόροι Ἕλληνες κατεκόπησαν μετὰ πεισματώδη ἀντίσασιν.

Ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τὴν μάχην ταύτην ἔδειξε τεράστια ἀνδρίας· ἐπολέμησε σῶμα πρὸς σῶμα, καὶ ἐπλήγωσεν ἕνα ἀδελφὸν τοῦ Δαρείου. Καθ' ἣν στιγμὴν εἷς ἱππεὺς Πέρσης κατέφερε τὴν μάχαιραν κατὰ τῆς κεφαλῆς τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὁ Κλεῖτος παραμικρὸν προφθάσας, ἔσωσε τὴν ζωήν του, φονεύσας τὸν βάρβαρον.

Ὁ Ἀλέξανδρος ἐπρόσταξε τὸν Λύσιππον νὰ κατασκευάσῃ ἀνδριάντας, οἵτινες νὰ παριστάνωσι τοὺς εἰκοσιπέντε φονευθέντας εἰς τὴν μάχην ταύτην. Αὐτοὶ ὑπῆρχον πολλοὺς χρόνους εἰς τὸ Δήϊον τῆς Μακεδονίας καὶ ἔπειτα μετεκομίσθησαν εἰς τὴν Ῥώμην.

Καρπὸς τῆς μεγάλης ταύτης νίκης ὑπῆρξεν ἡ κατάκτησις ὅλης τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Ὁ Ἀλέξανδρος ἀπεκατέστησε τὴν δημοκρατίαν εἰς τὴν Ἔφεσον, ἐκυρίευσε τὴν Μί-

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ελληνική Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

λητον ἐξ ἐφόδου· ἐκεῖθεν δὲ εἰσβαλὼν εἰς τὴν Καρίαν, ἐκυρίευσε τὴν Ἁλικαρνασσὸν μὲ ὅλην τὴν γενναίαν ἀντίσασιν τοῦ Μέμνωνος. Μετὰ τὰ κατορθώματα ταῦτα, ἐπέτρεψεν εἰς τοὺς ὑπανδρευμένους στρατιώτας νὰ ἐπισρέψωσιν εἰς τὴν Μακεδονίαν καὶ νὰ διαχειμάσωσιν ἐκεῖ. Τοῦτο ὄχι μόνον ηὔξησε τὴν ἀγάπην καὶ ἀφοσίωσιν τῶν στρατιωτῶν, ἀλλὰ ἔγινεν αἴτιον νέας στρατολογίας, τὴν ὁποίαν ἔφερεν εἰς αὐτὸν ὁ Πτολεμαῖος. Ἡ ἀδυναμία ἐλπίζει μᾶλλον εἰς τὸ ἐγχειρίδιον παρὰ εἰς τὸ ξῖφος. Ὁ Δαρεῖος ἐμίσθωσε πολλοὺς συνωμότας κατὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου. Εὐκολώτερον τὸν ἐφαίνετο νὰ τὸν δολοφονήσῃ, παρὰ νὰ σαματήσῃ τὴν ῥαγδαίαν αὐτοῦ ὁρμήν.

Ἀλέξανδρος, ὁ υἱὸς τοῦ Ἤροπος, τοῦ ὁποίου οἱ ἀδελφοὶ εἶχαν συνωμοτήσει μετὰ τοῦ Παυσανίου κατὰ τοῦ Φιλίππου, διαφθαρεὶς παρὰ τοῦ βασιλέως τῆς Περσίας, ἠθέλησε νὰ δολοφονήσῃ τὸν κύριόν του. Ἀλλ' ὁ Ἀλέξανδρος ἐνθυμούμενος, ὅτι κατὰ τὴν σιγμὴν τῆς ἐπὶ τὸ θρόνου ἀναβάσεώς του, πρῶτος αὐτὸς ἐκηρύχθη ὑπὲρ αὐτοῦ κατὰ τῶν σασιωδῶν, τὸν ἐσυγχώρησεν. Ἡ ἐπιεικὴς αὕτη πρᾶξις ἔφερε τὸν θαυμασμὸν τῶν Ἑλλήνων μέχρις ἐνθουσιασμοῦ.

Τὸ ἐρχόμενον ἔαρ ὁ Ἀλέξανδρος κατέκτησε τὴν Φρυγίαν. Εἰς τὴν μητρόπολιν τῆς Ἐπικρατείας ταύτης εὑρίσκετο ἡ ἅμαξα ἀρχαίου τινὸς βασιλέως, ὀνομαζομένου Γορδίου, τῆς ὁποίας ὁ ῥυμὸς ἦτον δεδεμένος μὲ ἀδιαλύτους δεσμούς. Χρησμός τις ὑπέσχετο τὴν ἀρχὴν τῆς Ἀσίας, εἰς ὅποιον τὸν λύσῃ. Ὁ Ἀλέξανδρος, προσπαθήσας ἀνωφελῶς νὰ τὸ κατορθώσῃ, ἔκοψε τὸν δεσμὸν τοῦτον μὲ τὸ ξῖφός του, καὶ οὕτως ἐνόμισεν, ὅτι ἐξεπλήρωσε τὸν χρησμόν. Ἔπειτα ἐστράτευσε κατὰ τῆς Καππαδοκίας. Κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν ὁ Μέμνων παρ' ὀλίγον ἔμελλε νὰ ἀποματαιώσῃ ὅλα τὰ σχέδια. Ὁ Δαρεῖος

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

τὸν εἶχεν ἐπιτρέψει νὰ ἀντεκστρατεύσῃ κατὰ τῆς Ἑλλάδος· τὸ ὁποῖον ἤθελεν ἀντιπερισπάσει τοὺς Μακεδόνας. Ἐξεστράτευσε λοιπὸν ἐπὶ κεφαλῆς μεγάλου στρατοῦ· τὸ ναυτικόν του ἐπλησίαζεν ἤδη τὴν νῆσον Εὔβοιαν· ἀλλὰ ἡ εὐνοοῦσα τὸν Ἀλέξανδρον τύχη τὸν ἐλευθέρωσεν ἀπὸ τὸν ἐπιόντα κίνδυνον. Ὁ Μέμνων ἀπέθανε, καὶ ὁ Δαρεῖος, εἰς τὴν εὐρύχωρον αὐτοῦ ἐπικράτειαν, οὐδένα εὗρεν ἀντάξιον τοῦ ἔμφρονος καὶ γενναίου στρατηγοῦ, καὶ ἄξιον ἀνταγωνιστὴν ἑνὸς ἥρωος.

Ἀπαλλαχθεὶς δὲ ὁ Ἀλέξανδρος ἀπὸ τὸν φόβον τοῦ ἀντιπερισπάσματος τούτου, ἐξηκολούθει τὴν στρατειάν του. Ἔπρεπε, διὰ νὰ εἰσβάλῃ εἰς τὴν Ἀσίαν, νὰ διέλθῃ τὰς παρόδους τῆς Κιλικίας. Εὐκολώτατον ἦτον νὰ κατεξολοθρευθῇ εἰς τὰς στενὰς ταύτας παρόδους· εὗρεν ὅμως αὐτὰς ἐλευθέρας, καὶ ἔφθασεν ἀνεμποδίστως εἰς τὴν Ταρσόν. Ἐκεῖ, λουσθεὶς ἀπερισκέπτως εἰς τὸν Κύδνον ποταμόν, καὶ κρυολογήσας ἔπεσεν ἄῤῥωστος μὲ τόσον ὀξεῖαν ἀσθένειαν, ὥστε ὁ θάνατός του ἐφαίνετο βέβαιος. Ἡ μεγαλοψυχία τα ἐφάνη καὶ εἰς τὴν περίστασιν ταύτην. Ὁ Παρμενίων τὸν ἔγραφεν, ὅτι ὁ ἰατρός του Φίλιππος, μισθωμένος ἀπὸ τὸν Δαρεῖον, ἔμελλε νὰ τὸν φαρμακεύσῃ.

Ἀλλ' ὁ Ἀλέξανδρος, πλήρης γενναίας πίστεως, ἅμα ἐνεχείρισε τὸ γράμμα εἰς τὸν Φίλιππον, καὶ ἅμα λαβὼν ἐκ τῆς ἐκείνου χειρὸς τὸ ἰατρικὸν, ἔπιεν ἀθορύβως. Ἡ προσδοκία του δὲν ἐξηλέγχθη. ἀλλ' ἡ ταχεῖα ἀνάῤῥωσις ἀπέδειξε τὴν ἀθωότητα τοῦ κατηγορουμένου.

Ὁ Δαρεῖος, ἀφυπνισθεὶς τέλος πάντων ἀπὸ τὴν φήμην τῶν ἀνδραγαθημάτων τῶν ἐχθρῶν, ἐσύναξε στρατὸν μᾶλλον πολυάριθμον παρὰ ἰσχυρὸν, καὶ λαμπρότερον παρὰ ἀνδρειότερον. Ὁ μονάρχης τῆς Ἀσίας ἐπεδείκνυεν εἰς τὴν πομπώδη αὐτοῦ ἐκστρατείαν ὅλην τὴν Ἀσιατικὴν πολυτέλειαν. Ἡ ταχοῦ ἡ τοῦ χρυσίου καὶ τῶν ἀδαμάντων

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

λάμψις ἀνεμιγνύετο μὲ τὴν τῶν ὅπλων. Αἱ ἁρμάμαξαί του, πλήρεις γυναικῶν, ἐνέφραττον τὰς ὁδούς. Ὁ θρόνος τοῦ Δαρείου περιεζοχισμένος ἀπὸ ἱερεῖς, καὶ θυμιαζόμενος ἐνέφαινε μᾶλλον θεὸν ἐρχόμενον νὰ δεχθῇ προσφοράς, παρὰ μαχητὴν ὑπὲρ πατρίδος στρατεύοντα.

Ἡ μυριὰς τῶν Ἀθανάτων, ἡ ὑπερασπίζουσα τὸ πρόσωπον τοῦ βασιλέως, εἶχον κεχρυσωμένας λόγχας, περιλαμπεζέρας παρὰ ἐπικινδυνοτέρας· καὶ οἱ βραχίονές των, ἐκνευρισμένοι ἀπὸ τὴν μαλθακότητα, ἔμελλον κακῶς νὰ βοηθήσωσι τὴν πιςὴν καὶ ἀπαράβιαζον ἀφοσίωσίν των, τὴν ὁποίαν δὲν ἐδυνήθησαν ἄλλως νὰ ἀποδείξωσιν, εἰμὴ θνήσκοντες ὑπὲρ ἑνὸς βασιλέως, τὸν ὁποῖον δὲν ἠδυνήθησαν νὰ καταζήσωσι νικητήν.

Ὁ Ἀλέξανδρος εἶχε μόνον τεσσαράκοντα χιλιάδας ἀνδρῶν πρὸς ἑξακοσίας χιλιάδας Περσῶν. Ἀλλὰ οἱ στρατιῶταί του ἦσαν γυμνασμένοι εἰς τοὺς κινδύνους, συνειθισμένοι εἰς τοὺς καμάτους, καὶ οἱ ἀξιωματικοί του ἔμπειροι. Ὅθεν εὐκόλως ἐδύνατό τις νὰ προϊδῇ τὴν ἔκβασιν μιᾶς μάχης, τὴν ὁποίαν ἔμελλον νὰ συγκροτήσωσιν ἀφ' ἑνὸς μέρους ἡ ἐγκράτεια καὶ ἐμπειρία, καὶ ἀφ' ἑτέρου ἡ μαλθακότης, ἡ πολυτέλεια καὶ ἀπειρία.

Ὁ βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας προσείλκυσεν ἐπιδεξίως τὸν ἐχθρὸν εἰς τινα στενὸν τόπον, πλησίον τῆς πόλεως Ἰσσοῦς, ὅπου κατέζησεν ἀνωφελῆ τὸν πλεονάζοντα ἀριθμόν.

Ἐντοσούτῳ, οἱ ὑπὸ τὸν Δαρεῖον μισθωμένοι Ἕλληνες, εἰσέβαλον πρῶτοι εἰς τοὺς Μακεδόνας. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἐπανισώσας τὴν μάχην, κατέστρεψε πᾶν τὸ ἐμπόδων. Οὔτε ἡ πληγὴ, τὴν ὁποίαν ἔλαβε, δὲν ἠμπόρεσε νὰ τὸν σταματήσῃ. Οἱ ὀνομαζόμενοι Ἀθάνατοι ἀντεστάθησαν ὀλίγον κατὰ τοῦ ἱππικοῦ τῶν Θεσσαλῶν· ἀλλὰ τέλος καταθραυσθέντες ἐτράπησαν εἰς φυγήν. Καὶ αὐτὸς ὁ Δα-

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ρεῖος, φοβούμενος, μήπως πέσῃ εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἐτράπη εἰς φυγήν, καταλιπὼν εἰς τὸν νικητὴν τὸ στρατόπεδόν του, τὴν μητέρα, τὴν σύζυγον, τὴν θυγατέρα καὶ τὰ πλούτη του.

Μετὰ τὴν νίκην ὁ Ἀλέξανδρος ἵδρυσε τρεῖς βωμοὺς εἰς τὴν Ἀθηνᾶν, εἰς τὸν Δία καὶ εἰς τὸν Ἡρακλέα. Κύριος τοῦ στρατοπέδου τῶν Περσῶν, μετεχειρίσθη τὴν οἰκογένειαν τοῦ Δαρείου φιλανθρώπως, καὶ οἱ χρόνοι ἐκεῖνοι ἦσαν τόσον βάρβαροι, ὥστε ἀπένειμαν εἰς αὐτὸν, ὡς τίτλον, μίαν ἀρετὴν τόσον κοινὴν τὴν σήμερον. Τὸ πρὸς τὸ γῆρας, πρὸς τὸν θρόνον, πρὸς τὴν αἰδῶ σέβας, καὶ ἡ ἐκπλήρωσις τῶν ἱεροτάτων χρεῶν ἐφαίνετο τότε ὡς ἡρωϊσμός. Τὸ δὲ ἀληθῶς ἀξιέπαινον εἶναι, ὅτι ὄχι μόνον ἐφείσθη τὴν ζωὴν καὶ ἐσεβάσθη τὴν ἀρετὴν τῆς οἰκογενείας τοῦ ἐχθροῦ, ἀλλ' ὅτι ἔδειξε καρτερικῶς ὡς πρὸς τὴν μητέρα του καὶ σύζυγόν του μεγίστην γενναιότητα, ἀφήσας αὐτὴν, ὅσους ἀξιωματικοὺς ἤθελεν, καὶ ὅλα τὰ ἀνήκοντα πλούτη· ἐν ἑνὶ λόγῳ, οὐδὲν ἔχασεν, εἰς τὰς συμφορὰς της ταύτας, τῆς πρώην λαμπρότητος.

Ὁ Ἀλέξανδρος καταδιώξας ὀλίγον τὸν Δαρεῖον καὶ μὴ δυνηθεὶς νὰ τὸν φθάσῃ, μεταστραφεὶς καὶ εἰσβαλὼν εἰς τὴν Συρίαν, ἐκυρίευσε τὴν Δαμασκόν. Ἡ πόλις αὕτη ἐδύνατο νὰ ἀντισταθῇ εἰς τὰς προσβάσεις του, παρεδόθη ὅμως χωρὶς ἀντίστασιν· εὑρέθη δὲ ἐκεῖ καὶ μέγα μέρος τῶν θησαυρῶν τοῦ Δαρείου. Εἰς τὴν πόλιν ταύτην εὗρε τοὺς πρὸς τὸν βασιλέα τῆς Περσίας πρέσβεις τῶν Θηβῶν, Ἀθηνῶν καὶ Λακεδαίμονος. Τοὺς πρώτους ἐσυγχώρησεν, ὀκτείρων τοὺς Θηβαίους· καὶ τοὺς δευτέρους, καθότι ἦσαν υἱοὶ τοῦ περιφήμου Ἰφικράτους· πρὸς τὴν Λακεδαίμονα ὅμως ἐφάνη αὐστηρότερος, καθότι δὲν εἶχε συνεισφέρει παντελῶς στρατεύματα εἰς τὸν πόλεμον τοῦτον. Ὁ Σπαρτιάτης Εὐρυκλῆς ἐφυλάττετο πολὺν και-

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ρὺν εἰς τὴν εἰρκτήν. Ἔπειτα ὅμως ὁ βασιλεὺς ἀπέδωκε καὶ εἰς αὐτὸν τὴν ἐλευθερίαν.

Ἐξακολουθῶν δὲ τὸν ῥοῦν τῶν κατακτήσεών του, ἐκυρίευσε τὴν Φοινίκην καὶ τὴν Σιδόνα, ὅπου κατέςησε βασιλέα τὸν σοφὸν Ἀβδολόνυμον, Ἄνακτα ἔκτινος μεμακρυμένου κλάδου τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας, ὅςις ἔζη πένης, ἄγνωςος, καὶ καλλιεργῶν μὲ τὰς ἰδίας αὐτοῦ χεῖρας ἕνα μικρὸν κῆπον. Ὁ Ἀλέξανδρος περισσότερον κόπον κατέβαλλεν εἰς τὸ νὰ ἀναβιβάσῃ τὸν ὀορὸν τοῦτον Ἄνακτα ἐπὶ τοῦ θρόνου, ἐναντιούμενον καὶ μὴ θέλοντα, παρὰ εἰς τὸν ῥίψῃ ἐκ τοῦ θρόνου τὸν Δαρεῖον.

Ἡ πόλις Τύρος, περίφημος διὰ τὰ πλούτη καὶ τὴν ἰσχύντης, ἀντεςάθη ἑπτὰ μῆνας πρὸς τοὺς Μακεδόνας. Ἐὰν κρίνῃ τις τὴν ἀξίαν μιᾶς κατακτήσεως ἀπὸ τὴν δυσκολίαν της, ἡ καταςροφὴ τῆς πολιτείας ταύτης ὑπῆρξε μία τῶν μεγίσων ἀνδραγαθιῶν τοῦ Ἀλεξάνδρου.

Εἶχεν ἑνταυτῷ ἀντιμάχους καὶ τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰ ςοιχεῖα. Οἱ ἀκάματοι αὐτοῦ ςρατιῶται κατεδάμασαν τὴν θάλασσαν διά τινος προχώματος, τὸ ὁποῖον κατεσκεύαζον μαχόμενοι ἀκαταπαύςως, καὶ τὸ ὁποῖον οἱ παλιορκούμενοι κατέςρεψαν πολλάκις.

Ὅλαι αἱ δυνάμεις τῆς Καρχηδόνος ἔμελλον νὰ ἔλθωσι πρὸς βοήθειαν τῶν Τυρίων· ἀλλ' αἱ Συρακοῦσαι κηρύξασαι τότε πόλεμον κατὰ τῶν Καρχηδονίων, τοὺς ἐμπόδισαν νὰ σώσωσι τὴν μητρόπολίν των.

Τέλος πάντων ἐκυρίευσε τὴν πόλιν ταύτην ἐξ ἐφόδου. Ἡ τύχη της ὑπῆρξεν ὀλίγον διαφορετικὴ ἀπὸ τὴν τῶν Θηβῶν, καὶ ἡ αὐςηρότης τοῦ Ἀλεξάνδρου ἴσως ἦτον τότε ὀλιγώτερον συγγνωςέα, καθότι δὲν εἶχεν ἑξδομήκοντα προϋπάρχουσαν ὕβριν νὰ ἐκδικήσῃ. Εἰς τόσον βαθμὸν σκληρὸς ἐφάνη, ὥςε ἀνεςαύρωσε δύο χιλιάδας ἀνδρίους μαχητὰς, ἀγωνισθέντας ἡρωομάχως ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τῆς πατρί-

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ιστορική Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

δοξων. Ὀκτὼ χιλιάδες ἐχάθησαν τὴν ἡμέραν ταύτην. Τὸ πλεῖον μέρος τῶν κατοίκων ἐπωλήθη, καὶ τὸ λοιπὸν κατέφυγεν εἰς τὴν Σιδῶνα.

Ὁ βασιλεὺς ἔλαβε πάλιν νέα εἰρηνικὰ προβλήματα ἀπὸ τὸν Δαρεῖον, ὅτις ἐπρόσφερεν εἰς αὐτὸν τὴν θυγατέρα τε εἰς γάμον μὲ τὸ ἥμισυ μέρος τῆς ἐπικρατείας τε. Ὁ ἔμφρων Παρμενίων τὸν ἐσυμβούλευε νὰ τὸ δεχθῇ, λέγων, ὅτι, ἐὰν ἦτον Ἀλέξανδρος, ἤθελεν ὑπογράψει τὴν συνθήκην. « Καὶ ἐγὼ, ἀπεκρίθη ὁ Ἀλέξανδρος, ἐὰν ἤμην Παρμενίων. » Οἱ Ἰουδαῖοι, πιστοὶ εἰς τοὺς ὅρκους των, δὲν ἠθέλησαν νὰ πολεμήσουν κατὰ τοῦ Δαρείου· ἐπέσπασαν λοιπὸν καθ' ἑαυτῶν τὰ ὅπλα τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὅστις ἤλπιζε νὰ εὕρῃ ἀφοβωτέρους ἐχθροὺς καὶ κινδύνους μεγαλητέρους παρὰ τὲς τῆς Φοινίκης. Ἀλλ' οἱ Ἰουδαῖοι ἀντὶ ὅπλων ἀντέθεσαν δεήσεις, καὶ ὁ Ἀλέξανδρος δὲν ἀπήντησεν, εἰμὴ Ἱερεῖς καὶ Λευΐτας. Τὸ σεβαστικὸν καὶ περίσεμνον τῆς λιτανείας τοῦ Ἰσραὴλ τὸν κατεθάμβησεν. Ἡ μεγαλοφροσύνη του ἔκαμψεν ἔμπροσθεν τῆς θείας μεγαλειότητος· καὶ, ἀντὶ νὰ φανῇ ὡς νικητὴς εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ, εἰσῆλθεν ὡς φίλος, καὶ ἐπρόσφερε θυσίαν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Σολομῶντος. Οἱ Ἑβραῖοι ἐπρέσβευον, ὅτι ἓν φάσμα ὑπὸ τὴν μορφὴν τοῦ μεγάλου Ἱερέως Ἰαδοῦς ἐφάνη ποτὲ εἰς τὸν Ἀλέξανδρον καθ' ὕπνους εἰς τὴν Μακεδονίαν, καὶ προεῖπε τὸν μεγάλον αὐτοῦ προορισμόν.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ πόλις Γάζα δὲν ὑπετάσσετο, ὁ Ἀλέξανδρος ἠναγκάσθη νὰ τὴν πολιορκήσῃ. Ἡ πολιορκία ὑπῆρξε κρατερά. Ὁ Βάτις τὴν ὑπεράσπιζε πεισματωδῶς.

Κυριεύσας λοιπὸν ὁ Ἀλέξανδρος τὴν πόλιν, κατὰ μίμησιν τοῦ Ἀχιλλέως, ἔδεσε τὸ σῶμα τοῦ Βάτιδος εἰς τὸ ἅρμα του, καὶ τὸ ἔσυρε πέριξ τῶν τειχῶν τῆς Γάζης. Ἐλησμόνησεν, ὅτι τῶν μεγάλων ἀνδρῶν δὲν πρέπει νὰ μιμῆταί τις παρὰ μόνον τὰς ἀρετάς.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Κοσμήτειρα Ἀπάντων Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

Λέγουν, ὅτι ἔξειλεν ἀπὸ τὴν Ἰουδαίαν εἰς τὴν Μακεδονίαν πρὸς τὸν Λεωνίδαν, ἕνα τῶν παιδαγωγῶν αὐτῆ, ἑκατὸν ταλάντων λιβανωτὸν, ἐνθυμηθεὶς, ὅτι, εἰς τὴν παιδικὴν αὐτοῦ ἡλικίαν, ὁ αὐστηρὸς οὗτος ἀνὴρ τὸν ἐπέπληττεν, ὅτι καταναλίσκει εἰς τὸν ναὸν πολὺν λιβανωτὸν, καθότι τὸν διαχέει χειροπληθῶς, εἰπὼν εἰς αὐτόν· » Ἀναξ! ἕως πλέον φειδωλὸς εἰς τὸν λιβανωτὸν, ἕως νὰ » κατακτήσῃς τὴν φέρουσαν αὐτὸν χώραν. »

Φύσει ἄπληστος μαχῶν καὶ δόξης, ὁ Ἀλέξανδρος εἰσέβαλε, λέγουν, εἰς τὰς χώρας τῶν Ἀράβων. Προχωρήσας δὲ διὰ νυκτὸς σχεδὸν μόνος μὲ τὴν συνήθη αὐτῆ θρασαλεότητα, πλησίον τοῦ στρατοπέδου τῶν ἐχθρῶν, ἐπιπεσὼν ἐξαίφνης καὶ ἁρπάσας δαυλὸν ἀναμμένον, ἐπανῆλθεν εἰς τὸ στρατόπεδόν τε, ὅπου ἄναψε πολλὰ πυρὰ, τὰ ὁποῖα κατέπληξαν τὺς βαρβάρους, καὶ τοὺς ἔτρεψαν εἰς φυγήν.

Ἀλλὰ κατὰ τὴν πορείαν ταύτην, παρ' ὀλίγον νὰ χαθῇ, θελήσας νὰ σώσῃ ἀπὸ τὸν κίνδυνον καὶ βαζάζων ἐπὶ τῶν ὤμων του τὸν γηραιὸν Λυσίμαχον, ἕνα τῶν παιδαγωγῶν αὐτοῦ. Ἡ καρδία τοῦ Ἀλεξάνδρου παρίσανε τὸ θαυμασιώτερον καὶ τὸ συνεχέστερον σύγκραμα τύφου καὶ ἀγαθότητος. Κακίαι καὶ ἀρεταὶ, τὰ πάντα ἦτον ὑπερβολικὰ εἰς τὴν περιφλεγῆ αὐτοῦ ψυχήν.

Ἡ κατάκτησις τῆς Αἰγύπτου, διὰ τὴν ὁποίαν πρὸ πολλῶν ἤδη χρόνων ὁ βασιλεὺς τῆς Περσίας εἶχε καταναλώσει τόσον χρυσίον καὶ ἀργύριον, διὰ τὸν Ἀλέξανδρον σχεδὸν ἔγινεν ἁπλῆ ὁδοιπορία. Οἱ Αἰγύπτιοι ἐμίσουν τὸν Ἀσιατικὸν ζυγόν. Πᾶς κατακτητὴς, ἐκτὸς Πέρσου, ἐφαίνετο εἰς αὐτοὺς ἐλευθερωτής. Εἷς ἀξιωματικὸς Ἕλλην, πολεμῶν ὑπὲρ τοῦ Δαρείου καὶ διαφυγὼν μὲ μερικὸν στρατὸν ἀπὸ τὴν ἐν Ἰσσῷ μάχην, ὕψωσεν εἰς τὴν Αἴγυπτον τὴν σημαίαν τῆς ἐπαναστάσεως· ὅλος ὁ λαὸς

"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ἐκηρύχθη ὑπὲρ αὐτοῦ· οὗτος ὅμως, μὴ ἠξεύρων νὰ ὠφελήθῃ ἐγκαίρως ἀπὸ τὰς πρώτας αὐτοῦ προόδους, ἐχάθη ἀπὸ ἓν σῶμα τῶν ἐχθρῶν. Εἰς τὸ μεταξὺ δὲ τούτων, ἐδέχθησαν τὸν Ἀλέξανδρον ὡς βασιλέα, εἰρηνικῶς εἰσερχόμενον εἰς τὰς ἐπαρχίας του.

Ἔκεῖ προσείλκυσεν ὅλας τὰς καρδίας διὰ τὸ πρὸς τοὺς νόμους, τὰ ἤθη καὶ πρὸ πάντων διὰ τὸ πρὸς τὴν τῶν Αἰγυπτίων λατρείαν σέβας αὐτοῦ. Ἡ μέχρι τῆς Μέμφιδος πορεία του ὑπῆρξε θρίαμβος· καὶ, καθὼς ἱδρύθη ἡ δύναμίς του, εὐθὺς καὶ ἐσερεώθη.

Τὸ δυσνόητον εἶναι ἡ ἀπάθεια καὶ ἀνανδρία τῶν κατοίκων τῆς ἀπεράντου ἐπικρατείας τῶν Περσῶν. Ὄχι μόνον ἐνικήθησαν ἀπὸ τόσον ὀλιγάριθμον στρατὸν, ἀλλὰ δὲν ἐτόλμων οὔτε νὰ σπεύσωσιν ἐπὶ τὰ ὅπλα, ἐνῷ οἱ τολμηροὶ αὐτῶν νικηταὶ ἀπεμακρύνοντο εἰσχωροῦντες εἰς τὰς ἄμμους τῆς Ἀφρικῆς.

Τοιαύτη μαλθακότης σμικρύνει παρὰ πολὺ τὴν μεγαλειότητα τῆς κατακτήσεως. Δὲν ἀρκεῖ νὰ ἀριθμῶμεν τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ τὴν ἀνδρίαν, καὶ προπολλοῦ ἤδη καιροῦ αἱ Θερμοπύλαι, ὁ Μαραθὼν, ἡ Σαλαμὶς, αἱ Πλαταιαὶ, ἡ ἐπάνοδος τῶν δέκα χιλιάδων, καὶ αἱ ἐπιτυχίαι τοῦ Ἀγησιλάου, εἶχαν δείξει, ὅτι χιλιάδες τινὲς ἀφόβων Ἑλλήνων ἀπόνως ἐδύναντο νὰ περιφρονήσωσι καὶ νὰ καθυποτάξωσι μυριάδας Ἀσιατῶν.

Μετὰ ταῦτα ὁ Ἀλέξανδρος, τὸν ὁποῖον οὐδεὶς κίνδυνος ἐξέπληττεν, ἀπεφάσισε νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Λυβίην πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς Ὀάσεως καὶ τοῦ ναοῦ τοῦ Διὸς Ἄμμωνος. Τὸ πάθημα τοῦ Καμβύσου, ὅστις ἀπώλεσε σχεδὸν ὅλον αὐτοῦ τὸν στρατὸν εἰς τὰς διακεκαυμένας ταύτας ἄμμους, δὲν τὸν ἐφόβισε· παρ' ὀλίγον ὅμως νὰ πάθῃ τὸ αὐτὸ καὶ οὗτος. Σφοδρὸς ἄνεμος καὶ στρόβιλος ἄμμου ἐπαπείλουν νὰ τὸν καταβροχήσωσι· δύω περιφλε-

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

γῆς ἐξήντλει τὰς δυνάμεις τῶν ἀχαμάτων αὐτοῦ μαχητῶν· ἀλλ' ἡ τύχη του τὸν ἔσωσεν ἀπὸ τὸν κίνδυνον τοῦτον. Ὁ οὐρανὸς ἐκαλύφθη ἀπὸ νέφη· βροχὴ ἄφθονος, καὶ σχεδὸν ἄγνωστος εἰς τὸ ἄθλιον τοῦτο κλίμα, ἀπεμάκρυνε τὸν θάνατον.

Ἔφθασε τέλος εἰς τὴν περίφημον ἐκείνην Ὄασιν, εἰς τὴν χλοερὰν ἐκείνην νῆσον, κειμένην ὡς πρόσφορός τις λιμὴν, ἐν τῷ μέσῳ ἀχανοῦς Ὠκεανοῦ ἄμμου. Διηγοῦντα, ὅτι ὁ μέγας ἱερεὺς τοῦ Ἄμμωνος τὸν ἐκήρυξεν υἱὸν τοῦ Διός, καὶ τὸν ὑπεσχέθη τὸ κράτος τῆς οἰκουμένης. Ἄλλοι λέγουν, ὅτι ἔγραψεν εἰς τὴν Ὀλυμπιάδα, ὅτι ἔλαβε παρὰ τοῦ ἱερέως ἀπορρήτους τινὰς μαντείας, τὰς ὁποίας, ὅταν ἐπανέλθῃ εἰς τὴν Μακεδονίαν, θέλει ἐκμυστηρευθῆ πρὸς μόνην αὐτήν.

Ὁ Πλούταρχος ἀναφέρει, ὅτι ὁ μέγας ἱερεὺς θέλων νὰ ὀνομάσῃ αὐτὸν Ἕλληνηςἰ, ὦ παιδίον, καὶ βαρβαρίσας ἐπρόφερεν, ὦ παιδίος, τὸ ὁποῖον συμπίπτει μὲ τὸ ὦ παῖ Διός, καὶ ὅτι τὸ σφάλμα τοῦτο, τὸ ὁποῖον ἔκαμε τὸν Ἀλέξανδρον νὰ μεθιάσῃ, ἔδωκε χώραν εἰς ὅλα τὰ περὶ τοῦ χρησμοῦ τούτου πλάσματα. Τὸ βέβαιον εἶναι, ὅτι ἔκτοτε ὁ Ἀλέξανδρος εἰς ὅλας αὐτοῦ τὰς πράξεις, καὶ εἰς ὅλας του τὰς ἐπιστολὰς, ἐπρόσθετε πρὸς τοῖς ἄλλοις τίτλοις καὶ τὸ, υἱὸς Διός.

Τοιοῦτον χωρὶς νὰ καταφήσῃ τὴν ἀξίωσιν ταύτην τόσον ὑβριστικὴν πρὸς τὴν μητέρα του, ἐδύνατο νὰ τὴν ὑποστηρίξῃ κατὰ τὴν τότε κοινὴν δόξαν, διότι κατήγετο πατρόθεν ἀπὸ τὸν Ἡρακλέα, τὸν ὁποῖον ὅλοι οἱ Ἕλληνες ἀνεγνώρισαν ὡς υἱὸν τοῦ Διός. Ὁ Ἀλέξανδρος ἐπανελθὼν εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἔκτισε τὴν πόλιν Ἀλεξάνδρειαν, ἥτις ἐπέσχε τὸν τόπον τῆς Τύρου, καὶ ἔγινε τὸ κέντρον τῶν τότε ἀναγνωριομένων τριῶν μόνον μερῶν τοῦ κόσμου. Ἐσχεδίασεν αὐτὸς ὁ ἴδιος τὸ σχέδιον, καὶ

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ἐνεπιστεύθη τὴν ἐκτέλεσιν εἰς τὸν ἀρχιτέκτονα, ὅστις ἀνέκτισε τὸν ἐν Ἐφέσῳ ναόν.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ Αἴγυπτος ἦτον συνειθισμένη εἰς τὸ νὰ μεταλλάττῃ διοίκησιν καὶ δυναστείας, ὁ Ἀλέξανδρος ἓν κατέστησεν ἡγεμόνα, ὅστις ἐδύνατο νὰ καταντήσῃ δυνάστης, ἀλλὰ τὴν διῄρεσεν εἰς ἐπαρχίας, τῶν ὁποίων οἱ διοικηταὶ ἔδιδον εἰς αὐτὸν κατ' εὐθείαν λογαριασμὸν τῆς διαγωγῆς των.

Ἀφοῦ λοιπὸν ἔλαβε σοφὰ μέτρα, διὰ νὰ ςερεώσῃ τὴν ἡσυχίαν τῆς ἐπαρχίας ταύτης, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Δαμασκόν. Στάτειρα, ἡ σύζυγος τοῦ Δαρείου, εἶχεν ἀποθάνει πρὸ ὀλίγου. Ὁ Δαρεῖος, μαθὼν τοῦτο, ἐνόμισεν, ὅτι ἐχάθη θῦμα τῶν ὕβρεων τοῦ νικητοῦ. Εἰδοποιηθεὶς ὅμως ἀπὸ ἕνα τῶν θαλαμηπόλων αὐτοῦ τὴν γενναίαν διαγωγὴν τοῦ ἀνταγωνιςοῦ του, ἐπευχήθη εἰς τοὺς θεοὺς, ὅτι, ἐὰν ἀφαιρέσωσιν ἀπὸ αὐτὸν τὸν θρόνον τοῦ Κύρου, νὰ μὴ τὸν δώσωσιν εἰς ἄλλον παρὰ εἰς τὸν Ἀλέξανδρον. Ἡ κατάκτησις τῆς Αἰγύπτου εἶχε δώσει καιρὸν εἰς τὸν βασιλέα τῆς Περσίας, νὰ συνάξῃ νέον ςρατόν. Λέγουν μετὰ βεβαιότητος, ὅτι ὑπερέβαινε τὰς ἑξακοσίας χιλιάδας. Ὁ Ἀλέξανδρος, ἑνώσας ὅλας του τὰς δυνάμεις, διέβη τὸν Εὐφράτην εἰς τὴν Θάψακον, καὶ ἐπροχώρησε μὲ τὴν συνήθη αὐτοῦ ταχύτητα, πλησίον τοῦ Τίγρητος. Ὁ Ποταμὸς οὗτος ἦτον ταχὺς, καὶ εὐκόλως ἐμποδίζετο ἡ διάβασίς του· ἀλλ' ἡ ἀμέλεια τοῦ Ναζαίου, φθάσαντος βραδέως εἰς τὸ ἱππικὸν τῶν Περσῶν, ἄφησεν ἐλευθέραν τὴν διάβασιν εἰς τοὺς Μακεδόνας.

Ἐντὸς ὀλίγου οἱ ςρατοὶ ἔγιναν ἀντιπρόσωποι, εἰς εὐρύχωρόν τινα πεδιάδα πλησίον τοῦ χωρίου Γαυγάμηλα καὶ τῆς πόλεως Ἄρβηλα. Ἐσυμβούλευον τὸν Ἀλέξανδρον νὰ προσβάλῃ διὰ νυκτός· ὁ δὲ ἀπεκρίθη· « Δὲν » κλέπτω τὴν νίκην. » Ὁ πλησιασμὸς τόσον μεγάλον

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

κινδύνου δὲν τὸν ἐμπόδισε νὰ κοιμηθῇ ἡσύχως. Ἐπειδὴ δὲ οἱ φίλοι του ἐφαίνοντο ἐκπεπληγμένοι πρὸς τὴν τόσην ἀμεριμνίαν, ἀπεκρίθη· « Πῶς νὰ μὴ εἶμεθα ἥσυχοι, » ἐνῷ αὐτὸς ὁ ἴδιος ἐχθρὸς ἔρχεται νὰ παραδοθῇ εἰς » τὰς χεῖράς μας; »

Συμβᾶσα τότε ἔκλειψις τῆς Σελήνης κατετάραττε τὺς στρατιώτας· ἀλλ' ὁ Ἀλέξανδρος ἔβαλε τὸν Ἀρίστανδρον νὰ εἰπῇ, ὅτι ὁ ἥλιος ἦτον ὁ ἀστὴρ τῶν Ἑλλήνων, καὶ ἡ Σελήνη ὁ τῶν Περσῶν, καὶ ὅτι τὸ φαινόμενον τοῦτο προέλεγε τὴν καταστροφὴν τῶν ἐχθρῶν.

Ἡ ἔκβασις τῆς μάχης ταύτης ἔμεινε μερικὸν καιρὸν ἄκριτος. Ἡ ἀριστερὰ πτέρυξ τῶν Μακεδόνων, καταθραυσθεῖσα ἀπὸ τοὺς Πέρσας, ἐξεκρούσθη μέχρι τοῦ στρατοπέδου. Ἀλλ' ἡ τύχη, πάντοτε σταθερὰ πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον, ἐβοήθησε τὴν ὁρμήν του, ἔτρεψεν ὅλα τὰ ἀλληλοδιαδόχως μαχόμενα αὐτὸν σώματα, καὶ διεπέρασεν ἕως εἰς τὸ ἅρμα τοῦ Δαρείου. Ὁ δυστυχὴς οὗτος Μονάρχης, βλέπων τὴν σωματοφυλακήν του ἠττημένην, καὶ πᾶσαν ὑπεράσπισιν ἀνωφελῆ, ἐγκατέλιπε τὸ ἅρμα του, ἐρρίφθη ἐφ' ἑνὸς ἵππου, καὶ ἐζήτησε τὴν σωτηρίαν του διὰ τῆς φυγῆς.

Ὁ Ἀλέξανδρος, μὴ παρασυρθεὶς ἀπὸ παράφρονά τινα ζέσιν, ἐπανῆλθε νὰ περισώσῃ τὸν Παρμενίωνα καὶ τὴν ἀριστερὰν πτέρυγα καταπιεζομένην. Τότε ἡ τροπὴ τῶν Περσῶν ἔγινε γενικὴ, καὶ ἡ ἡμέρα ἐκείνη ἀπεφάσισε περὶ τῶν ὅλων.

Μετὰ τὸν μέγαν τοῦτον θρίαμβον ὁ Ἀλέξανδρος, ἀναγνωρίζων τὰς ἐκβουλεύσεις τῶν συμμάχων του, ἔγραψε καὶ πάλιν εἰς τὴν Ἑλλάδα πρὸς ἐπικύρωσιν τῆς ἀνεξαρτησίας τῶν Ἀμφικτυονικῶν πόλεων. Ἔστειλε πλούσια λάφυρα εἰς τὴν Κρότωνα, πρὸς τιμὴν καὶ μνήμην τοῦ ἀθλητοῦ Φαύλου, ὅστις κατὰ τὸν καιρὸν τῆς εἰσβολῆς

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

τοῦ Ξέρξου κατήρτισε μίαν τριήρη πρὸς βοήθειαν τῶν Ἀθηναίων καὶ Σπαρτιατῶν, ὅταν τόσοι λαοὶ τρέμοντες πρὸ τοῦ Μεγάλου Βασιλέως, τοὺς εἶχαν ἐγκαταλίπει.

Εἰς ὅλας τὰς περιστάσεις δεικνύων ὁ Ἀλέξανδρος τὸν ὑπὲρ τῆς δόξης τῶν Ἑλλήνων διακαῆ ἔρωτα, κατώρθωσε νὰ τὸν ἀναγνωρίσωσιν ἐπάξιον κάτοχον τῶν νέων του κατακτήσεων.

Μὴ ἔχων δὲ πλέον ἐχθρὸν νὰ κατατροπώσῃ, ἐξηκολούθησεν ἡσύχως τὴν πορείαν του, μὴ εὑρίσκων παντοῦ παρὰ ὑπηκόους καὶ σπουδαίας ὑποκλίσεις. Ἵδρυον δωμοὺς κατὰ τὴν πορείαν του. Ὁ ἀὴρ εὐωδίαζεν ἀπὸ ἀρώματα καὶ λιβανωτόν· αἱ ὁδοὶ ἦσαν ἐστρωμέναι ἀπὸ ἄνθη. Εἰσῆλθεν ἐν θριάμβῳ εἰς τὴν Βαβυλῶνα· δὲν ἐπέτρεψεν οὐδεμίαν βίαν, οὐδεμίαν ἀταξίαν· ἔδειξε σέβας πρὸς τοὺς σοφοὺς Χαλδαίους, καὶ εὐλάβειαν εἰς τὴν λατρείαν τῶν Μάγων. Ἡ μεγάλη αὕτη πόλις ἐφοβεῖτο κατακτητήν, ἀλλὰ δὲν εἶδε παρὰ εἰρηνικὸν Μονάρχην, ἐνασχολούμενον εἰς τὸ νὰ καλλωπίσῃ τὴν καθέδραν ταύτην τῆς νέας Ἐπικρατείας, καθιστῶν αὐτὴν μνημεῖον τῆς δόξης του. Μετὰ τοὺς τόσους κινδύνους οἱ στρατιῶται τοῦ Ἀλεξάνδρου ἔλαβαν δικαίας καὶ μεγαλοπρεπεῖς ἀνταμοιβάς, καὶ οἱ ἀνδρειότεροι ἔλαβον βραβεῖα ἀνάλογα τῶν πράξεών των. Ὁ Ἀλέξανδρος, θέλων νὰ θέσῃ πέρας εἰς τὴν κατάκτησίν του, ἐστράτευσε πρὸς τὸν Περσίδα. Ὁ Ἀριοβαρζάνης, φυλάττων τὰς παρόδους τῶν Σούσων, ὑπεράσπισε ῥωμαλαίως τὴν τοποθεσίαν ταύτην, καὶ ἐπροξένησε μεγάλην φθορὰν εἰς τὰ στρατεύματα τοῦ Ἀλεξάνδρου· ὅστις παρελθὼν τὰ ὄρη ταῦτα, διέβη τὸν Ἀράξην, καὶ ἔφθασεν εἰς τὴν Περσέπολιν, ὅπου ὅλα τὰ πλούτη τῶν ἀρχαίων βασιλέων τῆς Περσίας ἦσαν ἐναποκείμενα. Ἡ ἔπαψις τῆς ἀρχαίας καθέδρας τόσον φοβερᾶς ἄλλοτε ἐπικρατείας, ἀνενθυμίσασα εἰς τοὺς Ἕλληνας τὴν εὐδο-

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Σοφοῦλειος Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

λὴν τοῦ Ξέρξου, τοὺς ἀνηρέθισεν εἰς ἐκδίκησιν καὶ εἰς μεγάλας ὠμότητας.

Ὁ γέρων Δημάρατος, εὑρισκόμενος τότε ἐκεῖ ἔχυνε δάκρυα χαρᾶς, καὶ ἐπηύχετο, ἂν ἦτον τρόπος ὅλοι οἱ κάτοικοι τῆς Ἑλλάδος νὰ συναισθανθῶσι τὴν ἡδονὴν τὴν νὰ ἴδωσι μαχητὴν Ἕλληνα καθήμενον ἐπὶ τοῦ θρόνου τοῦ Ξέρξου.

Μέχρι τοῦδε ὁ Βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας, ἐγκρατὴς, σώφρων, ὀλιγαρκὴς, κατέζησε τόσον θαυμασὴν τὴν γενναιότητά του, ὅσον καὶ τὴν φρόνησίν του· ἀλλ' ὁ νικητὴς τῆς Περσίας ἐνικήθη τέλος πάντων καὶ αὐτὸς ἀπὸ τὴν τρυφήν. Βεβακχευμένος ἀπὸ δόξαν, ἀπὸ ἰσχὺν, ἀπὸ κολακείας, ἔλαβε τὰ ἤθη καὶ τὸν ἱματισμὸν καὶ τὰς κακοηθείας τῶν ἡττημένων. Παρεδόθη εἰς τὰς αἰσχροτάτας ἀσωτείας· καὶ εἰς τὸ τέλος ἑνὸς συμποσίου περικυκλωμένος ἀπὸ τοὺς κόλακας καὶ τὰς ἑταίρας του, ἠκολούθησε μίαν ἐξ αὐτῶν ὀνόματι Θαΐδα, τῆς ὁποίας συμμερίζετο τὴν παραφροσύνην καὶ παροινίαν, κρατῶν εἰς τὰς χεῖρας δαυλὸν ἀναμμένον, καὶ μετέβαλεν εἰς τέφραν τὸ ἀνακτόριον, τοῦ ὁποίου ἡ κατάκτησις ὑπῆρξεν εἷς τῶν ἀρίστων τίτλων τῆς δόξης του.

Ἐνῷ ὁ Ἀλέξανδρος ἐδοκίμαζε τὴν τύχην τῶν νικηφόρων βασιλέων, τοὺς ὁποίους ἡ κολακεία φαρμακεύει καὶ ὁ τύφος διαφθείρει, ὁ Δαρεῖος εἶδεν ἑαυτὸν, καθὼς ὅλοι οἱ δυστυχεῖς βασιλεῖς, προδεδομένον καὶ ἐγκαταλελειμμένον.

Ὁ Βῆσσος καὶ πολλοὶ ἄλλοι Σατράπαι συμφυγομαχήσαντες, συνωμότησαν κατ' αὐτοῦ, καὶ τὸν ἐπέφορτισαν ἁλύσεις. Ἓν μόνον τάγμα τῆς σωματοφυλακῆς του, συγκείμενον ἐξ Ἑλλήνων καὶ διοικούμενον ἀπὸ τὸν Πάτρωνα, ἔμεινε πιστόν· ἀπελπισθὲν ὅμως τοῦ νὰ τὸν σώσῃ, ἐχωρίσθη ἀπὸ τοὺς συνωμότας.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ψηφιακή Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος, ἀποσπαθεὶς ἀπὸ τὰς τρυφὰς τῆς Περσεπόλεως καὶ καταδιώκων τὸν Δαρεῖον, παρ' ὀλίγον ἔμελλε νὰ τὸν φθάσῃ. Ὁ Βῆσσος καὶ οἱ συνωμόται του ἐγκατέλιπον τὸν Δαρεῖον, κατατοξεύσαντες αὐτόν. Ὁ ἡγεμὼν οὗτος θνήσκων, εὗρε βοήθειαν εἰς τὰς ἐσχάτας αὐτοῦ στιγμὰς ἀπὸ τὸν Μακεδόνα Πολύστρατον.

Κατανυχθεὶς λοιπὸν ὁ Δαρεῖος πρὸς τὴν γενναιότητα τῶν ἐχθρῶν του, καὶ ἀγανακτήσας διὰ τὴν ἀχαριστίαν τῶν ὑπηκόων του, ἡ ἐσχάτη αὐτοῦ εὐχὴ ἦτον ὑπὲρ τοῦ Ἀλεξάνδρου. Ἀπέθανεν ἐπευχόμενος εἰς αὐτὸν τὸν θρόνον τῆς οἰκουμένης. Τοιοῦτον τέλος ἔσχεν ἡ ἐπικράτεια τῶν Περσῶν, θεμελιωθεῖσα ἀπὸ τὸν Κῦρον. Εἶχε διαρκέσει διακόσια ἓξ ἔτη ἐπὶ δεκατριῶν βασιλέων.

Νικήσας λοιπὸν ὁ Ἀλέξανδρος τοὺς προδότας καὶ καθυποτάξας πολλοὺς λαούς, ἐξεδίκησε καὶ τὸν Δαρεῖον, παραδώσας τὸν Βῆσσον εἰς τὴν δικαίαν μανίαν τῆς Σισυγάμβιδος.

Ἐνῷ ὁ Ἀλέξανδρος ἐπέραινεν ἐν μέσῳ τῆς Ἀσίας τὴν μεγάλην ταύτην μεταρρύθμισιν, οἱ Λακεδαιμόνιοι μαθόντες, ὅτι ὁ Ἀντίπατρος ἐπολέμει τοὺς λαοὺς τῆς Θρᾴκης, ἐπεχείρισαν νὰ ἀποσείσωσι τὸν ζυγὸν τῶν Μακεδόνων. Ἐκίνησαν λοιπὸν εἰς ἐπανάστασιν τὴν Πελοπόννησον καὶ συνεκρότησαν στρατὸν εἴκοσι χιλιάδων ἀνδρῶν. Ὁ Ἀντίπατρος ἐστράτευσε κατ' αὐτῶν, μὲ τεσσάρακοντα χιλιάδας μαχητῶν.

Οἱ δύο στρατοὶ συνεκρότησαν κρατερὰν μάχην. Ὁ στρατηγὸς τῶν Μακεδόνων, μὴ δυνάμενος νὰ καταθραύσῃ τοὺς Σπαρτιάτας, τοὺς ἐφείλκυσε διὰ προσποιητῆς ἀποχωρήσεως εἰς πεδιάδα, ὅπου ὅλαι αὐτοῦ αἱ δυνάμεις ἐδύναντο νὰ ἀναπτυχθῶσιν. Ἐκεῖ σαματήσας ἐξαίφνης καὶ ὑπερτέρους ὢν κατὰ τὸν ἀριθμόν, τοὺς περιεκύκλωσε καὶ τοὺς ἐνέκρησεν ὁλοτελῶς. Ὁ βασιλεὺς Ἄγις, φεύγας τερὰ

σια ἀνδρίας, ἔπεσεν εἰς μάχην. Οὗτος ὁ ἀγὼν κατέλυσε τρεῖς χιλιάδας Σπαρτιατῶν καὶ τὴν δύναμιν τῆς Σπάρτης. Ὁ Ἀντίπατρος περιέγραψεν εἰς τὸν Ἀλέξανδρον μετρίως τὰ περὶ τῆς νίκης ταύτης, διὰ νὰ μὴ ἐρεθίσῃ τὴν ζηλοτυπίαν του.

Ἡ ἔμφρων αὕτη προφύλαξις ἦτον ἀναγκαία. Ὁ καιρὸς καὶ αἱ ἐπιτυχίαι ηὔξαναν τὰ ἐλαττώματα τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ ὠλιγόζευον τὰς ἀρετάς του.

Ὁ Φιλώτας, εἷς τῶν δοκιμωτέρων στρατηγῶν τοῦ Μακεδονικοῦ στρατοῦ, ἐδείκνυε τύφον, ὅστις συντροφεύει συχνάκις τὴν στρατιωτικὴν δόξαν. Εἰς μάτην ὁ πατήρ του, ὁ γέρων Παρμενίων, τὸν ἔλεγεν· «Υἱέ μου, ἔσο μικρότερος·» ἀλλ' ὁ ἀγέρωχος υἱός, μὴ ὑπακούων, ἐπηρέαζε συχνάκις τὴν φιλοτιμίαν τῶν ἐφαμίλλων μὲ τὰς μεγαλαυχίας του, καὶ ἐχλεύαζεν ὡς καὶ τὰ ἔργα καὶ τὰς πράξεις τοῦ βασιλέως.

Οἱ δὲ ἐχθροί του, ἁρπάσαντες τὴν εὐκαιρίαν ταύτην, διὰ νὰ τὸν καταζήσωσιν ὕποπτον, τὸν διέβαλαν ὡς συνωμοτάρχην συνωμοσίας τινός, τότε ἐκκαλυφθείσης. Ὁ Ἀλέξανδρος, λησμονήσας ὅλας του τὰς ἐκδουλεύσεις, τὸν ἐθανάτωσε.

Σπανίως ἓν ἀνοσιούργημα δὲν γεννᾷ ἄλλο. Ὁ Ἀλέξανδρος ἐφοβήθη, μήπως ὁ Παρμενίων ἐκδικήσῃ τὸν υἱόν του. Ἡ ἀρετή, τὸ γῆρας, ἡ πιστότης, τὰ πολεμικὰ προτερήματα τοῦ λαμπροῦ τούτου στρατηγοῦ, ἀντὶ νὰ καταστείλωσι τὴν ὁρμὴν τοῦ βασιλέως, ἐξ ἐναντίας τὸν παρεκίνησαν εἰς τὴν βάρβαρον ἀπόφασιν τοῦ νὰ φονεύσῃ τὸν μέγαν τοῦτον ἄνδρα, τοῦ ὁποίου ἐφοβεῖτο τὴν ἐπὶ τῶν στρατευμάτων ἐπιρροὴν καὶ ἰσχύν.

Τὰ μέσα ὑπῆρξαν τόσον στυγερά, ὅσον καὶ ἡ πρᾶξις. Ὁ Παρμενίων ἐκυβέρνα μεγάλην τινὰ ἐπαρχίαν. Οἱ θησαυροὶ τῶν στρατευμάτων ἦτον ἐμπεπιστευμένοι εἰς τὴν φύλαξίν του· ἔπρεπε νὰ τὸν ὑφαρπάσωσιν ἐξ ἀπροόπτου.

Δημόσια Βιβλιοθήκη
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

Ἐν ἑνὶ λόγῳ, ἡ σκευωρία τοῦ Ἀλεξάνδρου κατὰ τοῦ Παρμενίωνος ὡμοίαζε μὲ σκοτιουργίαν οὐτιδανοῦ δολοφόνου.

Ἔστειλεν εἰς αὐτὸν ἀξιωματικὸν μὲ ἐπιστολὰς περιεχούσας ἐκφράσεις φιλικάς· καὶ, ἐνῷ ὁ εὐγενὴς οὗτος γέρων, ἀναγινώσκων τὰς ἐπιστολάς, κατεύθυνεν εὐχὰς πρὸς τὸν οὐρανὸν ὑπὲρ τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἐθανατώθη ἀπὸ τὸ ἐγχειρίδιον τοῦ ἀξιωματικοῦ.

Τοιουτοτρόπως ὁ χαρακτὴρ τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐξηλλοιῶτο, ὡς καὶ τὰ ἤθη του, καὶ οἱ γέροντες στρατιῶται ἔλεγον εὐλόγως, ὅτι κατήντησεν ὅμοιος μὲ Σατράπας τοῦ Δαρείου. Τὸ δὲ διὰ παντὸς εἰς αὐτὸν ἀμετάβλητον ὑπῆρξεν ἡ πρὸς τὰς κατακτήσεις αὐτοῦ ζέσις, καὶ ἡ ἀκάματος αὐτοῦ δραστηριότης.

Ἡ Σογδιανὴ ἀπεστάτησεν· αὐτὸς τὴν καθυπέταξεν. Ἡ Βακτριανὴ, τῆς ὁποίας οἱ μάχιμοι λαοὶ ἀντέστησαν πολυχρονιωτέραν ἀντίστασιν, ἀνεγνώρισε τέλος τοὺς νόμους του. Φθάσας εἰς τὰς βορείας ἐσχατιὰς τῆς Ἐπικρατείας, ἔκτισε πόλιν παρὰ τὸν Ταξάρτην, καὶ τὴν ὠνόμασε μὲ τὸ ὄνομά του.

Οἱ Σκύθαι, ἀνήσυχοι διὰ τὸν πλησιασμόν του, ἔστειλαν πρέσβεις, οἵτινες ἀπέτειναν πρὸς αὐτὸν δημηγορίαν περίφημον διὰ τὸ παρρησιαστικὸν, εὐγενὲς καὶ ἁπλοῦν· « Σὺ, ὅστις καυχᾶσαι, τὸν εἶπαν, ὅτι ἐξολοθρεύεις τὸς » λῃστὰς, σὺ εἶσαι ὁ μέγιστος τούτων. Σὺ πολεμᾷς τοὺς » μὴ πολεμοῦντάς σε λαούς· σὺ λῃΐζεις τὰ ἥττημένα ἔ» θνη. Δὲν εἶναι συγχωρημένον εἰς τοὺς κατοικοῦντας τὰ » σάση μας, νὰ ἀγνοῶσι, ποῖος εἶσαι, καὶ πόθεν ἔρχε» σαι; Ἐὰν εἶσαι Θεὸς, κάμε καλὸν εἰς τοὺς θνητούς· » ἐὰν δὲ ἄνθρωπος, σεβάσθητι τὰ δικαιώματα τῶν ἀν» θρώπων. »

Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἀπεκρίθη μὲ ἀλαζονείαν καὶ θρασυ-

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Σωσιράδα Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

λογίαν, ὅτι ἐξακολουθεῖ τὴν τύχην του. Διαβὰς τὸν ποταμὸν, ἐνίκησε τοὺς Σκύθας· καὶ, ἐπειδὴ οἱ λαοὶ οὗτοι ἦσαν μέχρι τοῦδε ἀνίκητοι, ἡ νίκη αὕτη τοὺς ἔκαμε νὰ ὑπολάβωσι τοὺς Μακεδόνας ὡς ἀνικήτους.

Ὁ μόνος σκοπὸς τῆς ἀρχικακίας ταύτης ἦτον ἡ τιμὴ τοῦ θριάμβου· καθότι ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τόσον μόνον εὐχαριστηθεὶς, συνεφώνησεν εἰρήνην μετὰ τῶν Σκυθῶν.

Προσλαβὼν δὲ τότε καὶ ἐπιβοήθειαν δεκαὲξ χιλιάδων ἀνδρῶν ἐκ Μακεδονίας, καθυπέταξεν ὅλους τοὺς λαοὺς τῆς ἐπικρατείας τῶν Περσῶν. Οἱ Μασσαγέται ἦσαν οἱ ἔσχατοι νικηθέντες. Εἰς τὰς χώρας αὐτῶν ἀπέδειξεν ὁ Ἀλέξανδρος ὅλην τὴν ἑαυτοῦ ἀνδρίαν καὶ ῥωμαλεότητα, φονεύσας ἕνα λέοντα ἐφορμήσαντα ἐναντίον του. Μετὰ τοσαῦτα κατορθώματα, μᾶλλον ἀξιέπαινος ἢ ἀξιόμεμπτος, ὀλίγη ἀνάπαυσις ἤθελεν εἶναι ἀναγκαῖα. Ἀλλ' ὁ Ἀλέξανδρος κατέσησε τὴν ἑαυτοῦ αἰσχρὰν ἐξ αἰτίας τῶν ἀσωτειῶν, εἰς τὰς ὁποίας παρεδόθη.

Εἰς ἓν συμπόσιον, ὅπου ὁ οἶνος κατετάραττε τὸ λογικόν του, Κλεῖτος ὁ φιλταῖρός του καὶ ἀδελφὸς τῆς τροφοῦ του, ἐσμίκρυνε τὰ ἐκείνου ἀνδραγαθήματα, μεγαλοποιῶν τὰ ἑαυτοῦ. Ὁ Ἀλέξανδρος παροργισθεὶς, ἐπέπληξεν αὐτὸν διὰ τὴν αὐθάδειάν του. Ὁ δὲ Κλεῖτος ἀγανακτήσας, ἀντεπέπληξε τὴν ἐκείνου ἀχαριςίαν, ἀναμιμνήσκων ἀκαίρως τὰς ἐκδουλεύσεις καὶ τὴν τύχην τοῦ Φιλώτου καὶ Παρμενίωνος. Τότε ὁ Ἀλέξανδρος, μὴ δυνάμενος πλέον νὰ κρατηθῇ, τὸν ἐπρόσταξε νὰ φύγῃ ἀπὸ τὸ συμπόσιον, ὀνομάζων αὐτὸν προδότην καὶ ἄνανδρον. Ὁ δὲ Κλεῖτος, ἔξω ἑαυτοῦ γενόμενος· «Καὶ ὡς τόσον, »διὰ τούτων, ἀπεκρίθη, τοὺς ὑποίους σὺ ὀνομάζεις ἀνάν»δρους, κατώρθωσας τὰς τόσας νίκας σου. Αὕτη ἡ χεὶρ, » τὴν ὁποίαν σὺ καθυβρίζεις, σὲ ἔσωσε τὴν ζωὴν παρὰ » τὸν Γρανικὸν, καθ' ἣν στιγμὴν ἐπέκειτο κατὰ τοῦ τρα-

Δημόσιες Βιβλιοθήκες
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

» χήλουσού τὸ ξίφος τοῦ Σπιθριράτου. Ἀλλὰ δὲν ἐγεν-
» νήθης, διὰ νὰ ἀκούῃς τὴν ἀλήθειαν. Δὲν πρέπει νὰ
» ζῇς, εἰμὴ μὲ τοὺς λατρεύοντάς σε βαρβάρους, καὶ τοὺς
» προσκυνοῦντας τὸν Περσικὸν χιτῶνά σου. »

Εἰς μάτην πρὸς τοὺς λόγους τούτους οἱ περὶ τὸν Ἀλέξανδρον ἠθέλησαν νὰ ἐμποδίσωσι τὴν μανίαν του· ἥρπασε μίαν λόγχην, καὶ τὴν ἔμπηξεν εἰς τὸ στῆθος τοῦ Κλείτου, λέγων· « Ὕπαγε τώρα, νὰ εὕρῃς τὸν Ἄτταλον, »Φιλώταν, καὶ Παρμενίωνα. »

Ἐκτελεσθέντος δὲ τοῦ ἀνοσιουργήματος, διελύθη παρευθὺς καὶ ἡ μέθη. Ὁ Ἀλέξανδρος, βλέπων τὸν Κλεῖτον νεκρὸν, ἐνεπλήσθη φρίκης, ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ πτώματος, καὶ ἐπεχείρισε νὰ φονευθῇ μὲ τὴν αὐτὴν λόγχην. Οἱ φίλοι τὸν μετεκόμισαν εἰς τὸ ἀνακτόριον· ἔμεινε δύο ἡμέρας κείμενος κατὰ γῆς· ὁ ἀὴρ ἀντήχει ἀπὸ τὰς οἰμωγάς του, καὶ ἦτον ἀποφασισμένος νὰ ἀποθάνῃ ἀπὸ πεῖναν.

Ὁ μάντις Ἀρίσανδρος ἐνθύμιζε τοὺς χρησμοὺς τῶν θεῶν καὶ τὸν ὑψηλὸν προορισμὸν, τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ ἐκτελέσῃ. Ὁ Καλλισθένης, συγγενὴς τοῦ Ἀριστοτέλους, ἐπεχείρισε νὰ ἀντιστήσῃ εἰς ἀνωφελῆ ἀπελπισίαν τὰς ἀρχὰς τῆς ὑγιοῦς ἠθικῆς. Ὁ φιλόσοφος Ἀνάξαρχος μετεχειρίσθη, διὰ νὰ τὸν παρηγορήσῃ, συγηρὰν καὶ χαμερπῆ κολακείαν, λέγων, ὅτι εἷς βασιλεὺς εἶναι ὁ ζῶν νόμος τοῦ λαοῦ του, καὶ ὁ κύριος τῆς ζωῆς τῶν ὑπηκόων του. Τέλος οἱ Μακεδόνες, καταπυχθέντες ἴσως πρὸς τὴν μετάνοιάν του, ἔγιναν τρόπον τινὰ συναίτιοι τοῦ φόνου τούτου, ψηφίσαντες, ὅτι ὁ Κλεῖτος ἦτον ἐπάξιος τῆς ποινῆς ταύτης.

Μόνη ἡ φιλοδοξία, μᾶλλον ἰσχύουσα παρὰ τὴν κολακείαν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἐδύνατο νὰ τὸν ἀποσπάσῃ ἀπὸ τὴν δικαίαν μετάνοιάν του· καὶ, διὰ νὰ ἀποφύγῃ τοὺς ἐλέγχους τῆς συνειδήσεως, ἐνησχολήθη

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Σωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

εἰς τὸ νὰ ἐπιλαμπρύνῃ τὴν ἠμαυρωμένην δόξαν του, ἐπιχειρήσας τὴν κατάκτησιν τῆς Ἰνδίας.

Ὁ στρατός του εἰς τὴν ἐκστρατείαν ταύτην ἄφησε τὴν Ἑλληνικὴν λιτότητα, καὶ ἐμιμήθη τὴν Ἀσιατικὴν πολυτέλειαν. Αἱ ἀσπίδες τῶν στρατιωτῶν ἦσαν στολισμέναι μὲ πλάκας ἀργύρου. Ὁ χρυσὸς ἔστιλβεν εἰς τοὺς θώρακας καὶ εἰς τοὺς χαλινοὺς τῶν ἵππων.

Ὀλίγον εὐχαρισημένος ὁ Ἀλέξανδρος νὰ λατρεύηται ἀπὸ τοὺς βαρβάρους, ἠθέλησε νὰ πειθαναγκάσῃ καὶ τοὺς Ἕλληνας νὰ τὸν προσφέρωσιν ἰσοθέους τιμάς. Ἀλλ' ὁ φιλόσοφος Καλλισθένης ἀπέκρουσε σεβρόφρονως τὴν ἀξίωσιν ταύτην· ἀπεποιήθη νὰ μιμηθῇ τοὺς Πέρσας, λέγων, ὅτι λατρεύοντες θνητοὺς ζῶντας οἱ νικηταὶ, θέλουν μιμηθῆ τοὺς νόμους τῶν ἡττημένων, καὶ ὅτι ἔπρεπε νὰ ἀκολουθήσωσι τὸ ἀρχαῖον ἔθος τῆς Ἑλλάδος, ἥτις ἀπεθέωσε τὸν Ἡρακλέα καὶ Βάκχον μετὰ θάνατον. Ἡ εὐγενὴς μεγαλοψυχία τοῦ Καλλισθένους δὲν ἐβράδυνε νὰ τιμωρηθῇ. Διαβληθεὶς, ὡς συνένοχος εἰς μίαν τότε ἐκκαλυφθεῖσαν κατὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου συνωμοσίαν, κατεδικάσθη εἰς θάνατον.

Καθὼς ὁ Ἀλέξανδρος εἰσέβαλεν εἰς τὴν Ἰνδίαν, οἱ μικροὶ ἡγεμόνες τῆς χώρας ταύτης ὑπετάχθησαν χωρὶς ἀντίστασιν. Μολονταῦτο πόλεις τινὲς ἀντεστάθησαν. Εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς Μασσάκης πληγωθεὶς ἀπὸ βέλος, ἔλεγεν ἀσχολούμενος, ὅτι ὁ πόνος τὸν ἔκαμε νὰ συναισθάνηται, ὅτι δὲν εἶναι θεός.

Ὁ Ταξίλης, εἷς τῶν μεγαλητέρων βασιλέων τῆς χώρας, ἐξηγόρασε τὴν φιλίαν τοῦ Ἀλεξάνδρου θυσιάσας τὴν τιμὴν τοῦ θρόνου του, καὶ καθυποβαλὼν αὐτὸν, τὴν ἐπικράτειαν καὶ τὸν στρατόν του. Ὁ δὲ Πῶρος γενναιότερος, ὑπερήσπισε τὴν ἀνεξαρτησίαν του, καὶ ἐστράτευσε μὲ πολυάριθμον στρατὸν παρὰ τὸν Ὑδάσπην, διὰ νὰ πολεμήσῃ

Δημόσια Βιβλιοθήκη Σωσιμαία Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

σῃ τὸν κατακτητὴν τῆς Ἀσίας.

Ὁ Ἀλέξανδρος μετεχειρίσθη κατ' ἀρχὰς τὴν ἀπάτην, διὰ νὰ θριαμβεύσῃ κατὰ τοῦ ἐχθροῦ τούτου· ἐνέδυσε μὲ τὴν πανοπλίαν του τὸν Κρατερὸν, ἕνα τῶν ἀξιωματικῶν του. Ὁ ἐπίπλαγος οὗτος Ἀλέξανδρος, συνοδευόμενος ἀπὸ μεγάλην συνοδίαν καὶ ἀπὸ μερικὰ σρατεύματα, προσείλκυσε τὴν προσοχὴν τοῦ Πώρου καθ' ἓν μέρος τοῦ ποταμοῦ, ἐνῷ ὁ βασιλεὺς ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ ἱππικοῦ διέβαινε κατ' ἄλλο τι μέρος. Ἐκεῖ ῥαγδαία καὶ ἐξαφνικὴ καταιγὶς ἔκαμε τὴν διάβασιν κινδυνώδη. Τότε ὁ Ἀλέξανδρος, παρ' ὀλίγον νὰ καταῤῥοφηθῇ ἀπὸ τὰ κύματα, ἢ νὰ ῥιφθῇ εἰς μέσον τῶν ἐχθρῶν, ἐφώναξεν· «Ὦ Ἀθηναῖοι! πι-»γεύετε, εἰς πόσους κινδύνους ἐκθέτω ἐμαυτὸν, διὰ νὰ γί-»νω ἐπάξιος τῶν ἐπαίνων σας.»

Τέλος πάντων οἱ Ἕλληνες ἐνίκησαν τὴν καταιγίδα καὶ τὸν ποταμόν. Ὁ σρατὸς ἐξελιχθεὶς εἰς τὴν πεδιάδα, ἐπρύσβαλε σφοδρῶς κατὰ τῶν Ἰνδῶν, οἵτινες ματαίως ἀντέσησαν τὴν ἄφοβον αὐτῶν πληθὺν, πλὴν ἄτακτον, πρὸς τὴν τακτικὴν καὶ ἐμπειρομαχίαν τῶν Μακεδόνων. Οἱ ἐλέφαντες, οἵτινες συνίσων τὰς πρωτίσας αὐτῶν δυνάμεις, ἐπληγόνοντο ἀπὸ τὰ βέλη τῶν Ἑλλήνων, καὶ ἐπισρέφοντες μανιωδῶς εἰς τὰ σίφη τῶν βαρβάρων τὺς κατέφθειραν ὑπὸ τοὺς πόδας των.

Μετὰ δὲ φρικώδη σφαγὴν ἡ τροπὴ ἔγινε γενικὴ. Ὁ Πῶρος διέμεινεν ἔσχατος μαχόμενος· ἀλλ' ἡ τύχη ἠπάτησε τὴν γενναιότητά του· ἠθέλησε νὰ ἀποθάνῃ· ἐπληγώθη ἐπὶ τούτῳ, ἀλλὰ καὶ οὕτως ἐζωγρήθη· παρουσιασθεὶς δὲ ἐνώπιον τοῦ νικητοῦ, ἐπειδὴ ὁ Ἀλέξανδρος τὸν ἠρώτησε· «Πῶς θέλεις νὰ σὲ μεταχειρισθῶ; --- Βασιλι-»κῶς» ἀπεκρίθη ὁ ἀγέρωχος Ἰνδός. Ἡ μεγαλόφρων αὕτη ἀπόκρισις τὸν ἀπέδωσε τὰς ἐπαρχίας του καὶ τὴν φιλίαν τοῦ Ἀλεξάνδρου.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Σωσίμαια" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

Μετὰ τὸν θρίαμβον τοῦτον, ὁ Ἥρως τῶν Μακεδόνων εὐχαρίσησε τὴν περιέργειάν του, μανθάνων τοὺς νόμους τῶν λαῶν τούτων καὶ τὴν θρησκείαν τῶν Βραχμάνων, οἵτινες δὲν ἔτρωγον παντελῶς κρέας, δὲν ἔπινον εἰμὴ ὕδωρ, προσηύχοντο νύκτα καὶ ἡμέραν, ἐπίστευον ἀρχὴν καὶ τέλος τοῦ κόσμου, ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς καὶ μετεμψύχωσιν. Εἷς δὲ αὐτῶν, ὀνόματι Κάλανος, προσκολληθεὶς εἰς τὴν τύχην τοῦ Ἀλεξάνδρου, τὸν ἠκολούθησεν.

Ὁ κόσμος δὲν ἐξήρχει εἰς τὰς ἐπιθυμίας τοῦ Ἀλεξάνδρου· ἀλλ' ἡ ὑπομονὴ τῶν Ἑλλήνων καὶ Μακεδόνων εἶχε καταντήσει εἰς τὸ μὴ περαιτέρω. Δὲν ἤθελον πλέον νὰ τὸν ἀκολουθήσωσι. Τὰ πάντα εἶχαν παραχωρήσει εἰς τὴν ἀνδρίαν του. Μόνος ὁ ςρατός του τὸν ἐσαμάτησεν. Εἰς μάτην μετεχειρίσθη ἀλληλοδιαδόχως τὰς δεήσεις καὶ τὰς ἀπειλάς. Ἡ ἀνταρσία εἶχε καταντήσει γενικὴ· καὶ, τόσον πλέον δυσνίκητος, καθόσον δὲν εἶχεν ὡς ἀντιπάλους ὅπλα, ἀλλὰ δάκρυα.

Ὅλοι ἦσαν ἀποφασισμένοι νὰ ἀντισταθῶσιν, ἀλλ' οὐδεὶς ἐτόλμα νὰ τὸ ἐκςομίσῃ. Τέλος εἷς γέρων μαχητὴς, ἀναλαβὼν τὸν λόγον, ὡμίλησε μὲ θάῤῥος, καὶ παρέςησε τόσον παθητικὴν εἰκόνα τῶν ἀγώνων καὶ τῶν καμάτων τῶν γενναίων τε συμμαχητῶν, οἵτινες ἐδείκνυον ςενάζοντες τὰς πολυαρίθμους πληγάς των, ὥςε ὁ Ἀλέξανδρος καμφθεὶς, ὑπήκουσεν εἰς τὴν γενικὴν γνώμην, καὶ συγκατένευσεν εἰς τὴν ἀποχώρησιν.

Κατέπλευσε τὸν Ὑδάσπην, καὶ συνεκρότησε πολλὰς μάχας, πρὶν νὰ φθάσῃ εἰς τὰς εἰσβολάς. Ὀξυδ, ὡς καὶ εἰς τὴν νεανικὴν αὐτοῦ ἡλικίαν, ἀνέβη μόνος ἐπὶ τὰ τείχη τῆς πόλεως τῶν Ὀξυδράκων καὶ κατεπήδησεν ἔνδον. Ἀκουμβήσας δὲ πρὸς ἓν δένδρον, καὶ μαχόμενος μόνος καθ' ὁλοκλήρου ςίφους, ἔπεσε καταλογχευμένος, καὶ ἔμελλε παῤ ὀλίγον νὰ γίνῃ θῦμα τῆς τόλμης του, ἐὰν

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Σωσίμαια Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

οἱ στρατιῶται πῦρ πνέοντες, καὶ καταθραύοντες μανιωδῶς τὰς πύλας, δὲν ἐπρολάμβαναν νὰ τὸν περισώσωσιν ἀπὸ τὸν κατεπείγοντα κίνδυνον.

Ὁ Νέαρχος κατὰ προσταγήν του μετεκόμισε τὸ ναυτικὸν εἰς τὴν Περσίαν· ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἐπὶ κεφαλῆς τῶν στρατευμάτων, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Βαβυλῶνα διὰ τῆς Γεδρωσίας καὶ Καρμανίας. Ὁ κάματος καὶ ἡ δυσκρασία τοῦ κλίματος ἐξωλόθρευσε τὰ τρία τέταρτα τοῦ στρατοῦ.

Ἐπανερχόμενος δὲ ἐμιμήθη κατὰ τὴν πορείαν του τὰς θιάσους τοῦ Βάκχου. Εἶχαν κατασκευάσει ἐπὶ τῶν ὀχημάτων σκηνὰς στολισμένας μὲ στεφάνους καὶ ἄνθη. Διῆγε τὰς νύκτας καὶ ἡμέρας εἰς συμπόσια. Δένδρα, λυγιζόμενα εἰς σχῆμα θόλων, ἐσκίαζον τὴν ὁδὸν, ἐστρωμένην ἀπὸ τάπητας καὶ κλάδους δένδρων νεαρῶν καὶ χλωρῶν. Πίθοι οἴνου ἠνεῳγμένοι ἔκειντο πρὸ τῶν θυρῶν ὅλων τῶν οἰκιῶν. Θίασος Βακχίδων, τὰς κόμας λελυμένας, συνεπόμπευον τὴν πορείαν· καὶ ὁ ἀὴρ ἀντήχει ἀπὸ τὰς βακχιασμούς των καὶ ἀπὸ τὸν ἦχον τῶν σαλπίγγων.

Ἐπὶ τῆς ἀπουσίας τοῦ βασιλέως οἱ διοικηταὶ τῶν ἐπαρχιῶν ἔπραξαν μεγάλας καταχρήσεις· πρὸς τὸ ὁποῖον ἔδειξε δικαιοσύνην, τιμωρήσας αὐτοὺς καὶ εὐχαριστήσας τὸν λαόν. Ἀφ' ἑτέρου ὅμως μέρους, παρασυρθεὶς ἀπὸ τὰς συμβουλὰς τοῦ εὐνούχου Βαργόου, ἐθανάτωσε χωρὶς κρίσιν τὸν Σατράπην τῆς Ποσαγάρδης, διαβεβλημένον ψευδῶς, ὅτι ἐσύλησε τὸν τάφον τοῦ Κύρου. Εἰς τὴν πόλιν ταύτην, ὁ Ἰνδὸς Κάλανος, βεβαρυμένος τὸ ζῆν, ἐκάη κατὰ τὸ πάτριον ἔθος. Πρεσβεύουν τινὲς, ὅτι εἶχε προειπεῖ τὸν μετ' οὐ πολὺ θάνατον τοῦ Ἀλεξάνδρου. Ὅταν ἐπέβαινεν ἐπὶ τῆς πυρᾶς, παρήγγειλε τὸν Ἀλέξανδρον νὰ ἑορτάσῃ τὰ ἐπικήδειά του. Συνεχροτήθη λοιπὸν ἐπὶ τούτῳ μέγα συμπόσιον, ὅπου τεσσαράκοντα σύσσιτοι ἀπέθαναν ἀπὸ τὴν κατάχρησιν τοῦ οἴνου.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

Κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν ὁ Ἀλέξανδρος ἐνυμφεύθη τὴν Στάτειραν, θυγατέρα τοῦ Δαρείου. Εἶχε προλαβόντως νυμφευθῆ τὴν Βαρσίνην, χήραν τοῦ Μέμνωνος, καὶ τὴν Ῥωξάνην, θυγατέρα ἑνὸς Σατράπου. Θέλων δὲ νὰ ςερεώσῃ τὴν ἕνωσιν καὶ τὴν ἡσυχίαν τῶν διαφόρων ὑπηκόων λαῶν, συνέζευξε τοὺς ἀξιωματικούς του μὲ τὰς θυγατέρας τῶν ἀρίζων οἰκογενειῶν τῆς Περσίας.

Ἔκαμε τὴν ἐπιθεώρησιν τριάκοντα χιλιάδων νέων Περσῶν, ἐφωπλισμένων καὶ ἐξησκημένων, ὡς οἱ Μακεδόνες, καὶ προσδιωρισμένων νὰ λάβωσι τὸν τόπον τῶν ἀρχαίων αὐτοῦ στρατιωτῶν. Ἀποκαταστήσας δὲ τὴν εὐταξίαν εἰς τὰς ἐπαρχίας, ἐπανέλαβε τὴν πρὸς Βαβυλῶνα ὁδόν.

Ὁ Ἅρπαλος, διοικητὴς τῆς ἐπαρχίας ταύτης, καὶ ὑπέρπλουτος ἤδη ἀπὸ τὰς καταχρήσεις του, φοβηθεὶς τὴν αὐστηρὰν τοῦ Ἀλεξάνδρου δικαιοσύνην, προεξέφυγεν εἰς τὰς Ἀθήνας μὲ πέντε χιλιάδας τάλαντα. Ὁ Ἀντίπατρος ἐζήτει νὰ τὸν παραδώσῃ εἰς αὐτόν. Ὁ Ἅρπαλος ἐπρόσφερεν εἰς τὸν Φωκίωνα πεντακόσια τάλαντα, διὰ νὰ ἀξιωθῇ τὴν ὑπεράσπισίν του· ἀλλ' ὁ φιλόσοφος οὗτος τὰ ἀπέῤῥιψε περιφρονητικῶς.

Πολλοὶ Ἱστορικοὶ πρεσβεύουν, ὅτι ὁ Δημοσθένης, ὅςις ἔπρεπε νὰ ὁμιλήσῃ κατ' αὐτοῦ, διεφθάρη ἀπὸ τὴν προσφορὰν πολυτελοῦς κύλικος καὶ εἴκοσι ταλάντων. Ἐπροφασίσθη, λέγουν, ὅτι πάσχει συνάγχην, διὰ νὰ μὴ ἀναβῇ εἰς τὸ βῆμα. Εἷς τῶν ἀντιζήλων του, χλευάζων τὸ ἐξαφνικὸν τοῦτο σύμπτωμα, εἶπε σκώπτων, ὅτι ὁ Δημοσθένης πάσχει ἀργυράγχην καὶ ὄχι συνάγχην. Ὁ Δημοσθένης, κατὰ τοὺς ἱστορικούς, φοβούμενος τὴν ὀργὴν τοῦ λαοῦ, ἔφυγεν εἰς τὴν Τροιζῆνα. Ὁ Παυσανίας κινεῖ τὸ ἀνέκδοτον τοῦτο εἰς ἀμφισβήτησιν. Ἡ γενναία ἀντίστασις τοῦ Ῥήτορος τούτου κατὰ τοῦ Φιλίππου καὶ Ἀλεξάν-

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

θρου ἀναιρεῖ κάλλιον τὸ πλάσμα τοῦτο.

Ὁ Ἀλέξανδρος ἠθέλησε νὰ ἀποστείλῃ τοὺς Μακεδόνας εἰς τὰ ἴδιά των. Αὕτη ἡ εὔνοια τοὺς ἐφάνη ὡς ὕβρις, ὥστε καὶ ἐπαναστάτησαν· ὅθεν ὁ Ἀλέξανδρος ἠναγκάσθη νὰ μεταχειρισθῇ ὅλην τὴν στερροφροσύνην καὶ τινας τιμωρίας, διὰ νὰ καταπαύσῃ τὴν στάσιν.

Ὁ Ἀντίπατρος ἄρχισε νὰ τὸν δίδῃ τινὰς ὑποψίας, διὰ τὰς ὁποίας μεταπέμψας αὐτὸν ἀπὸ Μακεδονίαν, προετοίμαζε καὶ οἱ αὐτὸν ἴσως τὴν τύχην τοῦ Παρμενίωνος. Πώποτε μολονοῦτο δὲν ἦτον εἰς μεγαλητέραν ἀνάγκην, νὰ διατηρήσῃ τοὺς ἀρχαίους αὐτοῦ φίλους. Ὁ φίλτατος πάντων, ὁ Ἡφαιστίων, ἀπέθανε κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον εἰς τὰ Ἐκβάτανα. Τὸ πένθος τοῦ Ἀλεξάνδρου κατήνησεν εἰς τὸ ἔπακρον, ὡς καὶ ὅλα τὰ πάθη του· καὶ ἐπανελθὼν εἰς τὴν Βαβυλῶνα, ἐτέλεσεν ἀγῶνα εἰς τιμήν του, καὶ ἐπικήδεια, τὰ ὁποῖα ἦσαν ὑπέρτερα κατὰ τὴν μεγαλοπρέπειαν ἀπὸ τὰ τῶν μεγίστων Μονάρχων. Τὸ Μαυσωλεῖόν του ἦτον ὑψηλὸν ἑκατὸν ἐννενήκοντα πέντε πυδῶν. Ἡ δαπάνη ἔγινε τριάκοντα ἐξ ἑκατομμυρίων. Μὴ εὐχαριστηθεὶς δὲ εἰς τὸ νὰ ἀποθανατίσῃ τὸν φίλον τες, ἔδρυσε ναοὺς εἰς τιμήν του, καὶ ἠθέλησε νὰ τὸν λατρεύωσιν ὡς θεόν.

Πρὸ τῶν πυλῶν τῆς Βαβυλῶνος ἐσταμάτησεν ἐξ αἰτίας τῶν μαντειῶν τῶν χρησμῶν, οἵτινες προέλεγον, ὅτι ἡ πόλις αὕτη θέλει γίνει τάφος του. Αἱ μεγαλήτεραι ψυχαὶ δὲν εἶναι πάντοτε ἐξηρημέναι ἀπὸ τὰς ἀδυναμίας τῆς δεισιδαιμονίας. Παράξενον θέαμα ἦτον νὰ βλέπῃ τις τὸν κατακτητὴν τῆς οἰκουμένης κατάτρομον, καταπεπλημμένον ἀπὸ τοὺς χρησμούς, νὰ πλαισιται ἀβέβαιος περιξ τῆς Βαβυλῶνος, φοβούμενος, μήπως ἐκτεθῇ εἰς τὸν θάνατον, τὸν ὁποῖον τοσάκις κατεφρόνησε.

Τέλος, ἡ ἐπιθυμία τοῦ νὰ χαρῇ τὰς περιμενούσας

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ιστορική - Λαογραφική Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

αὐτὸν ὑποκλίσεις εἰς τὴν καθέδραν ταύτην, ὑπερίσχυσε τοῦ φόβου. Φθάσας εἰς τὸ ἀνακτόριον, ἔλαβε πρέσβεις ἀπὸ ὅλες σχεδὸν τοὺς λαοὺς τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀσίας. Οἱ πρέσβεις τῆς Κορίνθου τὸν ἐπρόσφεραν ἐκ μέρους τῆς πόλεως αὐτῆς τὸ δικαίωμα τῆς ἰσοπολιτείας. Ἡ προσφορὰ αὕτη κατ' ἀρχὰς τὸν ἔκαμε νὰ ὑπομειδιάσῃ· ἀλλὰ μαθὼν, ὅτι μόνος ὁ Ἡρακλῆς εἶχεν ἀξιωθῇ τὸ προνόμιον τοῦτο πρὸ αὐτοῦ, τὸ ἐδέχθη μετὰ χαρᾶς.

Ἀφ' οὗ ἐνησχολήθη ἐπὶ πολὺ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν σχεδίων του, διὰ νὰ καλλωπίσῃ τὴν Βαβυλῶνα, προετοιμάζετο εἰς νέας κατακτήσεις. Τὰ ἀπομνημονεύματά τε, εὑρεθέντα μετὰ θάνατον, ἐδηλοποίουν, ὅτι ἤθελε νὰ τρέψῃ τὰ ὅπλα του ἐναντίον τῆς Ἰταλίας, Σικελίας, τῆς Καρχηδόνος καὶ μέχρι τῶν Ἡρακλείων στηλῶν. Ἡ εὐτυχὴς ἔκβασις τοῦ Νεάρχου, καὶ ἡ μνήμη τῶν ἀνακαλύψεων τῶν Φοινίκων, ἐνέπνευσαν, λέγουν, εἰς αὐτὸν καὶ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ περιπλεύσῃ μὲ τὸ ναυτικόν του τὴν Ἀφρικήν. Ἡ τύχη ὅμως ἀπεματαίωσεν ἐξαίφνης τὰ σχέδιά του, ἐπιβαλοῦσα πέρας εἰς τὴν ζωήν του.

Εἰς μέγα συμπόσιον, κενώσας πολλάκις τὴν φιάλην τοῦ Ἡρακλέους, περιχωροῦσαν πολλοὺς χοίνικας, ἔχασε πᾶσαν αἴσθησιν καὶ ἔπεσεν ἀσθενὴς ἀπὸ ὀξὺν πυρετόν, ὅστις καθίζα ἀνωφελῆ πᾶσαν τέχνην τῶν Ἰατρῶν. Εἰς ὀλίγας ἡμέρας, κατηντημένος εἰς ψυχορραγίαν, ἐνεχείρισε τὸ δακτύλιον αὐτοῦ εἰς τὸν Περδίκκαν, καὶ ἐπρόταξεν, ὅτι ὅλοι οἱ παλαιοὶ στρατιῶται νὰ παρέλθωσι κατὰ σειρὰν παρὰ τὴν κλίνην.

Οἱ ξεναγμοί των ὑπῆρξαν ὁ εὐγλωττότερος ἐπικήδειος λόγος. Τὸν ἠρώτησαν, εἰς ποῖον ἀφίνει τὴν ἐπικράτειαν; « Εἰς τὸν ἀξιώτατον, ἀπεκρίθη· καὶ προβλέπω, ὅτι αἱ » διχόνοιαί σας θέλουν τιμήσει τὴν μνήμην μου μὲ παν ραδύξους ἐπιταφίους ἀγῶνας. — Πότε θέλεις, τὸν εἶπαν οἱ Στρατηγοί του, τὰ σὲ ἀποθεώσωσιν; — Ὅταν

ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Χαροκόπειος Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

» γίνητε εὐτυχεῖς. » Ἀφοῦ ἐπρόφερε τὰς ἐσχάτας ταύτας λέξεις, ἀπέπνευσεν, ἔτει ἀπὸ Κτίσεως 3683, πρώτῳ ἔτει τῆς ριδ' Ὀλυμπιάδος.

Πολλοὶ Ἱστορικοὶ βεβαιοῦν, ὅτι ὁ Ἀντίπατρος, μεταπεμφθεὶς ἀπὸ τὸν Ἀλέξανδρον, καὶ φοβηθεὶς τὴν αὐστηρότητά τε, τὸν ἐφαρμάκευσε διὰ τῶν υἱῶν τοῦ Κασσάνδρου καὶ Ἰόλα. Ἄλλοι λέγουν, ὅτι ὁ θάνατός του ἦτον φυσικὸς, προελθὼν ἀώρως ἐκ τῶν καταχρήσεων. Πρὸς ἐπικύρωσιν δὲ τῆς γνώμης των ἀναφέρουν, ὅτι μὲ ὅλην τὴν θερμότητα τοῦ κλίματος τὸ πτῶμά του ἔμεινε πολλὰς ἡμέρας ἐκτεθειμένον ἄταφον, χωρὶς νὰ δείξῃ σημεῖα σήψεως.

Οἱ μὲν Μακεδόνες ἐπένθουν τὴν μεγαλοφυΐαν του, καὶ οἱ Πέρσαι τὴν πραότητά τε. Πάντες ἐφοβοῦντο τὰς ἐκ τῆς διανομῆς τοῦ Κράτους του μελλούσας ταραχάς. Ἡ Σισύγαμβρις, μᾶλλον λυπηθεῖσα διὰ τὸν θάνατον τῆ Ἀλεξάνδρου παρὰ διὰ τὸν τοῦ Δαρείου, καὶ ὅλη ἀπαρηγόρητος, ἀπέθανε τῆς πείνας.

Οὐδεὶς ἐφάνη λαμπρότερος ἐπὶ τῆς οἰκουμένης. Τὸ ὄνομά του περιβόητον, διέρχεται ὅλους τοὺς αἰῶνας. Τὸ μεγαλόψυχον, τὸ γενναῖον, τὸ μεγαλόνουν καὶ τὸ μεγαλότολμον αὐτοῦ, κινοῦν εἰσέτι τὸν θαυμασμόν μας. Μὲ μάτην Τίτος ὁ Λίβιος, μὴ θέλων νὰ ἔχῃ περισσοτέραν δόξαν παρὰ τὲς Ῥωμαίους, ἀποδίδει τὰς πλείστας τῶν ἀνδραγαθιῶν τε εἰς τὴν ἀδυναμίαν καὶ εἰς τὰ σφάλματα τῶν ἐχθρῶν του. Οὐδεὶς δύναται νὰ μὴ ἀπονέμῃ εἰς τὸν Ἀλέξανδρον τὰ μέγιστα πλεονεκτήματα καὶ ἐπιδεξιότητα ἴσην μὲ τὴν φιλοδοξίαν του. Ἡ κατάχρησις ὑπῆρξε τὸ ἐλάττωμα τῶν μεγίστων αὐτοῦ ποιοτήτων.

Ὁ Ἀλέξανδρος παριστᾷ εἰς τὴν κρίσιν τῆς ἱστορίας δύο διαφορετικοὺς ἄνδρας καὶ σχεδὸν ἐναντίους. Πρὶν τῆς ἀλώσεως τῆς Βαβυλῶνος ἡ Ἱστορία δύναται νὰ ἐπαινέσῃ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Ιστορικά Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ἕνα σώφρονα ἡγεμόνα, φιλόδωρον, ἐγκρατῆ, φιλόσοφον ἐπιεικῆ, ὑπερασπιστὴν τῆς ἀνεξαρτησίας τῶν Ἑλλήνων, καὶ ἐκδικητὴν τῆς δόξης των. Ἀλλ' ὅταν, βεβαρχευμένος ἀπὸ τὴν τύχην, καθήμενος ἐπὶ τοῦ θρόνου τοῦ Ξέρξου, ἐνεδύθη τὸν Περσικὸν χιτῶνα, ἐμιμήθη τὸν τύφον τῶν Σατραπῶν καὶ τὰ ἐλαττώματα τῶν αὐλικῶν, ἡ Ἰσορία δὲν δεικνύει πλέον εἰς ἡμᾶς, εἰμὴ βασιλέα ἀχάριζον, αἱμοχαρῆ δεσπότην, ἠττοπαθῆ καὶ δεισιδαίμονα ἄνδρα, καὶ ἄφρονά τινα, τοῦ ὁποίου τὴν μωρὰν φιλοδοξίαν οὔτε ἡ καταζροφὴ τῆς οἰκουμένης δὲν ἤθελεν εὐχαριζήσει.

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Εἰς τὸ διάστημα τῆς τρίτης ἐποχῆς.

Εἴδομεν τὴν Ἑλλάδα εἰς τὴν τρίτην ταύτην ἐποχὴν, λάμπουσαν ὅλην τὴν λάμψιν τῆς νεότητός της, ἐκτυλίττουσαν τὰς ὡρίμους αὐτῆς δυνάμεις, καὶ τέλος δεικνύουσαν εἰς ἡμᾶς θλιβερὰ σημεῖα τῆς παρακμῆς της καὶ ἀπαισίας προρρήσεις τῆς πτώσεώς της.

Ἰσχυραὶ διὰ τῆς ἀρετῆς των, πλούσιαι διὰ τῆς βιομηχανίας των, ἀνίκητοι διὰ τὸν ὑπὲρ ἐλευθερίας ἔρωτα ὅλαι αἱ Ἑλληνικαὶ Δημοκρατίαι, ἐνάμιλλοι ὑπὲρ δόξης, καὶ ἡνωμέναι δι' ἀφοσιώσεώς των μὲ τὴν κοινὴν πατρίδα, κατεφρόνησαν, ἐνίκησαν τοὺς στρατοὺς τῶν μεγίζων Μοναρχῶν, καὶ ἡ Ἑλλὰς ἀπέδειξεν, ὅτι ἐμπεριεῖχε περισσοτέρους ἥρωας, παρ' ὅσους τὰ Σοῦσα, ἡ Περσέπολις καὶ ἡ Βαβυλὼν Σατράπας, αὐλικοὺς καὶ δούλους.

Ἡ πρόφασις κατὰ πάντα ἦτον νόμιμος, καὶ ὁ θρίαμβος κατὰ πάντα ὑπῆρξε μέγας καὶ καθαρός· ὁ φρονηματισμὸς ὅμως τῆς νίκης ἀνεζέννησε τὴν φιλοδοξίαν

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

Αἱ Ἀθῆναι καὶ ἡ Σπάρτη, μὴ ζοχαζόμεναι πλέον ἀναγκαῖον νὰ ὑπερασπίσωσιν ἑαυτὰς, συνέλαβαν τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ ἄρχειν· ἡ διχόνοια, ἡ ἀντιζηλία καὶ τὸ μῖσος κατηφάνισαν τὸ ἐθνικὸν πνεῦμα. Ὁ ἐκ τῶν κατακτήσεων πλοῦτος διέφθειρε τὰ ἤθη. Οἱ Ἕλληνες ὄχι μόνον ὑπέφεραν, ἀλλὰ καὶ προσεκάλεσαν τὴν μεσολάβησιν τῶν κοινοῦ ἐχθροῦ εἰς τὰς διαφοράς των· καὶ οἱ βασιλεῖς τῶν Περσῶν κατωρθωσαν, μὲ τὰς δολοπλοκίας καὶ τὸν δωροδοκισμὸν, νίκας, τὰς ὁποίας δὲν ἤθελαν κατορθώσει μὲ τὰ ὅπλα.

Ἐν τοσούτῳ τὰ φυσικὰ προτερήματα, αἱ ἐπιστῆμαι καὶ αἱ τέχναι ἐξηκολούθουν μὲν τὰ κάμνωσι ταχείας προόδους, ἀλλὰ συνεισέφεραν εἰς τὴν μαλθακότητα τῶν ἠθῶν· καὶ ἐπειδὴ αἱ ἀρεταὶ τῶν ἀρχαίων καιρῶν ἀδυνάτιζον καθ' ἑκάστην, ἄφησαν τὰ χρέη διὰ τὰς ἡδονὰς, καὶ δὲν ἦσαν πλέον ἐνάμιλλοι ὑπὲρ δόξης, ἀλλ' ὑπὲρ πολυτελείας. Ἡ ματαιότης ἐπέσχε τὸν τόπον τῆς μεγαλοφροσύνης. Τὸ πρὸς τοὺς ἀγῶνας καὶ τὰ θέατρα πάθος τοιοῦτον κατήντησεν, ὥστε παρανήλισκον εἰς αὐτὰ καὶ τοὺς θησαυροὺς τοῦ κοινοῦ.

Ὁ ὑπὲρ πατρίδος ἔρως ἀντήχει εἰσέτι ἐπὶ τοῦ βήματος εἰς τὰς δημηγορίας τῶν Ῥητόρων· ἀλλὰ δὲν ἔσπευδον πλέον μὲ τὴν αὐτὴν ζέσιν νὰ τὸν ὑπερασπίσωσιν.

Ὅταν ἡ μοναρχία τῶν Μακεδόνων, ἐγερθεῖσα ἐξαίφνης, ἐπαπείλει τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἑλλάδος οἱ φόβοι καὶ οἱ φθόνοι ἐμπόδισαν τὴν ἕνωσιν τῶν λαῶν. Τὸ σίδηρον τοῦ Φιλίππου ἀπήντησεν ὀλίγα ἐμπόδια. Τὸ χρυσίον του ηὗρε πανταχοῦ φατριάσας. Ἡ μνήμη τῆς ἀρχαίας ὀδύνης καὶ τὸ πρὸς τὴν τυραννίαν μῖσος ἀνεζωπύρησαν μερικάς τινας προσπαθήσεις· ἀλλὰ μία μόνη ἦτα ἀθώμησε τοὺς ἀπογόνους τῶν Ἡρώων τῆς Σαλαμῖνος, Μαραθῶνος καὶ Πλαταιῶν· καὶ ὅλη ἡ Ἑλλὰς, κλί-

νασα τὸν αὐχένα ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ Ἀλεξάνδρου, τοῦ ἀληθῶς αὐτῆς ἄρξαντος, ἐδέχθη ἀσμένως τὴν σκιὰν τῆς ἐλευθερίας, τὴν ὁποίαν ἐκεῖνος ἄφησεν εἰς αὐτήν· ἐλευθερίαν, συνισαμένην εἰς μόνα ψηφίσματα μάταια πρὸς ἀνταλλαγὴν τῆς ἀφαιρεθείσης αὐτῶν ἀνεξαρτησίας.

Ἐνῷ ὁ κατακτητὴς τῆς Ἀσίας διέτρεχεν αὐτήν, οἱ Ἕλληνες ἦσαν εἰς ἄκραν ἡσυχίαν. Μόνη ἡ Σπάρτη ἀνεπέτασε μίαν σιγμὴν τὴν σημαίαν τῆς ἐλευθερίας· ἀλλ', ἅμα ἀνεπετάθη, καὶ ἅμα ἐταπεινώθη. Ἡ δὲ Ἑλλὰς δὲν παρίσανεν εἰς τὸ διάστημα τῆς βασιλείας τοῦ Ἥρωος Μακεδόνος, εἰμὴ τὸ εἰρηνικὸν θέατρον τῶν τεχνῶν, ἐπιστημῶν, γραμμάτων, ἀγώνων καὶ ἡδονῶν.

Τὸ ἔσχατον τοῦτο μέρος τῆς τρίτης ἐποχῆς ἦτον εἰσέτι λαμπρόν. Ἡ ἰσχὺς εἶχεν ἀφανισθῆ· Ἡ φήμη διέμενεν. Ὀλιγωτέραν μεγαλειότητα εἶχον, ἀλλὰ περισσοτέραν ἡσυχίαν. Ἡ Ἑλλὰς εἶχε παύσει τοῦ νὰ ἐπιφέρῃ μακρὰν τὰ ὅπλα της· ἀλλὰ πανταχόθεν συνέῤῥεον εἰς τὴν εὐτυχῆ ταύτην ἐπαρχίαν, διὰ νὰ παρευρίσκωνται εἰς τοὺς ἀγῶνάς της, διὰ νὰ θαυμάζωσι τοὺς ποιητάς της καὶ τοὺς τεχνίτας της, διὰ νὰ συμβουλεύωνται τοὺς φιλοσόφους της, καὶ διὰ νὰ φωτίζωνται ἀπὸ τὰ φῶτά της. Τοιουτοτρόπως προετοιμάζετο νέα τις ἐξουσία, ἥτις ἐπέζησε πολὺν χρόνον καὶ μετὰ τὴν πτῶσίν της. Ἔγινε δηλαδὴ τὸ σχολεῖον τῆς οἰκουμένης, τὸ κέντρον τῶν φώτων καὶ τοῦ πολιτισμοῦ· καὶ οἱ Ἕλληνες ἐθαυμάσθησαν διὰ τὴν αὐτῶν φιλοκαλίαν, φιλοσοφίαν, εὐγλωττίαν καὶ τὰ ἀριστουργήματα, ὅσον ἦσάν ποτε θαυμαστοὶ διὰ τὰς αὐτῶν ἀρετὰς καὶ τὰ ἀνδραγαθήματα.

Πρὶν ὅμως νὰ φθάσωσι εἰς τὴν μεγάλην ταύτην ἐποχὴν, ὑπέστησαν συμφορὰς πολυχρονίους καὶ πολυφθόρους καταιγίδας· εἶχαν χάσει τὴν δύναμίν των. Ὁ θάνατος τοῦ Ἀλεξάνδρου ἀφῆρεσε τὴν ἡσυχίαν αὐτῶν.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

Οἱ διαδεχθέντες αὐτὸν τύραννοι, πάντη ἀνόμοιοι αὐτοῦ καὶ ἀνάξιοι, δὲν ἐσεβάσθησαν πλέον τὸ τῆς ἐλευθερίας φάσμα, τὸ ὁποῖον τοὺς εἶχεν ἀφήσει ὁ Ἥρως τῶν Μακεδόνων. Κατεπάτησαν ὅλα τὰ δικαιώματα, κατέσρεψαν ὅλα τὰ πολιτεύματα. Αἱ αἱματηραὶ αὐτῶν διχόνοιαι διέχεον εἰς τὰς ὡραίας ταύτας ἐπαρχίας ὅλα τὰ δεινὰ ἐμφυλίου πολέμου καὶ τῆς τυραννίας. Σπινθῆρές τινες ἐλευθερίας ἐξεῤῥάγησαν καὶ πάλιν ἐν μέσῳ τῶν καταχρήσεων τούτων· ἀλλ' ὁ ἐφήμερος οὗτος ἐκοπινθηρισμὸς κατεσβύσθη ἐντὸς ὀλίγου ἀπὸ τοὺς κεραυνοὺς τῶν Ῥωμαίων.

Οἱ νέοι κύριοι τῆς οἰκουμένης ἀπεκατέστησαν τέλος τὴν ἡσυχίαν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Οἱ ἀγέρωχοι οὗτοι κατακτηταὶ ἐσεβάσθησαν τὴν ἀρχαίαν δόξαν τοῦ κατακτηθέντος λαοῦ, καὶ οἱ νικηταὶ ἔμιναν μαθηταὶ τῶν ἡττημένων. Ἐπελάφρυναν τὸν ζυγὸν αὐτῶν, καὶ τοὺς ἄφησαν τὸν τύφον τῆς ἐλευθερίας.

Πρὶν νὰ μεταβῶμεν εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς τετάρτης ταύτης Ἐποχῆς, καθ' ἣν ἀπώλετο ἡ ἀνεξαρτησία τῶν Ἑλλήνων, ἂς ῥίψωμεν καὶ πάλιν ἓν βλέμμα, τὸ ἔσχατον ἐπὶ τῆς ἐνδόξου ἐποχῆς, τὴν ὁποίαν ἐξιστορήσαμεν. Τὰ συμβεβηκότα μᾶς ἐγνωστοποίησαν τοὺς μαχητὰς καὶ τὰς ῥήτορας, οἵτινες τὴν ἐδόξασαν. Τώρα δὲ ἂς ἰδώσωμεν ἰδέαν τινὰ περὶ τῶν Ποιητῶν, Φιλοσόφων, Ἱστορικῶν καὶ Ἀρχιτεχνῶν, οἵτινες συνεισέφεραν, ὅσον καὶ ἐκεῖνοι, εἰς τὸ νὰ ἀποθανατίσωσι τὴν πατρίδα των.

Πίνδαρος, ὁ Θηβαῖος, ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος τῶν Λυρικῶν Ποιητῶν, καὶ εἶναι εἰσέτι ὁ περιφημότατος πάντων. Οὐδεὶς ἐξισοῦτο μὲ αὐτὸν κατὰ τὴν ἰσχύν, τὸ ὕφος καὶ τὴν ἁρμονίαν. Ἐσεμμένη συχνάκις εἰς τοὺς ἀγῶνας τῆς Ἑλλάδος ἡ μεγαλοφυΐα του, ἀπέλαβεν ὑποκλίσεις, τὰς ὁποίας δὲν ἀπενέμουν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, εἰμὴ εἰς τὴν

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
"Σοφιαδη" Δημοσια Κεντρικη Βιβλιοθηκη Ιωαννινων

πολιτικὴν δύναμιν. Εἰς τοὺς ἐν Δελφοῖς ἀγῶνας εἶχαν δὲ αὐτὸν τόπον διακεκριμένον, ὅπου ἐκάθητο ἐπὶ ἕδρας, καὶ ἔθελγε τὴν ὑμήγυριν μὲ τοὺς ῥυθμοὺς τῆς λύρας του. Ὁ μέγας οὗτος ποιητὴς εἶχε μολονοτοῦτο φοβερὸν ἐφάμιλλον. Οὗτος ἦτον Θηβαΐς τις, ὀνόματι Κορύννη, ἥτις πεντάκις διεφιλονείκησε πρὸς αὐτὸν τὸ βραβεῖον. Μὲ ὅλον τὸ πρὸς αὐτὸν σέβας οἱ Θηβαῖοι τὸν κατεδίκασαν εἰς χρηματικὴν ζημίαν, καθότι ἐπανηγύρισεν εἰς τοὺς ςίχους του τὴν δόξαν τῶν Ἀθηνῶν, ἐχθρῶν αὐτῶν. Ἔζησε σύγχρονος τοῦ Ξέρξου.

Αἰσχύλος, ὁ ἐξ Ἀθηνῶν, ἐτελειποίησε τὴν παρὰ τῆ Θέσπιδος ἐφευρεθεῖσαν Τραγῳδίαν. Ἀλλὰ περὶ τούτου ὡμίλησα ἐν τοῖς ἔμπροσθεν, ὡς ἑνὸς τῶν διαπρεψάντων ἐπὶ τῆς δευτέρας ἐποχῆς. - Σοφοκλῆς, ὁ Ἀθηναῖος, ἐγεννήθη εἴκοσι ἑπτὰ ἔτη μετὰ τὸν Αἰσχύλον καὶ δεκατέσσαρα μετὰ τὸν Εὐριπίδην. Διέπρεψε κατ' ἀρχὰς εἰς τὰ πολιτικὰ καὶ στρατιωτικὰ ἀξιώματα. Ἡ πρὸς τὴν Τραγικὴν ποίησιν εὐφυΐα του τὸν ἀπεθανάτισεν. Ὀγδοηκοντούτης ὢν, ἐνεκαλέσθη ἀπὸ τὸν υἱόν του, ὅςις καὶ ἐπεχείρησε νὰ τὸν δέσῃ κατ' οἶκον, προβάλλων νόημα παραφροσύνης. Ὁ δὲ παραςαθεὶς ἀνέγνωσε πρὸ τοῦ δήμου τὴν Οἰδίπους ἐν Κολωνῷ Τραγῳδίαν, νεωςὶ ἤδη συντεθεῖσαν, ὥςε οἱ δικασταὶ, ἀγανακτήσαντες κατὰ τοῦ ἀνοήτου υἱοῦ, παρέπεμψαν τὸν πατέρα ἐν θριάμβῳ εἰς τὴν οἰκίαν του. Ὁ ἀνταγωνιςὴς αὐτοῦ Εὐριπίδης, πάντοτε διαμιλλώμενος πρὸς αὐτὸν περὶ τοῦ τραγικοῦ σεφάνου, ἀπέθανε πρὸ αὐτοῦ. Τότε ὁ Σοφοκλῆς, ὑπέρτερος τοῦ φθόνου φαινόμενος, προῆλθεν εἰς τὴς ἀγορὰν φορῶν πένθιμα.

Εἰς ἡλικίαν ὀγδοήντα ὀκτὼ ἐτῶν εἶχε διαφιλονεικήσε πρὸς τὸν Αἰσχύλον τὸ βραβεῖον τῆς Τραγῳδίας. Οἱ δικασταὶ καὶ οἱ θεαταὶ διςχνοῦντες δὲν ἐδύναντο νὰ ἑνωθῶσι, διὰ νὰ ῥώσωσι τὰς ψήφους των. Ὁ ἀγὼν οὗτος ἔμελλε νὰ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

καταντήση μέγας θούβος· ἀλλ' ὁ περίφημος Κίμων καὶ δέκα ἄλλοι στρατηγοὶ, πρὸ ὀλίγου κερδίσαντες μεγάλην τινὰ νίκην, καὶ ἐκλεχθέντες διαιτηταὶ ἔδωκαν τὸ βραβεῖον εἰς τὸν Σοφοκλέα. Ὁ Αἰσχύλος, μὴ ὑποφέρων τὴν ἧτταν του, ἔφυγεν εἰς τὴν Σικελίαν. Ὁ Σοφοκλῆς ἐτελεύτησε τῷ ἐννενηκοστῷ πρώτῳ ἔτει τῆς ἡλικίας του.

Ὁ Εὐριπίδης ὑπῆρξεν ὡσαύτως τὸ ἀγλάϊσμα τῆς πατρίδος του Ἀθηνῶν. Ἀρκετὸν ἴσως εἶναι πρὸς δόξαν του νὰ εἰπῇ τις ὅτι ἦτον φίλος τοῦ Σωκράτους καὶ ἄξιος ἐφάμιλλος τοῦ Σοφοκλέους. Ὀλιγωτέρα ἰσχὺς καὶ ὕψος εὑρίσκεται εἰς τὰ ποιήματα τούτου, παρὰ εἰς τὰ ταῦ ἀντιζήλου του· ἀλλὰ ὁ στύλος του ἔχει περισσοτέρας χάριτας καὶ κομψίας. Ἡ ἠθική του ἦτον καθαρὰ, ὡς καὶ ἡ διάλεκτός του. Ἔλεγε μὲ καλοὺς σίχους μεγάλας ἀληθείας πρὸς τοὺς βασιλεῖς καὶ πρὸς τοὺς λαοὺς, ὡς καὶ ὁ φίλος του ὁ ποιητὴς Ἀγάθων.

Ὑπεμίμνησκεν εἰς τὸν Ἀρχέλαον, ὅτι ὁ βασιλεὺς τρία πράγματα πρὸ πάντων πρέπει νὰ ἐνθυμῆται· δηλαδὴ, ὅτι διοικεῖ ἀνθρώπους, ὅτι πρέπει νὰ τοὺς διοικῇ κατὰ τοὺς νόμους, καὶ ὅτι δὲν θὰ τοὺς διοικῇ διὰ παντός.

Ὁ βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας Ἀρχέλαος ἐπέπληξε τὸν Εὐριπίδην, διότι δὲν ἦλθε τὴν γενεθλίαν ἡμέραν, νὰ τὸν προσφέρῃ κατὰ τὴν συνήθειαν μερικὰ δῶρα. Ὁ Εὐριπίδης, ὅσις ποτὲ δὲν ἐξητεῖτο χάριτας, ἀπεκρίθη· «Ὅταν ὁ πένης δίδῃ, ζητεῖ.» Ἀπέθανε δὲ τῷ ἑβδομηκοστῷ τρίτῳ ἔτει τῆς ἡλικίας του εἰς τὴν Μακεδονίαν. Οἱ συμπολῖταί του ἠθέλησαν νὰ μετακομίσωσι τὸ σῶμά του εἰς τὰς Ἀθήνας· ἀλλ' ὁ Ἀρχέλαος τὸ ἐκράτησε, καὶ ἔδρυσεν εἰς τιμήν του μεγαλοπρεπῆ τάφον.

Μετὰ τὸν θάνατον τῶν τριῶν τούτων μεγάλων Τραγικῶν Ποιητῶν, Ἀριστοφάνης, ὁ σύγχρονος, ὑπέθεσεν εἰς μίαν τῶν Κωμῳδιῶν του, ὅτι εἰς τὸν Ἅδην κεῖται θρό-

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Ζωσιμαία Δημόσια Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

νος προωρισμένος διὰ τοὺς περιφημοτέρους Ποιητὰς, παραχωρούμενος ἑκάστοτε πρὸς τὸν ὑπέρτερον. Ὁ Αἰσχύλος ἐκάθητο ἐπὶ τοῦ τραγικοῦ τούτου θρόνου· ὁ Εὐρυπίδης θέλει νὰ τὸν ἐκθρονίσῃ, καὶ ὁ Σοφοκλῆς τὸν διαφολονεικεῖ πρὸς ἀμφοτέρους. Οἱ ἀνταγωνισταὶ ἀντιμάχονται μὲ τὰ δέλη τοῦ σίλλου. Ὁ δὲ Βάκχος, κατάβας τὴν αὐτὴν σιγμὴν εἰς τὸν Ἅιδην, μὲ σκοπὸν νὰ φέρῃ ἐπὶ τῆς γῆς τὸν ἄριστον Τραγικὸν Ποιητὴν, διὰ νὰ ἀπαλλάξῃ τὰς Ἀθήνας ἀπὸ τὰς ἀηδεῖς τραγῳδίας, ἀπὸ τὰς ὁποίας τὸ θέατρον ἐπλημμύριζε, κρίνει τὴν διαφοράν, δίδει εἰς τὸν Αἰσχύλον τὰ πρωτεῖα, τὰ δευτερεῖα εἰς τὸν Σοφοκλῆν, τὰ τριτεῖα εἰς τὸν Εὐρυπίδην, καὶ κατὰ τὴν ἀπόφασιν ταύτην ἐπανάγει τὸν Αἰσχύλον εἰς τὸ φῶς.

Αὕτη ἡ κρίσις τοῦ Ἀριστοφάνους, πολλάκις καταπολεμηθεῖσα ὕστερον, ἐσυμφώνει τότε μὲ τὴν γνώμην τῶν Ἀθηναίων. Τὸ βέβαιον εἶναι, ὅτι ὁ Αἰσχύλος εἶχε περισσότερον ὕψος, ἰσχὺν καὶ ὄγκον εἰς τὰ ποιήματά του· ὁ Σοφοκλῆς περισσοτέραν τελειοποίησιν· ὁ Εὐρυπίδης περισσοτέραν φυσικότητα. « Ὁ πρῶτος, κατὰ τὸν Ἀριστοτέ-» λην, παριστάνει τοὺς ἀνθρώπους ὑπὲρ ἀνθρώπων· ὁ δὲ » Σοφοκλῆς, οἵους ἔπρεπε· καὶ ὁ Εὐρυπίδης, ὁποῖοι » εἶναι.»

Ἀριστοφάνης, ὁ περιφημότερος, ὁ δηκτικότερος καὶ ὁ ἀναιδέστερος τῶν Κωμικῶν Ποιητῶν, ἤκμαζεν εἰς τὰς Ἀθήνας κατὰ τὸν χρυσοῦν αἰῶνα τοῦ Περικλέους. Ἔφάνη πολὺ καθυπέρτερος τῶν πρὸ αὐτοῦ Κωμικῶν, Μάγνητος, Κρατίνου, Κράτους καὶ Εὐπόλιδος. Συνεκέρνα τὴν χολὴν τοῦ Κρατίνου μὲ τὴν χάριν τοῦ Εὐπόλιδος. Πραγματευόμενος δὲ ἀλληγοριῶν περὶ τῶν ἐπωφελεστέρων συμφερόντων τῆς πολιτείας, ἐπετίμα πικρῶς, εἰς τοὺς σίλλους του, τὰς δολοπλοκίας τῆς Βουλῆς, τὴν διαφθορὰν τῶν Ἀρχόντων, τὴν ἀντιζηλίαν τῶν Στρατη-

Δημόσιες Βιβλιοθήκες
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

γῶν, τὴν ἀλαζονίαν τῶν Φιλοσόφων καὶ τὸ εὐμετάβολον τοῦ Δήμου.

Ἠθέλησαν πολλάκις νὰ καταξεῖλωσι τὴν ἀναίδειαν τοῦ κωμικοῦ θεάτρου· ἀλλὰ τὸ δημοτικὸν πάθος ὑπερίσχυε κατὰ τῆς ἐξουσίας. Τέλος πάντων οἱ Κωμικοὶ Ποιηταὶ περιεζάλησαν ἀπὸ τὸ παράδειγμα τοῦ Ἀναξανδρίδη, ὅσις κατεδικάσθη νὰ ἀποθάνῃ τῆς πείνας· καθότι παρῴδησεν ἐμπαικτικῶς στίχους τινὰς τοῦ Εὐρυπίδη. Ὁ Τραγικὸς Ποιητὴς εἶχεν εἰπεῖ· « Ἡ φύσις ἐπιτάττει τοὺς » νόμους της, καὶ ὀλίγον τὴν μέλλει διὰ τοὺς ἐναντιου- » μένους τῶν ἀνθρώπων νόμους. » Ὁ δὲ Ἀναξανδρίδης μεθήρμοσεν ἐπὶ τοῦ δήμου τῶν Ἀθηναίων, ὅ,τι ὁ Εὐρυπίδης εἶπε περὶ τῆς φύσεως.

Ἀναξαγόρας, ὁ μαθητὴς τοῦ Θάλητος, ἐδίδαξε πρῶτος τὴν φιλοσοφίαν εἰς τοὺς Ἀθηναίους. Διέκρινε τὴν ὕλην ἀπὸ τὴν αὐλίαν καὶ ἀνεγνώρισεν ἕνα ὑπέρτατον νοῦν, ὅστις ὀργανίζει, ἐμψυχόνει καὶ διατηρεῖ τὰ πάντα. Ἐξωρίσθη κατηγορηθεὶς, ὡς ἀσεβὴς· καθότι εἶπεν, ὅτι ἡ Σελήνη δὲν εἶναι θεότης, ἀλλὰ γῆ παρομοία μὲ τὴν ἰδικήν μας.

Ἐμπεδοκλῆς, ὁ Ἀκραγαντῖνος, ἐκόσμησε τὰς πλέον ἀφῃρημένας ἰδέας μὲ τὰς καλλονὰς τῆς ποιητικῆς. Ἡ πατρίς του τὸν ἐπρόσφερε τὸ ζέμμα· ὁ δὲ προκρίνων τὴν ἐλευθερίαν της, κατέστησε τὴν ἰσότητα μεταξὺ τῶν συμπολιτῶν του. Ἔλεγεν εἰς τοὺς Ἀκραγαντίνους· « Σεῖς α καθησυπαθεῖτε, ὡσὰν αὔριον θὰ ἀποθάνητε· καὶ οἰκο- » δομεῖτε, ὡσὰν νὰ ἤθελε ἀθάνατοι. » Τὸ ποιητικόν του χάρισμα παρωμοίαζε τὸ τοῦ Ὁμήρου. Ἐδόξασε τὴν πατρίδα μὲ τοὺς νόμους του, καὶ τὴν φιλοσοφίαν μὲ τὰ συγγράμματά του. Τὸ περὶ τῆς Φύσεως αὐτοῦ πόνημα εἶναι τὸ κάλλιστον τῶν συγγραμμάτων τε. Ἐκεῖ λέγει, ὅτε δὲν δύναται νὰ λάβῃ τις ἰδέαν τοῦ θεοῦ, ὅστις εἶναι

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ὑπέρτατος νοῦς, καὶ πηγὴ τῆς ἀληθείας, εἰμὴ διὰ τοῦ νοός.

Ἡρόδοτος, ὁ Ἁλικαρνασσεύς, θεωρούμενος ὡς πατὴρ τῆς Ἱστορίας, πρῶτος αὐτὸς ἐσύνθεσε μίαν γενικήν. Οἱ βάρβαροι καιροὶ, τοὺς ὁποίους περιέγραψε, παριστάνουν φρικώδεις εἰκόνας. Πανταχοῦ εἶχε νὰ ζωγραφίζῃ τὴν κακίαν θριαμβεύουσαν, τὴν ἀρετὴν καταδιωκομένην, τὴν ἐλευθερίαν καταδυναζευομένην καὶ τὴν γῆν πλημμυρισμένην ἀπὸ αἵματα ἐκ τῆς τυραννίας. Μετριάζει τὴν προξενουμένην φρίκην ἀπὸ τὰς εἰκόνας του μὲ τὰ θέλγητρα τοῦ στύλου του, καὶ τὸ σύγγραμμά του ξεφανωθὲν εἰς τοὺς Ὀλυμπιακοὺς Ἀγῶνας, κατετάχθη σχεδὸν εἰς τὴν αὐτὴν τάξιν, ὅπου καὶ ἡ Ἰλιὰς, μεταξὺ τῶν ἀριζουργημάτων τοῦ ἀνθρωπίνου νοός.

Αἱ ταραχαὶ τῆς πατρίδος του, καὶ αἱ διχόνοιαι τῶν Ἑλλήνων, τὸν ἠνάγκασαν νὰ τελευτήσῃ εἰς τὴν Ἰταλίαν.

Ὁ Θουκυδίδης, νεώτερος δεκατρία ἔτη τοῦ Ἡροδότου, ἐδιοίκει τὸν ζρατὸν τῶν Ἀθηναίων ἐνδόξως, καὶ ἀντεπάλευσε πρὸς τὴν ἰσχὺν τῶ Περικλέους. Μὴ δυνηθεὶς ὅμως νὰ προλάβῃ τὴν ἅλωσιν τῆς Ἀμφιπόλεως, τὴν ὁποίαν ἐκυρίευσαν οἱ Λακεδαιμόνιοι ὑπὸ τὸν Βρασίδαν, ἐξωρίσθη. Εἰς τὴν εἰκοσαετῆ ἐξορίαν ταύτην χρεωζῶμεν τὴν Ἱστορίαν τοῦ Πελοποννησιακοῦ Πολέμου.

Ἡ σύνεσις, ἡ ἐμβρίθεια τοῦ συγγραφέως καὶ ἡ φιλαλήθειά του, φαίνονται εἰς τὸ σύγγραμμα τοῦτο. Ὁ Θουκυδίδης ἤθελε μᾶλλον νὰ διδάξῃ, παρὰ νὰ ἀρέσῃ. Εἰς τὴν ἱστορίαν αὐτοῦ δὲν εὑρίσκονται αἱ εἰκόνες καὶ αἱ χάριτες τῆς τοῦ Ἡροδότου· πούποτε ὅμως ἡ ἀλήθεια δὲν ἀλλοιοῖται ἀπὸ τοὺς μύθους.

Τὸ ὕφος του εἶναι βραχύλογον· ἐνίοτε καὶ τραχύ. Τὸ δὲ ἀξιοπαρατήρητον εἶναι, ὅτι ἅπας μόνον περὶ τῆς ἐ-

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ξορίας του ἀναφέρει, χωρὶς οὔτε νὰ ὑπερασπισθῇ, οὔτε οὔτε νὰ παραπονεθῇ.

Κτησίας, ὁ Κνίδιος, περίφημος καὶ οὗτος Ἱστορικὸς, ὑπῆρξεν ἰατρὸς τοῦ Ἀρταξέρξου. Ἱστορεῖ τὰ συμβεβηκότα, τῶν ὁποίων ἔγινεν αὐτόπτης, καὶ ὅσα ἀνέγνωσεν εἰς τὰ χαρτοφυλάκια τῶν Σούσων. Ἡ σαφήνεια τοῦ στύλε ἦτον τὸ πρώτιστον αὐτοῦ προτέρημα. Περὶ τῆς ἀληθείας τῶν διηγήσεών του ὁ Ἀριστοτέλης ἀμφιβάλλει.

Ξενοφῶν, ὁ Ἀθηναῖος, τόσον περίφημος διὰ τὴν ἐπάνοδον τῶν δέκα χιλιάδων, ὅσον καὶ διὰ τὰ συγγράμματά του, ἦτον καὶ ἐνάρετος πολίτης καὶ ἐπιδέξιος στρατηγός. Συνέγραψε περὶ Πολιτικῆς, ἀφοῦ ἐθεώρησε τὰς διοικήσεις, ἀφοῦ ἐσπούδασε τοὺς νόμους, ἀφοῦ διεξῆλθε καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος τὸ στάδιον τῆς πολιτικῆς. Συνέγραψε περὶ Πολεμικῆς, ἀφοῦ ἐστρατήγησε· καὶ περὶ Ἠθικῆς ἀφοῦ ἔβαλεν εἰς πρᾶξιν, ὅσας ἀρετὰς ἐδίδασκεν.

Ὁ σκοπός του ἦτον νὰ βελτιώσῃ τοὺς ἀνθρώπους, φωτίζων αὐτούς. Ὀλίγον πρὸ τῆς ἐν Μαντινείᾳ μάχης ἀπεχώρησεν εἰς τὴν Κόρινθον, ἐκεῖθεν δὲ εἰς τὴν Σκιλλοῦντα, ὅπου καὶ ἐτελεύτησεν.

Ὁ Πλάτων, μαθητὴς τοῦ Σωκράτους, ἀπεδήμησεν εἰς τὴν Αἴγυπτον. Ἐκεῖ ἔμαθεν ἀπὸ τοὺς Ἱερεῖς τὴν ἱστορίαν, τὴν φιλοσοφίαν καὶ τοὺς ἀρχαίους αὐτῶν νόμους. Πρεσβεύουν τινὲς, ὅτι ἐγνώρισε καὶ τὰς βίβλους τοῦ Μωϋσέως.

Ἡ μεγαλόνοιά του περιελάμβανεν ὅλα τὰ μέρη τῆς φιλοσοφίας. Ἐπίστευεν ὕπαρξιν ἑνὸς Θεοῦ ὑπερτάτου, ἀθανασίαν ψυχῆς, ἀνταμοιβὰς καὶ ποινὰς μετὰ θάνατον. Ἡ ἠθική του εἶναι πλήρης ἀληθείας, ἡ μεταφυσική του φαντασίας, καὶ ἡ νομοθεσία του ὑψηλῶν χειμαιρῶν.

Τὸ περιλαμπὲς τοῦ πνεύματός του, τὸ καθαρὸν καὶ τῷ ὄντι ἀττικὸν ὕφος του, ἡ σοφία τῶν ἀρχῶν του, τὸ ὕψος

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

τῶν φρονημάτων του καὶ ἡ κομψότης τοῦ χαρακτῆρός τε ἐκίνουν τοὺς πάντας εἰς θαυμασμὸν, ὥστε ἐπωνομάσθη, Δαιμόνιος.

Δὲν ἀνεμίχθη παντελῶς εἰς τὰ πολιτικὰ, ἀλλ' ἐπροτίμησε τὸν φιλόσοφον βίον. Πολλοὶ βασιλεῖς, πρὸ πάντων Διονύσιος ὁ τύραννος τῶν Συρακουσῶν, τὸν προσεκάλεσαν, διὰ νὰ φωτισθῶσιν ἀπὸ τὰ φῶτά του. Τὸ σχολεῖόν του ἦτον εἰς τὰ ἔσχατα ἑνὸς προαστείου τῶν Ἀθηνῶν, εἰς τὸν κῆπον Ἀκαδήμου τινὸς, ὅθεν ἐπωνομάσθη καὶ Ἀκαδημία.

Οἱ μαθηταί του διηρέθησαν εἰς δύο αἱρέσεις, εἰς τοὺς τοὺς Ἀκαδημαϊκοὺς, οἵτινες ἐξηκολούθησαν νὰ διδάσκωσιν εἰς τὴν Ἀκαδημίαν· καὶ εἰς τοὺς Περιπατητικοὺς, οἵτινες ἐδίδασκον εἰς τὸ Λύκειον.

Ἀριστοτέλης, ὁ ἐκ Σταγείρων, πόλεως τῆς Μακεδονίας, ὑπῆρξεν ἀρχηγὸς τῶν Περιπατητικῶν. Περὶ τὸ δέκατον ἕβδομον ἔτος τῆς ἡλικίας του, ἐσπούδασε τὴν φιλοσοφίαν εἰς τὸ σχολεῖον τοῦ Πλάτωνος. Ἐπανελθὼν δὲ εἰς τὴν Μακεδονίαν, εἶχε μεγάλην ὑπόληψιν παρὰ τῷ Φιλίππῳ, ὅστις καὶ τὸν διώρισε διδάσκαλον τοῦ Ἀλεξάνδρου. Τελειώσας τὰ ἔργα του, ἐπανῆλθε πάλιν εἰς τὰς Ἀθήνας, καὶ τότε ἤνοιξε τὸ σχολεῖον τὸ καλούμενον Λύκειον.

Ἡ περίνοιά του ἐπεκτείνετο εἰς ὅλα. Ἐτελειοποίησε τὴν διαλεκτικήν. Ἡ πολυμάθειά του φαίνεται ἀπὸ τὰ πολυάριθμα αὐτοῦ συγγράμματα, τὰ ὁποῖα πραγματεύονται περὶ πάσης ἐπιστήμης. Ἡ φιλοσοφία του, διαβαίνουσα τοὺς αἰῶνας, καὶ ἐπιζῶσα ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς Ῥώμης, ὑπῆρξεν ἐπὶ πολὺ ἡ μόνη διδασκαλία, τὴν ὁποίαν ἐδίδασκον εἰς τὰ σχολεῖα τῶν νεωτέρων. Τὰ δόγματά του ἐθεωροῦντο ὡς χρησμοί· ὑπελαμβάνετο αἱρετικὸς πᾶς, ὅστις ἐτόλμα νὰ καταπολεμήσῃ

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Σωσμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

τὰς περὶ φυσικῆς αὐτοῦ πλάνας, τὰς ὁποίας τόσαι νέαι ἀνακαλύψεις ἐδηλοποίησαν.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ Ἀριστοτέλης ἀπέκτησε μεγάλην δόξαν, ἐπόμενον ἦτον νὰ μὴ διαφύγῃ τὸν φθόνον. Διαβληθεὶς ὡς ἀσεβὴς κατηγορήθη ἐπὶ δικαστηρίου ἀπὸ τὸν Εὐρυμέδοντα, καὶ φοβούμενος τὴν τύχην τοῦ Σωκράτους, ὑπεξέφυγεν εἰς τὴν Εὔβοιαν, ὅπου καὶ ἐτελεύτησεν.

Ἡ πρὸς τὸν θάνατον τοῦ Καλλισθένους ἀγανάκτησις, καὶ ἡ πρὸς τὸν Ἀντίπατρον φιλία αὐτοῦ, ἔκαμαν νὰ τὸν ὑποπτευθῶσιν ὡς συνωμότην τῶν δολοφόνων τοῦ Ἀλεξάνδρου· ἀλλ' οἱ ἐμβριθέστατοι ἱστορικοὶ κινοῦν εἰς ἀμφισβήτησιν τὴν φαρμάκευσιν τοῦ Ἀλεξάνδρου, καὶ νομίζουν ὡς συκοφαντίαν τὴν κατὰ τοῦ Ἀριστοτέλους ταύτην διαβολήν.

Ξενοκράτης, εἷς τῶν διαδόχων τοῦ Πλάτωνος, ἐδίδασκε τὰς αὐτὰς τοῦ διδασκάλου του ἀρχάς, μὲ περισσοτέραν ὅμως αὐστηρότητα εἰς τὴν διδαχήν του, καὶ ξηρότητα εἰς τὸν στύλον του. Ὅθεν ὁ Πλάτων ἔλεγε πρὸς αὐτὸν συχνάκις· « Ὦ Ξενόκρατες! θύε εἰς τὰς χάριτας. » Ὁ Φίλιππος καὶ Ἀλέξανδρος ἠθέλησαν νὰ προσελκύσωσι τὸν φιλόσοφον τοῦτον μὲ φιλοδωρίας· τὸν ηὗραν ὅμως ἀνεπίδεκτον διαφθορᾶς. Τοιαύτην ὑπόληψιν εἶχον περὶ τῆς χρηστότητός του, ὥστε, καλεσθέντος ποτὲ μάρτυρος εἷς τινα δίκην, οἱ κριταὶ παρεδέχθησαν μόνην ἁπλῆν τὴν μαρτυρίαν του χωρὶς ὅρκον. Ἠγάπα τὸν μονήρη βίον καὶ ἐφαίνετο σπανίως εἰς τὸ δημόσιον. Εἰς διεφθαρμένον αἰῶνα, ἡ ἀρετή του ἔκαμνε τοιαύτην ἐντύπωσιν, ὥστε ἀπέσπασε πολλοὺς νέους Ἀθηναίους ἀπὸ τὴν κακίαν.

Ὁ Διογένης, σύγχρονος τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἦτον ἐκ τῆς αἱρέσεως τῶν Κυνικῶν, τῆς ὁποίας ὁ Ἀντισθένης, μαθητὴς τοῦ Σωκράτους, ὑπῆρξεν ἀρχηγός. Οἱ φιλόσοφοι οὗτοι διῆγον σκληρὰν ζωήν· ἦσαν ἐνδεδυμένοι τριβωνά,

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ἔφερον πήραν, ῥάβδον καὶ κώθωνα. Ὑπέθετον τὴν εὐδαιμονίαν εἰς τὴν ἀνεξαρτησίαν· ταύτην δὲ εἰς τὴν πενίαν. Ὁ Διογένης ἐπέτεινε τὸ σύστημα τοῦτο εἰς τὸ μὴ περαιτέρω. Κατεφρόνει ὄχι μόνον τὰ πλούτη, ἀλλὰ καὶ τοὺς νόμους, καὶ τοὺς κανόνας τοῦ πρέποντος καὶ τὰ ἤθιμα τῆς κοινωνίας. Ἡ περιφρόνησις αὕτη ἐκτείνετο εἰς ὅλον τὸ ἀνθρώπινον γένος· τὰ σκώμματά του ἦσαν θηκτικὰ καὶ αἱ ἀναίδειαί του ἀπεριόριστοι. Ἐβάδιζεν ἀνυπόδητος καὶ κατοίκει εἰς ἕνα πίθον.

Ὅταν ὁ Ἀλέξανδρος ἔφθασεν εἰς τὴν Κόρινθον, ὅλοι οἱ φιλόσοφοι τὸν ἐπρόσφεραν τοὺς προσκυνισμούς των. Μόνος ὁ Διογένης δὲν ὑπῆγεν. Ἀλλ' ὁ Ἀλέξανδρος ὑπῆγε πρὸς ἐπίσκεψίν του, καὶ τὸν ἠρώτησε, ποίαν χάριν ζητεῖ παρ' αὐτοῦ· « Ζητῶ, ἀπεκρίθη ὁ Κυνικὸς, νὰ » παραμερίσῃς ἀπὸ τὸν ἥλιόν μου, διὰ νὰ μὴ σκιάζῃς. » Πρὸς τοῦτο οἱ περὶ τὸν Ἀλέξανδρον ἐφαίνοντο ἀγανακτοῦντες ὡς πρὸς ὕβριν· ὁ δὲ βασιλεὺς, ὑπομειδιάσας, εἶπεν· « Ἐὰν δὲν ἤμην Ἀλέξανδρος, ἤθελα εἶσθαι Διογένης. » Πρὸς τούτους τοὺς λόγους ἐννοεῖ πᾶς τις ἀμφοτέρων τὴν ματαιότητα.

Ὁ Κυνικὸς οὗτος, μᾶλλον μωρὸς παρὰ φιλόσοφος, καταπεπεισμένος, ὅτι ἦτον ἀνώτερος τῆς ἀνθρωπότητος, καθόσον τὴν κατεφρόνει, διήρχετο τὴν ἡμέραν μὲ λύχνον ἀναμμένον· καὶ ἐρωτηθεὶς, τί ζητεῖ; « ἄνθρωπον. » ἀπεκρίθη.

Πατῶν ποτε τὰ ῥώματα τοῦ Πλάτωνος, ἔλεγε· « Πα» τῶ τὸν Πλάτωνος τύφον. --- Ναί! ἀπεκρίθη ὁ Πλά» των, τὸν τύφον μὲ τὸν τύφον. »

Ἐμιμοῦντο Κυνικοὺς τὸ κόμμα τοῦτο τῶν φιλοσόφων, καθότι ἐβαῦζον τοὺς πάντας, μὴ φειδόμενοι κανένα.

Ζήνων, ὁ Στωϊκὸς, ἦτον κατ' ἀρχὰς μαθητὴς τοῦ Κράτητος, κυνικοῦ· διαφωτισθεὶς ὅμως ἀπὸ τὴν ἀναί-

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

δειαν τῆς αἱρέσεως ταύτης, τῆς ὁποίας ἐφύλαξε μολονότι τοῦτο ὀλίγον τὴν αὐστηρότητα, προσεκολλήθη εἰς τὸ σχολεῖον τοῦ Ξενοκράτους.

Οἱ πρώτιστοι αὐτοῦ μαθηταὶ ὑπῆρξαν ὁ Κλέανθος, Χρύσιππος καὶ Ποσιδώνειος. Τοὺς ὠνόμαζον Στωϊκοὺς, ἀπὸ τῆς καλουμένης Ποικίλης Στοᾶς, τὴν ὁποίαν ἔσχε σχολεῖον ὁ Ζήνων καὶ οἱ ὀπαδοί του. Κατεφρόνουν τὴν ἡδονὴν καὶ τὴν λύπην, καὶ ὑπέθετον τὴν εὐδαιμονίαν εἰς τὴν ἀρετήν. Ὠνόμαζον Ἄκρον ἀγαθὸν πᾶν τὸ σύμφωνον μὲ τὴν φυσικὴν τάξιν τῶν ἀνθρώπων, καὶ κακὸν τὸ ἐναντίον. Τὸ δόγμα τῶν καθαρὸν καὶ ὑψηλὸν, διετήρησε τὴν αὐστηρότητα καὶ τὸ δημόσιον πνεῦμα εἰς τοὺς παραλεχθέντας αὐτὸ λαούς. Ἦτον ὅμως πολλὰ αὐστηρὸν, πολλὰ ὑπεράνω τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως.

Ὁ Ἐπίκουρος ἐδίδασκεν ἐν Ἀθήναις εἰς κῆπον. Κανὲν ἀπὸ τὰ πολυάριθμα αὐτοῦ συγγράμματα δὲν διεσώθη· ἀλλ' ἡ μεγάλη αὐτοῦ φήμη διαρκεῖ εἰσέτι. Ὁ Λυκρέτιος καὶ Κικέρων μᾶς γνωσοποιοῦν τὸ σύστημά του, ἀνεπτυγμένον εἰς τοὺς νεωτέρους χρόνους ἀπὸ τὸν Γασσένδιον. Οἱ Ἐπικούριοι πάντη ἐναντίοι τῶν Στωϊκῶν, ὑπέθετον τὴν εὐδαιμονίαν εἰς τὴν ἡδονὴν καὶ τὴν κακοδαιμονίαν εἰς τὴν λύπην. Ἐδόξαζε τὸν κόσμον δημιουργημένον ἀπὸ ταυτομάτου. Ἐπρέσβευεν, ὅτι τῶν θεῶν ἡ πρόνοια δὲν ἀναμίγνυται ποσῶς εἰς τὰ τῆς γῆς καὶ τὰ ἀνθρώπινα. Ἡ ἀνάπαυσις καὶ ἡ ἀπουσία πάσης λύπης ἦτον κατ' αὐτὸν τὸ ἄκρον ἀγαθὸν, τὴν ὁποίαν ἀπάθειαν ἐπρόσαπτε καὶ εἰς τοὺς θεούς. Ἡ διαγωγή του ἦτον αὐτηρὰ, καὶ ἡ διδασκαλία του χαύνη. Διὰ νὰ ἀποφύγῃ τὰ ἐκ τῶν καταχρήσεων κακὰ, καὶ τὰς ἐκ τῶν ἁμαρτημάτων ποινὰς, αὐτὸς διῆγεν ἐνάρετος, σώφρων καὶ ἐγκρατής. Οἱ ὀπαδοί του ὅμως ἐνεμερίμνησαν τὰς ἀρετάς

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Ιστορικό Αρχείο Ελλάδος
Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

του καὶ κατεχράσθησαν τὰ δόγματά του· καὶ παρατηρητέον, ὅτι ἡ φιλοσοφία του ἐμαλθάκωσε τὰ ἤθη, καὶ διέφθειρε τοὺς λαούς, ὅσοι ἀπορρίψαντες τὰ δόγματα τῶν Στωϊκῶν, ἐνεκολπώθησαν τὰ τῶν Ἐπικουρείων. (Ἐντεῦθεν τὸ, Ἐπικούρειος, ἐπήντησεν ὄνομα τόσον ὑβριστικόν.)

Ὁ Πύρρων ἦτον Ἠλεῖος. Οὗτος ἀμφίβαλλε περὶ ὅλων· ὅθεν οἱ Πυρρωνιζαὶ ἐπωνομάσθησαν Ἐφεκτικοὶ καὶ Σκεπτικοὶ φιλόσοφοι. Διϊσχυρίζετο, ὅτι οὐδὲν βέβαιον εἰς τὸν κόσμον, καὶ ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἀποφαίζωμεν περὶ οὐδενός. Αἱ συνέπειαι τοῦ συζήματος τούτου εἶναι ἐπικινδυνώταται, διότι καθιζᾷ ἀμφίβολον τὴν δικαιοσύνην καὶ ἀρετήν, τὴν τιμιότητα καὶ τὴν ἀτιμίαν, καὶ, διότι, κατὰ τὸ δόγματον, ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ ἀδικία ἐξαρτῶνται ὄχι ἀπὸ τὴν πάγκοινον τάξιν, τὴν ὑπ' αὐτοῦ τοῦ θεοῦ τεθεῖσαν, ἀλλὰ ἀπὸ τὰ συμφέροντα καὶ τὲς θετικοὺς τῶν ἀνθρώπων νόμους. Τὸ σύζημα τοῦτο παρέσυρεν ἀφεύκτως εἰς τὴν περὶ τὸ καλὸν καὶ κακὸν ἀδιαφορίαν, καὶ εἰς τὴν ἐξάλειψιν παντὸς δημοσίου πνεύματος· διότι ἀδύνατον νὰ ὑπάρξωσι καλοὶ πολῖται, ὅπου ἡ περὶ ἀρετῆς γνώμη δὲν εἶναι ἀδίστακτος καὶ βεβαία.

Ὁ Ἀρίστιππος, μαθητὴς τοῦ Σωκράτους, κατηγορήθη ἀπὸ τοὺς Στωϊκοὺς καὶ Ἀκαδημαϊκοὺς ὡς νεωτεροποιός, καὶ ὡς θέλων νὰ καταστήσῃ τερατώδη σχέσιν μεταξὺ ἀρετῆς καὶ ἡδονῆς. Ὑποθέτων τὴν εὐδαιμονίαν εἰς σειρὰν ἡδονικῶν ἐντυπώσεων, ἀνέφερε τὰ πάντα εἰς τὸν ἄνθρωπον, καὶ ἐπομένως ὁ ἄνθρωπος καμμίαν σχέσιν δὲν εἶχε μὲ τὴν οἰκουμένην, ἤγουν μὲ τὰ ἄλλα ὄντα, εἰ μὴ τὴν τοῦ ἰδίου αὐτοῦ συμφέροντος. Τὰ χρέη τὸν ἐφαίνοντο ὡς ἀνταλλάγματα. Ἐδίδασκε νὰ σέβωνται τὲς νό-

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

μους, διὰ νὰ ἦναι ἥσυχοι· καὶ ἔκαμνε καλὸν, διὰ νὰ ἀπολαύσῃ.

Κατὰ τὸ δόγμα του, ἔπρεπε νὰ λησμονῇ τις τὸ παρελθὸν καὶ νὰ μὴ φοβῆται τὸ μέλλον, καὶ νὰ ζοχάζηται μόνον τὸ ἐνεζῶς.

Ἡ εὐάρεσος φιλοσοφία του τὸν ἠξίωσε τὴν εὔνοιαν τοῦ τυράννου τῶν Συρακουσῶν, τὸν ὁποῖον ἐκολάκευσε χαμερπῶς. Κακιζόμενός ποτε, ὅτι ἐπρόσπεσεν εἰς τὰς πόδας τοῦ Διονυσίου, ἐξαιτούμενος χάριν τινὰ δι' ἕνα τῶν φίλων του, ἀπεκρίθη· « Δὲν πταίω ἐγὼ, ἀλλ' ὁ Διονύσιος ἔχων τὴν ἀκοὴν εἰς τοὺς πόδας. »

Ὁ Μένανδρος ἦτον ποιητὴς Ἀθηναῖος, ὅζις κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Κυντιλιανοῦ, ἠμαύρωσε τὴν φήμην τῶν πρὸ αὐτοῦ, καὶ ἦτον τόσον κωμικὸς, ὅσον καὶ ὁ Ἀριστοφάνης, μὲ γλαφυρωτέραν ὅμως καὶ εὐγενεσέραν αἴσθησιν τοῦ καλοῦ.

Φειδίας. Οὗτος ὁ ἀριστοτεχνίτης εἶναι ἀθάνατος ὡς καὶ τὰ μνημεῖα τῆς Ἀττικῆς, τὰ ὁποῖα ἠγέρθησαν δι' ἐπιτασίας του. Αἱ καλλιτεχνίαι του εἶχαν τόσον μέγαν χαρακτῆρα, ὥζε, κατὰ τὴν παρατήρησιν τοῦ Κυντιλιανοῦ, ἐπέτυχε κάλλιον εἰς τὸ νὰ παριζάνῃ τοὺς θεοὺς ἢ τοὺς ἀνθρώπους.

Ἀριζουργήματά του ὑπῆρξαν τὸ ἐν Ἀκροπόλει ἄγαλμα τῆς Ἀθηνᾶς, ὕψηλὸν εἴκοσι πήχεων. Ἠθέλησε νὰ τὸ κατασκευάσῃ ἀπὸ μάρμαρον, εἰπὼν εἰς τὸν δῆμον, ὅτι θέλει διαρκέσει περισσότερον, καὶ ὅτι ὀλιγωτέρα δαπάνη θέλει γίνει. ἀλλ' ἡ ματαιότης τοῦ δήμου, δυσχεραίνασα πρὸς τὴν φειδωλίαν ταύτην, τὸν ἐπρόσταξε νὰ σιωπήσῃ, καὶ ἀπεφασίσθη νὰ γένῃ τὸ ἄγαλμα ἐκ χρυσοῦ καὶ ἐλεφαντίνου ὀδόντος.

Ἡ μεγαλοφυΐα του ἔγινε θῦμα τοῦ φθόνου. Τὸν κατηγόρησαν ὡς κλέπτην καὶ ἀσεβῆ. Ἡ ἰσχὺς καὶ φιλία τῆς

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Ιστορικό Αρχείο Κοινωνική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

Περικλέους δὲν τὸν ἔσωσαν ἀπὸ τὸν θάνατον.

Ὁ Μέτων, περίφημος Ἀζρονόμος δέκα ἔτη πρὸ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, παρατηρήσας τὰς θερινὰς τροπὰς, ἐσύνθεσε μίαν περίοδον δεκαεννέα ἡλιακῶν ἐνιαυτῶν, ἥτις περιεῖχε διακοσίας τριάκοντα πέντε Σεληναίας περιόδους, ἐντὸς τῆς ὁποίας περαίνονται ὕλαι αἱ περὶ τὰς κινήσεις ἀνωμαλίαι τῶν δύω τούτων φωστήρων (ἤγουν, προδρομήσεις, ὀπισθοδρομήσεις, ἐκλείψεις,) καὶ ἐπανέρχονται πάλιν οἱ φωστῆρες ἐκεῖ.

Εἰς μάτην οἱ κωμικοὶ ποιηταὶ τὸν ἔσκωπτον εἰς τὰς σίλλους των. Οὗτος κατώρθωσε λαμπρὰν ἐπιτυχίαν. Οἱ Ἀθηναῖοι ἐνεχάραξαν εἰς τὰ τείχη των ἡλιοτρόπια καὶ τὰς ἰσημερίας, καὶ προσδιώρισαν τὴν ἀρχὴν τοῦ ἔτους καὶ τὰς ἀρχαιρεσίας εἰς τὴν μετὰ τὰς θερινὰς Σελήνην.

Ὁ Πολύγνωτος, μετεχειρίσθη τὴν εὐφυΐαν του εἰς τὸ νὰ ἀπαθανατίσῃ τὴν δόξαν τῆς Ἑλλάδος. Τὸν εὐχαρίστησαν οἱ Ἀμφικτύονες μὲ ψήφισμα, διότι ἐξωγράφισεν εἰς μίαν στοὰν τῶν Ἀθηνῶν, (ἐπονομασθεῖσαν ἐκ τούτου Ποικίλην), τὰ συμβεβηκότα τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου· ψήφισμα, ὅπερ ἔδιδεν εἰς αὐτὸν τὸ προνόμιον, τοῦ νὰ τρέφηται πανταχοῦ ἀμισθί.

Ὁ Ζεῦξις, ἐφάνη ἴσως ὑπέρτερος ὅλων τῶν ἀντιζήλων του κατὰ τὴν ἰσχὺν τοῦ ζωγραφίζειν καὶ κατὰ τὸν χρωματισμόν. Ἔλεγε μεγαλαυχῶν, ὅτι ἐχάριζε τὰς ζωγραφίας του, διότι κανεὶς δὲν ἐδύνατο νὰ δώσῃ τὴν ἀντάξιαν τιμήν.

Ὁ Πρωτογένης ἀπέκτησε καὶ οὗτος μεγάλην δόξαν διὰ τὴν ζωγραφικήν του. Ἦτον φίλος τοῦ Ἀριστοτέλους.

Ὁ Πραξιτέλης ὑπῆρξεν εἷς τῶν ἐπιδεξιωτέρων γλυφέων. Τὸ ἀριστούργημά του ὑπῆρξεν εἷς ἔρως, τὸν ὁποῖον ἐχάρισεν εἰς τὴν ἑταίραν Φρύνην. Ἡ γυνὴ αὕτη,

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Σωτήριος Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

περίφημος διὰ τὸ κάλλος της καὶ τὴν ἑταιριστικὴν διαγωγήν της, ἐπρόβα ε νὰ ἀνακτίσῃ τὰς Θήβας ἐπὶ συμφωνίᾳ νὰ ἐπιγράψωσιν εἰς τὸ ἐπέγραμμα· « Ἀλέξανδρος » κατέστρεψεν, Φρύνα ἀνώρθωσεν. »

Ὁ Πολύκλητος ἐδοξάσθη διὰ τὴν καλλονὴν τῶν χαλκέων αὐτοῦ ἀνδριάντων.

Ἀπελλῆς, ὁ περίφημος, ἐτελειοποίησε τὴν ζωγραφικὴν καὶ διὰ συγγραμμάτων καὶ διὰ εἰκόνων· ἐζωγράφισε πολλὰ ἀντίτυπα τοῦ Ἀλεξάνδρου. Τὸ θαυμασιώτερον ἦτον, ὅπερ παρίστανεν αὐτὸν μὲ κεραυνὸν εἰς τὰς χεῖρας.

Ὅταν ἐπῆγεν εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Πτολεμαίου, βασιλέως τῆς Αἰγύπτου, ὁ φθόνος τῶν ἐχθρῶν του ἐπεβούλευσε νὰ τὸν ἀπολέσῃ. Ὁ δὲ ἐπανελθὼν εἰς τὴν Ἔφεσον, ἐξελικήθη κατασκειάσας τὴν περίφημον τῆς συκοφαντίας εἰκόνα. Ὡς ἀριτούργημά του λέγεται ἡ εἰκὼν, ἐν ᾗ παριστάνεται ἡ Ἀφροδίτη, ἐκ τῆς θαλάσσης ἀναδυομένη.

Ὁ Λύσιππος, ἀθάνατος μεταξὺ τῶν γλυφέων, ὑπῆρξε τὸ ἀγλάϊσμα τῆς πατρίδος του Σικυῶνος. Ὁ Ἀλέξανδρος εἶχεν ἀπαγορεύσει εἰς πάντα ἄλλον, παρὰ εἰς αὐτὸν, νὰ κατασκευάζῃ ἀνδριάντας του, ὡς καὶ εἰς πάντα ἄλλον, παρὰ εἰς τὸν Ἀπελλῆν, νὰ ζωγραφίζῃ εἰκόνας του.

Τὸ ἀριτούργημά του ἐπῆρξε χαλκοῦς τις ἀνδριὰς τοῦ Ἥρωνος τούτου, τὸν ὁποῖον μετέπειτα ὁ Νέρων ἐχρυσώσεν ἀπειροκάλως.

Εἰς τὸν καιρὸν τοῦτον δὲν θὰ ἐξιστορήσωμεν τοὺς περιφήμους ῥήτορας, οἷος ὁ Περικλῆς, Ἀλκιβιάδης, Δημοσθένης, Αἰσχίνης Λυκοῦργος· Εἰς τοὺς ἐλευθέρους ἐκείνους αἰῶνας, ἡ εὐγλωττία ἦτον τὸ πρῶτον μέσον, διὰ τὸ ὁποῖον ἐπροβιβάζοντο εἰς τὰ πρῶτα ἀξιώματα τῶν πολιτειῶν, καὶ ὅλοι οἱ ἐνδοξότεροι ἄνδρες ἐπρώτευσαν

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

μέτοχοι τῶν πολιτικῶν ὑποθέσεων. Ἐπειδὴ δὲ ἐφάνησαν πολλάκις εἰς διαφόρους σκηνὰς τῆς παρούσης ἱστορίας, εἶναι περιττὸν νὰ κάμω ἀνάμνησιν αὐτῶν εἰς τὸ Κεφάλαιον τοῦτο. Ὁ περίφημος Πυθαγόρας ἐδοξάσθη ὡσαύτως κατὰ τὰς αὐτὰς ἐποχάς· ἀλλ' ὡς νομοθέτης καὶ φιλόσοφος θέλει εὕρει τὸν τόπον τοῦ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος.

ΤΕΤΑΡΤΗ ΕΠΟΧΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

ΔΙΑΔΟΧΟΙ ΤΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ— ΠΟΛΕΜΟΣ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΑΝΤΙΠΑΤΡΟΥ.—

Δημοσθένης, Φωκίων, Δημήτριος καὶ Πύρρος.

Ὅταν ὁ Ἀλέξανδρος, διατρέξας τὴν Ἑλλάδα, Συρίαν, Φοινίκην, Αἴγυπτον, Περσίαν, Μηδίαν, καὶ καταστρέψας πάντα εἰσέβαλλεν εἰς τὰς ἐπαρχίας τῶν Ἰνδῶν ὡς χειμαρρὸς, καὶ ὡσὰν νὰ ἐθεώρει τὸ κράτος τῆς οἰκουμένης ὡς βραβεῖον δρομέως εἰς τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας ἀρίσευσαντος, πολλοὶ Βραχμάνες παρευρεθέντες εἰς τὴν παρόδον του, ἐκτύπων ἀλληλοδιαδόχως τὴν γῆν μὲ τοὺς πόδας των. Ἐρωτήσαντος δὲ τοῦ Ἀλεξάνδρου τὸν λόγον τοῦ κινήματος τούτου, ἀπεκρίθησαν· « Ὅσον φιλόδοξος, » ὅσον ἰσχυρὸς καὶ ἂν ἦναι τις ζῶν, δὲν δύναται νὰ » κατέχῃ ἐπὶ τῆς γῆς μετὰ θάνατον, εἰμὴ χώραν ἰσόμετρον μὲ τὸ σῶμάτου. » Ἔπρεπε νὰ ἐνθυμηθῶσι τὴν φρόνιμον ταύτην ἀπόκρισιν, ὅταν ἡ τύχη ἔθεσε στέρας εἰς τὴν ζωὴν τοῦ κατακτητοῦ τῆς Ἀσίας. Ὁ Ἥρως, τῶ

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία Δημοτική Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ὁπούυ ὁ θάνατος ἄφησε τόσον μέγα κενὸ εἰς τὴν οἰκουμένην, ἔμεινε μερικὰς ἡμέρας ἄταφος, μὴ δυνάμενος νὰ καθέξῃ μήτε αὐτὴν τὴν ἰσόμετρον μὲ τὸ σῶμά του γῆν. Μόλις ὁ ἦχος τῆς φωνῆς του ἔπαυσε τοῦ νὰ ἀκούηται, καὶ παρευθὺς αἱ ἔσχατοι αὐτοῦ θελήσεις ἐλησμονήθησαν. Παρευθὺς ἡ οἰκογένειά του περιφρονηθεῖσα, ὑπέπεσεν ὑπὸ τὴν ἐξουσιαν φιλοδόξων τινῶν στρατηγῶν, ἑτοίμων νὰ διασπαράξωσι καὶ νὰ διαμερισθῶσι τὰ ἀπεκδύματά του· καὶ ὁ κύριος τῆς Ἀσίας, ποτὲ τόσον φοβερός, δὲν παρίστανε πλέον εἰμὴ τὴν θλιβερὰν εἰκόνα δαυλοῦ ἐσβυσμένου ἐν μέσῳ τῆς εὐρυχώρου πυρκαϊᾶς, τὴν ὁποίαν ἐπροξένησεν.

Αἱ ὑπ' αὐτοῦ κατεστραμμέναι δυναστεῖαι δὲν ὑπῆρχον πλέον. Αἱ ὑπὸ τὸν στρατιωτικὸν ζυγὸν Πολιτεῖαι εἶχαν χάσει τὴν τάξιν καὶ τὸ θέλγητρον τῆς ἐλευθερίας. Ὁ Ἀλέξανδρος ἀποθνήσκων ἄφησε τὴν εὐρύχωρον αὐτοῦ ἐπικράτειαν χωρὶς νόμιμον κύριον, χωρὶς βεβαίους νόμους καὶ χωρὶς ἕνωσιν. Τὰ ἀρχαῖα δικαιώματα ἐσβυσμένα, νέαι ἀξιώσεις ἐγηγερμέναι, ὁ τύφος τῶν νικητῶν, ἡ ἀδυναμία τῶν ἡττημένων, ἡ ῥωμαλεότης αὐτὴ καὶ ἡ ἀφοσίωσις τῶν στρατευμάτων πρός τινας στρατηγούς, ἴσους κατὰ τὰ πολεμικὰ πρωτερήματα, καὶ τὴν φιλοδοξίαν καὶ τὴν ἀνδρίαν, ἤνοιγον στάδιον ἀπεριόριστον εἰς τὴν στρατιωτικὴν ἐκείνην ἀναρχίαν, εἰς τὰς αἱματηρὰς ἐκείας διχονοίας, τας ὁποίας ὁ Ἀλέξανδρος εἶχε προϊδεῖ, καὶ τὰς ὁποίας ὠνόμασε προσφυῶς ἐπικηδείους αὐτοῦ ἀγῶνας.

Ἔπρεπε, κατὰ τὰς ὑστάτας αὐτοῦ παραγγελίας, νὰ μετακομίσωσι τὸ πτῶμά του εἰς τὸν ναὸν τοῦ Διὸς Ἄμμωνος. Ὁ Ἀντίπατρος ἤθελε νὰ μετακομισθῇ εἰς τὴν Μακεδονίαν· καὶ, ἐπειδὴ χρησμός τις ὑπέσχετο μεγάλας τύχας εἰς τὴν πόλιν, ἥτις ἤθελε κατέχει τὰ λείψανα τοῦ ἥρωος, ἕκαστος τῶν στρατηγῶν ἤθελεν νὰ στρατή-

σῇ τὸ σῶμα εἰς τὴν ὑφ' ἑαυτὸν ἐπικράτειαν. Καὶ, χωρὶς τὸν χρησμὸν τοῦτον, ὅτις ἐρέθιζε τὴν φιλοδοξίαν, ἤθελαν μᾶλλον ἐνασχοληθῇ διὰ τὸν θρόνον τοῦ Ἀλεξάνδρου παρὰ τὸ λείψανόν του.

Μετὰ πολλῶν ἡμερῶν ἀπορίαν καὶ φιλονεικίας, ἀπεφάσισαν νὰ ἐκτελέσωσι τὰς διατάξεις τοῦ Ἀλεξάνδρου. Ἔδοξε κοινῶς νὰ μετακομισθῇ τὸ σῶμά του εἰς τὴν Λιβύην. Αἱ προπαρασκευαὶ τῆς πομπώδους ταύτης κηδείας διήρκεσαν δύο ἔτη. Τὸ ἅρμα, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐκομίζετο, καὶ ὁ τύμβος, ὅπου ἦτον ἐναποτεθειμένον τὸ σῶμα, εἶχαν μεγαλοπρέπειαν ἀνάλογον μὲ τὸ μέγεθος τῆς δυνάμεως τῆς δόξης του.

Ὁ Πτολεμαῖος, ἔπαρχος τῆς Αἰγύπτου, ἐξῆλθεν εἰς προϋπάντησιν μὲ στρατεύματα· ἀντὶ ὅμως νὰ τὸ σείλῃ εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἄμμωνος, τὸ ἐκράτησεν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, διὰ νὰ ὠφεληθῇ ἡ Αἴγυπτος ἀπὸ τὰς ὑποσχέσεις τοῦ χρησμοῦ.

Οὐδεὶς τῶν φίλων τοῦ Ἀλεξάνδρου εἶχε τόσην μετριοφροσύνην, ὥστε νὰ ὑποφέρῃ ἀνώτερόν του, οὔτε τόσην ὑπεροχὴν, ὥστε νὰ ἀναγκάζῃ τοὺς ἄλλους νὰ πειθαρχῶσιν. Εἰς τὴν στάσιν ταύτην, καθ' ἣν περιέμενον, ἡ τύχη τῶν ὅπλων νὰ ἀποφασίσῃ τὰς ἀξιώσεις ἑκάστου, ἔδοξε κοινῇ γνώμῃ νὰ ἀναγορεύσωσι βασιλέα τὸν Ἀριδαῖον, ἀδελφὸν τοῦ Ἀλεξάνδρου. Ὁ Ἄναξ οὗτος εἶχε καταντήσει ἠλίθιος, διότι ἡ ζηλότυπος καὶ σκληρὰ Ὀλυμπιὰς, σύζυγος τοῦ Φιλίππου, τὸν εἶχε φαρμακεύσει νήπιον ὄντα. Ὁ Περδίκκας ἐδοίκει ἐπιτροπικῶς ἐπ' ὀνόματι τοῦ φάσματος τούτου βασιλέως· ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ ἐπίτροπος δὲν εἶχεν εἰμὴ περιωρισμένην τινὰ ἰσχύν, ἥτις καὶ αὐτὴ εἶχε καταντήσει φανταζική, διότι ἕκαστος τῶν Στρατηγῶν κατεσάθη τέλος πάντων ἐξουσιαστὴς ἀνεξάρτητος τῆς ἐπαρχίας, ἐφ' ἧς ἦτον διωρισμένος ἔπαρχος.

ΑΝΘΟΣΕΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζαμπείειο" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

Εἴδομεν εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Περσίας τὰς διαθέσεις τῆς πρώτης ταύτης διανομῆς καὶ τὰς ἐντεῦθεν προελθούσας ταραχάς. Πώποτε ἡ ἱστορία δὲν παρέσησε πολέμους ὠμοτέρους, συνθήκας συνεχεσέρας, καὶ συμμαχίας συνεχεσέρως σχηματιζομένας καὶ διαλυομένας. Οἱ δυσυχεῖς λαοὶ, μαχόμενοι ὑπὲρ τῆς ἐκλογῆς τῶν τυράννων, μετήλλαττον συχνάκις νόμους, ὅρια καὶ κυρίους. Πολλοὶ Στρατηγοὶ, συμμέτοχοι τῆς πρώτης διανομῆς, ἔπεσαν θύματα τῆς ἀντιζηλίας εἰς τὸ αἱματηρὸν τοῦτο θέατρον (1). Ὁ Περδίκκας ἐχάθη μαχόμενος κατὰ τὸ Πτολεμαίου. Ὁ Εὐμένης ἐφόνευσεν εἰς μίαν μάχην τὸν Πύθωνα καὶ Νεοπτόλεμον· καὶ εἰς ὀλίγον καιρὸν, ὅλαι αἱ διάφοροι ἀξιώσεις ἠναγκάσθησαν νὰ παραχωρήσωσιν εἰς τὴν ἰσχὺν μερικῶν Ἀρχηγῶν, ὑπερεχόντων κατὰ τὰ πλούτη, τὴν τύχην καὶ ἱκανότητα. Οὕτω λοιπὸν οἱ ἀνταγωνισταὶ κατήντησαν εἰς μικρὸν ἀριθμὸν Ἡγεμόνων, οἵτινες ἐσχημάτισαν τέλος τέσσαρας μεγάλας μοναρχίας. Οἱ νέοι κύριοι τῆς Ἀνατολῆς ἦσαν ὁ Πτολεμαῖος ἐν Αἰγύπτῳ, ὁ Σέλευκος, ὁ Εὐμένης, ὁ Λεονάτος, Ἀντίγονος, Λυσίμαχος καὶ Κρατερὸς, οἵτινες διεφιλονείκουν περὶ τῆς Ἀσίας.

Ὁ Ἀντίπατρος διοικῶν τὴν Μακεδονίαν, ἤθελε νὰ ἄρχῃ καὶ ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος. Ὁ τίτλος Ἐπίτροπος, τὸν ὁποῖον ἔλαβε μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Περδίκκα, τὸν ἔκαμε νὰ ἐλπίζῃ, ὅτι θέλει κατορθώσει νὰ ἐκτείνῃ τὴν ἐξουσίαν του ἐπὶ πάσας τὰς ἐπαρχίας τοῦ Ἀλεξάνδρου.

Ὁ βασιλεὺς Ἀριδαῖος, τὸν ὁποῖον ὠνόμαζον καὶ Φίλιππον, ἔζη ὑπὸ τὴν ἐπιτροπείαν του εἰς τὴν Πέλλαν τῆς Μακεδονίας. Ὁ Ἀλέξανδρος ἄφησε πολλὰς συζύγους,

(1) Ἔτει ἀπὸ Κτίσεως 3683—πρὸ Χριστοῦ 321.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

αἴτινες, ἀντὶ νὰ εὕρωσιν ἰσχυροὺς ὑπερασπιστὰς μεταξὺ τῶν ὑπηκόων του, ὄὲν ἠὗραν εἰμὴ ἀδυσωπήτους ἐχθρούς. Ἡ Στάτειρα ἦτον ἔγγυος· καὶ ἐγέννησεν υἱὸν, ὅστις εἶχεν ἅμα καὶ τὰ τοῦ Δαρείου καὶ Ἀλεξάνδρου δικαιώματα· ἀλλ' ἡ Ῥοξάνη τὸν ἐφόνευσε. Καὶ αὐτὴ ἡ Ῥοξάνη εἶχεν υἱὸν, ὀνόματι Ἀλέξανδρον, ὅστις διεμοιράσθη μὲ τὸν Ἀριδαῖον τὸν τίτλον Βασιλεύς.

Ἡ λαμπρὰ καὶ δύσμοιρος αὕτη οἰκογένεια δὲν εἶχεν εἰς τοὺς καιροὺς ἐκείνους τῆς κακίας, εἰμὴ ἕνα πιςὸν θηθὸν. Οὗτος ἦτον ὁ Εὐμένης, ὁ ἀνδρειότερος, ὁ ἐμπειρότερος καὶ ἀρετωτερος τῶν Στρατηγῶν Μακεδόνων. Ἐνόσῳ οὗτος ἔζη, τὰ τέκνα τοῦ Ἀλεξάνδρου δὲν ἔμειναν ὅλως διόλου ὀρφανά. Ὁ πόλεμος ὅμως τοὺς ἥρπασε μετ' ὀλίγον τὸ ἔσχατον τοῦτο καταφύγιον. Ὅταν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἔμαθον τὸν θάνατον τοῦ Ἀλεξάνδρου, τὸ νέον τοῦτο ἀνήγειρεν ἐλπίδας εἰς τὰς φίλας τῆς ἐλευθερίας (1). Οἱ Ἀθηναῖοι, πάντοτε ταχεῖς καὶ κοῦφοι, ὑπερεχάρησαν, νομίζοντες ἑαυτοὺς ἀνεξαρτήτους· καὶ μὲ ὅλας τὰς ἐμβριθεῖς συμβουλὰς τοῦ Φωκίωνος, ἤγειραν στρατὸν, ἡτοίμασαν στόλον, καὶ ἠκολούθησαν τὰς νεανικὰς συμβουλὰς τοῦ Λεωσθένους, τὸν ὁποῖον διώρισαν ἀρχιστράτηγον.

Ἀνεκάλεσαν τὸν Δημοσθένην ἀπὸ τὴν ἐξορίαν, καὶ τὸν ἐδέχθησαν ἐν θριάμβῳ. Τὸ ὄῆμα ἀντήχησε πάλιν ἀπὸ τὴν εὔγλωττον αὐτοῦ φωνήν. Παρεκίνησε τὸν ὄῆμον νὰ ἐγείρῃ ὅλην τὴν Ἑλλάδα ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας καὶ κατὰ τῆς φιλοδοξίας τοῦ Ἀντιπάτρου. Εἰς μάτην ὁ Φωκίων ἀντεπάλευσε κατὰ τοῦ Δημοσθένους· εἰς μάτην ἠθέλησε νὰ δηλοποιήσῃ τὴν ἀνικανότητα τοῦ νικῆσαι, μὲ τόσον ὀλιγαρίθμους καὶ διῃρημένας δυνάμεις, τὰ φοβερὰ

(1) Ἔτει ἀπὸ Κτίσεως 3681—πρὸ Χριστοῦ 323.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

καὶ ἐμπειροπόλεμα στρατεύματα τῶν Στρατηγῶν τοῦ Ἀλεξάνδρου. Ἀλλὰ τὸ πάθος δὲν ἀκούει τὴν φρόνησιν· ὁ πόλεμος ἀπεφασίσθη.

Ὅλαι σχεδὸν αἱ πόλεις τῆς Πελοποννήσου ἐκηρύχθησαν ὑπὲρ τῶν Ἀθηνῶν, καὶ ὁ Λεωσθένης ἐφάνη ἐπὶ κεφαλῆς ἀξιολόγου στρατοῦ.

Ὁ δὲ Ἀντίπατρος, εἰδοποιηθεὶς ταῦτα, ἐνόμισεν, ὅτι, χωρὶς νὰ περιμένῃ ἐπιβοηθείας ἐκ τῆς Ἀσίας, ἔπρεπε μὲ τὴν ταχύτητά του νὰ διαλύσῃ τὴν ἐπαράσιν ταύτην ἔτι εἰς τὴν ἀρχήν της. Εἰσέβαλεν εἰς τὴν Μακεδονίαν μὲ δεκατρεῖς χιλιάδας Μακεδόνας καὶ ἑξακοσίους ἱππικόν. Τὸ ναυτικόν του, συγκείμενον ἐξ ἑκατὸν δέκα τριηρῶν, παρηκολούθει. Ὁ Λεωσθένης συγκροτήσας μάχην (1), τὸν ἐνίκησε. Τὸ ἐπόμενον ἔτος οἱ Ἀθηναῖοι τὸν ἐνίκησαν πάλιν, καὶ ἀναγκάσαντές τον νὰ κλεισθῇ εἰς τὴν Λαμίαν τὸν ἐπολιόρκησαν. Ὁ δὲ προσλαβὼν ἐπιβοήθειαν ὑπὸ τὸν Λεόνατον, ἐδοκίμασε πάλιν τὴν τύχην τῶν ὅπλων· καὶ πάλιν οἱ Ἕλληνες ὑπερίσχυσαν. Ὁ Λεόνατος ἔπεσε. Ὁ Ἀντίπατρος διὰ συνθήκης παρέδωκε τὴν Λαμίαν εἰς τοὺς συμμάχους, καὶ ἀποχωρήσας μὲ τὸν στρατὸν, ἀπέφυγεν ἐμφρόνως πᾶν κίνημα πολεμικὸν μέχρι τῆς ἀφίξεως τοῦ Κρατεροῦ, ὅστις ἤρχετο ἐκ τῆς Ἀσίας πρὸς βοήθειάν του.

Αἱ ἐπιτυχίαι αὗται παρεκβάκχευον ἀπὸ τύφον τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων. Μόνος ὁ Φωκίων, προβλέπων τὰ ἀποβησόμενα τοῦ πολέμου τούτου, ἔλεγε συχνάκις· « Πότε θὰ παύσωμεν νὰ νικῶμεν; » Οἱ φόβοι του δὲν ἐβράδυναν νὰ ἐπαληθεύσωσιν. Αἱ δυνάμεις τοῦ Ἀντιπάτρου ἔγιναν, μὲ τὴν ἄφιξιν τοῦ Κρατεροῦ, τεσσαράκοντα ἀ-

(1) Ἔτει ἀπὸ Κτίσεως 3685—πρὸ Χριστοῦ 321.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

κτὼ χιλιάδες· οἱ δὲ σύμμαχοι δὲν εἶχον εἰμὴ μόνον εἰκοσιοκτώ. Μὲ ὅλην τὴν ὑπεροχὴν τῶν ἐναντίων ἐπρόσβαλαν κατ' αὐτῶν γενναίως, χωρὶς ὅμως στρατιωτικὴν εὐταξίαν. Ἡ τρομερὰ φάλαγξ διέσπασε τὰς τάξεις, καὶ τοὺς ἔτρεψεν εἰς φυγήν. Μετὰ τοῦτο ἐπρόσβαλαν εἰρήνην· ἀλλ' ὁ Ἀντίπατρος τόσον πανοῦργος, ὅσον καὶ ἀνδρεῖος, ἀπενοήθη, ὅτι θέλει νὰ συμβιβασθῇ κατ' ἰδίαν μὲ κάθε πόλιν. Μόνη ἡ ἕνωσις συνίστα τὴν ἰσχὺν τῶν συμμάχων. Τὸ τέχνασμα λοιπὸν τοῦτο τὴν διέλυσε· τὰ συμφέροντα διεχωρίσθησαν. Ἑκάστη πόλις ἀνεκάλεσε τὰ στρατεύματά της καὶ δὲν κατεγίνετο πλέον, εἰμὴ νὰ ἐπιτύχῃ συνθήκας πρὸς ἑαυτὴν μόνην ἐπωφελεῖς.

Ὁ Ἀντίπατρος προσοικειώθη ἐφεξῆς τὰς πολιτείας, αἵτινες ἐσυμβιβάσθησαν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐγκατέλιπον τὰς Ἀθήνας εἰς τὴν ἐκδίκησίν του.

Οἱ Ἀθηναῖοι ἐγκαταλελειμμένοι, μετέβαλον, κατὰ τὴν συνήθειαν των, τὴν ἀλαζονίαν εἰς ταπείνωσιν. Ὁ Ἀντίπατρος, ἐξορμηθεὶς ἀπὸ τὰς Θήβας, ἐπροχώρει κατὰ τῶν Ἀθηνῶν. Οἱ δὲ, προεξαπέστειλαν πρέσβυν τὸν Φωκίωνα, ἄνδρα τιμώμενον ἀπὸ τὸν Ἀντίπατρον, διὰ νὰ τὸν ἐξιλεώσῃ. Βεβαίως ὁ Φωκίων ἔσωσε τὰς Ἀθήνας ἀπὸ ἄφευκτον καταστροφήν. Αἱ προσπαθήσεις του ὅμως δὲν ἐμπόδισαν τὸν Ἀντίπατρον, νὰ ζητήσῃ αὐςηρὰς συνθήκας. Ὁ Ἡγεμὼν οὗτος τὸν εἶπεν· «Ὦ Φωκίων! θέλω »πράξει, χάριν σοῦ, πᾶν τὸ σύμφωνον μὲ τὴν ἐμὴν καὶ »τὴν σὴν ἀσφάλειαν· πρέπει ὅμως νὰ διαφυλάξω τὴν ἐ»ξουσίαν μου καὶ τὴν ζωήν σου ἀπὸ τὴν ἀμάθειαν τοῦ »ἀεικινήτου τούτου δήμου.» Ἐζήτησε λοιπὸν νὰ παραδώσωσιν εἰς αὐτὸν τὸν Δημοσθένην καὶ Ὑπερίδην, νὰ καταςήσωσιν ἀριςοκρατίαν εἰς τὰς Ἀθήνας, νὰ δεχθῶσι Μακεδονικὴν φρουρὰν εἰς τὴν Ἀκρόπολιν, καὶ νὰ πληρώσωσι τὰς ἀπάνας τοῦ πολέμου.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

Ὁ Δημοσθένης καὶ Ὑπερίδης, προειδοποιηθέντες τὰ κατ' αὐτῶν, ὑπεξέφυγον ἐκ τῆς πόλεως. Ὁ Ἀρχίας καλεῖς πρὸς καταδίωξίν των, εὗρε τὸν Ὑπερίδην εἰς τὴν Αἴγιναν, τὸν ἀπέσπασεν ἀπὸ τὸν ναὸν, ὅπου εἶχε καταφύγει, καὶ τὸν παρέδωκεν εἰς τὸν Ἀντίπατρον, ὅςις τὸν ἐφόνευσεν.

Ὁ δὲ Δημοσθένης, ἀποσωθεὶς εἰς τὴν νῆσον Καλαβρίαν, κατέφυγεν εἰς τὸν ναὸν τῦ Ποσειδῶνος, ὡς ἄσυλον. Εἰς μάτην ὁ Ἀρχίας τὸν παρεκίνει νὰ ἐμπιστευθῇ εἰς τὴν ἐπιείκειαν τοῦ Ἀντιπάτρου. Ὁ λαμπρὸς οὗτος ἀνὴρ, ἀντιτεχναζόμενος ὅλον πρὸς δόλον, ἠθέλησε νὰ ἀποθάνῃ ἐλεύθερος, καὶ ἐφαρμακεύθη. Οἱ Ἀθηναῖοι ἐψήφισαν, ὅτι ὁ πρωτότοκος τῆς οἰκογενείας του νὰ τρέφηται πάντοτε εἰς τὸ Πρυτανεῖον μὲ δημόσια χρήματα. Ἵδρυσαν ἀνδριάντα πρὸς τιμὴν τοῦ περιφήμου τούτου Ῥήτορος, καὶ ἐνέγραψαν εἰς τὸ ὑποπόδιον τοὺς λόγυς τούτους· « Δη-» μόσθενες! ἐὰν ἡ ἀνδρία σου ἐξισοῦτο μὲ τὴν μεγαλό-» νοιαν καὶ εὐγλωττίαν σου, πώποτε ὁ Μακεδὼν Ἄρης » δὲν ἤθελε θριαμβεύσει κατὰ τῆς Ἑλλάδος. »

Αἱ Ἀθῆναι ὑπετάχθησαν ὑπὸ τὴν δύναμιν τοῦ Ἀντιπάτρου· καὶ, ἐπειδὴ ὁ Φωκίων ἐπεφορτίσθη νὰ τὴν διοικήσῃ, ἐλάφρυνε πολὺ τὸν ζυγὸν τοῦτον μὲ τὰς ἀρετάς του. Λυσηςιὸς καὶ δίκαιος, ἀνεκάλεσε τοὺς φυγάδας, ἔβαλεν εἰς τὰ ἀξιώματα τοὺς χρηστοὺς τῶν πολιτῶν, κατέσειλε τοὺς σασιώδεις· καὶ, ἐὰν δὲν ἐδυνήθη νὰ ἀποκατασήσῃ τὴν ἐλευθερίαν εἰς τὴν πατρίδα του, τουλάχιςον ἀπεκατέςησε τὴν εὐταξίαν καὶ εἰρήνην.

Τότε μετενόησαν, διότι δὲν τὸν ἤκουσαν, ὅταν ἐναντιόνετο εἰς τὰ σχέδια τοῦ Λεωσθένους. « Οἱ περιβόητοι » καὶ ἀγέρωχοι οὗτοι Ῥήτορες, ἔλεγεν ὁ Φωκίων, ὁμοι-» άζουν τὰς κυπαρίσσους, ὑψιτενεῖς, πλὴν ἀκάρπους, » οὔσας. » Ἐρωτώμενος, εἰς ποίας καλητέρας περιςά-

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

σεις συμβουλεύει τὸν πόλεμον; ἀπεκρίθη· « Ὅταν ἤθε-
» λεν ἰδεῖ τοὺς νέους ἀποφασισμένους νὰ φυλάξωσι τὰς
» τάξεις των, τοὺς πλουσίους νὰ συνεισφέρωσιν ἑκουσίως,
» καὶ τοὺς ῥήτορας νὰ μὴ διαφθείρωνται. »

Ἡ διχόνοια ἐπεκράτει εἰσέτι μεταξὺ τῶν διαδόχων τοῦ Ἀλεξάνδρου, καὶ αἱ ἐφήμεραι αὐτῶν συνθῆκαι διεταράττοντο ἀκαταπαύστως ἀπὸ νέα συμβεβηκότα (1). Ὁ Ἀντίπατρος, βλέπων πλησίον τὸ τέλος του, διώρισεν ἐπίτροπον τῆς βασιλείας του τὸν Πολυσπέρχοντα, τὸν παλαιότατον τοῦ Ἀλεξάνδρου Στρατηγόν. Ἐνόμιζεν, ὅτι μὲ τὴν ἐκλογὴν ταύτην θέλει βεβαιώσει τὴν κοινὴν ἡσυχίαν, καὶ εὐχαριστήσει τὴν φιλαυτίαν τῶν ἀντιζήλων τε, οἵτινες ἔπρεπε νὰ ὑποφέρωσιν εὐκολώτερον τὴν ἐξουσίαν ἑνὸς παλαιοῦ Στρατηγοῦ, παρὰ τὴν τοῦ υἱοῦ του Κασσάνδρου· διότι ὁ Κάσσανδρος ἦτον καὶ ἐπίφοβος καὶ καταφρονούμενος διὰ τὴν φιλοδοξίαν καὶ τὰ ἐλαττώματά τε. Ἡ τοῦ οἰκιακοῦ συμφέροντος αὕτη θυσία ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ ἦτον ἀξία ἐπαίνου. Ὁ Κάσσανδρος ὅμως δὲν τὸ ὑπέφερε. Καθὼς ὁ πατήρ του ἀπέθανε, συνωμότησε κατὰ τοῦ Πολυσπέρχοντος, καὶ εἵλκυσε πρὸς τὸ μέρος του Πτολεμαῖον, τὸν Ἔπαρχον τῆς Αἰγύπτου, καὶ Ἀντίγονον, τὸν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας.

Ἡ νέα αὕτη διαίρεσις κατ' ἀρχὰς ὑπῆρξεν ἐπωφελὴς πρὸς τοὺς Ἕλληνας. Ὁ Πολυσπέρχων μὲ σκοπὸν νὰ προσελκύσῃ τὴν βοήθειάν των, ἀνεκάλεσε τοὺς φυγάδας, καὶ ἀπέδωκεν εἰς τὰς πόλεις τὴν ἀρχαίαν αὐτῶν ἀνεξαρτησίαν. Τότε καὶ ἡ Ὀλυμπιὰς, πρὸ πολλοῦ ἀπομεμακρυσμένη εἰς τὴν Ἤπειρον, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Μακεδονίαν, διὰ νὰ ἐνισχύσῃ μὲ τὴν λάμψιν τοῦ ὀνόματός της

(1) Ἔτει ἀπὸ Κτίσεως 3684—Πρὸ Χριστοῦ 320.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

τὴν βασιλικὴν φατρίαν καὶ τὴν ἐπιτροπείαν τοῦ Πολυσπέρχοντος.

Ὁ Εὐμενὴς, πάντοτε πιστὸς πρὸς τοὺς νέους βασιλεῖς, τιὺς ἐβοήθει εἰς τὴν Ἀσίαν. Ἐπειδὴ δὲ αἱ Ἀθῆναι ἦτον ὡς πρὸς τὰς περιστάσεις ταύτας ἐπίκαιρος θέσις, ἔσπευδον, ποῖος νὰ τὴν οἰκειοποιηθῇ. Ἀλέξανδρος, ὁ υἱὸς τοῦ Πολυσπέρχοντος, ἔσπευσε νὰ τὴν κυριεύσῃ, διὰ νὰ ἀποκαταςήσῃ τὴν δημοκρατίαν. Ἀλλ' ὁ Νικάνωρ, κατὰ προταγὴν τοῦ Κασσάνδρου, εἶχεν ἤδη κυριεύσει τὸν Πειραιᾶ. Ἡ παρουσία τῶν δύω τούτων ἐχθρικῶν δυνάμεων ἐνέπλησε τὰς Ἀθήνας ταραχῶν καὶ ςάσεων. Οἱ Ἀθηναῖοι, πιςεύοντες εἰς τὸν Πολυσπέρχοντα, ὅςις ἐπέτρεπεν εἰς ὅλας τὰς πόλεις νὰ ἀποκαταςήσωσι τὴν δημοκρατίαν, διέβαλαν τὸν Φωκίωνα ὡς προδότην. Τὸν κατηγόρησαν, ὡς ἐννοούμενον μετὰ τοῦ Νικάνορος καὶ Κασσάνδρου διὰ τὴν διατήρησιν τῆς ὀλιγαρχίας, πρὸς τὴν ὁποίαν ἔκλινε πάντοτε.

Εἰς μάτην ὁ Φωκίων ἠθέλησε νὰ δικαιολογηθῇ. Ἡ ὁμήγυρις ἦτον θορυβώδης, καὶ συνέκειτο ἀπὸ τοὺς ςασιωδεςέρους καὶ τοὺς πλέον διεφθαρμένους τῆς πόλεως, οἵτινες δὲν ἤθελον νὰ τὸν ἀκούσωσιν. Ὁ ἐγκαλούμενος, κατὰ τὴν συνήθειαν, ἐδύνατο νὰ ἀποφασίσῃ τὴν ἑαυτοῦ ποινήν· ὅθεν ὁ Φωκίων εἶπε· « Πολῖται! ἐγὼ κα» ταδικάζομαι εἰς θάνατον· σεῖς ὅμως χρεωςεῖτε νὰ ἀ» πολύσητε, ὅσους μέλλετε νὰ τιμωρήσητε μετ' ἐμοῦ· ἄ» τοι εἶναι ἀθῶοι· καὶ ἄλλο δὲν ἔπραξαν, παρὰ νὰ ἐπα» κούσωσιν εἰς τὸν ἀρχηγόν των. » Ἡ γενναιότης του ὑπῆρξεν ἀνωφελής· ἔσυραν κατόπισθέν τε, ὅσους δυσχεῖς ἠθέλησε νὰ σώσῃ. Ὁ μέγας οὗτος ἀνὴρ, κοινῶς ἐπονομαζόμενος ἄνθρωπος ἀγαθὸς, ἐπήγαινεν ἀφόβως εἰς τὴν εἰρκτὴν, συνοδευόμενος ἀπὸ ἐναρέτους τινὰς πολίτας δακρυῤῥοοῦντας, καὶ ἀπὸ ὑβριςικὸν ὄχλον χλευάζον-

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ιστορική και Εθνολογική Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

τα ἀγνωμόνως. Ὁ δὲ διατηρήσας τὸ οἰκεῖον ἦθος μέχρι τῶν ὑστάτων σιγμῶν, ἔπιεν ἀταράχως τὸ κώνειον, καὶ ἐμήνυσε τὸν υἱόν του νὰ μὴ μνησικακήσῃ κατὰ τῆς πατρίδος του.

Τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ τύχη ἑνὸς τῶν ἀρίστων Ἀθηναίων, ὅστις ἐκλέχθη Στρατηγὸς τεσσαράκοντα τέσσαρας φοράς· Μαθητὴς τοῦ Πλάτωνος ὤν, ὁ Φωκίων ἔβαλεν εἰς πρᾶξιν, ὅσα ὁ διδάσκαλός του ἐδίδασκεν. Ἐχθρὸς τῆς πολυτελείας, ἀφιλοχρήματος, ἀδυσώπητος, ὅταν πρόκειτο περὶ τοῦ κοινοῦ συμφέροντος, αὐτηρὸς πρὸς ἑαυτόν, συγκαταβατικὸς πρὸς τοὺς ἄλλους, ἐπολέμει ἐξ ἀνάγκης, καίτοι πάντοτε ἀριστεύων, ἠγάπα τὴν εἰρήνην ἐκ φρονήματος. Ἡ εἰρήνη ἔπρεπε, κατὰ τὴν γνώμην του, νὰ ᾖναι ὁ σκοπὸς πάσης πολιτείας. Συχνάκις ἔλεγεν, ὅτι καὶ οἱ δικαιότεροι πόλεμοι ἀδυνατίζουν πάντοτε τὰς πολιτείας. Ἡ ἀύζυγός του ἦτον αὐτοῦ ἐπαξία διὰ τὴν κοσμιότητα καὶ τὰς ἀρετάς της. Γυνήτις Ἰωνὶς, σκώπτουσα τὴν λιτότητά της, ἐπεδείκνυε τὴν ἑαυτῆς σολὴν καὶ τοὺς πολοτίμους λίθους της· « Ἡ ἰδική μου σολὴ, ἀπεκρίθη ἡ φρό- » νιμος Ἀθηναία, εἶναι ὁ ἀύζυγός μου, ὅστις διοικεῖ τοὺς » μαχητάς μας εἴκοσι ἤδη ἔτη. »

Ἡ εὐγλωττία τοῦ Φωκίωνος ἦτον ἰσχυρὰ, ὡς καὶ ἡ ἀρετή του, καὶ φρόνιμος, ὡς τὸ λογικόν του. Δὲν τὴν ἐπεφόρτιζε μὲ νοτμήματα περιττά· καὶ γνωρίζων ἀκριβῶς τὴν κουφότητα τοῦ δήμου, ἐπεριφρόνει τοὺς ἐπαίνους του· ὥστε μίαν ἡμέραν, καθ' ἣν δημηγορήσας ἐχειροκροτεῖτο, γραφεὶς πρὸς ἕνα τῶν φίλων, εἶπε· « Μήπως ἐ- » πρόφερα κανένα ἀνόητον λόγον; » Ἐπιφορτισθεὶς ἀπὸ τὸν Χαβρίαν, νὰ μισεύσῃ μὲ ἓξ τριήρεις, διὰ νὰ φρουρολογήσῃ ἀποικίαν τινὰ, ἀπεκρίθη· « Ἂν μὲ στέλλῃς » πρὸς φίλους, μὲ δίδεις πολλοὺς ἀνθρώπους· ἂν δὲ πρὸς » ἐχθρούς, ὀλίγους. Ἐὰν αὐτηρὸς τὸν συναισθάνεται συ-

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ιδιοκτησία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

χνάκις τὴν κουφότητα τῶν Ἀθηναίων. Ἐπειδὴ δὲ τὸν ἐπέπληττον διὰ τὴν συναγωγὴν τῶν ὀρνίθων του, ὡς σημεῖον αὐξηροῦ ἤθους, ἀπεκρίθη· « Ἀθηναῖοι! ἡ συνοφρύωσίς μου ποτὲ οὐδὲν σᾶς ἐπροξένησε κακόν· ἡ χαροπότης ὅμως τῶν κολάκων σας συχνάκις σᾶς ἔκαμε νὰ κλαύσητε »

Ἀντὶ νὰ μιμῆται τοὺς πολυλόγους Ῥήτορας, ἐθεώρει τὴν βραχυλογίαν, ὡς τὸ μέγιστον προτέρημα τῶν δημηγοριῶν. Ἐρωτηθεὶς μίαν ἡμέραν, τί σκέπτεται; « Σκέπτομαι, εἶπε, πῶς νὰ συντομεύσω ἀκόμη τὰ, ὅσα ἔχω νὰ εἴπω πρὸς τὸν δῆμον. » Δημηγόρος τις σφοδρὸς ἐπὶ βήματος, ἄψυχος ὅμως εἰς τὰς μάχας, τὸν ἐπέπληττε, διότι ἀνθίζεται εἰς τὸν πόλεμον· « Βλέπεις, ἀπεκρίθη ὁ Φωκίων, ὅτι τὸ συμφέρον δὲν μὲ κινεῖ· καθότι, ἐὰν ἦναι πόλεμος, ἐγὼ ἄρχω σοῦ, ἂν δὲ εἰρήνη, οὐ ἐμοῦ. »

Ἀγανακτῶν πρὸς τὴν χαρὰν τῶν Ἀθηναίων διὰ τὸν θάνατον τοῦ Φιλίππου, τοὺς ἐπέπληττε διὰ τὴν χαμέρπειαν ταύτην. « Στοχασθῆτε, τοὺς ἔλεγεν, ὅτι ὁ νικήσας ὑμᾶς ῥατὸς εἰς τὴν Χαιρώνειαν, δὲν ὠλιγόστευσεν, εἰμὴ κατὰ μίαν μόνην κεφαλήν. »

Ὁ δὲ Φίλιππος, θριαμβεύσας ἐφ' ὅλης τῆς Ἑλλάδος, ὅὲν ἐδυνήθη, νὰ θριαμβεύσῃ καθ' ἑνὸς μόνου, τοῦ μεγάλου τούτου ἀνδρός. Ὁ Φωκίων ὑπεράσπισε κατ' αὐτοῦ τὴν Εὔβοιαν, ἐκυρίευσε τὰ Μέγαρα καὶ τὸν ἐνίκησεν εἰς μάχην ἐκ τοῦ συσάφην. Ὁ Ἀλέξανδρος εἶχεν ἀναγκάσει τὴν οἰκουμένην νὰ τὸν ὑπακούσῃ· τὸν Φωκίωνα ὅμως ὅὲν ἐδυνήθη νὰ διάσῃ νὰ δεχθῇ ἑκατὸν τάλαντα, τὰ ὁποῖα ἔξειλεν εἰς αὐτόν, ὡς εἰς τὸν ἀξιοτιμώτερον. Ὁ Φωκίων ἀπεκρίθη, ἀποποιηθεὶς ταῦτα· « Ἐὰν ὁ βασιλεὺς τιμᾷ τὴν χρηστότητά μου, πρέπει νὰ μὲ ἀφήσῃ νὰ τὴν φυλάττω. » Ὁ κατακτητὴς ἀγανακτήσας, εἶπεν, ὅτι δὲν

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Σοφιανόπουλος" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ἐθεώρει ὡς φίλος του, ὅσοι ἀποστοιοῦνται τὰς ἑαυτοῦ χάριτας. Τότε ὁ Φωκίων τὸν ἐζήτησε μίαν, νὰ ἀποδώσῃ τὴν ἐλευθερίαν εἰς δύο Κορινθίους καὶ ἕνα πολίτην τῆς Ἴμβρου. Ὁ δὲ βασιλεὺς ὄχι μόνον εἰς τοῦτο συγκατένευσεν, ἀλλ' ἐμήνυσε καὶ τὸν Κρατερὸν νὰ τὸν χαρίσῃ τὴν ἐξουσίαν Ἀσιατικῆς τινος πόλεως. Πλὴν ὁ Φωκίων, τόσον ὀλίγον φιλόδοξος, ὅσον καὶ ὀλίγον φιλοκτήμων, ἀπερρύψε καὶ ταύτην τὴν προσφοράν. Ἡ μεγαλοψυχία αὐτὴ ἔκαμε τόσην ἐντύπωσιν εἰς τὸν Ἀλέξανδρον, ὥστε καὶ καθ' ὃν καιρὸν βεβακχευμένος ἀπὸ τὸν τύφον, καὶ νομίζων ἑαυτὸν ὑπὲρ ἄνθρωπον, δὲν ἐπέγραφεν εἰς τὰς πρὸς τὰ μεγάλα ὑποκείμενα ἐπιστολάς του τοῦτο χαίρειν εἰς τὸν Φωκίωνα ὅμως γράφων τὸ μετεχειρίζετο πάντοτε.

Ἡ ὑψηλοφροσύνη τῶ πολιτικοῦ ἀνδρὸς δὲν ἀπετύφλωνέ ποτε τὴν φρόνησίν του· καὶ, ἐπειδὴ οἱ Ἀθηναῖοι δὲν ἤθελον νὰ σείλωσι τὸ ἀνάλογον εἰς αὐτοὺς τοῦ στρατεύματος εἰς τὴν Ἀσίαν πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον, οὗτος τοὺς εἶπε· « Στοχασθῆτε, ὅτι πρέπει νὰ ἦναι τις ἢ ἰσχυρώτερος, ἢ φίλος τοῦ ἰσχυροτέρου. » Ὁ δῆμος τῶν Ἀθηναίων, ταῦ ὁποίου ἡ ἀχαριστία ἀπέκτησε τόσην φήμην, ὅσην τὰ λαμπρὰ αὐτοῦ θύματα ἀπέκτησαν δόξαν, ἐνευχαριστήθη εἰς τὴν μανίαν του νὰ θανατώσῃ μόνον τὸν Φωκίωνα, ἀλλὰ καὶ ἔρριψε τὸ πτῶμά του ἔξω τῆς Ἀττικῆς, καὶ ἀπηγόρευσε πάντα πολίτην νὰ τὸν ἐνταφιάσῃ. Οἱ κάτοικοι τῶν Μεγάρων ἔκαυσαν πυρὰν καὶ ἔκαυσαν τὸν νεκρόν. Γυνὴ ἐντοπία, παρευρισκομένη εἰς τὴν τελετὴν, ἱδρυσεν ἐπὶ τοῦ τόπου Κενοταφεῖον, ἐσύναξε τὸ ὀστᾶ τοῦ Ἥρωος, καὶ τὰ ἔθαψεν, ἐπιγράψασα τὰ ἑξῆς· « Τάφος » ἱερὸς σὲ ἐμπιέζομαι τὰ πολύτιμα λείψανα ἑνὸς ἐναρέ» του Ἥρωος· διαφύλαξον αὐτὰ πιστῶς· θέλεις τὰ ἀπο» δώσει εἰς τὸν τάφον τῶν προγόνων του, ὅταν οἱ Ἀθηναῖ-

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ποι γενῶσι δίκαιοι καὶ φρόνιμοι. » Ἡ εὐχὴ αὐτῆς εἰσηκούσθη. Μετεκόμισαν εἰς τὰς Ἀθήνας τὰ λείψανα ἑνὸς μεγάλου ἀνδρὸς, τόσον εὐσεβῶς διατηρηθέντα διὰ τῶν φροντίδων μιᾶς ξένης. Ὁ δῆμος ἱδρυσεν ἀνδριάντα χάλκινον πρὸς τιμὴν τοῦ Φωκίωνος, καὶ ἐθανάτωσε τοὺς κατηγόρους του.

Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι, ἐξερημένοι διὰ τὴν ἀποχώρησιν τοῦ Ἀλεξάνδρου, υἱοῦ τοῦ Πολυπέρχοντος, τὴν ἐλπιζομένην βοήθειαν, ἐδέχθησαν τοὺς νόμους τοῦ Κασσάνδρου, ὅστις ἄφησεν εἰς τὴν Ἀκρόπολιν στρατεύματα, καὶ κατέστησε τύραννον Δημήτριον τὸν Φαληρέα. Ὁ ἀνὴρ οὗτος, ἀξιότιμος παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις διὰ τὴν εὐγλωττίαν, τὴν φρόνησιν καὶ τὴν ἀνδρίαν του, ἦτον μέγας ὑπερασπιστὴς τῆς ἀνεξαρτησίας τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἐναντίος τῆς δυναστείας τοῦ Ἀλεξάνδρου ἀπὸ τὸν καιρὸν τοῦ Ἁρπάλου. Ἔγινε διττῶς περίφημος, καθὸ φιλόσοφος καὶ καθὸ πολιτικός. Ἡ δικαιοσύνη καὶ εὐζάθειά του διετήρησαν τὴν ἡσυχίαν εἰς τὴν πόλιν, ηὔξησε τὰς προσόδους, ἐσμίκρυνε τὰς δαπάνας, κατέστησε τοὺς νόμους σεβαστούς, ἀνεκούφισε τοὺς πένητας καὶ ἐφάνη τόσον δίκαιος, ὥστε εἰς τὰ δέκα ἔτη, τὰ ὁποῖα ἐδιοίκησεν, ἡ πολιτεία δὲν ἠσθάνθη, ὅτι διαικεῖτο ὑπὸ Μονάρχην.

Ὁ Πολυσπέρχων ἐπολιόρκησε τὰς Ἀθήνας, πλὴν δὲν ἐδυνήθη νὰ τὰς κυριεύσῃ. Ὁ πόλεμος, ὅστις ἐξηκολούθει αὐθαιρέτως μετὰ πεισμονῆς μεταξὺ τῶν διαδόχων τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἐπέφερεν ὀλέθρια συμβεβηκότα εἰς τὴν οἰκογένειαν τοῦ μονάρχου τούτου. (1) Ὁ ἐνάρετος Εὐμένης, μετὰ πολλὰς ἀποτυχίας καὶ ἐπιτυχίας, νικηθεὶς ἐζωγρήθη ἀπὸ τὸν Ἀντίγονον, ὅστις καὶ τὸν ἐφόνευσε. Μόνος ὁ

(1) Ἔτει ἀπὸ Χριστοῦ 3689.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

Εὐμένης ὑπεράσπιζε τοὺς νέους βασιλεῖς. Ἡ βασίλισσα Ὀλυμπιὰς, τῆς ὁποίας ἡ ἀπεριόριστος φιλοδοξία δὲν ἐξεπλήττετο ἀπ' οὐδενὸς ἀνοσιουργήματος, ἐνόμισεν, ὅτι θέλει φθάσει εἰς τὴν ὑπερτάτην ἀρχὴν, ἀπαλλαττομένη, ἀφ' ὅσους ὑπώπτευεν. Ἡ Εὐρυδίκη, σύζυγος τοῦ βασιλέως Ἀριδαίου, ἀντεστάθμιζε τὴν ἰσχύν της. Ἡ Ὀλυμπιὰς ἐδολοφόνησεν ἀμφοτέρους. Νικάνωρ, ὁ ἀδελφὸς τοῦ Κασσάνδρου, καὶ πολλοὶ ἄλλοι μεγιστᾶνες, ἐχάθησαν διὰ προσταγῆς της. Ἐὰν οἱ βασιλεῖς δὲν ἀκούωσι τὴν φωνὴν τῆς ἀρετῆς, πρέπει τουλάχιστον νὰ ἀκούωσι τὴν τῆς πείρας, ἥτις δεικνύει δι' ἀπείρων παραδειγμάτων, ὅτι ἡ σκληρότης, ἀντὶ νὰ ὀλιγοστεύσῃ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐχθρῶν, ἐξεναντίας τοὺς πολλαπλασιάζει· καὶ ὅτι πᾶσα ἀδικία ὑποσκάπτει τὴν βάσιν τῆς δυνάμεώς των.

Αἱ μανίαι τῆς Ὀλυμπιάδος ἐπαναστάτησαν τὸν λαὸν κατ' αὐτῆς (1). Ὁ Κάσσανδρος ἔσπευδεν ἐπὶ προφάσει τοῦ νὰ ἐκδικήσῃ τὸν βασιλέα. Ὁ ἀληθὴς ὅμως σκοπός του ἦτον νὰ κυριεύσῃ τὴν Μακεδονίαν. Πάντες ἐκηρύχθησαν ὑπὲρ αὐτοῦ. Ἡ τυραννία ποτὲ δὲν εὑρίσκει ὑπερασπιστὰς, ὅταν ἦναι δυσυχής.

Ἡ βασίλισσα πολιορκηθεῖσα εἰς τὴν Πύδναν, ἠναγκάσθη νὰ παραδοθῇ εἰς τὴν διάκρισιν τῶν ἐχθρῶν. Οἱ συγγενεῖς τῶν θυμάτων, συγκαλέσαντες τοὺς Μακεδόνας, ἐζήτησαν τὴν τιμωρίαν της. Ἡ Ὀλυμπιὰς ὑπερασπίσθη μεγαλοφώνως· κατεδικάσθη ὅμως διὰ ψηφίσματος εἰς θάνατον. Οἱ ἐπιφορτισθέντες στρατιῶται τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ψηφίσματος, δὲν ἐτόλμησαν νὰ ἐπιβάλλωσι χεῖρας ἐπὶ τῆς τῆς μητρὸς τοῦ Ἥρωος, ὅστις τοσάκις τοὺς ὡδήγησεν εἰς τὴν νίκην. Ἀλλ' οἱ υἱοὶ τῶν δυσυχῶν τεθνηκότων, θύματα τῆς βαρβαρότητός της, μὴ ἀκούοντες, εἰμὴ τὴν ἀ-

(1) Ἔτει ἀπὸ Ἰησοῦ 309.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

πελπισίαντων, ὥρμησαν κατ' αὐτῆς καὶ τὴν ἐφόνευσαν.

Ὁ Κάσσανδρος, τόσον φιλόδοξος, τόσον ῥηριώδης, ὅσον καὶ ἡ Ὀλυμπιὰς, πλέον ὅλως κρυφίους, ἔρυπτε μερικὸν καιρὸν τοὺς ἐνόχους σκοπούς του ὑπὸ τὸ προσωπεῖον τῆς ἀρετῆς. Τὰ ἐρείπια τῶν Θηβῶν, περὶ τῶν ὁποίων ἐπλανῶντο οἱ ἀρχαῖοι αὐτῶν κάτοικοι, ἦσαν ἐνταυτῷ πρὸς τοὺς Ἕλληνας μιμητὸν λύπης καὶ ταπεινώσεως. Ὁ Κάσσανδρος ἐπεχείρησε νὰ τὴν ἀνακτίσῃ. Ὅλαι αἱ πόλεις τῆς Ἑλλάδος, αἱ Ἀθῆναι πρὸ πάντων, συνεισέφερον εἰς τὴν ἀνάκτισιν, καὶ εἰς ὀλίγους χρόνους ἡ λαμπρὰ αὕτη πολιτεία ἐπανέλαβε τὴν ἀρχαίαν λάμψιν της.

Προσελκύσας λοιπὸν ὁ Κάσσανδρος τοιουτοτρόπως τοὺς Ἕλληνας, ἐκυρίευσε τὸ Ἄργος καὶ τὴν Μεσσηνίαν. Ἐδιπλασίασε δραστηριότητα, διὰ νὰ καταχήσῃ τὴν δύναμίν του ἴσην μὲ τὴν τοῦ Ἀντιγόνου, τοῦ ὁποίου ἡ κυριότης ἐξετείνετο καθ' ἑκάστην ἐπὶ τῆς Ἀσίας, τοῦ Πτολεμαίου, τοῦ ὁποίου τοὺς νόμους ἀνεγνώριζον ἡ Αἴγυπτος καὶ ἡ Παλαιστίνη, καὶ τοῦ Σελεύκου, ὅστις εἶχε πρὸ ὀλίγου κυριεύσει τὴν Βαβυλῶνα, Περσίαν καὶ Μηδίαν.

Ἀλλ' ἐνῷ πάντες διεφιλονείκουν τὰ ἐρείπια τῆς εὐρυχώρου ταύτης ἐπικρατείας, οἱ Μακεδόνες ἀπηυδισμένοι ἀπὸ τὰς διαιρέσεις των, ἐζήτησαν βασιλέα Ἀλέξανδρον, τὸν υἱὸν τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου καὶ τῆς Ῥοξάνης. Ὁ Ἄναξ οὗτος ἦτον εἰς ἡλικίαν δεκατεσσάρων ἐτῶν. Πανταχοῦ οἱ ἀρχαῖοι στρατιῶται τιμοῦ πατρός του ἐγύγυζον διὰ τὴν αἰχμαλωσίαν του, καὶ ἐζήτουν αὐτὸν βασιλέα. Τότε ὁ Κάσσανδρος, ῥίψας τὸ προσωπεῖον καὶ ἐκκαλύψας τὴν φιλοδοξίαν του, ἐφαρμάκευσε τὸν νέον τοῦτον μονάρχην καὶ τὴν μητέρα του.

Ὁ Πολυσπέρχων κατ' ἀρχὰς ἐφάνη εἰς ὀλίγα νὰ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

τὸν ἐκδικήσῃ. Ἔφερεν εἰς τὸ στρατόπεδόν του ἄλλον τινὰ υἱὸν τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ τῆς Βαρσίνης, κήρας τοῦ Μέμνωνος, ὀνόματι Ἡρακλῆ. Ἐξράτευσε λοιπὸν ὁ Πολυσπέρχων κατὰ τοῦ Κασσάνδρου. Μετ' ὀλίγον ὅμως φοβηθέντες ἀμφότεροι, μήπως χάσωσι τὴν δύναμίν των, ἐφιλιώθησαν, καὶ ὁ δυσυχὴς Ἡρακλῆς ἔγινε θῦμα τῆς ἀπιστίας των. Ὁ Πολυσπέρχων δὲν ἐχάρη ἐπὶ πολὺ τοὺς καρποὺς τῶν ἀνοσιουργημάτων του. Ἀπέθανεν αὐτὸς καὶ ὁ υἱός του, καὶ ἄφησε τὸν Κάσσανδρον κύριον τῆς Μακεδονίας.

Ὁ Πτολεμαῖος ἤθελε νὰ ἀφήσῃ νομιμώτερον τίτλον εἰς τὰς περὶ τὴν βασιλείαν ἀξιώσεις του, καὶ ἔμελλε νὰ νυμφευθῇ τὴν Κλεοπάτραν, ἀδελφὴν Ἀλεξάνδρου τοῦ Μεγάλου, καὶ χήραν τοῦ βασιλέως τῆς Ἠπείρου. Ὁ δὲ Ἀντίγονος, εἰδοποιηθεὶς τοῦτο, ἐδολοφόνησε τὴν Ἄναοσαν, καθ' ἣν στιγμὴν αὐτὴ ἔμελλε νὰ μισεύσῃ ἀπὸ τὰς Σάρδεις εἰς τὴν Αἴγυπτον. Οὕτω τὸ πάθος τῆς φιλαρχίας παρακινοῦν εἰς ὅλας τὰς κακίας τοὺς ἀναξίους διαδόχους ἑνὸς Ἥρωος, ἐπροξένησε τὴν καταστροφὴν τῆς οἰκογενείας του, ἀφανισθείσης ἐξ ὁλοκλήρου ἀπὸ τοὺς ἀχαρίστους, οἵτινες ἐχρεώστουν εἰς αὐτὸν τὴν τύχην καὶ δόξαν των. Ἀλλὰ πάντοτε σχεδὸν ἡ φιλοδοξία δὲν φέρει ἄλλον καρπὸν παρὰ ὀνειρεύματα ὀλιγοχρόνια καὶ ὀλέθρια. Εἰς ὀλίγον καιρὸν οἱ λῃσταὶ οὗτοι ἠφανίσθησαν ἐκ τῆς γῆς. Δύο μόνοι, ὁ Σέλευκος καὶ Πτολεμαῖος, ἡγεμόνες δίκαιοι καὶ ἐπιεικεῖς, κατέσχησαν διαρκεῖς ἐπικρατείας. Ἡ βία, παρομοία μὲ χειμάρρουν, καταφθείρει καὶ παρέρχεται· Ἡ μετριότης μόνη καρποφορεῖ, παράγει καὶ διατηρεῖ.

Ἐνῷ ἡ Μακεδονία καὶ ἡ Ἀσία κατεταράττοντο ἀπὸ τὰς σφοδρὰς ταύτας καταιγίδας, αἱ Ἀθῆναι ἐχαίροντο ἄκραν ἡσυχίαν ὑπὸ τὴν σώφρονα κυβέρνησιν Δημητρίου

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ιστορική Αρχειακή Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

τοῦ Φαληρέως. Αὕτη ὅμως ἡ εὐτυχία δὲν διήρκεσεν ἐπὶ πολύ. Κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν Δημήτριος, ὁ υἱὸς τοῦ Ἀντιγόνου, ὁ ἐπονομασθεὶς Πολιορκητὴς, ἄρχισε νὰ δεικνύῃ λαμπρὸν σύγκραμα εὐγενῶν ἀρετῶν καὶ ἀληθῶν ἐλαττωμάτων. Ἡ ὡραιότης, ἡ ῥωμαλεότης, ἡ μεγαλοπρέπεια, τὸ μεγαλόνουν καὶ ζωηρὸν τοῦ πνεύματος, ἡ μετὰ τὰς νίκας γενναιότης του, ἡ εἰς τὰς ἀποτυχίας καρτερόψυχία, ἥτις τὸν ἔκαμνε νὰ εὑρίσκῃ νέα καταφύγια, ἡ πρὸς τὴν πολιορκητικὴν τέχνην ἐπιδεξιότης του, ἡ ἐπιτυχὴς ἐφεύρεσις τῶν πολεμικῶν μηχανῶν του, καὶ ἡ ἀκάματος αὐτοῦ δραστηριότης, ἐπροξένουν εἰκαίου θαυμασμόν. Ὅλαι ὅμως αἱ ἀρεταὶ αὗται ἦσαν ἠμαυρωμέναι ἐκ τῆς ὑπερβολικῆς του φιληδονίας, ἐκ τῆς ἀπεριορίστου του φιλοδοξίας καὶ ἐκ τοῦ ἀταθοῦς χαρακτῆρος.

Ὁ πατήρ του Ἀντίγονος, μὴ εὐχαριστούμενος νὰ κατέχῃ μόνον τὸ ἥμισυ τῆς Ἀσίας, ἤθελε νὰ ἐξουσιάσῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα (1). Δημήτριος, ὁ υἱός του, ἐπιφορτισθεὶς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν προσταγμάτων του, ἔφθασεν ἐξαίφνης μὲ διακόσια πεντήκοντα πλοῖα εἰς τὸν λιμένα τῶν Ἀθηνῶν, ὅπου δὲν ἐπερόσμενον τὴν προσβολὴν ταύτην. Κυριεύσας δὲ τὸν Πειραιᾶ, ἐπρόβαλεν εἰς τοὺς Ἀθηναίους νὰ ἀποκαταστήσωσι τὴν δημοκρατίαν· οἱ δὲ ἐδέχθησαν τὸ πρόβλημα μετὰ χαρᾶς. Δημήτριος ὁ Φαληρεὺς, γνωρίζων καλῶς τὸν ζῆλον τῶν Ἀθηναίων, δὲν ἠθέλησε νὰ παραδώσῃ καὶ ἄλλην θυσίαν εἰς τὴν ἀχαριστίαν του. Ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν νικητὴν νὰ τὸν στείλῃ εἰς τὰς Θήβας. Ὁ Δημήτριος τὸν ἐτίμα, καὶ τὸν ἔδωκε τὴν ἄδειαν νὰ ἀναχωρήσῃ. Τὸ μέλλον ἐδικαίωσε τὴν πρόβλεψίν του. Αὐτοὶ οἱ ἴδιοι Ἀθη-

(1) Ἔτει ἀπὸ Κτίσεως 3698.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ναῖοι, οἵτινες ἔφεραν τὸν πρὸς τὴν δικαιοσύνην καὶ φρόνησίν του θαυμασμὸν εἰς τοιοῦτον βαθμόν, ὥστε ἔδρυσαν πρὸς τιμήν του τόσους ἀνδριάντας, ὅσας τὸ ἔτος εἶχεν ἡμέρας, τὸν κατεδίκασαν εἰς θάνατον κατὰ δίκην ἐρήμην, κατέστρεψαν τοὺς τριακοσίους αὐτοῦ ἀνδριάντας, ἀπένειμαν μεγίστας καὶ ἀμέτρους τιμὰς πρὸς τὸν Ἀντίγονον καὶ Δημήτριον, τοὺς προσηγόρευσαν Βασιλεῖς καὶ Θεοὺς Σωτῆρας, καὶ ἐπόμπευσαν τὰ ἀγάλματά των μετὰ τῶν ἄλλων Θεοτήτων εἰς τὰ Παναθήναια.

Δημήτριος ὁ Φαληρεὺς, μαθὼν τοὺς παρὰ τῶν Ἀθηναίων ἐφυβρισμὸς, εἶπε πρὸς τοὺς φίλους τ. « Οἱ ἀχάριστοι » δύνανται νὰ καταστρέψωσι τοὺς ἀνδριάντας μου, ὄχι » ὅμως καὶ τὰς ἀρετὰς, αἵτινες ἤγειραν αὐτούς. » Κατέφυγε κατ' ἀρχὰς εἰς τὸν Κάσσανδρον, ἔπειτα εἰς τὴν Αἴγυπτον παρὰ Πτολεμαίῳ τῷ Σωτῆρι. Ὁ Ἡγεμὼν οὗτος ἐφάνη πρὸς αὐτὸν μᾶλλον φίλος ἢ ὑπερασπιστής. Ὁ Δημήτριος εἶχε λαμπρύνει τὴν ζωήν του διὰ τῆς δικαιοσύνης τοῦ πολιτεύματός του, τὴν δὲ ἀποχώρησίν του διὰ τῶν καλῶν συγγραμμάτων του, τὰ ὁποῖα κατὰ δυσχίαν ὁ χρόνος δὲν ἐφείσθη.

Δημήτριος ὁ Πολιορκητὴς, ἐξακολουθῶν τὰ ἀνδραγαθήματά του, ἔκαμεν ἀπόβασιν εἰς τὴν νῆσον Κύπρον, καὶ κατώρθωσε διὰ τῶν μηχανῶν, τὰς ὁποίας αὐτὸς ἐφεῦρε νὰ κυριεύσῃ τὴν Σαλαμῖνα, καὶ νὰ νικήσῃ εἰς ναυμαχίαν ἐκ τοῦ συστάδην τὸ ναυτικὸν τοῦ Πτολεμαίου. Ὁ πατὴρ του Ἀντίγονος, παράφορος ἀπὸ χαρὰν καὶ τύφον, ἔξειλεν εἰς αὐτὸν τὸ διάδημα, καὶ ἔδιδεν εἰς τὰς ἐπιστολάς του τὸν τίτλον Βασιλεύς. Οἱ Αἰγύπτιοι ἀπένειμαν τὸν αὐτὸν τίτλον εἰς τὸν Πτολεμαῖον. Ὁ Σέλευκος, Λυσίμαχος καὶ Κάσσανδρος, μὴ θέλοντες νὰ ἦναι κατώτεροι ἐκείνων, ὠνομάσθησαν καὶ αὐτοὶ βασιλεῖς. Οὕτω λοιπὸν οἱ στρατιῶται τοῦ Ἀλεξάνδρου ἀνέδησαν ἀ-

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωγραφειο Δημοσια Κεντρικη Βιβλιοθηκη Ιωαννινων

φθαδῶς ἐπὶ τῶν θρόνων, τοὺς ὁποίους ὁ κύριός του εἶχε κατακτήσει.

Ὁ Δημήτριος μὲ τεσσαράκοντα χιλιάδας ἐπρόσβαλλε τὴν νῆσον Ῥόδον (1). Ἡ περιβόητος αὕτη πολιορκία ἐπροξένησεν ἴσην τιμὴν καὶ εἰς τοὺς πολιορκουμένους καὶ εἰς τοὺς πολιορκητάς. Οἱ Ῥόδιοι εἶχαν ἀποκτήσει μεγάλην φήμην διὰ τὴν ἔκτασιν τῆς ἐμπορίας των, διὰ τὴν περὶ γεωργίαν φιλοπονίαν καὶ διὰ τὴν μεγαλοπρέπειαν τῆς πόλεώς των. Εἶχον νόμους καλοὺς, ἐλευθερίαν σοφὴν, πολίτας ἀνδρείους καὶ ναύτας ἐπιδεξίους. Ἡ ὑπεράσπισίς των ὑπῆρξε πεισματώδης. Πᾶν ὅ,τι μηχάνημα ἐπεχειρίζοντο οἱ πολιορκηταὶ, εὐθὺς ἐματαιοῦτο. Αἱ γυναῖκες ἠνδραγάθουν, ὡς καὶ οἱ ἄνδρες. Ὁ δὲ Δημήτριος ἐδιπλασίαζε τόλμην καὶ δραστηριότητα· εἰς τὴν πολιορκίαν ταύτην ἐφεῦρε μίαν φοβερὰν Ἑλέπολιν, τὴν μεγίστην ἀπὸ ὅσας μέχρι τότε ἐφάνησαν. Εἶχεν ἐννέα πατώματα· ἕκαστον πάτωμα ἦτον περιωχυρωμένον ἀπὸ καταπέλτας καὶ βαλλίστρας, προσέτι καὶ μὲ δύο κριοὺς περισιδηρωμένους, καὶ ὠθουμένους ἕκαστον ἀπὸ χιλίους ἄνδρας. Οἱ Ῥόδιοι ἔσκαψαν ὑπόνυμον ὑπὸ τὴν ὁδὸν, καθ' ἣν ἡ μηχανὴ αὕτη ἔμελλε νὰ διέλθῃ, καὶ οὕτω κατεβυθίσθη. Τέλος μετὰ ἑνὸς ἔτους ἀνωφελεῖς προσπαθήσεις, ὁ Δημήτριος ἠναγκάσθη νὰ λύσῃ τὴν πολιορκίαν, καὶ νὰ ἀφήσῃ τοὺς Ῥοδίους νὰ χαρῶσι τὴν ἀνεξαρτησίαν των. Ἐν μέσῳ δὲ τῆς ταραχῆς τῶν μαχῶν, καὶ τῶν ἐφόδων καὶ ἐπεξόδων, ὁ περιβόητος ζωγράφος Πρωτογένης εἰργάζετο ἀταράχως μίαν τῶν ἀρίστων αὐτοῦ εἰκόνων.

Ὁ Δημήτριος, μετὰ τὴν συνθήκην, ἠθέλησε νὰ τὸν ἰδῇ, καὶ ἐθαύμαζε διὰ τὴν τόσην ἡσυχίαν του ἐν μέσῳ τοιαύ-

(1) Ἔτη ἀπὸ Χριστοῦ 3709

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

της κινδυνώδους ἀνησυχίας· ἀλλ' ὁ ζωγράφος ἀπεκρίθη. « Ἐγὼ ἤξευρα, ὅτι εἶχες πόλεμον κατὰ τῶν Ῥοδίων » καὶ ὄχι κατὰ τῶν τεχνῶν. »

Ἡ ἀπελευθέρωσις τῆς Ῥόδου ἐν μέρει συνέβη ἐξ αἰτίας τοῦ Κασσάνδρου, ὅστις ἐπρόσβαλλε τότε εἰς τὴν Ἀττικήν. Ὁ Δημήτριος ἐπανελθὼν τὸν ἐπολέμησε καὶ τὸν ἐδίωξεν (1). Ἔδωκαν κατάλυμα εἰς τὸν νικητὴν τὸν ναὸν τῆς Ἀθηνᾶς. Ὁ δὲ ἐβεβήλωσε τὸν ἱερὸν τοῦτον τόπον μὲ τὰς ἀσωτείας του. Καταφρονῶν τοὺς θεοὺς καὶ ἀποθεόνων τὰς ἑταίρας τυ, ἵδρυσε δωμὸς πρὸς τιμὴν αὐτῶν. Εἰς τόσον δὲ οἱ Ἀθηναῖοι εἶχαν ἐξευτελισθῆ, ὥζε ἠναγκάσθησαν νὰ τὸν δώσωσι πεντακόσια τάλαντα, τὰ ὁποῖα ἐχάρισεν εἰς τὴν ἑταίραν Λαμίαν. Βεβακχευμένος ἀπὸ τὰς ἐπιτυχίας του, καὶ νομίζων ἑαυτὸν προωρισμένον νὰ παραςήσῃ τὸ πρόσωπον τοῦ Ἀλεξάνδρυ, ἐκηρύχθη εἰς τὴν Κόρινθον Στρατάρχης τῶν Ἑλλήνων. Ὁ τρόπος οὗτος ἀνεκάλυψε τὰς ἐπὶ τὸν θρόνον ἀξιώσεις του. Ἤδη ὁ Ἀντίγονος καὶ αὐτὸς ἐδείκνυε φανερῶς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ κατακτήσωσι τὴν Μακεδονίαν. Ὁ Κάσσανδρος παρωργισμένος ἐνώθη κατ' αὐτῶν μετὰ τοῦ Λυσιμάχου, Σελεύκυ καὶ Πτολεμαίου. Αὕτη ἡ ἰσχυρὰ συμμαχία μετέφερε τὸν πόλεμον εἰς τὴν Ἀσίαν. Ὁ Δημήτριος κατ' ἀρχὰς νικηθεὶς, ἐνίκησεν ἔπειτα καὶ αὐτός. Μετὰ δὲ πολυχρόνιον ἐπάλλαξιν ἐπιτυχιῶν καὶ ἀποτυχιῶν, ὁ στρατὸς τυ συμμάχου καὶ ὁτῦ Ἀντιγόνυ καὶ Δημητρίυ ἀπηντήθησαν εἰς τὴν Ἰψὸν τῆς Φρυγίας (1), καὶ συνεκρότησαν κρίσιμον μάχην. Ὁ Ἀντίγονος ἔπεσεν εἰς τὴν μάχην· ὁ στρατός τυ διεσ-

(1) Ἔτει ἀπὸ Κτίσεως 3,701.

(2) Τὸ αὐτὸ ἔτος 3701.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

κορπίσθη. Ὁ Δημήτριος, περικυκλωθεὶς, διεξέφυγε τῶν ἐχθρῶν καὶ διεσώθη διὰ τῆς ἑαυτοῦ ἀνδρίας καὶ διὰ τῆς εὐτολμίας τοῦ νέου Πύῤῥου, βασιλέως τῆς Ἠπείρου, φίλου τότε καὶ συγκινδυνεύοντος, ὅςις εἰς τὸ μετέπειτα ἔγινε τόσον περισόητος.

Ὁ Δημήτριος ἔχασε τὰ στρατεύματά του, τὰ πλούτη του, τὰς ἐπαρχίας του, τέλος τὰ πάντα, ἐκτὸς τῆς ἐλπίδος, ἥτις ποτὲ δὲν τὸν ἐγκατέλιπε.

Μετὰ τὴν ἐν Ἰψῷ μάχην, οἱ νικηταὶ ἔκαμαν ὡρισμένην διανομὴν τῆς ἐπικρατείας τοῦ Ἀλεξάνδρου. Ὁ Πτολεμαῖος ἔλαβε τὴν Αἴγυπτον, τὴν Λιβύην, Ἀραβίαν καὶ Παλαισίνην· ὁ Κάσσανδρος, τὴν Μακεδονίαν καὶ Ἑλλάδα· ὁ Λυσίμαχος τὴν Θρᾴκην, τὸν Πόντον καὶ τὴν Βιθυνίαν· ὁ Σέλευκος ὅλην τὴν Ἀσίαν μέχρι τοῦ Ἰνδοῦ. Τὸ ἔσχατον τοῦτο Βασίλειον ἐπωνομάσθη Βασίλειον τῆς Συρίας, τοῦ ὁποίου ἡ Ἀντιόχεια ὑπῆρξε καθέδρα. Ὁ δὲ Δημήτριος, πλανώμενος καὶ παρακολουθούμενος ἀπὸ πιςάς τινας μαχητάς, ὑπῆγεν εἰς τὰς Ἀθήνας νὰ ζητήσῃ ἄσυλον. Οἱ Ἀθηναῖοι, οἵτινες τὸν εἶχαν θεοποιήσει πρότερον, νικητὴν ὄντα, τότε ἠττημένον, τὸν ἐθεώρουν ὡς φυγάδα οὐτισανόν. Ἐπὶ τῆς εὐπραγίας του, εἶχαν ἱδρύσει δωμὸν πρὸς τιμήν του· ἐπὶ δὲ τῆς δυσπραγίας του, ἤδη ἔκλεισαν εἰς αὐτὸν τὰς πύλας.

Ἀπὸ τῆς ἐν Ἰψῷ μάχης, ὁ Κάσσανδρος ἐδιοίκει ἡσύχως τὴν Μακεδονίαν, ἐξουσιάζων καὶ τὴν Ἑλλάδα. Διὰ νὰ κατασήσῃ δὲ τὰ δικαιώματά του ἀξιοσεβαςότερα πρὸς τοὺς Μακεδόνας, ἐνυμφεύθη τὴν Θεσσαλονίκην, ἀδελφὴν Ἀλεξάνδρου τοῦ Μεγάλου· καὶ οὕτω εὐνοούμενος ἀπὸ τὴν τύχην, δὲν εἶχε πλέον ἄλλους ἐχθροὺς, εἰμὴ τὰς ἐλέγχους τῆς συνειδήσεώς του. Τὸν ἐμίσουν, τὸν κατεφρόνουν, πλὴν τὸν ὑπήκουον. Θρύνος, κεκτημένος μὲ τόσα ἀνοσιουργήματα, δὲν ἔπρεπε νὰ ἦναι σερεός. Ὁ Κάσ-

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

σανδρος ἀπέθανεν, ἀφήσας τρεῖς υἱοὺς Φίλιππον, Ἀντίπατρον καὶ Ἀλέξανδρον. Ὁ Φίλιππος ὀλίγον ἐπέζησεν· οἱ δὲ δύο ἄλλοι ἀδελφοὶ διεφιλονείκουν τὸ σέμμα. Εἰς μάτην ἡ βασίλισσα Θεσσαλονίκη ἠθέλησε νὰ τοὺς φιλιώσῃ· οὗτοι ἔσπευσαν ἐπὶ τὰ ὅπλα. Ὁ Ἀντίπατρος, παροξυνθεὶς ἀπὸ τὰς ἐπιπλήξεις τῆς μητρὸς, τὴν ἐφόνευσε, καὶ ὁ φόνος οὗτος ἐπαναςάτησε τὸ πλεῖστον μέρος τῶν ὑπηκόων του. Πύρρος ὁ βασιλεὺς τῆς Ἠπείρου, κηρυχθεὶς ὑπὲρ τοῦ Ἀλεξάνδρου, εἰσέβαλεν εἰς τὴν Μακεδονίαν. Ὁ Ἀντίπατρος ἐχάθη· ὁ Ἀλέξανδρος ἀπέθανε μετ' ὀλίγον· ὥστε οὐδεμία ἀποφυὰς ὑπελείφθη ἐπὶ τῆς γῆς ἐκ τῆς οἰκογενείας τοῦ κατακτητοῦ τῆς Ἀσίας.

Ὁ θάνατος τοῦ Κασσάνδρου ἐνέδωκεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐλπίδας τινὰς ἐλευθερίας· ἀλλ' ἡ ἐνεργὸς φιλοδοξία τοῦ Δημητρίου δὲν ἄφησε νὰ τὰς χαρῇ. Ὁ ἡγεμὼν οὗτος ἐκθρονισθεὶς ἐφιλιώθη μὲ τὸν Σέλευκον, ὅςις τὸν ἔδωκε μεγάλην ἐξουσίαν ἐπὶ τῆς Ἀσίας, ἤγειρε στρατὸν, ἡτοίμασε ναυτικὸν, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, εἰσέβαλλεν εἰς τὴν Ἀττικὴν καὶ ἐκυρίευσε τὰς Ἀθήνας. Ὁ λαὸς ἐκαραδόκει ἐκδίκησιν καθ' ἑαυτοῦ, ἴσως οὐχὶ ἄδικον. Ὁ τρόμος ἐπεκράτει εἰς τὴν πόλιν· κατήντησε δὲ εἰς τὸ ἔπακρον, ὅταν οἱ πολῖται, συναθροισθέντες κατὰ προσαγὴν τοῦ βασιλέως εἰς τὸ θέατρον, ἐπερικυκλώθησαν ἀπὸ πληθὺν στρατιωτῶν ἐφωπλισμένων. Ὁ Δημήτριος, εὐχαριςηθεὶς, ὅτι ἐτιμώρησε τὴν χαμέρπειαν καὶ ἀχαριςίαν μὲ τρόμον μερικῶν ὡρῶν, τοὺς ἐσυγχώρησε.

Ἐστράτευσεν ἔπειτα κατὰ τῆς Πελοποννήσου, διὰ νὰ τὴν κυριεύσῃ· οἱ Σπαρτιᾶται ἀντεςάθησαν· ὁ δὲ προσβαλὼν, ἐνίκησε κατὰ κράτος τὸν βασιλέα Ἀρχίδαμον πλησίον τῆς Λακεδαίμονος. Ἡ ἀνδρία τῶν κατοίκων καὶ αἱ νεωςὶ εἰς τὴν Μακεδονίαν ταραχαὶ τὸν ἐμπόδισαν νὰ

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

κυριεύσῃ τῆς πόλιν. Ἀνέζευξε λοιπὸν καὶ κατ' ἐπιστροφὴν διῆλθε τὴν Ἑλλάδα, εἰσῆλθεν εἰς τὰς ἐπαρχίας τοῦ Ἀλεξάνδρου, διὰ νὰ τὸν ὑπερασπισθῇ ἐναντίον τοῦ Ἀντιπάτρου· ἀλλ' ὁ Πύῤῥος τὸν εἶχε προλάβει. Ὁ Ἀλέξανδρος νικητὴς τοῦ ἀδελφοῦ του, παρεχώρησε πολλὰς πόλεις εἰς τὸν Βασιλέα τῆς Ἠπείρου πρὸς ἀνταμοιβὴν τῆς παρ' αὐτοῦ βοηθείας, καὶ ἀπέκτησεν ἐντελῶς τὸ βασίλειόν του ὑπὸ τὴν ὑπεράσπισιν τοῦ Δημητρίου. Μὴ ἔχων δὲ πλέον ἀνάγκην βοηθείας, ἠθέλησε νὰ ἀπαλλαχθῇ ἀπὸ ἕνα ὑπερασπιστὴν ἐπίφοβον. Ὁ δὲ Δημήτριος, εἰδοποιηθεὶς τὴν συνωμοσίαν, τὸν ἐδολοφόνησε, καὶ ἀνηγόρευσεν ἑαυτὸν Βασιλέα τῆς Μακεδονίας. Ἡ αὔξησις αὕτη τῆς δυνάμεως ἐρέθισε τὴν ζηλοτυπίαν τοῦ Λυσιμάχου. ὅστις συλλέξας στρατὸν, εἰσέβαλεν εἰς τὴν Μακεδονίαν. Καὶ αὐτὸς ὁ Πύῤῥος, μὴ δυνηθεὶς νὰ φιλιωθῇ μετὰ τοῦ Δημητρίου, ἐκηρύχθη κατ' αὐτοῦ.

Εἴδομεν ἀνωτέρω, ὅτι ὁ βασιλεὺς τῆς Ἠπείρου εἶχε σώσει τὴν ζωὴν τοῦ Δημητρίου εἰς τὴν ἐν Ἰψῷ μάχην· πλὴν ἡ φιλοδοξία τῶν ἡγεμόνων σπανίως ἀκούει τὴν φωνὴν τῆς φιλίας καὶ τὴν τῆς εὐγνωμοσύνης. Ὑπὸ τὸ ὄνομα τῆς δόξης, τὸ συμφέρον συχνάκις ἐπέχει παρ' αὐτοῖς χώραν πασῶν τῶν ἀρετῶν. Ὁ Πύῤῥος ἦτον προωρισμένος διὰ τὰς τύχας τῶν μυθικῶν Ἡρώων. Αἱ καταιγίδες τῆς ζωῆς του ἤρχισαν ὁμοῦ μὲ τὴν γέννησίν του. Βρέφος ἀκόμη ἦτον, ὅταν ἅρπαξ τις ἐξεθρόνισε τὸν πατέρα του Αἰακίδην. Διαφυγὼν δὲ τὸ ξίφος τῶν ἀνταρτῶν, μετεκομίσθη εἰς τὴν Ἰλλυρίαν παρὰ τῷ βασιλεῖ Γλαυκίᾳ. Οὗτος ὁ μονάρχης, φοβούμενος τὴν ἐκδίκησιν τοῦ Κασσάνδρου, βασιλέως τῆς Μακεδονίας, ἠθέλησε νὰ παραδώσῃ τὸ ἀθῶον τοῦτο θῦμα. Τὸ νεαρὸν ὅμως βρέφος, ἀνατρεθὲν ἐκ τοῦ ἱματίου του, καὶ ὑπομειδιῶν καὶ περισαῖνον, ὡσὰν νὰ ἐννοοῦσέ τι, ἔκαμψεν αὐτὸν εἰς οἶ-

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

κτον, ὅστις καὶ τὸν ἔλαβεν ὑπὸ τὴν ὑπεράσπισίν του, τὸν ἀνέθρεψε· καὶ, ὅταν ὁ Πύῤῥος ἔφθασεν εἰς ἡλικίαν, μία φατρία πιστῶν ὑπηκόων τὸν ἀνεκάλεσεν εἰς τὴν Ἤπειρον· ὁ δὲ ἐπανελθὼν, ἀνέλαβε τὸν πατρικὸν θρόνον.

Μετὰ δέ τινας χρόνους, συνέβη νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Ἰλλυρίαν, προσκληθεὶς εἰς τοὺς γάμους ἑνὸς υἱοῦ τοῦ Γλαυκίου, καθ' ὃν καιρὸν οἱ Ἠπειρῶται ἀποστατήσαντες ἐκ νέου, ἔδωκαν τὸ σκῆπτρον εἰς τὸν Νεοπτόλεμον, θεῖον αὐτοῦ. Ὁ Πύῤῥος, ἀποζερηθεὶς οὕτω τῆς δυνάμεώς του, μετέβη εἰς τὴν Ἀσίαν. Τοῦτο ὑπῆρξε τὸ πρῶτον θέατρον τῆς δόξης του. Ἔκαμε τεράζια ἀνδρίας εἰς τὴν ἐν Ἰψῷ μάχην· ἐκεῖθεν δὲ μετέβη εἰς τὴν Αἴγυπτον. Ἡ φήμη του, τὸ πνεῦμά του, ἡ καλὴ συμπεριφορά του τὸν ἐφιλίωσαν μὲ τὸν βασιλέα καὶ τὴν βασίλισσαν Βερενίκην, ἥτις καὶ τὸν συνέζευξεν μὲ τὴν θυγατέρα της Ἀντιγόνην. Ὁ Πτολεμαῖος τὸν ἔδωκε ναυτικὸν καὶ πολεμεφόδια. Μὲ τὰς βοηθείας ταύτας, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ἤπειρον, ἐπροσβαλλε κατὰ τῶν ἀνταρτῶν καὶ συνεφώνησε συνθήκην μετὰ τοῦ Νεοπτολέμου, καθ' ἣν ἔπρεπε νὰ συμβασιλεύσωσιν ἀμφότεροι· πλὴν ἡ σύμβασις διήρκεσεν ὀλίγον. Ὁ ἄπιστος Νεοπτόλεμος, διαφθείρας ἀξιωματικούς τινας τοῦ Πύῤῥου, ἠθέλησε νὰ τὸν φαρμακεύσῃ. Ἡ Ἀντιγόνη ἀνακαλύψασα τὴν συνωμοσίαν, εἰδοποίησε τὸν σύζυγόν της. Ὁ δὲ Πύῤῥος, ὑποκρύπτων τὸ μῖσός του, διὰ νὰ προλάβῃ ἐπιτυχέστερον, προσεκάλεσε τὸν Νεοπτόλεμον εἰς συμπόσιον, τὸν ἐδολοφόνησε καὶ οὕτως ἔμεινε Μονάρχης τῆς Ἠπείρου.

Μετὰ μερικὸν καιρὸν, ἐξράτευσε κατὰ τῆς Μακεδονίας, καθὼς ἀνωτέρω εἴπομεν (1). Ἐπειδὴ δὲ ὁ Ἀλέξαν-

(1) Ἔτει ἀπὸ Κτίσεως ὃ,τιά

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ῥος καὶ Ἀντίπατρος εἶχαν τελευτήσει, ἐκήρυξε πόλεμον κατ' αὐτῆ τοῦ Δημητρίου, συζύγου τῆς ἀδελφῆς τε Δηϊδαμείας, τοῦ ὁποίου εἶχε σώσει τὴν ζωὴν, ἐκθέτων τὴν ἰδικήν του εἰς κίνδυνον.

Ἐν ᾧ δὲ οὗτος εἰσέβαλεν εἰς τὴν Μακεδονίαν, ὁ Δημήτριος ἐπ' ἄλλης ὁδοῦ εἰσέβαλεν εἰς τὴν Ἤπειρον, λεηλατῶν. Ἐν τοσούτῳ ὁ Πύῤῥος ἀπήντησε καὶ ἄλλην Μακεδονικὴν στρατιὰν ἀπὸ τὸν Πάντευχον, ὅτις ἐφημίζετο ὡς εἷς τῶν κρατίστων Στρατηγῶν τῆς Ἑλλάδος. Ἡ μάχη ὑπῆρξεν αἱματηρὰ καὶ ἐπὶ πολὺ ἀμῥιῤῥεπής. Ἐν δὲ τῷ μέσῳ τῆς συῤῥάξεως, ὁ Πάντευχος προκαλῶν τὸν βασιλέα τῆς Ἠπείρου, τὸν ἐζήτει καὶ τὸν ἐνεκάλει μεγαλοφώνως. Ὁ Πύῤῥος, σπεύσας εἰς ἀπάντησίν του, ἐμονομάχησε ῥωμαλεώτατα, ἔλαβεν ἐλαφρὰν πληγὴν, καὶ κατέςρεψε τὸν ἐχθρόν του. Ἡ πτῶσις αὐτοῦ ἐπέφερε τὴν τροπὴν τῶν Μακεδόνων. Ἡ νίκη αὕτη ηὔξησε παραπολὺ τὴν φήμην τοῦ Πύῤῥου. Ἔλεγον, ὅτι ὡμοίαζε τὸν Ἀλέξανδρον κατὰ τὴν μεγαλόνοιαν, κατὰ τὴν μορφὴν καὶ κατὰ τὴν τόλμην, ἐνῷ οἱ ἄλλοι βασιλεῖς δὲν ἐμιμοῦντο τὸν ἥρωα τοῦτον, εἰμὴ κατὰ τὴν πολυτέλειαν, τὰς σωματοφυλακὰς καὶ τὴν κομποφάνειαν.

Ὁ νέος οὗτος μαχητὴς ἐλατρεύετο ἀπὸ τοὺς στρατιώτας του, ἀπονέμων μετριοφρόνως εἰς αὐτοὺς τὴν δόξαν του. Μαθὼν, ὅτι τὸν ἐπωνόμαζον Ἀετὸν τῆς Ἠπείρου, εἶπε πρὸς αὐτούς· « Ἐὰν ἐγὼ ἦμαι ἀετὸς, σεῖς » εἶσθε πτέρυγές μου, καθότι τὰ ὅπλα σας μὲ ὕψωσαν » τόσον ὑψηλά. » Ἡ πραότης του παρωμοίαζε τὴν ἀνδρίαν του. Ἔφεραν μίαν ἡμέραν ἐνώπιόν του νέους τινὰς ἀξιωματικοὺς, οἵτινες εἰς ἓν συμπόσιον εἶχαν ἐκζομίσει ὕβρεις κατ' αὐτοῦ· ὁ δὲ ἐρωτήσας αὐτοὺς, ἐὰν τῷ ὄντι ἐπρόφεραν τοιούτους ἀδιακρίτους λόγους· « Ναὶ, κύριε! » ἀπεκρίθη εἷς ἐξ αὐτῶν· καὶ ἠθέλαμεν εἰπεῖ περισσότε-

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

» ρα, ἐὰν εἴχαμεν καὶ ἄλλον οἶνον.» Ἐγέλασε διὰ τὴν ἀξιότητα ταύτην καὶ τοὺς ἐσυγχώρησεν.

Εὐχαριζούμενος ὁ Πύῤῥος διὰ τὸν θριαμβόν του καὶ δι' ὅσας ὠφελείας τὸν ἐπροσφερεν ὁ Δημήτριος, συνεφώνησεν ἀναχωχὴν μετ' αὐτοῦ. Ἐκ τούτου ἤθελεν ἐπακολουθήσει καὶ ἡ εἰρήνη, ἐὰν ὁ Δημήτριος δὲν ἔδιδε νέαν αἰτίαν διαφορᾶς. Ὁ βασιλεὺς τῆς Ἠπείρου εἶχε νυμφευθῆ τὴν Λάνασσαν, θυγατέρα τοῦ Ἀγαθοκλέους, τυράννου τῶν Συρακουσῶν, ἥτις ἔσχε προῖκα τὴν νῆσον Κέρκυραν. Ἡ Λάνασσα αὕτη δυσαρεσκουμένη πρὸς τὴν διαγωγὴν τοῦ Πύῤῥου, ὅστις ἐπρόσφερεν ἄλλας γυναῖκας, ἀπεχώρησεν εἰς τὴν Κέρκυραν, καὶ συνεννοήθη κρυφίως μετὰ τοῦ Δημητρίου, ὅστις ἁρπάσας τὴν ἐνυμφεύθη. Ὁ Πύῤῥος παροξυνθεὶς, εἰσέβαλεν ἐκ νέου εἰς τὴν Μακεδονίαν· συγχρόνως δὲ καὶ ὁ Λυσίμαχος ἀλλαχόθεν. Ὁ Δημήτριος ἐξεστράτευσε κατ' αὐτοῦ· ὅλως ὅμως ὁ στρατός του ἀποστατήσας, μετέβη εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ Πύῤῥου. Ἐγκαταλελειμμένος ἀπὸ τὰ στρατεύματά του, περικυκλωμένος ἀπὸ ἐχθρούς, ὁ Δημήτριος, δευτέραν φορὰν ξερημένος τῶν ἐπαρχιῶν του, διεσώθη μὲ ἱμάτια βοσκοῦ, καὶ ἐζήτησε νέαν τύχην εἰς τὴν Ἀσίαν. Ὁ Σέλευκος καὶ Πτολεμαῖος τὸν παρεχώρησαν τὴν Φοινίκην καὶ Κιλικίαν. Ἀλλ' ὁ ἀκατάστατος Δημήτριος, ἀπομακρυνθεὶς καὶ πάλιν ἀπὸ τὰς πλουσίας ἐκείνας ἐπαρχίας, διὰ νὰ ἀποκτήσῃ ἀνωφελεῖς κατακτήσεις, ὑπέπεσε τέλος ὑπὸ τὰ ὅπλα τοῦ Σελεύκου. Τὰ στρατεύματά του διεσκορπίσθησαν· ὁ δὲ πλανηθεὶς μερικὸν καιρὸν εἰς τὰ ὄρη, ἠναγκάσθη νὰ παραδοθῇ εἰς τὴν διάκρισιν τῶν ἐχθρῶν του, καὶ ὁ Σέλευκος τὸν ἐκράτησεν εἰς ἓν φρούριον, ὅπου ἡ ἀσωτεία ἔθεσε τέλος εἰς τὴν ζωήν του

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

Ὁ Πύρρος, νικητὴς, δὲν ἠθέλησε νὰ δώσῃ καιρὸν εἰς τὴν φατρίαν τοῦ Δημητρίου νὰ ἀνεγερθῇ. Διαμοιράσας δὲ τὴν Μακεδονίαν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ Λυσιμάχου, ὑπῆγεν εἰς τὰς Ἀθήνας, ὅπου εὗρε τὰς πύλας ἠνεῳγμένας.

Οἱ Ἀθηναῖοι ἀπέδωκαν εἰς αὐτὸν μεγάλας τιμάς· ὁ δὲ πρὸς εὐγνωμοσύνην τῆς καλῆς ὑποδοχῆς των, ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς φρόνιμον συμβουλὴν τοῦ νὰ μὴ δέχωνται εἰς τὴν πόλιν των κανένα βασιλέα, οὔτε αὐτόν.

Ἐκεῖθεν δὲ ἐπανελθὼν εἰς τὴν Μακεδονίαν, εὗρε τὰ πάντα εἰς ἀναβρασμόν. Οἱ Μακεδόνες ἐνόμιζον ἑαυτοὺς ἐξευτελισμένους, διότι ὑπήκουον εἰς βασιλέα τῆς Ἠπείρου, ὅστις ὑπῆρξέ ποτε ὑποτελὴς τῶν ἡγεμόνων των. Ὁ Λυσίμαχος, ἁρπάσας τὴν εὐκαιρίαν ταύτην, καὶ ἐπαναστήσας ὅλον τὸ ἔθνος, ἠνάγκασε τὸν Πύρρον νὰ περιορισθῇ εἰς τὸ βασίλειόν του. Μόνον μερικαὶ πόλεις παρεχωρήθησαν εἰς αὐτὸν, ἐφ' οἷς καὶ ἔκλεισεν εἰρήνην.

Ἀνὴρ φύσει θερμουργὸς καὶ μεγαλοπράγμων, ὁ Πύρρος δὲν ἐδύνατο πολὺν καιρὸν νὰ κατέχῃ ἑαυτὸν ἐντὸς τῶν στενῶν ὁρίων μικροτάτου βασιλείου. Ἡ τύχη τὸν ἔδωκεν ἐντὸς ὀλίγου εὐκαιρίαν, νὰ μετατρέψῃ τὰ ὅπλα του εἰς τὴν Ἰταλίαν. Μᾶλλον ἐπτοημένος πρὸς τὴν δόξαν παρὰ πρὸς τοὺς κινδύνους τοῦ ἐπιχειρήματος, ἐπετάχυνε τὰ βήματά του, χωρὶς νὰ διστάσῃ. Οἱ κάτοικοι τοῦ Τάραντος, πολεμοῦντες τότε τοὺς Ῥωμαίους, μετὰ τῶν Λευκανῶν καὶ Σαυνετῶν, προσεκάλεσαν τὸν βασιλέα τῆς Ἠπείρου εἰς βοήθειάν των, ὅστις ἀπεδέχθη τὴν πρόσκλησιν ἀσμένως.

Εἷς τῶν εὐνοουμένων του, ὀνόματι Κινέας, ὑπουργὸς ἐπιδέξιος καὶ ἔμφρων, εἰς μάτην ἀνθιστάμενος εἰς τὸ σχέδιον τοῦτο, ἐπεδείκνυεν ὅλας τὰς δυσκολίας, καὶ ἠρώτα, ποῖόν τι ὄφελος ἐδύναντο νὰ ἔχωσιν ἀπὸ τόσον ἐπικίνδυνον πόλεμον εἰς τόσον μεμακρυσμένον τόπον.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
"Σωσίμαδια" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

» Πῶς; τὸν ἀπεκρίθη ὁ Πύῤῥος. Δὲν βλέπεις, ὅτι, ἀφοῦ
» ἅπαξ οἱ Ῥωμαῖοι ἡττηθῶσι, τίποτε δὲν θὰ μᾶς ἀντι-
» σταθῇ, καὶ ὅτι θέλομεν γίνῃ κύριοι τῆς Ἰταλίας; Ἔξω,
» ἀπεκρίθη ὁ Κινέας. Μετὰ τὴν κατάκτησιν τῆς Ἰτα-
» λίας τί θέλεις κάμει; Ἡ Σικελία εἶναι διῃρημένη, εἶ-
» πεν ὁ Βασιλεύς· ὅθεν εὐκόλως θέλομεν τὴν κυριεύσει.
» Τοῦτο ἆρά γε θέλει εἶναι τὸ πέρας τοῦ πολέμου; Ὄχι,
» θὰ μεταβῶμεν εἰς τὴν Ἀφρικήν. Ἡ Καρχηδὼν μόλις
» ἀνθίσταται πρὸς τὸν Ἀγαθοκλέα· ἡμεῖς δὲ θέλομεν τὴν
» κατατροπώσει εὐκόλως. Βλέπω, εἶπεν ὁ Κινέας, ὅτι
» μὲ τόσην δύναμιν θέλεις ἐπανέλθῃ νὰ κυριεύσῃς τὴν
» Μακεδονίαν καὶ ὅλην τὴν Ἑλλάδα· πλὴν ἔπειτα τί θέ-
» λομεν κάμει; Τότε, φίλτατέ μοι Κινέα! θέλομεν ἡσυ-
» χάσει, καὶ θέλομεν διάγει εἰς συμπόσια καὶ ἡδονάς.
» Διατί δὲν ἀρχίζεις ἀπὸ τώρας ἀπεκρίθη ὁ Κινέας· δι-
» ατί νὰ διέλθῃς τόσους κινδύνους; νὰ κατασήσῃς τό-
» σους δυσχερεῖς, νὰ χύσῃς τόσον αἷμα, διὰ νὰ τρέξῃς,
» διὰ τόσων σχοινοτενῶν καὶ ἀβεβαίων ὁδῶν, εἰς τὸν σκο-
» πὸν, τὸν ὁποῖον ἠμπορεῖς νὰ φθάσῃς ἀπόνως τὴν σή-
» μερον; »

Ἡ φιλοδοξία δὲν δύναται νὰ ἐννοήσῃ τὴν διάλεκτον τῆς σοφίας. Ὁ Πύῤῥος ἐξεσράτευσε καὶ ἀπέβη εἰς τὴν Ἰταλίαν. Ἡ φήμη τῶν ἀνδραγαθημάτων του εἶχε προηγηθῇ, καὶ ηὔξησε τὰς δυνάμεις του. Πρὶν νὰ πολεμήσῃ, ἐπροόδαλεν εἰς τοὺς Ῥωμαίους, ἂν τὸν δέχωνται μεσίτην περὶ συμβιβασμοῦ. Ὁ Ὕπατος Λαιβῖνος ἀπεκρίθη, ὅτι οἱ Ῥωμαῖοι οὔτε ὡς διαλλακτὴν τὸν ἀποδέχονται, οὔτε ὡς ἐχθρὸν τὸν φοβοῦνται. Οἱ σρατοὶ ἐπροχώρησαν καὶ ἐντὸς ὀλίγου ἔγιναν ἀντιπρόσωποι. Ὁ Πύῤῥος πλησιάσας εἰς τὸ σρατόπεδον καὶ κατιδὼν τὴν τάξιν τῶν Ῥωμαίων, εἶπεν· « Ὁ σρατὸς εἶναι βάρβαρος, πλὴν ὄχι καὶ
» ἡ τάξις. Ἂς ἰδῶμεν καὶ ἐκ τῆς πείρας. »

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Δημόσια και Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

Πώποτε ἡ ἀνδρία του δὲν εἶχεν ἀπαντήσει ἀνταγωνιστὰς φοβερωτέρους. Ἡ ἰσχυρογνωμία του ἐξισοῦτο μὲ τὴν τόλμην του. Ἐπτάκις ἐφώρμησε κατ' αὐτῶν. Τέλος οἱ ἐλέφαντές του, μέχρι τότε ἄγνωστοι εἰς τὴν Ἰταλίαν, κατέσπασαν τὰς τάξεις τῶν Ῥωμαίων καὶ τοὺς ἔτρεψαν εἰς φυγήν.

Μετὰ τὴν νίκην ταύτην ἔστειλε τὸν Κινέαν εἰς τὴν Ῥώμην, διὰ νὰ προβάλῃ εἰρήνην· ἀλλ' ὁ Ἄππιος Κλαύδιος κατέπεισε τὴν Σύγκλητον νὰ τὴν ἀποῤῥίψῃ. Ὁ Κινέας, τεθαμβημένος πρὸς τὴν ἀξιοπρέπειαν τῆς Συγκλήτου ταύτης, εἶπε πρὸς τὸν Πύῤῥον, ὅτι ἐνόμιζε, πῶς εὑρίσκεται εἰς ὁμήγυριν βασιλέων. Οἱ Ῥωμαῖοι ἔξειλαν τὸν Φαβρίκιον πρὸς τὸν βασιλέα τῆς Ἠπείρου, διὰ νὰ τὸν ἀναγκάσωσι νὰ ἀποχωρήσῃ. Ὁ Πύῤῥος ἠθέλησε νὰ τὸν κερδίσῃ μὲ δῶρα· ἀλλ' ὁ ἀγέρωχος Ῥωμαῖος ἀπεκρίθη· « Σὺ μὲν φύλαξον τὸ χρυσίον σου, ἐγὼ δὲ τὴν » πενίαν καὶ ἀρετήν μου. »

Ἡ ἑπομένη ἐκστρατεία ἤρχισεν ἀπὸ πρᾶξίν τινα γενναιότητος. Ὁ ἰατρὸς τοῦ Πύῤῥου, ἐπιβουλεύσας νὰ τὸν φαρμακεύσῃ, εἰδοποίησε τοὺς Ῥωμαίους. Ὁ δὲ Φαβρίκιος στρατηγὸς αὐτῶν, ἔγραψε πρὸς τὸν βασιλέα εἰδοποιῶν τὴν ἐπιβουλήν. Ὁ Πύῤῥος, καταυνχθεὶς πρὸς τὴν γενναιότητα ταύτην, ἀπέστειλε τοὺς αἰχμαλώτους χωρὶς λύτρα, καὶ ἐπρόβαλε πάλιν εἰρήνην, ἥτις πάλιν ἀπεῤῥίφθη.

Συνεκρότησεν ἐντὸς ὀλίγου μεγάλην μάχην μὲ τοὺς Ῥωμαίους πέρι τὸ Ἄσκυλον. Ἡ νὺξ διεχώρισε τοὺς δύο στρατοὺς χωρὶς κρίσιμον ἔκβασιν. Ὁ Πύῤῥος, κατέχων τῇ ἐπαύριον τὸ πεδίον τῆς μάχης, ἐφάνη νικητής· ἀλλ' εἶπεν αὐτὸς ὁ ἴδιος εἰς τοὺς συγχαιρομένους· « Ἄλλη » μία τοιαύτη νίκη θέλει μᾶς ἀπολέσει. » Ἡ δυσκολία τοῦ πολέμου τούτου καὶ αἱ εὐκολώτεραι ὠφέλειαι, τὰς ὁ-

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ποίας ἤλπιζε στρατεύων κατὰ τῆς Σικελίας, τὸν ἔκαμε νὰ τὸ ἐπιχειρισθῇ. Ἄφησε φρουρὰν εἰς τὸν Τάραντα, καὶ ἀπέβη εἰς τὴν νῆσον μὲ τριάκοντα χιλιάδας. Νικήσας εἰς πολλὰς προσβολὰς τοὺς Καρχηδονίους καὶ Μαμερτίνους, ἐκυρίευσε τὸν τόπον, καὶ ἐνόμισε κατ' ἀρχὰς, ὅτι τόσον καλῶς ἦτον στερεωμένος, ὥστε ἔδωκε τὸν θρόνον τῆς Σικελίας εἰς τὸν υἱόν του Ἕλενον. Αἱ κατακτήσεις καὶ ἡ εὐρύροια τῆς τύχης του μετήλλαξε τὸν χαρακτῆρά του. Ὁ ἡγεμὼν οὗτος, τόσον πρᾶος εἰς τὴν Ἤπειρον, ἐφαίνετο εἰς τὴν Σικελίαν ὡς τύραννος. Αἱ ἀδικίαι του παρήγαγον τὰ συνήθη ἀποτελέσματα, δηλαδὴ ἀσεις. Ἐντὸς ὀλίγου οἱ Σαυνῖται καὶ Ταραντῖνοι, διαζόμενοι ἀπὸ τὴν Ῥώμην, τὸν ἐξώρκισαν νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν Ἰταλίαν. Ὅταν ἐξῆλθε τῆς Σικελίας, οἱ Καρχηδόνιοι καὶ Μαμερτῖνοι τοῦ ἀπέκτειναν πολλοὺς ἀνθρώπους εἰς τὴν ἀποχώρησίν του. Ἀκαταπαύστως ἀκροβολιζόμενος παρ' αὐτῶν, ἔσωσε μίαν ἡμέραν τὴν ζωήν του διὰ τῆς ἰσχύος του, σχίσας εἰς δύο μὲ τὸ ξίφος του ἕνα Καρχηδόνιον, ὅστις εἶχεν ἤδη ἐπανατεταμένον τὸ ξίφος ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς του.

Φθάσας εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἐστράτευσε κατὰ τῶν Ῥωμαίων, καὶ τοὺς ἀπήντησε περὶ τὴν πόλιν Βενέβεντον, εἰς θέσιν ἰσχυράν (1). Ὁ Μάνιος Κούριος ἐστρατήγει. Τὰ δύο στρατεύματα ἐπροσβαλαν μανιωδῶς. Ἡ ἡμέρα αὕτη ὑπῆρξεν ὀλεθρία εἰς τὸν Πύρρον· οἱ ἐλέφαντές τε πληγωμένοι ἀπὸ τὰ βέλη τῶν ἐχθρῶν, στρέφοντες ἐπροξένουν ἀταξίαν εἰς τὰς τάξεις του. Ἡ σφαγὴ ἔγινε μεγάλη, καὶ ἡ νίκη τῶν Ῥωμαίων ἐντελής. Ὁ Πύρρος, ἀποφευσθεὶς τῶν ἐλπίδων, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ἤπειρον,

(1) Ἔτει ἀπὸ Κτίσεως 3750.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

μόνον μὲ ὀκτὼ χιλιάδας.

Λέγουν, ὅτι ἀποπλέων ἐκ τῆς Σικελίας, εἶπεν· « Οἵαν » Ῥωμαίοις καὶ Καρχηδονίοις ἀπολείπομεν παλαίςραν! » (1). Ἡ εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ τὴν νῆσον ταύτην ἐκστρατεία του διήρκεσεν ἓξ ἔτη. Εἰς τὸ διάστημα τοῦ καιροῦ τούτου, νέος δεσπότης ἐκυρίευσε τὴν Μακεδονίαν. Ὁ Λυσίμαχος, ἠττηθεὶς καὶ φονευθεὶς εἰς μίαν μάχην κατὰ τοῦ Σελεύκου, ἄφισε τὴν Θρᾴκην καὶ Μακεδονίαν εἰς τὴν θέλησιν τοῦ νικητοῦ.

Ὁ δὲ Σέλευκος, φθάσας εἰς τὴν καθέδραν τῶν νέων αὐτοῦ ἐπαρχιῶν, ἐνόμιζεν ἑαυτὸν ἐξησφαλισμένον. Πτολεμαῖος ὁ Κεραυνὸς, φυγὰς ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον, καὶ κατευεργετημένος ἀπὸ τὸν Σέλευκον, ἐδολοφόνησε τὸν εὐεργέτην του ἀγενῶς, καὶ ἔθεσε πέρας διὰ τῆς ἀπιςίας ταύτης εἰς τὴν ζωὴν τοῦ μεγάλου καὶ ἐσχάτου τῶν ςρατηγῶν τοῦ Ἀλεξάνδρου.

Ἡ ἐπιθυμία τοῦ νὰ βασιλεύῃ, ἥτις τὸν ἐκίνησεν εἰς τοῦτο τὸ ἀνόσιον ἔργον, ἀπήντα εἰσέτι καὶ ἄλλα ἐμπόδια, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἀπηλλάχθη μὲ νέαν κακουργίαν. Ἀρσινόη ἡ ἀδελφή του, χήρα τοῦ Λυσιμάχου, εἶχε κηρυχθῇ Βασίλισσα. Ὁ ἄπιςος Κεραυνὸς, ἀπατῶν αὐτὴν μὲ προσποιητὴν φιλίαν, τὴν ἐνυμφεύθη· καὶ, καθὼς εἶδεν ἑαυτὸν κύριον τοῦ ὑποκειμένου της, ὁ βάρβαρος ἐδολοφόνησεν αὐτὴν καὶ τὰ τέκνα της. Τότε, ἀπαλλαχθεὶς ἀπὸ ὅλους τοὺς ἀνταγωνιςὰς, ἀνηγορεύθη Βασιλεὺς τῆς Θρᾴκης καὶ Μακεδονίας. Ὁ οὐρανὸς ὅμως δὲν τὸν ἐσυγχώρησε, νὰ χαρῇ πολὺν καιρὸν τὸν καρπὸν τῶν σκληροτήτων αὐτῶν. Ἀναρίθμητος στρατὸς Γαλατῶν, ἐξορμηθέντων ἀπὸ τὰς

(1) Ὁποῖον πεδίον μάχης ἀφίνομεν εἰς τοὺς Ῥωμαίους καὶ Καρχηδονίους.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ὄχθας τοῦ Ὠκεανοῦ, διαβὰς τὴν Γερμανίαν καὶ Παγγονίαν, εἰσέβαλεν εἰς τὴν Μακεδονίαν ὑπὸ τὸν Βέλγιον. Ὁ Κεραυνὸς τυφλωμένος, ὡς ὅλοι οἱ ἡγεμόνες τὴν ἡμέραν τῆς καταστροφῆς των, ἀπέρριψε τὴν βοήθειαν τῶν Δαρδανίων, καὶ τὰ περὶ εἰρήνης προβλήματα τῶν Γαλατῶν, οἵτινες ἤθελον μόνον φόρον, καὶ ἐπὶ κεφαλῆς μικρὰ κράτος ἐπρόσβαλε τοὺς βαρβάρους, οἵτινες τὸν ἐπερικύκλωσαν, τὸν ἐφόνευσαν, ἔτρεψαν εἰς φυγὴν τὰ στρατεύματά του, καὶ ἐλήϊσαν τὰς ἐπαρχίας του. Εἰς τὴν κρίσιμον ταύτην περίστασιν, κράτηγός τις Μακεδών, ὀνόματι Σωσθένης, ἀνέβη ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τοῦ θρόνου, καὶ ἐφάνη διὰ τῆς τόλμης του ἄξιος νὰ ἀναβῇ· ὑφήρπασε τὺς βαρβάρους ἀτάκτως ὄντας ἐκ τῆς νίκης, ἔκαμε μεγάλην σφαγὴν καὶ τοὺς ἐδίωξεν ἐκ τῆς Μακεδονίας.

Μετ' ὀλίγον ἄλλο κύμα Γαλατῶν, ὑπὸ τὸν Βρέννον, εἰσέβαλε πάλιν εἰς τὴν ἐπαρχίαν ταύτην, καὶ ἐθριάμβευσε κατὰ τῆς ἀνδρίας τοῦ Σωσθένους, ὅστις ἐχάθη εἰς μίαν μάχην. Ὁ Βρέννος ἐκράτευσε κατὰ τῆς Θεσσαλίας· αἱ Θερμοπῦλαι τὸν ἐσταμάτησαν ὀλίγον· διελθὼν δὲ τὸν ζενωπόν, ἐκράτευσε πρὸς τοὺς Δελφοὺς, μὲ σκοπὸν νὰ συλήσῃ τὸν ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, λέγων ἀλαζονικῶς, ὅτι καὶ οἱ Θεοὶ τῶν Ἑλλήνων ἐχρεώζουν φόρον εἰς αὐτόν.

Ἤδη δὲ πλησιάζοντος αὐτῦ, τρομερὸς σεισμὸς, κατακρέφων τὰ δένδρα, σχίζων τὺς βράχυς, ἀνοίγων ἀβύσσους ὑπὸ τὰ βήματά των, διέσπειρε φόβον καὶ ἔκπληξιν εἰς τοὺς βαρβάρους. Τὸ φαινόμενον τοῦτο, ὅπερ ἡ μωροπιζία ἐξέλαβεν ὡς θαῦμα, ἀνεψύχωσε τὴν ἀνδρίαν τῶν Ἑλλήνων, οἵτινες βλέποντες ἑαυτοὺς βοηθουμένους ἀπὸ τοὺς θεοὺς, ἔσπευσαν πανταχόθεν, ὥρμησαν ἐναντίον τῶν Γαλατῶν, καὶ κατεξωλόθρευσαν τὸ πλεῖσον μέρος. Οἱ δὲ λοιποὶ ἀναχωρήσαντες ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, καὶ ζητοῦντες ἄλλην

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ιστορική Εθνολογική Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

τύχην εἰς τὴν Ἀσίαν, καθιδρύθησαν εἰς ἐπαρχίαν τινὰ, μετονομασθεῖσαν Γαλατείαν. Ὁ δὲ Βρέννος, ἐξασφαλίσας τὴν ἀποχώρησίν των, καὶ μὴ δυνάμενος νὰ ἐπιζήσῃ μετὰ τὴν ἧτταν, ἐφονεύθη.

Ἡ Μακεδονία, μόλις ἀπηλλαγμένη ἀπὸ τὴν μάστιγα ταύτην, ἔγινεν ἀντικείμενον νέου πολέμου μεταξὺ τοῦ Ἀντιόχου, διαδόχου τοῦ Σελεύκου καὶ τοῦ Ἀντιγόνου, υἱοῦ Δημητρίου τοῦ Πολιορκητοῦ, ὅστις τυχάνων τότε εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐπρόσβαλε τὸν ἀντίπαλόν του, καὶ ἐκυρίευσε τὸ βασίλειον. Ὁ βασιλεὺς τῆς Βιθυνίας ἐκηρύχθη ὑπὲρ αὐτοῦ. Ὁ Ἀντίοχος ἐπρόσβαλε τὸν βασιλέα τῆς Βιθυνίας· ὁ Ἀντίγονος ἔσπευσεν εἰς βοήθειαν τοῦ πρώτου, καὶ ὁ ἀγὼν οὗτος ἐτελείωσε διὰ συνθήκης, ἥτις εἰς τὸν Ἀντίοχον ἔδιδεν ὅλην τὴν Ἀσίαν, καὶ εἰς τὸν Ἀντίγονον ἄφινε τὴν Μακεδονίαν.

Τοιαύτη ἦτον ἡ κατάστασις τῆς ἐπικρατείας ταύτης, ὅταν ὁ Πύρρος ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Οὔτε οἱ κόποι οὔτε αἱ ἀποτυχίαι δὲν ἐδυνήθησαν νὰ καταδαμάσωσι τὴν φιλοδοξίαν του. Ἐπιχειρίσας λοιπὸν νὰ ἐκθρονίσῃ τὸν Ἀντίγονον, εἰσέβαλεν εἰς τὰς ἐπαρχίας του, καὶ ἐκέρδισε μεγάλην νίκην. Ὁ Ἀντίγονος, πρὶν νὰ τραπῇ εἰς φυγήν, ἀντεστάθη ἐπὶ πολύ. Ἓν τάγμα Γαλατῶν, μεμισθωμένον παρ' αὐτοῦ, ἀντεστάθμισε τὴν τύχην, καὶ ἀντέξησεν εἰς τὰς δυνάμεις τοῦ Πύρρου πεισματωδεστάτην τόλμην.

Ὁ ἡγεμὼν οὗτος, ἀγέρωχος, διότι ἐνίκησεν ἀνθρώπους, τῶν ὁποίων τὸ ὄνομα διέδιδε τότε φρίκην εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ Ἀσίαν, ἔστησε τρόπαιον εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἀθηνᾶς, μὲ τὴν ἑξῆς ἐπιγραφήν. « Ὁ Πύρρος νικήσας » εἰς μάχην ἐκ τοῦ συγκόδην τοὺς καταδαμάζους Γα- » λάτας, ἀφιέρωσεν εἰς τὴν Ἀθηνᾶν τὰς ἀσπίδας ταύ- » τας, λάφυρα τοῦ πολέμου. Δὲν εἶναι ἀσυμβίβαστον φι-

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ηλεκτρονική Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

» ὁτι τοὺς ἐνίκησε, καθότι ἡ ἀνδρία εἶναι κληρονομία εἰς » τὴν γενεὰν τῶν Αἰακιδῶν. »

Ὁ βασιλεὺς τῆς Ἠπείρου, καί τοι ἐπιδέξιος εἰς τὴν τέχνην τοῦ νικᾶν, δὲν ἔξευρεν ὅμως νὰ ὠφελῆται ἀπὸ τὰς νίκας, ἀλλ' ἐζήτει ἁπλῶς μᾶλλον νέαν δόξαν, παρὰ νέας κατακτήσεις. Ἀντὶ νὰ καταδιώξῃ τὸν Ἀντίγονον, διὰ νὰ καταστήσῃ ἐντελῆ τὴν νίκην, καὶ νὰ ἑνώσῃ τὴν Μακεδονίαν εἰς τὰς ἐπαρχίας του, παρεσύρθη εἰς πόλεμον κατὰ τῆς Λακεδαίμονος. Ὁ πόλεμος οὗτος, ὅςις δὲν ἐπροσφέρεν εἰς αὐτὸν ἄλλο ὄφελος εἰμὴ τὴν ἐλπίδα τοῦ νὰ θριαμβεύσῃ κατὰ τῶν περιφημοτάτων διὰ τὴν ἀνδρίαν Σπαρτιατῶν, ἐξέθετε τὸ βασίλειόν του εἰς τὰς εἰσβολὰς τῶν Μακεδόνων· ἀλλὰ πᾶς νέος ἐχθρὸς ἦτον διὰ τὸν Πύρρον δέλεαρ ἐπαρωγόν. Κλεώνυμος, ὁ βασιλεὺς τῆς Σπάρτης, ἦτον μισητὸς εἰς τοὺς συμπολίτας του, οἵτινες ἐπαναστάτησαν ἐξ αἰτίας τῶν ἀδικιῶν του, καὶ τὸν ἠνάγκασαν νὰ καταβῇ ἀπὸ τὸν θρόνον. Ὁ σύναρχός του Ἄρεως πρᾶος, συνετὸς καὶ ἀνδρεῖος ἦτον ἀξιαγάπητος. Ὁ Κλεώνυμος ἔπαθε κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν νέαν τινὰ ὕβριν, ἥτις παρώξυνεν εἰς τὸ ἔπακρον τὸ ὀξύθυμον ἦθός του. Χελιδονὶς, ἡ σύζυγός του, διεζεύχθη αὐτὸν, διὰ νὰ εὐχαριςήσῃ τὸ πρὸς τὸν Ἀκρότατον, υἱὸν τοῦ βασιλέως Ἀρέως, πάθος αὐτῆς. Ἡ διπλῆ αὕτη ὕβρις ἔδυσεν εἰς τὴν καρδίαν τοῦ Κλεωνύμου κάθε εὐγενὲς αἴσθημα· ἀποφασισμένος δὲ νὰ προδώσῃ τὴν πατρίδα του, διὰ νὰ ἐκδικηθῇ, ἔτρεξεν εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ Πύρρου, καὶ κατέπεισε τὸν Ἄνακτα τοῦτον νὰ τὸν ἐκδικήσῃ, καὶ νὰ τὸν ἀποκαταςήσῃ εἰς τὸ βασίλειόν του.

Ὁ βασιλεὺς τῆς Ἠπείρου, πάντοτε ἄξιος τοῦ ἐπωνύμου, ὅπερ οἱ στρατιῶταί του ἔδιδον εἰς αὐτὸν, εἰσέβαλεν εἰς τὴν Πελοπόννησον μὲ ταχύτητα αὐτοῦ, ὅπου δὲν ἦτον καμμία προετοιμασία εἰς ἀπόκρουσιν τόσον ἀπροσδο-

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

κήτου προσβολῆς. Ὁ τρόμος προηγεῖτο τοῦ Πύῤῥου. Ἔ-
στειλάν εἰς αὐτὸν πρέσβεις, διὰ νὰ διαπραγματευθῶσιν ο
δὲ τοὺς διασκέδασε μὲ μηδενικὰς ἀποκρίσεις· ἐξηκολού-
θησε τὴν πορείαν του, καὶ ἔφθασεν εἰς τὰς πύλας τῆς
Σπάρτης ἀνεμποδίζως. Οἱ Σπαρτιᾶται ἐκπεπληγμένοι,
νομίζοντες τὴν καταῤῥυφὴν των βεβαίαν, καὶ μὴ ἐλπίζον-
τες ἄλλο παρὰ θάνατον, ἤθελον νὰ ςείλωσι τὰς γυναῖ-
κας καὶ τὰ τέκνα των εἰς τὴν νῆσον Κρήτην. Ἤδη ἡ
Γερουσία ἔμελλε νὰ δώσῃ ψήφισμα τῆς ἀποχωρήσεώς
των· ἀλλ' ἐξαίφνης, γυνή τις Λάκαινα, ὀνόματι Ἀρχιδα-
μία, ἐπιφαίνεται εἰς τὴν ὁμήγυριν, τὸ ξίφος εἰς τὰς χεῖ-
ρας, καὶ λέγει ἐπ' ὀνόματι τῶν γυναικῶν τὰ ἑξῆς· « Σχί-
» σατε τὸ ὑβριςικὸν τοῦτο ψήφισμα· ἡμεῖς δὲν ὑπακού-
» ομεν. Μᾶς ἀτιμάζετε, νομίζοντες, ὅτι εἴμεθα τόσον ἄ-
» νανδροι, ὥςε νὰ θέλωμεν νὰ ἐπιζήσωμεν μετὰ τὴν κα-
» ταῤῥυφὴν τῆς πατρίδος μας. Ἡμεῖς εἴμεθα ἀποφασισμέ-
» ναι, ἢ νὰ νικήσωμεν, ἢ νὰ χαθῶμεν μὲ σᾶς. »

Ἡ γενναιότης των ἐπέτυχε τὴν ἀνταμοιβήν της· ἔμει-
ναν εἰς Σπάρτην καὶ ἐπολέμησαν μετὰ τῶν ἀνδρῶν. Ἐ-
φώπλισαν τοὺς δούλους, ὅλους τοὺς κατοίκους χωρὶς δια-
ςολῆς γένους καὶ ἡλικίας, φέρουσαι ἐνταυτῷ ξίφη, σκα-
πάνας, σκύλοπας, ἔσκαπτον τάφρους, ἐβοήθουν εἰς τὰ ὀ-
χυρώματα καὶ ἐμάχοντο. Ἡ βασίλισσα Χελιδονὶς, ἐπὶ κε-
φαλῆς τῶν συντρόφων της, τὰς ὡδήγει, τὰς ἐνεψύχουε
μὲ τὸ παράδειγμά της, φέρουσα εἰς τὸν τράχηλον σχοῖνον,
μὲ σκοπὸν νὰ κρεμασθῇ, ἐὰν ὁ Κλεώνυμος καὶ Πύῤῥος
ἤθελαν ὑπερισχύσει.

Ὁ Βασιλεὺς τῆς Ἠπείρου, συνειθισμένος τὰ πάντα
νὰ νικᾷ, καὶ ἀγανακτισμένος διὰ ἀντίςασιν, τὴν ὁποίαν
ἐνόμιζεν ἀδύνατον, ἐβιάζε, καὶ ἀνενέονεν ἀκαταπαύςως
τὰς προσβολάς του. Ἀκρότατος, ὁ υἱὸς τοῦ βασιλέως, τὸν
ἀπέκρυυε παντοχόθεν καὶ διέπρεπε μὲ τεράςια ἀνδρίας.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

Τέλος ὁ Πύῤῥος, ἑνώσας ὅλας του τὰς δυνάμεις, ἔκαμε γενικὴν ἔφοδον· ἡ σύῤῥαξις ἔγινε τρομερὰ, καὶ ἡ σφαγὴ φρικώδης· ἐν μέσῳ τοῦ κινδύνου τούτου, αἱ γυναῖκες, ἄφοβοι, δὲν ἄφινον τοὺς συζύγους των· ἡ νίκη ἦτον ἀμφιῤῥεπὴς, καθ' ἣν στιγμὴν, ὁ βασιλεὺς Ἄρεως, φθάσας ἀπὸ τὴν Κρήτην, ἐφάνη μὲ ἐνδυνάμωσιν δύω χιλιάδων Κρητῶν. Τὰ πρόσφατα ταῦτα στρατεύματα ἀνεψύχωσαν τὴν ἀνδρίαν τῶν πολιορκουμένων, καὶ ἀπεψύχραναν τὴν ζέσιν τῶν πολιορκητῶν, οἵτινες ἠναγκάσθησαν νὰ ἀποχωρήσωσιν. Ὁ δὲ Πύῤῥος ἐπάσχιζε νὰ ἑνώσῃ τοὺς στρατιώτας του· πληγωθέντος ὅμως τοῦ ἵππου του ἀπὸ ἓν ἀκόντιον, μετεκομίσθη ἄκων, θυμομαχῶν· ὁ δὲ στρατός του, ἀκολουθῶν αὐτὸν ἀτάκτως, ἀπεμακρύνθη τέλος ἀπὸ τὰ τείχη τῆς Λακεδαίμονος.

Ὁ βασιλεὺς τῆς Σπάρτης κατεδίωξε περιμανῶς τοὺς ἐχθροὺς, κατέκοψε τὴν ὀπισθοφυλακὴν, καὶ ἐφόνευσε τὸν νέον Πτολεμαῖον, υἱὸν τοῦ Πύῤῥου. Τότε ὁ Πύῤῥος ἀπονενοημένος καὶ θυμολέων εἰς τὰς μάχας, ὡς ὁ πρόγονός του Ἀχιλλεὺς, εἰσορμᾷ, καταστρέφει πᾶν τὸ προσυχὸν, τρυπᾷ μὲ τὸ ξίφος τὸν στρατηγὸν τοῦ ἱππικοῦ τῶν Λακεδαιμονίων, κατασφάττει τοὺς Σπαρτιάτας, καὶ τοὺς ἀναγκάζει νὰ ἀποχωρήσωσιν.

Ἡ αἰτίασις τῆς Σπάρτης εἶχεν ἀναθαρσύνει τὰς πόλεις τῆς Πελοποννήσου. Οἱ Ἀργεῖοι, ἐπαναστατήσαντες καὶ ἐπανακτήσαντες τὴν ἀνεξαρτησίαν των, εἶχαν ἀποσείσει τὸν ζυγὸν τοῦ βασιλέως τῆς Ἠπείρου. Ὁ Πύῤῥος ἐστράτευσεν εὐθὺς κατ' αὐτῶν. Ἀριστίας, ὁ ἀρχηγὸς φατρίας φρονούσης τὰ τοῦ Πύῤῥου, ἀνοίξας τὴν νύκτα μίαν τῶν πυλῶν τῆς πόλεως, εἰσήγαγεν αὐτόν. Οἱ Ἀργεῖοι, καταφυγόντες εἰς τὸ φρούριον, ἐκάλεσαν εἰς βοήθειάν των τὸν Ἄρεων καὶ Ἀντίγονον, οἵτινες ἔφθασαν ὡς τάχιστα. Ὁ Πύῤῥος, περικυκλωμένος ἀπὸ ἐχθροὺς καὶ σχεδὸν ἀποκλεῖ-

Δημόσια ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

σμένος εἰς πύλιν, ὅπου ὅλοι οἱ κάτοικοι ἐφωπλίζοντο κατ' αὐτοῦ, ἠθέλησε νὰ ἐξέλθῃ, καθ' ἣν στιγμὴν ὁ Ἄρεως εἰσήρχετο. Καταδιωκόμενος ἀπὸ πληθὺν μαχητῶν εἰς στενὴν ἀγυιάν, κατακοντίζεται ἀπὸ νέον τινὰ στρατιώτην. Ἐκεῖ, πῦρ πνέων, στρέφεται καὶ ἐπανατείνει τὸν βραχίονα, διὰ νὰ ἐκδικηθῇ. Ἡ μήτηρ τοῦ νέου Ἀργείου ἐθεώρει τὴν μάχην ἀπὸ τὸ ὕψος τῆς οἰκίας της· βλέπουσα δὲ τὸν κίνδυνον τοῦ υἱοῦ της, ἁρπάζει μὲ τὰς δύο χεῖρας κέραμον καὶ τὸν ῥίπτει μὲ ὁρμὴν ἐπὶ τῆς περικεφαλαίας τοῦ βασιλέως· ὁ δὲ Πύρρος, πληγωθεὶς καιρίως, ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ ἵππου, οἱ ἐχθροὶ ὁρμοῦν κατ' αὐτοῦ καὶ κόπτουν τὴν κεφαλήν του.

Ὁ στρατός του χωρὶς ἀρχηγόν, ἔρριψε τὰ ὅπλα, καὶ παρεδόθη εἰς τὸν Ἀντίγονον, βασιλέα τῆς Μακεδονίας. Ἀλκυονεὺς, ὁ υἱὸς τοῦ μονάρχου τούτου, ἔφερεν εἰς τὸν πατέρα του τὴν κεφαλὴν τοῦ Πύρρου· ὁ δὲ ἀγανακτήσας τὸν ἐκτύπησεν, ἐπέπληξε τὴν ἀπανθρωπίαν του, ἐτίμησε μὲ τὰ δάκρυά του τὸν ἥρωα ἡττημένον, καὶ τὸν ἐνταφίασε μετὰ πομπῆς.

Μετὰ καιρὸν ὕστερον, ὁ Ἀλκυονεὺς ἀπαντήσας τὸν Ἕλενον, υἱὸν τοῦ Πύρρου, πλανώμενον χωρὶς ἄσυλον, φοροῦντα ξεσχισμένον ἱμάτιον, τὸν ἐπεθάρρυνε, τὸν ἐπαρηγόρησε καὶ τὸν ὡδήγησεν εἰς τὸν πατέρα του. Τότε ὁ Ἀντίγονος τὸν εἶπεν· « Αὕτη ἡ καλὴ πρᾶξις, φίλτατέ μοι! » ἐξαλείφει ὀλίγον τὴν πρώτην· πλὴν ὄχι ἐντελῶς. Σὺ » ἐχρεώστεις νὰ ἐνδύσῃς τὸν Ἕλενον, ἐκδύσας αὐτὸν » ἀπὸ τὸ ξεσχισμένον τοῦτο ἱμάτιον, τὸ ὁποῖον προ- » ξενεῖ περισσότερον αἶσχος εἰς τὸν νικητὴν παρὰ εἰς τὸν » ἡττημένον. » Μετὰ δὲ τὸς λόγους τούτους, ἐναγκαλισθεὶς τὸν Ἕλενον, ἀπέδωκεν εἰς αὐτὸν τὸ βασίλειον τῆς Ἠπείρου. Ἡ καρδία, βεβαρυμένη ἀπὸ τόσα βάρβαρα ἔργα, ἔχει ἀνάγκην διὰ νὰ ἀναπαυθῇ, νὰ ἀπαντήσῃ καὶ γενναί

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

αν τινὰ πρᾶξιν.

Ὁ Πύῤῥος ἔφερεν εἰς τὸν τάφον τὴν φήμην ἀτρόμου μαχητοῦ, ἐπιδεξίου ἀρχηγοῦ, πολιτικοῦ ὅμως ἀβούλου καὶ φιλοδόξου ἀχαλίνου. Εἰς τὸ διοικεῖν στρατεύματα οὐδεὶς τὸν ὑπερέβαινεν· εἰς τὸ κυβερνᾶν ὅμως βασίλεια ἦτον ἀνεπιδεξιώτατος. Ἡ εὐφυΐα του δὲν ἦτον εἰμὴ διὰ τὸν πόλεμον· καὶ οὐδεὶς τὸν ὑπερέβαινε κατὰ τὴν ἐπιστήμην τῶν τεχνασμάτων, τὴν ἐκλογὴν τῶν θέσεων, καὶ κατὰ τὸ πρωτέρημα τοῦ συνεταιρίζειν τοὺς στρατιώτας.

Ὁ Σκιπίων, ἐρωτήσας μίαν ἡμέραν τὸν Ἀννίβαν, ποῖος ἦτον κατὰ τὴν γνώμην του ὁ ἐπιδεξιώτερος τῶν Στρατηγῶν; Ὁ Καρχηδόνιος ἔδωκε τὴν πρώτην τάξιν εἰς τὸν Ἀλέξανδρον, τὴν δευτέραν εἰς τὸν Πύῤῥον, καὶ εἰς τὸν ἑαυτόν του τὴν τρίτην.

ΠΟΛΕΜΟΣ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΠΑΡΤΗΣ.

Ἄγις καὶ Κλεομένης.— Κατάλυσις τῆς ἐν τῇ Σπάρτῃ Ἐλευθερίας.— Συμπολιτεία τῶν Ἀχαιῶν.— Ἄρατος, Φιλοποίμην.— Πόλεμος τοῦ Φιλίππου κατὰ τῶν Ῥωμαίων.

(Ἔτει ἀπὸ Κτίσεως 5,736.)

Ὁ Ἀντίγονος, ἀπαλλαχθεὶς ἀπὸ τόσον φοβερὸν ἀνταγωνιστὴν, ἐνόμισεν, ὅτι ἦλθεν ὁ καιρὸς, καθ' ὃν ἐδύνατο νὰ ἀκολουθήσῃ ἀνεμποδίστως τὰ ἴχνη τοῦ Φιλίππου καὶ Ἀλεξάνδρου, καθιζῶν τὴν Μακεδονίαν κυρίαν τῆς

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

Ἑλλάδος. Ἀφοῦ λοιπὸν κατέταξεν ὑπ' αὐτὸν πόλεις τῆς Πελοποννήσου, αἵτινες κατὰ τὸ παράδειγμα τῆς Σπάρτης εἶχαν ἐνθαῤῥυνθῆ εἰς τὸ νὰ ἀναλάβωσι τὴν ἀνεξαρτησίαν των, εἰσέβαλλεν εἰς τὴν Ἀττικήν. Αἱ Ἀθῆναι, συνειθισμέναι πρὸ πολλοῦ νὰ μεταλλάττωσι κύριον, ἀντέσησαν μικράν τινα ἀντίσασιν. Ὁ δὲ κυριεύσας αὐτὰς ἐδέχθη ὑποκλίσεις, τὰς ὑποίας ὁ κοῦφος οὗτος λαὸς ἀπένεμεν ἀλληλοδιαδόχως εἰς τὰς ὑπερασπιστὰς καὶ ἐχθρούς του.

Ὁ βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας, ἐνόμισεν, ὅτι θέλει δυνηθῆ μετέπειτα νὰ θριαμβεύσῃ εὐκόλως καὶ κατὰ τῆς Σπάρτης ἐξουθενισμένης ἀπὸ τὸν κατὰ τοῦ Πύῤῥου πόλεμον, καὶ ἀπὸ τὰς διχονοίας, αἵτινες τὴν ἐτάραττον νεωστὶ ἤδη. Λαός τις ὅμως μέχρι τοῦδε ὀλίγον γνωστὸς ἐμπόδισε τὰ σχέδιά του· ὁ λαὸς οὗτος ἀπέκτησεν ἐντὸς ὀλίγου μεγάλην φήμην διὰ τῆς γενναιότητος καὶ τοῦ ὑπὲρ ἐλευθερίας αὐτοῦ ἔρωτος.

Οἱ Ἀχαιοὶ ἦτον ἄλλοτε μικρὰ πολιτεία, συντεθειμένη ἀπὸ δώδεκα πόλεις· ἦτον ἀδύνατος, πλὴν σοφή· σκοτεινή, πλὴν εὐτυχής. Ἐλευθερία, κανονισμένη ὑπὸ τῶν νόμων, διετήρει τὴν κοινὴν ἡσυχίαν. Οἱ Ἀχαιοὶ δὲν ἐπεθύμουν παντελῶς δόξαν· μολοντοῦτο ἡ φήμη τῆς ἑνώσεως καὶ τῆς χρηστότητός των διεδόθη τόσον, ὥστε πολλαὶ μεγάλαι πολιτεῖαι, οἷαι ὁ Τάρας, Σύβαρις, Κρότων, ἔλαβαν τὴν νομοθεσίαν των, διὰ νὰ θέσωσι τέλος εἰς τὰς διχονοίας, αἵτινες τὰς κατετάραττον. Ἡ Δύμη, Πάτρα, Ἦλις καὶ τὸ Λεόντιον ὑπῆρξαν αἱ πρώτισαι πόλεις τῆς συμπολιτείας ταύτης. Ἡ διοίκησις ἦτον δημοκρατική, καὶ παραδεδομένη εἰς Σύγκλητον, συντεθειμένην ἀπὸ τοὺς πρέσβεις ἑκάστης πόλεως. Ὁ Φίλιππος καὶ Ἀλέξανδρος κατέλυσαν τὴν ἐλευθερίαν τῆς συμπολιτείας ταύτης. Μετὰ τὸν θάνατον αὐτῶν οἱ Ἀχαιοὶ ἔμειναν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν Μακεδόνων. Ἀλλ' ὅταν ὁ Πύῤῥος ἐφάνη

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

εἰς τὴν Πελοπόννησον, αἱ Ἀχαϊκαὶ πόλεις ἐδίωξαν τοὺς παρὰ τοῦ Ἀντιγόνου τυράννους, ἐπανέτησαν τὴν ἐλευθερίαν των, καὶ κατεζάθησαν ἐκ νέου δημοκρατικὸν σύστημα.

Κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν συνέτριψε καὶ ἡ Σικυὼν τὰς ἁλύσεις τοῦ Νικοκλέους, καταζαθέντος τυράννου. Νέος τις πολίτης, ὑνόματι Ἄρατος, σωθεὶς εἰς τὴν νεότητάτου ἀπὸ τὴν σφαγὴν τῆς οἰκογενείας του, διενοήθη μετὰ φυγάδων τὸ εὐγενὲς σχέδιον τοῦ νὰ ἀποκτήσῃ τὴν ἐλευθερίαν εἰς τὴν πατρίδα του. Εἰσπηδήσας διὰ κλιμάκων τὴν νύκτα τὰ τείχη τῆς πόλεως, ὑφήρπασεν αἰφνιδίως τὴν φυλακὴν, τὴν ἔτρεψεν εἰς φυγὴν, προσεκάλεσε τοὺς πολίτας εἰς ὑπεράσπισιν τῆς ἀνεξαρτησίας των· ὁ δὲ λαὸς, ἀναψυχωθεὶς ὑπὲρ ἐλευθερίας, ἐπαναζάτησεν, ἔρριψε πῦρ εἰς τὸ ἀνακτόριον τοῦ τυράννου, ἀνεκάλεσε τοὺς φυγάδας καὶ ἑνώθη εἰς τὴν συμπολιτείαν τῶν Ἀχαιῶν.

Ὁ Ἄρατος ἐδούλευσεν εἰς τὸν Ἀχαϊκὸν στρατὸν καὶ ἀπέδειξε διὰ τῆς πρὸς τοὺς Ἀρχηγούς του ὑπακοῆς, ὅτι ἠγάπα τὴν εὐταξίαν, ὅσον καὶ τὴν ἐλευθερίαν. Ἡ ἀνδρία του καὶ προ πάντων ἡ φρόνησίς του, τὸν κατέστησαν ἐπάξιον τῆς δημοσίου πίστεως. Ἡ συμπολιτεία τὸν διώρισε στρατηγὸν τῶν κατὰ τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας καὶ τοῦ τυράννου τοῦ Ἄργους στρατευμάτων αὐτῆς. Ὁ Ἄρατος, ἀντὶ νὰ ὑπομένῃ καὶ μόνον νὰ ἀποκρούσῃ τόσον ἰσχυροὺς ἐχθροὺς, ἐπροσβαλεν αὐτούς. Ἡ Κόρινθος ἦτον προτείχισμα τῆς Πελοποννήσου. Μόνον μὲ τετρακοσίους ἐπεχείρησε νὰ τὴν κυριεύσῃ καὶ ἐπέτυχεν. Ἡ Ἀκρόπολις τῆς Κορίνθου ἐφημίζετο ὡς ἀπόρθητος. Ὁ Ἄρατος ἐπώλησε τοὺς ἀγρούς του καὶ τὰς τιμίας λίθους τῆς συζύγου του, διὰ νὰ πληρώσῃ ἕνα Κορίνθιον, ὅστις ἔδειξεν εἰς αὐτὸν μίαν ἀτραπὸν μεταξὺ κρημνῶν, διὰ τῆς ὁποίας διῆλθεν εἰς τὴν Ἀκρόπολιν καὶ τὴν ἐκυρίευσεν. Ἡ-

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ξεδίωξε τοὺς Μακεδόνας, καὶ διώρισεν Ἀχαϊκὴν φρουράν.

Ἡ ἅλωσις τῆς πόλεως ταύτης ἐπρόσθεσε τόσην φήμην εἰς τὴν συμπολιτείαν, ὥζε τὰ Μέγαρα καὶ πολλαὶ ἄλλαι πόλεις ηὔξησαν τὰς δυνάμεις της διὰ τῆς συμμαχίας των. Ὁ βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου, Πτολεμαῖος, ἠθέλησε καὶ αὐτὸς νά ἑνωθῇ εἰς τὴν συμπολιτείαν, τὸν ὁποῖον καὶ ἀπεδέχθησαν. Ὁ ἔμφρων οὗτος μονάρχης δὲν ἐξέπληττε παντελῶς τὰς δημοκρατείας, καθότι τὸν ἐγνώριζον ὡς ἐχθρὸν πάσης τυραννίδος.

Κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν οἱ Ῥωμαῖοι ἔξειλαν πρέσβεις εἰς τοὺς Ἀχαιοὺς καὶ Αἰτωλοὺς (1), ζητοῦντες τὴν συμμαχίαν των κατὰ τῆς Τεύτας, χήρας ἑνὸς βασιλέως τῆς Ἰλλυρίας. Οἱ Ἰλλύριοι ἐπειράτευον τότε καθ' ὅλα τὰ παράλια τῆς Ἑλλάδος καὶ Ἰταλίας. Οἱ Κορίνθιοι, ἀπατημένοι ἀπὸ τὴν διαγωγὴν τῶν Ῥωμαίων, ἐδέχθησαν τὲς πρέσβεις των εἰς τοὺς Ἰσθμικοὺς Ἀγῶνας. Οἱ Ἀθηναῖοι, πάντοτε καταχρώμενοι καὶ τὴν ἀγάπην καὶ τὸ μῖσός των, ἔδωκαν εἰς τοὺς Ῥωμαίους τὸ δικαίωμα τῆς ἰσοπολιτείας, χωρὶς νὰ προνοῶσιν, ὅτι ἀνοίγουν τὰς πύλας των εἰς τοὺς δεσπότας.

Ὅλοι οἱ τύραννοι τῆς Ἑλλάδος, βλέποντες τὸν Ἥρωα τῶν Ἀχαιῶν ὑπέρμαχον τῆς ἐλευθερίας, τὸν ἐφοβοῦντο καὶ τὸν ἐμίσουν. Ἀρίστιππος ὁ δυνάστης τοῦ Ἄργους ἐπεχείρησε πολλάκις νὰ δολοφονήσῃ τὸν Ἄρατον, ὅστις ἄνευ σωματοφυλακῆς, δὲν εἶχεν ὡς ὑπεράσπισιν εἰμὴ τῶν συμπολιτῶν τὴν ἀγάπην. Ἐνῷ ὁ Ἀρίστιππος κατάτρομος, ἦτον περικυκλωμένος ἀπὸ ςρατιώτας ξιφήρεις, θεωρῶν τοὺς πάντας ὡς ἐχθρούς, δυσπιστῶν πρὸς τοὺς αὐ-

(1) Ἔτι ἀπὸ Κτίσεως 3,778.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Σωτήρια - Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

λικούς του, φοβούμενος καὶ αὐτὴν τὴν οἰκογένειάν του. Κλίμακες δὲν ἦτον παντελῶς εἰς τὴν οἰκίαν του· ὁ οἶκός του, πολλὰ μετέωρος, ἐκλείετο μὲ θύραν καταπακτήν, ὅθεν ἀνέβαινον καὶ κατέβαινον διὰ κλίμακος περιαιρετῆς. Ὁ δὲ Ἄρατος, θέλων νὰ ἐκδικηθῇ τὰς ἀγενεῖς αὐτοῦ συνωμοσίας, ἐστράτευσε κατὰ τοῦ τυράννου καὶ τὸν ἐνίκησεν ἐντελῶς. Ὁ Ἀρίστιππος ἔπεσεν εἰς τὴν μάχην ταύτην.

Μετ' ὀλίγον ὕστερον, ὁ Ἄρατος ἐθριάμβευσε καὶ κατὰ τοῦ Λυσιάδου, τυράννου τῆς Μεγαλουπόλεως, θρίαμβον ἐνδοξώτερον, διότι διὰ τῆς ἰσχύος, τῆς πρᾴου εὐγλωττίας του, τὸν κατέπεισε νὰ παραιτηθῇ τῆς τυραννίδος. Οὕτω λοιπὸν, ἡ συμπολιτεία τῶν Ἀχαιῶν, ἐνδυναμωμένη ἀπὸ τόσας κατακτήσεις καὶ συμμαχίας, κατήντησεν εἰς ὀλίγον καιρὸν ἡ ὑπερτάτη ἐξουσία τῆς Ἑλλάδος, καὶ τρόπον τινὰ ἐκληρονόμησε τὴν δόξαν, τὴν ὁποίαν ἡ Σπάρτη, Ἀθῆναι καὶ Θῆβαι εἶχαν ἀπολέσει.

Κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν, εἰ ἀρετούς τις βασιλεὺς καὶ ἄξιος τῶν λαμπρῶν ἡμερῶν τῆς Λακεδαίμονος, εἰς μάτην ἐπροσπάθει νὰ ἀναζωώσῃ εἰς τὴν πατρίδα του τοὺς νόμους τοῦ Λυκούργου καὶ τὰ ἀρχαῖα ἤθη. Οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐδείκνυον εἰσέτι γενναιότητα εἰς τοὺς μεγάλους κινδύνους· ἀλλ' ἡ πολιτεία αὐτὴ εἶχεν ἀπολέσει τὸ συνιστοῦν τὴν ἀληθῆ αὐτῆς δόξαν, ἤγουν τὴν περιφρόνησιν τοῦ πλούτου καὶ τὴν ὑπὲρ εὐνομίας ἀγάπην. Εἷς τῶν Ἐφόρων, Ἐπιτάδας καλούμενος, μισῶν τὸν υἱόν του, εἰσήγαγε νόμον, ὅστις ἐπέτρεπε νὰ ἀφίνῃ τις κληρονόμον ὁποῖον ἤθελεν. Ὁ νόμος οὗτος καὶ ἡ εἰσχώρησις τοῦ ξένου χρυσίου, φαρμακερὸς καρπὸς τῶν κατακτήσεων, διέφθειραν τὴν πολιτείαν, ὅθεν προῆλθε καὶ ἡ ἀνισότης τῶν ὑπαρχόντων. Τὰ ἐλαττώματα τῆς πολυτελείας καὶ πτωχείας διήρεσαν τὰ πνεύματα, ἐμαλθάκωσαν τοὺς χαρα-

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

κτῆρας καὶ ἐπετάχυναν τὴν πτῶσιν. Ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὰ πλούτη συνεκέντρώθησαν εἰς μερικοὺς, ὥστε δὲν ἦτον πλέον οὔτε χίλιοι Σπαρτιᾶται κτηματίαι· ὁ ἐπίλοιπος ὄχλος συνέκειτο ἀπὸ τεχνίτας καὶ ξένους. Οἱ πλούσιοι κατεδυνάστευον τοὺς πτωχοὺς, καὶ τοὺς ἔβαλλον εἰς τὴν εἱρκτὴν, διὰ νὰ λάβωσι τὰ δανεισθέντα χρήματα. Τοιαύτη ἦτον ἡ κατάστασις τῆς Σπάρτης, ὅταν ὁ Ἄγις καὶ Λεωνίδας ἀνέβησαν ἐπὶ τοῦ θρόνου.

Ὁ Λεωνίδας, φιλοχρήματος, ἀγέρωχος καὶ φιλήδονος ἐσύρετο ἀπὸ τὸν χείμαρρον τοῦ αἰῶνός τε. Ὁ δὲ Ἄγις, εἰκοσαετὴς, παρίζανεν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τεθαμβημένους τὴν εἰκόνα ἀρχαίου Σπαρτιάτου. Ἐμψυχωμένος ἀπὸ τὸν διπλοῦν ἔρωτα τῆς δόξης καὶ τῆς πατρίδος, ὑποκείμενος εἰς τοὺς νόμους, φιλελεύθερος, σπουδαστὴς τῶν ἀρχαίων ἠθῶν, δυσφορῶν πρὸς τὴν διαφθορὰν τῶν συμπολιτῶν του καὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς πατρίδος του, συνέλαβε τὴν εὐγενῆ ἰδέαν τοῦ νὰ ἀναζήσῃ τὴν δημοκρατίαν, νὰ ἀνανεώσῃ τὰ ἀρχαῖα ἔθιμα, καὶ νὰ ἀνιδρύσῃ εἰς τὴν Λακεδαίμονα τὴν προτέραν λαμπρότητα καὶ ἰσχύν. Ἐμπιστευόμενος τὰ σχέδιά του, εἰς ὅσους ἐνόμιζεν ἀξίους νὰ τὸν δουλεύσωσιν, εὗρε τὸν Λύσανδρον, Ἀγησίλαον καὶ μέγαν ἀριθμὸν νέων πολιτῶν, διατεθειμένων νὰ κηρυχθῶσιν ὑπὲρ αὐτοῦ. Περὶ δὲ τῶν πενήτων, ἤγουν περὶ τοῦ μεγίστου μέρους τοῦ δήμου, ἦτον βέβαιος, ὅτι τοὺς ἔχει πρὸς τὸ μέρος του, καθόσον ἐπροσπάθει διὰ τὰ συμφέροντά των. Ἀλλ' οἱ γέροντες ὑπεράσπιζον πεισματωδῶς τὰ ὑπάρχοντα καὶ τὰς προλήψεις των, καὶ αἱ γυναῖκες ἀπεδοκίμαζον μὲ φρίκην πᾶσαν μεταβολὴν, ἥτις ἤθελε καταργήσει τὴν πολυτέλειαν καὶ ταράξει τὰς ἡδονάς των.

Μόνη ἡ Ἀγεσιστράτη, μήτηρ τοῦ Ἄγιδος, καὶ ἡ μήτηρ αὐτῆς, ἡ ἐνάρετος Ἀρχιδαμία, ἐνέκρινον τὰς εὐγενεῖς σκοπούς του, καὶ τὸν ἐνεθάρρυνον νὰ τοὺς ἐκτελέσῃ.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Σωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

Ὁ Ἄγις, ἐπιθαρρυνθεὶς ἀπὸ τὰς συμβουλὰς των, συνάξας τὸν δῆμον, ἐπρόβαλεν ἀπ' εὐθείας τὴν ἀνανέωσιν τῶν ἐθίμων, τὴν κατάλυσιν τῶν χρεῶν καὶ τὸν ἀναδασμὸν τῶν γεῶν. Πρὸς ταῦτα ὁ Λεωνίδας ἀντεξάθη ἰσχυρογνωμόνως· ὁ μὲν ἀνεκάλει τὰ κτηματικὰ δικαιώματα, τὴν διατήρησιν τῆς κοινῆς εὐταξίας· ὁ δὲ τοὺς ἀρχαίους νόμους, τὰ συμφέροντα τοῦ δήμου καὶ τὴν ἀδιαχώριστον τῆς ἐλευθερίας δόξαν. Ὁ ἀγὼν ὑπῆρξε διαρκὴς καὶ σφοδρός. Οἱ πλούσιοι εἶχαν ἀγοράσει τὰς ψήφους πολλοῦ πλήθους τεχνιτῶν. Ἡ φιλοκτημοσύνη ἀντεμάχετο μανιωδῶς κατὰ τῆς δικαιοσύνης. Τέλος ὅμως ἐπεκυρώθη τὸ πρόβλημα τῆ Ἄγιδος κατὰ μίαν μόνην ψῆφον πλεονάζουσαν· καὶ, εἴτε ἐνόμισαν ἀδύνατον νὰ διατηρήσωσι τὴν κοινὴν ἡσυχίαν μετὰ βασιλέως τόσον ἐναντίου εἰς τὸν νεωτερισμὸν τοῦτον, εἴτε παρεσύρθησαν ἀπὸ τὴν ὁρμὴν ἐκείνην, ἥτις κάμει πάντοτε τὸ ὑπερισχῦσαν μέρος νὰ καταχρᾶται τὴν νίκην, ἐδίωξαν ἐκ τοῦ θρόνου τὸν Λεωνίδαν, ἐπὶ προφάσει τὸ ὅτι παρέβη τοὺς νόμους νυμφευθεὶς ξένην, καὶ κατέζησαν ἀντ' αὐτοῦ Κλεόμβροτον τὸν γαμβρόν του, φίλον τοῦ Ἄγιδος καὶ ζηλωτὴν τῆς ἀρχαίας εὐταξίας.

Ὅλα τὰ χρεωστικὰ ἔγγραφα, συγκομισθέντα εἰς τὴν ἀγορὰν, ἐκάησαν, μὲ μεγάλην λύπην τῶν δανειῶν καὶ μὲ μεγάλην χαρὰν τοῦ λαοῦ καὶ τῆς νεολαίας, οἵτινες ἔλεγον, ὅτι ποτὲ δὲν εἶχαν ἰδεῖ ὡραιότερον καὶ λαμπρότερον πῦρ.

Ἡ ἔλλασις τῆς μεταρρυθμίσεως ταύτης ἐφαίνετο βεβαία· πλὴν ἡ φιλοχρηματία τοῦ ἐφόρου Ἀγησιλαΐου ἀπεματαίωσε τὰ πάντα. Οὗτος ὁ πανοῦργος κατέπεισε τὸν βασιλέα Ἄγιν, ὅτι θὰ κάμῃ πολλοὺς ἐχθροὺς, ἐκτελῶν ἐν ταυτῷ δύο νόμους, νεωστὶ παραδεδεγμένους. Κατὰ τὴν γνώμην αὐτοῦ, τόσον μεγάλη μεταβολὴ ἔμελλε νὰ ἐπιφέρῃ μεγάλην ἀκαταστασίαν. Ἀρκετὸν, ἔλεγεν, ὅτι ἦτον κα-

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία - Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

τὰ τὸ παρὸν νὰ καταλύσῃ τὰ χρέη· καὶ ὅτι ἡ φρόνησις ἀπαιτεῖ νὰ ἀναλάβωσι τὸν ἀναδασμὸν τῶν γεῶν, καὶ νὰ τὸν ἐκτελέσωσι βαθμηδόν.

Ὁ Ἄγις τὸν ἐπίζευσε καὶ ἐχάθη. Ἡ ἀργοπορία αὕτη δυσαρέσησε τὸν δῆμον, τοῦ ὁποίου τὸ φύσει εὐμετάβολον ἐσπάφη πρὸς τὴν φατρίαν τῶν πλουσίων, οἵτινες κατέγίνοντο νὰ τὸ διαφθείρωσιν. Ἐντοσούτῳ, τοῦ Ἀγησιλάου καὶ Λυσάνδρου ἐξωσθέντων τῆς ἐφορίας, ἀντικατεστάθησαν ἄλλοι ἔφοροι. Οὗτοι οἱ νέοι Ἔφοροι, ἐξελεχθέντες ἀπὸ τὴν νέαν φατρίαν, ἐκατηγόρησαν τὸν Ἄγιν καὶ Κλεόμβροτον, ὅτι ἐτάραξαν διὰ τῶν νεωτερισμῶν τὴν κοινὴν ἡσυχίαν. Ὁ Ἄγις, βοηθούμενος ἀπὸ τοὺς φατριαστάς του, ὑπερασπίσθη τόσον ἐνθέρμως, βοηθούμενος μάλιστα καὶ ἀπὸ ἕνα νόμον, ὅστις ἀφήρει πᾶσαν ἐξουσίαν ἀπὸ τοὺς Ἐφόρους, ὅταν οἱ δύο Βασιλεῖς ἦσαν σύμφωνοι· ὥστε, ὄχι μόνον ἐθριάμβευσε κατὰ τῆς διαβολῆς, ἀλλὰ κατώρθωσε καὶ νὰ ἐξώσῃ τοὺς Ἐφόρους· διότι παρέβησαν τὸν νόμον τοῦτον, κατηγορηθέντες αὐτόν.

Ἡ ἐπιτυχία αὕτη ἔπρεπε νὰ ζερεώσῃ τὴν δύναμίν του, ἀλλὰ κατὰ δυστυχίαν συνεμάχησε τότε ἡ πολιτεία μετὰ τῶν Ἀχαιῶν κατὰ τῶν Αἰτωλῶν, καὶ ὁ Ἄγις ἠναγκάσθη νὰ ἀπουσιάσῃ ἐκ τῆς πόλεως, διορισθεὶς στρατηγὸς πρὸς βοήθειαν τοῦ Ἀράτου.

Ἐπὶ τῆς ἀπουσίας του, ὁ Ἀγησίλαος, καταντήσας Ἔφορος, τόσον δυσηρέσησε τοὺς πολίτας διὰ τῶν δημιουργιῶν του, διὰ τὴν πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ Κλεομβρότου περιφρόνησίν του, καὶ διὰ τὰς φυλακάς, ὑπὸ τῶν ὁποίων ὑβρικῶς ἐσοικίζετο, ὥστε δὲν ἀμφίβαλαν, ὅτι ἀπέβλεπεν εἰς τυραννίδα. Ὁ δῆμος, παρωξυσμένος ὑπὸ τῶν πλουσίων, οἵτινες διέχεον τοὺς θησαυρούς των διὰ νὰ τὸν προσελκύσωσιν, ἀνεκάλεσε τὸν Λεωνίδαν καὶ κατέλυσεν ὅλα τὰ νεωστὶ ἐκδιδομένα ψηφίσματα.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Σωσίμαια" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

Ὁ Ἄγις, μὴ εὑρὼν εὐκαιρίαν νὰ πολεμήσῃ, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Σπάρτην, ὅπου εὗρε τὰ πάντα ἀνεσταλμένα καὶ τὴν ζωήν του προφερραμμένην. Κατέφυγε λοιπὸν εἰς ναὸν, διὰ νὰ θέσῃ τὴν ζωήν του εἰς σκέπην ἀπὸ τῆς μανίας τῶν ἐχθρῶν του. Ὁ Κλεόμβροτος ἐζήτησεν ὡσαύτως ἄσυλον εἰς τοὺς δωμοὺς τῶν θεῶν· εὗρεν ὅμως βεβαιοτέραν βοήθειαν εἰς τὴν γενναίαν ἀγάπην τῆς γυναικός του Χειλωνίδος, θυγατρὸς τοῦ Λεωνίδου. Ἡ ἀρετος αὕτη Ἄνασσα, πάντοτε πιστὴ εἰς δυστυχίας, εἶχεν ἀκολουθήσει τὸν πατέρα της εἰς τὴν ἐξορίαν μὲ ὅλην τὴν ἀπαγόρευσιν τοῦ συζύγου της· ἀλλά, καθὼς εἶδε τὸν Λεωνίδαν ἐπὶ τοῦ θρόνου καὶ τὸν σύζυγόν της πλησίον τοῦ τέλους, ἐπενθηφόρησε καὶ ἐκηρύχθη φανερῶς ὑπὲρ τοῦ Κλεομβρότου. Τὰ δάκρυά της, αἱ δεήσεις της ἔσωσαν τὴν ζωὴν του· ἀλλ' ἐξωρίσθη, καὶ ἡ Χειλωνὶς, πάντοτε σταθερὰ εἰς τὰ τῆς συζύγου καὶ θυγατρὸς χρέη της, τὸν ἠκολούθησεν εἰς τὴν ἐξορίαν μὲ ὅλας τὰς δεήσεις τοῦ πατρός της.

Δὲν ἐτόλμησαν διὰ τῆς βίας νὰ ἀποσπάσωσι τὸν Ἄγιν ἀπὸ τὸ ἄσυλόν του. Ὁ Λεωνίδας, διὰ νὰ τὸν ἀπατήσῃ, τὸν ἐπρόβαλε νὰ ἀναβῶσιν οἱ δύο ἐπὶ τοῦ θρόνου· πλὴν ἀπὸ τοῦτο δὲν ἠπατήθη παντελῶς. Δὲν διέφυγεν ὅμως τὴν δύναμιν καὶ πανουργίαν τῶν ἐχθρῶν του, εἰμὴ διὰ νὰ ἀπολεσθῇ διὰ τῆς προδοσίας ἀνθρώπων, τῶν ὁποίων ἡ φιλία ἐνέπνευσεν εἰς αὐτὸν μεγάλην πίστιν. Ὁ Ἀμφάρης καὶ δύο ἄλλοι προδόται τὸν κατέπεισαν νὰ ἐξέρχηται ἐνίοτε διὰ νυκτὸς ὑπὸ τὴν σκέπην των, νὰ πηγαίνῃ εἰς τὸ λουτρόν· καὶ, ἐνῷ ἐπανήρχετο, συλλαβόντες τὸν ἔσυραν ἐνώπιον τῶν Ἐφόρων.

Εἰς τὸν ἐπικείμενον τοῦτον κίνδυνον, ἡ γενναιότης τα δὲν διεψεύσθη, ἀλλ' ἐπεστήριξεν εὐγλώττως τὸ δίκαιόν τα· πλὴν ἡ ἀπώλειά του ἦτον ἀποφασισμένη. Τὸν κατεδί-

Δημόσιες Βιβλιοθήκες
Σωσμένα - Δημόσια κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

κασαν εἰς θάνατον. Βλέπων δὲ ἕνα στρατιώτην δακρυῤῥοοῦντα, εἶπε· « Μὴ κλαίῃς τὸν θάνατον ἐναρέτου πο-
» λίτου· κλαῦε μᾶλλον τοὺς καταδικάζοντας αὐτὸν κα-
» κούργους. »

Τὸν ἔῤῥιψαν εἰς τὴν εἱρκτήν. Ὁ δῆμος, μαθὼν τοῦτο καὶ ἐπαναστατήσας, ὥρμησε νὰ ἀνοίξῃ τὴν εἱρκτὴν καὶ νὰ ἐλευθερώσῃ τὸν Ἄγιν. Οἱ στρατιῶται, παρακούοντες ἄδικον προσταγὴν, δὲν ἤθελον νὰ ἐπιβάλωσι χεῖρας ἐπὶ τοῦ βασιλέως των. Ὁ Ἀμφάρης, Ἔφορος ὢν τότε, φοβηθεὶς τὴν στάσιν ταύτην, τὸν ἔπνιξε διὰ τοῦ δημίου.

Ἡ Ἀρχιδαμία καὶ Ἀγησιστράτη, διασχίσασαι τὸ πλῆθος, ἐφάνησαν κατὰ τὴν αὐτὴν στιγμὴν πρὸ τῶν θυρῶν τῆς εἱρκτῆς. Ὁ ἀπάνθρωπος Ἀμφάρης τὰς ἄφησε νὰ εἰσέλθωσι· καὶ, ἀφοῦ ἐκορέσθη τῶν δακρύων, ἅπερ ἔχεον ἐπὶ τοῦ σώματος τοῦ Ἄγιδος, τὰς ἐφόνευσεν. Ἐτελεύτησαν ὡς Λάκαιναι. Ἡ Ἀγησιστράτη, προτείνουσα τὸν τράχηλον εἰς τὸν δήμιον, εἶπεν· « Εἴθε ἡ συμφορά μου
» νὰ ὠφελήσῃ τὴν Σπάρτην. »

Ὁ Λεωνίδας δὲν ἐδυνήθη νὰ προφθάσῃ τὸν Ἀρχίδαμον, ἀδελφὸν τοῦ Ἄγιδος, ὑπεκφυγόντα τὴν μανίαν του. Ἐκδικούμενος δὲ κατὰ τῆς γυναικός του, τὴν ἠνάγκασε νὰ ὑπανδρευθῇ τὸν υἱόν του Κλεομένην. Ἡ δυσυχὴς αὕτη Ἄνασσα διετήρησε διὰ παντὸς μέγα μῖσος κατὰ τοῦ Λεωνίδου. ἀλλὰ κατενύχθη ἔπειτα ἀπὸ τὰς φροντίδας καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ νέου συζύγου της, ὅστις μετέπειτα ἔκαμεν ἐπὶ τοῦ θρόνου νὰ λάμψωσιν αἱ ἀρεταὶ τοῦ Ἄγιδος.

Ὁ Λεωνίδας ἐτελείωσε μετ' ὀλίγον ζωὴν μεμιασμένην μὲ ἀνοσιουργήματα. Κλεομένης, ὁ υἱὸς καὶ διάδοχός τε, ἀποφασισμένος νὰ ἐκτελέσῃ τοὺς μεγάλους σκοποὺς τοῦ Ἄγιδος, ἐνόμισεν εὐλόγως, ὅτι μόνος ὁ πόλεμος ἐδύνατο νὰ τὸν δώσῃ μέσα νὰ ἀποκτήσῃ ἱκανὴν δόξαν καὶ ἰσχύν,

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ιστορική Αρχειακή Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

διὰ νὰ κατορθώσῃ τὴν μελετωμένην μεταῤῥύθμισιν. Ἀρπάσας λοιπὸν ὡς εὐκαιρίαν τὴν πρώτην πρόφασιν, ἠνάγκασε τὴν πολιτείαν νὰ κηρύξῃ πόλεμον κατὰ τῶν Ἀχαιῶν. Ἔγινε στρατηγὸς τῶν στρατευμάτων, ἔδειξε τὴν μεγαλοφυΐαν τε εὐθὺς ἐκ προοιμίων, κυριεύσας τὴν Μαντινείαν, καὶ ἠνάγκασε τὸν Ἄρατον νὰ ἀποχωρήσῃ. Μετὰ μερικὸν καιρὸν, ἐκέρδισε μεγάλην νίκην κατὰ τῶν Ἀχαιῶν πλησίον τῆς Μεγαλουπόλεως. Βέβαιος τότε διὰ τὴν ἀφοσίωσιν τῶν στρατευμάτων καὶ τὴν εὔνοιαν τῶν Λακεδαιμονίων, τῶν ὁποίων τὴν ἀλαζονείαν ἐκολάκευαν αἱ ἐπιτυχίαι του, ἐπανῆλθεν ἀπροσδοκήτως εἰς τὴν Σπάρτην, ὑφήρπασεν αἰφνιδίως ἐπὶ τραπέζης τοὺς Ἐφόρους συνωμοτοῦντας τὴν ἀπώλειάν του, καὶ τοὺς ἐφόνευσε. Μόνος ὁ Ἀγησίλαος ἐσώθη εἰς ἕνα θωμὸν, ἀφιερωμένον εἰς τὸν Φόβον, ὅστις ἱδρυτο πλησίον τοῦ δικαστηρίου, διὰ νὰ καταστήσῃ ἱερώτερον τὸν σωτήριον φόβον τῶν νόμων.

Μετὰ τοῦτο ὁ Κλεομένης ἐξώρισε καὶ ὀγδοήκοντα πολίτας ἀπὸ τὴν ἐναντίαν φατρίαν πρὸς τὴν ἀρχαίαν εὐταξίαν. Ἐσύναξε τὸν δῆμον, ἀνεκάλεσε τὴν τύχην τοῦ Ἄγιδος, ἐπῄνεσε τὰς ἀρετάς του, ἀνεπόλησε τὴν μνήμην του, ἐξέδωκε πάλιν τὰ ψηφίσματά του, ἐπεκύρωσε τὸν περὶ ἀναδασμοῦ νόμον, ἔδωκε πρῶτος τὸ παράδειγμα θέτων εἰς τὸ μέσον ὅλα του τὰ ὑπάρχοντα· καὶ, ἀφοῦ ἀπεκατέστησε τὰ δημόσια συσσίτια καὶ ὅλας τὰς διατάξεις τοῦ Λυκούργου, ἐπανῆλθεν εἰς τὸ στράτευμά του, διὰ νὰ στερεώσῃ τὴν μεταῤῥύθμισιν ταύτην διὰ νέων νικῶν.

Ἡ τύχη ἔξεφε καὶ πάλιν μερικὸν καιρὸν τὰ ὅπλα του. Ἐκυρίευσε πολλοὺς τόπους τῆς Πελοποννήσου, ἐνίκησεν ἐντελῶς τοὺς Ἀχαιοὺς καὶ τοὺς ἠνάγκασε νὰ ζητήσωσιν εἰρήνην. Οἱ δὲ ἠναγκάσθησαν νὰ ὑποταχθῶσιν εἰς τὰς προβληθείσας συμφωνίας, τῶν ὁποίων μία ἦτον νὰ τὸν διο-

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ρίσωσι στρατηγὸν τῆς Ἀχαϊκῆς Συμπολιτείας.

Ὁ δὲ Ἄρατος παροξυνθεὶς, δὲν συγκατένευσε νὰ χάσῃ τὴν στρατηγίαν, τὴν ὁποίαν ἐχαίρετο τριάκοντα ἤδη ἔτη. Ἡ μνησικακία τὸν ἐτύφλωσεν εἰς τὰ ἀληθῆ συμφέροντα τῆς πατρίδος του. Ἔξειλεν ἀγγέλους εἰς τὸν Ἀντίγονον, εἰδοποιῶν, ὅτι ὁ Κλεομένης ἐμελέτα τὴν κατάκτησιν τῆς Πελοποννήσου, μὲ σκοπὸν νὰ κατασήσῃ τοὺς Λακεδαιμονίους κυρίους τῆς Ἑλλάδος. Τὸν ἐβεβαίωσαν, ὅτι, ἂν θέλῃ νὰ θέσῃ ἐμπόδιον πρὸς τὴν φιλοδοξίαν τῆς Σπάρτης, ὁ Ἄρατος συνεννοούμενος μετ' αὐτοῦ, θέλει τὸν παραδώσει τὴν Ἀκροκόρινθον, (φρούριον τοσοῦτον διαφιλονεικούμενον μεταξὺ Ἀράτου καὶ Ἀντιγόνου). Ἐντὸς ὀλίγου ὁ Ἄρατος, ὅσις εἶχεν εἰσέτι μεγάλην ὑπόληψιν εἰς τὴν Συμπολιτείαν, κατέπεισε τοὺς Μεγαλοπολίτας νὰ ζητήσωσι φανερῶς βοήθειαν ἀπὸ τὸν βασιλέα τῆς Μακεδονίας. Τοιουτοτρόπως τὰ πάθη τῶν Ἑλλήνων ὑπέσυρον αὐτοὺς εἰς τὸν ὄλεθρον.

Ἡ ζηλοτυπία, ἡ διαιροῦσα αὐτοὺς, ἔθεσε πέρας εἰς τὴν δόξαν των, ἐμπνέουσα τὴν ὀλεθρίαν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ προσκαλέσωσι κατ' ἀρχὰς εἰς τὰς διχονοίας των τοὺς βασιλεῖς τῆς Περσίας. Τὸ ξένον χρυσίον διαιώνισε μετέπειτα τὸν πόλεμον καὶ τὴν διχόνοιαν. Πάντοτε διηρημένοι, ἀντέσησαν ἀσθενῆ ἐμπόδια πρὸς τὴν φιλοδοξίαν τοῦ Φιλίππου καὶ Ἀλεξάνδρου. Αἱ αὐταὶ ἀντιζηλίαι τοὺς ὑπέταξαν καὶ ὑπὸ τὸν ζυγὸν τοῦ κατακτητοῦ τῆς Ἀσίας. Καὶ, καθ' ὃν καιρὸν ὁ θάνατος τοῦ Πύῤῥου, ἡ εὐτυχὴς ἐπανάστασις τῆς Σπάρτης καὶ αἱ ἐπιτυχίαι τῆς Ἀχαϊκῆς Συμπολιτείας ἔδιδον δικαίαν ἐλπίδα τοῦ νὰ ἀνακτήσωσι τὴν ἀρχαίαν ἐλευθερίαν, αὐτοὶ οἱ ἴδιοι Ἕλληνες, ἀντὶ νὰ φωτισθῶσιν ἀπὸ τόσα μαθήματα, σφάλλουν καὶ πάλιν τὰ αὐτὰ σφάλματα, τὰ ὁποῖα τοὺς εἶχαν ἀπολέσει. Οἱ Ἀχαιοὶ, Αἰτωλοὶ, Σπαρτιᾶται, Θη-

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

βαῖοι, Ἀθηναῖοι, ἀντὶ νὰ ἑνωθῶσιν ἀδιαλύτως, διὰ νὰ ἀντιταχθῶσι πρὸς τοὺς βασιλεῖς, οἵτινες ἤθελον νὰ τοὺς ὑποδουλώσωσι, διηρέθησαν ἐκ νέου. Καὶ αὐτὸς ὁ Ἄρατος, ὁ ἀξιωθεὶς διὰ τῆς γενναιότητός του τὸν ἔνδοξον τίτλον, Ἀνακαινιστὴς τῆς Ἐλευθερίας, θυσιάζει τὸ κοινὸν συμφέρον διὰ τὴν πρὸς τὸν Κλεομένην ζηλοτυπίαν του, καὶ σπεύδει, ὡς τυφλὸς, ὑπὸ τὸν Μακεδονικὸν ζυγόν. Τέλος θέλομεν ἰδεῖ ἐντὸς ὀλίγου τοὺς λαοὺς τούτους ἀδιορθώτους εἰς τὰ σφάλματά των, νὰ ἐπικαλῶνται ἀλληλοδιαδόχως τὴν ὑπεράσπισιν τῶν Ῥωμαίων, καὶ νὰ κατασκευάζωσιν αὐτοχειρὶ τὰς ἰδίας αὐτῶν ἁλύσεις.

Ὁ ἐπιδέξιος Ἀντίγονος ἥρπασε παρευθὺς τὴν εὐκαιρίαν ταύτην, διὰ νὰ εἰσχωρήσῃ εἰς τὰς ὑποθέσεις τῆς Πελοποννήσου· συγκατένευσε λοιπὸν εἰς ὅλα τὰ προβλήματα τοῦ Ἀράτου. Οἱ δὲ Ἀχαιοὶ, παροξυσμένοι κατὰ τῆς Σπάρτης ἐξ αἰτίας τῆς ἥττας των, συνεμάχησαν μὲ τὸν Ἀντίγονον, ἔπαυσαν πᾶσαν διαπραγμάτευσιν μετὰ τῶν Λακεδαιμονίων καὶ ἐξηκολούθησαν τὸν πόλεμον.

Ὁ Κλεομένης, ἀπτόητος πρὸς τὰς νέας ταύτας ἀντιςάσεις, ἐδιπλασίασε δραστηριότητα καὶ κατώρθωσε νέας νίκας. Ἀλλ' ὁ Ἀντίγονος, προχωρήσας μὲ εἴκοσι χιλιάδας ἐκυρίευσε (1), μὲ ὅλην τὴν ἀντίστασίν του, τὸν Ὀρχομενὸν καὶ τὴν Μαντίνειαν, καὶ τὸν ἠνάγκασε νὰ ἀποχωρήσῃ πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς Λακωνίας. Ἡ γενναιότης τοῦ βασιλέως τῆς Σπάρτης ηὔξησεν ἀναλόγως μὲ τοὺς κινδύνους. Ἐλευθερόνει τοὺς Εἵλωτας, τοὺς ἐφοπλίζει, καὶ ἐπαυξήσας οὕτω τὴν δύναμίν του, ἀπατῶν τοὺς ἐχθροὺς διὰ τῆς ταχύτητός του, ἐπιφαίνεται ἐξαίφνης πρὸ τῆς Μεγαλοπόλεως, καὶ τὴν κυριεύει ἐξ ἐφόδου. Οἱ κά-

(1) Ἔτει ἀπὸ Κτίσεως 3770.

Δημόσια Βιβλιοθήκες
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

τοικοι τῆς πόλεως ταύτης ἐπροτίμησαν μᾶλλον νὰ ἐκπατρισθῶσι, νὰ ἐγκαταλείψωσι τὰ ὑπάρχοντα καὶ τὰς ἑστίας των, παρὰ νὰ ἀναγνωρίσωσι τὸς νόμους τῆς Σπάρτης, καὶ νὰ χωρισθῶσιν ἀπὸ τοὺς Ἀχαιοὺς, οἵτινες μολονοτοῦτο δὲν ἐδράδυναν νὰ μεταπροήσωσι, διότι ἐπεκαλέσθησαν τὸν Ἀντίγονον· καθότι τοὺς μετεχειρίζετο ὄχι ὡς συμμάχους, ἀλλ' ὡς ὑπηκόους. Ἐβίασεν αὐτοὺς νὰ πληρώσωσι τὰ στρατεύματά του, ἀνήγειρε τοὺς ἀνδριάντας τῶν τυράννων, καὶ ἔκαμε τὸν Ἄρατον νὰ στενάξῃ διὰ τὸ ὀλέθριον κακὸν, ὅπερ ἐπέσπασεν εἰς τὴν πατρίδα του.

Ὁ Κλεομένης, ἁρπάσας τὴν εὐκαιρίαν, ἐνῷ οἱ Μακεδόνες διεχείμαζον, ἐφώρμησε κατ' αὐτῶν, τοὺς ἐνίκησε καὶ κατεπόρθησε τὴν Ἀργολίδα. Τὸ ἑπόμενον ἔαρ ὁ Ἀντίγονος ἐστράτευσε κατὰ τῆς Λακωνίας μὲ τριάκοντα χιλιάδας· ὁ δὲ Κλεομένης εἶχεν εἴκοσι (1). Οἱ δύο στρατοὶ ἔγιναν ἀντιπρόσωποι εἰς τὴν Σελλασίαν, πλησίον τοῦ ὄρους Ὀλύμπου. Ἡ μάχη ἔγινε κρατερὰ καὶ ἡ νίκη ἐπὶ πολὺ ἀναποφάσιστος. Εὐκλείδης, ὁ ἀδελφὸς τοῦ Κλεομένους, τοποθετημένος εἰς ὕψωμα, ἐστρατήγει τῆς ἀριστερᾶς πτέρυγος τοῦ στρατοῦ τῶν Λακεδαιμονίων. Οἱ Ἀχαιοὶ καὶ τὰ στρατεύματα τοῦ Ἀντιγόνου ἀνθισάμενα, ἔπρεπε κατὰ τὴν προσαγήν του, μόνον νὰ τὸν κατέχωσι, χωρὶς νὰ τὸν προσβάλωσιν εἰς τόσον ἰσχυρὰν θέσιν. Ὁ νέος Φιλοποίμην, ἁπλοῦς ἀξιωματικὸς ὢν τότε εἰς τὰ Ἀχαϊκὰ στρατεύματα, παρατηρήσας, ὅτι εἰς τὸν ἐχθρικὸν στρατὸν ἐγίνετο ἓν κίνημα, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐδυναντο νὰ ὠφεληθῶσι, δὲν ἐπροσμενεν οὐδεμίαν προσαγήν, παρέσυρε διὰ τοῦ παραδείγματός του τοὺς περὶ αὐτὸν καὶ εἰσώρμησε κατὰ τῶν Σπαρτιατῶν. Οἱ Ἀχαιοὶ καὶ Μακεδόνες

(1) Ἔτει ἀπὸ Κτίσεως 3781

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

τὸν ἐβοήθησαν, ἐκυρίευσαν τὰ ὑψώματα, περιεκύκλωσαν τὸν Εὐκλείδην καὶ κατετρόπωσαν ὅλον αὐτοῦ τὸ στράτευμα. Τὸ κατόρθωμα τοῦτο ἀπεφάσισε τὴν νίκην. Μὲ ὅλην τὴν διαιομαχίαν τοῦ βασιλέως τῆς Σπάρτης, ἡ φάλαγξ τῶν Μακεδόνων, μὲ νενευκυίας λόγχας, διέσπασε τὴν φάλαγγα τῶν Λακεδαιμονίων. Ἔπρεπε νὰ τοὺς φονεύσωσι, διὰ νὰ τὰς νικήσωσιν. Ἓξ χιλιάδες ἔπεσαν εἰς τὸν τόπον. Οἱ σύμμαχοί των ἐχάθησαν σχεδὸν ὅλοι. Ὁ Κλεομένης ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Σπάρτην μόνον μὲ διακοσίους. Καθ' ἣν στιγμὴν ἔβλεπε τὴν ἀριστερὰν πτέρυγα περικυκλωμένην καὶ τὸν ἀδελφόν του κατεσφαγμένον, ἐξεφώνησε, «φίλτατέμοι Εὐκλείδα! Σὺ ἐχάθης! πλὴν θνήσκεις ὡς Σπαρτιάτης. Ὁ θάνατός σου θέλει γίνει παράδειγμα εἰς τὰ τέκνα μας, καὶ θέλει εἶναι ἀοίδιμος ἀπὸ τὰς γυναῖκας τῆς Λακεδαίμονος.»

Ὁ Ἀντίγονος ἠσθάνθη τόσον μεγάλην χαρὰν, διότι ἐνίκησε τὸν Κλεομένην καὶ τὴν Σπάρτην, ὥστε, εἰς τὰς παραφοράς του, φωνάζων· «ὦ καλλίνικος ἡμέρα!» ἐξέμεσεν αἷμα, καὶ ἐτελεύτησεν ἀπὸ πυρετόν. Οὕτως αἱ ἐπιτυχίαι εἶναι συχνάκις τόσον ὀλέθριαι, ὅσον καὶ αἱ ἀποτυχίαι.

Εἰς τὴν μεγάλην ταύτην συμφορὰν, ἡ Σπάρτη ἔδειξε τὴν ἀρχαίαν αὐτῆς γενναιότητα, καὶ ἐφάνη τὴν στιγμὴν τῆς καταζοφῆς της ἀξία τῆς ἀρχαίας δόξης· ἐθρήνησε τὴν κοινὴν δυσχίαν, ὄχι ὅμως καὶ τὴν μερικήν. Οἱ γέροντες ἐζήλευον τὴν τύχην τῶν ὑπὲρ τῆς πατρίδος τελευτησάντων νέων μαχητῶν.

Ὁ Κλεομένης δὲν ὑπέφερε νὰ βλέπῃ πλέον τὴν Λακεδαίμονα προσεγγίζουσαν ὑπὸ τὸν ζυγὸν τοῦ νικητοῦ· ἀλλ' ἀπογνοὺς πᾶσαν ἐλπίδα τοῦ νὰ τὴν βοηθήσῃ, ἀπεφάσισε νὰ τὴν ἐκδικήσῃ· καὶ οὕτως ἀπέπλευσε παρευθὺς μετὰ τῆς οἰκογενείας του διὰ τὴν Αἴγυπτον, ἔνθεν ἤλπι-

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ζε μεγάλην παρὰ τοῦ Πτολεμαίου βοήθειαν.

Εἷς δὲ τῶν συνακολουθούντων ἑταίρων τὸν ἐμέμφετο τὴν φυγήν του, λέγων, ὅτι εἷς ἀπόγονος τοῦ Ἡρακλέους ἔπρεπε μᾶλλον νὰ ἀποθάνῃ ἀπὸ τὴν μάχαιραν τοῦ Ἀντιγόνου, παρὰ νὰ ἔρπηται εἰς τὴν αὐλὴν ἑνὸς διαδόχου. Ἀλεξάνδρου. Ὁ δὲ Κλεομένης ἀπεκρίθη· « Ὁ θάνατος » εἶναι προκριτέος, ὅταν μέλλῃ νὰ ἦναι ἐπωφελὴς καὶ » ἀξιέπαινος. ὅταν δὲ ἀποθνήσκῃ τις, διὰ νὰ ἀποφύγῃ » τὰς περιπετείας τῆς τύχης, ἐλλείπει γενναιότητος καὶ » προδίδει τὴν πατρίδα. »

Ὁ Ἀντίγονος εἰσῆλθεν εἰς τὴν Σπάρτην. Εὐχαριστημένος διὰ τὴν νίκην του καὶ διὰ τὴν φυγὴν τοῦ Κλεομένους, δὲν ἔκαμε καμμίαν κατάχρησιν. Ἀλλ', ἂν καὶ δὲν ἔχυσεν αἷμα, ἔπραξεν ὀλεθριώτερον κακὸν εἰς τὴν πολιτείαν, καταλύων τοὺς νόμους τοῦ Λυκούργου. Ἐπανῆλθεν ἔπειτα εἰς τὴν Μακεδονίαν, ὅπου ἔζησε μόνον τινὰ ἔτη (1).

Ἐν τοσούτῳ, φθάσαντος τοῦ Κλεομένους εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, τὸν ὑπεδέχθη ὁ Πτολεμαῖος μὲ τὴν προσήκουσαν εἰς τὸ γένος, τὴν δόξαν καὶ συμφοράν του ὑποδοχήν. Ὁ βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου ἡτοίμασε πλοῖα καὶ στρατιώτας, οἵτινες ἔμελλον νὰ ἀποίωσιν εἰς τὴν Σπάρτην τὸν Ἥρωα καὶ τὴν ἐλευθερίαν της· κατὰ δυστυχίαν ὅμως ὁ θάνατος ἐμπόδισε τὸν Πτολεμαῖον, νὰ ἐκτελέσῃ τὰς ὑποσχέσεις του.

Ὁ νέος Βασιλεὺς δὲν ἐκληρονόμησε τὰ μεγάλα τοῦ πατρὸς προτερήματα. Ἄδικος, σκληρὸς, ἔκδυτος εἰς τὰς ἀσωτείας, ἐδυσχέραινε καὶ ἐβάσκαινε τὴν ἀρετὴν τοῦ Κλεομένους. Χαμερπεῖς κόλακες κατέστησαν εἰς αὐτὸν ὑπο-

(1) Ἔτει ἀπὸ Κτίσεως 3762.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

πτον τὸν μέγαν τοῦτον ἄνδρα, ὅσις εἶχε προσελκύσει τὴν ἀγάπην τοῦ λαοῦ τῆς Ἀλεξανδρείας. Οἱ τύραννοι νομίζουν ἐνόχους, ὅσους ὑποπτεύονται. Ὁ φόβος εἶναι ἀδιαχώριστος ἀπὸ τὴν ὠμότητα. Ὁ Κλεομένης ἐρρίφθη εἰς τὴν εἱρκτήν· οἱ φίλοι του ἤνοιξαν τὰς θύρας· ὁ δὲ βασιλεὺς τῆς Σπάρτης, παροργισθεὶς ἐξ αἰτίας τῆς ὕβρεως ταύτης, διέτρεξε μὲ τὰ ὅπλα εἰς τὰς χεῖρας τὰς ἀγυιὰς τῆς Ἀλεξανδρείας, προτρέπων τὸν δῆμον ὑπὲρ ἐλευθερίας. Γενναῖοί τινες Λακεδαιμόνιοι τὸν περιεκύκλωσαν· ὁ λαὸς τοὺς ἠκολούθησε συλλυπούμενος, ἀλλὰ δὲν τοὺς ὑπερἀσπισε παντελῶς. Ἐν τοσούτῳ οἱ δορυφόροι τοῦ βασιλέως προχωροῦν, καὶ οἱ ἄφοβοι Σπαρτιᾶται βλέποντες ἑαυτοὺς ἐγκαταλελειμμένους, φονεύουν ὁ εἷς τὸν ἄλλον, διὰ νὰ ἀποφύγωσι τὸ αἶσχος τῆς τιμωρίας. Ὁ βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου ἐπρόσταξεν ἀνιλεῶς τὸν θάνατον τῆς μητρὸς, συζύγου καὶ τῶν τέκνων τοῦ Κλεομένους, καὶ ἀνεσαύρωσε τὸ σῶμα τοῦ λαμπροῦ τούτου ἡγεμόνος.

Κατὰ τὸν αὐτὸν σχεδὸν καιρὸν, ἡ νῆσος Ῥόδος, τὴν ὁποίαν δὲν ἐδυνήθησαν νὰ κατακτήσωσιν οἱ βασιλεῖς τῆς Περσίας, Αἰγύπτου, οὔτε ὁ περίφημος ἐκεῖνος Δημήτριος ὁ Πολιορκητὴς, σχεδὸν κατηφανίσθη ἀπὸ τρομερὸν σεισμὸν, ὅσις ἐξερίζωσε τὰ δένδρα, κατερήμωσε τὰ πεδία, ἔσχισε τοὺς βράχους, κατηφάνισε κτίρια, καὶ κατέσρεψε τὸν περίφημον ἐκεῖνον Κολοσσὸν, ἱσάμενον κατὰ τὴν εἴσοδον τοῦ λιμένος, καὶ τὸν ὑποῖον ἐθαύμαζον ὡς ἓνα τῶν Ἑπτὰ Θαυμάτων τοῦ Κόσμου.

Ἡ γενναιοτης τῶν Ῥοδίων τοὺς εἶχεν ὑπεραοπίσει πάντοτε ἐναντίον τῶν ἐπιβουλευόντων τὴν ἐλευθερίαν των· τότε δὲ ἡ φρόνησίς των τοὺς ἔδωκε πανταχοῦ φίλους. Οἱ βασιλεῖς τῆς Σικελίας, Αἰγύπτου, Συρίας καὶ Μακεδονίας ἐπεδαφίλευσαν τοὺς θησαυρούς των, διὰ νὰ ἀνεγείρωσι τὴν πολιτείαν ταύτην· καὶ ἡ Ῥόδος εἰς ὀλίγον

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

καιρὸν, διὰ τῆς βοηθείας των, ἐπανέλαβε τὴν προτέραν λάμψιν.

Λαός τις πολλὰ διαφέρων, οἱ Αἰτωλοὶ, ἐπίσης γενναῖος, ἀλλὰ εὐκινητότερος, φιλοδοξότερος πρὸ πάντων, φιλοκτημονέστερος, καὶ ὁ ὁποῖος ἔζη ἀπὸ λῃστείας, ἐτάραττε τότε τὴν Ἑλλάδα (1). Οὗτοι εὑρόντες εὐκαιρίαν τὴν καταστροφὴν τῆς Σπάρτης, τὴν ἀποχώρησιν καὶ ἀσθένειαν τοῦ Ἀντιγόνου, κατεπόρθησαν τὴν Πελοπόννησον.

Ὁ Ἄρατος, ἀκούων τὴν φήμην των, ἐσύναξε τὰς δυνάμεις τῶν Ἀχαιῶν καὶ ἐξράτευσε κατ' αὐτῶν· ἀλλ' ἡ τύχη ἠπάτησε τὴν γενναιότητά του, καθότι ἠττήθη εἰς τὰς Καφίας. Οἱ Ἀχαιοὶ, ὄντες πολλὰ ἀδύνατοι, δὲν ἐδυνήθησαν νὰ ἀντιταθῶσι πρὸς ἐχθρούς, τῶν ὁποίων αἱ δυνάμεις ηὔξανον καθ' ἑκάστην ἀπὸ ἀνθρώπους ὅλων τῶν ἐθνῶν, καὶ ἐπεκαλέσθησαν πάλιν τὴν βοήθειαν τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας.

Ὁ Ἀντίγονος εἶχεν ἀποθάνει, καὶ τὸν διεδέχθη Φίλιππος ὁ υἱός του. Ἡ νεότης τοῦ Ἡγεμόνος τούτου, αἱ ἐπιτυχίαι τῶν Αἰτωλῶν καὶ ἡ ἐλπὶς, τὴν ὁποίαν εἶχον ἔτι εἰς τὴν Σπάρτην νὰ ἰδῶσι τὸν Κλεομένην μὲ βοήθειαν ἐξ Αἰγύπτου, ἀνεζωπύρησαν τὸν ὑπὲρ ἐλευθερίας ἔρωτα. Ἡ νεολαία τῶν ἔσπευδεν ἐπὶ τὰ ὅπλα· οἱ γέροντες τοὺς προεκάλουν ὑπὲρ δόξης· αἱ γυναῖκες τοὺς παρεκίνουν εἰς ἐκδίκησιν· τὰ πάντα ἦτον εἰς κίνησιν. Ἤδη καὶ θρασύτερον ἀντιμαχόμενοι πρὸς πάντας τοὺς ἐναντίους, εἶχαν θανατώσει ἕνα τῶν Ἐφόρων, ἔμαθον τὴν προδοσίαν τοῦ βασιλέως τῆς Αἰγύπτου (2), τὸν θάνατον

(1) Ἔτει ἀπὸ Κτίσεως 3,783.

(2) Ἔτει ἀπὸ Κτίσεως 3,785.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

τοῦ Κλεομένους καὶ τὴν ἐξολόθρευσιν τῆς οἰκογενείας καὶ τῶν φίλων των.

Κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν φθάνει καὶ ἡ εἴδησις περὶ τῆς ἀφίξεως τοῦ Φιλίππου εἰς τὴν Κόρινθον, τῆς συμμαχίας του μετὰ τῶν Ἀχαιῶν καὶ τῆς κατὰ τῶν Αἰτωλῶν πορείας του. Τότε ἡ Σπάρτη μετέβαλεν ἐξαίφνης τὴν χαρὰν εἰς λύπην καὶ τὴν ἐλπίδα εἰς ἔκπληξιν. Τὸ ἄχθος τῶν ἀλύσεών της ἐφαίνετο εἰς αὐτὴν τόσον ἀφόρητον, καθόσον ἦτον πλησίον νὰ τὰς συντρίψῃ.

Ἀπὸ τῦ καιρῦ τύτυ ὑπέκειτο ὑπὸ τὴν διοίκησιν πολλῶν τυράννων, τὰς ὁποίας ὁ φόβος τῆς ἀνεγέρσεως τῆς ἐλευθερίας καθίζα αἱμοβόρυς καὶ ἀγρίυς. Εἷς ἐξ αὐτῶν, ὀνόματι Χύ.ων, κατέσφαξε τοὺς Ἐφόρους καὶ ἐξώρισεν, ἢ ἐφόνευσεν ὅλους τοὺς πολίτας, τῶν ὁποίων ἡ ἀρετὴ ἦταν πρὸς αὐτὸν ὕποπτος.

Ὁ Φίλιππος, ἀναβὰς εἰς τὸν θρόνον, ἔδειξεν εὐθὺς, ὅτι ἤθελε νὰ μιμηθῇ τὸν λαμπρὸν πατέρα τοῦ Ἀλεξάνδρυ, ὁμώνυμον ὄντα. Φιλόδοξος, δραζήριος, καὶ ἀνδρεῖος, ἴσως ἤθελεν ἀποκτήσει τὴν ἰδίαν φήμην, ἐὰν ὁ δαίμων τῆς Ῥώμης δὲν ἐτύγχανε καθυπέρτερος τοῦ ἰδικοῦ του.

Πρὶν νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν Πελοπόννησον, συνεμάχησε μετὰ πολλῶν ἡγεμόνων τῆς Ἰλλυρίας, καὶ μὲ τὸν Δημήτριον τῆς Φάρου, τὸν ὁποῖον οἱ Ῥωμαῖοι εἶχαν διώξει ἀπὸ τὰς ἐπαρχίας τυ. Οἱ Ἀκαρνάνες καὶ ἡ Ἤπειρος ἐκηρύχθησαν ὑπὲρ τῶν Ἀχαιῶν καὶ τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας.

Δορίμαχος, ὁ ςρατηγὸς τῶν Αἰτωλῶν, εἰσέβαλεν εἰς τὴν Ἤπειρον καὶ τὴν κατεπόρθησεν. Ὁ Φίλιππος, χωρὶς νὰ ἀντιπερισπασθῇ ἀπὸ τῦτο, εἰσέβαλεν εἰς τὴν Αἰτωλίαν, ἐκυρίευσε τὰς πρωτίστας πόλεις, καὶ ἐλαφυραγώγησε τὴν Ἦλιδα.

Ὁ εὐνοούμενος τοῦ ἡγεμόνος τούτου, ὀνόματι Ἀπελλῆς,

Δημόσιες Βιβλιοθήκες
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

καταχρώμενος τὴν πίζιν τοῦ βασιλέως, ἔκαμε φρικώδεις καταχρήσεις εἰς τὰς συμμάχους πόλεις, καὶ ἐφέρθη πρὸς τοὺς Ἀχαιούς, ὡς ὁ πλέον ἀπόλυτος τύραννος. Τὰ πάντα ἔτρεμον ἔμπροσθεν τῆς δυνάμεώς του, καὶ οὐδεὶς ἐτόλμα νὰ τὸν κατηγορήσῃ. Μόνος ὁ Ἄρατος εἶπε τὴν ἀλήθειαν πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ τὸν ἔδωκε νὰ καταλάβῃ τὰ δίκαια παράπονα τῶν Ἀχαιῶν. Ὁ Φίλιππος φωτισθεὶς διώρθωσε τὰς ἀδικίας του· ὁ δὲ Ἀπελλῆς ἐξεδικήθη ὡς αὐλικός· καὶ, ἀφοῦ ἐζήτησε ματαίως νὰ ἐξουδενώσῃ τὸν Ἄρατον, ἐδολοπλόκησε μετὰ τῶν ἐχθρῶν τοῦ βασιλέως, καὶ ἀπεματαίωσε πολλὰ ἐπιχειρήματά του. Ἀλλ' ὁ Ἄρατος, ἐπαγρυπνῶν πάντοτε ἐπ' αὐτοῦ, ἀνεκάλυψεν ἐξ ὁλοκλήρου ὅλην τὴν διαγωγήν του, τὴν ὁποίαν ὁ Φίλιππος ἀνακρίνας καὶ εὑρὼν τὸ αὐτὸ, τὸν κατεδίκασεν εἰς θάνατον.

Ὁ βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας, νικήσας τοὺς ἐχθροὺς καὶ ϛερεώσας τὴν ἐξουσίαν του εἰς τὴν Λακωνίαν, συνεφώνησεν εἰρήνην μετὰ τῶν Αἰτωλῶν διὰ τῆς μεσολαβήσεως τῶν δημοκρατιῶν τῆς Ῥόδου καὶ Βυζαντίου. Ἓν μεγαλεπίβολον σχέδιον ἐνησχόλει τὸ πνεῦμά του τότε. Οἱ Καρχηδόνιοι ὑπὸ τὸν Ἀννίβαν εἰσέβαλον εἰς τὴν Ἰταλίαν, καὶ εἶχαν κερδίσει τὴν ἐν Θρασιμένῃ μάχην. Ὁ Φίλιππος ἐνόμισεν ἁρμόδιον τὸν καιρὸν νὰ κινήσῃ ὅπλα κατὰ τῶν Ῥωμαίων, καὶ νὰ ϛερεώσῃ τὴν μεγαλειότητά του ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τῆς Ῥώμης.

Πρώτη τις ἀποτυχία, συμβᾶσα πλησίον τῆς Ἀπολλωνίας, παρώξυνε τὸν χαρακτῆρά του, τεταραγμένον ἤδη ἀπὸ τὸν τύφον τῆς δυνάμεως καὶ ἀπὸ τὴν πρὸς τὰς ἀσωτείας κλίσιν. Ἐξεδικήθη λοιπὸν κατὰ τῶν συμμάχων διὰ τὴν ὕβριν τῶν ἐχθρῶν του, καθυποβάλλων τοὺς Ἀχαιοὺς εἰς φόρους, καὶ κατερήμωσε τὴν Μεσσηνίαν. Ὁ δὲ Ἄρατος, τὸν ὁποῖον ἡ λάμψις τοῦ θρόνου δὲν ἐφόβιζε, τὸν

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ἐπέπληξε φανερῶς διὰ τὰς ἀδικίας του. Ὁ βασιλεύς, παροργισμένος κατὰ τοῦ αὐζηροῦ τούτου ἐπιτιμητοῦ, τὸν ἐφαρμάκευσεν· ἀλλ' ἐπ' ἐλπίδι νὰ κρύψῃ ἓν ἀνοσιούργημα, τὸ ὁποῖον ἐδύνατο νὰ ἐπαναζατήσῃ ὅλην τὴν Ἑλλάδα, ὁ ἐπιφορτισθεὶς τὴν φρικώδη ταύτην προσαγὴν ἄπιστος τὸν ἐπρόσφερε φάρμακον, τοῦ ὁποίου ἡ δύναμις ἦτον νὰ σκάπτῃ βραδέως τὸν τάφον.

Ὁ δὲ Ἄρατος, ἐξαοθενήσας καιρίως, δὲν ἠγνόει τὴν αἰτίαν τοῦ καταναλίσκοντος αὐτὸν κακοῦ. Περιέμενε βέβαιον θάνατον μετὰ γενναιότητος, χωρὶς νὰ προφέρῃ ἀνωφελῆ παράπονα. Ἐπειδὴ δὲ εἷς τῶν φίλων ἐδείκνυε μεγάλην λύπην, διότι τὸν ἔβλεπε πτύοντα αἷμα ἀφθόνως· « Βλέπεις, φίλτατέ μοι Κεφαλίων! ἀπεκρίθη, ὁποῖ» ος ὁ καρπὸς τῆς φιλίας τῶν βασιλέων;»

Ἐνόσῳ ὁ Φίλιππος ἤκουε τὰς συμβουλὰς τοῦ μεγάλου τούτου ἀνδρὸς, ἐμάχετο μετὰ καλῆς ἐκβάσεως καὶ ἐβασίλευε μετὰ δόξης· ἀλλὰ, καθὼς ἐξερρίθη δι' ἀνοσιουργήματος τὴν σωτήριον ταύτην βοήθειαν, ἡ νίκη ἐγκατέλιπε τὰς σημαίας του· ἡ φρόνησις ἐξέλιπεν ἀπὸ τὰ συμβούλιά του. Ὁ ἀχάλινος δεσποτισμός του κατέζησε μισητὴν τὴν ἐξουσίαν του, καὶ οἱ πλεῖζοι τῶν Ἑλλήνων, βεβαρυμένοι τὴν ἐξουσίαν του, ἔτρεξαν πρὸ τοῦ ζυγοῦ τῶν Ῥωμαίων, οἵτινες παρηγόρουν τὰ κατακέκτημένα ἔθνη διὰ τὰς ἥττας των προσεταιρίζοντες αὐτὰ εἰς τὴν μεγαλειότητα καὶ ἐλευθερίαν.

Ὁ Ἄρατος ἐζρατήγησε τῶν Ἀχαιῶν δεκαεπτὰ φοράς. Ὀλίγοι τῶν ἐνδόξων ἀνδρῶν ὑπῆρξαν ἐνάμιλλοι κατὰ τὴν ἀρετὴν τοῦ ἀνδρὸς τούτου. Τὸ μόνον αὐτοῦ ἐλάττωμα ἦτον ἡ ὑποδειλίασίς του πρὸς τὰς ἀκανθώδεις ὑποθέσεις. Ἡ ἐνδοίασίς τε ἔδιδε μερικὰ κατορθώματα εἰς τοὺς ἐχθρούς· ἀλλὰ, καθὼς ἡ ζιγμὴ τοῦ κινδύνου ἔφθανεν, ἡ μεγαλοψυΐα του ἀνεπτύσσετο καθ' ὅλην τὴν δύνα-

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

μάντης(1). Ὁ θάνατός του ἐπροξένησε γενικὸν πένθος. Οἱ Ἀχαιοὶ ἠθέλησαν νὰ ἐγείρωσι μνημεῖον εἰς τιμήν του, ἡ πατρίς του, διεφιλονείκησε τὸ προνόμιον τοῦτο. Τὰ ἐπικήδειά του ὑπῆρξαν μεγαλοπρεπῆ, ἱδρυσαν δωμοὺς πρὸς τιμήν του, καὶ ἔφερεν μετ' αὐτοῦ εἰς τὸν τάφον τὸν ἔνδοξον τίτλον, Ἐλευθερωτὴς τῶν Ἀχαιῶν καὶ Θεμελιωτὴς τῆς δημοκρατίας των.

Ὁ βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας, βοηθούμενος ἀπὸ τοὺς συμμάχους του, εἶχε κατορθώσει προόδους τινὰς εἰς τὴν Ἰλλυρίαν· ἐκυρίευσε καὶ τὴν πόλιν Ἰφόν. Οἱ δὲ Ῥωμαῖοι, τῶν ὁποίων ἡ τύχη εἶχεν ἀνυψωθῆ μετὰ τὴν ἅλωσιν τῶν Συρακουσῶν καὶ Καπύης, ἀπεφάσισαν νὰ τρέψωσιν ὅλας τὰς δυνάμεις των κατὰ τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας. Ὁ αἱματώδης οὗτος ἀγὼν διεμοίρασε τὴν Ἑλλάδα. Οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ Αἰτωλοὶ ἐκηρύχθησαν ὑπὲρ Ῥώμης· οἱ Ἀκαρνᾶνες καὶ Ἀχαοὶ ὑπὲρ τοῦ Φιλίππου.

Ὁ Μαχανίδας, τύραννος τότε τῆς Σπάρτης, ἐκ συμφώνου μετὰ τῶν Αἰτωλῶν, εἰσεχώρησεν εἰς τὴν γῆν τῶν Ἀχαῶν (2). Ὁ Φίλιππος ἀπέκρουσε τὰς δυνάμεις των, καὶ μὲ ὅλας τὰς παρὰ τοῦ Ἀττάλου, βασιλέως τῆς Περγάμου, βοηθείας, ὁ Φίλιππος τοὺς ἐνίκησε καὶ πάλιν. Ἡ ἰσχύς του ἔδιδεν ὑποψίας εἰς τοὺς Ῥοδίους, Ἀθηναίους καὶ εἰς τὸν βασιλέα τῆς Αἰγύπτου. Ἐφοβοῦντο, μήπως τὸν ἰδῶσι κατακτητὴν ὅλης τῆς Ἑλλάδος. Κατὰ συγκατάβασιν πρὸς αὐτοὺς, ἐπροβάλεν εἰρήνην εἰς τοὺς Αἰτωλούς· αἱ προσφοραί του ἀπερρίφθησαν. Ὁ στρατὸς τῶν Μακεδόνων, ἀκολουθούμενος ἀπὸ τὸν τῶν Ἀχαιῶν, ἐπρο-

(1) Ἔτει ἀπὸ Κτίσεως 5795

(2) Ἔτει ἀπὸ Κτίσεως 5796.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ελληνική Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

χώρησε πρὸς τὴν πόλιν Ἦλιν μὲ σκοπὸν νὰ τὴν κυριεύσῃ· ἀλλ' ὁ Ἀνθύπατος Σουλπίκιος εἶχε προφθάσει μὲ τέσσαρας χιλιάδας. Ἐπειδὴ δὲ ἡ γενναιότης τῶν κατοίκων ἀνεψυχώθη ἀπὸ τὴν ἐνδυνάμωσιν ταύτην, ἐφώρμησαν κατὰ τῶν ἐχθρῶν καὶ ἐβίασαν τοὺς Ἀχαιοὺς νὰ ἀποχωρήσωσι, μὲ ὅλην τὴν ἀνδρίαν τοῦ Φιλοποίμενος, ὅστις εἶχε φονεύσει αὐτοχειρὶ τὸν στρατηγὸν τοῦ ἱππικοῦ τῶν Ἠλείων. Ἡ ἀποχώρησις τοῦ στρατοῦ τῶν Ἀχαιῶν παρέσυρε τοὺς Μακεδόνας. Ὁ δὲ Φίλιππος μανιώδης εἰσώρμησεν ἐν μέσῳ τοῦ πεζικοῦ τῶν Ῥωμαίων. Ἡ σφαγὴ ἔγινε μεγάλη ἀμφοτέρων. Ὁ βασιλεὺς περικυκλωθεὶς, ἐξέφυγε δυσκόλως ἀπὸ τὴν σύρραξιν, διὰ τῆς βοηθείας τῶν γενναιοτέρων αὐτοῦ μαχητῶν· διαφυγὼν δὲ τὸν κίνδυνον τοῦτον, ἀπεχώρησε, καὶ ἔσπευσε νὰ ὑπερασπίσῃ τὴν Μακεδονίαν, προσβαλολμένην ἀπὸ ἡγεμόνας τινὰς Ἰλλυρίους, συμμάχους τῆς Ῥώμης.

Τὸ ἑπόμενον ἔτος (1) ὁ Σουλπίκιος καὶ Ἄτταλος ἐπροχώρησαν μὲ τοὺς στόλους των πρὸς τὴν Εὔβοιαν, ἐκυρίευσαν τὸν Ὠραιόν, ἀπεκρούσθησαν πρὸ τῆς Χαλκίδος, καὶ ἐκυρίευσαν τὴν Ὀσσοῦντα, πόλιν τῆς Ἀχαΐας, τὴν ὁποίαν ὁ Φίλιππος δὲν ἐδυνήθη νὰ βοηθήσῃ ἐν καιρῷ.

Κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν, ὁ Μαχανίδας ἐπαπείλει πᾶσαν τὴν Πελοπόννησον καὶ ἔκαμε τοὺς Ἀχαιοὺς, νὰ φοβῶνται τὴν καταστροφὴν τῆς δημοκρατίας των. Εἰς τὸν μέγαν τοῦτον κίνδυνον, διώρισαν τὸν Φιλοποίμενα στρατηγὸν τῆς Συμπολιτείας (2). Πολλὰ ἀνδραγαθήματα τὸν παρέφαινον ἤδη ἄξιον διάδοχον τοῦ Ἀράτου.

Ὁ Φιλοποίμην, γεννημένος εἰς τὴν Μεγαλόπολιν, ὁ-

(1) Ἔτει ἀπὸ Κτίσεως 3797. — Πρὸ Χριστοῦ 207.

(2) Ἔτει ἀπὸ κτίσεως 3798. — Πρὸ Χριστοῦ 206

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

σπούδασεν εἰς τὸ σχολεῖον τοῦ Ἀρκησιλάου, τοῦ ὁποίου ἡ φιλοσοφία εἶχε σκοπὸν νὰ ἐμπνέῃ εἰς τὲς πολίτας τὸν ὑπὲρ πατρίδος ἔρωτα, καὶ νὰ τοὺς διδάσκῃ τὴν ἐπιστήμην τοῦ διοικεῖν. Εἰς τὴν παιδικήν του ἡλικίαν, ἔλαβε τὸν Ἐπαμινώνδαν ὡς πρωτότυπον, καὶ ἐπρόκρινεν ἀπὸ πᾶσαν ἄλλην σπουδὴν τὰ στρατιωτικὰ συγγράμματα τοῦ Ἀγγέλου καὶ τὴν ἱστορίαν τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου. Ὅταν αἱ πολιτικαὶ καὶ πολεμικαὶ φροντίδες τὸν ἄφινον ὀλίγην ἡσυχίαν, ἠνιόχει αὐτὸς ὁ ἴδιος τὴν ἅμαξαν, καὶ ἐσκληραγώγει τὸ σῶμά του εἰς τὸν κάματον διὰ τῆς ἐργασίας καὶ τοῦ κυνηγεσίου.

Εἴδομεν, εἰς πόσον βαθμὸν ἡ ἀνδρία του συνεισέφερεν εἰς τὴν ἐν Σελλασίᾳ νίκην. Εἰς τὴν μεγάλην ταύτην μάχην, εἰσορμήσαντος εἰς τὸ μέσον τῶν ἐχθρῶν, ἓν ἀκόντιον διετρύπησε τοὺς δύο μηροὺς του. Ἐφοβοῦντο, μήπως ἐὰν ἐκσπάσωσι τὸ ἀκόντιον, ὁ προσκολλημένος χαλκὸς ἐμποδίσῃ τὴν ἐξολκὴν, ἢ μήπως καταστήσῃ τὴν πληγὴν ἀνίατον· ὁ δὲ θραύσας τοῦτο αὐτοχειρὶ, καὶ ἐξελκύσας τὰ θραύσματα, ἐξηκολούθησε νὰ μάχηται καὶ ἀπεφάσισε τὴν ἧττα τῶν Σπαρτιατῶν.

Μετὰ τὴν μάχην, ὁ Ἀντίγονος, ἐκπλαγεὶς διὰ τὸ κίνημα τῆς δεξιᾶς πτέρυγος, εἰς τὴν ὁποίαν ἐχρεώσει τὴν νίκην, καὶ τὴν ὁποίαν δὲν εἶχε προστάξει παντελῶς νὰ κινηθῇ, ἠρώτησε τὸν στρατηγόν του Ἀλέξανδρον, πῶς ἐτόλμησε νὰ ὁρμήσῃ, χωρὶς νὰ ἰδῇ τὸ σημεῖον. Ὁ στρατηγὸς ἀπεκρίθη, ὅτι νέος τις ἀξιωματικὸς Ἀχαιὸς, ὀνόματι Φιλοποίμην, ἐφορμήσας χωρὶς προσαγὴν μὲ τὸ στράτευμά του, παρέσυρε διὰ τῆς ζέσεώς του ὅλον τὸν στρατόν. Τότε ὁ βασιλεὺς εἶπεν· « Οὗτος ὁ νέος Ἀχαιὸς ἐφέρθη ὡς μέγας στρατηγός· σὺ δὲ, Στρατηγὲ Ἀλέξανδρε! » ἐφέρθης ὡς νέος ἀξιωματικός. »

Ἔπειτα ὁ μονάρχης οὗτος ἠθέλησε νὰ ἔχῃ τὸν Φοι-

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

λοποίμενα πλησίον του· ἀλλ' ὁ φιλήσυχος οὗτος πολίτης, ἀγαπῶν ὑπερβολικὰ τὴν πατρίδα του καὶ τὴν ἐλευθερίαν, δὲν ἐδέχθη τὰς προσφορὰς ξένου ἡγεμόνος. Ἡ φήμη τὸν ηὔξησεν ἐπὶ πλέον ἐπὶ τοῦ θανάτου τοῦ Δημοφάντου, ἀρχηγοῦ τῶν Αἰτωλῶν, τὸν ὁποῖον ἐφόνευσεν αὐτοχειρὶ εἰς μίαν προσβολήν.

Ὅταν ἡ κοινὴ ψῆφος τῶν συμπολιτῶν του τὸν ἔθεσεν ἐπὶ κεφαλῆς τῶν στρατευμάτων καὶ τῆς πολιτείας, μετήλλαξε τὴν τακτικὴν τῶν στρατευμάτων, ἔκαμε περισσοτέραν βαθύτητα εἰς τὰ τάγματά των, τοὺς συνείθισε νὰ ὁδοιπορῶσι καὶ νὰ μάχωνται, χωρὶς νὰ διαλύσωσι τὴν τάξιν των, καὶ ἔδωκεν εἰς τοὺς στρατιώτας μεγαλήτερα ἀκόντια καὶ πλατυτέρας ἀσπίδας. Ἐξορίσας τὴν πολυτέλειαν ἀπὸ τὴν πολιτείαν, ἀπεκατέστησε τὴν τάξιν εἰς τὰ χρηματικά, καὶ ὄχι ἐσυγχώρησε λαμπρότητα παρὰ μόνον εἰς τὰ ὅπλα.

Πάντοτε ἁπλῶς ἐνδεδυμένος καὶ σολισμένος μὲ μόνην τὴν δόξαν του, ἤθελεν ἐκληφθῇ μᾶλλον ὡς στρατιώτης παρὰ ὡς στρατηγός. Προσκληθεὶς νὰ γευματίσῃ εἰς τὴν οἰκίαν ἑνὸς τῶν συμπολιτῶν, εὗρε μόνον τὴν οἰκοκυρὰν, ἥτις δὲν τὸν ἐγνώριζεν· ἐκλαβοῦσα δὲ αὐτὸν ὑπηρέτην πρόδρομον τοῦ κυρίου του, τὸν παρεκάλεσε νὰ σχίσῃ ξύλα· ὁ δὲ ἐκδυθεὶς τὴν χλαμύδα του, ἐξετέλεσε τὴν προσταγὴν ταύτην, χωρὶς νὰ εἰπῇ τίποτε. Ἐν τούτῳ φθάσας τότε καὶ ὁ κύριος τῆς οἰκίας, ἐθαύμασε βλέπων αὐτὸν εἰς τοιαύτην ἐνασχόλησιν. Ὁ δὲ Φιλοποίμην ἀπεκρίθη· « Διατί ἀπορεῖς ; Δίδω δίκας τοῦ κακῶς σχήματός μου. »

Ἀφοῦ λοιπὸν ἔκαμεν ὅλας τὰς σοφὰς προδιαθέσεις πρὸς βεβαίωσιν τῆς ἐπιτυχίας τῶν ὅπλων του, ἐξράτευσε κατὰ τοῦ Μαχανίδου καὶ συνεκρότησε μάχην. Οἱ Σπαρτιᾶται ἐπολέμησαν ῥωμαλέως, ἀπέκρουσαν μάλιστα καὶ τὴν

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ἐξιὰν πτέρυγα τῶν Ἀχαιῶν. Ἀλλ', ἐνῷ ὁ Μαχανίδας τοὺς κατεδίωκεν, ὁ Φιλοποίμην ἐπρόσβαλε κατὰ πλευρὰν τὸ στράτευμά του, τὸ ἔβαλεν εἰς ἀταξίαν, καὶ ἀπέκοψε τὴν ἀποχώρησιν τοῦ τυράννου· ὅτις εὑρεθεὶς πρὸ αὐτοῦ, ἠθέλησε νὰ τὸν ἀποφύγῃ· ἀλλ' ὁ Φιλοποίμην ἠκόντισε κατ' αὐτοῦ τὸ ἔγχος του μὲ τόσην δύναμιν, ὥστε διεπέρασε τὸν θώρακα καὶ τὸ σῶμά του, τὸν ἔρριψεν ἄπνουν κατὰ γῆς. Ἡ Σπάρτη ἀπώλεσεν εἰς τὴν μάχην ταύτην τέσσαρας χιλιάδας τῶν ἀνδρειοτέρων αὐτῆς μαχητῶν. Ἡ ἅλωσις τῆς Τεγέας ὑπῆρξεν ἐπακολούθημα τῆς νίκης ταύτης· καὶ οἱ Ἀχαιοί, διὰ νὰ διατηρήσωσι τὴν μνήμην, ἱδρυσαν χαλκοῦν ἀνδριάντα πρὸς τιμὴν τοῦ στρατηγοῦ των.

Μετ' ὀλίγον καιρόν, τελουμένων τῶν Νεμαίων ἀγώνων (1), ὁ Φιλοποίμην περικυκλωμένος ἀπὸ τὴν λαμπρὰν συνοδίαν τῶν συνεταίρων τῆς δόξης, ἐφάνη, καθ' ἣν στιγμὴν ὁ κιθαρῳδὸς Πυλάδης εἶπε τοὺς λόγους τούτους παλαιοῦ τινος Ποιητοῦ (τοῦ Τιμοθέου)· « Κλείω ἐλευθερίας τεύχω μέγαν Ἑλλάδι κόσμον. » (2) Πρὸς τούτους τοὺς λόγους, ὅλος ὁ λαὸς, στραφεὶς πρὸς τὸν Φιλοποίμενα, ἀπέτεινεν ὑποκλίσεις μὲ σφοδρὸς χειροκροτισμούς.

Ὁ Νάβις ἔλαβε τὰς ἡνίας τῆς Σπάρτης· ἔτος ὁ τύραννος ὑπερέβη τὸν προκάτοχόν του κατὰ τὴν ὠμότητα. Συνέθεσε τὴν σωματοφυλακήν του ἀπὸ ξένα στρατεύματα, κατεδίκασεν εἰς θάνατον, ὅσους ἐφοβεῖτο, ἐξώρισε τοὺς ἐγκριτωτέρους πολίτας, καὶ οἰκειοποιήθη τὰ πλούτη των. Ὁ Φίλιππος ἔδωκεν, ὡς παρακαταθήκην, εἰς τὰς χεῖ-

(1) Ἔτει ἀπὸ Ἰησοῦ Χριστοῦ 3750. πρὸ Χριστοῦ 205.

(2) ἤγουν· Ἐγὼ τίφω τὴν Ἑλλάδα μὲ τὸν κλεινὸν τῆς ἐλευθερίας τίφανον.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
"Σωσμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ρᾶς του τὴν πόλιν Ἄργος, ὅπου ἔκαμε μεγάλας καταχρήσεις. Εὐφυὴς εἰς τὴν ὠμότητά του, ἐφεῦρε μηχανὴν, εἰς σχῆμα ἀνδριάντος, παρομοίαν μὲ τὴν βασίλισσαν Ἀπάγην, σύζυγόν του. Ἦτον ἐνδεδυμένη μὲ μεγαλοπρεπῆ ἱματια, κρύπτοντα τὰς ἀμβλείας περόνας, ἀπὸ τὰς ὁποίας τὸ σῶμα καὶ οἱ βραχίονες ἦσαν περικυκλωμένοι. Ἐὰν πλούσιός τις πολίτης δὲν ἤθελε νὰ δώσῃ τὸ ἀπαιτούμενον χρυσίον, ἔλεγε πρὸς αὐτόν· « Ἐγὼ δὲν κατώρθωσα » τίποτε ἀπὸ σέ· ἐλπίζω ὅμως, ὅτι ἡ σύζυγός μὲ Ἀπά» γη θέλει ἔχει περισσοτέραν ἀγχίνοιαν εἰς τὸ νὰ σὲ κατα» πείσῃ. » Τότε ὁ Νάβις ἔφερε τὸν ἄθλιον πλησίον τῶ ἀνδριάντος, ὅσις ἀνοίγων τοὺς φοβεροὺς βραχίονάς του, περιέπτυσσεν εἰς τὰς ἀγκάλας του, καὶ ὁ δυσυχὴς κατατρυπημένος πανταχόθεν, ἠναγκάζετο νὰ παραχωρῇ τὴν περιουσίαν του, διὰ νὰ ἀποφύγῃ τὴν τιμωρίαν.

Μετὰ τὴν ἧτταν τῆς Σπάρτης, οἱ Αἰτωλοὶ καὶ Ἠπειρῶται ὀλίγον βοηθούμενοι ἀπὸ τοὺς Ῥωμαίους, συνεφώνησαν εἰρήνην μετὰ τοῦ Φιλίππου. Πᾶσα ἐπιτυχία, αὐτὶ νὰ χαλινώσῃ τὴν φιλοδοξίαν τοῦ ἡγεμόνος τούτου, τὴν ἐπέτεινεν εἰς τὸ ἀκόρεστον· αὐξήσας τὸν στρατόν του, καὶ συναρτύσας μεγάλον στόλον, ἐκήρυξε πόλεμον κατὰ τῶν Ῥοδίων, καὶ διέπλευσεν εἰς τὴν Ἀσίαν, διὰ νὰ προσβάλῃ κατὰ τῦ Ἀττάλε (1)· Εἰσεχώρησε μέχρι τῆς Περγάμου, καὶ ἀποκρουσθεὶς πλησίον τῶν τειχῶν της, κατεπόρθησε τὴν χώραν. Οἱ Ῥόδιοι κατεναυμάχησαν τὸν στόλον του.

Ὁ Φίλιππος, κυριεύσας τὴν ἐν Βιθυνίᾳ Κίον, κατέσφαξε μέρος τῶν κατοίκων, ἐξηνδραπόδισε τὸ ἐπίλοιπον καὶ κατηδάφισε τὴν πόλιν. Εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς Ἀβύ-

(1) Ἔτει ἀπὸ Κτίσεως 3,802. —πρὸ Χριστοῦ 222.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωολογικό Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

δυ ἀπεποιήθη πᾶσαν διαπραγμάτευσιν, καὶ ἤθελε νὰ παραδοθῶσιν εἰς τὴν διάκρισίν του. Οἱ κάτοικοι ἀπηλπισμένοι, ἀπεφάσισαν νὰ χαθῶσι ἐπὶ τῶν ἰδίων τειχῶν. Διώρισαν λοιπὸν πεντήκοντα πολίτας, καθὼς ἰδοὺν τοὺς Μακεδόνας πλησιάζοντας, νὰ σφάξωσι τὰς γυναίκας καὶ τὰ τέκνα, περικεκλεισμένας εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἀρτέμιδος, νὰ ῥίψωσιν εἰς τὴν θάλασσαν τὸν χρυσὸν καὶ τὸν ἄργυρον, καὶ νὰ βάλωσι πῦρ εἰς τὴν πόλιν. Καθὼς δὲ ἔγιναν αἱ φρικώδεις αὗται προδιατάξεις, ἐπολέμησαν μανιωδῶς ἐπὶ τοῦ τείχους· ἡ νὺξ κατέπαυσε τὴν μάχην καὶ σφαγήν. Οἱ ἐπιφορτισθέντες πολῖται τὴν σφαγὴν τῶν θυμάτων καὶ τὴν πυρκαϊὰν τῆς πόλεως, δὲν ἐτόλμησαν να ἐκτελέσωσι τὰς ἀπανθρώπους ταύτας προσαγάς. Ὑπερβάντος δὲ τοῦ Φιλίππου τὰ τείχη, μὲ ὅλον ὅτι ἐπάσχισε νὰ ἐμποδίσῃ τὴν μανίαν των, οἱ κάτοικοι σφάξαντες τὰς δυσυχεῖς οἰκογενείας, ἐφόνευσαν ὁ εἷς τὸν ἄλλον.

Ὁ Φίλιππος, ὀλίγον εὐχαρισημένος ἀπὸ τὸν πενθηρὸν τοῦτον θρίαμβον, καὶ μὴ δυνάμενος νὰ ὑποφέρῃ ἀνάπαυσιν, μετέβη εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ εἰσέβαλεν εἰς τὴν Ἀττικήν. Οἱ Ῥωμαῖοι ἐκήρηξαν πόλεμον κατ' αὐτοῦ, καὶ ἔξειλαν στόλον πρὸς βοήθειαν τῶν Ἀθηνῶν. Γενομένης δὲ πεζομαχίας, ἐνίκησεν ὁ Φίλιππος τοὺς Ἀθηναίους, καὶ τοὺς ἐβίασε νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν πόλιν· πλὴν μὴν δυνηθεὶς νὰ εἰσχωρήσῃ, περιώρισε τὴν νίκην τυ εἰς τὴν καταπόρθησιν τῶν πεδίων.

Ὁ βασιλεὺς, ἠναγκασμένος νὰ στρατεύσῃ κατὰ τῶν Ῥωμαίων, ἔπαθε μίαν ἀποτυχίαν, καὶ ἄρχισε συνδιαλέξεις μετὰ τοῦ Κοϊντίου, Φλαμινίου περὶ εἰρήνης. Ὁ τύφος τοῦ Φιλίππου καὶ ἡ Ῥωμαϊκὴ ἀλαζονεία καθίζων πᾶσαν συνδιάλεξιν ἀδύνατον. Δὲν ἐσυμφώνησαν τίποτε.

Ἐν τοσούτῳ Ῥωμαϊκὸς στόλος ἔφθασεν εἰς τὸν λιμένα τῶν Ἀθηνῶν. Πρὸς τὴν θέαν ταύτην οἱ Ἀθηναῖοι ἔδειξαν

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

μεγάλην χαρὰν καὶ κατέζρεψαν τοὺς ἀνδριάντας τῶ Φιλίππου. Ἡ τυραννία τῶν βασιλέων τῆς Ἑλλάδος καὶ Ἀσίας ἦτον τόσον μισητὴ, ὥζε ἐνόμιζον ὡς ἐλευθερίαν τὸ μεταλλάττειν κυρίυς.

Ἐν τοσούτῳ ὁ Νάβις, κύριος τοῦ πλείζου τῆς Πελοποννήσου, ἐξηκολούθησε νὰ μεγαλύνηται διὰ τοῦ τρόμυ καὶ νὰ πλουτίζηται διὰ τῆς λείας. Οἱ Ἀχαιοὶ εἶχαν μεταλλάξει ζρατηγὸν καὶ τύχην. Τὰ ζρατεύματά των, ζερημένα τῆς μεγαλοφυΐας τοῦ Φιλοποίμενος, ἀνθίζαντο ἀδυνατως κατὰ τῶν Σπαρτιατῶν. Πολλοὶ Ἰζορικοὶ κατηγοροῦν τὸν Φιλοποίμενα, διότι ἔλειψεν ἐν καιρῷ τοῦ πολέμου, καὶ δὲν ἠθέλησε νὰ δουλεύσῃ τὴν πολιτείαν, μὴ ὢν ἐν τοῖς πράγμασι. Πιθανὸν ὅμως εἶναι, ὅτι τόσον ἐνάρετος ἀνὴρ ἀπεχώρησεν, ὄχι ἐκ τύφου, ἀλλ' ἐκ φρονήσεως, καὶ φοβούμενος, μήπως ἡ πρὸς τὸν ζρατὸν καὶ τὸν δῆμον ὑπόληψίς του ἐμπνεύσωσιν ὑποψίας εἰς τὸν νέον Ἀρχηγὸν τῆς πολιτείας, ἀπέπλευσεν εἰς τὴν Κρήτην, καὶ ἀνεμίχθη εἰς τοὺς ἐμφυλίους πολέμους, τοὺς διαιροῦντας τότε τὴν ἐπαρχίαν ταύτην.

Ἡ νῆσος Κρήτη διοικουμένη δημοκρατικῶς ἀπὸ τοῦ Ἰδομενέως, κατέζη περίφημος καὶ θάλλυσα διὰ τὴν σοφίαν της, διὰ τῆς μετρίας πολιτικῆς της καὶ διὰ τῆς γενναιότητος τῶν κατοίκων της. Κανεὶς δὲν τοὺς ἐπολέμει, διότι ἦσαν ἄξιοι νὰ ὑπερασπίσωσιν ἑαυτούς· οὐδεὶς τὰς ἐμίσει, καθότι δὲν ἦσαν φιλόδοξοι. Πώποτε τὸ ἔθνος ὅλον δὲν εἶχεν ἐφοπλισθῆ· ἀλλὰ παρεῖχεν ἀνδρείυς ζρατιώτας καὶ περιφήμους τοξότας ἀκρίτως πρὸς ὅλους τοὺς ἡγεμόνας, ὅπερ ἐξήσκει τοὺς μαχητάς των, χωρὶς νὰ ῥιψοκινδυνεύσῃ τὴν διοίκησίν των.

Πανταχόθεν συνέτρεχον νὰ σπουδάσωσι τοὺς νόμους των, τὴν εὐταξίαν καὶ τακτικήν των. Ὁ Ἄρατος ἐχρεώζει μέγα μέρος τῆς ζρατιωτικῆς ἐπιδεξιότητός του εἰς

Δημόσιες Βιβλιοθήκες
Ελληνική Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

τὰς διδασκαλίας των. Βεβαίως καὶ ὁ Φιλοποίμην ὑπῆγε ὡσαύτως εἰς τὴν νῆσον ταύτην, διὰ νὰ ἀποκτήσῃ νέα φῶτα.

Ἐπὶ τῆς ἀπουσίας του, ἡ κατὰ τοῦ Φιλίππου ἀχνματιζομένη καταιγὶς ἠῦξανε καθ' ἑκάστην. Ὁ βασιλεὺς τῆς Περγάμου, οἱ Αἰτωλοὶ, ὁ Νάβις καὶ οἱ Θηβαῖοι συνεμάχησαν μετὰ τῆς Ῥώμης. Μετὰ πολλῶν κινημάτων ἀναποφασίζων καὶ ἀνωφελῶντινων μαχῶν, ὁ ϛρατὸς τῶν Ῥωμαίων καὶ ὁ ϛρατὸς τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας ἔγιναν ἀντιπρόσωποι εἰς τὴν Θεσσαλίαν, εἰς ὑψώματά τινα, καλούμενα Κυνὸς Κεφαλάς (1). Ἀμφοτέρων αἱ δυνάμεις ἦσαν εἴκοσι καὶ πέντε χιλιάδες. Ὁ Κοΐντιος Φλαμίνιος ἐξέλεξεν ἐντέχνως τὸ πεδίον τοῦτο τῆς μάχης, ὅπου ἡ ἀνωμαλία τῆς γῆς ἐμπόδιζε τὴν φάλαγγα, νὰ συγκινῆται σύσσωμος καὶ νὰ κάμῃ χρῆσιν τῆς δυνάμεώς της. Οἱ Ῥωμαῖοι τὴν διέῤῥηξαν, ἐφόνευσαν ὀκτὼ χιλιάδας Μακεδόνων καὶ ἠνδραπόδισαν ἄλλας πέντε. Τὸ ἱππικὸν τῶν Αἰτωλῶν συνεισέφερε πολὺ εἰς τὴν νίκην.

Ὁ Φίλιππος, ἐντελῶς ἡττημένος, ἐζήτησεν εἰρήνην καὶ συγκατένευσεν εἰς ὅλας τὰς προβληθησομένας συνθήκας. Εἰς τοῦτο δὲ τὸ διάστημα συνεφώνησαν ἀνακωχὴν τριῶν μηνῶν. Ὁ Φίλιππος ἐπλήρωσε πρωσκαίρως τετρακόσια τάλαντα, καὶ ἔδωκεν ἐνέχυρον τὸν υἱόν του Δημήτριον.

Ἡ Σύγκλητος διώρισεν ἐπιτρόπους, νὰ διατάξωσιν ὅλας τὰς ὑποθέσεις τῆς Ἑλλάδος. Συνεφώνησαν τὴν ἐξῆς συνθήκην. Ὅλαι αἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ καὶ Εὐρώπῃ Ἑλληνικαὶ πόλεις νὰ μείνωσιν ἐλεύθεραι. Τοῦ Φιλίππου αἱ φρουραὶ νὰ ἀποχωρήσωσι· νὰ ἀποδώσῃ τοὺς αἰχμαλώτους καὶ αὐ-

(1) Ἔτει ἀπὸ Κτίσεως 3,807.—πρὸ Χριστοῦ 197.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

τομόλους, νὰ πληρώσῃ χίλια τάλαντα καὶ νὰ στείλῃ τὸν Δημήτριον, ὡς ἐνέχυρον, εἰς τὴν Ῥώμην.

Εἰς τὴν Ἑλλάδα ἠγνόουν τὰ ἄρθρα τῆς εἰρήνης. Ἐνῷ ἐτελοῦντο οἱ Ἰσθμικοὶ Ἀγῶνες εἰς τὴν Κόρινθον, καὶ ὁ δῆμος ἦτον συνηθροισμένος εἰς τὸ στάδιον, ἐπιφαίνεται κήρυξ, ζητεῖ νὰ σιωπήσωσι καὶ ἐκφωνεῖ μεγαλοφώνως τοὺς ἑξῆς λόγους (1)· « Ἡ Σύγκλητος, ὁ δῆμος τῶν » Ῥωμαίων, καὶ ὁ Τίτος Κοΐντιος Φλαμίνιος, στρατη- » γὸς Ὕπατος, καταπολεμήσας τὸν Φίλιππον καὶ τοὺς » Μακεδόνας, ἀφίνει ἀφρουρήτους ἀφορολόγους τοὺς Κο- » ρινθίους, Λοκροὺς, Φωκεῖς, Εὐβοέας, Ἀχαιοὺς, Φθι- » ώτας, Μάγνητας, Θεσσαλοὺς, Περραιβούς· τοὺς κη- » ρύττουν ἐλευθέρους, καὶ τοὺς ἐπιτρέπουν νὰ πολιτεύ- » ωνται κατὰ τὰ πάτρια. »

Ἡ ἐπικρατοῦσα βαθεῖα σιωπὴ εἰς τὴν ὑμήγυριν διήρκεσε μερικὰς στιγμὰς ἐξ αἰτίας τοῦ θαμβους. Οἱ Ἕλληνες δὲν ἐδύναντο νὰ πιστεύσωσιν, ὅ,τι ἤκουον· ἐζήτησαν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ προκηρύγματος. Τότε ὑπέρμετρος χαρὰ ἐξερράγη πανταχόθεν. Ὅλοι οἱ Ἕλληνες περικυκλοῦντες τὸν Κοΐντιον, ἡσπάζοντο τὰς χεῖράς του, τὰ ἱμάτιά του, καὶ τὸν ἔστεφον μὲ ἄνθη, ἐκφωνοῦντες. « Ὑπάρχει λοιπὸν ἔθνος, τὸ ὁποῖον μάχεται ὑπὲρ τῆς » ἐλευθερίας τῶν ἄλλων λαῶν. Δὲν τὸ ἐμποδίζει οὔτε ἡ » θάλασσα, οὔτε ἄλλο ἐμπόδιον· καὶ ἡ γενναία αὐ- » τῆ δύναμις, διὰ τῆς φωνῆς ἑνὸς κήρυκος, καταστρέφει » τὴν τυραννίδα καὶ ἐλευθερόνει τὴν Ἑλλάδα καὶ Ἀ- » σίαν. »

Τὸ αὐτὸ προκήρυγμα ἐξεφωνήθη καὶ εἰς τοὺς Νεμαί- ους Ἀγῶνας. Πανταχοῦ ἐπροξένησε θαυμασμὸν, χαρὰν καὶ

(1) Ἔτει ἀπὸ Κτίσεως 3998. — Πρὸ Χριστοῦ 196.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

εὐγνωμοσύνην. Πώποτε ἡ Ῥώμη, εἰς τὰς κατακτήσεις της, δὲν ἀπέκτησε καθαρωτέραν δόξαν.

Ὁ Φιλοποίμην, ἐπανελθὼν εἰς τὴν πατρίδα του, ἔβλεπε μὲ εὐχαρίστησιν τὴν ταπείνωσιν τοῦ Φιλίππου, ὅστις κατεδυνάστευε τὴν Ἑλλάδα καὶ ἐπεχείρισε πολλάκις νὰ τὸν ὁλοφονήσῃ. Ἀλλ' ὁ πολιτικὸς οὗτος ἀνὴρ, ἄγρυπνος φίλος τῆς ἐλευθερίας, ἀνεκάλυπτε τὴν φιλοδοξίαν τῆς Ῥώμης διὰ μέσου τῆς προσποιητῆς μετριότητός της. Ἐθεώρει ὡς ὀλίγον στερεὰν τὴν χρεωστουμένην ἐλευθερίαν εἰς τὴν ὑπεράσπισιν ξένης τινὸς δυνάμεως. Ἐπειδὴ δὲ εἰς τὸ Συνέδριον τῶν Ἀχαιῶν ὁ Ἀριστaίνετος παρεκίνει τοὺς συμπολίτας του, νὰ εὐαρεστῶσι κατὰ πάντα τοὺς Ῥωμαίους, ὁ Φιλοποίμην, μὴ δυνάμενος νὰ κρατηθῇ, εἶπεν· « Ὦ Ἀριστaίνετε! τί σπεύδεις τὴν καταστροφὴν » τῆς Ἑλλάδος; »

Ὑπήκουσαν πανταχοῦ εἰς τὰς προσταγὰς τοῦ Ὑπάτου. Μόνος ὁ Νάβις δὲν ἠθέλησε νὰ ὑώσῃ τὸ Ἄργος. Ἡ Σύγκλητος ἐπρόσταξε τὸν Κοΐντιον νὰ τὸν βιάσῃ, καὶ οἱ Ῥωμαῖοι ἐστράτευσαν κατὰ τῆς Σπάρτης. Ὁ Νάβις ἀποκρουσθεὶς εἰς μίαν ἔξοδον, ἐπρόβαλε νὰ ὑώσῃ τὸ Ἄργος. Ὁ Κοΐντιος ἀπῄτει τὴν ἐλευθερίαν τῶν ναυτικῶν πόλεων, ἑκατὸν τάλαντα καὶ ἐνέχυρα.

Ἡ διαπραγμάτευσις διελύθη. Ὁ Κοΐντιος ἐπὶ κεφαλῆς πεντήκοντα χιλιάδων, ἐπολιόρκει τὴν Σπάρτην. Οἱ Σπαρτιᾶται ὑπερασπίσθησαν ῥωμαλέως. Ἀλλὰ μὲ ὅλην τὴν γενναιότητά των οἱ Ῥωμαῖοι, ἐκπεπληγμένοι ἀποχωροῦν.

Ὁ Νάβις ἔδωκε τὸ Ἄργος, καὶ ἡ εἰρήνη συνεφωνήθη. Ὁ Κοΐντιος εὐχαριστημένος, διότι ἐλευθέρωσε τὴν Ἀργολίδα, διέτρεξε τὰς πόλεις τῆς Ἑλλάδος, ἀπεκατέστησε πανταχοῦ εὐταξίαν καὶ δικαιοσύνην, συνήθροισε τοὺς πρέσβεις ὅλων τῶν Ἑλληνικῶν λαῶν εἰς τὴν Κόρινθον, ἔδωκε λόγον τῆς διαγωγῆς του, ἐκήρυξεν, ὅτι δὲν συνεφώνη-

ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

σεν εἰρήνην μετὰ τοῦ Νάβιδος, εἰμὴ διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν καταζοφὴν τῆς Σπάρτης· τέλος παρεκίνησε τοὺς Ἕλληνας νὰ ἑνωθῶσι, καὶ διέπλευσεν εἰς τὴν Ῥώμην, ὅπου ἀπέλαβε τὰς τιμὰς τοῦ ἐνδοξοτέρου καὶ ἀξιοπρεπεστέρου θριάμβου (1).

Πόλεμος τῶν Αἰτωλῶν καὶ τοῦ Ἀντιόχου κατὰ τῶν Ῥωμαίων. — Θάνατος τοῦ Νάβιδος. Κατάκτησις τῆς Σπάρτης παρὰ τοῦ Φιλοποίμενος. Θάνατος αὐτοῦ. — Ἧττα τοῦ Περσέως. — Πόλεμος τῶν Ἀχαιῶν κατὰ τῶν Ῥωμαίων. Ἅλωσις τῆς Κορίνθου. — Ἡ Ἑλλὰς ἀπογίνεται Ῥωμαϊκὴ Ἐπαρχία. Πολιορκία τῶν Ἀθηνῶν ὑπὸ τοῦ Σύλλα.

Οἱ Αἰτωλοὶ, ἐχθροὶ πάσης δυνάμεως ἐναντιουμένης εἰς τὰς λῃστείας των, ἐμίσουν τοὺς Ῥωμαίους, καθὼς ἄρχισαν νὰ κυριεύωσιν ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος, καὶ μένοντες κατὰ τὸ φαινόμενον σύμμαχοι τῆς Ῥώμης, ἀνεθάρρυνον κρυφίως τὸν Νάβιν κατ᾽ αὐτῆς, τὸν παρεκίνουν νὰ ἐκδικηθῇ, συνεννοοῦντο μετὰ τοῦ Ἀντιόχου, βασιλέως τῆς Συρίας, καὶ τὸν ἐπροσκάλουν νὰ τρέψῃ τὰ ὅπλα του πρὸς τὴν Ἑλλάδα.

Ὁ Νάβις ἠκολούθησε τὰς συμβουλὰς των· ἐπαναστά-

(1) Ἔτει ἀπὸ Κτίσεως 3797. — Πρὸ Χριστοῦ 207.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

τησε τὰς ναυτουργοὺς πόλεις καὶ ἐπολιόρκησε τὸ Κίθιον. Ἡ Ῥώμη ἔξειλε πρὸς τὰ παράλια τῆς Λακωνίας τὸν Πραίτορα Ἀκίλιον μὲ στόλον· καὶ οἱ Ἀχαιοὶ, διορίσαντες στρατηγὸν τὸν Φιλοποίμενα, ἐκήρυξαν πόλεμον κατὰ τῶν Λακεδαιμονίων (1).

Ἐξαποστείλαντος τοῦ Φιλοποίμενος ὀλίγα πλοῖα, κατενανμαχήθησαν παρὰ τῶν τοῦ Νάβιδος. Ἀλλὰ διώρθωσε τὴν ἀποτυχίαν ταύτην, νικήσας τὸν τύραννον εἰς μάχην ἐκ τοῦ συζυγίου, πλησίον τῆς Σπάρτης, καὶ ἀναγκάσας αὐτὸν νὰ κλεισθῇ εἰς τὴν πόλιν.

Οὕτω λοιπὸν διαλυθείσης τῆς εἰρήνης, οἱ Αἰτωλοὶ ἠκολούθησαν τοὺς σκοποὺς τῶν σαφέστερον, συνεφώνησαν συμμαχίαν μετὰ τοῦ Ἀντιόχου, καὶ ἐσχεδίασαν νὰ κυριεύσωσιν ἐνταυτῷ τὴν Δημητριάδα, Χαλκίδα, καὶ Λακεδαίμονα. Τρεῖς στρατηγοὶ διωρίσθησαν εἰς τὴν ἐκστρατείαν ταύτην. Ὁ Διοκλῆς ὑφήρπασεν αἰφνιδίως τὴν Δημητριάδα. Ὁ Θὼς ἀπεκρούσθη ἀπὸ τὰς κατοίκους τῆς Χαλκίδος. Ὁ Ἀλεξαμένης ἐνόμισε νὰ ἐπιτύχῃ διὰ πρυδοσίας· προσποιούμενος, ὅτι θέλει νὰ βοηθήσῃ τὴν Σπάρτην, εἰσήγαγε χιλίους στρατιώτας, τοὺς ὁποίους ὁ Νάβις ἐδέχθη μετὰ χαρᾶς, ὡς ἐπωφελῆ βοήθειαν κατὰ τῶν Ἀχαιῶν. Ὁ Ἀλεξαμένης, ἐπὶ προφάσει συνδιαλέξεως, τὸν ἀπεμάκρυνεν ἀπὸ τὸν στρατὸν, τὸν ἥρπασε μὲ ὁρμὴν, τὸν κατέρριψεν ἀπὸ τὸν ἵππον, καὶ τὸν ἐφονευσε διὰ τῶν στρατιωτῶν του. Ὁ εἰς τὴν ἀπιστίαν ὀφειλόμενος ἕτος θρίαμβος ὑπῆρξεν ὀλίγον διαρκής. Ἐνῷ οἱ Αἰτωλοὶ ἔτρεχον νὰ διαρπάσωσι τὸ ἀνακτόριον, οἱ Σπαρτιᾶται ὥρμησαν κατ' αὐτοῦ, τὰς κατέκοψαν καὶ ἐκδίκησαν τὸν Νάβιν φονεύσαντες τὸν Ἀλεξαμένην.

---

(1) Ἔτει ἀπὸ Κτίσεως 3,815.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

Ὁ Φιλοποίμην, ἁρπάσας τὴν εὐκαιρίαν ταύτην, εἰσέβαλε πανσρατιᾷ εἰς τὴν πόλιν, συνήθροισε τὸν λαὸν, τὸν ἠνάγκασε νὰ ἀναλάβῃ τοὺς νόμους, τὴν ἐλευθερίαν του, καὶ νὰ ἑνωθῇ εἰς τὴν συμπολιτείαν τῶν Ἀχαιῶν. Ἐμπόδισε τὸν σρατόν του νὰ πράξῃ καταχρήσεις, ἐπακόλουθα πάντοτε τῆς νίκης· ἀπέῤῥιψεν ἐν δῶρον τῶν Λακεδαιμονίων ἑκατὸν εἴκοσι ταλάντων, καὶ ἀπέκτησε λαμπροτάτην δόξαν, τὴν ὁποίαν ἐχρεώζει μᾶλλον εἰς τὰς ἀρετάς του, παρὰ εἰς τὰ ὅπλα του.

Ὁ βασιλεὺς τῆς Συρίας, προσειλκυσμένος ἀπὸ τὰς ὑποσχέσεις τῶν Αἰτωλῶν, εἰσέβαλεν εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἐκυρίευσέ τινας πόλεις. Ἐδύνατο, ἐξακολουθῶν τὰς ἐπιτυχίας του, μὲ τάχος νὰ ἀποκτήσῃ ἱκανοὺς συμμάχους καὶ δυνάμεις, διὰ νὰ ἔλθῃ εἰς κατάστασιν νὰ στερήσῃ τοὺς Ῥωμαίους τὰς ὡραίας ἐκείνας ἐπαρχίας. Ἀλλ' οὐδὲν ἄλλο ἀπεκέρδισεν ἀπὸ τὰ πρῶτα κατορθώματα, εἰμὴ ὅτι ἀπέδειξεν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν Ἑλλήνων τὴν Ἀσιατικὴν πολυτέλειαν. Εἰς τὸ διάστημα πολυτίμου καιροῦ κατεδαπάνα τὰς ἡμέρας του εἰς συμπόσια καὶ ἀσωτείας. Ὁ Ὕπατος Μάνιος Ἀκίλιος, μὲ ἀθρόας τὰς δυνάμεις, ἐπροσβαλε κατ' αὐτοῦ πλησίον τῶν Θερμοπυλῶν, τὸν ἀπέκρουσεν ἐκ τῆς θεσεώς του καὶ τὸν ἐνίκησε κατὰ κράτος. Ὁ Ἀντίοχος ἡττηθεὶς ἀπεχώρησεν εἰς τὴν Ἀσίαν, ἀπολιπὼν τοὺς συμμάχους του ἐκτεθειμένους εἰς τὰς ἐκδικήσεις τῶν Ῥωμαίων.

Ὁ Ὕπατος συνεβούλευε τοὺς Αἰτωλοὺς, νὰ προσπέσωσιν εἰς τὴν ἐπιείκειαν τῆς Συγκλήτου· οἱ δὲ δὲν ἠθέλησαν νὰ ὑπακούσωσιν. Ἐζήτουν ἀπὸ αὐτοὺς νὰ παραδώσωσιν εἰς τοὺς νικητὰς τὰς πύλας τῆς μητροπόλεώς των Ἡρακλείας. Ἡ ταπείνωσις αὕτη τὸς ἐφάνη ἀνυπόφορος. Πρὸς τούτοις εἶχαν βλάψει ὑπερβολικὰ τοὺς Ῥωμαίους, ὥζε νὰ ἐλπίζωσιν εἰς τὴν συγκατάβασίν των.

Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

Ἐπειδὴ δὲ πᾶσα διαπραγμάτευσις διελύθη, ὁ Ὕπατος ἐπολιόρκησε τὴν Ἡράκλειαν. Οἱ Αἰτωλοὶ ἐπολέμησαν μὲ ῥωμαλεότητα ἀπηλπισμένην. Μὲ ὅλην ὅμως τὴν ἀντίσασίν των, ὁ Ἀκίλιος ἐκυρίευσε τὴν πόλιν ἐξ ἐφόδου, τὴν διήρπασε καὶ ἠνάγκασε τὴν Ἀκρόπολιν νὰ διαπραγματευθῇ· τὸ δὲ ἐπίλοιπον τῶν Αἰτωλῶν ἐκλείσθη εἰς τὴν Ναύπακτον. Ὁ Ὕπατος τοὺς ἀπέκλεισε καὶ τοὺς ἔκαμε νὰ καταντήσωσιν εἰς τὴν ἐσχάτην ἀμηχανίαν. Τέλος μαθόντες, ὅτι ὁ Ἀντίοχος, ἡ ἐσχάτη αὐτῶν ἐλπὶς, δυσυχέσερος εἰς τὴν Ἀσίαν, παρὰ εἰς τὴν Εὐρώπην, εἶχεν ἐξ ὁλοκλήρου ἡττηθῇ εἰς τὴν Μαγνησίαν παρὰ τοῦ Σκηπίωνος ὑπεταχθησαν εἰς τὸν Ῥωμαϊκὸν λαὸν, ὅσις τοὺς ἐδίασε νὰ πληρώσουν χίλια τάλαντα καὶ νὰ παραδώσωσι τοὺς ἵππους καὶ τὰ ὅπλα των.

Κατὰ τὴν αὐτὴν σχεδὸν ἐποχὴν, θέλοντος τοῦ Ὑπάτου νὰ κυριεύσῃ τὴν Σπάρτην, ὁ Φιλοποίμην, ἐχθρὸς πάσης ξένης ἐξουσίας, καὶ μισῶν τόσον τὴν φιλοδοξίαν τῆς Ῥώμης, ὅσον καὶ τὴν τοῦ Φιλίππου, ἐπρόφθασεν εὐτόλμως εἰς τὴν πόλιν ταύτην, ἀνεφύχωσε τὴν ἀνδρίαν τῶν πολιτῶν καὶ ἠνάγκασε τὸν Ὕπατον νὰ ἀποχωρήσῃ. Μετ' ὀλίγον ὅμως ὕστερον ἡ Λακεδαίμων ἠνάγκασεν αὐτὸν τὸν ἴδιον Φιλοποίμενα νὰ ϛρατεύσῃ κατ' αὐτῆς.

Οἱ Ἀχαιοὶ ὑπεράσπιζαν τὴν ἀνεξαρτησίαν τῶν ναυτικῶν πόλεων, τὰς ὁποίας ἡ Σπάρτη πάντοτε ἤθελε νὰ καταδουλωσῃ. Οἱ Σπαρτιᾶται νομίζοντες, ὅτι οἱ εἰσελθόντες εἰς τὴν πόλιν μετὰ τὴν εἰρήνην φυγάδες, συνεννοοῦντο μετὰ τῶν Ἀχαιῶν, καὶ ἐβοηθοῦν τὰς ναυτικὰς πόλεις, προέγραψαν τοὺς ἐξοίκους τούτους ἐφόνευσαν, τριάκοντα, διέλυσαν πᾶσαν συμμαχίαν μετὰ τῶν Ἀχαιῶν, καὶ τετυφλωμένος [illegible] τὸ μῖσός των κατὰ τῆς συμπολιτείας ταύτης, ἐ[illegible]αν εἰς τὸν Ὕπατον Φάλβιον, προ-

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

σφέροντες νὰ θέσωσι τὴν πολιτείαν ὑπὸ τὴν δύναμιν καὶ ὑπεράσπισιν τῆς Ῥώμης.

Οἱ Ἀχαιοὶ ἐκήρυξαν πόλεμον κατὰ τῆς Σπάρτης. Κατὰ τὰ δύο μέρη ἔστειλαν πρέσβεις εἰς τὴν Ῥώμην, διὰ νὰ καταστήσωσι τὴν Σύγκλητον κριτὴν τῆς διαφορᾶς ταύτης. Ἡ ἀπόφασίς της ὑπῆρξεν ἀμφίλογος, ὡς ἡ τῶν χρησμῶν. Οἱ Ἀχαιοὶ τὴν ἐξήγησαν ὑπὲρ ἑαυτῶν.

Ὁ Φιλοποίμην ἐπλησίασεν εἰς τὴν Σπάρτην ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ στρατεύματος, καὶ ἐζήτησε τὴν τιμωρίαν ἐκείνων, οἵτινες πρὸς περιφρόνησιν τῆς συνθήκης εἶχον πρὸ ὀλίγου κυριεύσει τὴν ναυτικὴν πόλιν των. Οἱ ἔγκριτώτεροι πολῖται ἐξῆλθον τῆς πόλεως, διὰ νὰ διαπραγματευθῶσιν. Ἀλλ', ἐνῷ συνδιελέγοντο οἱ τῆς Σπάρτης φυγάδες, εὑρισκόμενοι εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀχαιῶν, ἐπέπεσαν κατὰ τῶν συμπολιτῶν καὶ ἔσφαξαν ὀγδοήκοντα. Τὸ ὀλέθριον τοῦτο συμβεβηκὸς διέσπειρε ταραχὴν εἰς τὴν πόλιν. Ὁ Φιλοποίμην εἰσῆλθε σχεδὸν χωρὶς ἀντίσασιν, καὶ μὴ θεωρῶν πλέον τότε τὴν Σπάρτην ὡς ζολὴν τῆς Ἑλλάδος, ἀλλ' ὡς τρόπαιον τῆς Ῥώμης, κατεδάφισε τὰ τείχη της, ἀπέζειλεν εἰς τὰ ἴδιά τους μισθωτὸς στρατιώτας της, καὶ ἐπέφερε τὴν τελευταίαν πληγὴν εἰς τὴν περίφημον ταύτην πολιτείαν, καταλύσας τοὺς νόμους τοῦ Λυκούργου, οἵτινες ὑπῆρξαν τόσους αἰῶνας ἡ δύναμίς της.

Ἡ Σύγκλητος τῶν Ῥωμαίων, ἐπιφθονοῦσα τὰς προόδους τῆς Ἀχαϊκῆς Συμπολιτείας, ἐκηρύχθη ὑπὲρ Λακεδαίμονος, κατέλυσε τὴν κρίσιν τῶν Ἀχαιῶν, καὶ ἐπρόσαξε νὰ γίνῃ ἡ Σπάρτη μέλος τῆς Ἀχαϊκῆς Συμπολιτείας, ἀφορόλογος, ἀφρούρητος καὶ διατηροῦσα τὴν ἀνεξαρτησίαν της.

Ἀπὸ τοῦ καιροῦ τούτου, οἱ Ῥωμαῖοι ἐβοήθουν σαθερῶς ὅλους τοὺς ἐχθροὺς λαοὺς τῶν Ἀχαιῶν. Κατὰ παιαίνη-

Δημοσίευση Βιβλιοθήκες
Ιστορική και Λαογραφική Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

σιν αὐτῶν, οἱ Μεσσήνιοι ἐχωρίσθησαν ἀπὸ τὴν Συμπολιτείαν, ἐκήρυξαν πόλεμον κατ' αὐτῆς, καὶ ἐκυρίευσαν τὴν Κορωνίδα. Ὁ δὲ Φιλοποίμην, ἂν καὶ ἀσθενὴς καὶ προβεβηκὼς ὑπὲρ ὀγδοήκοντα ὀκτὼ ἔτη, ἐδιοίκει ἔτι τὸν στρατόν. Στρατεύσας δὲ κατὰ τῆς Μεσσήνης, κατ' ἀρχὰς ἐνίκησε τοὺς ἐχθροὺς, ἔπειτα ὅμως, ἐνδυναμωθέντων ἐκείνων ἀπὸ μεγάλην προσθήκην στρατευμάτων, ἐπεριεκυκλώθη. Οἱ Ἀχαιοὶ, μὴ δυνάμενοι νὰ ἀνθέξωσιν, ἐτράπησαν εἰς φυγήν. Ὁ Φιλοποίμην, μαχόμενος εἰς τὴν ὀπισθοφυλακὴν, καὶ ὑπερβιάζων τὸ γῆρας του, ἔδειξε τεράστια ἀνδρίας. Πεσόντος πλὴν τοῦ ἵππου του, ἐπληγώθη καὶ ἐζωγρήθη (1). Δεινοκράτης, ὁ στρατηγὸς τῶν Μεσσηνίων, τὸν παρέσησεν ἁλυσόδετον ἐπὶ τοῦ θεάτρου εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ λαοῦ τῆς Μεσσήνης. Ἔπειτα τὸν ἔρριψεν εἰς εἱρκτὴν, ὅπου τὸν ἐθανάτωσεν. Ὅταν ἐπρόσφεραν εἰς τὸν Ἥρωα τὸ φάρμακον, ἐρώτησε τὸν δήμιον, τί ἀπέγειναν οἱ Ἀχαιοὶ καὶ πρὸ πάντων ἀξιωματικός τις, ὀνόματι Λυκόρτας, τὸν ὁποῖον ἠγάπα ἰδιαιτέρως. Ἀποκριθέντων δὲ, ὅτι τὰ στρατεύματα διασχίσαντα γενναίως τοὺς Μεσσηνίους, ἀπεχώρησαν καὶ ἦτον ἐν ἀσφαλείᾳ· « Θνήσκω λοιπὸν, » εἶπεν, εὐχαριστημένος καθότι ὁ στρατὸς τῶν Ἀχαιῶν ἐσώθη. »

Ὁ θάνατος τοῦ μεγάλη τούτου ἀνδρὸς παρώξυνε τοὺς Ἀχαιοὺς μέχρι μανίας. Ὅλοι ἔσπευσαν ἐπὶ τὰ ὅπλα. Ἡ ἐπιθυμία τῆς ἐκδικήσεως ἐδιπλασίασε τὰς δυνάμεις των. Κατεπόρθησαν τὴν Μεσσηνίαν, ἐκυρίευσαν τὴν πρωτεύουσαν, καὶ ἠνάγκασαν τοὺς κατοίκους νὰ παραδώσωσι τοὺς φονεὰς τοῦ Φιλοποίμενος, τοὺς ὁποίους ἐλιθοβόλησαν, πλησίον τοῦ τάφου του. Ὁ Δεινοκράτης, προλαβὼν τὴν

(1) Ἔτει ἀπὸ κτίσεως 3821. — Πρὸ Χριστοῦ 183

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

τιμωρίαν του, ἐφονεύθη αὐτοχειρί.

Μετεκόμισαν τὴν τέφραν τοῦ Ἥρωος εἰς τὴν Μεγαλόπολιν. Εἰς τὴν ἐκφορὰν τοῦ λειψάνου οἱ λαοὶ ἤρχοντο εἰς προϋπάντησίν του· ὁ στρατὸς ἐπηκολούθει, καὶ ὅλη ἡ Ἑλλὰς δακρυρροοῦσα, ὡσὰν νὰ ἐπειθήφορει διὰ τὴν δόξαν καὶ ἐλευθερίαν της. Εἰς τὸ ἔτος τοῦτο ἐτελεύτησαν τρεῖς μεγάλοι ἄνδρες, ὁ Ἀννίβας, Σκηπίων καὶ Φιλοποίμην.

Οἱ Ῥωμαῖοι, ὠφελούμενοι ἀπὸ τὴν διαίρεσιν τῶν λαῶν καὶ τὸν ἄφρονα δεσποτισμὸν τῶν βασιλέων, ἐξηκολούθησαν μὲ τὴν συνήθη αὐτῶν ἐπιδεξιότητα τὸν σκοπὸν τινὰ κατακτήσωσιν ἐξ ὁλοκλήρου τὴν Ἑλλάδα.

Ὁ Φίλιππος δὲν ἐβασίλευε πλέον εἰς τὴν Μακεδονίαν. Πρὸ τῆς τελευτῆς του, ἡ διχόνοια, τὴν ὁποίαν διέσπειρεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, διήρεσε τὴν οἰκίαν του. Περσεὺς, ὁ πρωτότοκος τῶν υἱῶν του, εἶχε μέγα μῖσος κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Δημητρίου, ὅστις ἀναθρεμμένος εἰς τὴν Ῥώμην, ἐδύνατο νὰ γίνῃ ποτὲ φοβερὸς διὰ τῆς βοηθείας αὐτῶν. Ὁ Περσεὺς τὸ ἐπίστευσε καὶ ἀπεφάσισε τὸν ὄλεθρόν του. Τὸν διέβαλε κατ' ἀρχὰς ψευδῶς, ὅτι ἠθέλησε νὰ τὸν φονεύσῃ εἰς ἱππομαχίαν, καὶ ὅτι ὑπῆγε διὰ νυκτὸς μὲ ἐνόπλους νὰ τὸν δολοφονήσῃ. Ἀλλ' ἡ ἀθῳότης τοῦ Δημητρίου ἐθριάμβευσε κατὰ τῆς συκοφαντίας. Ὁ Περσεὺς, ἀντὶ νὰ ἐκκαρδιωθῇ πρὸς τὴν πρώτην ἀποτυχίαν, κατέτρεχε τόσον τὸν ἀδελφόν του, ὥστε ὁ νέος οὗτος Ἄναξ, θέλων νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ζωήν του, εὗρεν εὐκαιρίαν ἐπὶ ἀπουσίας τοῦ βασιλέως, διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ ἐκφύγῃ. Ὁ Περσεὺς, συνοδεύων τότε τὸν Φίλιππον, εἶχε θέσει πλησίον τοῦ ἀδελφοῦ του προδότην τινὰ, ὅστις ἐπ' ὀνόματι φιλίας παρεμόνευε τὴν διαγωγήν του καὶ ἐσκεύωρει τὴν ἀπώλειάν του. Ἐξ αἰτίας τῶν ἀπίστων αὐτοῦ συμβουλῶν ὁ Δημήτριος μὲ σκοπὸν νὰ κάμῃ τὴν φυγήν του εὐκολω-

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

τέραν, ἔγραφεν εἰς τὸν διοικητὴν Ἐπαρχίας τινὸς ἐπιστολὰς, τὰς ὁποίας ἐνεχείρισαν εἰς τὸν βασιλέα. Ἡ συνενόησις αὕτη ἐθεωρήθη ὡς ἀνοσιουργία. Ὁ Φίλιππος καταλυπημένος, ἀδυνατισμένος ἀπὸ τὴν ἡλικίαν καὶ τὰς ἀποτυχίας, καὶ ἀκαταπαύστως παροξυνόμενος ἀπὸ τὸν Περσέα, κατεδίκασε τὸν Δημήτριον. Ἐχάθη, καὶ ὁ ἀδελφός του ἀνέβη χωρὶς ἀντιζήλους ἐπὶ καθημαγμένου θρόνου, τὸν ὁποῖον ἀτίμασε διὰ τῆς ἀγενείας του, καθὼς τὸν εἶχε μιάνει διὰ τῶν ἀνοσιουργιῶν του.

Ὁ νέος βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας, τὸν ὁποῖον οἱ κόλακές του παρεκβάχευον ἀπὸ τύφον, ἐνόμισεν ἑαυτὸν ἱκανὸν νὰ καταζέφῃ τὸ κράτος τῆς Ῥώμης. Ηὔξησε τὸν στρατόν του, ἔξειλε κήρυκας εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα, διὰ νὰ τὴν ἐπαναστήσῃ, καὶ ἐζήτει πανταχοῦ συμμάχους. Ὁ Εὐμένης, βασιλεὺς τῆς Περγάμου, τὸν ἐπρόδωσεν, ἀνακαλύψας τὰ σχέδιά του εἰς τὴν Ῥώμην. Ὁ Περσεὺς, διὰ νὰ ἐκδικηθῇ, ἔβαλε πειρατὰς νὰ τὸν κτυπήσωσι κατὰ θάλασσαν ἐπανερχόμενον εἰς Ἀσίαν. Ὁ Εὐμένης, πληγωθεὶς παρ' αὐτῶν, ἔμεινεν εἰς τὸν τόπον ὡς νεκρός. Βοηθούμενος δὲ ἀπὸ ἁλιεῖς, ἀνέβαλε καὶ ἀνέκτησε τὸν θρόνον, τὸν ὁποῖον Ἄτταλος, ὁ ἀδελφός του, εἶχεν ἤδη κυριεύσει, διαφημισθείσης τῆς θανῆς του.

Ὁ Παῦλος Αἰμύλιος, ἐπὶ κεφαλῆς Ῥωμαϊκῶν στρατευμάτων, ἐπρύσβαλε κατὰ τοῦ Περσέως. Ὁ ἐπιδέξιος οὗτος στρατηγὸς διέσπασε τὴν Μακεδονικὴν φάλαγγα, τὴν ἐσκόρπισε, κατώρθωσε νίκην ἐντελῆ, καὶ κατέκτησεν ὅλην τὴν Μακεδονίαν. Ὁ Περσεὺς, ὅστις δὲν ἤξευρεν οὔτε νὰ νικήσῃ, οὔτε νὰ ἀποθάνῃ, ἄλυσίδετος, ἐκόσμησε τὸν θρίαμβον τοῦ Παύλου Αἰμυλίου, καὶ ἐτελεύτησεν αἰχμάλωτος.

Αἱ Ἀθῆναι ὑπὸ τοὺς Ῥωμαίους, ἡ Σπάρτη ἡττημένη, οἱ Αἰτωλοὶ κατηφανισμένοι, ἡ Ἀσία καθυποτεταγμέ-

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

νη, ἡ Μακεδονία ἐπαρχία Ῥωμαϊκὴ, δὲν παρίζανε πλέον ἐμπόδια εἰς τὴν φιλοδοξίαν μιᾶς Συγκλήτου, κυρίας τοσούτων βασιλέων καὶ λαῶν. Μόνοι οἱ Ἀχαιοὶ ἀνεκάλυν ἔτι διὰ τῶν ἀνδραγαθημάτων καὶ τῆς ἀνεξαρτησίας των τὴν ἰσχὺν καὶ ἐλευθερίαν τῆς Ἑλλάδος. Ἡ Ῥώμη ἀπεφάσισε τὴν καταστροφήν των. Διέσπειρε κατ' ἀρχὰς ζιζάνια μεταξὺ τῶν πόλεων τῆς Συμπολιτείας, καὶ ἠγόρασε φατριαζάς. Ὅταν τοὺς εἶδε διηρημένους καὶ χωρὶς ἐλπίδα ἀπὸ Μακεδονικὴν καὶ Ἀσιατικὴν βοήθειαν, ἔστειλε κήρυκας, οἵτινες ἐλάλησαν ὡς κύριοι, μετεχειρίσθησαν τοὺς Ἀχαιοὺς ὡς ὑπηκόους ἀντάρτας, καὶ ἔκαμαν δικαστικὰς ἐρεύνας κατ' ἐκείνων, οἵτινες ἐβοήθησαν τὸν Περσέα, διὰ συμβουλῶν ἢ διὰ βοηθείας των. Ὁ Καλλικράτης, ἀνὴρ χαμερπὴς καὶ ἀνάξιος τοῦ ὀνόματος Ἀχαιὸς, ἐπώλησε τὴν πατρίδα του, καὶ ἐπρόδωσε τῶν πολιτῶν τοὺς ἐπισημοτέρους διὰ τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας αὐτῶν ἔρωτα. Τούτων συλλαβόντες χιλίους, ἀπέστειλαν εἰς τὴν Ῥώμην, ἐξ ὧν ἦτον καὶ ὁ περίφημος ἱστορικὸς Πολύβιος. Ἡ Σύγκλητος, χωρὶς νὰ τοὺς ἀκούσῃ, χωρὶς νὰ τοὺς κρίνῃ, τοὺς ἐξώρισεν εἰς διαφόρους πόλεις τῆς Ἰταλίας. Οἱ συμπατριῶταί των ἐζήτησαν πολὺν καιρὸν τὴν ἀπελευθέρωσίν των. Τέλος μετὰ δέκα καὶ ἑπτὰ ἔτη, ἡ Σύγκλητος ἐσυγχώρησε τὴν κάθοδόν των. Οἱ πλεῖστοι εἶχαν ἀποθάνει ἀπὸ λύπην καὶ δυσυχίαν, καὶ τριακόσιοι μόνον ἐπανῆλθον εἰς τὰς ἑστίας των.

Μετά τινας χρόνους, ἡ Ἑλλὰς ἐπροσπάθησεν ἐσχάτην προσπάθησιν, διὰ νὰ ἀνακτήσῃ τὴν ἀνεξαρτησίαν της, καὶ ἡ ἐλευθερία, παρομοία μὲ λύχνον ἤδη σβυνόμενον, ἔρριψεν ἔσχατον ἀποσπινθηρισμὸν, πρὶν παντάπασι νὰ ἀποσβυσθῇ. Ὁ Δημόκριτος, πρῶτος ἄρχων τῶν Ἀχαιῶν, ἐπρόσβαλε κατὰ τῆς Σπάρτης, τὴν ὁποίαν ὑπερήσπιζον οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ κατεπόθησε τὴν Λακωνίαν. Ἡ Ῥώμη ἔστει-

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

λε πρέσβεις εἰς τὴν Κόρινθον, παραπονεμένη διὰ τὴν παράβασιν ταύτην τῶν συνθηκῶν. Οἱ δὲ Ἕλληνες παρωργισμένοι ἤκουσαν μὲ περιφρόνησιν τοὺς λόγους των. Κριτόλαος, ὁ στρατηγὸς τῶν Κορινθίων, διέτρεχεν ὅλας τὰς πόλεις τῆς Ἑλλάδος, παρακινῶν αὐτὰς νὰ πολεμῶσιν ὑπὲρ ἐλευθερίας.

Ὁ Ὕπατος Μέτελλος ἐτύγχανε τότε εἰς τὴν Μακεδονίαν. Ἔστειλε λοιπὸν τέσσαρας πρέσβεις εἰς τὴν Κόρινθον, διὰ νὰ παρακινήσωσι τὴν Συμπολιτείαν τῶν Ἀχαιῶν, νὰ μὴ ἐκτεθῇ εἰς τὴν ἐκδίκησιν τῶν Ῥωμαίων· ἀλλὰ καὶ οὗτοι περιϋβρισθέντες ἐδιώχθησαν.

Ὁ Κριτόλαος ἔλεγε φανερῶς, ὅτι διὰ ν' ἀντιταθῶσι κατὰ τῆς Ῥώμης, ἀρκεῖ νὰ τὸ θέλωσιν· ὅτι ὅλαι οἱ λαοί, παρωργισμένοι κατὰ τῆς δυναστείας της, διαμένευ τὸ σύνθημα τοῦ πολέμου· καὶ ὅτι δὲ εὐγενοῦς τόλμης θέλουν λάβει βοήθειαν καὶ ἀπὸ τοὺς βασιλεῖς τῆς Ἀσίας. Τὰ πάθη νομίζουν εὔκολον ὅ,τι ἐπιθυμοῦν, καὶ ὁ σφοδρὸς πόθος τῆς ἐλευθερίας ἀπωλεσμένης ἔκαμε νὰ ἁρπάξωσιν ἁπλῶς ὡς καὶ τὴν παραμικροτέραν ἐλπίδα τῆς ἀπελευθερώσεως.

Αἱ Θῆβαι, ἡ Ἀρκαδία, ἡ Εὔβοια καὶ τὸ πλεῖον τῶν Ἀχαιῶν ἐκηρύχθησαν ὑπὲρ Κορίνθου. Ὁ Μέτελλος ἐπρόβαλεν ἐκ νέου εἰρήνην, χαρίζων καί τινας πόλεις· πλὴν δὲν ἠθέλησαν νὰ τὸν ἀκούσωσι. Στρατεύσας λοιπὸν κατὰ τῶν Ἑλλήνων τοὺς ἔτρεψεν εἰς φυγὴν καὶ αἰχμαλώτισεν ὑπὲρ τοὺς χιλίους.

Ὁ Κριτόλαος, ἀπονενοημένος διὰ τὴν κακὴν ἔκβασιν πολέμου, τοῦ ὁποίου ἦτον αὐτὸς αἰτία, τραπεὶς εἰς φυγὴν ἐπνίγη. Ὁ Δίευς ἐπέσχε τὸν τόπον αὐτοῦ· ἐσύναξε δὲ στρατὸν δεκατεσσάρων χιλιάδων. Ὁ Μέτελλος ἐξακολουθῶν ταχέως τὰς προόδους του, κατέσφαξεν ἓν σῶμα χιλίων Ἀρκάδων, εἰσέβαλεν εἰς τὰς Θήβας, τὰς ὁ-

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ἑλληνική Βιβλιοθήκη Ἰωαννίνων

ποίας εὗρεν ἐγκαταλελειμμένας ἀπὸ τοὺς κατοίκους των, καὶ ἐπροχώρησε πρὸς τὴν Κόρινθον, ὅπου ὁ Δίευς ἦτον κλεισμένος.

Ἐντοσούτῳ ὁ Μούμμιος ἔφθασεν ἀπὸ τὴν Ῥώμην μὲ νέα στρατεύματα, διωρισμένος ἅμα καὶ Ἀρχιστράτηγος. Τρεῖς ἄρχοντες τῆς Συμπολιτείας τῶν Ἀχαιῶν, ἀφοσιωμένοι εἰς τὴν Ῥώμην, ἐτύγχανον εἰς τὸ στρατόπεδόν του, τοὺς ὁποίους ἔξειλεν εἰς τὴν πόλιν, διὰ νὰ ὑπυχρεώσωσι τοὺς Ἀχαιοὺς νὰ ὑποταχθῶσιν. Ἀλλ' ἡ φατρία τοῦ Δίεως τὸν ἔῤῥιψεν εἰς εἱρκτήν. Οἱ πολιορκημένοι ἔκαμαν ἔπειτα κραυγὰν ἐπέξοδον καὶ ἠνάγκασαν τοὺς Ῥωμαίους ν' ἀποχωρήσωσιν.

Γαυριῶν διὰ τὴν ἐπιτυχίαν ταύτην ὁ Δίευς ἐπροσκάλεσε τὸν Ὕπατον εἰς μάχην ἐκ τοῦ συχάθη. Ὁ δὲ κατέχων τὴν ζέσιν τῶν στρατευμάτων του, ἐπροσποιήθη δειλὴν ὑπομονήν, διὰ νὰ θρασύνῃ τὴν τυφλὴν ματαιοφροσύνην τῶν Ἀχαιῶν, οἵτινες καὶ ἐξεστράτευσαν μὲ τολμηρὸν θάρσος. Ἡ μάχη συνεκροτήθη εἰς τὸ στενώτατον μέρος τοῦ Ἰσθμοῦ. Ὁ Ὕπατος εἶχε κρύψει τὸ ἱππικόν του, ὅπερ προσβαλὸν κατὰ πλευρὰν τοὺς Ἕλληνας, τοὺς ἔστρεψεν εἰς φυγὴν καὶ ἀπέκοψε τὴν ἀποχώρησίν των.

Ὁ Δίευς ἀπολέσας πᾶσαν ἐλπίδα ἐλευθερίας, ἔτρεξεν εἰς τὴν πατρίδα του, Μεγαλούπολιν, ἐφόνευσε τὴν σύζυγόν του, ἐπυρπόλησε τὸν οἶκόν του καὶ ἐφαρμακεύθη.

Οἱ Ἀχαιοὶ χωρὶς ἀρχηγὸν διεσκορπίσθησαν. Μέγα μέρος τῶν κατοίκων τῆς Κορίνθου διέφυγε διὰ νυκτός. Ὁ Μούμμιος εἰσέπεσεν εἰς τὴν πόλιν καὶ τὴν παρέδωκεν εἰς διαρπαγήν. Ἐπώλησαν τὰς γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα· ἔθεσαν κατὰ μέρος τοὺς ἀνδριάντας καὶ τὰ ἀγάλματα· ὅλαι αἱ οἰκίαι ἐπυρπολήθησαν, καὶ τὰ τείχη κατεσαφίσθησαν. Οὕτως ἐχάθη ἡ Κόρινθος, συγχρόνως μὲ τὴν κατασκαφὴν τῆς Καρχηδόνος.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

Κατεδάφισαν τὰ τείχη καὶ ὅλων τῶν ἄλλων πόλεων ὅσα εἶχαν μεθέξει τῆς ἐπαναστάσεως. Ἡ παράβασις τοῦ δικαίου τῶν ἐθνῶν πρὸς τοὺς πρέσβεις ὑπῆρξεν ἡ πρόφασις, καὶ ἡ ἐπωφελὴς θέσις τῆς Κορίνθου τὸ ἀληθὲς αἴτιον τῆς ἀπανθρώπου ταύτης ἐκδικήσεως.

Ἡ Σύγκλητος ἔξελε πρέσβεις εἰς τὴν Ἑλλάδα. Τὴν ἐκήρυξαν Ῥωμαϊκὴν Ἐπαρχίαν, κατέλυσαν εἰς ὅλας τὰς πολιτείας τὴν δημοκρατικὴν διοίκησιν, καὶ διώρισαν Ἄρχοντας νὰ τὴν διοικῶσι κατὰ τοὺς πατρίους νόμους. Ἡ νέα αὕτη ἐπαρχία ἐπωνομάσθη Ἀχαΐα, τίτλος δόξης πρὸς τοὺς Ἀχαιούς, διότι ἀνεκάλει, ὅτι ὁ γενναῖος οὗτος δῆμος εἶχεν ὑπερασπίσει ἔσχατος τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἑλλάδος.

Ὑπὸ τὴν Ῥωμαϊκὴν ἐξουσίαν, αἱ Ἑλληνικαὶ πόλεις ἐχάρησαν ἐπὶ πολὺ μεγάλην ἡσυχίαν. Διοικούμεναι ἀπὸ τοὺς ἄρχοντάς των, δὲν εἶχον πλέον Ἥρωας· ἀλλ' ἔλαμπον διὰ τῆς ἡδυτέρας λάμψεως τῶν ἐπιστημῶν, γραμμάτων καὶ τεχνῶν.

Ὅταν, μετέπειτα, ὁ Μιθριδάτης ἐπανεστάτησε τὴν Ἀσίαν καὶ μέρος τῆς Εὐρώπης κατὰ τῆς Ῥώμης, ὁ Ἀρχέλαος, στρατηγὸς αὐτοῦ, ἐκυρίευσε τὰς Ἀθήνας καὶ διόρισε διοικητὴν Ἀθηναῖόν τινα ὀνόματι Ἀριστίωνα. Ὁ Σύλλας, στρατηγὸς τῶν κατὰ Μιθριδάτου στρατευμάτων, εἰσέβαλεν εἰς τὴν Ἑλλάδα μὲ πέντε λεγεῶνας. Ὅλαι αἱ πόλεις ἤνοιξαν τὰς πύλας των. Μόναι αἱ Ἀθῆναι, πισταὶ ὑπὲρ Μιθριδάτου, ἐκηρύχθησαν κατὰ τῶν Ῥωμαίων. Ὁ Σύλλας τὰς ἐπολιόρκησε· τὸ ὕψος τῶν τειχῶν καὶ ἡ γενναιοτης τῶν κατοίκων ἐσταμάτησαν τὸν στρατόν του πολὺν καιρόν. Ὁ Σύλλας, διὰ νὰ κατασκευάσῃ τὰς μηχανάς του, ἔκοψε τὰ δένδρα τοῦ Λυκείου καὶ τῆς Ἀκαδημίας, καὶ ἀπορῶν χρημάτων, ἐσύλησε τὸν ἐν Δελφοῖς ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, καὶ τὸν ἐν Ἐπιδαύρῳ τοῦ Ἀσκληπιοῦ. Ἐκα-

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

τερωθεν ἐγίνοντο προσβολαὶ πεισματωδῶς. Αἱ ἔξοδοι ἦσαν τόσον συχναὶ, ὅσον καὶ αἱ ἔφοδοι· οἱ πῦργοι καὶ αἱ μηχαναὶ τοῦ Σύλλα συχνάκις κατεσρέφοντο. Μετεχειρίζοντο μετ' ἐπιτυχίας ἑκατέρωθεν ὑπονόμους. Ἐπειδὴ δὲ εἷς ἐξ αὐτῶν ἐκρήμνισε μέρος τοῦ τείχους, ὁ Σύλλας ἐπρόσταξε γενικὴν ἔφοδον· οἱ Ῥωμαῖοι ματαίως ἔδειξαν τεράστια ἀνδρίας. Ἀπεκρούσθησαν· καὶ εἰς τὸ διάστημα τῆς νυκτὸς οἱ Ἀθηναῖοι ἔκτισαν τὸ τεῖχος ἐκ νέου.

Ὁ Σύλλας μετέβαλε τὴν πολιορκίαν εἰς ἀποκλεισμόν. Φοβερὰ πεῖνα, πλέον θανατηφόρος παρὰ τὰ Ῥωμαϊκὰ σρατεύματα, ἐκκαρδίωσε τοὺς κατοίκους, οἵτινες ἠνάγκασαν τὸν Ἀριςίωνα νὰ διαπραγματευθῇ.

Οἱ πρέσβεις τῶν Ἀθηνῶν, ἐξελθόντες εἰς τὸ Ῥωμαϊκὸν σρατόπεδον, ἀπέτειναν εἰς τὸν Σύλλαν εὐγλωττον λόγον ὅπου ἀνεκάλουν ἀγερώχως τὴν δόξαν τῆς πατρίδος των· καὶ τὰ ἀνδραγαθήματα τῶν προγόνων των. Ἀλλ' ὁ Ἀριςίων· θης Σύλλας, διακόψας αὐτοὺς εἶπεν· « Ἐγὼ δὲν ἀπεσά- » λην μὲ σρατεύμα διὰ νὰ φιλολογήσω περὶ ἀρχαιότητος » τῶν Ἀθηνῶν, ἀλλὰ διὰ νὰ τιμωρήσω ἀποστάτας· ἢ » λοιπὸν ὑποτάσσεσθε, ἢ εἴθε χαμένοι. »

Οὕτω τῆς συνδιαλέξεως διαλυθείσης, τὴν ἀκόλουθον νύκτα ἔκαμε νέαν ἔφοδον, ὑπερέβη τὰ τείχη μὲ κλίμακας τὴν ἐκυρίευσε, τὴν διήρπασεν, ἔσφαξε τὸ πλεῖζον τῶν κατοίκων, ἐπώλησε τοὺς αἰχμαλώτους εἰς δημοπρασίαν, καὶ ἐπολιόρκησε τὴν ἀκρόπολιν, ἥτις παρεδόθη ἐξ αἰτίας τῆς ἐλλείψεως ζωοτροφιῶν.

Ὁ Ἀριςίων καὶ οἱ φατριασταί του ἐφονεύθησαν. Ὁ Σύλλας ἐκυρίευσε τὸν Πειραιᾶ, τὸν κατηδάφισε καὶ ἔκαυσε τὴν ὁπλοθήκην. Νικήσας ἔπειτα καὶ τὸν Ἀρχέλαον, σρατηγὸν τοῦ Μιθριδάτου, πλησίον τῆς Χαιρωνείας καὶ τῷ Ὀρχομενοῦ, ὑπέταξεν ἐκ νέου ὅλην τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

Μακεδονίαν, ὡς καὶ τὰς πόλεις τῆς Ἀσίας, ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν Ῥωμαίων.

Οἱ Ἕλληνες οὕτως ὑπὸ ζυγὸν ἀναπόδραστον, δὲν ἔπαυσαν μολοντοῦτο εἰς διαφόρους ἐποχὰς νὰ δεικνύωσι τὸν ὑπὲρ ἐλευθερίας διακαῆ αὐτῶν ἔρωτα. Εἰς τὸν καιρὸν τῶν ἐμφυλίων πολέμων ἐκηρύχθησαν ὑπὲρ τοῦ Πομπηΐου κατὰ τοῦ Καίσαρος. Μετὰ τὸν θάνατον τούτου, περιφρονοῦντες τὴν ὀργὴν τοῦ Σκαυΐου, οἱ Ἀθηναῖοι ἴδρυσαν ἀνδριάντας πρὸς τιμὴν τοῦ Κασσίου.

Ἡ Ῥώμη εἶχε γίνει κυρία τῆς οἰκουμένης, καὶ αἱ Ἀθῆναι καθέδρα τῶν γραμμάτων, ἐπιστημῶν καὶ τεχνῶν. Παντοχόθεν συνέῤῥεον ἐκεῖ, νὰ σπουδάσωσι τὰς ἐπιστήμας καὶ νὰ λάβωσι μαθήματα τῶν ἐλευθερίων τεχνῶν καὶ τῆς ῥητορικῆς. Ὁ Κικέρων καὶ ὁ υἱός του ἐτελοποιήθησαν εἰς τὰ σχολεῖα τῆς Ἑλλάδος. Ὁ Τίτος καὶ Μάρκος Αὐρήλιος ἐνεπιστεύθησαν εἰς διδασκάλους Ἕλληνας τὴν ἀνατροφὴν τῶν ἑαυτῶν τέκνων. Περιεφρόνουν εἰς τὴν Ῥωμην, ὅποιον δὲν ἤξευρε τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν. Καὶ ἐπὶ τῆς παρακμῆς τῆς Ῥωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας, ὁ Βασίλειος, Γρηγόριος, Χρυσόστομος, ἀπὸ τὰς Ἀθήνας μετέλαβον τὰ ὅσα φῶτα ἐνέχυσαν εἰς τὴν Χριστιανικὴν Ἐκκλησίαν, καὶ μόνος ὁ δεσποτισμὸς τῶν Μουσελμάνων κατήντησε νὰ ἐξαφανίσῃ τὸ κράτος τοῦτο τῶν Μουσῶν, ὅπερ ἐπεῖχε τὸν τόπον τῶν ὅπλων.

Ἄνδρες περίφημοι εἰς τὰς Ἐπιστήμας, Φιλόσοφοι καὶ Ἱστορικοί.

Ὁ Παναίτιος, φιλόσοφος Στωϊκὸς, γεννηθεὶς εἰς τὴν Ῥόδον, ἐσπούδασεν εἰς τὰς Ἀθήνας. Ἡ αὐχηρότης τῆς

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ηθικῆς του, ἡ ἰσχὺς τῶν συλλογισμῶν του καὶ ἡ πολυμάθειά του, τὸν κατέστησαν τόσον περίφημον, ὥστε, διαδοθείσης τῆς φήμης, ἐκαλέσθη εἰς τὴν Ῥώμην. Ὁ δῆμος τῶν Ῥωμαίων, τὸν ὁποῖον οἱ Ἕλληνες ὠνόμαζον εἰσέτι βάρβαρον, κατὰ τὸν καιρὸν τῆς ἐκχρατείας τοῦ Πύῤῥου εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἠγάπα μόνον τὴν δόξαν τῶν ὅπλων, καὶ δὲν ἐθαύμαζεν εἰμὴ τὰς ἀρετὰς, αἵτινες διετήρουν τὴν ἐλευθερίαν εἰς τὴν πολιτείαν καὶ τὸ πρὸς τοὺς νόμους καὶ τὰ ἤθη σέβας. Κατεφρόνουν τότε εἰς τὴν Ῥώμην τὴν Ἐπικουρικὴν φιλοσοφίαν, ἥτις διαφθείρει τὸ κοινὸν πνεῦμα, καὶ ἠγνόουν τόσον τὰς τέχνας, ὥστε, ὅταν ὁ Μούμμιος ἔστειλεν εἰς τὴν Ἰταλίαν τὰ ἀριστουργήματα τῶν μεγίστων ζωγράφων καὶ ἐπιδεξιωτάτων γλυφέων τῆς Ἑλλάδος, ἐπρόσταξεν, ὅτι, ἐὰν εἰς τὸν διάπλουν συντριφθῇ κανὲν μέλος ἀνδριάντος ἢ ἐξαλειφθῇ τι, ὁ ἐπιφορτισθεὶς τὴν μετακόμισίν των νὰ ἀντικατασήσῃ ἄλλα μὲ ἴδια αὐτοῦ ἔξοδα

Ἡ Ῥώμη ἐσύναξε πρῶτα τὰ συγγράμματα τῶν Στοϊκῶν. Τὰ αὐστηρὰ δόγματα κατώρθωσαν καλὴν ἔκβασιν, καθότι ἦσαν παρόμοια μὲ τὰς ἀῤῥενώδεις ἀρετὰς τῶν ἀγερώχων τούτων δημοτικῶν.

Ὁ φιλόσοφος Παναίτιος εἶναι εἷς τῶν πρώτων, οἵτινες εἰσήγαγον Ἑλληνικὰ γράμματα εἰς τὴν καθέδραν τῆς οἰκουμένης. Ἔγινε φίλος τοῦ Λαιλίου καὶ μάλιστα τοῦ Σκηπίωνος, τὸν ὁποῖον καὶ συνώδευσεν εἰς ὅλας τὰς περιηγήσεις του. Εἶχε συνθέσει περὶ χρεῶν διαπραγματείαν, τὴν ὁποίαν ὁ Κικέρων ἐπῄνει κατὰ πολλὰ, καὶ τῆς ὁποίας πολλὰ ἐρανίσθη εἰς τὸ περὶ Καθηκόντων αὐτοῦ σύγγραμμα.

Μετὰ πολὺν καιρὸν ὕστερον, ἄλλος τις Στωϊκὸς, ὀνόματι Ἐπίκτητος, ἐλάμπρυνε τὴν αἵρεσίν του εἰς τὴν Ἰταλίαν. Ἕλλην τὸ γένος, δοῦλος εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Νέ-

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ρωνος, καὶ ἔπειτα ἀπελεύθερος, συνεμέθεξεν ἀπὸ τὴν ἔντιμον ἐξορίαν τῶν φιλοσόφων, ὅταν ὁ ἀγριοήθης οὗτος τύραννος τοὺς ἐδίωξεν ἀπὸ τὴν Ῥώμην. Διέτριβεν εἰς τὴν Νικόπολιν. Ὁ Ἀδριανὸς τὸν ἀνεκάλεσεν εἰς τὴν Ἰταλίαν. Ἡ δουλεία τὸν εἶχε μάθει νὰ ἀγαπᾷ τὴν ἐλευθερίαν, ἡ τυραννία νὰ ἀγαπᾷ τὴν ἀρετὴν, καὶ ἡ δυσυχία νὰ ὑποφέρῃ μεθ' ὑπομονῆς. Ἔβαλεν εἰς πρᾶξιν κατ' ἀκρίβειαν, ὅσα οἱ ἄλλοι εὐχαριζοῦντο συχνάκις νὰ διδάσκωσιν. Αἱ ὑψηλαὶ αὐτοῦ ἀρχαὶ ἐφαίνοντο ὑπεράνω τῆς ἀνθρωπίνης ἀδυναμίας· πλὴν καὶ αὐτὴ ἡ ἀδυναμία εὑρίσκει σωτήριον φάρμακον εἰς τὰ δόγματα τοῦ Ἐπικτήτου, ὅταν τις εὑρίσκηται εἰς τύχας ἀπόρους, τὰ ἀναγιωώσκει μὲ περισσοτέραν ἡδονὴν καὶ ὄφελος. Μᾶς ἐγκαρδιόνουν νὰ ὑπομένωμεν τὰς περιπετείας τῆς τύχης. Αἰσθάνεταί τις ἑαυτὸν θαρσαλεότερον μετὰ τὴν ἀνάγνωσίν των.

Ἡ πρὸς τὴν πρόνοιαν ὑποταγὴ, ἡ ἀνάγκη τῦ νὰ συμμορφοῦταί τις μὲ τὴν τάξιν, τὴν ὁποίαν αὐτὴ κατέσησεν, ἡ πρὸς τὰς περιπετείας ἀνοχὴ, ἡ πρὸς τὴν εὐτυχίαν μετριότης, τοιοῦτος εἶναι καὶ ὁ σκοπὸς καὶ τὸ πνεῦμα τῆς φιλοσοφίας αὐτοῦ.

Δημήτριος ὁ Φαληρεύς.

Τὰ συμβεβηκότα, ἅπερ ἐξιστορήσαμεν, ἱκανῶς ἐγνωζοποίησαν τὴν φρόνησιν τῦ πολιτεύματός τε καὶ τὴν ἀχαριστίαν τῶν Ἀθηνῶν. Ὡς ῥήτωρ ἀπέκτησε λαμπρὰν φήμην· ὁ ζύλος ὅμως καὶ τὸ εἶδος τῆς εὐγλωττίας του εἶναι σημεῖον τῆς παρακμῆς τῆς Ἑλλάδος. Εὑρίσκει τις εἰς τοὺς λόγους του περισσοτέραν ἐπιδεξιότητα παρὰ ἰσχὺν, περισσότερα κοσμήματα παρὰ ἀληθείας, καὶ κατεγίνετο μᾶλλον νὰ ἀρέσῃ εἰς τοὺς ἀκροατάς του παρὰ νὰ τοὺς καταπείσῃ.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

Ἦτον μαθητὴς τοῦ Θεοφράστου, τοῦ ὁποίου ὁ σύλος διεφημίζετο ὡς πολλὰ σολισμένος, καὶ ὁ ὁποῖος ἦτον περιβόητος διὰ τὸ σπάνιον αὐτοῦ πλεονέκτημα τοῦ ζωγραφίζειν τὰς κακίας καὶ τὰ πάθη.

Μεταγενεστέρως ἄλλοι ῥήτορες, οἷος ὁ Βασίλειος, Γρηγόριος, Χρυσόσομος ἔσχον μεγάλην φήμην διὰ τὴν λαμπρὰν αὐτῶν εὐφυΐαν, καὶ διὰ τὸ σέβας, ὅπου ἐπιχέει εἰς τὰ συγράμματά των ἡ καθαρότης τῆς χριστιανικῆς ἠθικῆς.

Διονύσιος ὁ Ἁλικαρνασσεύς.

(Ἔτει ἀπὸ Κτίσεως 3973.)

Γεννηθεὶς εἰς τὴν Καρίαν, ὑπῆγεν εἰς τὴν Ἰταλίαν κατὰ τὸν καιρὸν τῆς ἐν Ἀκτίῳ ναυμαχίας. Ἔκαμε σοφὰς ἀναζητήσεις περὶ καταγωγῆς τοῦ Ῥωμαϊκοῦ λαοῦ. Τὸ περὶ Ῥωμαϊκῶν ἀρχαιοτήτων σύγγραμμά του ἔχει μεγάλην ὑπόληψιν. Χρεωστοῦμεν εἰς αὐτὸν ἀκριβῆ γνῶσιν τῶν πρώτων χρόνων τῆς Ῥώμης. Ἐζήτει τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ' ἠμέλει νὰ τὴν σολίσῃ, καὶ περισσότερον τὸν ἀναφέρουν διὰ τὴν πολυμάθειάν του παρὰ διὰ τὴν εὐγλωττίαν του. Ἐνομίζετο χαμένον μέρος τῶν συγγραμμάτων του· ἀνευρέθησαν ὅμως εἰς τὴν Ἀμβροσιανὴν βιβλιοθήκην.

Διόδωρος ὁ Σικελιώτης.

Ἔζη κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Καίσαρος καὶ Αὐγούστου. Ἡ Ἱστορικὴ αὐτοῦ Βιβλιοθήκη συνέκειτο ἀπὸ τεσσαράκοντα βιβλία, ἐξ ὧν σώζονται μόνον δέκα καὶ πέντε. Τὸ σύγγραμμα τοῦτο περιέχει τὴν ἱστορίαν τῶν Μυθικῶν Χρόνων τῆς Ἑλλάδος, τὴν ἱστορίαν τῶν Περσῶν καὶ Ἑλλή-

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ων ἀπὸ τῆς Ξέρξε ἐκστρατείας μέχρι τῆς θανῆς τοῦ Ἀλεξάνδρου, καὶ τὴν διήγησιν τῶν συμβάντων ἐπὶ τῶν διαδόχων τοῦ κατακτητοῦ Μακεδόνος. Ὁ ςύλος του εἶναι σαφὴς, αἱ κρίσεις του ἐμβριθεῖς· κακίζεται ὅμως, ὡς παραδεχθεὶς μὲ κυφότητα τὰ ψεύματα τοῦ Κτησίου καὶ τὰς παρεδόσεις τῶν ἱερέων.

Πλούταρχος.

Ὁ Πλούταρχος ἐγεννήθη εἰς τὴν Χαιρώνειαν, πόλιν τῆς Βοιωτίας. Ὁ λαμπρὸς καὶ γόνιμος αὐτοῦ νοῦς ἱκανῶς ἐξεδίκησε τοὺς συμπατριώτας του (ἤγουν τοὺς Βοιωτοὺς), οἵτινες ἐχλευάζοντο ἐκπαλαι ὡς ἄνθρωποι ἀμβλύνοες καὶ μωροί. Οὗτος ἴσως εἶναι ἀπὸ ὅλης τοὺς συγγραφεῖς Ἕλληνας ὁ ἀναγινωσκόμενος τὴν σήμερον μὲ περισσοτέραν ἡδονὴν καὶ ὠφέλειαν. Ἔζη κατὰ τὸν καιρὸν τοῦ Νέρωνος καὶ ἔκαμε πολλὰς περιηγήσεις εἰς τὴν Ἰταλίαν ἐπὶ τοῦ Οὐεσπεσιανοῦ. Διὰ νὰ ζωγραφίσῃ κάλλιον τοὺς ἐνδόξους ἄνδρας, περιέτρεξε τοὺς γενεθλίους αὐτῶν τόπους.

Ὁ Πλούταρχος ἀπελάμβανε διττὴν ὑπόληψιν, καὶ ὡς φιλόσοφος καὶ ὡς ἱςορικός. Ὁ χρόνος ἐφείσθη μέγα μέρος τῶν Παραλλήλων Βίων τῶν ἐνδόξων Ἀνδρῶν καὶ τῶν Ἠθικῶν αὐτοῦ συγγραμμάτων. Ἐξ ὧν τὸ πρῶτον λογίζεται ὡς ἀριςούργημά τε. Ἀξιοθαύμαςος διὰ τὴν ἁπλότητα τῆς διηγήσεως καὶ τὴν ἰδικὴν ἀκρίβειαν τῶν εἰκόνων, ἐν ταυτῷ ζωγράφος καὶ ἱςορικὸς, δὲν περιορίζεται μόνον εἰς τὴν διήγησιν τῶν πράξεων τῶν περιφήμων ἀνδρῶν, ἀλλὰ σχεδιάζει τὰς φυσιογνωμίας των, ζωγραφίζει τοὺς χαρακτῆράς των, ἀναφέρει ἀποφθέγματά των καὶ γνωςοποιεῖ ἀκριβῶς τὰς ἕξεις καὶ τὰ ἤθη των. Ὁδηγὸς ὠφέλιμος διὰ τοὺς νέους ἐραςὰς τῆς δόξης, τοὺς κάμνει νὰ ζῶσι κατ'

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

τὰ πρωτότυπα, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ μιμηθῶσιν. Ἴσως εἶναι ἐπιλήψιμος, ὡς ἐπιτηδεύων ἐπιμήκεις περιόδους, καὶ διηγούμενος σχοινοτενῶς· ἀλλὰ διηγεῖται τόσον καλῶς, ὥστε προσελκύει πάντοτε τὴν προσοχήν. Ἡ φαιδρότης του εἶναι πάντοτε συγκερασμένη μὲ τὸ καλὸν, ὡς καὶ ἡ ἀφέλειά του δὲν εἶναι ἄχαρις· ὅπερ παρέχει εἰς αὐτὸν χαρακτῆρα, τοῦ ὁποίου ἡ θελκτικὴ ἰδιοτροπία εἶναι ἀμίμητος.

Τὰ Ἠθικὰ αὐτοῦ συγγράμματα παριστάνουν σύγκριμα συγκεχυμένον ὀρθῶν καὶ ἐσφαλμένων ἰδεῶν, ψευμάτων καὶ ἀληθειῶν, ἐμβριθῶν κρίσεων καὶ δημοτικῶν προλήψεων. Εἶναι ὡς μεταλλεῖον γόνιμον, ὅπου εὑρίσκει τις τα πολυτιμώτατα μέταλλα, ἀναμεμιγμένα μὲ τοὺς παγκοίνους λίθους.

Δύσκολον εἶναι νὰ ἀναγνώσῃ τις τὸ σύγγραμμα τοῦτο κατὰ συνέχειαν· πλὴν εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ τὸ ἐπαναγνώσῃ συχνάκις. Ἄξιον τῶν λαμπρῶν ἡμερῶν τῆς Ἑλλάδος εἶναι, οὕτως εἰπεῖν, ἡ εἰκὼν αὐτῶν. Βλέπει τις ἀναρχίαν, μεγαλοφυΐαν, δεισιδαιμονίαν, πολυμάθειαν, ἀνακολουθίας, καὶ τὸ σύγκραμα αὐστηρᾶς ἠθικῆς καὶ ἀνυχῆς πρός τινας κακίας, ὅπερ ἤθελεν εἶναι ἀνεξήγητον διὰ κάθε ἄλλον καιρὸν παρὰ ἐκείνους, ὅπου αἱ κακοήθειαι ἀποθεωμέναι εὕρισκον τροῦτον σήριγμα ἐπὶ γῆς, καὶ τόσα παραδείγματα εἰς τοὺς Οὐρανούς.

Ὁ Πλούταρχος ὑπερέφερεν ἀπὸ πολλοὺς φιλοσόφους συγχρόνους τε, θαυμαζόμενος διὰ τὴν διαγωγήν του, ὡς καὶ διὰ τὰ συγγράμματά του. Καὶ, ἐὰν οἱ ξένοι ἐθαύμαζον τὸν περίφημον σοφὸν, τὸν εὔγλωττον συγγραφέα, οἱ κάτοικοι τῆς Χαιρωνείας ἠγάπων καὶ ἐσέβοντο ἐν αὐτῷ τὸν ἀγαθὸν υἱὸν, τὸν καλὸν πατέρα, σοφὸν ἄρχοντα καὶ ἐξαίρετον πολίτην.

Ὁ Ἀρριανὸς, Ἀππιανὸς, Αἰλιανὸς, Ἡρωδιανὸς ἐκ

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

αὐτοκρατόρων ἠξιώθησαν φήμην τινὰ, ὡς ἱστορικοὶ, ἀλλ' εἰς τάξιν κατωτέραν τῆς τῶν εἰρημένων.

Ἥβη, Ἐμπόριον, Ἀγῶνες, Θέατρα, Γάμοι, Ἐπικήδεια.

Οἱ Ἕλληνες ἔζων εἰς γοητευμένον τόπον, ἀληθῆ εἰκόνα τῆς νεότητος τῆς γῆς. Ζῶντες μόνον διὰ τὴν δόξαν καὶ διὰ τὰς ἡδονὰς, διασκεδάζοντες ἐκ νηπιότητος μὲ μύθους, περικυκλωμένοι ἀπὸ θαύματα, τρεφόμενοι ἀπὸ φρεναπάτας παρωμοίαζον μὲ τοὺς ἰδίους αὐτῶν θεοὺς, τοὺς ὁποίους ἡ φαντασία των ἐπλασούργει μὲ ὅλα τὰ ἀνθρώπινα πάθη. Ἀφ' ἑτέρου μέρους, ἀνεψύχονεν ὅλην τὴν ὕλην, ἀποθεόνουσα τὴν φύσιν.

Ἐὰν ἔμελλον νὰ κάμωσιν ἐπωφελῆ τινα ἀπόφασιν, ὁ Ζεὺς τοὺς ἐφώτιζε διὰ χρησμοῦ, ἡ πτῆσις τῶν οἰωνῶν ἀνήγγελλεν εἰς αὐτοὺς ἀποτυχίας ἢ ἐπιτυχίας. Ἐξράτευον εἰς πολέμους. Ὁ Ἄρης ὡδήγει τοὺς μαχητάς των. Ἔτρεχον εἰς ἡδονάς. Ἡ Ἀφροδίτη καὶ ὁ Ἔρως τοὺς περιέμενον ὑπὸ δάση μύρτων. Ὁ Ἀπόλλων καὶ αἱ Μοῦσαι, ποικιλλοῦντες τὰς ἡδονάς των, ἔκαμνον νὰ ἀντηχῶσι τὰ θεάτρά των μὲ ἐναρμονίους φθόγγους. Ἐπεθύμουν ἀνάπαυσιν καὶ σκιάν. αἱ Δρυάδες ἐπύκνονον δι' αὐτοὺς τὴν σκιερότητα τῶν δασῶν. αἱ Ναϊάδες ἐξρόσιζον εἰς τὸ διαυγὲς ὕδωρ τὰ κεκμηκότα μέλη των. Ὁ Πὰν ἐπαγρύπνει μετὰ τῶν βοσκῶν εἰς τὴν φυλακὴν τῶν ποιμνίων. Ἡ Ἄρτεμις ὡδήγει εἰς τὸ κυνηγέσιον τοὺς ταχύποδας καὶ τοὺς θερμουργοὺς αὐτῶν κύνας. Ὁ Ὑμέναιος ἐδέχετο τοὺς ὅρκους τῶν νεονύμφων. Ἡ Εἰλείθυια παρηγόρει τὰς γυναῖκας εἰς τὰς ὠδῖνας τοῦ τοκετοῦ. Ἄλλαι Θεότητες προέδρευον εἰς τὰ ἐπικήδεια.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

Αἱ προσδιαθέσεις τῆς ἀγάπης, αἱ ἀντιδιαθέσεις τοῦ μίσους, εὑρίσκοντο εἰς τοὺς δωμοὺς τοῦ Ἔρωτος, Ὑμεναίου, Διχονοίας καὶ Ἐκδικήσεως. Οὐδὲν ἐγίνετο ἐπὶ ζωῆς χωρὶς τὴν μεσολάβησιν καμμιᾶς Θεότητος. Οὕτω λοιπὸν εἰς τὴν Ἑλλάδα τὰ πάντα ἦτον ποιητικὰ, ἀλληγορικὰ καὶ τὰ πάντα εἰς τὰς ἕξεις, εἰς τὰς ἑορτὰς, εἰς τὰς τελετὰς, ἀνεκάλουν εἰς τὸ πνεῦμα, ὡς καὶ εἰς τὴν καρδίαν, μὲ χαρίεσσας εἰκόνας, μὲ ἀγχίνοα ἐμβλήματα, τὴν αἰωνίαν σχέσιν τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τῆς Γῆς.

Οἱ νεόνυμφοι, πορευόμενοι εἰς τὸν ναὸν, ἦσαν ἐσεμμένοι μὲ ἄνθη. Ὁ ἱερεὺς τοὺς ἐπρόσφερε κλάδον κισσοῦ, σύμβολον τῆς ἑνότητός των. Ἐπρόσφερον θυσίας εἰς τὴν Ἄρτεμιν καὶ Ἀθηνᾶν διὰ νὰ καταπραΰνωσι τὰς ἀγνὰς ταύτας Θεότητας, μὴ ὑποτεταγμένας εἰς τοὺς νόμους τῆ Ὑμεναίου· εἰς τὸν Δία καὶ τὴν Ἥραν, ὡς πρωτότυπα τῶν αἰωνίων ἐρώτων· εἰς τὸν Οὐρανὸν καὶ τὴν Γῆν, διὰ νὰ ζητήσωσι γονιμότητα· εἰς τὰς Μοίρας, αἵτινες ἀποφασίζουν περὶ διαρκείας ζωῆς· εἰς τὰς Χάριτας, αἵτινες καλλωπίζουν τοὺς νεονύμφους, εἰς τὴν Ἀφροδίτην καὶ τὸν Ἔρωτα, διότι εἰς αὐτοὺς ἐχρεώζουν τὴν Εὐδαιμονίαν.

Ἀφιέρουν πλεξίδας τῆς κόμης των ἐπὶ τοῦ τάφου τῶν γεωργῶν, ὡς τάχα τιμῶντες τὴν γεωργίαν καὶ ἀναθαρσύνοντες τὰς οἰκιακὰς ἐργασίας· Οἱ γονεῖς τῶν νεονύμφων τοὺς ἔνονον· ὤμνυον πίζιν καὶ ἐπανήρχοντο εἰς τὰς ἑστίας των, συνωδευμένοι ἀπὸ χορούς, μουσικοὺς καὶ ὀρχησάς. Ἡ οἰκία ἦτον πεφωτισμένη καὶ στολισμένη μὲ ἀνθοπλοκίδας. Πορευόμενοι εἰς τὸν ναὸν, ἔφερον ἄνθη ἐπὶ κεφαλῆς. Ἐπανερχόμενοι δὲ κάνιστρον μὲ καρποὺς, γλυκεῖα εἰκὼν γονιμότητος καὶ εὐδαιμονίας.

Ἦδον ςίχους πρὸς τιμὴν τοῦ Ὑμεναίου, νέου πολίτου τοῦ Ἄργους, ὅςις ἐλευθέρωσέ ποτε νέους τινας Ἀθη-

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ναίους, ἡρπαγμένους ἀπὸ πειράτας, καὶ ὅσις ἐνυμφεύθη μίαν τῶν παρθένων ἐκείνων ὡς ὁραδεῖον τῆς ἀνδρίας του.

Μετέβαινον ἔπειτα εἰς τὸ πρόδωμον τοῦ συμποσίου. Οἱ ποιηταὶ ἦδον κιθαρωδοῦντες ἐπιθαλαμίους. Νέος τις ἐσεμμένος λευκάκανθα καὶ φύλλα δρυὸς, ἔφερε κάνιστρον μὲ ἄρτον, καὶ ἦδεν ὕμνον περαινόμενον διὰ τῆς ἐπῳδῆς ταύτης· « Μετήλλαξα τὴν παλαιάν μου σάσιν ἀντὶ ἄλλης » εὐτυχεσέρας. »

Χοροὶ νέων ὀρχηστρίδων κεκοσμημένων μὲ μύρτους καὶ χορευουσῶν μὲ ἁπαλὰ βήματα, παρίσανον τοὺς ἀγῶνας, τὰς ἐθελοτροπίας καὶ τὴν παραβακχείαν τοῦ Ἔρωτος. Ὁ πατὴρ ἤναπτε τὴν νυμφικὴν λαμπάδα, καὶ ὡδήγει τὴν θυγατέρα του εἰς τὸν σύζυγόν της· ἡ δὲ πορευομένη ἔφερε γήϊνον ἀγγεῖον διὰ τὸ ψήσιμον τῆς κριθῆς. Μία τῶν θεραπαινίδων της ἔφερε κόσκινον, καὶ ἐπὶ τῆς θύρας ἐκρέμων κόπανον, διὰ νὰ θρύψωσι τὰς κριθάς.

Ἐν ᾧ δὲ τὰ ἐμβλήματα ταῦτα ἀνεκάλυνν τὰ χρέη γεωργικῆς ζωῆς, ὅλοι εἰς τὸ συμπόσιον ἦδον καὶ ἐχόρευον πέριξ τῆς οἰκίας. Οἱ φίλοι τοῦ συζήγου ἐμπόδιζον τὴν εἴσοδον. Τῇ ἐπαύριον ἐπορεύοντο νὰ τοὺς συγχαρῶσι διὰ νέων ὕμνων πρὸς τὸν Ὑμέναιον.

Τὰ ἤθη τῶν Ἑλλήνων παρίσανον εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ ξένου δύο πολλὰ ἐναντία εἰκόνας. Φθάνων εἰς τὴν Κόρινθον ἢ εἰς τὰς Ἀθήνας, δὲν ἔβλεπε πανταχοῦ, εἰμὴ ἡδονὰς καὶ τρυφάς. Οἱ ὀφθαλμοί του ἦσαν τεθαμβημένοι ἀπὸ τὴν ἀπατηλὴν λάμψιν πλήθους ἑταιρῶν, αἵτινες ἔβαλλον ἐπὶ κεφαλῆς κιτρίνην κόνιν, ἐμέλαινον τὰς ὀφρῦς, καὶ ἐψιμμυθίων τὸ πρόσωπον μὲ λεύκωμα καὶ ἐρύθημα. Τὸ χρυσίον καὶ αἱ πολύτιμοι λίθοι ἔζιλδον ἐπὶ τῶν ἱματίων. Οἱ περιβόητοι μαχηταὶ, οἱ ποιηταὶ, οἱ ῥήτορες ἐσεμμένοι, ἔθετον πρὸ ποδῶν τῶν γυναίων τούτων τοὺς

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

φοίνικας καὶ τὰς δάφνας των. Οἱ ἄρχοντες τὰς συνεβουλεύοντο, ὡσὰν νὰ προέδρευον εἰς τὰς δημοσίας ὁμογύρεις. Τὰ πάντα παρίζανον ἀναίδειαν καὶ διαφθοράν.

Ἀλλ', ἐὰν ὁ ξένος οὗτος φεύγων τὰς ἡδονὰς, ἐζήτει ἀληθῆ εὐτυχίαν, ἔπρεπε νὰ εἰσχωρήσῃ εἰς τὸ ἐνδότερον τῶν οἰκιῶν καὶ οἰκογενειῶν. Ἐκεῖ εὕρισκεν ἄλλα ἤθη, ἄλλην λατρείαν. Ἡ εἰκὼν τῆς αἰδοίας Ἀφροδίτης τὸν ἐκίνει εἰς σέβας. Χελώνη, προστεθειμένη παρὰ τοῦ Φειδίου πρὸ ποδῶν τῆς Θεᾶς ταύτης ἀνενθύμιζεν ἀκαταπαύστως εἰς τὴν καλλονὴν τὸ χρέος τῆ νὰ ὑπερασπίζῃ ἑαυτὴν, νὰ μένῃ εἰς τὴν οἰκίαν της, καὶ νὰ μὴ ἐκθέτῃ τὰ θέλγητρά της εἰς τὰ ἀδιάκριτα βλέμματα.

Δὲν εὕρισκε πλέον τὰς λαμπρὰς συνδιαλέξεις, τὰ ἄσεμνα ποπύσματα, τὰς ἀπίζους κολακείας τῆς Βακχίδος, Λαμίας, Φρύνης, Λαΐδος· ἀλλὰ τὴν μυσικὴν αἰδὼ, τὸν ἐνάρετον ἔρωτα, τὴν ἡδεῖαν πίζιν, τὴν ἐπιδέξιον καὶ ἄοκνον φιλεργίαν. Ἐκεῖ, τέλος, ἡ ἡδυπάθεια ἦτον σωφρων, ἡ ἐπιθυμία μετρία, ἡ ἡδυπάθεια σαθερὰ, καὶ ὅλα ἦσαν ἑνταυτῷ χρέος καὶ εὐτυχία.

Οἱ Ἕλληνες τόσον αὐζηροὶ εἰς τὴν ἀρετὴν τῶν ἰδίων συζύγων, ὅσον συγκαβατικοὶ πρὸς τὰ ἐλαττώματα τῶν ἑταιρῶν, ἀπῆτουν νὰ ζῶσι κλεισμέναι εἰς τὰς οἰκίας. Δὲν ἐφαίνοντο, εἰμὴ εἰς τὰς θρησκευτικὰς πανηγύρεις καὶ τὰς δημοτελεῖς τελετὰς, πάντοτε συνοδευμέναι ἀπὸ γυναῖκας καὶ δούλους. Ὁ γυναικονόμος ἐπαγρύπνει εἰς τὴν εὐσχημοσύνην τῆς διαγωγῆς των, καὶ εἰς τὴν ἁπλότητα τῆς ζολῆς των. Ἐὰν γυνή τις ἔκαμνε καμμίαν ἀπιζίαν, ἐγίνετο ἀποσυνάγωγος δι' αὐζηροῦ ψηφίσματος ἀπὸ τὰς πανδήμους ἑορτὰς, καὶ ἦτον ἀπηγορευμένον νὰ τὴν δεχθῶσιν εἰς τοὺς ναούς.

Ἐὰν τὸ πρὸς τὰς οἰκιακὰς ἀρετὰς τοῦτο σέβας διετήρησε πολὺν καιρὸν εἰς τὴν Ἑλλάδα τὴν σωτήριον ἐ-

"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

χὺν τῶν δημοτικῶν ἠθῶν, τὸ πάθος ὅμως τῶν Ἑλλήνων πρὸς τὸ θέατρον καὶ τὰς ἑταίρας κατήντησεν ἡ πρωτίστη αἰτία τῆς πτώσεώς των.

Ὅσον αἱ Ἑλληνίδες ἦσαν ξέναι ὡς πρὸς τὰς τοῦ θεάτρου καὶ τὰς λοιπὰς ἡδονὰς, εἰς τὰς ὁποίας ἦτον ἔκδοτος ὁ δῆμος, τόσον ἐλάμβανον τὴν ἐναργὸν μερίδα εἰς τοὺς ἀγῶνας τῶν ἑαυτῶν συζύγων, καὶ εἰς τὴν δόξαν τῆς πατρίδος των. Εἰς τὴν Σπάρτην, πρὸ πάντων, ἡ γενναιότης τῶν γυναικῶν διήγειρε καὶ τὴν τῶν ἀνδρῶν. Ὁ ἀνδρεῖος Σπαρτιάτης ἐνόμιζεν, ὡς ἔργον ἀνδρεῖον, τὴν ἐκείνων ὑπόληψιν· ὁ ἄνανδρος ἐνόμιζεν ὡς ποινὴν τὴν ἐκείνων περιφρόνησιν.

Τὸ Ἄργος ἐχρεώστει τὴν σωτηρίαν του εἰς τὸν Ἡρωϊσμὸν μιᾶς γυναικός. Ἡ πόλις αὕτη ἦτον εἰς κίνδυνον νὰ πέσῃ ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῶν Λακεδαιμονίων. Εἶχε προ ὀλίγου ἀπολέσει εἰς μίαν μάχην ἓξ χιλιάδας στρατιώτας, τὸ ἄνθος τῆς νεολαίας. Οἱ ἐπίλοιποι, καταπεπελεγμένοι καὶ ἀπογνόντες πᾶσαν ἐλπίδα σωτηρίας, ἔτειναν τὰς χεῖρας εἰς τὰς ἁλύσεις τοῦ νικητοῦ. Κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην, γυνή τις Ἀργεία, Τελεσίλλα καλουμένη, ἥτις εἶχεν ἤδη λαμπρύνει τὴν πατρίδα διὰ τῶν συγγραμμάτων της, συναθροίζει, ὅσας γυναῖκας ἠχάζετο ἱκανὰς νὰ συνεργήσωσιν εἰς τὰ σχέδιά της, ζωγραφίζει ζωηρῶς τὰς δυσχίας καὶ τὰ ἐπαπειλοῦντα ὀνείδη, τὴν καταστροφὴν τῆς πατρίδος των, τὸ αἶσχος τῆς αἰχμαλωσίας, διαμοιράζει εἰς αὐτὰς τὰ ὅπλα τῶν ναῶν καὶ τῶν οἰκιῶν, τρέχει μὲ τὰς γενναίας αὐτῆς συνεταίρας, τὰς κατατάττει ἐπὶ τῶν τειχῶν, καὶ ἀποκρούει τὸν ἐχθρὸν, ἐκπλαγέντα πρὸς τοιαύτην ἀπροσδόκητον ἀντίστασιν.

Ὁ στρατηγὸς τῶν Λακεδαιμονίων, φοβούμενος, μήπως τὸν ἐπιπλήξωσι διὰ τὸν θάνατον τοσούτων γυναικῶν, ἐὰν ἐγίνετο νικητὴς, διὰ τὸ αἶσχος τῆς ἥττάς του, ἐὰν ἐνι-

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Ιωαννίνων
Δημόσια και Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

κάτω, ἀποχωρεῖ, συμφωνεῖ συνθήκην, καὶ ἀφίνει εἰς τοὺς Ἀργείους τὴν χώραν καὶ ἀνεξαρτησίαν των.

Ἀπένειμαν μεγίστας τιμὰς εἰς τὰς ἀνδρείας ταύτας γυναῖκας. Ὅσαι ἐχάθησαν, ἐτάφησαν παρὰ τὴν ὁδὸν τῆς Ἀργείας ὁδοῦ. Εἰς δὲ τὰς ζώσας ἐπέτρεφον νὰ ἱδρύσωσιν ἄγαλμα εἰς τιμὴν τοῦ Ἄρεως. Ἔθεσαν ἐπὶ σήλης κατέναντι τοῦ ναοῦ τῆς Ἀφροδίτης τὴν εἰκόνα τῆς Τελεσίλλας. Ἐφαίνετο, ὡς ὑπερορῶσα τὰ προκείμενα πρὸ αὐτῆς βιβλία, καὶ ἀτενίζουσα τοὺς ὀφθαλμούς ἕλκυσρούς εἰς τὴν περικεφαλαίαν, τὴν ὁποίαν ἐβάσαζεν ἑτοίμη νὰ τὴν θέσῃ ἐπὶ κεφαλῆς. Τέλος, διὰ νὰ διαιωνίσωσι τὴν μνήμην τοῦ συμβεβηκότος τούτου, διέταξαν ἑτήσιον ἑορτὴν, καθ' ἣν αἱ γυναῖκες ἦσαν ἐνδεδυμέναι μὲ ἀνδρῶν ἱμάτια καὶ οἱ ἄνδρες μὲ γυναικῶν.

Οἱ Νομοθέται τῆς Ἑλλάδος, προσεκτικοὶ νὰ ἐνδυναμώσωσιν ὅλους τοὺς δεσμοὺς τῆς κοινωνικῆς καταστάσεως, ἐπέτειναν τὰ χρέη καὶ μετὰ θάνατον. Αὐστηροὶ νόμοι ἐπέταττον νὰ τιμῶσι τὴν μνήμην τῶν τεθνηκότων. Κατὰ τοὺς πρώτους χρόνους τοὺς ἔθαπτον. Μετέπειτα δὲ ἐπεκράτησεν ἡ συνήθεια νὰ τοὺς καίωσιν. Ἐσύναζον τὴν τέφραν των εἰς κάλπην, καὶ τὴν ἔθετον εἰς τάφον. Ἐπὶ τοῦ τάφου τούτου τὸ πένθος διέχεε δάκρυα, ἄνθη, καὶ ἐπρόσφερε χοάς.

Καθὼς πολίτης τις ἀπέθνησκεν, ἐκάπνιζον μὲ ἀρώματα τὸ σῶμά του, ἡ κεφαλή του ἐστέφετο μὲ ἄνθη καὶ ἐκαλύπτετο μὲ κάλυμμα. Ἔθετον εἰς τὰς χεῖράς τε μελιτοῦσαν, διὰ νὰ καταπραΰνῃ τὸν Κέρβερον, καὶ εἰς τὸ στόμα του κέρμα ἀργυρίου, διὰ νὰ κάμψῃ τὸν Χάρωνα. Ἔμενεν ἐκτεθειμένος εἴκοσι καὶ τέσσαρας ὥρας εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν ἀποδιδόντων τὰ ὕστερα χρέη.

Οἱ φίλοι του εὕρισκον εἰς τὴν θύραν ἀγγεῖον μὲ καθαρτικὸν ὕδωρ, διὰ νὰ καθαρθῶσιν. Οἱ ἄνδρες, ἐνδεδυμέ-

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

νοι μέλανα, προεπόμπευον τὸ λείψανον παριςάνοντες τὴν λύπην των μὲ πενθίμους ὕμνους. Αἱ γυναῖκες θρηνοῦσαι ἐπηκολούθουν, κάμνουσαι τὸν ἀέρα νὰ ἀντηχῇ μὲ τοὺς ςεναγμούς των, καὶ κείρουσαι βοςρύχους ἀπὸ τὴν κόμην των, τοὺς ἀφιέρονον ὡς προσφορὰν ἐπὶ τοῦ τάφου. Εἰς τὸ τέλος τῆς τελετῆς ἔβιδον τελευταῖον ἀσπασμὸν εἰς τὸν ἠγαπημένον, τὸν ὁποῖον ἐχωρίζοντο διὰ παντός. Καὶ συχνάκις αἱ ἐπικήδειαι αὗται τελεταὶ ἀνανεόνοντο τὴν γενεθλίαν ἡμέραν τοῦ τεθνηκότος.

Εἰς τὰς πενθίμους ταύτας ἡμέρας, αἱ γυναῖκες τοσοῦτον ἐλησμόνουν τὴν φροντίδα τῆς καλλονῆς των καὶ ἦσαν ἔκδυτοι εἰς τὴν λύπην των, ὥςε ἐγίνεν ἀνάγκη νὰ τὰς ἀπαγορεύσωσι διὰ νόμου τὸ νὰ στερνοτυπῶνται καὶ νὰ ξεσχίζωσι τὰ πρόσωπά των. Ἄλλος τις νόμος ἀπέφαινεν ἀνάξιον τῶν δημοσίων ἐπαγγελμάτων ἐκεῖνον τὸν υἱὸν, ὅςις παρημέλει τὰ εἰς τοὺς γονεῖς ἐπικήδεια χρέη. Πολλοὶ ςρατηγοὶ κατεδικάσθησαν, διότι ἠμέλησαν μετὰ τὴν νίκην νὰ θάψωσι τοὺς πεσόντας. Οἱ ὑπὲρ πατρίδος πεσόντες μαχηταὶ ἐλάμβανον μεγαλοπρεπεῖς τιμάς. Ἐντίμη ἐπιγραφὴ ἐγκεχαραγμένη ἐπὶ τοῦ τάφου των, διαιώνιζε τὴν μνήμην τῶν ὀνομάτων καὶ τῆς ἀνδρείας των. Οἱ περιφημότεροι ῥήτορες ἐξεφώνουν τὸν ἐπιτάφιον αὐτῶν λόγων.

Οἱ Ἕλληνες διεπυροῦντο πρὸς πᾶν εἶδος δόξης. Αἱ ἐμφύλιαι ταραχαὶ, αἱ δημοτικαὶ ςάσεις, οἱ αἱματεροὶ πόλεμοι, αἱ ἐχθρικαὶ εἰσβολαὶ, δὲν ἐδύναντο νὰ ἀποψυχράνωσι τὸ πρὸς τοὺς δημοσίους ἀγῶνας πάθος των· συνέῤῥεον εἰς αὐτοὺς ἀγεληδὸν, ἀφίνοντες ἀνὰ μέρος τὰς διχονοίας των, διὰ νὰ χειροκροτηθῶσιν ἀμοιβαίως. Κατέβαλλον πρὸ τῆς εἰσόδου τοῦ ςαδίου τὰ μίση των, διὰ νὰ ἑνωθῶσι, νὰ ἀναμιχθῶσι καὶ νὰ διαφιλονεικήσωσιν ἡσύχως τὴν τραγικὴν δάφνην τῆς λύρας ἢ τῆς ἱςορίας, καὶ τὸ βραβεῖον τῆς ῥομῆς, τῆς πάλης, τῆς πυγμῆς.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Συστήματα Δημοσιακή Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

Οἱ τόποι, ὅπου ἐτελοῦντο οἱ ἀγῶνες οὗτοι, παρόμοιος μὲ ναὸν τῆς εἰρήνης ἱδρυμένον ἐν μέσῳ πεδίου τῆς μάχης, ἦσαν πλήρεις μνημείων καθιερωμένων πρὸς μνήμην τῶν νικητῶν, ἢ ἀφιερωμένων ἐκ τῆς εὐγνωμοσύνης.

Ἑκάστη πόλις ἔχελλεν ἐκεῖ τὰ ἀριζουργήματά της, καὶ κατεῖχεν ἐκεῖ θησαυροφυλάκιον. Ἐπλούτυνον ἔτι καὶ ἀπὸ τὰ μεγαλοπρεπῆ δῶρα τῶν ξένων Βασιλέων.

Οἱ χρησμοὶ, τοὺς ὁποίους ἐσυμβουλεύοντο, ηὔξανον τὴν πληθὺν τῶν συρρεόντων εἰς τὰς τελετὰς ταύτας. Μὲ ὅλην τὴν ἀσάφειαν τῶν χρησμῶν, μὲ ὅλην τὴν καλῶς ἐγνωσμένην αἰσχροκέρδειαν τῶν ἱερέων, ἡ δεισιδαιμονία τοῦ δήμου καὶ ἡ πολιτικὴ τῶν διοικήσεων διετήρουν τὴν μωροπιζίαν. Οἱ σπασμοὶ τῆς Πυθίας, τὰ πλανώμενα βλέμματά της, οἱ ὀλολυγμοί της, τὸ ἀφρίζον σόμα τοῦ ἱερέως καὶ ἡ ἀνατριχωμένη κόμη του, ὅλα ταῦτα κατέπειθον τὸν ὄχλον, ὅτι Θεός τις τοὺς ἐβάκχευε καὶ τοὺς ὑπαγόρευεν ἀποκρίσεις. Οὕτω λοιπὸν συχνάκις κατηφανίσθησαν πόλεις, πολιτεῖαι κατεσράφησαν ἀπὸ μίαν λέξιν διαφθαρμένην τινὸς Ποντίφικος, ἢ παραφρονήσης παρθένου.

Ἐξερχόμενοι ἀπὸ τὰς γενικὰς ταύτας πανηγύρεις ὅλων τῶν λαῶν, οἱ Ἕλληνες ἐπανήρχοντο εἰς τὰς πατρίδας των, ὅπου ἔτρεχον εἰς τὰ θέατρα, ἀντικείμενα τοῦ ἐραδμιωτέρου πάθους των. Τὸ τῶν Ἀθηνῶν ἦτον μέγιζον· ἐχώρει ἕως τριάκοντα χιλιάδας ἀνθρώπους. Ἦτον διηρημένον εἰς δύο, τὸ προσκήνιον καὶ τὸ λογεῖον, ὅπου ἔχεκον οἱ ὑποκριταὶ, τὸ καὶ ὑψηλότερον, καὶ ἡ θυμέλη, ὅπου ἔχεκεν ὁ χορός. Ἡ ὀρχήςρα ἔμενε κενή· ἦτον διὰ τὰς περὶ ποιητικῆς, μουσικῆς καὶ χορῶν διαφιλονεικίας.

Αἱ γυναῖκες, καθήμεναι εἰς τὸ ἀμφιθέατρον, ἦσαν μεμακρυσμέναι τῶν ἀνδρῶν καὶ ἑταιρῶν. Ἦτον ἔξαι χω-

Δημόσιες Βιβλιοθήκες
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ρισαὶ διὰ τοὺς Ἄρχοντας, διὰ τοὺς Στρατηγοὺς, καὶ τὸς λοιποὺς ἀξιωματικούς· οἱ δὲ λοιποὶ, ὄντες ἀναμεμιγμένοι, περιήρχοντο, διεφιλονείκουν, ἔφερον οἶνον, καρποὺς πλακοῦντας, καὶ διέτριβον ἐκεῖ νύκτας καὶ ἡμέρας.

Παρίσανον τὴν αὐτὴν ἡμέραν παντομίμους, δράματα, τραγῳδίας καὶ κωμῳδίας. Οἱ ὑποκριταὶ ἔφερον προσωπεῖα. Ἐπισέξιαι μηχαναὶ, στρεφόμεναι μὲ τροχίσκους, παρίσανον ἀλληλοδιαδύχως τὸ ἐξωτερικὸν καὶ ἐσωτερικὸν ἑνὸς κτιρίου. Ἄλλαι ἐχρησίμευον εἰς τὴν κατάβασιν τῶν Θεῶν, ἐμφάνισιν τῶν σκιῶν, καὶ πρὸς μίμησιν τῶν φλογῶν καὶ τῆς βροντῆς τοῦ κεραυνοῦ.

Κατ' ἀρχὰς οἱ θεαταὶ ἐπλήρονον εἰσηλύσιον μίαν δραχμήν. Ὁ Περικλῆς ὅμως θέλων νὰ ἐπασχολήσῃ τοὺς Ἀθηναίους εἰς τὰς ἡδονὰς, διὰ νὰ τοὺς ἀποσχολήσῃ ἀπὸ τὰ δημόσια, ἐλάττωσε τὴν πληρωμὴν ταύτην, ἕνα ὀβολὸν διὰ τοὺς ἐνδεεστέρους, καὶ διεμοίρασε μάλιστα ἀνὰ τρεῖς ὀβολοὺς, διὰ νὰ τοὺς εὐκολύνῃ τὴν εἴσοδον. Ἦσαν ἔκδοτοι μανιωδῶς εἰς τὰς διασκεδάσεις ταύτας. Οἱ Ἕλληνες ἐθεώρουν ἐκεῖ τὰς τύχας τῶν ἰδίων θεῶν, τὰ ἀνδραγαθήματα τῶν ἰδίων Ἡρώων, δι' ὧν ἐμφιλοχώρουν ἐμπαθῶς εἰς τόπους, ὅπου ἡ μεγαλοφυΐα τῶν ἀρίστων ποιητῶν ἰχνογράφει ἀκαταπαύστως τὴν δόξαν τῆς πατρίδος των. Καὶ τὸ πρὸς τὸ θέατρον τοῦτο πάθος κατήντησε τοιοῦτον, ὥστε, διὰ νὰ τὸ εὐχαριστήσωσι, κατηνάλισκον τοὺς θησαυροὺς, τοὺς ὁποίους σοφή τις πρόβλεψις εἶχε διωρισμένους διὰ τὴν ἐξάρτυσιν τῶν στόλων καὶ ἀποπλήρωσιν τῶν στρατευμάτων.

Τόσον κοῦφος λαὸς δὲν ἠδύνατο νὰ ζητῇ, εἰμὴ λαμπρὰς ἐκδάσεις. Οὕτω λοιπὸν οἱ Ἕλληνες ὀλίγας προόδους ἔκαμαν εἰς τὴν ἐπιστήμην τῆς Ἐμπορίας, καὶ ἡ ναυτικὴ των ὑπῆρξε πάντοτε μᾶλλον στρατιωτικὴ παρὰ ἐμπορική. Ἐλάμβανον προϊόντα ἀπὸ ὅλους τοὺς τόπους

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

τῆς Ἄρκτου, Ἀνατολῆς καὶ Μεσημβρίας, καὶ δὲν ἐξέφερον ἐκ τῆς χώρας των εἰμὴ ἔλαιον, καὶ χρήματα ἀπὸ τὰ μεταλλεῖά των.

Μόνη ἡ Κόρινθος, ἐξ αἰτίας τῆς θέσεως της, ἔγινεν ἀναγκαῖον ἐμπόριον τῶ Ἀρχηπελάγες, τῆς Συρίας, Φοινίκης, Αἰγύπτου καὶ Ἰταλίας. Ἡ ἐκ τῶν μεταγωγικῶν τελῶν πρόσοδός της ἐθεμελίωσε τὸν πλοῦτόν της. Ἡ Ῥόδος ἐνησχολήθη εἰς τὴν ἐμπορίαν, καὶ ἐξέφερεν εἰς ὅλας τὰς Ὑπαρχίας οἶνον, ξύλα, μέλι καὶ πολύτιμα αὐτῆς μάρμαρα. Διὰ τοῦτο οἱ ποιηταὶ Ἕλληνες ἔλεγον, ὅτι ἔπιπτεν ἐκεῖ ἐκ τοῦ Οὐρανῶ χρυσὴ βροχὴ, καὶ ἡ εἰρηνικὴ φιλεργία της τὴν κατέσησε περισσότερον καιρὸν εὐτυχῆ, παρ' ὅσον ἤθελε κατορθώσει ἔχουσα κατακτητικὸν πνεῦμα. Οἱ Ἕλληνες ἐδοκίμασαν τύχην πάντη ἐναντίαν. Ὁ λαὸς οὗτος παίγνιον ζωηροτάτης φαντασίας, ὑπῆρξε διὰ πάντα μεμακρυσμένος τοῦ ὀρθοῦ λόγου, ἐξ αἰτίας τῶν παθῶν του. Φαινόμενος προικισμένος μὲ αἰωνίαν νεότητα, τὴν ἔχασεν ἐξαίφνης καὶ εὐθὺς ἔπεσεν εἰς τὸ γῆρας, χωρὶς νὰ διέλθῃ τὴν ἀνδρικὴν ἡλικίαν. Ὅθεν ὁ Διογένης, διαλεγόμενος περὶ τῆς Ἑλλάδος, μὲ τὸν λύχνον εἰς τὰς χεῖρας, ἔλεγεν· « Εἰς κανὲν μέρος δὲν ἀπήντησα ἄνδρας· » μόλις εἰς τὴν Λακεδαίμονα εἶδον παῖδας. »

ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ ΤΟΜΟΥ.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ ΤΟΜΟΥ.

Πόλεμος κατὰ τοῦ Φιλίππου, Βασιλέως τῆς Μακεδονίας. . . . . . Σελ. 1′

Ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος 39

Φιλοσοφία, φιλολογία τῶν Ἑλλήνων εἰς τὸ διάστημα τῆς τρίτης ἐποχῆς . . 79

ΤΕΤΑΡΤΗ ΕΠΟΧΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Διάδοχοι τοῦ Ἀλεξάνδρου — Πόλεμος κατὰ τοῦ Ἀντιπάτρου. – Δημοσθένης, Φωκίων, Δημήτριος καὶ Πύρρος 97

ΠΟΛΕΜΟΣ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΠΑΡΤΗΣ.

Ἄγις καὶ Κλεομένης. — Κατάλυσις τῆς ἐν Σπάρτῃ Ἐλευθερίας. — Συμπολιτεία τῶν Ἀχαιῶν — Ἄρατος, Φιλοποίμην — Πόλεμος τοῦ Φιλίππου κατὰ τῶν Ῥωμαίων 135

Πόλεμος τῶν Αἰτωλῶν καὶ τοῦ Ἀντιόχου κατὰ τῶν Ῥωμαίων — Θάνατος τοῦ Νάβιδος. Κατάκτησις τῆς Σπάρτης παρὰ τοῦ Φιλοποίμενος. Θάνατος αὐτοῦ — Ἧττα τοῦ Περσέως — Πόλεμος τῶν Ἀχαιῶν κατὰ τῶν Ῥωμαίων. Ἅλωσις τῆς Κορίν-

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

Θου — Ἡ Ἑλλὰς ἀπογίνεται Ῥωμαϊκὴ Ἐπαρχία. Πολιορκία τῶν Ἀθηνῶν ὑπὸ τοῦ Σύλλα 167
Ἄνδρες περίφημοι εἰς τὰς Ἐπιστήμας, Φιλόσοφοι καὶ Ἱστορικοί 180
Δημήτριος ὁ Φαληρεύς 182
Διονύσιος ὁ Ἁλικαρνασσεὺς } Διόδωρος ὁ Σικελιώτης } . . . 183
Πλούταρχος 184
Ἤθη, Ἐμπόριον, Ἀγῶνες, Θέατρα, Γάμοι, Ἐπικήδεια 186

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

"Ζώσιμαία" Δημόσια Κεντρική
Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ΕΠΙΤΟΜΗ

ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΤΗΣ ΣΙΚΕΛΙΑΣ ΚΑΙ ΚΑΡΧΗΔΟΝΟΣ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ,

Συγγραφεῖσα παρὰ τοῦ Κυρίου Κόμητος

ΣΕΓΥΡΟΥ,

ΜΕΛΟΥΣ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ,

Καὶ Μεταφρασθεῖσα

Παρὰ τοῦ

Δ.Α.ΣΟΥΤΣΟΥ.

Ἀξιωματικοῦ τοῦ Ἱππικοῦ.

ΤΟΜΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΣ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ.

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ Ι. ΦΙΛΗΜΟΝΟΣ.

ΟΔΟΣ ΑΔΡΙΑΝΟΥ — ΑΡΙΘ. 25.

1836

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ΙΣΤΟΡΙΑ

ΤΗΣ

Σ Ι Κ Ε Λ Ι Α Σ

ΖΩΣΙΜΑΙΑ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΝ ΗΠΕΙΡΩ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

Περιγραφὴ τῆς Σικελίας· πρῶτοι αὐτῆς κάτοικοι. Μυθικοὶ αὐτῆς χρόνοι. Ἵδρυσις τῶν Ἑλληνικῶν ἀποικιῶν.

Συγγράφοντες τὴν ἱστορίαν τῆς Σικελίας, δὲν καταλείπει εἰσέτι τὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ διατρέχει τὰς λαμπροτέρας αὐτῆς ἀποικίας· θέλομεν ἐπανιδεῖ ἐκεῖ τὸν αὐτὸν Οὐρανὸν, τοὺς αὐτοὺς θεοὺς, παρομοίους νόμους, παρόμοιον ἔρωτα ὑπὲρ δόξης καὶ ἐλευθερίας, τυράννους σκληροὺς, ἥρωας μεγαλοψύχους, ἀνδρεῖον καὶ εὐκίνητον δῆμον, ἐνθουσιασμένον καὶ ἀχάριστον.

Οἱ Ἕλληνες, πάντοτε προσβαλλόμενοι ἀπὸ τοὺς Μακεδόνας καὶ Ῥωμαίους, ἔκυψαν κατ' ἀρχὰς ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῶν πρώτων καὶ ὑπέπεσαν ἔπειτα ὁλοκλήρως ὑπὸ τὸ κράτος τῶν δευτέρων. Θέλομεν ἰδεῖ ὡσαύτως τὴν Σι-

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία - Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

κελίαν διχονοοῦσαν ὡς τὴν Ἑλλάδα, διῃρημένην εἰς πολλὰς πολιτείας καὶ τυραννίας, ν' ἀντιπαλαίῃ χρόνον τινὰ κατὰ τῆς Καρχηδόνος καὶ Ῥώμης, καὶ νὰ συνχραθῇ τέλος διὰ παντὸς εἰς τὴν ἀπεριμετρον ἐπικράτειαν τῶν Ῥωμαίων, προωρισμένην εἰς τὸ νὰ κατακτήσῃ τὴν οἰκουμένην καὶ νὰ καταντήσῃ ἐν τῷ μέρει καὶ αὐτὴ βορὰ τῶν βαρβάρων τῆς Ἄρκτου.

Ἡ Σικελία τὸ πάλαι ἐκαλεῖτο Τρινακρία, διότι εἶχε σχῆμα τριγώνου. Ὁ μῦθος λέγει, ὅτι κατῳκεῖτο κατ' ἀρχὰς ἀπὸ τοὺς Λαιστρυγόνας καὶ Κύκλωπας. Οἱ Τρωάδιται, φεύγοντες τὴν πατρίδα των, ὠκισαν τὰς πόλεις Ἔρυκα καὶ Ἐγέστην. Οἱ πρῶτοι γνωσοὶ αὐτῆς κάτοικοι ὑπῆρξαν οἱ Σικανοὶ, τῶν ὁποίων ἡ καταγωγὴ ἀγνοεῖται. Τέλος, λαός τις ἐκ τῆς Ἰταλίας, Σικουλὸς καλούμενος, ἔδωκεν εἰς τὴν νῆσον ταύτην τὸ ὄνομα, ὅπερ διέμεινεν.

Ἡ περίμετρός της εἶναι ἑκατὸν ὀγδοήκοντα καὶ δύω λευγῶν, ἢ τεσσάρων χιλιάδων καὶ τριακοσίων ςαδίων. Εἶναι πολλὰ εὔκαρπος εἰς σῖτον καὶ οἶνον. Προσβεύουσι μάλιστα, ὅτι ὁ σῖτος εἶναι ἐκεῖ αὐτόχθων, καὶ ὅτι ἐντεῦθεν διεδόθη εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην. Διὰ τοῦτο ἀφιέρωσαν τὴν νῆσον ταύτην εἰς τὴν Δήμητρα καὶ τὴν θυγατέρα της. Οἱ ποιηταὶ λέγουσιν, ὅτι εἰς τὰ εὔμορφα λειβάδια τῆς Αἴτνης εἶδεν ὁ Πλούτων τὴν Περσεφόνην, ἐτρώθη ἀπὸ τὸν ἔρωτά της καὶ τὴν ἥρπασε. Τὰ λειβάδια ταῦτα εἶναι τόσον κατάφυτα ἀπὸ Ἴα καὶ ἄλλα ἄνθη, ὥστε οἱ κύνες, εἰς τὴν εὐοσμον ταύτην γῆν, χάνουσι τὰ ἴχνη τῶν ζώων, ἅπερ καταδιώκουσι. Κεῖται εἰς τὸ κέντρον τῆς νήσου· ὄχι μακρὰν τοῦ μέρους τούτου, εἶναι ὑπόγειον σπήλαιον, διὰ τοῦ ὁποίου, λέγουσιν, ὁ Πλούτων κατέβη εἰς τὸν ᾅδην, ὅταν ἥρπασε τὴν Θεὰν. Διηγοῦνται, ὅτι ἡ Ἀθηνᾶ, Ἄρτεμις, Περσεφόνη, θέλουσαι νὰ διατηρήσωσι τὴν Παρθενίαν των, ἐνῶ μετέβαινον εἰς τὰ λειβάδια ταῦτ

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Πανεπιστήμιο Δημόκριτος Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

τα καὶ εἰργάζοντο ἓν κάλυμμα ἀπὸ ἄνθη, ὅπερ ἐπρόσφεραν εἰς τὸν Δία. Πρεσβεύουν, ὅτι, τελουμένου τοῦ ὑμεναίου τοῦ Πλούτωνος, ἡ Δήμητρα ἔδωκεν ὡς προῖκα εἰς τὴν Περσεφόνην τὴν Σικελίαν. Μολονοτοῦτο ἡ πόλις Ἱμέρα ἦτον ἰδιαιτέρως ἀφιερωμένη εἰς τὴν Ἀθηνᾶν, καὶ αἱ Συρακοῦσαι εἰς τὴν Ἄρτεμιν. Τὰς Συρακούσας ὠνόμαζον καὶ Ὀρτυγίαν, ὄνομα, ὅπερ ἀπένεμον ἐνίοτε εἰς ὅλην τὴν ἐπαρχίαν.

Ὁ μῦθος ἀναφέρει, ὅτι αἱ νύμφαι, διὰ νὰ ἀρέσουν εἰς τὴν Ἄρτεμιν, ἔκαμαν νὰ ἀναβλύσῃ ἐκ τῆς γῆς ἡ πηγὴ Ἀρεθοῦσα· καὶ οἱ Ποιηταὶ λέγουσιν, ὅτι ἀπὸ τὸ ἄνοιγμα ἄλλης τινὸς πηγῆς, ὀνομαζομένης Κυανείας, κατέβη ὁ Πλούτων εἰς τὸν ᾅδην.

Ἡ Δήμητρα ἐδίδαξεν εἰς τοὺς Σικελοὺς τὴν γεωργικὴν τέχνην. Εἰς αὐτὴν ἐχρεώστουν καὶ τοὺς πρώτους αὐτῶν νόμους. Ὁ ἱστορικὸς Φιλίστιος, συγγενὴς τοῦ βασιλέως Διονυσίου, πρεσβεύει, ὅτι οἱ Σικανοὶ ἦλθαν ἀπὸ τὴν Ἱσπανίαν. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ναυτιλία εἰς τοὺς πρώτους ἐκείνους χρόνους ἦτον ὀλίγον γνωστή, ἡ γνώμη τῶν πρεσβευόντων, ὅτι οἱ πρῶτοι κάτοικοι τῆς Σικελίας ἦλθαν ἀπὸ τὴν Ἰταλίαν, φαίνεται πιθανωτέρα.

Οἱ Σικανοὶ κατῴκουν κατ' ἀρχὰς εἰς τὰ ὄρη, εἰς μικρὰ πολίχνια, διοικούμενα ἀπὸ διαφόρους ἡγεμόνας. Κατεῖχον ὅλην τὴν νῆσον, ἀλλ' αἱ ἐκρήξεις τῆς Αἴτνης τοὺς ἐβίασαν ν' ἀναχωρήσουν εἰς τὰ δυτικά. Μετὰ καιρὸν ὕστερον, Ἰταλικὴ ἀποικία, σχηματισμένη καθὼς ἀνωτέρω ἔπομεν, ἀπὸ τοὺς Σικουλοὺς, οἴκισε τὰ ἐγκαταλελειμμένα μέρη τῆς νήσου. Οἱ δύο λαοὶ εἶχον πολυχρονίους πολέμους, τῶν ὁποίων τὰ συμβεβηκότα δὲν εἶναι γνωστά. Οἱ Ἕλληνες, ὠφελούμενοι ἀπὸ τὰς διχονοίας των, ἐκυρίευσαν τὰ παράλια, καὶ καθίδρυσαν ἀποικίας. Οἱ Χαλκιδεῖς οἴκισαν τὸ Λεόντιον καὶ τὴν Κατάνην· οἱ Με-

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

γαρεῖς τὰ Μέγαρα· οἱ Μεσσήνιοι τὴν Μεσσήνην. Ἀρχίας, ὁ ἐκ Κορίνθου, ἔθεσε τὰ θεμέλια τῶν Συρακουσῶν τῷ 3265 ἀπὸ Κτίσεως. Ἄλλαι ἀποικίαι καθιδρύθησαν εἰς τὴν Καλαβρίαν. ὅπερ ἔδωκαν εἰς τὴν Σικελίαν καὶ εἰς τὸ μέρος τῆς Ἰταλίας, ὅπου κατοίκουν, τὸ ὄνομα Μεγάλη Ἑλλάς. Οἱ κατοικοι τῶν Μεγάρων ᾠκισαν τὴν Ὕβλαν. οἱ Μεσσήνιοι τὴν Ἰμέραν. οἱ Συρακούσιοι τὴν Ἄκρην, Κασμενὴν, Καμαρίνην καὶ Γέλαν· οἱ δὲ τῆς Γέλας κάτοικοι τὰ Ἀκράγαντα καὶ τὴν Σελινοῦντα.

Ἡ πλουσία αὕτη νῆσος, ἐκτεταμένη καὶ εὔκαρπος, ὑπερασπιζομένη παρὰ τῆς θαλάσσης ἀπὸ τὰς ἐξωτερικὰς προσβολὰς, καὶ ἱκανὴ διὰ τῆς ποσότητος τῶν λιμένων της νὰ γίνῃ ναυτικὴ καὶ κατακτητὴς, ἤθελε δυνηθῇ νὰ ἀντιξαθμίσῃ τὴν ἰσχὺν τῶν μείζων ἐπικρατειῶν τῆς Εὐρώπης, ἐὰν οἱ κάτοικοί της ἠνύοντο ὑπὸ μίαν καὶ μόνην διοίκησιν. Ἀλλ' ἡ Σικελία ἔμεινε διὰ παντὸς διῃρημένη εἰς διάφορα ἔθνη, διοικούμενα πότε δημοκρατικῶς, καὶ πότε μοναρχικῶς, ζητοῦντα ὅλα νὰ ἐκτανθοῦν ἀλληλομαχοῦντα ἀκαταπαύστως. Ὅθεν προετοίμασαν πλησίαν βορὰν διὰ τὴν φιλοδοξίαν τῆς Ῥώμης καὶ Καρχηδόνος, καὶ ἡ Σικελία ἔγεινεν ἡ πρωτίστη αἰτία τοῦ πολέμου των, καὶ τὸ θέατρον τῶν αἱματηρῶν αὐτῶν ἀγώνων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Γέλων, Βασιλεὺς τῶν Συρακουσῶν.

Πρὸ τῆς βασιλείας τοῦ Ξέρξου εἰς τὴν Ἀσίαν, καὶ τῆς Γέλωνος εἰς τὰς Συρακούσας, οἱ ἀρχαῖοι συγγραφεῖς ἐ-

ΔΗΜΟΣΙΑ Βιβλιοθήκη
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

δὲν γνωστοποιοῦν βέβαιον περὶ τῆς ἱστορίας τῆς Σικελίας. Ἠξεύρομεν μόνον ἐξ αὐτῶν, ὅτι ὁ Κλεάνδρος, τύραννος τῆς Γέλας, δολοφονηθεὶς κατέλιπε τὸ στέμμα εἰς τὸν ἀδελφόν του Ἱπποκράτην, ὅστις ἐνεπιστεύθη τὴν στρατηγίαν τῶν στρατευμάτων του εἰς ἕνα πολίτην ὀνόματι Γέλωνα, ἐξ ἱερατικῆς οἰκογενείας, καὶ μᾶλλον λόγου ἄξιον, διὰ τὴν προσωπικὴν ἀξίαν παρὰ διὰ τὸ γένος του.

Ὁ Γέλων προσήλκυσε, διὰ τῆς ἀνδρίας καὶ ἐπιδεξιότητός του, τὴν ἀγάπην τοῦ δήμου καὶ τοῦ στρατοῦ. Ἐκυρίευσεν ἐξαίφνης τὴν Καμαρίνην, καὶ διέπρεψε διὰ πολλῶν ἄλλων ἀνδραγαθημάτων. Ὁ Ἱπποκράτης ἀποθανὼν ἄφησε δύο υἱούς. Μία δημοτικὴ φατρία, ἱκανῶς ἰσχυρὰ εἰς τὴν Γέλαν, δὲν ἔδιδεν εἰς τοὺς Ἀνακτας τούτους τὸν πατρῷον θρόνον. Ὁ Γέλων ἐφάνη καθωπλισμένος ὑπὲρ αὐτῶν· πλήν, κυριεύσας δυνάμει τῶν ὅπλων τὴν πόλιν, ἐκηρύχθη Βασιλεὺς ἀπὸ τὸν λαόν. Κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον, αἱ Συρακοῦσαι διοικούμεναι δημοκρατικῶς, κατεσχίζοντο ἀπὸ φατρίας. Μία ἐξ αὐτῶν ὑπερισχύσασα, ἐξώρισε μέγα μέρος πολιτῶν. Οἱ ἐξόριζοι ἐπεκαλέσθησαν τὴν ὑπεράσπισιν τοῦ Γέλωνος· ὁ δὲ μετ' αὐτῶν στρατεύσας κατὰ τῶν Συρακουσῶν, τοὺς ἀπεκατέστησεν εἰς τὰ οἰκεῖα, νικήσας τοὺς ἀντιφατριαστάς. Τότε ὅλοι οἱ Συρακούσιοι, βεβαρυμένοι ἀπὸ τὴν ἀναρχίαν, καὶ γοητευμένοι ἀπὸ τὴν μεγάλην φήμην τοῦ Γέλωνος, ὑπετάχθησαν εἰς αὐτὸν καὶ τὸν ἔδωκαν τὸν θρόνον μὲ ἀπόλυτον ἐξουσίαν.

Προσβαλόντων δὲ τῶν Καρχηδονίων κατ' αὐτοῦ, ἥττηθεὶς τὸ κατ' ἀρχάς, ἔζειλε ζητῶν βοήθειαν ἀπὸ τὰς Ἀθήνας καὶ Σπάρτην. Πρὶν ὅμως νὰ φθάσῃ, κατώρθωσε νὰ νικήσῃ τοὺς ἐχθρούς, καὶ ηὔξησε τόσον τὰς δυνάμεις καὶ τὴν ἰσχύν του, ὥστε ὀκτὼ ἔτη ὕστερον, στρατεύοντος τοῦ Ξέρξου κατὰ τῆς Ἑλλάδος, ὁ Γέλων ἐπρόσφερεν εἰς τοὺς Ἀθηναίους καὶ Σπαρτιάτας διακοσίους τριήρεις, εἴκοσι χιλι-

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

άδας πεζικὸν, δύο χιλιάδας ἱππεῖς, δύο χιλιάδας τοξότας, καὶ δύο χιλιάδας σφενδονίτας· ἐπρόβαλλε μάλιστα νὰ πληρώσῃ καὶ τὰς δαπάνας τοῦ πολέμου· πλὴν ἐζήτει τὸν τίτλον Ἀρχιστράτηγος τῆς Ἑλλάδος. Οἱ Ἕλληνες, ἐπιθυμοῦντες τὴν συμμαχίαν, φοβούμενοι ὅμως πᾶσαν κυριαρχίαν ἀπεκρίθησαν, ὅτι ἔχουσιν ἀνάγκην στρατιωτῶν καὶ ὄχι στρατηγῶν. Ἡ δυσπιστία των εἶχε λόγον ὄχι σφαλερόν· διότι, ἐνῷ ὁ Γέλων ἐπρόσφερεν εἰς αὐτοὺς βοηθείας, ἔζειλεν ἐνταυτῷ εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸν Κάδμον μὲ μεγαλοπρεπῆ δῶρα, προσάξας αὐτὸν νὰ τὰ προσφέρῃ εἰς τὸν Ξέρξην, ἐὰν γίνῃ νικητής.

Κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον, ὁ βασιλεὺς τῆς Περσίας, τόσον ὀλίγον εἰλικρινὴς, ἐζήτει τὴν φιλίαν τοῦ Γέλωνος, ἐνῷ ὑπεχρέονε τοὺς Καρχηδονίους νὰ προσβάλλουν κατ' αὐτοῦ. Νέαι ταραχαὶ συμβᾶσαι ἀνεκάλυψαν τὰ πάντα.

Τέριλλος, ὁ τύραννος τῆς Ἱμέρας, εἶχε κατασραφῆ ἀπὸ τοῦ θρόνου παρὰ τοῦ Θήρωνος, τυράννου τῆς Ἀκράγαντος, ὅστις κατήγετο ἀπὸ τὸν Κάδμον, θεμελιωτὴν τῶν Θηβῶν, καὶ εἶχε συζεύξει τὴν θυγατέρα του μὲ τὸν Γέλωνα. Οἱ Καρχηδόνιοι ἐφωπλίσθησαν μὲ φαινόμενον σκοπὸν νὰ ἐπανάξωσι τὸν Τέριλλον εἰς τὴν Ἱμέραν, πραγματικῶς ὅμως διὰ νὰ κυριεύσωσι τὴν Σικελίαν.

Ὁ Γέλων ἡτοίμασε στρατὸν πεντήκοντα πέντε χιλιάδων, διὰ νὰ βοηθήσῃ τὸν πενθερόν του. (1) ὁ ἐπιδεξιώτερος στρατηγὸς τῆς Καρχηδόνος, ὀνόματι Ἀμίλκας, ἐπὶ κεφαλῆς τριακοσίων χιλιάδων μαχητῶν, ἐπολιόρκησε τὴν Ἱμέραν· ἔκαμε δύο στρατόπεδα· εἰς τὸ ἓν περιέκλειε τὰς νεωλκημένας καὶ φρουρουμένας ἀπὸ ναύτας τριήρεις του, καὶ εἰς τὸ ἄλλο ἐστρατοπέδευσε τὸ πεζικόν του. Τὰ δύο

(1) Ἔτει ἀπὸ Κτίσεως 3,524.—Πρὸ Χριστοῦ 480

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ταῦτα στρατόπεδα ἦσαν περιχαρακωμένα.

Ὁ Γέλων εἰδοποιηθεὶς, ὅτι ὁ ἐχθρὸς περιέμενεν ἀπὸ τὴν Σελινοῦντα ἐπικουρίαν σώματος ἱππικοῦ, ἐπρόσταξε νὰ εὑρεθῇ εἰς τὴν διωρισμένην ὥραν ἓν ἀπόσπασμα τοῦ ἱππικοῦ του πρὸ τοῦ ἐχθρικοῦ στρατοπέδου. Τὸ στρατήγημα τοῦτο ἔλαβε καλὴν ἔκβασιν. Οἱ Καρχηδόνιοι ἐδέχθησαν τὸ ἀπόσπασμα, νομίζοντες, ὅτι ἦτον τὸ περιμενόμενον τῶν συμμάχων. Οἱ δὲ Συρακούσιοι εἰσελθόντες εἰς τὸ στρατόπεδον ὑφήρπασαν τὸν Ἀμίλκαν θύοντα, τὸν ἐφόνευσαν, καὶ ἐπυρπόλησαν τὸ ναυτικόν. Συγχρόνως καὶ ὁ Γέλων, ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ στρατοῦ, ἐπρόσβαλε καὶ ἐκυρίευσε τὸ ἄλλο στρατόπεδον.

Πώποτε νίκη δὲν ἔγεινεν ἐντελεστέρα καὶ πολυφονωτέρα· Ἀπὸ τριακοσίους χιλιάδας Καρχηδονίους τὸ ἥμισυ ἐχάθη, καὶ τὸ λοιπὸν ἥμισυ ἠνδραποδίσθη. Μόνον εἴκοσι πλοῖα ἐπέστρεψαν εἰς τὴν Ἀφρικήν. Ἐκ τούτου ὅλοι οἱ τύραννοι τῆς Σικελίας ἐζήτησαν τὴν συμμαχίαν τοῦ νικητοῦ. Ἡ Καρχηδὼν φοβουμένη, μήπως τὸν ἰδῇ πρὸ τῶν πυλῶν της, ἐζήτησεν εἰρήνην. Ὁ Γέλων συνεφώνησε, καὶ τὸ πρῶτον αὐτοῦ ἄρθρον εἰς τὴν συνθήκην ἦτον, νὰ μὴ θύωσι πλέον οἱ Καρχηδόνιοι εἰς τὸν Κρόνον ἀνθρωπίνους θυσίας· τρόπαιον τόσον ἐνδοξότερον πρὸς τὸν βασιλέα τῶν Συρακουσῶν, καθ' ὅσον ἀνήγγειλεν, ὄχι τὸν θρίαμβον τῆς φιλοδοξίας, ἀλλὰ τὸν τῆς φιλανθρωπίας.

Ἐπιθέσας δὲ τοιοῦτον λαμπρὸν τέλος εἰς τὸν πόλεμον τοῦτον, ὁ Γέλων ἠθέλησε νὰ βοηθήσῃ τοὺς Ἕλληνας κατὰ τῶν Περσῶν· ἀλλ' ἔμαθε συγχρόνως τὴν ἐν Σαλαμῖνι νίκην. Ἰδὼν τότε σπάνιον παράδειγμα μετριότητος ἐν καιρῷ εὐτυχίας, ἔπαυε τοῦ νὰ ἐλπιδοκοπῇ τὴν δόξαν τῶν ὅπλων, καὶ δὲν ἐζήτησεν εἰμὴ τὴν δικαιοτέραν καὶ σεμνοτέραν δόξαν δικαίου, σοφοῦ καὶ εἰρηνικοῦ πολιεύματος. Δὲν ἐβίαζε πλέον τὴν δραστηριότητα τῶν ὁπλο-

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ποιῶν, ἀλλ' ἐνεθάρρυνε τὴν τῶν τεχνιτῶν. Ἔπαυσε τοῦ νὰ φαίνηται ἐπὶ κεφαλῆς στρατευμάτων, ἀλλὰ τὸν ἔβλεπον ἀκαταπαύστως ἐπὶ κεφαλῆς γεωργῶν.

Ἐπανελθὼν εἰς τὰς Συρακούσας ἐσύναξε τὸν δῆμον καὶ τὸν ἐπροσκάλεσε νὰ συναχθῇ ἔνοπλος· παρευθὺς δὲ, εἰς τὴν ὁμήγυριν, μόνος, χωρὶς σωματοφυλακὴν, δίδει εὐθύνας εἰς τοὺς πολίτας δι' ὅσας δαπάνας ἔκαμε διὰ τὸ πολιτικὸν καὶ στρατιωτικὸν πολίτευμά του, διὰ τὴν κατάσασιν τῆς πολιτείας, ἀποδίδει τὴν ἐλευθερίαν εἰς τὸ ἔθνος, καὶ προβάλλει ν' ἀποφασίσωσιν, ὁποίαν διοίκησιν θέλουσι νὰ ἐκλέξωσιν,

Ὁ θαυμασμὸς καὶ ἡ εὐγνωμοσύνη ὑπαγορεύουν τὰς ψήφους ὁμοψύχως. Ἡ ἀγάπη ἐλευθέρου λαοῦ ἀποδίδει εἰς αὐτὸν τὸν στέφανον· ὁ δὲ τὸ ἐπικυρεῖται καὶ προσάζει, νὰ ἱδρύσωσιν ἀνδριάντα παριστάνοντα αὐτὸν ἐνδεδυμένον ὡς ἁπλοῦν πολίτην.

Μετὰ πολὺν καιρὸν ὕστερον, ὁ Τιμολέων, θέλων νὰ ἐξαφανίσῃ ὅλα τὰ σύμβολα τῆς τυραννίας, ἀνενέωσε τὸ ἀρχαῖον ἔθος τῶν Λίγυπτίων, τουτέστι καθυπέβαλεν εἰς κρίσιν τοὺς ἀνδριάντας τῶν ἀνέκαθεν τυράννων καὶ βασιλέων τῶν Συρακουσῶν· καὶ τοὺς ἄλλους κατέστρεψεν ὁ δῆμος, μόνους δὲ τοὺς τοῦ Γέλωνος διετήρησεν.

Ὁ Ἡγεμὼν οὗτος μόνον ὀὺω ἔτη ἐπέζησε μετὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην, περιφημοτέραν ἀπὸ ὅλους τοὺς θριάμβους του. Ἡ κηδεία του ὑπῆρξε χωρὶς πομπὴν, καθὼς τὸ εἶχε παραγγείλει· ἀλλ' ἡ δημόσιος εὐγνωμοσύνη ἵδρυσε πρὸς τιμήν του μεγαλοπρεπῆ τάφον περικυκλωμένον ἀπὸ ἐνυέα πύργους, εἰς τὸν αὐτὸν τόπον, ὅπου ἡ σύζυγός του Δημαράτη εἶχε ταφῆ. Μετέπειτα οἱ Καρχηδόνιοι ἀπὸ ἀγενῆ φιλεκδικίαν, κατέστρεψαν τὸ μνημεῖον τοῦτο. Ἀλλ' ὅσον ἡ ἀρετὴ τιμᾶται, ἡ μνήμη τοῦ Γέλωνος θέλει εἶναι σεβαστή.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

Ὁ πατὴρ τοῦ Γέλωνος ἦτον ἀρχιθύτης· εἶχε τέσσαρας υἱούς. Χρησμός τις προεῖπεν, ὅτι τρεῖς ἐξ αὐτῶν θέλουν τυραννεύσει· ὁ δ' ἱερεὺς περίλυπος, εἶπεν· « Ἤθε οἱ υἱ- » οίμου νὰ γίνωσι δυσυχέστατοι ἀνθρώπων, παρὰ ν' ἀ- » ποκτήσωσι τοιαύτην τύχην πρὸς βλάβην τῆς ἐλευθερίας.! »

Συμβουλευθεὶς δὲ καὶ πάλιν τὸ χρηστήριον, ἔλαβεν ἀπόκρισιν, ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐπιθυμήσῃ καὶ ἄλλην ποινὴν διὰ τὰ τέκνα του, εἰμὴ τὸν θρόνον· καὶ ὅτι ἱκανῶς θέλουσι τιμωρηθῆ ἀπὸ τὰς κακοτυχίας καὶ ἀνησυχίας, ἀχωρίζους ἀπὸ τὴν βασιλείαν. Ἡ Ἀρετὴ τοῦ Γέλων ος διέψευσε τὴν πρόρρησιν ταύτην· ἡ δὲ τύχη τὰν δύω αὐτοῦ ἀδελφῶν τὴν ἀλήθευσεν. Οὗτος ὁ Ἡγεμὼν ἴσως ὑπῆρξεν ὁ μόνος, τὰν ὁποῖον ἡ τύχη κατέρησε βελτίονα ἀντὶ νὰ τὸν διαφθείρῃ. Ἐκυρίευσε κατ' ἀρχὰς ἀδίκως τὰν θρόνον τῆς Γέλας· ἀλλ' ἀγνίσθη ἀπὸ τὴν ἀδικίαν ταύτην διά τῆς φρονήσεώς του, καὶ ἀπέδωκε τὴν ἐλευθερίαν εἰς τὰς Συρακούσας. Πολιτικὸς ἐπιδέξιος, ηὔξησε τὸν πληθυσμὸν τῆς πόλεως ταύτης, μεταναζεύσας ἐκεῖ τοὺς κατοίκους τῶν Μεγάρων καὶ τῆς Καμαρίνης. Διὰ προσαγωγῶν καὶ τοῦ παραδείγματός του, οἱ Συρακούσιοι ἔπαυσαν τὴν ἀργίαν, καὶ ἡ χώρα των ἔγεινε τόσον εὔκαρπος, ὥσε ἦλθον εἰς κατάσασιν νὰ σείλουν μεγάλην ποσότητα σίτου εἰς τοὺς Ῥωμαίους, πάσχοντας μεγάλην ἔλλειφιν. Οἱ αἰχμάλωτοι Καρχηδόνιοι ηὔξησαν τὴν δραστηριότητα τῶν δημοσίων ἐργασιῶν. Ὁ Γέλων, διὰ νὰ νικήσῃ πόλεμον κατὰ τῆς Καρχηδόνος, εἶχεν ἐπιβάλει φόρον βαρύν. Ἀκούων δὲ παράπονα, ὁ Βασιλεὺς, πάντοτε εὐπρόσιτος εἰς τὰ παράπονα, μετέβαλε τὸν φόρον εἰς δάνειον καὶ τὸ ἀπέδωκε πιστῶς.

Τὸν διέβαλλον ὡς μὴ ἀγαπῶντα τὰς τέχνας. Ἴσως ἠμέλησε τὴν μουσικὴν καὶ ποιητικὴν εἰς καιρὸν, καθ' ὃν αἱ Συρακοῦσαι εἶχον μεγάλην κλίσιν εἰς τὴν μαλθακότη-

Δημόσια Βιβλιοθήκες
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

τα· ἀλλ' ἐνεθάρρυνε τὴν Ἀρχιτεκτονικὴν, καὶ μετεχειρίσθη τὰ ἀπὸ τῶν Καρχηδονίων λάφυρα, εἰς τὸ νὰ ἱδρύσῃ δύο ναοὺς πρὸς τιμὴν τῆς Περσεφόνης καὶ Δήμητρος.

Ἄπληστος παντὸς εἴδους δόξης, ἠξιώθη βραβείου τῆς ἁρματοδρομίας εἰς τοὺς Ὀλυμπιακοὺς Ἀγῶνας. Ἡ βασιλεία του ὑπῆρξεν ἥσυχος καὶ δικαία· καὶ οἱ δημοτικοὶ δὲν δύνανται νὰ τὸν προσάψωσιν ἄλλο τι, εἰμὴ ὅτι κατέσησε τοὺς Συρακουσίους ν' ἀγαπήσωσιν ὑπὲρ τὸ δέον τὴν μοναρχίαν

Ἱέρων καὶ Θρασύβουλος.

Ἔτει ἀπὸ Κτίσεως 3552. — Πρὸ Χριστοῦ 452.

Ὁ Ἱέρων, ὅς ἐβασίλευεν εἰς τὴν Γέλαν, διεδέχθη τὸν ἀδελφόντου Γέλωνα. Ἡ πρὸς τὰ γράμματα κλίσις του ἔδιδεν ἐλπίδας σοφῆς καὶ φρονίμου βασιλείας. Ἀλλ' οἱ αὐλικοὶ, οἵτινες πάντοτε ἀντιθέτουσι τὰ μερικὰ αὐτῶν συμφέροντα πρὸς τὸ κοινὸν συμφέρον, καὶ οἱ ὁποῖοι διαφθείρουσι τοὺς βασιλεῖς διὰ νὰ τοὺς κυριεύσωσι, τὸν ἐβάκχευσαν μὲ τὸ φάρμακον τῆς κολακείας, τὸν κατέσησαν φιλοκτήμονα, διὰ νὰ πλουτύνῃ τὴν αὐλήν του, ἄδικον, κάμνοντες αὐτὸν νὰ προκρίνῃ τὴν εὔνοιαν ἀπὸ τὴν προσωπικὴν ἀξίαν, καὶ δίαιον, διότι τὸν ἔκαμνον νὰ θεωρῇ ὡς ζασιώδεις, ὅσοι παρεπονοῦντο δικαίως, ἢ ὅσοι ἔλεγον μεγαλοψύχως τὴν ἀλήθειαν.

Τέλος ἡ ἡδυπάθεια ἔβλαψε τὴν ὑγείαν τοῦ Ἱέρωνος· καὶ οὕτω διασθεὶς ν' ἀφήσῃ τὰς ἡδονὰς, ἔδωκε χώραν

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

εἰς τὴν ὀρθὴν κρίσιν. Οἱ διάλογοί του μετὰ τοῦ Σιμωνίδου, Πινδάρου, Βακχυλίδου καὶ Ἐπιχάρμου ἐφώτισαν τὸ πνεῦμά του καὶ ἐξημέρωσαν τὰ ἤθη του. Ὁ Σιμωνίδης πρὸ πάντων εἶχε τὴν δόξαν νὰ τὸν μετατρέψῃ πρὸς τὴν ἀρετήν, ἀξιοτίμητον ἔργον διασωζόμενον εἰς μίαν διαπραγματείαν τοῦ Ξενοφῶντος περὶ τοῦ πῶς δεῖ διοικεῖν. Τὸ σύγγραμμα τοῦτο ἐπιγράφεται Ἱέρων καὶ εἶναι εἰς διάλογος μεταξύ τοῦ Ἡγεμόνος τούτου καὶ Σιμωνίδου, ὅπου ὁ βασιλεὺς θρηνεῖ τὴν δυστυχίαν ἑνὸς μονάρχου μὴ ἔχοντος φίλους, καὶ ὁ ποιητὴς ἐκθέτει ὅλα τὰ χρέη τῶν βασιλέων. Ἐκεῖ εὑρίσκεται καὶ τὸ ἄριστον τοῦτο ἀπόφθεγμα. « Ἡ » δόξα ἑνὸς Ἡγεμόνος εἶναι ὄχι νὰ φοβῶν- » ται αὐτὸν, ἀλλὰ νὰ φοβῶνται ὑπὲρ αὐ- » τοῦ. Πρέπει νὰ διαφιλονεικῇ μὲ τοὺς » ἄλλους βασιλεῖς, ὄχι ποῖος θὰ δράμῃ » ταχύτερον εἰς τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶ- » νας, ἀλλὰ ποῖος θὰ καταστήσῃ εὐτυχε- » στέρους τοὺς λαούς του. »

Ὁ Ἱέρων ἐπολέμησε μὲ καλὴν ἔκβασιν. Ἐκυρίευσε τὴν Κατάνην καὶ Νάξον, καὶ ἀπέθανε βασιλεύσας ἕνδεκα ἔτη. Θρασύβουλος, ὁ ἀδελφός του, διαδεχθεὶς ἐφάνη, ὅτι ἐκληρονόμησε μόνον τὰ ἐλαττώματά του. Αἱ κακίαι τούτου κατέζησαν ἀφοδρότερον τὸν πρὸς τὰς ἀρετὰς πόθον τῶν δύω αὐτοῦ ἀδελφῶν. Δοῦλος τῶν εὐνοουμένων καὶ τῶν παθῶν του, ἦτον δήμιος τῶν ὑπηκόων του, τοὺς μὲν ἐξορίζων, τοὺς δὲ γυμνόνων, τῶν δὲ τὰς περιουσίας δημεύων, ἐτιμώρησε τὴν ἀλήθειαν διὰ τῆς ἐξορίας, καὶ τὰ παράπονα διὰ βασάνων. Οἱ Συρακούσιοι παρωργισμένοι, ἐπεκαλέσθησαν τὴν βοήθειαν τῶν γειτνιαζουσῶν πόλεων· καὶ οὕτως ὁ Θρασύβουλος ἐπολιορκήθη εἰς τὰς Συρακούσας. Ὅλοι σχεδὸν οἱ σκληροὶ Ἡγεμόνες εἶναι ἄνανδροι· ἀντεξάθη ἀδυνάτως, διεπραγματεύθη, ἄφησε τὴν

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

πόλιν, ὅπου εἶχε βασιλεύσει ἓν ἔτος, καὶ ἀπεχώρησεν εἰς τοὺς Λοκρούς. Οὐδὲν ἀναφέρεται περὶ διαρκείας ἢ τέλους τῆς ζωῆς του. Αἱ Συρακοῦσαι τὸν ἐλησμόνησαν, ἀνέλαβον τὴν ἐλευθερίαν των, καὶ εὐτύχησαν ὑπὸ τὴν δημοκρατικὴν διοίκησιν μέχρι τοῦ καιροῦ, καθ' ὃν ὁ Διονύσιος ἀπεκατέστησε τὴν τυραννίδα. Τὸ διάστημα τοῦτο ἦτον ἑξήκοντα ἐτῶν.

Εἰς μνήμην τῆς ἀπελευθερώσεως τῶν Συρακουσῶν, ὁ δῆμος ἵδρυσεν ἓν κολοσσαῖον ἄγαλμα εἰς τὸν Δία Ἐλευθερωτὴν, καὶ ἐπέταξε νὰ πανηγυρίζηται κατ' ἔτος πάνδημος τελετὴ, εἰς τὴν ὁποίαν ἐχρεώζουν νὰ θύουν εἰς τοὺς Θεοὺς τετρακοσίους πεντήκοντα ταύρους, τῶν ὁποίων τὰ κρέατα κατηναλίσκοντο εἰς τροφὴν τῶν πενήτων εἰς δημόσια συμπόσια.

Φατριασταί τινες τῆς τυραννίδος ἐπροξένησαν μετέπειτα ταραχὰς, τοὺς ὁποίους ὅμως κατέσβεσαν· καὶ, διὰ νὰ καταζεύλουν τὴν φιλοδοξίαν τῶν ἀντιφατριασῶν τῆς δημοκρατίας, ἐθέσπισαν νόμον παράμοιον μὲ τὸν περὶ ὀστρακισμοῦ ἐν Ἀθήναις, τὸν ὠνόμασαν Πεταλισμὸν, διότι οἱ πολῖται ἔδιδον τὰς ψήφους των ἐπὶ πετάλων, ἤγουν ἐπὶ φύλλων ἐλαίας.

Ὁ Δευκέτιος, ἀρχηγὸς τῶν καθ' αὐτὸ ὀνομαζομένων Σικελῶν λαῶν, τοὺς ἐσύναξεν εἰς σῶμα ἔθνους, καὶ οἴκισε τὴν πόλιν Παλίσσαν, πλησίον τοῦ ναοῦ τῶν Θεῶν, οἵτινες ἐκαλοῦντο Παλίσσιοι. Ἐχρησίμευεν ὡς ἄσυλον τῶν δραπετῶν δούλων. Ὁ ναὸς οὗτος εἶχε μεγάλην φήμην. Ἐνόμιζον, ὅτι οἱ ἐκεῖ διδόμενοι ὅρκοι ἦτον ἱερώτεροι, καὶ ὅτι ἡ παράβασις των ἐπέφερε βεβαίαν τιμωρίαν. Ὁ Δευκέτιος ὑπέταξε γειτνιαζούσας τινὰς πόλεις καὶ ἐξέτεινε τὴν ἰσχύν του διὰ πολλῶν νικῶν. Τέλος ὅμως εἰς μίαν κατὰ τῶν Συρακουσίων μάχην, ἔμεινεν ἐγκαταλελειμμένος ἀπὸ ὅλον τὸν στρατόν του, τραπέντα εἰς

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

φυγήν. Συμβουλευόμενος δὲ τότε μόνον τὴν ἀπελπισίαν του, εἰσῆλθε μόνος διὰ νυκτὸς εἰς τὰς Συρακούσας. Τὴν ἐπαύριον, οἱ κάτοικοι ἐξεπλάγησαν, ὑπάγοντες εἰς τὴν ἀγορὰν καὶ βλέποντες πρὸ τῶν θωμῶν τὸν ἡγεμόνα τοῦτον, μέχρι τότε τόσον φοβερὸν καὶ συχνάκις νικητὴν, καὶ νὰ τὸν ἀκούωσι κηρύττοντα, ὅτι παραδίδει εἰς αὐτὰς τὴν ζωὴν καὶ τὴν ἐπικράτειάν του.

Οἱ ἄρχοντες προσκαλοῦσι συνέλευσιν· οἱ πολῖται τρέχουσιν ἀγεληδόν· ῥήτορες σφοδροὶ διεγείρουσι τὰ πάθη τοῦ δήμου, ζωγραφίζουσι τὰ παρελθόντα δεινὰ, καὶ ζητοῦσι, πρὸς ἐξιλέωσιν τοῦ τόσου αἵματος τὸν θάνατον ἑνὸς κοινοῦ ἐχθροῦ, τὸν ὁποῖον ὡσὰν αὐτὸς ὁ Οὐρανὸς νὰ παραδίδῃ εἰς τὴν ἐκδίκησιν. Τὸ πρόβλημα τοῦτο ἐπροξένησε φρίκην εἰς τοὺς ἀρχαίους Βουλευτάς. Εἷς ἐκ τῶν φρονίμων ἐκείνων γερόντων εἶπεν, ὅτι ὁ Δευκέτιος δὲν εἶναι πλέον ἐχθρὸς, ἀλλ' ἱκέτης, τοῦ ὁποίου τὸ ἄτομον εἶναι ἀπαραβίαστον· καὶ ὅτι νὰ τιμωρῶσιν οὕτω τὴν δυσυχίαν εἶναι ἐνταυτῷ χαμέρπεια καὶ ἀσέβεια. Ἐπρόσθεσεν, ὅτι νομίζοντες νὰ ἀρέσωσιν εἰς τὴν Νέμεσιν, θέλουσιν ἐπισπάσει τὴν δικαίαν ὀργήν της, καὶ ὅτι ἐξ ἐναντίας πρέπει νὰ ὠφεληθῶσιν ἀπὸ τὸ συμβεβηκὸς τοῦτο, διὰ νὰ δείξωσι τὴν ἐπιείκειαν καὶ γενναιότητα τῶν Συρακουσίων.

Ὅλος ὁ λαὸς ἔκλινε πρὸς τὴν γνώμην ταύτην. Διώρισαν εἰς τὸν Δευκέτιον, ὡς τόπον τῆς ἐξορίας του, τὴν Κόρινθον, μητρόπολιν τῶν Συρακουσῶν, τάξαντες πρὸς ζωοτροφίαν του ἔντιμον σιτηρέσιον. Ἀφοῦ δὲ αἱ Συρακῦσαι ἀνέκτησαν τὴν ἐλευθερίαν των, μέχρι τῆς σιγμῆς, καθ' ἣν ὁ Διονύσιος ἐτυράννευσεν, ἡ ἱστορία δὲν ἀναφέρει ἄλλο μέγα συμβεβηκὸς, εἰμὴ τὴν εἰσβολὴν τῶν Ἀθηναίων ὑπὸ τὸν Νικίαν, ὅστις μὲ πολυάριθμον στρατὸν ἐπολιόρκησε τὰς Συρακούσας. Οἱ κάτοικοι, βοηθούμενοι ἀπὸ πολλὰς συμμάχους πόλεις, καὶ διοικούμενοι ἀπὸ τὸν γεν-

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ναῦον Ἑρμοκράτην, ἀντεςάθησαν ῥωμαλέως· ἀλλὰ μὲ ὅλην τὴν ἀνδρίαν των ἠναγκάσθησαν νὰ καταντήσωσιν εἰς διαπραγμάτευσιν, ὅταν ςρατὸς Λακεδαιμόνιος ὑπὸ τὸν Γύλιππον κατεναυμάχησε τὸν ςόλον τῶν Ἀθηναίων, καὶ ἄλλους ἐξώγρησεν, ἄλλους ἐφόνευσεν, ὁμοῦ καὶ αὐτὸν τὸν ἀρχηγόν. Ὁ δυςυχὴς οὗτος πόλεμος, συμβουλὴ τοῦ Ἀλκιβιάδου, ἐδικαίωσε τὴν ἐξορίαν του, καὶ ὑπῆρξεν αἰτία τῆς καταςροφῆς τῆς πατρίδος του.

Διονύσιος ὁ Τύραννος.

(Ἔτει ἀπὸ Κτίσεως 3,598.—πρὸ Χριστοῦ 406).

Αἱ ἀποτυχίαι ἐπιβραδύνουσι, πλὴν δὲν σβύνουσι παντάπασιν τὴν φιλοδοξίαν. Ἡ Καρχηδὼν εἶχεν ἀποζημιωθῆ καὶ αὐξήσει τὴν ἰσχύν της· εἰς τὰς πολιτείας, καθὼς καὶ εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ἡ ὄψα τοῦ πλούτου αὐξάνει, ὅσον κοραίνεται, καὶ ἡ εὐκαρπία τῆς Σικελίας ἔκνιζεν ἀκαταπαύςως τὴν πλεονεξίαν τῶν πλουσίων Καρχηδονίων. Ἐξειλαν ἐκ νέου εἰς τὴν νῆσον ταύτην ἰσχυρὸν ςρατόν. Ὁ γενναῖος Ἑρμοκράτης ἀπέδειξε κατ' αὐτῶν τὴν αὐτὴν γενναιότητα, διὰ τῆς ὁποίας ἐθριάμβευσε κατὰ τῶν Ἀθηναίων. Ἐπολέμησε συχνάκις μὲ ἐπιτυχίαν, καὶ ἐνίκησεν εἰς πολλὰς προσβολάς.

Νέος τις, προωρισμένος νὰ καταδυναςεύσῃ τὴν πατρίδα του, Διονύσιος ὁ Συρακούσιος, τὴν ἐβούλευε τότε μὲ ζῆλον. Διέπρεπεν εἰς τὸν ςρατὸν διὰ τῆς μεγαλοφυΐας καὶ ἀνδρίας του. Ἄλλοι ἀπέδιδον εἰς αὐτὸν εὐγενῆ καταγωγὴν, ἄλλοι ὅμως ἀγενῆ. Ἡ ὄψα τῶν ἀνδραγαθημάτων τοῦ Ἑρμοκράτους παρώξυνε τὴν ζηλοτυπίαν τῶν

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

συμπατριωτῶν του. Ὅσον ἡ σκιὰ εἶναι ἀχώριστος ἀπὸ τὸ σῶμα, τόσον καὶ ὁ φθόνος ἀπὸ τὴν προσωπικὴν ἀξίαν. Μία φατρία τὸν κατεδίκασεν εἰς ἐξορίαν. Ὁ δὲ παροργισθεὶς διὰ τὴν ἀδικίαν ταύτην, ἠθέλησε νὰ στρατεύσῃ κατὰ τῶν Συρακουσῶν καὶ νὰ τιμωρήσῃ τοὺς ἐχθρούς του, ἀλλ' ἐχάθη εἰς τὴν μάχην. Ὁ Διονύσιος, συμπολεμῶν, ἐπληγώθη καὶ αὐτός· καὶ, διὰ νὰ καταπραΰνωσι τὴν ὀργὴν τοῦ δήμου, οἱ γονεῖς του ἐκοινοποίησαν, ὅτι ἐτελεύτησεν. Ὁ δὲ ἀνεφάνη εἰς τὰς Συρακούσας, ὅταν ὁ καιρὸς καθησυχάζων τὰ πάντα, ἀπεκοίμισε τὰ πάθη.

Οἱ Καρχηδόνιοι, ὠφελούμενοι τὴν εὐκαιρίαν ταύτην, ἐπρόσβαλαν κατὰ τοῦ Ἀκράγαντος, μιᾶς τῶν πλουσιωτέρων καὶ εὐμορφοτέρων πόλεων τῆς Σικελίας. Ἐκεῖ ἵδρυτο ναὸς θαυμαστός, καθιερωμένος εἰς τὸν Δία, ὅστις ἦτον τετρακοσίων τεσσαράκοντα ποδῶν μήκους, ἑξήκοντα πλάτους καὶ ἑκατὸν εἴκοσιν ὕψους. Διὰ νὰ κρίνῃ τις περὶ τοῦ πλούτου τῶν κατοίκων της, ἀρκεῖ νὰ ἠξεύρῃ, ὅτι εἶχαν ὀρύξει ἔξω τῆς πόλεως λίμνην, περιφέρειαν ἔχουσαν ἑνὸς τετάρτου λεύγας, καὶ βαθεῖαν τριακοσίων ποδῶν. Εἷς τῶν πολιτῶν, ὀνομαζόμενος Ἐξαίνετος, νικητὴς εἰς τοὺς Ὀλυμπιακοὺς Ἀγῶνας, εἰσῆλασεν εἰς τὸν Ἀκράγαντα μὲ τριακόσια ἅρματα ἐζευγμένα μὲ λευκοὺς ἵππους. Ἄλλος τις, ὀνόματι Γαιλλίας εἶχεν εὐρύχωρον οἶκον, ἀνεῳγμένον ἀκαταπαύστως πρὸς τοὺς ὁδοιπόρους. Πεντακόσιοι ἱππόται, κακωθέντες ποτὲ ἀπὸ θύελλαν καθ' ὁδόν, κατέφυγαν παρ' αὐτῷ· ὁ δὲ τοὺς ἔδωκε κατάλυμα, ὅπλα καὶ ἐνδύματα.

Οἱ Καρχηδόνιοι ἐκυρίευσαν τὴν μεγάλην ταύτην ἐπαρχίαν, καὶ ἡ πτῶσις τῶν Ἀκραγάντων διέδωκε τρόμον εἰς ὅλην τὴν Σικελίαν. Ὁ δῆμος τῶν Συρακουσῶν ἐγόγγιζε καθ' ὅλων τῶν ἀρχόντων διότι δὲν ἔστειλαν βοήθειαν. ἐπειδὴ δὲ τοὺς ἐφοβοῦντο, οὐδεὶς ἐτόλμα νὰ ὁμιλήσῃ

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

κατ' αὐτῶν. Τότε ὁ Διονύσιος, μέχρι τότε ἰδιωτεύων, ἀναβαίνει ἐπὶ τοῦ βήματος, καὶ ἐπιπλήττει τοὺς Ἀρχηγοὺς τῆς Δημοκρατίας διὰ τὴν ὑπεύθυνον αὐτῶν ἀδράνειαν. Κατ' ἀρχὰς τὸν κατεδίκασαν εἰς χρηματικὴν ζημίαν ὡς ρασιώτην· καὶ, ἐπειδὴ δὲν ἐδύνατο νὰ ἀκολουθήσῃ τὴν δημηγορίαν, πρὶν νὰ πληρώσῃ, πλούσιός τις πολίτης, ὁ Ἰσορικος Φιλίσιος, τὸν ἐβοήθησε, δανείσας παρευθὺς τὰ ἀπαιτούμενα χρήματα.

Ὁ Διονύσιος, φυλάξας τὸν νόμον, ἐξηκολούθησε τὴν δημηγορίαν του. Ἀναθρεμμένος εἰς τὴν σπουδὴν τῶν γραμμάτων, γυμναζόμενος εἰς τὴν εὐγλωττίαν, ἐζωγράφισε παθητικώτατα τὴν δόξαν καὶ τὰς συμφορὰς τοῦ Ἀκράγαντος. Ἀπέδωκεν ὅλα τὰ δεινὰ τῆς Σικελίας εἰς τὴν προδοσίαν τῶν Ἀρχηγῶν τοῦ ρατοῦ, εἰς τὸν τύφον καὶ τὴν πλεονεξίαν τῶν Μεριρίνων· τέλος εἰς τὴν αἰσχροκέρδειαν τῶν ἀρχόντων διεφθαρμένων παρὰ τῶν Καρχηδονίων. Ἔδειξε δὲ, ὡς μόνην θεραπείαν, τὴν ἔξωσιν τῶν ἐνόχων καὶ τὴν ἀντικατάρασιν των ὑπ' ἄλλων ἀρχηγῶν, ἐκλελεγμένων ἀπὸ τὸν λαὸν καὶ ἀπὸ τοὺς φίλους τῆς ἐλευθερίας.

Ἡ δημηγορία αὕτη, ἀρεσὴ εἰς τὰ πάθη, ὑπηγόρευε σκοποὺς σχεδιασμένους πρὸ καιροῦ παρὰ τοῦ δήμου, ἀλλὰ κρυπτομένους ἐξ αἰτίας τοῦ φόβου. Ὁμόψυχος χειροκροτισμὸς ἀνταπεκρίθη. Ἔξωσαν τοὺς ἀρχηγοὺς τῆς δημοκρατίας, διώρισαν νέους, καὶ τούτων πρόεδρον τὸν Διονύσιον.

Οἱ ρατηγοὶ δυσκολώτερον κατεχρέφοντο· ἀλλὰ κατώρθωσε διὰ λαθραίων καὶ πολυχρονίων τρόπων νὰ τοὺς κατασήσῃ ὑπόπτους. Βεβαρυμένος ὅμως ἀπὸ τὴν βραδύτητα τούτων ἐπεχειρίσθη μέσον εὐκολώτερον καὶ προφανέστερον. Λίαν ἐν Συρακούσαις συμβᾶσαι ταραχαὶ, ἐπέφεραν τὴν ἐξορίαν πλήθους πολιτῶν, οἵτινες ἐπόθουν σφοδρῶς

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

τὰ ὑπάρχοντα καὶ τὴν πατρίδα των. Συλλεγομένων δὲ τότε νέων στρατιωτῶν κατὰ τῶν Καρχηδονίων, ὁ Διονύσιος ἀπέδειξεν, ὅτι εἶναι μωρία νὰ πληρώσωσι ξένους στρατιώτας, ἐνῷ ὑπῆρχον Συρακούσιοι, φλεγόμενοι ἀπὸ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ ν' ἀξιωθῶσι τὴν ἀποκατάστασίν των δι' ἐκδουλεύσεων. Κατώρθωσε οὕτω τὴν κάθοδον τῶν ἐξορίστων, οἵτινες ηὔξησαν καὶ ἐνδυνάμωσαν τὴν φατρίαν του.

Συγχρόνως, ἡ πόλις Γέλα ἐζήτει αὔξησιν τῆς φρουρᾶς της. Δύο φατρίαι τὴν διῄρουν τότε, ἡ τοῦ δήμου καὶ ἡ τῶν πλουσίων. Ὁ Διονύσιος ἐπορεύθη μὲ τρεῖς χιλιάδας. Τὸ πρῶτον προσωπεῖον τῶν τυράννων εἶναι σχεδὸν πάντοτε δημοτικόν. Ἐκηρύχθη λοιπὸν κατὰ τῶν πλουσίων, τοὺς κατεδίκασεν εἰς θάνατον, ἐδήμευσε τὰ ὑπάρχοντά των, ἐδιπλασίασε τὸν μισθὸν τῶν στρατευμάτων του, καὶ ἐπλήρωσε τὴν φρουράν, διοικουμένην ἀπὸ τὸν Λακεδαιμόνιον Δέξιππον. Τὰ πάντα ἐπέτυχον εἰς τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο· ἀλλ' ἀπέτυχε πρὸς τὴν ἀδιαφορίαν τοῦ Δεξίππου, ὅστις δὲν ἠθέλησε νὰ γένῃ συνωμότης τῶν σχεδίων του.

Ἐπανελθόντος δὲ τοῦ Διονυσίου εἰς τὰς Συρακούσας, ὁ δῆμος τὸν ἐδέχθη ἐν θριάμβῳ· ἀλλ' ἀντιδεικνύων τότε πρὸς τὴν δημόσιον χαρὰν θλῖψιν καὶ αὐχηρότητα, εἶπε πρὸς τοὺς συμπολίτας· « Ἐνῷ σᾶς διασκεδάζουσι διὰ » ματαίων θεαμάτων, μὲ σκοπὸν νὰ ὑποκρύψωσι τοὺς ἐ» παπειλοῦντας σας κινδύνους, ἡ Καρχηδὼν ἑτοιμάζεται » νὰ κινήσῃ τὰ ὅπλα καθ' ὑμῶν. Ὁ ἐχθρὸς θέλει εἶναι » ἐντὸς ὀλίγου πρὸ τῶν πυλῶν σας, καὶ ἡ προδοσία εἶναι » ἐντὸς τῶν τειχῶν σας. Οἱ στρατηγοί σας πανηγυρίζου» σιν ἑορτὰς καὶ ἀφίνουσι τὰ στρατεύματά σας ἐνδεῆ σί» του. Ὁ ἐχθρὸς δὲν κρύπτει πλέον τὰς ἀπίσους αὐτοῦ » ἐλπίδας. Ὁ στρατηγὸς τῶν Καρχηδονίων ἔστειλε πρὸς ἐ» μὲ πρὸ ὀλίγου ἕνα ἀξιωματικόν, διὰ νὰ μὲ ὑποχρεώ-

Δημόσιες Βιβλιοθήκες
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

» σῃ ν' ἀκολουθήσω τὸ παράδειγμα τῶν συνάρχων μου
» καὶ διὰ νὰ μὲ κατορθώσῃ μὲ τὸ δέλεαρ μεγίσων ἀντα-
» μοιβῶν, νὰ προδώσω τὴν πατρίδα μου. Ἐγὼ δὲ ἀνεπί-
» δεκτος τοιαύτης αἰσχρότητος, προβλέπω, ὅτι τὰ σφάλ-
» ματα τῶν συστρατηγῶν μου θέλουσι καταζήσει καὶ ἐμὲ
» εἰς τὸ φαινόμενον ἔνοχον τῆς ἀτιμίας ταύτης. Ἀποῤ-
» ῥίπτω λοιπὸν, ὅσα ἀξιώματα μὲ ἐνεπιστεύθητε. Κάλλι-
» ον ἀγαπῶ νὰ παραιτηθῶ τὴν στρατηγίαν, παρὰ νὰ φα-
» νῶ ὕποπτος συνεννοήσεως μετὰ προδοτῶν. »

Πρὸς τοὺς λόγους τούτους, ὁ δῆμος πάντοτε ἐπιῤῥεπὴς πρὸς ὑποψίας, πῦρ πνέων φωνάζει, ὅτι πρέπει νὰ πράξωσιν ὡς ἐπὶ Γέλωνος, διὰ νὰ σώσωσι τὴν πατρίδα· καὶ, χωρὶς νὰ λάβῃ καιρὸν νὰ σκεφθῇ, ἀναγορεύει τὸν Διονύσιον Ἀρχιστράτηγον, καὶ τὸν δίδει ἀπόλυτον δύναμιν.

Ὁ Διονύσιος ἠσθάνθη, ὅτι ἔπρεπε νὰ σπεύσῃ πρὸς ἀποπεράτωσιν τοῦ ἐπιχειρήματός τε, φοβούμενος, μήπως ὁ δῆμος τεθαμβημένος, πρὸς ὅ,τι ἔπραξε, συννοήσῃ, ὅτι κατέζησεν ἐπὶ κεφαλῆς του δεσπότην, προσεκάλεσεν ὅλους τοὺς ὑπὸ τεσσαράκοντα ἐτῶν πολίτας νὰ ὑπάγωσι μὲ ζωστροφίας τριάκοντα ἡμερῶν εἰς τὸ Λεόντιον, πόλιν πλήρη λειποτακτῶν καὶ ξένων, μὴ ἀμφιβάλλων, ὅτι οἱ πλεῖστοι τῶν Συρακουσίων, καὶ πρὸ πάντων οἱ πλούσιοι, ὃν ἤθελαν τὸν ἀκολουθήσει. Καὶ τῷ ὄντι ἐκίνησε μὲ ὀλίγους, καὶ ἐστρατοπέδευσε πλησίον τοῦ Λεοντίου. Ἐξαίφνης τὴν νύκτα ἐξακούεται ἐν μέσῳ τοῦ στρατοπέδου μεγίστη ταραχὴ, ὀργανιζομένη ἀπὸ ἀνθρώπους τοῦ Διονυσίου, ὅτις προσποιούμενος, ὅτι ἐφοβήθη, σηκώνεται παρευθὺς, ἐξέρχεται τοῦ στρατοπέδου, καὶ σπεύδει νὰ καταφύγῃ εἰς τὴν Ἀκρόπολιν τοῦ Λεοντίου μὲ ἀποφασισμένους τινὰς στρατιώτας.

Τῇ ἐπαύριον δὲ, συναθροίζει τὸν δῆμον, παραπονεῖται διὰ τὸ μῖσος, ὅπερ ἐπισπᾷ ἡ πιζότης του, βεβαιόνει, ὅ-

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

τι ἠθέλησαν νὰ τὸν δολοφονήσωσι, καὶ ζητεῖ δι' ἀσφάλειάν του ἑξακοσίους σωματοφύλακας. Ὁ ὄχλος συνωμοτεῖ σπανίως, πιστεύει ὅμως εὐκόλως· τὸν ἔδωκε τοὺς ἑξακοσίους· ὁ δὲ ἔλαβε χιλίους, τοὺς ἐνώπλισε, τοὺς ἐπλήρωσε μεγαλοπρεπῶς, ἔδωκε μεγάλας ὑποχρεώσεις εἰς τοὺς ξένους στρατιώτας, ἀπέστειλεν εἰς τὴν Σπάρτην τὸν Δέξιππον, πρὸς τὸν ὁποῖον ἐδυσπίστει, ἀνεκάλεσε παρ' αὐτῷ τὴν φρουρὰν τῆς Γέλας ἀφοσιωμένην εἰς αὐτὸν, προσείλκυσεν ὑπὸ τὰς σημαίας του ὅλους τοὺς δραπέτας, τοὺς τυχοδιώκτας, τοὺς ἐγκληματίας, καὶ μὲ τὴν συνοδίαν ταύτην, ἀξίαν ἑνὸς τυράννου, εἰσῆλθεν εἰς τὰς Συρακούσας. Ὁ δῆμος ἐκπεπληγμένος, φοβούμενος ἐνταυτῷ τὸν Διονύσιον, τὴν συνοδίαν του καὶ τοὺς Καρχηδονίους, κύπτει σιωπῶν ὑπὸ τὸν ζυγόν.

Ὁ Διονύσιος, διὰ νὰ στερεώσῃ τὴν ἐξουσίαν του, νυμφεύεται τὴν θυγατέρα τοῦ Ἑρμοκράτους, τοῦ ὁποίου ἡ μνήμη ἐτιμᾶτο· δίδει τὴν ἀδελφήν του εἰς τὸν Πολύξενον, ἀδελφὸν τῆς συζύγου τοῦ στρατηγοῦ τούτου, ἐπικυροῖ εἰς μίαν ὁμήγυριν ὅλας τὰς πράξεις του, καὶ καταδικάζει εἰς θάνατον τὸν Δάφνιν καὶ Δήμαρχον, γενναίους πολίτας, ἀνθισαμένους μόνους πρὸς τὴν ἁρπαγήν του. Τοιουτοτρόπως ὁ πρώην ἁπλοῦς Γραμματεὺς κατέστη τύραννος τῶν Συρακουσῶν.

Μετ' ὀλίγον ἔμαθαν, ὅτι οἱ Καρχηδόνιοι ἐπολιόρκουν τὴν Γέλαν. Ὁ Διονύσιος τὴν ἐβοήθησεν ἀσθενῶς, καὶ περιωρίσθη μόνον χωρὶς μάχην νὰ συνεργήσῃ εἰς τὴν φυγὴν μέρους τῶν ἐκφευγόντων κατοίκων. Οἱ ἐχθροὶ κατέσφαξαν τὸ ἐπίλοιπον. Τὸ συμβεβηκὸς τοῦτο ἔκαμε νὰ ὑποπτευθῶσι τὸν Διονύσιον, ὡς συνεννοημένον μετὰ τοῦ Ἱμίλκωνος. Μετ' ὀλίγον ὕστερον, οἱ κάτοικοι τῆς Καμαρίνης ἐγκατέλιπον τὴν πόλιν των, διὰ νὰ προλάβωσι τὴν τύχην τῶν κατοίκων τῆς Γέλας.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

Ἡ θέα τῶν θυμάτων τούτων, κατεσραμμένων παρὰ τοῦ ἐχθροῦ, καὶ τόσον κακῶς ὑπερασπισθέντων παρὰ τοῦ τυράννου, διήγειρε ράσιν εἰς τὸ ρατόπεδόν του. Μέρος τῶν ρατευμάτων τὸν ἐγκατέλιπε καὶ ἐπέρεψεν εἰς τὰς Συρακούσας. Οἱ ρατιῶται οὗτοι, μανιώδεις, ἐλήϊσαν τὴν οἰκίαν τοῦ Διονυσίου, καθύβρισαν τὴν σύζυγόν του, ἥτις καὶ ἀπέθανεν ὑπὸ τὰς αἰσχροτάτας βιαιουργίας.

Οἱ πλούσιοι καὶ προύχοντες τῶν Συρακουσῶν, ὠφελούμενοι τὴν εὐκαιρίαν ταύτην, ἐπαναστήσαντες ἔξειλαν ἱππεῖς νὰ φονεύσωσι τὸν τύραννον· ἀλλ' οἱ ξένοι αὐτοῦ ρατιῶται τὸν ὑπεράσπιζον· φθάνει μὲ πεντακοσίους, βάλλει πῦρ εἰς τὰς πύλας τῆς πόλεως, εἰσέρχεται καὶ κακασφάζει ὅλην τὴν ἀριςοκρατικὴν φατρίαν, ὑπερασπιζομένην τὴν εἴσοδον.

Ἐν τοσούτῳ ὁ Ἱμίλκων ἔξειλε κήρυκα εἰς τὰς Συρακούσας, διὰ νὰ διαπραγματευθῇ· συνεφώνησε συνθήκην, καὶ ἡ Καρχηδὼν ἀπέδωκε τὴν εἰρήνην, ἐπὶ συμφωνίᾳ τοῦ, ὅτι θέλουσι ρατήσει μέρος τῆς Σικελίας, καὶ ὅτι αἱ Συρακοῦσαι θέλουσι διαμείνει εἰς τὸν Διονύσιον. Ἡ συνθήκη αὕτη ἐπεκύρωσε τὰς ἀρχαίας ὑποφίας καὶ ἔκαμε γενικῶς νὰ πιςεύσωσιν, ὅτι ὁ Διονύσιος, διὰ νὰ βασιλεύσῃ, εἶχε πωλήσει τὴν πατρίδα του. Ἡ εἰρήνη αὕτη συνεφωνήθη ἔτει ἀπὸ Κτίσεως 3,600, τετρακόσια τέσσαρα πρὸ Χριςοῦ, καθ' ἣν ἐποχὴν ἀπέθανε Δαρεῖος ὁ Νόθος.

Βέβαιος, ὅτι εἶναι μισητὸς, ὁ Διονύσιος ἐφοχάσθη, ὅτι θέλει δυνηθῇ νὰ βασιλεύσῃ μόνον διὰ τοῦ φόβου ἐπὶ τῶν πλειόνων ὑπηκόων του, τοὺς ὁποίους ἐθεώρει ὡς ἐχθρούς του. Ἐφόνευσέ τινας διὰ νὰ φοβίσῃ τοὺς ἄλλους· περιετείχισε μίαν ἐνορίαν τῆς πόλεως, ὀνομαζομένην Νῆσον, τὴν περιεπλεύρωσε μὲ πύργους, ἔκτισε μίαν ἀκρόπολιν, ἐκατοίκισεν εἰς αὐτὴν πρὸ πάντων ξένους, κατεσκεύασεν εἰς

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

τὴν περιοχὴν ταύτην πολλὰ ἐργαστήρια, διώρισεν εἰς τὰ ἀξιώματα, ὅσους ἦτον ἑαυτοῦ, ἔδωκε τὰς καλητέρας γαίας τῶν προγεγραμμένων εἰς τοὺς εὐνοουμένους του, καὶ διεμοίρασε τὸ λοιπὸν εἰς τοὺς πολίτας καὶ μισθοφόρους.

Τοιουτοτρόπως σερεώσας τὴν ἐξουσίαν του, ἐνησχολήθη εἰς τὸ νὰ παρηγορήσῃ τοὺς Συρακουσίους μὲ ὀλίγην λάμψιν ὀόξης ἀντὶ τῆς ἀπωλεσμένης ἐλευθερίας. Ὅθεν ἐξεστράτευσε καὶ καθυπέταξε πολλοὺς λαοὺς, οἵτινες εἰς τὸν ἕξατον πόλεμον εἶχαν δώσει βοήθειαν εἰς τοὺς Καρχηδονίους. Ἐνῷ δὲ ἐπολιόρκει τὴν Ἐρβερίνην, ὁ στρατὸς τῶν Συρακουσίων συστρατεύων ἐπαναστάτησεν, ἐφώπλισε τοὺς ἐξορίσους καὶ τὸν ἠνάγκασε νὰ ἀποχωρήσῃ εἰς τὰς Συρακούσας μὲ τοὺς πιστοὺς στρατιώτας του.

Οἱ ἀντάρται τὸν ἠκολούθησαν, ἐκυρίευσαν τὴν Ἐπιπόλην, ἔκοψαν πᾶσαν συγκοινωνίαν μετὰ τῆς πεδιάδος, ἐπικήρυξαν τὴν κεφαλήν του, καὶ ὑπεσχέθησαν τὸ δικαίωμα τῆς ἰσοπολιτείας, εἰς ὅσους ξένους ἤθελαν τὸν ἐγκαταλείψει. Προσείλκυσαν δὲ πολλοὺς διὰ τοῦ μέσου τούτου, μὲ τὴν βοήθειαν τῶν ὁπλίων καί τινων συμμάχων ἐπολιόρκισαν τὴν ἀκρόπολιν. Ὁ Διονύσιος καταντήσας εἰς μεγάλην ἀπορίαν, τόσον εἶχεν ἀπελπίσει τὰ καθ' ἑαυτὸν, ὥστε συνεβουλεύετο μὲ τοὺς φίλους του, διὰ τίνος εἴδους θανάτου ἔπρεπε νὰ θέσωσι πέρας εἰς τὴν ζωήν των. Τότε ὁ Φίλιστος τὸν ἐπιπλήττει διὰ τὴν ἀπελπισίαν του, ἀφυπνίζει τὴν γενναιότητά του, καὶ τὸν καταπείθει νὰ ἐπιχειρήσῃ καὶ πάλιν τὴν πανουργίαν καὶ ἰσχύν. Ὁ Διονύσιος διαπραγματεύεται, καὶ ζητεῖ ἀπὸ τοὺς ἀντάρτας τὴν ἄδειαν νὰ ἐξέλθῃ τῆς πόλεως μετὰ τῶν ἰδικῶν του. οἱ δὲ ὑποσχεθέντες, δίδουσιν εἰς αὐτὸν πεντήκοντα πλοῖα. Ἡ ἀνάγκη τοῦ νὰ τὰ ἀπαρτίσῃ τὸν κάμνει νὰ κερδίσῃ καιρόν. Οἱ Συρακούσιοι, ὡς τάχα ἐν ἀσφαλείᾳ ὄντες, ἐφοπλίζουσι μέρος τοῦ στρατοῦ των. Ὁ Διονύσιος ἐ-

"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

χε καλέσει κρυφίως τοὺς Καμπανοὺς εἰς φρουρὰν ἐντὸς φρουρίων τῶν Καρχηδονίων. Φθάσαντες δὲ χίλιοι πεντακόσιοι, σπάζουσι τὰς πύλας, καὶ ἀνοίγουσιν ὁδὸν μέχρι τῆς ἀκροπόλεως. Ἡ ἀπελπισία ἐκυρίευσε τοὺς Συρακουσίους. Ὁ Διονύσιος, ὠφελούμενος τὴν εὐκαιρίαν, ἔκαμεν ὁρμητικὴν ἐπέξοδον, κατέςρεψε πᾶν τὸ ἐμποδὼν, διεσκόρπισε τοὺς ἐναντίους καὶ ἐκυρίευσε τὴν πόλιν. Γνωρίζων δὲ ἐκ πείρας τὸν κίνδυνον τῶν καταχρήσεων, ἐμποδίζει τὴν σφαγὴν, ὑπόσχεται ἀμνηςίαν καὶ ἀποπέμπει τοὺς Καμπανούς.

Συγχρόνως καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι, οἵτινες εἶχαν καταςρέψει τὴν ἐλευθερίαν τῶν Ἀθηνῶν, ἔξειλαν πρέσβεις εἰς τὰς Συρακούσας, διὰ νὰ ἐνισχύσωσι τὴν ἐκεῖ τυραννίδα. Ὁ Διονύσιος, φοβούμενος μέγαν ςάσιν, ἥρπασε τὸν καιρὸν, καθ' ὃν οἱ πολῖται ἦσαν εἰς τὸ θέρος, καὶ εἰσβαλὼν εἰς ὅλας τὰς οἰκίας, περιέλαβε τὰ ὅπλα. Διανοηθεὶς δὲ ἔπειτα τὸ σχέδιον τοῦ νὰ λαμπρύνῃ τὴν πατρίδα του, τὴν ὁποίαν κατεδούλωνεν, ἐκυρίευσε τὴν Νάξον, τὴν Κατάνην, το Λεόντιον, ἐπλούτυνε τὰς Συρακούσας διὰ τῶν τροπαίων του, καὶ διενοήθη τὸ σχέδιον νὰ κυριεύσῃ τὸ Ῥήγιον. Ἐπειδὴ δὲ συνέβη ςάσις εἰς τὰ ςρατεύματά του, ἠναγκάσθη νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ σχέδιόν του.

Μαθὼν τότε, ὅτι αἱ Καρχηδονικαὶ φρουραὶ εἶχαν ἐξασθενίσει ἀπὸ ἐπιδημιακὴν νόσον, ἐςοχάσθη τὸν καιρὸν ἁρμόδιον νὰ διώξῃ τοὺς ἐπικινδύνους τούτους ἐχθροὺς ἀπὸ τὴν Σικελίαν, καὶ προετοιμάσθη. Ἐξαίφνης αἱ Συρακοῦσαι ἤλλαξαν φάσιν. Δὲν ἦσαν πλέον ἐκείνη ἡ πόλις ἡ διασκεδάζουσα μὲ ἑορτὰς, μὲ τελετὰς καὶ θεάματα. Δὲν ἦτον πλέον τότε, εἰμὴ μία εὐρύχωρος ὁπλοθήκη. Παντοῦ κατεσκεύαζον ὅπλα καὶ μηχανὰς, ἐναυπήγουν καὶ ἐγύμναζον ςρατιώτας. Ἐντὸς ὀλίγου ἑκατὸν πεντήκοντα χιλιάδες συνελέχθησαν ἐφωπλισμένοι. Καὶ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

αὐτὸς ὁ Διονύσιος μεταβαλὼν γνώμην, ἐφαίνετο συνετὸς, ὡσὰν νὰ ἦτον ἄλλος τις.

Θέλων νὰ ἀποκτήσῃ συμμάχους, ἐζήτησεν εἰς γάμον τὴν θυγατέρα ἑνὸς πλουσίου πολίτου τοῦ Ῥηγίου, ὅσις ἀπεκρίθη εἰς αὐτὸν, ὅτι μόνον ἡ τοῦ δημίου θυγατὴρ ἀνήκει εἰς αὐτὸν. Τὸ σκῶμμα τοῦτο ἀνταπεδόθη ἔπειτα εἰς τοὺς κατοίκους τῦ Ῥηγίυ πολλὰ πικρόν. Τὸ αὐτὸ πρόβλημα εἰσηκούσθη εὐμενέστερον εἰς τοὺς Λοκρούς, ὅπου ἐνυμφεύθη τὴν Δωρίδα, θυγάτερα ἑνὸς τῶν πρωτίστων τῆς πόλεως. Ἐνυμφεύθη πρὸς τούτοις καὶ μίαν Συρακουσίαν, καλουμένην Ἀριστομάχην, θυγατέρα τοῦ Ὑπαρίνου, καὶ ἀδελφὴν τοῦ Δίωνος, πολίτου λαμπροῦ διὰ τὰ προσωπικὰ αὐτοῦ προτερήματα καὶ τὰς ἀρετάς.

Ἡ διπλῆ αὕτη σύζευξις ἦτον ἐναντία πρὸς τὰ ἤθη τῆς Δύσεως, ἀλλ' ὁ Διονύσιος ἦτον ἀνώτερος τῶν νόμων. Μετεχειρίσθη τὰς δύο αὐτοῦ συζύγους μὲ ζοργήν· ἔδειξεν, ὅτι τὰς ἀγαπᾷ ἐξίσου, καὶ ἐπρόσταξεν εἰς τοὺς θησαυροφύλακάς του νὰ δίδωσιν εἰς αὐτὰς, ὡς καὶ εἰς τὸν Δίωνα, ὅσα χρήματα ζητήσουσιν.

Ὁ Δίων ἦτον παιδαγωγημένος εἰς τὸ σχολεῖον τῦ Πλάτωνος. Ἐλπίζων νὰ φωτίσῃ τὸν Διονύσιον διὰ τῶν φώτων τῆς φιλοσοφίας, καὶ νὰ τὸν κάμῃ νὰ αἰσθανθῇ τὴν προφανῆ ἀνάγκην τοῦ νὰ ἑνώσῃ τὴν ἠθικὴν μὲ τὴν ἰσχὺν, διὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ εὐδαιμονίαν καὶ διὰ τὴν κοινὴν, ὑπεχρέωσε τὸν Πλάτωνα νὰ ἔλθῃ εἰς τὰς Συρακούσας, καὶ εἰσήγαγε τὴν σοφίαν εἰς τὰ ἀνακτόρια τῆς Τυραννίας.

Ὁ Διονύσιος ὑπεδέχθη εὐνοϊκῶς τὸν φιλόσοφον, ὄχι ὅμως καὶ τὰς ἀρχάς του. Ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἐχλεύαζε, παρόντος τοῦ Δίωνος, τὴν βασιλείαν τοῦ Γέλωνος· ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν. « Σέβου τὴν μνήμην τοῦ μεγάλου ἐκείνου Ἡγεμόνος. Σὲ ἐπέτρεψαν νὰ βασιλεύσῃς, κα-

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

» θότι ὁ Γέλων κατέσησεν ἀξιαγάπητον τὴν μοναρχίαν. » σὺ δὲ καθιζῶν αὐτὴν μισητὴν, ἴσως θέλεις ἀφαιρέσει » τὸν θρόνον ἀπὸ τοὺς λοιποὺς διαδόχους. »

Ὁ Διονύσιος, τελειώσας τὰς προετοιμασίας του, ἐσύναξε τὸν δῆμον καὶ ἐπρόβαλε νὰ κηρύξωσι πόλεμον κατὰ τῆς Καρχηδόνος, ἀποδεικνύων, ὅτι αὐτοὶ δὲν τὸν ἀρχίζουσιν, ἀλλὰ μᾶλλον τὸν προλαμβάνουσιν.

Ὁ Δῆμος ἀπεδέχθη ὁμοψύχως τὸ πρόβλημα. Αἱ Συρακοῦσαι κατὰ τοσοῦτον μᾶλλον ἐμίσουν τὴν Καρχηδόνα, καθόσον ἐνόμιζον ἐκεῖθεν τὴν καθίδρυσιν τῆ τυράννε των Οὕτω λοιπὸν ὁ πόλεμος ἤρχισε μὲ τὴν μανίαν τοῦ μίσους, καὶ ὡς ἐξ ἑνὸς συνθήματος ὁ ὄχλος ὅλων τῶν πόλεων ἐλήϊσε καί κατέσφαξε τοὺς ἐμπόρους Καρχηδονίους.

Ὁ Διονύσιος ἦτον ἐπὶ κεφαλῆς ὀγδοήκοντα χιλιάδων. Τὸ ναυτικόν του συνίσατο ἀπὸ διακοσίους τριήρεις καὶ πεντακόσια ἐφόλκια. Αἱ ἐπιτυχίαι του ἦσαν ταχεῖαι· ἐκυρίευσε τὰς πλείσας τῶν ὑποτεταγμένων εἰς τοὺς Καρχηδονίους ἢ εἰς τοὺς συμμάχους των πόλεων.

Τὸ ἑπόμενον ἔτος, ἡ Καρχηδὼν ἔστειλεν εἰς τὴν Σικελίαν στρατὸν τριακοσίων χιλιάδων ὑπὸ τὸν Ἰμίλκωνα. Ὁ Μάγων ἐκυβέρνα στόλον τετρακοσίων πλοίων. Ἐκυρίευσαν τὴν Ἔρυκα καὶ τὴν Μεσσήνην. Ὅλη σχεδὸν ἡ Σικελία ἐγκατέλιπε τὸν Διονύσιον, ὅστις ἀποφασίσας νὰ προσβάλῃ κατὰ τῶν ἐχθρῶν, ἐπρόταξε τὸν ἀρχιναύαρχόν του Λεπτίνην νὰ τὸν περιμένῃ εἰς τὴν Κατάνην. Ὁ δὲ μὴ ὑπακούσας, κατεναυμαχήθη καὶ ἐτράπη εἰς φυγήν. Ὁ Διονύσιος ἠναγκάσθη νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὰς Συρακούσας, ἀποκλεισμένος παρὰ τοῦ Μάγωνος κατὰ θάλασσαν. Ὁ Ἰμίλκων τὸν ἠκολούθησε καὶ ἔζησε τὴν σκηνήν του εἰς ἕνα ναὸν τοῦ Διὸς, πλησίον τῆς πόλεως.

Ὁ Μάγων ἐκυρίευσε δύο μικροὺς λιμένας, ὁ δὲ Ἰμίλκων τὸ προάστειον Ἀχραδινήν· ἐσύλησε πρὸς τούτοις τοὺς

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ναυὺς τῆς Δήμητρος καὶ Περσεφόνης, κατεπόρθησε τὰ πεδία καὶ κατέσρεψεν ὅλους τοὺς τάφους, χωρὶς νὰ φειοθῇ οὔτε τοῦ Γέλωνος οὔτε τῆς Δημαράτης. Μετ' ὀλίγον ὅμως, ὁ Πολύξενος, ἀδελφὸς τῆς συζύγου τοῦ τυράννου, ἔφερε βοήθειαν εἰς αὐτὸν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ Ἰταλίαν, καὶ ὁ σόλος τῶν Συρακουσίων ἐνίκησε τὸν ἐχθρικόν.

Ὁ Διονύσιος ἦτον τότε ἀπὼν, διὰ νὰ συλλέξῃ ζωοτροφίας. Οἱ Συρακούσιοι ἀγέρωχοι διὰ τὴν νίκην των, ἐνικήθησαν πρὸς ἀνάκτησιν τῆς ἐλευθερίας των. Ἐνῷ δὲ ἦσαν οὕτως συνηθροισμένοι, φθάνει καὶ ὁ τύραννος κατ' ἀρχὰς συγχαιρόμενος τὸν δῆμον διὰ τὴν νίκην του· ἀλλ' εἷς πολίτης, ὀνόματι Θεύδωρος, τὸν διακόπτει λέγων·

» Μᾶς περιθάλπουσι διὰ νὰ κολακεύσωσι τὴν ἀλαζονείαν
» μας, μᾶς δίδουσιν ἐλπίδας νὰ ἀπολαύσωμεν τὴν εἰρή-
» νην καὶ νὰ ἐλευθερωθῶμεν ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς μας· πλὴν
» μήπως ἡ δουλεία εἶναι εἰρήνη; καὶ μήπως γνωρίζομεν
» ὠμοτέρους ἐχθροὺς παρὰ τὸν τύραννόν μας; Ὁ Ἰμίλ-
» κων νικητὴς θέλει μᾶς καθυποβάλει μόνον εἰς ἕνα φό-
» ρον· ὁ δὲ Διονύσιος πλουτύνει ἀπὸ τὰ ὑπάρχοντά μας
» καὶ τρέφεται ἀπὸ τὸ αἷμά μας, οἱ πύργοι του μᾶς
» φυλακόνουσιν, οἱ ξένοι δορυφόροι του μᾶς ὑβρίζουσι,
» παροργίζουσι καθ' ἡμῶν τοὺς θεοὺς ληΐζοντες τοὺς
» ναούς των. Ἂς δείξωμεν εἰς τὴν Σπάρτην καὶ εἰς τοὺς
» συμμάχους μας, ὅτι δὲν εἴμεθα ἀνάξιοι τοῦ ὀνόματος
» Ἕλληνες, καὶ ὅτι ἀγαπῶμεν τὴν ἐλευθερίαν, ὡς καὶ
» αὐτοί. Ἐὰν ὁ Διονύσιος θέλει νὰ ἐξορισθῇ, ἂς ἀνοί-
» ξωμεν τὰς πύλας μας· ἐὰν θέλῃ νὰ βασιλεύσῃ, ἂς δεί-
» ξωμεν εἰς αὐτὸν τὴν φιλανεξαρτησίαν καὶ ἀνδρίαν μας. »

Ὁ δῆμος, τεταραγμένος, πλὴν ἀβέβαιος, ἐπέβλεπε σιωπῶν εἰς τοὺς πρέσβεις τῆς Σπάρτης. Φερεκύδης ὁ Λακεδαιμόνιος, ἀρχιναύαρχος, ἀναβαίνει ἐπὶ τοῦ βήματος.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

Ὅλοι ἐπρόσμενον ἐκ στόματος ἑνὸς Σπαρτιάτου σφοδρὰν τινα δημηγορίαν ὑπὲρ ἐλευθερίας. Ἀλλ' ὁποία ὑπῆρξεν ἡ ἔκπληξις τοῦ δήμου, ὅταν ὁ Φερεκύδης ἐκήρυξεν, ὅτι ἡ πολιτεία του τὸν εἶχε ζείλει, διὰ νὰ βοηθήσῃ τὰς Συρακούσας κατὰ τῆς Καρχηδόνος, καὶ ὄχι νὰ πολεμήσῃ τὸν Διονύσιον καὶ νὰ τὸν ζερήσῃ τὴν ἐξουσίαν του.

Ἡ ἀπροσδόκητος αὕτη δημηγορία διέσπειρεν ἀθυμίαν· προχωρούσης δὲ καὶ τῆς σωματοφυλακῆς τοῦ τυράννου, διελύθη ἡ ὁμήγυρις. Ἡ ἀνωφελὴς αὕτη ἀπόπειρα ἔσχε μολοντοῦτο μέγα τι ἐπακολούθημα. Ὁ Διονύσιος, φοβισμένος ἀπὸ τὸ μῖσος, ὅπερ ἐνέπνεεν, ἠναγκάσθη νὰ γείνῃ δημοτικὸς, νὰ κερδίσῃ μὲ φιλοδωρίας, ὅσους δὲν ἠδύνατο νὰ νικήσῃ μὲ δαιουργίας, καὶ νὰ προσελκύσῃ τὰ πνεύματα μὲ ἐπιμέλειαν μᾶλλον ἐπιδεξίαν παρὰ εἰλικρινῆ.

Σπανίως δύναταί τις νὰ νικήσῃ τὸν χαρακτῆρά του. Ὁ Διονύσιος, θέλων νὰ διοικήσῃ καὶ ὡς καλὸς βασιλεὺς, ἐφαίνετο συχνάκις ὡς τύραννος. Ἐκ τινος ἁπλῆς ὑποψίας, ἐπαπείλησε τὴν ζωὴν τοῦ γυναικαδελφοῦ του Πολυξένου, ὅζις ἐτράπη εἰς φυγήν. Ὁ Διονύσιος μανιώδης, ἔκαμε σφοδρὰς ἐπιπλήξεις εἰς τὴν ἀδελφήν του Τέσταν, διατὶ δὲν τὸν εἰδοποίησε τὴν φυγὴν τοῦ Πολυξένου· ἡ δὲ ἀπεκρίθη· « Στοχάζεσαι, ὅτι εἶμαι τόσον ἀ» γενὴς, ὥζε νὰ μὴ ἤθελα συνοδεύσει τὸν » σύζυγόν μου, ἐὰν ἐγνώριζα τὸν κίνδυνόν » του καὶ ἐμάνθανα τὴν φυγήν του; Δὲν τὸ » ἐνόμισα. Ἔσο βέβαιος, ὅτι κάλλιον ἀγα» πῶ νὰ ὀνομάζωμαι εἰς κάθε ἄλλον τό» πον σύζυγος τῆ φυγάδος Πολυξένου, πα» ρὰ ἐδῶ νὰ καλοῦμαι ἀδελφὴ τοῦ Τυράν» νου. »

Τόσον εὐγενὴς ἀγερωχία, ἐκίνησε τὸν Διονύσιον εἰς θαυ-

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

μασμὸν, καὶ ἡ Ἀρετὴ τῆς Ἀνάσσης ταύτης προσείλκυσε τόσην ὑπόληψιν, ὥστε οἱ Συρακούσιοι, μετὰ τὴν κατάργησιν τῆς τυραννίδος, ἀπέλιπον εἰς αὐτὴν τὰς τιμὰς καὶ τὸν βαθμὸν, μεταχειριζόμενοι αὐτὴν ὡς βασίλισσαν. Ὅταν αὐτὴ ἀπέθανε, τὸ πένθος ὑπῆρξε γενικὸν, καὶ ὅλοι οἱ πολῖται παρευρέθησαν εἰς τὴν κηδείαν της.

Ἐνῷ ἡ τυραννία κατεδυνάστευε τὰς Συρακούσας, ἄλλη τις μάζιξ παραβλητέα μὲ αὐτὴν, ἀλλὰ δραστηριωτέρα, ἡ πανώλη, ἔκαμνε μεγάλην φθορὰν εἰς τὸν στρατὸν τῶν Καρχηδονίων. Ὁ Διονύσιος ἁρπάσας τὴν εὐκαιρίαν, ἐπρόσβαλε τοὺς ἐχθροὺς κατὰ ξηρὰν καὶ κατὰ θάλασσαν ἔκαμε μεγάλην σφαγὴν καὶ ἐξωλόθρευσεν ὅλον σχεδὸν τὸν στόλον των. Ὁ Ἱμίλκων ἐπρόσφερεν εἰς αὐτὸν πεντακόσια τάλαντα, διὰ νὰ λάβῃ τὴν ἄδειαν ν' ἀποχωρήσῃ. Ὁ Διονύσιος ἔδωκε τὴν ἄδειαν ταύτην εἰς τοὺς Καρχηδονίους, ὄχι δὲ καὶ εἰς τοὺς συμμάχους των. Ὁ Ἱμίλκων ἀπεχώρησε ταχέως· οἱ δὲ βάρβαροι, τοὺς ὁποίους ἐγκατέλιπεν, ἐφονεύθησαν ἢ ἐξωγρήθησαν. Μόνοι οἱ Ἴβηρες ἐσυγχωρήθησαν, οἵτινες καὶ προσετέθησαν εἰς τὴν βασιλικὴν σωματοφυλακήν. Οὕτω λοιπὸν ἡ Καρχηδὼν εἶδε τὸν τύφον της ταπεινωμένον, καθ' ἣν στιγμὴν ἐνόμιζεν, ὅτι εἶναι κυρία τῆς Σικελίας.

Ὁ Διονύσιος ἐξέτεινε τὰς κατακτήσεις του εἰς ὅλην τὴν νῆσον· ἐπαπείλησεν ἔπειτα τὸ Ῥήγιον, καὶ ὅλοι οἱ Ἕλληνες τῆς Ἰταλίας ἐσχημάτισαν συμμαχίαν κατ' αὐτοῦ. Οἱ Γαλᾶται, τῶν ὁποίων ἡ φιλοδοξία ὑπερεπεθύμει τὴν Ἰταλίαν, ἐπρόσφεραν βοήθειαν εἰς τὸν τύραννον τῶν Συρακουσῶν. Ὁ Μάγων ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Σικελίαν· ἡττηθεὶς καὶ πάλιν συνεφώνησεν εἰρήνην. Περαιωθέντος δὲ τοῦ πολέμου τούτου, ἔτρεψεν ὁ Διονύσιος τὰ ὅπλα του πρὸς τὴν Ἰταλίαν, ἐκέρδισε μίαν μεγάλην νίκην, καὶ ἠχμαλώτισε δέκα χιλιάδας, τοὺς ὁποίους ἀπολύσας

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

χωρὶς λύτρα, συνεφώνησε συνθήκην μὲ τοὺς ἐχθρούς του. Τὸ Ῥήγιον μόνον ἔμεινεν ἔσπονδον, τὸ ὁποῖον καὶ πολιορκήσας ὁ Διονύσιος ἐπληγώθη. Οἱ κάτοικοι ἐνδεεῖς ζωοτροφιῶν καὶ εἰς τὰ ἔσχατα κατηντημένοι, παρεδόθησαν. Ὁ Διονύσιος ἀπέδωκε τὴν ἐλευθερίαν εἰς τοὺς ἐξαγοραζομένους, τοὺς δὲ λοιποὺς ἐπώλησεν. Ὁ Φύττας, ὅζις ἠνάγκασε τὴν πόλιν νὰ ὑπερασπισθῇ, ἐδοκίμασε ὅλην τὴν αὐζηρότητα τοῦ τυράννου. Τὸν ἐκρέμασεν εἰς σήλην καὶ ἐπρόσταξε νὰ τὸν τύπτωσι μὲ ῥάβδους. Διὰ νὰ αὐξήσῃ τὰς βασάνους του, τὸν εἰδοποίησεν, ὅτι εἶχε ῥίψει τὸν υἱὸν αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν· « Ὁ υἱός μου, » ἀπεκρίθη ὁ δυσυχὴς οὗτος πατὴρ, εἶναι εὐτυχέστερος » ἐμοῦ κατὰ μίαν ἡμέραν. »

Ἡ ματαιοφροσύνη τοῦ Διονυσίου ἐποφθαλμίαζε πρὸς πᾶν εἶδος δόξης ἤθελε νὰ κατακτήσῃ καὶ τὸ βραβεῖον τῶν γραμμάτων, καθὼς τὸ τῶν ὅπλων. Τό εὐγενὲς τοῦτο φρόνημα ἐχαλίνονεν ἐνίοτε τὰς κακίας του, καὶ τὸν ἠνάγκαζεν ἐνίοτε νὰ τιμᾷ τὴν γενναίαν μεγαλοψυχίαν τῶν ἐναντιουμένων.

Δὲν ἠγάπα τὴν ἀρετὴν, ἐθαύμαζεν ὅμως καὶ ἐσέβετο τὴν τῶν δύο αὐτῇ συζύγων. Ἡ φιλεργία καὶ τὰ προσωπικὰ προτερήματα ἐνεθαῤῥύνοντο καὶ ἀντημείβοντο παῤ αὐτοῦ· καὶ, ἂν ἔπραξεν ὠμότητας, ὅσας καὶ οἱ πλεῖστοι τῶν τυράννων, ἐνέδειξεν ὅμως καὶ μεγάλα προτερήματα, τῶν ὁποίων ἐκεῖνοι ἦσαν ςερημένοι· ἡ αὐστηρότης του, ὡς βασιλέως, τὸν κατέστησε μισητόν· ἡ ματαιοφροσύνη τα ὡς ποιητοῦ, γελοῖον. Ἔστειλεν εἰς τὴν Ὀλυμπίαν τὸν ἀδελφόν του Θεαρίδην, διὰ νὰ διαφιλονεικήσῃ ἐπ' ὀνόματί του τὸ βραβεῖον τῆς δρομῆς καὶ ποιητικῆς. Ἡ μεγαλοπρέπεια τῆς ἀποσκευῆς του, ἡ ἠχώδης φωνὴ τῶν ἀναγνωςῶν, τοὺς ὁποίους ἐξέλεξεν, ἐπέσπασαν κατ' ἀρχὰς γενικὸν χειροκροτισμόν· ἀλλ', ὅταν ἤκουσαν τοὺς ςίχους

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

του, ἐξερράγη γενικὸς γέλως. Τὰ ἅρματά του, κακῶς ἡνιοχούμενα, ἐξώκειλαν πρὸς τὴν νύσσαν τοῦ σταδίου καὶ ἐσυντρίφθησαν· καὶ ἡ τοὺς ἀποσαλμένους του φέρουσα τριήρης, συμβάσης τρικυμίας, ἐναυάγησεν.

Ἡ πικρὰ περὶ τῶν ςίχων αὐτοῦ ἐπίκρισις τοῦ Ὀλυμπιακοῦ θεάτρου, τὸν ἐλύπησε τὰ μέγιστα· ἀλλ' ἡ τῶν αὐλικῶν του κολακεία τὸν παρηγόρησεν. Ἐν τοσούτῳ, ἀναγνώσαντος ἐνώπιον τοῦ ποιητοῦ Φιλοξένου ςίχους τινὰς, οὗτος τοὺς ἐκατηγόρησεν ἐλευθέρως. Ὁ Ἡγεμὼν παροργισθεὶς, τὸν ἔρριψεν εἰς τὰς λατομίας, ὡς ἐρκτήν. Μεσολαβησάντων δέ τινων μεγιςάνων ὑπὲρ αὐτοῦ, τὸν ἀπέδωκε τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὸν ἐπροσκάλεσεν νὰ γευματίσῃ μετ' αὐτοῦ. Ἐπὶ τραπέζης, ὁ βασιλεὺς ἀνέγνωσε πάλιν ςίχους καὶ ἠρώτησε τὴν γνώμην τοῦ Φιλοξένου· ὁ δὲ ἀπεκρίθη ὑπομειδιῶν· « Ἂς μὲ ὑπάγουν πάλιν εἰς » τὰς λατομίας. » Ὁ ἀςεϊσμὸς οὗτος ἔμεινεν ἀτιμώρητος.

Ἐφάνη αὐςηρότερος πρὸς τὸν Ἀντιφῶντα. Ὁ ἡγεμὼν ἠρώτα, ποῖος ἦτον ὁ ἄριςος χαλκός· ὁ Ἀντιφὼν ἀπεκρίθη, ὅτι ἦτον ἐκεῖνος, ἐκ τοῦ ὁποίου κατεσκεύασαν τοὺς ἀνδριάντας τοῦ Ἁρμοδίου καὶ Ἀριςογείτονος. Ὁ λόγος οὗτος ἐπέφερε τὸν θάνατόν του.

Δευτέρα τις φιλολογικὴ ἐπιτυχία εἰς τὴν Ὀλυμπίαν παρώξυνε τὸν Διονύσιον, ὥςε πολλοὶ τῶν φίλων του ἐχάθησαν θύματα τῆς μανίας του. Διὰ νὰ διασκεδάσῃ τὰς λύπας του, ἐςράτευσε πρὸς τὴν Ἤπειρον, καὶ ἀπεκατέςησε τὸν Ἀλκέτην, Βασιλέα τῶν Μολοσσῶν. Μία ἐπιδρομὴ εἰς τὴν Τοσκάναν, καὶ ἡ λεηλάτησις μιᾶς πόλεως καὶ ἑνὸς ναοῦ, τὸν ἐπροξένησαν ζημίαν τετρακοσίων ταλάντων. Ἐπιχειρισθεὶς δὲ καὶ ἄλλον πόλεμον κατὰ τῶν Καρχηδονίων, ἔχασε μίαν μάχην, ὅπου ὁ ἀδελφός

"Ζωσιμαία". Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

του Λεπτίνης ἐφονεύθη, καὶ ἠναγκάσθη νὰ παραχωρήσῃ πολλὰς πόλεις τῆς Σικελίας εἰς τοὺς ἐχθρούς.

Ἀπὸ ὅλας τὰς θριάμβους τοῦ Διονυσίου, ὁ προτενήσας εἰς αὐτὸν μεγίζην χαρὰν, ἦτον τὸ βραβεῖον, ὅπερ ἔλαβεν εἰς τὰς Ἀθήνας εἰς τὴν ἑορτὴν τοῦ Διονυσίου. Εἶχε στείλει μίαν τραγῳδίαν νὰ παραστασθῇ, καθ' ἣν καὶ ἀνηγορεύθη νικητής. Ἀδύνατον νὰ περιγραφθῇ ἡ ὑπερβολὴ τῆς χαρᾶς του. Ἐπρόσταξε νὰ εὐχαριστήσωσι τοὺς θεοὺς διὰ πανδήμων τελετῶν. Ἤνοιξε τὰς εἱρκτὰς, ἐλευθέρασε τοὺς θησαυρούς του, ὅλαι αἱ οἰκίαι ἐώρταζον, ὅλοι οἱ ναοὶ ἐκάπνιζον ἀπὸ θυμίαμα. Εἰς τὴν χαρὰν του ἦτον τόσον ἔκδοτος εἰς τὰς καταχρήσεις, ὥστε μία ἀχωνευσία τὸν κατήντησεν εἰς τὰ ἔσχατα.

Εἶχε κάμει πολλὰ τέκνα ἐκ τῶν δύω αὐτοῦ συζύγων. Ὁ Δίων ἤθελε νὰ προκρίνῃ τὰ τῆς Ἀριζομάχης, καὶ ἔλεγεν, ὅτι ἡ Ἀνασσα αὕτη, οὖσα Συρακουσία, πρέπει νὰ προτιμηθῇ ἀπὸ μίαν ξένην. Ἄλλη φατρία, ἰσχυρὰ εἰς τὴν αὐλὴν, ἤθελε τὸν νέον Διονύσιον, υἱὸν τῆς Λοκρίας Δορίσκης. Ὁ τύραννος τὸν εἶχεν ἤδη ψηφίσει ὡς διάδοχόν του. Ἀλλ', ἐπειδὴ αἱ συμβουλαὶ τοῦ Δίωνος ἐφαίνοντο νὰ κάμνωσιν ἐντύπωσίν τινα εἰς τὸ πιεῦμά του, οἱ ἰατροὶ φοβούμενοι, μήπως μετανοήσῃ, ἔδωκαν εἰς αὐτὸν ναρκωτικὸν, ὅπερ τὸν μετέφερεν ἀπὸ τὸν ὕπνον εἰς τὸν θάνατον. Ἦτον ἡλικιωμένος πεντήκοντα ὀκτὼ ἐτῶν.

Ὁ Ἡγεμὼν οὗτος ἐσέβετο τόσον ὀλίγον τοὺς θεοὺς, ὅσον καὶ τοὺς ἀνθρώπους. Ἐπανερχόμενός ποτε εἰς τὰς Συρακούσας μὲ οὖριον ἄνεμον, μετὰ τὴν ἀποσύλησιν ἑνὸς ναοῦ τῆς Περσεφόνης εἰς τοὺς Λοκρούς· «Βλέπετε, εἶπε, πῶς οἱ θεοὶ εὐνοοῦν τοὺς Ἱεροσύλους;» Ἄλλοτε πάλιν ἔλαβεν ἕνα χρυσῆλατον πέπλον ἀπὸ τὸ ἄγαλμα τοῦ Διὸς, λέγων, ὅτι διὰ τὸ καλοκαίριον εἶναι πολλὰ βαρὺ, καὶ διὰ τὸν χειμῶνα πολλὰ ψυχρὸς, ἔθε-

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

δὲ ἀντ' ἐκείνου ἕνα χιτῶνα μάλλινον, πρόσφορον δ' ὅλους τοὺς καιροὺς τοῦ ἔτους, ὡς ἔλεγεν.

Ἀφῄρεσεν ἀπὸ τὸν ἐν Ἐπιδαύρῳ Ἀσκληπιὸν τὸν χρυσοῦν πώγωνα, ἐπὶ προφάσει τοῦ, ὅτι δὲν πρέπει εἷς υἱὸς νὰ ἔχῃ πώγωνα, ἐνῷ ὁ πατὴρ δὲν εἶχε (δηλαδὴ ὁ Ἀπόλλων). Εἰς τοὺς πλείσους τῶν ναῶν εὑρίσκοντο ἀφιερωμέναι ἀργυραῖ πλάκες μὲ τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην· «Εἰς τοὺς ἀγαθοὺς θεούς.» ὁ δὲ ἐσύλησε καὶ αὐτάς, θέλων, λέγει, νὰ ὠφεληθῇ ἀπὸ τὴν ἀγαθότητά των. Οἱ θεοὶ οὗτοι παρίσταντο τὰς χεῖρας τεταμένας καὶ βαστούσας φυάλας καὶ χρυσοῦς στεφάνους· οὗτος τὰ ἔλαβε, λέγων, ὅτι εἶναι μωρία νὰ ζητῇ τις ἀκαταπαύστως καλὰ ἀπὸ τοὺς θεοὺς καὶ νὰ τὰ ἀποποιῆται, ὅταν αὐτοὶ τείνοντες τὰς χεῖρας τὰ προσφέρουν.

Ὁ φόβος ἀδιαχώριστος ἀπὸ τὴν τυραννίαν, τὸν ἐνέπνεε δυσπιστίαν, ἥτις καθιστᾷ αὐτὸν δυσυχέστερον τῶν θυμάτων του. Ἀσθενήσας ποτὲ ὁ κουρεύς του, καὶ λέγων, ὅτι ὅποτε, θέλει φέρει τὸ ξυράφιον εἰς τὸν τράχηλον τοῦ τυράννου, ἐθανατώθη. Μετὰ τοῦτο, μόναι αἱ θυγατέρες του τὸν ἐξύριζον. Ὅταν αὐταὶ ἐγήρασαν, ἔκαιον τὰς τρίχας του μὲ φλοιοὺς καρύων.

Ἀνερεύνα τὰς οἰκίας τῶν γυναικῶν του, πρὶν νὰ εἰσέλθῃ. Ἡ κλίνη του ἦτον περικυκλωμένη ἀπὸ βαθείαν τάφρον, τὴν ὁποίαν διέβαινον διὰ γεφύρας περιαιρετῆς. Ὁ ἀδελφός του καὶ τὰ τέκνα του δὲν ἐπλησίαζον ἔμπροσθέν του, πρὶν νὰ ψηλαφισθῶσιν καὶ νὰ ἀφοπλισθῶσιν.

Ἂν καὶ δὲν εὐφράνθη παντελῶς τὰς ἡδονὰς τῆς φιλίας, ἠσθάνετο μολοντοῦτο τὴν ἀξίαν αὐτῶν. Καταδικάσαντος εἰς θάνατον ἕνα πολίτην, ὀνόματι Δάμωνα, οὗτος ἐξήτησεν ἀναβολὴν καὶ τὴν ἄδειαν νὰ κάμῃ, πρὶν ἀποθάνῃ μίαν ἀναγκαίαν ὁδοιπορίαν. Φυντίας, ὁ εἰλικρινὴς αὐτοῦ φίλος, ἐπροσφέρεν ἑαυτὸν νὰ μείνῃ εἰς τὴν φυλα-

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

κὴν αὐτ᾽ ἐκείνου, καὶ νὰ θανατωθῇ, αὐτὸς ἂν ἐκεῖνος δὲν ἐπανέλθῃ. Ἡ προθεσμία σχεδὸν ἐξέπνευσεν, ἡ ὀλεθρία σιγμὴ ἐπλησίαζεν· ὁ Δάμων δὲν ἐφαίνετο· ὅλοι ἐφοβοῦντο διὰ τὴν ζωὴν τοῦ Φυντίου· αὐτὸς μόνος δὲν ἔδειχνεν οὐδεμίαν ἀνησυχίαν, καὶ ἔλεγεν, ὅτι ὁ φίλος του θέλει φθάσει τὴν διωρισμένην σιγμήν. Ὁμοῦ μὲ τὴν σιγμὴν ἔφθασε καὶ ὁ Δάμων ῥίπτεται εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ φίλου του. Πρὸς τὸ θέαμα τοῦτο, ὁ Διονύσιος, χύνων δάκρυα συμπαθείας, ἐσυγχώρησε τὸν Δάμωνα, καὶ ἐζήτησεν ἀπὸ τὰς δύο φίλους νὰ τὸν δεχθῶσι τρίτον εἰς τὴν φιλίαν των.

Ὁ Βασιλεὺς δὲν ἦτο τυφλωμένος εἰς τὴν κατάσασίν του. Εἷς τῶν αὐλικῶν του, ὀνόματι Δαμοκλῆς, ἐξεθείαζεν ἀκαταπαύστως τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ τυράννου, τὰ πλοῦτη, τὴν ἰσχύν του, τὴν μεγαλοπρέπειαν τῶν ἀνακτόρων του, καὶ τὴν ποικιλίαν τῶν ὅσων ἡδονῶν εὐφραίνετο· « Ἐπειδὴ ζηλεύεις τὴν εὐδαιμονίαν μου, ἀπεκρίθη ὁ Διο- » νύσιος, θέλω νὰ σὲ κάμω νὰ τὴν γευθῇς· » τὸν ἔθεσε λοιπὸν ἐπὶ χρυσῆς κλίνης, τὸν ἔδωκε συμπόσιον μεγαλοπρεπὲς, καὶ τὸν περιεσοίχισεν ἀπὸ θεραπαίνας σπανίας καλλονῆς, ἑτοίμας νὰ ἐκτελέσωσιν ὅλας τὰς προσταγάς του.

Ὁ δὲ Δαμοκλῆς, ἀναπνέων τὰ πλέον ἐξαίρετα ἀρώματα, ἔχων τὰ πλέον καρυκευμένα ἐδέσματα, ἐφαίνετο παράβακχος ἀπὸ χαρὰν· ἀλλ᾽ ἐξαίφνης ἀτενίσας τοὺς ὀφθαλμοὺς, βλέπει τὴν ἄκρην ἑνὸς μεγίσου ξίφους ἐπηρτημένου ἐπὶ κεφαλῆς του, καὶ δεμένου εἰς τὴν σέγην μὲ τρίχα ἵππου. Παρευθὺς ἡ ἡδονὴ ἀφανίζεται, ὁ τρόμος ἀντικαθίσταται· δὲν βλέπει ἄλλο παρὰ θάνατον, καὶ ζητεῖ ὡς μόνην χάριν, νὰ τὸν ἐλευθερώσωσιν ὡς τάχιςα ἀπὸ τὴν τόσον ἐκπληκτικὴν ἡδονὴν καὶ ἀπὸ τὴν τόσον κινδυνώδη εὐδαιμονίαν. Ὁποία καταπληκτικὴ εἰκὼν τῆς τυραννίδος, καὶ μάλιςα, ὅταν ζωγραφίζεται ἀπὸ τὸν ἐπιδεξιώτατον καὶ εὐτυχέςατον τῶν τυράννων.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

Διονύσιος ὁ Νεώτερος.

Τὰ ἀνδραγαθήματα τοῦ Διονυσίου, ἡ δημοτικότης του κατὰ τὰ ἔσχατα τῆς ζωῆς του, τὰ πλούτη τῆς πολιτείας καὶ ἡ εἰς τὴν ὑπακοὴν ἕξις, ὅλα ταῦτα εἶχαν τρόπον τινὰ ἐξοικειώσει τοὺς Συρακουσίους πρὸς τὴν τυραννίδα. Διονύσιος ὁ Νεώτερος ἀνέβη ἀνεμποδίζως ἐπὶ τὸν θρόνου καὶ διεδέχθη ἡσύχως τὸν πατέρα του. Κατ' ἀρχὰς ἔδειξε τόσην ἐπιείκειαν καὶ ῥαθυμίαν, ὅσην ὁ προκάτοχός του εἶχεν ἐνδείξει δραστηριότητα καὶ αὐστηρότητα. Αἱ ἀρεταὶ τοῦ Δίωνος ἐδύναντο νὰ ἦναι ἐπωφελέσταται πρὸς τὸν βασιλέα· ἀλλὰ τὸν ἐπρόβαλε νὰ ὑπάγῃ νὰ διαπραγματευθῇ περὶ εἰρήνης εἰς τὴν Ἀφρικὴν, ἢ, ἐὰν ἐπροκρινε τὸν πόλεμον, νὰ διοικήσῃ αὐτὸς τὰ στρατεύματα, καὶ νὰ ἀπαρτίσῃ μὲ ἴδια αὐτοῦ ἔξοδα πεντήκοντα πλοῖα. Ὁ ζῆλός του, καλῶς παραδεδεγμένος παρὰ τοῦ βασιλέως, καὶ κακῶς μεθερμηνευμένος παρά τῶν αὐλικῶν, κατέσησεν αὐτὸν ἐντὸς ὀλίγου ὕποπτον. Οἱ ἀγενεῖς ἐκεῖνοι κόλακες, ἀντὶ νὰ ἐπαινέσωσι τὴν γενναιότητάτου, κατέσησαν ἐπίφθονον τὴν δύναμίν του. Ὁ Δίων δέν συμμερίζετο τὰς ἀσωτίας των, καὶ ἤθελε νὰ προφυλάξῃ τὸν βασιλέα ἀπὸ τὸ φάρμακον τῶν συμβουλῶν των· ἐκεῖνοι δὲ τὸν ἐζωγράφισαν εἰς τὸν Διονύσιον, ὡς ἐπικίνδυνον, ἐφάμιλλον καὶ ὡς ἐνοχλητικὸν τιμητήν. Ἀληθὲς εἶναι, ὅτι ἡ αὐστηρότης τοῦ τρόπου του ἐφόβιζε τὴν νεολαίαν καὶ καθίζα τὴν ἀρετήν του ὄχι τόσον καταπειστικήν. Πλάτων, ὁ διδάσκαλός του, ἐπιπλήττων τὴν τόσην αὐστηρότητα τοῦ χαρακτῆρός του, κατώρθωσε νὰ τὴν μετριάσῃ.

Ὁ βασιλεὺς ἠγάπα τὰ γράμματα καὶ τὰς τέχνας, καὶ ἦτον τόσον εὐπρόσιτος, ἐξοικειωτικὸς, ὥστε οἱ σχετι-

"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ζόμενοι ἐλάμβανον μεγάλην ἰσχὺν ἐπ' αὐτοῦ. Ὁ Δίων, γνωρίσων αὐτὸν καλῶς, τὸν ἐνέπνευσε σφοδρὰν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ ἴδῃ τὸν Πλάτωνα. Οὗτος ὁ φιλόσοφος ἀντεξάθη ἐπὶ πολὺ εἰς τὰς δεήσεις του, ἀλλ' ἡ ἐλπὶς τοῦ νὰ πράξῃ μεγάλον καλὸν εἰς τοὺς ἀνθρώπους, καταπραΰνων τὴν τυραννίαν τὸν κατέπεισε τέλος πάντων.

Ἡ εἰς Συρακούσας ἄφιξίς του, διέδωκε φρίκην μεταξὺ τῶν αὐλικῶν, οἵτινες ἐνόμιζον, ὅτι μέλλει νὰ ἀναζωώσῃ τὴν ἐλευθερίαν καὶ νὰ διορθώσῃ τὰς καταχρήσεις. Ἀιτέσησαν λοιπὸν μετ' ἐπιδεξιότητος τὸν Ἰσορικὸν Φίλισον, πολιτικὸν ἐπιδέξιον, καὶ συσπουδαῖον τῶν ἀρχοντικῶν προνομίων καὶ τῆς τυραννίδος, ἀνακαλέσαντες αὐτὸν ἀπὸ τὴν ἐξορίαν του.

Ὁ βασιλεὺς ὑπεδέχθη τὸν Πλάτωνα μετὰ πάσης τιμῆς καὶ φιλοφροσύνης. Τὸ πνεῦμά του ἤρεσεν εἰς αὐτὸν· καὶ ὀλίγον καιρὸν ἡ πρὸς αὐτὸν φιλία του κατήντησε πάθος. Δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ ζῇ χωρὶς αὐτὸν καὶ οὔτε νὰ πράξῃ τίποτε χωρὶς τὴν συμβουλήν του. Ἡ αὐλὴ μεταλλάξασα κόσμημα ὡς ἓν θέατρον, ἐφαίνετο σχηματισμένη εἰς Ἀκαδημίαν.

Τελουμένης ποτὲ θυσίας, ὁ κήρυξ εἶπε, κατὰ τὴν συνήθειαν· « Εἴθε οἱ Θεοὶ νὰ διατηρήσωσιν ἐπὶ πολὺ τὴν » τυραννίδα καὶ τὸν τύραννον » ὁ δὲ Διονύσιος ἐξεφώνησε· « Δὲν θὰ παύσῃς ποτὲ ἀπὸ τὸ νὰ μὲ καταρᾶσαι; » τὸ ἐκφώνημα τοῦτο ἔρριψεν εἰς ἀπελπισίαν τὸν Φίλισον καὶ τοὺς φίλους του. Ἔκτοτε κατεγίνοντο νὰ δυσφημίσωσι τὸν Δίωνα καὶ Πλάτωνα καὶ νὰ ἐλαττώσωσι τὴν ὑπόληψίν των. « Ἄλλοτε οἱ Ἀθηναῖοι, ἔλεγον εἰς τὸν » Ἡγεμόνα, δὲν ἐδυνήθησαν νὰ κυριεύσωσι τὰς Συρα- » κούσας μὲ πεντήκοντα χιλιάδας ἀνδρῶν, σήμερον δὲ » εἷς μόνος τῶν σοφιζῶν αὐτῶν μέλλει νὰ σὲ ἐκθρονίσῃ, » καὶ σὺ καθιζᾷς αὐτὶ ἀληθοῦς ἐξουσίας ἄλλην χιμαιρι-

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

» κωτάτην, τῆς ὁποίας οὔτε τὸν ὁρισμὸν δὲν δύναται νὰ
» κάμῃ ἡ ἀκαδημία των. »

Πρὸς τούτοις καὶ ἡ τύχη συνήργησεν ὄχι ὀλίγον εἰς τὰς δολοπλοκίας των· ἀνεκάλυψαν ἐπιζολάς τινας τοῦ Δίωνος πρὸς τοὺς πρέσβεις τῆς Καρχηδόνος, ὅσις τοὺς παρεκίνει νὰ κατορθώσωσι ζερεὰν εἰρήνην, νὰ μὴ διαπραγματευθῶσι μετὰ τοῦ Διονυσίου, ἐνόσῳ αὐτὸς δὲν εἶναι παρὼν εἰς τὰς συνδιαλέξεις· οἱ δὲ ἔκαμαν τὸν βασιλέα νὰ θεωρήσῃ τὴν ἀλληλογραφίαν ταύτην ὡς προδοσίαν.

Ὁ Διονύσιος ὑπέκριψεν ὀλίγας ἡμέρας, ὅτι τὸ ἠξεύρει, ἔπειτα παραλαβὼν μίαν ἡμέραν τὸν Δίωνα εἰς περιδιάβασιν, καὶ καταβιβάσας εἰς τὸ παράλιον, ἐκεῖ μόνος πρὸς μόνον τὸν ἔδειξε τὰς ἐπιζολάς του, τὸν ἐπέπληξε πικρῶς, καὶ χωρὶς νὰ ἀκούσῃ τὴν ἀπολογίαν του, ἐμβιβάσας αὐτὸν εἰς πλοῖον τὸν ἀπέστειλεν εἰς τὴν Πελοπόννησον.

Παρευθὺς διεδόθη λόγος, ὅτι θὰ φονευθῇ ὁ Πλάτων. δὲν ἔπαθεν ὅμως ἄλλο, εἰμὴ μετοικισθεὶς εἰς τὴν ἀκρόπολιν, κατὰ προσαγὴν τοῦ Διονυσίου, ἐφρουρεῖτο ἐντίμως, διὰ νὰ μὴ ἀποδράσῃ καὶ ἀνταμωθῇ μὲ τὸν Δίωνα· καθότι ἡ πρὸς τὸν φιλόσοφον φιλία τοῦ τυράννου ἀντὶ νὰ ἐλαττωθῇ, ἐξ ἐναντίας ἐπετείνετο ἀπὸ ἀντιζηλίαν πρὸς τὸν Δίωνα, καὶ πότε τὸν ἐκολάκευε, πότε δὲ τὸν ἐπέπληττε.

Ὁ Πλάτων ἤθελε νὰ ὠφεληθῇ ἀπὸ τὴν τυραννικὴν ταύτην φιλίαν διὰ νὰ κατορθώσῃ τὴν ἄφεσιν καὶ κάθοδον τοῦ Δίωνος. Ὁ Βασιλεὺς ὑπέσχετο τοῦτο ἐπὶ συμφωνίᾳ τοῦ, ὅτι δὲν θέλει τὸν δυσφημίσῃ εἰς τὸ πνεῦμα τῶν Ἑλλήνων. Ὁ Πλάτων, βεβαρυμένος νὰ βλέπῃ, ὅτι τὸν ἐπιτέρπουν μὲ ματαίους λόγους, ἀπῄτησε καὶ κατώρθωσε τὴν ἄδειαν νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα. Φθάσας εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ γινόμενος ἄρχων, ἔπρεπε κατὰ τὴν συνήθειαν νὰ δώ-

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ελληνική Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

σῃ ἑορτὰς καὶ θέατρα δημόσια ἐξ ἰδίας δαπάνης. Ἀλλ' ὁ Δίων ἠθέλησεν αὐτὸς νὰ καταβάλῃ τὴν δαπάνην ταύτην, ὅπερ καὶ ἔγινεν. Ἐκπληρώσας δὲ τὸ χρέος τοῦτο, γενναίας φιλίας, διέτρεξεν ὅλην τὴν Ἑλλάδα καὶ ἀπέκτησε διὰ τῶν ἀρετῶν του τὴν κοινὴν ὑπόληψιν. Οἱ Λακεδαιμόνιοι τὸν ἔδωκαν εἰς τὴν Σπάρτην τὸ δικαίωμα τῆς ἰσοπολιτείας.

Ἐν τοσούτῳ ὁ βασιλεὺς τῶν Συρακουσῶν, ἐξακολουθῶν τὴν πρὸς τὴν φιλοσοφίαν ἐμπνευσθεῖσαν κλίσιν του, μὲ ὅλον ὅτι οἱ αὐλικοί τε ἦσαν ἐναντίοι, προσεκάλει παντοχόθεν τοὺς περιφημοτέρους σοφούς, ἀλλ' οἱ διάλογοί τε δὲν ἠδυνήθησαν νὰ τὸν κάμωσι νὰ λησμονήσῃ τὸν Πλάτωνα. Ἡ ἀπουσία του ἐρέθιζε τὴν ἐπιθυμίαν, τὴν ὁποίαν εἶχε νὰ τὸν ἰδῇ πάλιν, καὶ ἔγραφε πρὸς αὐτὸν ὅτι ἐὰν δὲν ἐπανέλθῃ, ὁ Δίων θέλει μείνει διὰ παντὸς ἐξορισμένος. Ἡ φιλία λοιπὸν τὸν ἐπανήγαγεν εἰς τὰς Συρακούσας· ὅπου κατ' ἀρχὰς ἀπελάμβανεν ἐκ νέου μεγάλας τιμὰς καὶ φιλοφροσύνας, ἀλλ' ἐπειδὴ ἀκαταπαύστως ἀπῄτει τὴν κάθοδον τοῦ Δίωνος, καὶ ὁ Διονύσιος, ἀντὶ νὰ συγκατανεύσῃ, ἤρχισε νὰ πωλῇ τὰ κτήματά του, ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ φιλόσοφος διέλυσαν τὴν φιλίαν. Οἱ σωματοφύλακες ἠθέλησαν νὰ φονεύσωσι τὸν Πλάτωνα, διαβάλλοντες αὐτὸν, ὅτι συνεβούλευε τὸν βασιλέα νὰ παραιτήσῃ τὸν θρόνον. Ἀλλ' ὁ Διονύσιος τὸν ὑπεράσπισε καὶ τὸν ἄφησε νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Μετ' αὐτοῦ συνεξέφυγε καὶ ἡ σοφία ἀπὸ τὰς Συρακούσας, ὁ Διονύσιος, ξερημένος τῶν συμβουλῶν του, παρεδόθη ἀχαλίνως εἰς τὰς ἡδονάς. Ἡ ἀδικία εἶναι σύντροφος τῶν κακιῶν· οὐδένα ὅρον ἔχων, ἠνάγκασε τὴν ἀδελφήν του Ἀρετὴν, σύζυγον τοῦ Δίωνος, νὰ νυμφευθῇ ἕνα τῶν συνοουμένων του, ὀνόματι Τιμοκράτην. Ἔκτοτε, ὁ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

Δίωνα καθυβρισμένος, ἀπεφάσισε νὰ ἐκδικηθῇ, καὶ νὰ ἐκθρονίσῃ τὸν τύραννον.

Ἐνασχολούμενος εἰς τὸ νὰ συλλέξῃ στρατιώτας, ἤλπιζε βοήθειαν καὶ ἀπὸ τοὺς ἐξορίσους τῆς Σικελίας, οἵτινες εὑρίσκοντο μέγα πλῆθος εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ὁ φόβος ὅμως τῆς τυραννίας κατέσελλεν αὐτές. Μόνον εἴκοσι καὶ πέντε εἶχον τὴν γενναιότητα νὰ συνωμώσωσι διὰ τὸ ἐπιχείρημά του. Κατορθώσας νὰ συλλέξῃ εἰς τὴν νῆσον Ζάκυνθον ὀκτακοσίους μαχητὰς ἐκλεκτοὺς, ἐντελεῖς καὶ ἐπείρους, ἐκοινοποίησεν εἰς αὐτοὺς τὸ σχέδιόν του. Ὁ κίνδυνος προσβολῆς μὲ τόσους ὀλίγους ἄνδρας καθ' ἑνὸς Ἡγεμόνος, ὅσις ἐδύνατο νὰ ἀντιςήσῃ ἑκατὸν καὶ δέκα χιλιάδας μαχητὰς καὶ τετρακόσια πλοῖα, ἐφόβιζε τὴν γενναιότητά των. Ἐδίσαζον καὶ εὕρισκον τὸ κίνημα τοῦτο νεανικὸν καὶ ἀνόητον· ἀλλ' ἡ εὔγλωττος ἐπιμονὴ τοῦ Δίωνος διέλυσε τοὺς φόβους των καὶ τοὺς ἐπέσυρεν. Ἐπεβιβάσθησαν εἰς πλοῖα καὶ μετὰ πολλὰς πλάνας καὶ σφοδρὰς τρικυμίας, αἵτινες τοὺς ὤθησαν εἰς τὰ παράλια τῆς Ἀφρικῆς, κατευωδώθησαν τέλος εἰς τὴν Μινόαν, πολύχνιαν τῆς Σικελίας. Ὁ Διονύσιος ἦτον τότε ἐκστρατευμένος εἰς τὴν Ἀπουλίαν τῆς Ἰταλίας. Ὁ Τιμοκράτης διοικῶν ἐπὶ τῆς ἀπουσίας του, ἔςειλεν ἕνα ταχυδρόμον πρὸς τὸν βασιλέα. Ἀποκοιμηθέντος δὲ τοῦ ταχυδρόμου εἰς δάσος, εἷς λύκος ἥρπασε τὸν σάκκον, εἰς τὸν ὁποῖον ἦσαν αἱ ἐπιςολαί, ὥςε ὁ Διονύσιος εἰδοποιήθη μετὰ πολὺ ὕςερον τὴν ἀπόβασιν τοῦ Δίωνος.

Ὁ λαμπρὸς οὗτος ἀρχηγὸς τῶν φυγάδων ἐπλησίασεν εἰς τὰς Συρακούσας· ἐκεῖ ἐκ τῶν αὐτομόλων καὶ μισοτυράννων συνεποσώθη τὸ στρατευμά του εἰς πέντε χιλιάδας. Ἐπροχώρουν ἐσεμμένοι ἄνθη· ὁ δὲ λαὸς ἀντὶ νὰ ἀντισταθῇ, ἐπαναστάτησε καὶ ἔτρεψε τὴν μανίαν του κατὰ τῶν εὐνοουμένων τοῦ τυράννου. Ὁ Τιμοκράτης, σφοδρῶς πι-

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία · Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ἐξόμενος καὶ μὴ ἔχων καιρὸν νὰ καταφύγῃ εἰς τὴν ἀκρόπολιν, ἀπέδρασεν ἐκ τῆς πόλεως. Ὅλοι οἱ πολῖται ἐξῆλθον πρὸ τοῦ Δίωνος κοσμημένοι ὡς εἰς ἑορτασίμους ἡμέρας. Δὲν ἐξηκούετο, εἰμὴ ὁ ἦχος τῶν ὀργάνων καὶ ἀλαλαγμοὶ, καὶ ἡ ἄλωσις αὕτη τῶν Συρακουσῶν ὡμοίαζε μᾶλλον μὲ ἑορτὴν παρὰ μὲ νίκην. Κήρυξ ἐκήρυξεν, ὅτι ὁ Δίων καὶ Μεγακλῆς εἶχαν ἔλθει διὰ νὰ ἐξολοθρεύσωσι τὴν τυραννίδα καὶ νὰ ἐλευθερώσωσι τὴν Σικελίαν.

Ὁ Δίων ἀνέβη ἐπὶ τοῦ βήματος διὰ νὰ παρακινήσῃ τὸν δῆμον νὰ τὸν βοηθήσῃ εἰς τὸν γενναῖον τοῦτον σκοπόν· τὸν ἠνθοβόλησαν καὶ τὸν ἐχειροκρότησαν· ὁμόψυχοι ψῆφοι ἀπέστειλαν εἰς αὐτὸν καὶ εἰς τὸν ἀδελφόν του, τὸν τίτλον γενικοὶ στρατηγοὶ, προσθέτουσαι καὶ εἴκοσι πολίτας.

Ἐν τοσούτῳ ὁ Διονύσιος εἰδοποιηθεὶς τὰ συμβεβηκότα ταῦτα, ἔφθασε καὶ παρεισῆλθεν εἰς τὴν ἀκρόπολιν. Οἱ Συρακούσιοι τὸν ἐπολιόρκησαν. Ἔκαμεν ἔξοδον. Ὁ Δίων ἐπληγώθη, τὰ στρατεύματά του ἐτράπησαν, καὶ μὲ ὅλην τὴν πληγήν του, ὁ ἄφοβος οὗτος ἀρχηγὸς, διέτρεξε τὴν πόλιν, διήγειρε τὴν γενναιότητα, ἐκάλεσε τὸν δῆμον εἰς βοήθειάν του, ἀπεκατέστησε τὴν μάχην, ἀπέκρουσε τοὺς ἐχθροὺς, καὶ τοὺς ἠνάγκασε νὰ κλεισθῶσιν εἰς τὸ φρούριον.

Ὁ πολυμήχανος Διονύσιος, γνωρίζων τὸ εὐμετάβολον καὶ φιλοδύσπιστον τοῦ δήμου, ἔγραψεν εἰς τὸν Δίωνα, καὶ τὸν ἔξειλε διὰ τῆς συζύγου του ἐπιστολὰς γεγραμμένας, αἵτινες ἀνεκάλουν τὸν πρότερον αὐτοῦ ζῆλον ὑπὲρ διατηρήσεως τῆς τυραννίδος. Ἠναγκάσθησαν νὰ ἀναγνώσωσι τὰς ἐπιστολὰς ταύτας εἰς τὴν γενικὴν συνέλευσιν. καθότι τὸ μυστικὸν ἤθελεν αὐξήσει τὰς ὑποψίας. Ἡ ἀνάγνωσις αὕτη ἐκλόνισε τὴν πίστιν τῶν πολιτῶν, οἵτινες ἔδωκαν

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

παρευθὺς τὴν κυβέρνησιν τοῦ ναυτικοῦ εἰς τὸν Ἡρακλείδην.

Ὁ Δίων παρεπονήθη πικρῶς δι᾽ ἀὐτὴν ἀδικίαν ταύτην πλὴν, ἀφοῦ ἐπέπληξε τὸν Ἡρακλείδην διὰ τὰς δολοπλοκίας του, δίδων τὸ πρῶτον παράδειγμα τῆς πρὸς τοὺς νόμους ὑπακοῆς, ἀπένειμαν εἰς τὸν νέον ναύαρχον τὰς ὀφειλουμένας τιμάς.

Μετ᾽ ὀλίγον ὕστερον, ὁ Φίλιστος ἐπελθὼν ἐκ τῆς Ἀπωλίας πρὸς βοήθειαν τοῦ Διονυσίου ἡττήθη, καὶ ζωγρηθεὶς ἐφονεύθη. Ὁ Διονύσιος ἐπρόβαλε τότε ν᾽ ἀπυδώσῃ τὴν ἀκρόπολιν, ἐπὶ συμφωνίᾳ τοῦ, ὅτι θέλουν τὸν ἐπιτρέψει ν᾽ ἀναχωρήσῃ εἰς τὴν Ἰταλίαν. Πρὸς τοῦτο ὁ δῆμος δὲν ἠθέλησε νὰ συγκατανεύσῃ, ὁ δὲ τύραννος, ὠφελούμενος οὔριον τινὰ ἄνεμον, ἀπέδρασεν ἐφ᾽ ἑνὸς πλοίου μὲ ὅλους τοὺς θησαυρούς του.

Κατηγόρουν κοινῶς τὸν Ἡρακλείδην, διότι τὸν ἄφησε νὰ παρέλθῃ· ἀλλ᾽ ὁ δῆμος λησμονεῖ τὰ ἀληθέστατα συμφέροντά του, ὅταν κολακεύωσι τὰ πάθη του. Ὁ Ἡρακλείδης, διὰ νὰ φανῇ δημοτικὸς, ἐπρόβαλε τὸν ἀναδασμὸν τῶν γαιῶν καὶ τὴν κατάργησιν τῶν μισθῶν, τοὺς ὁποίους ἐλάμβανον οἱ μετὰ τοῦ Δίωνος ἐλθόντες ξένοι. Ὁ Δίων ἐναντιώθη ἰσχυρῶς. Οἱ Συρακούσιοι παροργισμένοι τὸν ἀφαίρεσαν τὴν ἐξουσίαν, καὶ διώρισαν εἴκοσι καὶ πέντε νέους στρατηγοὺς, ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ὁποίων διωρίσθη ὁ Ἡρακλείδης.

Οὗτοι δὲ ἐπάσχισαν νὰ διαφθείρωσι τοὺς ξένους στρατιώτας, ἀναγκάζοντες αὐτοὺς νὰ ἐγκαταλείψωσι τὸν Δίωνα· ἀλλ᾽ ἐκεῖνοι ἔμειναν πιστοὶ καὶ τὸν ὑπεράσπισαν. Ἠθέλησαν νὰ προσβάλωσι κατ᾽ αὐτῶν, ἀλλ᾽ ὁ Δίων ἐξράτευσεν ἀφόβως κατὰ τῶν ἐχθρῶν τυ, τοὺς ἐξέπληξε, τὸς διεσκόρπισε καὶ ἀπεχώρησεν εἰς τὸ Λεόντιον.

Οἱ Συρακούσιοι ἐπρόσβαλαν κατὰ τοῦ βασιλικοῦ ναυ-

Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

λικοῦ καὶ τὸ ἐνίκησαν· ἀλλ ἐπειδὴ εἰς τὴν χαρὰν τῆς ἐπιτυχίας ταύτης παρεδίδοντο τὴν νύκτα εἰς ἀσωτείας, ὁ Νύψιος, στρατηγὸς τῶν ἐν τῇ ἀκροπόλει στρατευμάτων, ἔκαμεν ἔξοδον, ὑφήρπασε τοὺς μαχητὰς διεσκορπισμένους, τοὺς κατέσφαξεν, ἐλεηλάτησε τὴν πόλιν, ἥρπασε παῖδας, γυναῖκας καὶ τοὺς ἔκλεισεν εἰς τὸ φρούριον.

Ἡ συμφορὰ αὕτη ἐτιμώρησε διὰ τὴν πρὸς τὸν Δίωνα ἀχαριστίαν των, τοὺς Συρακουσίους. Ὅθεν ἀπεφάσισαν ὁμοψηφοὺς νὰ ἀνακαλέσωσι τὸν Δίωνα. Οἱ παρὰ τοῦ δήμου πρέσβεις εὑρόντες αὐτὸν, ἔπεσαν πρὸ ποδῶν του, ἱκετεύοντες νὰ λησμονήσῃ τὴν ἀδικίαν τῶν συμπολιτῶν του.

Ὁ Δίων συναθροίσας τοὺς στρατιώτας του, εἶπε, χύνων δάκρυα· « Πελοποννήσιοι, σεῖς δύνασθε νὰ δεχθῆτε ἢ » μὴ τὴν πρεσβείαν ταύτην· ὅσον τὸ κατ' ἐμὲ, ἐπειδὴ ἡ » πατρίς μου εἶναι εἰς κίνδυνον, ἡ ἐνδοίασις δὲν μοὶ εἶ» ναι συγχωρημένη, ἢ θέλω τὴν σώσει μεθ' ὑμῶν, ἢ θέ» λω συναπολεσθῆ μετ' ἐκείνης. Ἐνθυμεῖσθε μόνον, » ὅτι ἐγὼ δὲν ἐγκατέλιπον τοὺς συμμάχους μου εἰς τὸν » κίνδυνον, καὶ ὅτι τώρα δὲν σᾶς ἀφίνω, εἰμὴ διὰ νὰ » βυθήσω τοὺς συμπατριώτας μου πάσχοντας.»

Ὅλοι οἱ ξένοι ἐζήτησαν μεγαλοφώνως νὰ τοὺς ὁδηγήσῃ εἰς τὰς Συρακούσας. Ὅταν ἐπλησίασεν εἰς τὴν πόλιν, ἡ ἐναντία φατρία τῶν κατοίκων της ἐμόχλου τὰς πύλας, καὶ ἐμπόδιζε τὴν εἴσοδον, ἄλλοι ἐμάχοντο κατ' αὐτῶν, διὰ νὰ τοὺς ἀναγκάσωσι νὰ τὰς ἀνοίξωσιν. Ἐν τοσούτῳ ὁ Νύψιος ἔκαμεν ἔξοδον, φονεύων πᾶν τὸ προστυχὸν καὶ πυρπολῶν τὴν πόλιν. Ἡ πυρκαϊὰ ἔθεσε τέλος εἰς τὴν σύρραξιν· ὅλοι οἱ πολῖται ὁμονοήσαντες ἤνοιξαν τὰς πύλας. Ὁ Δίων ἐφορμᾷ κατὰ τῶν ἐχθρῶν, κραυγαὶ χαρᾶς καὶ μανίας τὸν συντροφεύουν· πᾶν τὸ δυνάμενον νὰ ὁπλοφορήσῃ, ἑνώνεται μετ' αὐτοῦ. Οἱ στρατιῶ-

ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ται τοῦ Νυψίου καταθραύονται καὶ ἡ πόλις ἀπελευθερῶ
ται. Ὁ Ἡρακλείδης καὶ Θεόδοτος ἀρχηγὸς τῶν φατρι-
αζῶν παραδίδονται ἑκουσίως εἰς τὴν διάκρισιν τοῦ νικη-
τοῦ, τὸν συνεβούλευον νά τοὺς ἐγκαταλείψῃ εἰς τὴν ἐκ-
δίκησιν τῶν στρατιωτῶν. « Ἐγὼ ἔμαθον εἰς τὴν ἀκαδη-
» μίαν, ἀπεκρίθη, νὰ δαμάζω τὸν θυμόν μου. Δὲν ἀρ-
» κεῖ νὰ ἦναι τις φιλάνθρωπος πρὸς τοὺς καλοὺς, πρέ-
» πει νὰ ἦναι ἐπιεικὴς καὶ ὡς πρὸς τοὺς ἐχθρούς του. Ἡ
» καλίστη νίκη εἶναι ἡ κατὰ τῶν ἰδίων αὐτοῦ παθῶν. Ἐ-
» ἀν ὁ Ἡρακλείδης ἦτον μοχθηρὸς καὶ φθονερὸς, τοῦτο
» δὲν εἶναι ἱκανὸς λόγος, ὥστε νὰ καταπείσῃ τὸν Δίωνα
» νὰ μιάνῃ τὴν ἀρετὴν δι' ἀγενοῦς ἐκδικήσεως. »

Τὸν ἀνηγόρευσαν ἀρχιστράτηγον· ἡ πρώτη χρῆσις τῆς δυνάμεώς του ἦτον νὰ δώσῃ τὴν κυβέρνησιν τοῦ ναυτικοῦ εἰς τὸν Ἡρακλείδην. Συνεσφίξεν ἔπειτα τὴν πολιορκίαν τῆς ἀκροπόλεως, καὶ ἐπρόσταξεν ἐμφρόνως νὰ ἀφήσωσιν ἐλευθέραν τὴν θάλασσαν· ἡ φρουρὰ καθὼς τὸ εἶχε προϊδεῖ, ἁρπάσασα τὴν εὐκαιρίαν ταύτην, ἐπεβιβάσθη εἰς πλοῖα καὶ ἀπεμακρύνθη ἀπὸ τὰς Συρακούσας. Αἱ Ἀνασσαὶ ἀπελευθερωθεῖσαι ἐξῆλθον τῆς Ἀκροπόλεως. Ἀρετὴ, ἡ σύζυγος τοῦ Δίωνος, τὴν ὁποίαν ὁ τύραννος εἶχεν ἀναγκάσει νὰ νυμφευθῇ τὸν Τιμοκράτην, ἐβάδιζε περίλυπος, τρέμουσα, τοὺς ὀφθαλμοὺς νενευκότας, περιμένουσα ἐν σιωπῇ αὐστηρὰν καταδίκην· ἐχουπέτησε παρ' εὐθύς· ἀλλ' ὁ Δίων ἀνασηκώσας αὐτὴν τὴν ἐνηγκαλίσθη, ἀνέθεσε τὸν υἱόν του εἰς τὰς ἀγκάλας της, καὶ τὴν ἐπρόσταξε νὰ ὑπάγῃ ὡς καὶ πρότερον νὰ κατοικίσῃ εἰς τὴν οἰκίαν του. Τότε καὶ ὁ Πλάτων τὸν ἔγραψεν. « Ἅπασα ἡ Ἑλλὰς
» ἔχει προσηλωμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ σὲ, καὶ σὲ θε-
» ωρεῖ ὡς τὸν σοφώτατον καὶ εὐτυχέστατον τῶν ἀνθρώ-
πων. »

Ὁ Δίων ἤθελε νὰ καταιῄσῃ εἰς τὰς Συρακούσας τὴν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ἀριστοκρατικὴν διοίκησιν τῆς Λακεδαίμονος· ἀλλ' ὁ φιλόδοξος Ἡρακλείδης, τοσάκις ὑπεύθυνος καὶ τοσάκις συγχωρημένος ἐκ τῆς ἐπιεικίας, κατέταξεν ἑαυτὸν εἰς τὴν δημοτικὴν φατρίαν. Ὁ Δίων τὸν προσεκάλεσεν εἰς τὸ συμβούλιον, ὁ δὲ ἀπεκρίθη θρασέως, ὅτι δὲν ὑπάγει εἰμὴ μόνον εἰς τὰς συνελεύσεις τοῦ δήμου. Συχνάκις οἱ στρατιῶται ἠθέλησαν νὰ τὸν φονεύσωσιν, ἀλλ' ὁ Δίων πάντοτε ἀντέσεκεν εἰς τὰς ὁρμάς των· τώρα ὅμως, βεβαρυμένος ἀπὸ τόσας ὕβρεις, ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς τὴν ἄδειαν νὰ τὸν ἐκδικηθῶσιν. Ὁ Ἡρακλείδης ἀπώλετο, ὁ δῆμος τὸν ἔκλαυσε, καὶ ὁ Δίων ἠσθάνθη ἐκείνας τὰς ἐσωτερικὰς τῆς ψυχῆς βασάνους, ἀποτέλεσμα τοῦ πρώτου ἀνοσιουργήματος. Ὅσον ἦτον ἐνάρετος, τόσον μᾶλλον ἐβασανίζετο· ὅλας τὰς νύκτας, ἓν φάσμα ἐπιφαινόμενον κατέπληττε τὴν φαντασίαν του· γυνὴ τις κολοσσιαία, τοὺς ὀφθαλμοὺς ὅλοσυρὰς, τὸν κατεδίωκε πανταχοῦ καὶ ἔσαιρε μετὰ σπουδῆς τὴν οἰκίαν του· ὁ θάνατος τοῦ υἱοῦ του, ἐκ τῆς οἰκίας του κρημνισθέντες, ἔφερεν εἰς τὸ ἔπακρον τὴν λύπην του.

Ἐπὶ τούτοις πάλιν ὁ εἰλικρινέστατος αὐτοῦ φίλος, Κάλιππος ὁ Ἀθηναῖος, θέλων νὰ καταστῇ τύραννος τῶν Συρακουσῶν, συνωμότησε κατ' αὐτοῦ. Ὁ Δίων εἰδοποιήθη τὴν συνωμοσίαν ταύτην ἀπὸ τὴν σύζυγον καὶ ἀπὸ τὴν ἀδελφήν του, αἵτινες τὴν ἀνεκάλυψαν. Ὁ Κάλιππος διαβεβλημένος ὑπῆγεν εἰς τὸν Δίωνα, διεμαρτύρετο ὑπὲρ ἀθωότητός του, ἔχυσε δάκρυα καὶ ἐπεσήριξε τὴν ἀπολογίαν του διὰ τοῦ φοβερωτέρου ὅρκου· ὁ τὸν ὅρκον ὁρκιζόμενος, ἐβάζα δᾷδα εἰς τὰ χείρας, καὶ καλυμμένος μὲ τὴν πορφυρίδα τῆς Περσεφόνης, παρέδιδεν ἑαυτὸν εἰς τὰς τρομερωτάτας βασάνους, ἐὰν ἐγίνετο ἐπίορκος.

Μίλον τοῦτο αἱ Ἄνασσαι ἔλαβαν μετ' ὀλίγον καὶ ἄλλα νέας εἰδήσεις· ὅλοι οἱ φίλοι τοῦ Δίωνος τὸν συνεβάλλουν νὰ προλάβῃ τὸν Κάλιππον· πλὴν, πολλὰ μετανοη-

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ἰωάννινα Δημόσια Βιβλιοθήκη
Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

μένος διὰ τὸν πρῶτον φόνον, δὲν ἐδυνήθη ν' ἀποφασίσῃ νὰ συγχωρήσῃ καὶ δεύτερον, ἀλλ' ἐπρόκρινε τὸν κίνδυνον ἀντὶ τῶν ἐλέγχων. Ὁ Κάλιππος τὸν ἐδολοφόνησε διὰ στρατιωτῶν, καὶ ἔρριψε τὰς ἀνάσσας εἰς εἱρκτὴν, ὅπου ἡ χήρα τοῦ Δίωνος ἔτεκεν υἱὸν, ὅστις καὶ ἀπέθανεν.

Ὁ ἀγενὴς φονεὺς ἑνὸς Ἥρωος ἐδιοίκησεν ἢ μᾶλλον κατεδυνάστευσε τὰς Συρακούσας· ὁ δῆμος, καταπεπληγμένος, παρεπονεῖτο εἰς τοὺς θεοὺς διὰ τὴν τόσην μακροθυμίαν· ἀλλὰ, μετ' ὀλίγον ὕστερον, τοῦ νέου τυράννου ἐκστρατεύσαντος διὰ νὰ κυριεύσῃ τὴν Κατάνην, ἡ ἀπουσία του ἐνεθάρρυνε τοὺς Συρακουσίους, ὥστε νὰ ἀνακτήσωσι τὴν ἐλευθερίαν των· ἐκεῖθεν ὁ Κάλιππος ὑπῆγε νὰ πολιορκήσῃ τὴν Μεσσήνην, ἀπέτυχεν ὅμως, καὶ ἔχασε τὸ πλεῖστον τῶν στρατιωτῶν του. Ὅλαι αἱ πόλεις τῆς Σικελίας ἔκλειον πρὸς αὐτὸν τὰς πύλας· καὶ οὗτος ἀπερρίμενος πανταχόθεν, ἐκρύφθη μικρὸν καιρὸν εἰς τὴν πόλιν Ῥήγιον. Τέλος πάντων ὁ Λεπτίνης τὸν ἀνεκάλυψε, καὶ τὸν ἐφόνευσε μὲ τὸ αὐτὸ ξιφίδιον, δι' οὗ καὶ ἐκεῖνος τὸν Δίωνα.

Κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν ὁ Ἱκέτης, ἡγεμὼν τοῦ Λεοντίου ἐλευθέρωσεν ἀπὸ τὴν εἱρκτὴν τὰς Ἀνάσσας Ἀριστομάχην καὶ Ἀρετήν· ἔπειτα ὅμως προσειλκυσμένος ἀπὸ τὴν δημοτικὴν φατρίαν, τὰς ἐπεβίβασεν εἰς πλοῖα διὰ νὰ τὰς ἀποστείλῃ εἰς τὴν Πελοπόννησον, καὶ τὰς ἔπνιξε κατὰ τὸν πλοῦν· ἀλλ' ὁ Τιμολέων τὰς ἐξεδίκησε μετέπειτα.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Καλίππου, οἱ φίλοι τοῦ Δίωνος ἔγραψαν πρὸς τὸν Πλάτωνα, συμβουλεύμενοι αὐτὸν ποίαν διοίκησιν ἔπρεπε νὰ ἐκλέξωσιν· ὁ δὲ τοὺς συνεβούλευσεν νὰ διορίσωσι δύο βασιλεῖς, ὡς εἰς Σπάρτην, μίαν σύγκλητον διὰ νὰ θεσπίζῃ νόμους, καὶ τριάκοντα πέντε Ἄρχοντας διὰ νὰ φροντίζωσι πρὸς διατήρησίν των.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

Ἐνῷ δὲ συνεβουλεύοντο περὶ τῆς ἀποκρίσεώς του, Ὑπέρινος ὁ ἀδελφὸς τοῦ Διονυσίου, ἐπιπλέει κατὰ τῶν Συρακουσῶν μὲ στόλον πλήρη στρατιωτῶν, καὶ ἁρπάσας τὴν ἐξουσίαν, ἐδυνάστευσε δύο ἔτη. Συρακούσιός τις, ὀνόματι Νυψέας, διεδέχθη αὐτόν· ἐπανελθὼν ὅμως Διονύσιος ὁ Νεώτερος, ἐπὶ κεφαλῆς ξένου στρατοῦ, ἀπέβη εἰς τὴν Σικελίαν, τὸν ἐδίωξε καὶ ἐκυρίευσεν ἐκ νέου τὸν θρόνον.

Ὁ τύραννος διὰ νὰ εὐχαριστήσῃ τοὺς θεοὺς διὰ τὴν ἀποκατάστασίν του, ἔστειλεν εἰς τὴν Ὀλυμπίαν καὶ εἰς τοὺς Δελφοὺς χρυσοὺς ἀνδριάντας· οἵτινες ἔπεσαν εἰς χεῖρας τῶν Ἀθηναίων, οἱ ὁποῖοι μὲ ὅλας τὰς ἐκείνου ἐπιπλήξεις, τοὺς κατεκράτησαν καὶ τοὺς κατηνάλωσαν εἰς πληρωμὴν τῶν ἰδίων στρατιωτῶν.

Αἱ συμφοραὶ παροξύνουν ὅταν δὲν φωτίζωσιν· οὕτως αἱ τοῦ Διονυσίου κατέστησαν αὐτὸν ἄγριον. ἐπλημμύριζε τὴν πόλιν ἀπὸ αἷμα, ἐδήμευεν, ἐφόνευε καὶ ἐξώριζε τοὺς ἀρίστους τῶν πολιτῶν. Οἱ φυγάδες οὗτοι κατέφυγον μέγα πλῆθος εἰς τὸν Ἱκέτην· ὠφελούμενοι δὲ καὶ οἱ Καρχηδόνιοι ἀπὸ τὰς ταραχὰς ταύτας, ἔκαμαν μεγάλας προόδους εἰς τὴν Σικελίαν. Βαρυμένοι ἀπὸ τόσα δεινά, οἱ τῶν Συρακουσῶν φυγάδες ἔστειλαν πρεσβείαν εἰς τὴν Κόρινθον ζητοῦντες βοήθειαν κατὰ τῶν ἐχθρῶν καὶ τοῦ τυράννου των. Ὁ Ἱκέτης ἐδείκνυεν, ὅτι συμβουλεύθη τὰ σχέδιά των, ἀλλὰ τοὺς ἠπάτα, καὶ συνεννοεῖτο κρυφίως μετὰ τῶν Καρχηδονίων, ἐπ' ἐλπίδι νὰ γείνῃ διὰ συνεργείας των κύριος τῶν Συρακουσῶν.

Ἡ Κόρινθος κατανυχθεῖσα πρὸς τὴν τύχην τῆς ἀρχαίας αὐτῆς ἀποικίας, ὑπεδέχθη φιλοφρόνως τὴν πρεσβείαν τῶν φυγάδων, ἀπεφάσισε νὰ τοὺς ἐλευθερώσῃ, ἐκήρυξε πόλεμον κατὰ τοῦ Διονυσίου, καὶ διώρισε στρατηγὸν τὸν Τιμολέοντα.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

Ὁ ἀνὴρ οὗτος, ὅςις κατέζη· ἔπειτα τόσον περιβόητος, ἦτον ἐκ μιᾶς τῶν πρωτίστων οἰκογενειῶν τῆς Κορίνθου. Στρατιώτης ἀτρόμητος, στρατηγὸς ἔμπειρος, πολιτικὸς ἐπιδέξιος, σαθερὸς φίλος τῆς ἐλευθερίας, τὰ ἤθη του ἦσαν ἥμερα, ἡ ἀρετή του ἀγαθοεργός, ποτὲ δὲν ἔδειξε πάθος, εἰμὴ κατὰ τῆς τυραννίας.

Νέος ἔτι ὢν, εἶχε πρωτότυπον ἀδελφὸν, ὀνόματι Τιμοφάνην, τὸν ὁποῖον ἠγάπα ἐντόργως, ὀλιγώτερον ὅμως παρὰ τὴν ἐλευθερίαν. Ἔσωσε τὴν ζωήν του εἰς μίαν μάχην ὑπερασπίσας αὐτὸν κείμενον, μὲ τὴν ἀσπίδα καὶ τὸ σῶμα του. Ὁ ἀδελφὸς οὗτος, τόσον φιλόδοξος ὅσον ὁ Τιμολέων ἦτον φιλόσοφος, ἐσύζησε φατρίαν εἰς τὴν Κόρινθον, καὶ ἥρπασε τὴν ἐξουσίαν μὲ σκοπὸν τὰ τυραννεύσῃ. Εἰς μάτην ὁ Τιμολέων ἐπροσπάθησε νὰ τὸν ὑποχρεώσῃ νὰ παραιτηθῇ, μεταχειριθεὶς ἀλληλοδιαδόχως τὰ ἰσχυρώτερα ἐπιχειρήματα, τὰς ζορνικωτέρας συμβουλὰς, τὰς θερμουργοὺς δεήσεις, καὶ τὰς φοβερωτέρας ἀπειλὰς, τέλος ἐβιάσθη νὰ συνωμωτήσῃ κατ' αὐτοῦ καὶ τὸν ἐδολοφόνησε, πρὸ ὀφθαλμῶν του, διὰ δύο φίλων.

Εἶναι λυπηρὸν διὰ τὴν ἀνθρωπότητα, τὸ νὰ βλέπωμεν, ὅτι οἱ πρώτιζοι πολῖται τῆς Κορίνθου, οἱ περιφημότατοι φιλόσοφοι, καὶ αὐτὸς ὁ σοφὸς Πλούταρχος, ἐπαίνεσαν τὸ ἀνοσιούργημα τοῦτο· μέγας ὅμως ἀριθμὸς ἐναρέτων ἀνδρῶν κατηγορεῖ τὴν αὐθεφοκτονίαν ταύτην, ἡ μήτηρ του τὸν κατηράσθη, τὸν ἀπαγόρευσε τὴν εἴσοδον τῆς οἰκίας της· καὶ ἡ ἰδία αὐτοῦ καρδία, μᾶλλον ἀδυσώπητος παρὰ οἱ αὐζηρότατοι δικασαὶ, διεσπαράχθη βαθέως ἀπὸ τοὺς ἐλέγχους τῆς συνειδήσεως. Βδελυττόμενος τὸ ἔγκλημά του καὶ τὴν ζωὴν, ἀπεποιεῖτο πᾶσαν τροφὴν καὶ ἤθελε ν' ἀποθάνῃ ἀπὸ τὴν πεῖναν. Αἱ προσπαθήσεις τῶν φίλων του τὸν ἀπέτρεψαν ἀπὸ τὸ νέον τοῦτο ἔγκλημα. Ἀπεχώρησε λοιπὸν εἰς τὴν ἔρημον, παρέσυρε

"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

τὴν μελαγχολίαν του εἰς τόπους ἐρήμους, καὶ ἐκεῖ διῆγε βίον ἀπραγμονα, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ζωόφυτον, εἴκοσι ἔτη. Τέλος αἱ ψῆφοι τῆς πατρίδος του τὸν ἀνεκάλεσαν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ κόσμου καὶ τὸν ἠνάγκασαν νὰ δεχθῇ τὴν στρατηγίαν.

Ἱκέτης ὁ τύραννος τοῦ Λεοντίου, θέλων νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἐκστρατείαν ταύτην, ἔγραψεν εἰς τὴν Κορινθον, ὅτι οἱ εὑρίσκόμενοι εἰς τὴν Σικελίαν Καρχηδόνιοι δὲν θέλω ἀφήσει Ἑλληνικὰ στρατεύματα νὰ κάμωσιν ἀπόβασιν, καὶ ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος θέλει ἀναγκασθῇ νὰ συνεργήσῃ. Τὸ νέον τοῦτο ἐμπόδιον, ἀντὶ νὰ ἀποψυχράνῃ τὴν ζέσιν τῶν Κορινθίων, τὴν ἐδιπλασίασεν.

Ὁ Τιμολέων ἀπέπλευσε μὲ δέκα τριήρεις, καὶ καθώρμισεν εἰς τὰ παράλια τῆς Ἰταλίας. Ἐκεῖ ἔμαθεν, ὅτι ὁ Ἱκέτης νικήσας τὸν Διονύσιον, κατεκράτει μέρος τῶν Συρακουσῶν καὶ ἐπολιόρκει τὸν τύραννον εἰς τὴν ἀκρόπολιν. Ἔμαθε καὶ ἐπὶ πλέον, ὅτι οἱ Καρχηδόνιοι εἶχαν στόλον εἰς τὴν θάλασσαν, διὰ νὰ ἐμποδίσωσι τοὺς Κορινθίους νὰ πλησιάσωσιν. Ὅταν ὁ στόλος του ἔφθασεν εἰς τὸ Ῥήγιον, εὗρεν εἴκοσι Καρχηδονικὰς τριήρεις, αἵτινες τὸν ἀπέκλεισαν. Ἐκεῖ οἱ πρέσβεις τοῦ Ἱκέτου ἐλθόντες, εἶπαν ῥητῶς εἰς τὸν Τιμολέοντα, ὅτι δύναται νὰ ὑπάγῃ εἰς τὰς Συρακούσας, ἐὰν θέλῃ, πλὴν χωρὶς στρατεύματα.

Τότε ὁ Τιμολέων ἀποφασίσας ν' ἀντιςήσῃ τὴν ἀλωπεκὴν πρὸς τὴν λεοντὴν, ἐπρόβαλε συνδιάλεξιν μὲ τοὺς κατοίκους τῆς πόλεως, μὲ τοὺς πρέσβεις, ἀξιωματικοὺς καὶ ναυάρχους τοῦ ἐχθρικοῦ ναυτικοῦ. Οἱ Ἄρχοντες τοῦ Ῥηγίου συνεννοοῦντο μετ' αὐτοῦ. Καθὼς ἡ συνέλευσις ἔγινεν ἐντελὴς, ἔκλεισαν τὰς πύλας τῆς πόλεως, διὰ νὰ ὑποκρύψωσιν εἰς τοὺς πρέσβεις τῶν Καρχηδονίων τὰ εἰς τὸν λιμένα γενησόμενα.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

Ὁ Τιμολέων ἐπεμήκυνε τὴν διάλεξιν διὰ νὰ κερδίσῃ καιρόν. Ἐνῷ δὲ διεφιλονείκουν, ἐννέα Κορινθιακαὶ τριήρεις, ἀναπετάσασαι τὰ ἱστία, ἀπέπλευσαν. Εἰδοποιηθεὶς δὲ τοῦτο κρυφίως ὁ Τιμολέων, ἐνῷ ἡ συνέλευσις ἐνησχολεῖτο σφοδρῶς περὶ τῶν προκειμένων, ἐξῆλθεν ἡσύχως διὰ τοῦ ὄχλου, ἐμβῆκεν εἰς τὴν δεκάτην τριήρη, ἥτις τὸν περιέμενε, καὶ ἔφθασε τὰς ἄλλας.

Οἱ Καρχηδόνιοι καὶ ἐξεπλάγησαν καὶ κατησχύνθησαν βλέποντες ἑαυτοὺς τόσον πανούργως ἠπατημένους. Ὁ Ἱκέτης εἰδοποιηθεὶς τὴν πλησίασιν τοῦ Τιμολέοντος, ἀντέσχεν ἑκατὸν πεντήκοντα τριήρεις, πεντήκοντα χιλιάδας ἄνδρας καὶ τριακόσια ἅρματα. Ὁ Τιμολέων ἔχων μόνον χιλίους στρατιώτας, ἀπέφυγε τὴν ἀντίκρουσιν καὶ ἀπέβη εἰς τὴν Κωμόπολιν Ταυρομένιον. Ὁ μικρὸς ἀριθμὸς τῶν στρατευμάτων του ἐνέπνεεν ὀλίγον θάρρος εἰς τοὺς Σικελούς, καὶ οἱ Συρακούσιοι, χωρὶς ἐλπίδα, ἔβλεπον ἑαυτοὺς κυμαινομένους μεταξὺ Καρχηδόνος, Ἱκέτου καὶ Διονυσίου.

Ὁ Τιμολέων, τὸν ὁποῖον οὐδὲν ἐμπόδιον ἀνεχαίτιζεν, ἀντεστράτευσε πρὸς τὴν Ἀδρανόν. Ὁ Ἱκέτης ἐξεστράτευσε κατ' αὐτοῦ μὲ πέντε χιλιάδας. Ὁ Τιμολέων τὸν ἐνίκησε, διήρπασε τὸ στρατόπεδόν του, τὴν ἀποσκευήν του, καὶ ἐκυρίευσε τὴν Ἀδρανὸν, κειμένην εἰς τοὺς πρόποδας τῆς Αἴτνης. Ἐν τοσούτῳ ὁ Διονύσιος διεπραγματεύετο μὲ τὸν Ἥρωα Κορίνθιον, τὸν ὁποῖον ἐφοβεῖτο πλέον τοῦ Ἱκέτου. Ἐξερημένος ζωοτροφίας καὶ καταντήσας εἰς τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ παραδοθῇ εἰς ἕνα τινὰ, παρεδόθη κατὰ προτίμησιν εἰς τὸν Τιμολέοντα, ὅστις εἰσήγαγε τετρακοσίους στρατιώτας εἰς μικρὰ τμήματα ἐντὸς τῆς Ἀκροπόλεως. Ὁ Διονύσιος ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς τὰ ὅπλα του, τὰ σκεύη του, τὰς ὀλίγας ζωοτροφίας, αἵτινες διέμειναν, καὶ δύο χιλιάδας ἐμπείρους μαχητάς.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

Αὐτὸς δὲ λαβὼν τοὺς θησαυροὺς του, ἐμβῆκε διὰ νυκτὸς εἰς ἕνα πλοῖον, διῆλθε τὰς Καρχηδονικὰς τριήρεις χωρὶς νὰ τὸν ἐννοήσωσι καὶ ὑπῆγεν εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ Τιμολέοντος, ὅτι τὸν ἔστειλεν εἰς τὴν Κόρινθον, ὅπου κατηφάλωσε τὴν ζωήν του αἰσχρῶς εἰς τόπους τῆς ἀσωτείας, συγκυλιόμενος μὲ ἑταίρας καὶ μουσουργούς. Μὴ δυνάμενος πλέον νὰ τυραννῇ ἐπὶ ἀνθρώπων, ἔγινε διδάσκαλος τῆς σχολῆς· ἔσως, λέγει ὁ Κικέρων, διὰ νὰ τυραννῇ τοὐλάχιστον ἐπὶ παίδων.

Ὁ Ἱκέτης ἐξηκολούθει νὰ πολιορκῇ τὴν ἀκρόπολιν τῶν Συρακουσῶν· ἀπομακρυνθέντος ὅμως μετὰ τοῦ Μάγωνος δ.ὰ νὰ προσβάλῃ τὸν Τιμολέοντα εἰς τὴν Κατάνην, Λέων ὁ Κορίνθιος, ὅστις μετὰ τὸν μισευμόν του Διονυσίου ἐστρατήγει εἰς τὸ φρούριον, ἔκαμεν ἐπιδρομὴν κατ' εὐρὼν τοὺς πολιορκητὰς εἰς ἀταξίαν, τοὺς κατέσφαξεν, ἐκυρίευσε τὴν Ἀχραδινὴν, τὴν ὠχύρωσε, καὶ τὴν ἤνωσε μὲ τὴν ἀκρόπολιν.

Ἐν τοσούτῳ ἐπελθούσης καὶ νέας βοηθείας παρὰ τῶν Κορινθίων, ὁ Τιμολέων, ἐπὶ κεφαλῆς τεσσάρων χιλιάδων μαχητῶν, ἐκυρίευσε τὴν Μεσσήνην καὶ ἐστράτευσε κατὰ τῶν Συρακουσῶν. Οἱ ἀπόστολοι αὐτοῦ, διεσπαρμένοι εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ Ἱκέτου, ὑπεχρέωσαν τοὺς Ἕλληνας νὰ ἑνωθῶσι μετ' αὐτοῦ· ὁ δὲ Μάγων φοβούμενος μήπως προδοθῇ, ἀποπλεύσας μετὰ τῶν στρατευμάτων του, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ἀφρικήν. Τοῦτο εἰς τὴν ἐπιδεξιότητα τοῦ Τιμολέοντος ἦτον ὡς ἔρμαιον, καὶ εὐθὺς προσβαλὼν ὀξέως ἐκυρίευσεν ἐξ ἐφόδου τὰς Συρακούσας.

Μετὰ τὴν νίκην ταύτην παρεκίνησεν ὅλους τοὺς πολίτας νὰ κατεδαφίσωσι τὴν ἀκρόπολιν, τὰς οἰκίας τῶν τυράννων, καὶ νὰ ἀνασκάψωσι τὰ μνήματά των. Μετὰ δὲ τοῦτο, ἐξομαλύνας ὁ Τιμολέων τὸ ἔδαφος τῆς ἀκροπόλεως ἔκτισε τὰ δικαστήρια τῆς δημοκρατίας ἐκεῖ, ὅπου

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ιστορικό Αρχείο Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ἐνεφάλευε μέχρι τότε ἡ τυραννίς.

Οἱ πλεῖστοι τῶν κατοίκων εἶχαν ἀποθάνει θύματα τοῦ Διονυσίου ἢ τῆς Καρχηδόνος. Ὁ Τιμολέων ἔγραψεν εἰς τὴν Κόρινθον, παρακινῶν αὐτὴν νὰ ἀποικίσῃ ἐκ δευτέρου τὰς Συρακούσας· οἱ Κορίνθιοι ἔστειλαν κήρυκας εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα, ὑποσχόμενοι νὰ πληρώσουν μὲ ἰδίας δαπάνας, τοὺς θέλοντας νὰ μετοικήσωσιν εἰς τὰς Συρακούσας. Ἑξήκοντα χιλιάδες συνέρρευσαν πανταχόθεν. Ἐν τοσούτῳ εἰς τὰς Συρακούσας ἐκίνησαν ἐν εἴδος δίκης νεοφανές, ἐδίκασαν τὴν μνήμην καὶ τοὺς ἀνδριάντας τῶν τυράννων, τοὺς κατεδίκασαν καὶ τοὺς κατέρριψαν· ἐκτὸς ἑνὸς μόνου, τοῦ Γέλωνος. Ὁ Ῥολλίνος λέγει πρὸς τοῦτο, ἀγειζόμενος· «Ἐὰν κατεδίκαζον τοιουτοτρόπως ὅλους τοὺς ἀνδριάντας, δὲν ἠξεύρω ἐὰν πολλοὶ ἤθελαν μείνῃ ὄρθιοι.»

Ἀποκατασήσας δὲ ὁ Τιμολέων τὴν ἡσυχίαν καὶ τὴν ἐλευθερίαν εἰς τὰς Συρακούσας, ἐστράτευσε κατὰ τῶν ἄλλων πόλεων τῆς Σικελίας· ἐβίασε τὸν Ἱκέτην νὰ διαλύσῃ τὴν μετὰ τῆς Καρχηδόνος σχέσιν του, νὰ καταδαφίσῃ τὰ ὀχυρώματά του, καὶ εἰς τὸ ἑξῆς νὰ ζῇ εἰς τὸ Λεόντιον ὡς ἁπλοῦς πολίτης. Λεπτίνης, τύραννος τῆς Ἀπολλωνίας τολμήσας νὰ τὸν πολεμήσῃ, ἡττήθη, καὶ ζωγρηθεὶς ἐπέμφθη καὶ οὗτος εἰς τὴν Κόρινθον. Ἐν τοσούτῳ ὁ Μάγων, κακῶς ἀκούων εἰς τὴν Καρχηδόνα καὶ ἀπελπισθεὶς ἐφονεύθη αὐτοχειρί· ἀντὶ δὲ τούτου διορισθέντες στρατηγοὶ ὁ Ἀσδρούβας καὶ Ἀμίλκας, ἐπροσταχθησαν νὰ στρατεύσωσι πρὸς τὸ Λιλύβαιον, μὲ ἑβδομήκοντα χιλιάδας, καὶ νὰ διώξωσι τοὺς Ἕλληνας ἐκ τῆς Σικελίας. Τοῦτο μαθὼν ὁ Τιμολέων, ἀντιστρατεύει μόνον μὲ ἑπτὰ χιλιάδας καὶ ἀπαντᾷ τοὺς ἐχθροὺς πλησίον τοῦ Κρημισοῦ ποταμοῦ· ἐκεῖ συγκροτηθείσης κραταιᾶς μάχης ὑπερισχύει παραδόξως ὁ Τιμολέων καὶ κερδίζει τοιαύτην νίκην, ἥτις θέλει εἶναι ἀείμνηστος εἰς τοὺς αἰῶνας. Οἱ τύραννοι τῆς

Δημόσια Βιβλιοθήκη Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

Συκελίας ἐπιζητοῦντες τὴν ἐλπίδα τῆς διατηρήσεώς των, καθὼς ὅλοι οἱ ἐχθροὶ τῶν ὑπηκόων των ἡγεμόνες, εἰς τὴν βοήθειαν τῶν ἐνων, ἐπανεστάτησαν κατὰ τοῦ Τιμολέοντος ὑπὲρ Καρχηδόνος· ὁ δὲ τοὺς ἐνίκησεν ὅλους. Ἔξειλεν εἰς τὰς Συρακούσας τὸν Ἱκέτην, τὸν υἱὸν αὐτοῦ, τὴν σύζυγόν του καὶ τὴν θυγατέρα της· ἀλλ' ὁ δῆμος τοὺς κατέσφαξε διὰ νὰ ἐκδικήσῃ τὸν φόνον τοῦ Λίωνος, τῆς Ἀρετῆς καὶ Ἀριζομάχης.

Κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν, δύο πολῖται τῶν Συρακουσῶν κατηγόρησαν τὸν Τιμολέοντα, ὡς συκοφάντην· τὸν ἐνεκάλεσαν εἰς τὸ δικαστήριον. Ὁ δῆμος παρωργίσθη πρὸς τὴν αὐθάδειαν ταύτην· ἀλλ' ὁ Τιμολέων ἦλθε νὰ κριθῇ, λέγων, ὅτι αἱ εὐχαί του πληροῦνται, καθότι βλέπει τοὺς Συρακουσίους ἀπολαμβάνοντας ὅλην τὴν ἐλευθερίαν. Ἀπελύθη, καὶ ἡ δίκη ἐπελάμπρυνεν ἔτι μᾶλλον τὴν φρόνησιν καὶ ἀρετήν του.

Νικήσας ὁ Τιμολέων τοὺς τυράννους, διώξας τοὺς ἐχθροὺς, ἀνεγείρας τὰς κατεδαφισμένας πόλεις, καὶ δώσας εἰς τοὺς λαοὺς καλοὺς νόμους, παρητήθη καὶ ἔζησεν εἰς τὸ ἑξῆς εἰς ἀγροικίαν μετὰ τῆς οἰκογενείας του, χαιρόμενος ἡσύχως εἰς τὴν ἐρημίαν τὴν δόξαν τε καὶ εὐδαιμονίαν τῶν Συρακουσῶν.

Εἰς τὸ γῆρας του κατήντησε τυφλὸς· τὸν συνεβουλεύοντο ἐνίοτε, ὡς χρηστήριον· ὁσάκις ὁ δῆμος περιέπιπτεν εἰς περιπαύσεις κριμάτων, ὁ Τιμολέων μεταπεμπόμενος ἐκ τῆς ἐξοχῆς ἐπανήρχετο εἰς τὴν πόλιν, καὶ παριστάνετο εἰς ἀγορὰν ἐπὶ φορείου τινὸς μὲ δημοσίους ἀλαλαγμούς· ἐκεῖ ἐπὶ τοῦ φορείου ἱστάμενος ἔβλεπε τὴν γνώμην του, τὴν ὁποίαν ἐξετέλουν κατ' ἀρίβειαν, καὶ πάλιν ἐπανήρχετο εἰς τὴν ἐρημίαν του συνωδευμένος ἀπὸ τὰς εὐχὰς τοῦ δήμου· πένθος γενικὸν, καὶ εἰλικρινῆ δάκρυα ἐτίμησαν τὴν ταφὴν τοῦ μεγάλου τούτου ἀνδρός· δὲν εἶχε πλημε-

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

δήσει εἰμὴ ἓν μόνον ἀνοσιούργημα, τό ὁποῖον ὅμως κα-
θήγνισε μὲ πολυχρονίους ἐλέγχους καὶ μὲ πολυχρόνιον
ζωὴν πλήρη δόξης καὶ ἀρετῆς. (1)

Ἡ ἡμέρα τῆς τελευτῆς του ἐπανηγυρίζετο κατ' ἔτος
μὲ γυμνικοὺς ἀγῶνας· τέλος, διὰ νὰ τιμήσῃ ἐντελῶς τὴν
μνήμην του, ὁ δῆμος ἐθέσπισεν, ὅτι ὁσάκις οἱ Σικελοὶ κη-
ρύξουν πόλεμον κατὰ ξένων, νὰ δίδωσι τὴν στρατηγίαν
τῶν στρατευμάτων εἰς στρατηγὸν Κορίνθιον. Ὁ Πλούταρχος,
πολλὰ συγκαταβατικὸς πρὸς τὴν μόνην ἔνοχον πρᾶξιν τῆς
ζωῆς του, τὸν θέτει εὐλόγως ὑπεράνω τοῦ Ἐπαμινώ-
δου, Θεμιστοκλέους, Ἀγησιλάου καὶ τῶν ἄλλων ἡρώων τῆς
Ἑλλάδος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Χρόνοι τῆς Ἐλευθερίας, τυραννία, Σωσίστρατος, Ἀγαθοκλῆς, Ἱέρων — Πολιορκία τῶν Συρακουσῶν παρὰ τοῦ Μαρκέλλου. Ἡ Σικελία ἀπογίνεται Ῥωμαϊκὴ Ἐπαρχία.

Ἔτη ἀπὸ Κτίσεως 3,660.

Ἂν καὶ οἱ νόμοι τοῦ Τιμολέοντος ἐφαίνοντο ἱκανοὶ ν' ἀποκαταστήσωσι σοφὴν ἐλευθερίαν, ὁ πληθυσμὸς ὅμως, τὸν ὁποῖον προσείλκυσεν εἰς τὰς Συρακούσας, δὲν διετήρησεν ἐπὶ πολὺ τὴν ὁμόνοιαν· καθότι ἄνθρωποι τόσων διαφό-

(1) Ἔτη ἀπὸ Κτίσεως 3666.

"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ρων ἐθνῶν μετέφερον ἐκεῖ ἕκαστος τὸ πνεῦμα, τὰ ἤθιμα καὶ τὰς προλήψεις τῆς πατρίδος του. Αἱ Συρακοῦσαι δὲν ἐχάρησαν οὔτε εἴκοσι ἔτη τὴν ἐλευθερίαν των· ἀλλὰ καὶ τὸ βραχὺ τοῦτο διάστημα ἐταράχθη ἀπὸ πολλὰς διχονοίας προξενουμένας ἀπὸ τὴν κλίσιν τῶν στρατιωτικῶν πρὸς τὴν τυραννίαν, τὴν ταραχοποιΐαν τῶν δημοκρατικῶν, καὶ τὸν τύφον τῶν φατριαζῶν τῆς ὀλιγαρχίας.

Ἀφ' ἑτέρου μέρους, οἱ Καρχηδόνιοι, ἐξακολουθοῦντες νὰ ἐπορθαλμιάζωσιν εἰς τὴν κατάσχεσιν τῆς Σικελίας, ἐρέθιζον ὅλας τὰς φατρίας ταύτας καὶ ἀνεζωπύρουν τὰς ταραχάς. Τέλος, ὁ Σωσίστρατος, εἷς τῶν Συρακουσίων στρατηγῶν, κατώρθωσε μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ στρατοῦ, ν' ἀποκτήσῃ δύναμιν σχεδὸν ἀπόλυτον, καὶ καθὼς ὅλοι οἱ τύραννοι ἔξωσεν ἀπὸ τὰς ἀξίας, ἐξώρισε καὶ ἐγύμνωσεν ὅλους τοὺς ὑπερασπιστὰς τῆς ἐλευθερίας· εἷς ἐξ αὐτῶν ὀναματι Δῆμας ἰσχυρὸς διὰ τοῦ πλούτου, καὶ διαπρέψας εἰς τὰ τοῦ πολέμου, ἐμπόδισεν ἐπὶ πολὺ τοὺς σκοπούς του. Ὁ Δῆμας εἶχεν ἕνα φίλον ὀνόματι Ἀγαθοκλέα, υἱὸν κεραμέως, ἐπίσημον διὰ τὴν τεραστίαν αὐτοῦ σωματικὴν ἰσχὺν καὶ διὰ τὴν ἀπανίαν καλονήν του.

Ὁ Δῆμας, ἐκλεχθεὶς στρατηγὸς ἀπὸ τοὺς Ἀκραγαντίνους, ἔδωκε χιλίους στρατιώτας εἰς τὸν Ἀγαθοκλέα νὰ διοικῇ, ὅστις ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ στρατοῦ τούτου, ἀνέπτυξε μερίζην μεγαλόνοιαν, ἔδειξε φοβερὰν μεγαλοτολμίαν καὶ ἔπραξεν ἀνδραγαθήματα, τὰ ὁποῖα τὸν κατέστησαν περιβόητον. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Δήμαντος τρωθεῖσα ἡ χήρα του ἐμπαθῶς πρὸς τὸν Ἀγαθοκλέα, τὸν ἐνυμφεύθη, καὶ ὁ Ἀγαθοκλῆς ἀπέκτησε μεγάλα πλούτη.

Ἔκτοτε ὁ πλοῦτός του, ἡ πρὸς τὸν δῆμον ὑπόληψίς του, ἡ ἀνδρία του καὶ ἡ φιλοδοξία, τὸν κατέστησαν ὕποπτον εἰς τὸν Σωσίστρατον, καὶ ὁ τύραννος ἠθέλησε νὰ τὸν δολοφονήσῃ· ὁ δὲ προεκφυγὼν τὴν ἐπιβουλὴν, καὶ συ-

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

νοδευμένος ἀπό τινας φατριαζὰς ἐθήρευε τύχην εἰς τὴν Ἰταλίαν. Ὁ πολλὰ ὀξὺς αὐτοῦ χαρακτὴρ ἐγίνεν αἰτία νὰ τὸν διώξωσιν ἀπὸ δύω τῶν ἐκεῖ πόλεων. Ὁ Σωσίστρατος τὸν κατεδίωκε διὰ παντός. Ὁ δὲ Ἀγαθοκλῆς συλλέξας τυχοδιώκτας τινὰς καὶ φυγάδας ἐπρόσβαλε καὶ ἐνίκησε τὸν στρατὸν τοῦ καταδιώκτου.

Ὁ Σωσίστρατος, μᾶλλον φιλόδοξος ἢ ἐπιδέξιος, ἤπατήθη ἐμπαίζων εἰς τὰς δυνάμεις του· ἐπεχείρησε νὰ ἐξολοθρεύσῃ κάθε εἶδος δημοκρατικῆς διοικήσεως εἰς τὰς Συρακούσας· ἀλλ' ὁ δῆμος ἐπαναστατήσας, τὸν ἐξώρισε. Διωγμένος λοιπὸν ἐκ τῆς πόλεως μὲ ἑπτακοσίους πρωτίστους φατριαζὰς τῆς ὀλιγαρχίας, ἐζήτησε βοήθειαν ἀπὸ τοὺς Καρχηδονίους, θέλων, μὲ τὴν βοήθειαν αὐτῶν νὰ ἀποκαταστήσῃ τὴν τυραννίδα. Οἱ Συρακούσιοι ἀντέστησαν τὸν Ἀγαθοκλέα, τὸν ὁποῖον διώρισαν καὶ στρατηγόν.

Ὁ νέος οὗτος στρατηγὸς, ἐδικαίωσε τὴν ἐκλογὴν των διὰ τῆς ἀνδρίας του· κατετρόπωσεν ὁλοκλήρως τοὺς ἐχθρούς, καὶ ἐπληγώθη ἑπτάκις μαχόμενος. Ἐπανελθόντος εἰς τὴν πόλιν, ἡ ὁρμήτου ἐπρόδωσε τὴν πολιτικήν του, καθότι ἔδωκε λαβὰς νὰ διοπτεύσωσι τὴν ἐπιθυμίαν ὁποῦ εἶχε νὰ τυραννεύσῃ· ὁ δῆμος παρωργίσθη, καὶ οἱ φίλοι τῆς ἐλευθερίας συνωμότησαν νὰ τὸν ἀπολέσωσιν· οὗτος δὲ εἰδοποιηθεὶς τὴν συνωμοσίαν καὶ θέλων νὰ βεβαιωθῇ τὴν ἀλήθειαν, ἐνέδυσεν ἕνα δοῦλον μὲ τὰ ἐνδύματά του καὶ τὸν ἐπρόσταξε νὰ ὑπάγῃ τὸ ἑσπέρας εἰς τὸν τόπον ὅπου οἱ συνωμόται ἔμελλον νὰ ἐκτελέσωσι τὸν σκοπόν των. Ὁ ἄνθρωπος οὗτος κατεσφάγη· ὁ δὲ Ἀγαθοκλῆς, μετασχηματισμένος, περιεσώθη διὰ τῆς φυγῆς. Ἐνῷ δὲ οἱ Συρακούσιοι ἐνόμιζον ἑαυτοὺς ἀπηλλαγμένους ἀπὸ τὸν φιλόδοξον τοῦτον, καὶ ἐχαίροντο διὰ τὸν θάνατόν του, ἐπεφάνη ἐξαίφνης πρὸ τῶν πυλῶν τῆς πόλεως μὲ στρατὸν ξένων συνηγμένων πανταχόθεν τῆς Σικελίας. Ἡ σκηνὴς ἠλ-

"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ξησε τὸν φόβον. διεπραγματεύθησαν ἀντὶ νὰ πολεμήσωσι, καὶ ὁ δῆμος ἄφησε τὸν Ἀγαθοκλέα νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὰς Συρακούσας. Ἐζήτησαν παρ' αὐτοῦ ὅρκον, ὅτι θέλει διαλύσει τὰ στρατεύματά του, καὶ ὅτι οὐδὲν θέλει ἐπιχειρίσει κατὰ τῆς δημοκρατίας· ὁ δὲ ὑπεσχέθη τὰ πάντα καὶ ἀπέλυσε τῷ ὄντι τοὺς στρατιώτας· τοὺς ἔδειξεν ὅμως κρυφίως τόπον συνενώσεως καὶ τὰ μέσα τοῦ νὰ συνενωθῶσι κατὰ πρῶτον συνθημα ὁπόθ' ἤθελε δοθῇ εἰς αὐτήν.

Μετ' ὀλίγον, ὕστερον ἐπὶ προφάσει ἐκστρατείας μελετημένης παρὰ τῶν Συρακουσίων κατὰ τῆς πόλεως Ἀρβίτης, ἐσυλλεξε τὸν στρατόν του, τοὺς ἐνδυνάμωσε μὲ μέγαν ἀριθμὸν ἐκ τοῦ χυδαίου ὄχλου, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· « Πρὶν νὰ πολεμήσωμεν τοὺς ξένους ἐχθρούς, ἐ-
» λευθερωθῆτε ἀπὸ τοὺς ἐπικινδυνωτέρους· αἱ Συρακοῦ-
» σαι ἔχουν σύγκλητον ἑξακοσίων τυράννων, οἵτινες σᾶς
» καταδυναστεύουν πλέον τῶν Καρχηδονίων· ποτὲ δὲν θέ-
» λομεν μείνει ἡσυχοι ἐνόσῳ ἐκεῖνοι οἱ φατριάρχαί των
» ζῶσι· πρὶν νὰ χύσητε τὸ αἷμά σας ὑπὲρ πατρίδος, ἀσφα-
» λίσατε τὴν ὕπαρξιν καὶ ἐλευθερίαν σας· ἐξολοθρεύσατε
» ὅλας τὰς ἀδελφὰς τοῦ δήμου, καὶ διαρπάσατε τὰ ὑπάρ-
» χοντά των. » Πρὸς τούτους τοὺς λόγους, δίδει τὸ σημεῖον τῆς σφαγῆς· οἱ στρατιῶται μανιώδεις κατασφάττουν ὅλους τοὺς πολίτας, τῶν ὁποίων τὰ πλούτη ἢ τὸ γένος παρώξυνον τὸ μῖσος καὶ τὴν πλεονεξίαν· δὲν ἐφείσθησαν οὔτε ἡλικίαν, οὔτε γένος· ἡ σφαγὴ καὶ ἡ λεηλασία διήρκεσε δύο ἡμέρας, περισσότεροι τῶν τεσσάρων χιλιάδων ἐχάθησαν· τέλος, ὁ Ἀγαθοκλῆς ἐπρόσταξε νὰ παύσωσι τὴν αἱμοχυσίαν ταύτην· συνήθροισε ἔπειτα τοὺς πολίτας ἐπιζῶντας ὅλους παντρόμους, εἶπε· « Τὰ δεινάσας ἦτον
» μέτρια· ἀτιμοῦν τοιοῦτον θεραπήριον ἰατρικὸν ἐγὼ σᾶς
» ἐλευθέρωσα ἀπὸ τοὺς τυράννους σας· ἐξησφάλισα τὴν

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

» δημοκρατίαν διὰ τοῦ θανάτου των· εἰς τὸ ἑξῆς ἀποφα-
» σίζω νὰ ζήσω βίον μονήρη καὶ ἥσυχον.

Ὅλοι οἱ τῶν ἀνοσιουργημάτων του συνένοχοι εἶχαν ἀνάγκην τῆς βοηθείας του διὰ νὰ μείνωσιν ἀτιμώρητοι αἱ ἀδικοπραγίαι των. τὸν ὥρκισαν λοιπὸν νὰ διαφυλάξῃ τὴν ἐξουσίαν, καὶ τρόπον τινὰ τὸν ἐβίασαν νὰ ἀναβῇ ἐπὶ τοῦ θρόνου, τὸ μόνον ἀντικείμενον τῆς φιλοδοξίας του.

Ἡ πρώτη αὐτοῦ πρᾶξις ἦτον νὰ καταρχήσῃ τὰ χρέη καὶ νὰ κάμῃ ἀναδασμὸν τῶν γαιῶν. ὁ δῆμος λαμβάνων παρ' αὐτοῦ τὰ ὑπάρχοντα τῶν προυχόντων, ἠνώθη μὲ αὐτὸν διὰ τοῦ συμφέροντος, ὅπερ εἶναι ὁ ἰσχυρώτατος τῶν δεσμῶν.

Νομίζων τότε ὁ Ἀγαθοκλῆς τὴν δύναμίν του καλῶς στερεωμένην, ἐφαίνετο φιλανθρωπότερος· ἐθέσπισε νόμους ἱκανῶς σοφούς· διὰ νὰ ἐνασχοληθῇ τὸν στρατὸν, ἐξεστράτευσε καὶ καθυπέταξεν ὅλας τὰς πόλεις τῆς Σικελίας τὰς ὑποκειμένας εἰς τὴν Καρχηδόνα· μὲ ὅλην τὴν ἐξοικονόμησιν ταύτην, οἱ Καρχηδόνιοι ἔσειλαν κατ' αὐτοῦ τὸν Ἀμίλκαν μὲ στρατόν· οἱ δυσαρεσκούμενοι συνενώθησαν· ὁ Ἀγαθοκλῆς ἔχασε μίαν μεγάλην μάχην, καὶ ἠναγκάσθη νὰ κλεισθῇ εἰς τὰς Συρακούσας· πολιορκημένος ἀπὸ τοὺς Καρχηδονίους ἐνόμιζεν ἑαυτὸν χαμένον χωρὶς καταφυγήν· εἰς τὴν κρίσιμον ταύτην στιγμὴν, ἡ μεγαλοφυΐα του τὸν ἐμπνέει τολμηρώτατον σκοπόν· ἐφοπλίζει τοὺς δούλους, λαμβάνει μετ' αὐτοῦ τὸ πλεῖον μέρος τοῦ στρατοῦ καὶ ἀφίνει εἰς τὴν πόλιν φρουρὰν ἱκανὴν μόνον νὰ ὑπερασπίσῃ τὰ τείχη· ἐπὶ προφάσει δὲ, ὅτι θέλει κάμει ἐπίβασιν εἰς τὰ παράλια τῆς Σικελίας· ἐμβαίνει εἰς τὰ πλοῖά του, ἀποπλέει καὶ ἀποβαίνει εἰς τὴν Ἀφρικὴν πλησίον τῆς Καρχηδόνος. ἐκεῖ μετὰ τὸ παράβολον τοῦτο ἐπιχείρημα, τεχνάζεται ἄλλο παραβολώτερον· φοβούμενος μήπως ἀδυνατίσῃ τὰ, δυνάμεις τε, ἐὰν ἀφήσῃ μέρος εἰς τὰ πλοῖα,

Δημόσια Βιβλιοθήκες
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

» εἶπεν εἰς τὰς στρατιώτας του· « Ἐγὼ ὤμοσα εἰς τὴν Περ-
» σεφόνην καὶ Δήμητρα νὰ θυσιάσω εἰς αὐτὰς τὸν σό-
» λον μας, ἐὰν εὐοδώσωσι τὸ ἐπιχείρημά μας, ἐκπληρώσα-
» τε λοιπὸν τοὺς ὅρκους μου, διὰ νὰ μᾶς ὡσωσιν οἱ θε-
» οὶ τὴν νίκην· » μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἁρπάζει
μίαν δᾷδα· οἱ στρατιῶται τὸν ἀκολουθοῦν κατὰ τὸ παρά-
δειγμά του, καὶ ὅλος ὁ σόλος γίνεται ὁλοκαύτωμα τῆς
φλογός. Ὁ δὲ στρατὸς, θιασμένος ἀπὸ τὴν ἐσχάτην ταύ-
την ἀπόφασιν νὰ νικήσῃ ἢ νὰ χαθῇ, ἐξεστράτευσε κατὰ τῶν
ἐκστρατευσάντων ἐκ τῶν τειχῶν ἐχθρῶν ὑπὸ τὸν Βομίλ-
καν καὶ Ἄννωνα.

Ὁ Ἀγαθοκλῆς, πρὶν ν' ἀρχίσῃ τὴν μάχην, μετεχειρίσθη
παράξενον τέχνασμα διὰ ν' ἀναψυχώσῃ τοὺς στρατιώτας
του. Ἀπέλυσεν ἐξαίφνης μέγα ἀριθμὸν γλαυκῶν τὰς ὁ-
ποίας εἶχε συνάξει. Τὰ νυκτόβια ταῦτα πτηνὰ, μὴ δυ-
νάμενα νὰ πετάξωσι μακρὰν εἰς τὸ φῶς, ἐπεκάθησαν
εἰς τὰς ἀσπίδας τῶν στρατιωτῶν, οἵτινες ἐξέλαβον τοῦτο
ὡς σημεῖον σαφὲς τῆς προστασίας τῆς Ἀθηνᾶς. Ἡ ζέσις
των ηὔξησε, καὶ ἐκέρδισαν νίκην ἐντελῆ· ὁ Ἄννων ἔπε-
σεν εἰς τὴν μάχην, καὶ ὁ Βομίλκας ἀπεχώρησεν ἀβλα-
βὴς, ὄχι ὅμως καὶ ἀνύποπτος προσοχῆς. Ἐπανελθὼν
εἰς τὴν Καρχηδόνα ἐπεχείρισεν ἐπανάστασιν, ἐπὶ σκοπῷ
νὰ ἁρπάσῃ τὴν ἐξουσίαν διὰ νὰ τυραννεύσῃ· ἀλλ' ὁ δῆ-
μος προλαβὼν καὶ ἐπαναστατήσας τὸν ἐφόνευσεν.

Ὁ Ἀγαθοκλῆς ἐξακολουθῶν τὴν εὐροοῦσαν αὐτοῦ τύ-
χην, κατεπόρθησε τὰς πεδιάδας, ἐκυρίευσε πολλὰ φρούρι-
α, καὶ μίαν τῶν ἰσχυροτάτων ἐπαρχιῶν τῆς Ἀφρικῆς,
καλουμένην Μεγαλόπολιν. Ἐν τοσούτῳ οἱ Καρχηδόνιοι
φοβισμένοι ἀπὸ τὰς νίκας του, ἐμήνυσαν εἰς τὴν Σικε-
λίαν, τὸν Ἀμίλκαν ν' ἀφήσῃ τὴν νῆσον ταύτην καὶ νὰ ἐ-
πανέλθῃ εἰς βοήθειαν τῆς πατρίδος του· ὁ στρατηγὸς οὗ-
τος, πρὶν ν' ἀποπλεύσῃ, ἐπάσχισε νὰ ἐκπλήξῃ καὶ νὰ ἀ-

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

πατήσῃ τοὺς Συρακουσίους. Εἰσέφερεν εἰς τὴν πόλιν λείψανα τινὰ Σικελικῶν πλοίων, μὲ σκοπὸν νὰ πιστοποιήσῃ εἰς τοὺς κατοίκους, ὅτι ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ στρατός των ἐχάθησαν. Ἤδη ὁ δῆμος πεφοβισμένος ὡμίλει περὶ διαπραγματεύσεως καὶ παραδόσεως· ἀλλὰ κατὰ τὴν αὐτὴν στιγμὴν ἔφθασεν εἰς τὸν λιμένα ἓν μικρὸν σκάφος γαλὲν παρὰ τοῦ Ἀγαθοκλέους, τὸ ὁποῖον εἰδοποιεῖ τὴν νίκην του, ἔφερεν ἅμα καὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ Ἀννωνος· ἡ κεφαλὴ αὕτη ἐρρίφθη εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Καρχηδονίων. Τὸ φρικῶδες τοῦτο θέαμα ἐνέβαλε τρόμον εἰς τὸ στράτευμά των.

Ὁ Ἀγαθοκλῆς εἰς τὴν Ἀφρικὴν, εἶχε συμμαχήσει μὲ τὸν Ὀφέλλαν, βασιλέα τῶν Κυρηναίων, ὑποσχεθεὶς εἰς αὐτὸν τὸν θρόνον τῆς Καρχηδόνος, Ὁ Ὀφέλλας πορεύεται εἰς τὸ στρατόπεδόν του, ὁ δὲ Ἀγαθοκλῆς τόσον πανοῦργος, ὅσον καὶ σκληρὸς, τὸν δολοφονεῖ καὶ γίνεται κύριος τοῦ στρατεύματός του. Εἰς τὸ διαμέσου τοῦτο, πολλαὶ πόλεις τῆς Σικελίας ἐνθαρρύνομέναι ἀπὸ τὴν ἀπουσίαν τοῦ τυράννου εἶχαν συμμαχήσει διὰ νὰ ἀποσείσωσιν τὸν ζυγόν του. Ὁ δὲ εἰδοποιηθεὶς, τοῦτο, ἐμβαίνει εἰς πλοῖα καὶ ἀφίνει εἰς τὴν Ἀφρικὴν Ἀρχάγατον τὸν υἱόν του.

Ἡ φήμη τοῦ Ἀγαθοκλέους, γενομένη λαμπροτέρα διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ἀποβάσεώς τα, τὸν ἔδωκε μεγάλας εὐκολίας διὰ νὰ συλλέξῃ στρατὸν, καὶ εἰς ὀλίγον καιρὸν ἀπεκατέστησε τὰς ὑποθέσεις του εἰς τὴν Σικελίαν. Ἐν τοσούτῳ εἰς ταχυδρόμος φθάνει καὶ εἰδοποιεῖ, ὅτι τρία σώματα Καρχηδονικῶν στρατευμάτων ἐνίκησαν τὸν υἱόν του κατακράτος· ἐπανῆλθε λοιπὸν ταχέως εἰς τὴν Ἀφρικὴν, καὶ μὲ ὅλον ὅτι αἱ ὑποθέσεις του ἦσαν σχεδὸν εἰς στάσιν ἀπηλπισμένην, ἡ τύχη του τὸν ἔδωκεν ἔτι τὴν ἱκανότητα νὰ διαφύγῃ τοὺς Καρχηδονίους· ἓξ χιλιάδες Ἕλληνες ἐκ τοῦ στρατεύματός του ἐλειποτάκτησαν διὰ

"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

νυκτὸς, διὰ νὰ μεταβῶσιν εἰς τοὺς ἐχθρούς. συγχρόνως φοβερὰ πυρκαϊὰ συνέβη εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Καρχηδονίων, οἵτινες ἐκπεπληγμένοι ἀπὸ τὰς φλόγας καὶ βλέποντες μέγα σῶμα ἐχθρῶν νὰ ἐπέρχεται, ἐνόμισαν ἑαυτοὺς ἀπολεσμένους, καὶ τραπέντες εἰς φυγὴν, ἔτρεξαν μέχρι τῆς Καρχηδόνος, νομίζοντες, ὅτι ὁ Ἀγαθοκλῆς θέλει συνεισέλθει μετ' αὐτῶν εἰς τὴν πόλιν. Οἱ ἓξ χιλιάδες τῶν λειποτακτῶν, βλέποντες τὴν ἀταξίαν ταύτην, ἐνόμισαν, ὅτι αὖμα τοῦ στρατοῦ των ἐπρόσβαλε κατὰ τῶν ἐχθρῶν καὶ οὕτως ἐπανῆλθον εἰς τὸ στρατόπεδόν των. Ἡ ἄφεσις αὐτῶν διέσπειρεν εἰς τὸ στρατόπεδον τὸν αὐτὸν τρόμον, τὸν ὁποῖον ἐπροξένησεν ἡ πλησίασις των εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Καρχηδονίων· στρατηγοὶ, στρατιῶται, ὅλοι ἐτράπησαν εἰς φυγήν. Οἱ δοῦλοι, μείναντες χωρὶς κυρίους, ἐλαφυραγώγησαν, ἐμέθυσαν, ἔβαλαν πῦρ εἰς τὸ στρατόπεδον, ὅπερ εἰς ὀλίγας ὥρας ἠφανίσθη ἀπὸ τὰς φλόγας.

Ὁ Ἀγαθοκλῆς, χωρὶς ζωοτροφίας, ἀποσκευὰς καὶ χωρὶς ἐλπίδα, ἐπερᾶσισε νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸν στρατόν. Οἱ στρατιῶται καὶ αὐτὸς ὁ υἱός τε, ἐννοήσαντες τὸν σκοπόν του, τὸν συνέλαβον μάλιστα καὶ τὸν ἔδεσαν. Ἐκ τούτου ἐπηκολούθησε μεγίστη ἀναρχία ἡ διχόνοια τῶν στρατηγῶν, ἡ ἀναίδεια τῶν στρατιωτῶν, ἡ πυρκαϊὰ τοῦ στρατοπέδου, ὁ φόβος τῶν Καρχηδονίων διήγειρον ἐμφύλιον πόλεμον· ὁ Ἀγαθοκλῆς διαφυγὼν, ἀπέπλευσε καὶ ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Σικελίαν· ὁ στρατὸς διὰ τὴν φυγήν του κατέσφαξε τὸν υἱόν του καὶ διώρισε στρατηγοὺς, οἵτινες συνεφώνησαν συνθήκην μὲ τὴν Καρχηδόνα, διὰ τῆς ὁποίας ὑπεχρέωσαν τοὺς Καρχηδονίους νὰ τοὺς μετακομίσωσιν εἰς τὴν νῆσόν των καὶ νὰ τοὺς δώσωσι τὴν πόλιν Σελινοῦντα.

Ὁ Ἀγαθοκλῆς, φθάσας εἰς τὴν Σικελίαν, ἐσύναξε νέα στρατεύματα ἐκυρίευσεν ἐξ ἐφόδου τὴν Ἐγέστην καὶ κατέσφαξεν ὅλους τοὺς κατοίκους. Καθὼς ὅμως τὸν θάνα-

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

τον τῶν υἱῶν του καὶ τὴν διαπραγμάτευσιν τοῦ στρατοῦ, ὁ σκληρὸς αὐτοῦ χαρακτὴρ κατήντησεν ἄγριος· ἐπρόσταξε τὸν ἀδελφόν του Ἀντάδηρον νὰ φονεύσῃ ὅλους τοὺς Συρακουσίους, οἵτινες εἶχαν ἢ συγγενικὴν ἢ φιλικὴν σχέσιν μὲ τοὺς στρατηγοὺς ἢ στρατιώτας τοῦ στρατοῦ τῆς Ἀφρικῆς.

Πώποτε δὲν συνέβη παρομοία σφαγή. Αἱ ἀγυιαὶ ἦσαν πλήρεις πτωμάτων, τὰ τείχη τῆς πόλεως καὶ τὰ ὕδατα τῆς θαλάσσης ἐβάφησαν ἀπὸ αἷμα. Τὸ ἔπακρον τοῦτο τῆς ὠμότητος ἐπέφερεν ἐπαίσασιν· φυγάς τις, ὀνόματι Δεινοκράτης, ἔγινεν ἀρχηγὸς τῶν ἐφοπλισμένων πολιτῶν καὶ ἐνίκησε τόσον ἐντελῶς τὸν τύραννον, ὥστε οὗτος ἐζήτησεν εἰρήνην καὶ ὑπεσχέθη νὰ παραχωρήσῃ καὶ αὐτὸν τὸν θρόνον, ἐπὶ συμφωνίᾳ τοῦ, ὅτι θέλουσι τὸν ἀφήσει σὺν φρούρια. Ἀπέβαλλον πλὴν τὰ προβλήματά τε καὶ ἡ ἀπελπισία τὸν ἀπέδωσεν τὴν ἰσχύν του. ἐστράτευσε κατὰ τῶν ἀνταρτῶν, τοὺς ἔτρεψεν εἰς φυγὴν καὶ τοὺς κατέσφαξεν. πολυάριθμον σῶμα, περιχαρακωμένον ἐφ' ἑνὸς Ὄρους, διεπραγματεύθη. Ὁ Ἀγαθοκλῆς ὑπεσχέθη νὰ τοὺς χαρίσῃ τὴν ζωήν· ἀλλὰ μόλις παρέδωκαν τὰ ὅπλα, καὶ εὐθὺς κατεσφάγησαν ὅλοι, εἷς μόνος ἐσώθη, ὁ στρατηγὸς αὐτῶν Δεινοκράτης, ὡς ἄξιος τῆς φιλίας τοῦ Ἀγαθοκλέους διὰ τὴν ὁμοιότητα τῶ Χαρακτῆρος. ὁ Ἀγαθοκλῆς γενικῶς μισημένος, εἶχε φθάσει εἰς τὸν βαθμὸν ἐκεῖνον καθ' ὃν ἡ ὠμότης ἐξαγριόνει καὶ δὲν φροντίζει πλέον. Συνωμοσίαι συνεχεῖς, τὸν κατήντησαν νὰ φοβῆται τὴν υἱκίαν του, καὶ οὕτως ἐκ τυράννου ἔγεινε καὶ πειρατής. κατεπόρθησε τὰ παράλια τῆς Ἰταλίας, ἐπρόσβαλεν εἰς τὰς Λιπαρίας νήσους, τῶν ὁποίων ἡ ἡσυχία ἕως τότε πώποτε δὲν εἶχε ταραχθῆ, τὰς ὑπέβαλεν εἰς βαρεῖς φόρους, ἥρπασε τοὺς θησαυροὺς των, ἐσύλησε τοὺς ναούς των.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

Θάνατος ἄξιος τῆς ζωῆς του ἐπηκολούθησε ταχέας τὰς ἐσχάτας καὶ αἰσχρὰς ταύτας ἐπιτυχίας.

Συρακούσιός τις, ὀνοματι Μένων, τὸν ὑποῖον εἶχε καθυβρίσει, ἐφαρμάκευσε τὸ πτερὸν, διὰ τοῦ ὑποίου ἐκαθάριζε τοὺς ὀδόντας. Τὸ φάρμακον τοῦτο ἦτον τόσον δραστήριον, ὥζε ἀφοῦ ἔκαυσε τὸ σῶμα τε, διεδόθη ταχέως εἰς ὅλον το σῶμά του, τὸ ὑποῖον κατήντησεν ἐντὸς ὀλίγου ὅλον μία πληγή. Ἀναπνέων εἰσέτι ἐν μέσῳ τρομερωτάτων βασάνων, μετεκομίσθη ἐπὶ μᾶς πυρᾶς, τῆς ὑποίας αἱ φλόγες ἔθεσαν πέρας εἰς τὰ ἀνοσιουργήματα καὶ τὴν ὕπαρξίν του.

Ἓν σῶμα στρατιωτῶν Μεσσηνίων, τὸ ὑποῖον ἐχρησίμευεν ὡς σωματοφυλακη τοῦ Ἀγαθοκλέους, ὀνομαζόμενοι Μαμερτίνοι, ἐκυρίευσαν τὴν Μεσσήνην· οἱ θηριώδεις οὗτοι μαχηταὶ ἐφόνευσαν ὅλους τοὺς κατοίκους, καὶ ἐνυμφεύθησαν τὰς γυναῖκας των. Αἱ Συρακοῦσαι πάσχουσαι σχεδὸν ὡσαύτως ἔγιναν θορὰ μιᾶς αἱματηρᾶς ἀναρχίας· ὁ Μένων ἁρπάσας τὴν ἐξουσίαν, ἐδιώχθη ἀπὸ τὸν Ἱέρακτον, ὅζις ἐδιοίκει ὑπὸ τίτλον πραίτωρ. Ἀλλ' ὁ Τίμων καὶ Σωσιστράτης, ἑκατεροι ἐπὶ κεφαλῆς μιᾶς φατρίας, διεφιλονείκουν πρὸς τὸν Ἱέρακτον τὴν ἐξουσίαν. Ἐν τῷ μέσῳ τῶν ταύτων ἐκστρατεύουν οἱ Καρχηδόνιοι κατ' αὐτῶν. Οὕτως, ὁ κίνδυνος ἐβίασε τοὺς Συρακουσίους νὰ ἐπικαλεσθῶσι τὴν βοήθειαν τοῦ Πύῤῥου, Βασιλέως τῆς Ἠπείρου, ὅζις ἐτύγχανε τότε εἰς τὴν Ἰταλίαι (1). Ὁ ἄναξ οὗτος, βεβαρυμένος ἀπὸ τὴν ἀντίστασιν τῶν Ῥωμαίων, ἐπέδραξε τὴν πρόσκλησιν ταύτην ὡς ἕρμαιον ζητῶν πρόφασιν ν' ἀφήσῃ ἕνα τόπον ὅπου τὰ ὅπλα του ἔκαμνον ὀλίγας προόδους. Πρὸς τούτοις, νυμφευθεὶς μίαν θυγατέ-

(1) Ἔτι ἀπὸ Κτίσεως 3,720.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

φα τοῦ Ἀγαθοκλέους, ἐνόμιζεν, ὅτι ἔχει δικαίωμα ἐπὶ τῷ θρόνου τῆς Σικελίας.

Ὁ Τίμων καὶ Σωσιστράτης παρέδωκεν εἰς αὐτὸν τα στρατεύματα, τὸ θησαυροφυλάκιον καὶ τὴν ἐξουσίαν· ὁ δῆμος τὸν ἐδέχθη, ὡς ἐλευθερωτήν. Εὐχαρίστησε τὴν ματαιότητα τῶν Συρακουσίων, καθυποτάξας ὑπὸ τὸν ζυγὸν των ὅσας πόλεις τὸν ἀπέφυγαν. Ἡ εὐπροσηγορία του κατ' ἀρχὰς προσείλκυσεν ὅλας τὰς ἀρχάς· πλὴν, ἀντὶ νὰ διώξῃ τοὺς Καρχηδονίους ἀπὸ τὸ Λιλύβαιον, κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τῶν Συρακουσίων, διενοεῖτο νὰ κατακτήσῃ δι' ἑαυτὸν τὴν Ἀφρικὴν, καὶ συνάζων ἀνθρώπους καὶ χρήματα πρὸς τοῦτο ἤρχισε νὰ ψυχραίνῃ τὰ πνεύματα. Ἐφεξῆς δὲ καὶ τῶν ἄλλων πόλεων. Ἐκ τούτου οὗτος ἤρχισε νὰ φαίνηται αὐζηρότερος· οἱ δὲ πολῖται δυσαρεσκούμενοι ἐπὶ πλέον, μετέβαλον τὴν ἀγάπην εἰς μῖσος καὶ τὰς κολακείας εἰς ἀπειλάς. Ἐν τοσούτῳ συνέβη ν' ἀνακαλεσθῇ πάλιν εἰς τὴν Ἰταλίαν, τὸ ὁποῖον ἔγεινεν ὡς ἔρμαιον εἰς αὐτὸν διὰ νὰ μὴ φαίνηται ἡ ἀναχώρησίς του διασμένη. Ἐνῷ δὲ ἀπέπλεε, γραφεὶς πρὸς τὴν Σικελίαν καὶ ἀποβλέπων εἶπε πρὸς τοὺς ἑταίρους· «Ὁποίαν παλαίσραν ἀφίνω »εἰς τοὺς Ῥωμαίους καὶ Καρχηδονίους. »

Μετὰ τὸν μισεμόν του, ὁ στρατὸς ἁρπάσας τὴν ἐξουσίαν, ἐξέλεξεν ἀρχηγὸν τὸν Ἱέρωνα. Τούτου ὁ πατὴρ ἦτον ἀπὸ καλὴν οἰκογένειαν, ἡ μήτηρ του ὅμως, δούλη. Εἶχε πολεμήσει λαμπρῶς ὑπὸ τὸν Πύῤῥον· ἡ ἀνδρία τε, τὸ πνεῦμά του καὶ πρὸ πάντων ἡ μετριότης τοῦ χαρακτῆρος του, προσείλκυσαν ὅλας τὰς ψήφους, ὥζε καὶ τὸν ἀνηγόρευσαν βασιλέα· ἡ βασιλεία του ὑπῆρξε πολυχρόνιος καὶ ἐπίσημος διὰ τὰς δικαιοπραγίας του. Ἓν μόνον ἄτοπον τὸν προσάπτουν, τὸ ὁποῖον μόναι αἱ περιςάσεις ἐδύναντο νὰ συγχωρήσωσι. Μεταξὺ τοῦ στρατοῦ ἦτον ἓν σῶμα ἀτάκτων στρατιωτῶν, συνειθισμένων εἰς τὸ ἀνοσιούργη-

"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

μα καὶ τὴν ἀνταρσίαν. Οὗτοι διὰ ξενοῦ δεσμοῦ ἡνωμένοι πρὸς ἀλλήλους δὲν ὑπέφερον νὰ τιμωρηθῇ κανεὶς ἐξ αὐτῶν. Ὁ Ἱέρων εἰς μίαν μάχην κατὰ τῶν ἀγρίων κατακτητῶν τῆς Μεσσήνης, Μαμερτίνων, παρέταξεν αὐτοὺς πρωμάχους, ἔπειτα τοὺς ἐγκατέλιπε καθὼς ἤρχισεν ἡ μάχη ἐπίτηδες, διὰ νὰ κατασφαγῶσιν.

Οἱ Καρχηδόνιοι καὶ Ῥωμαῖοι, καθὼς προεῖπεν ὁ Πύῤῥος, δὲν ἐδραδύναν νὰ κηρύξωσι πόλεμον καὶ νὰ διαφιλονεικήσωσι τὴν κυριότητα τῆς Σικελίας. Ὁ Ἱέρων ἐβοήθησε κατ' ἀρχὰς τὴν Καρχηδόνα· ἔπειτα ὅμως συνεμάχησε μετὰ τῶν Ῥωμαίων καὶ διέμεινε μέχρι τέλους πιστός.

Ἡ πρᾶξις τῆς βασιλείας του ἐπανήγαγε τὴν εὐτυχίαν εἰς τὰς Συρακούσας· ἐπροστάτευσε τὴν γεωργίαν, τὸ ἐμπόριον, τὰ γράμματα, ἐσύνθεσε καὶ βιβλίον τῆς γεωργικῆς. Διὰ τῆς φρονιμάδος του, ἡ πολιτεία κατήντησε τόσον πλουσία, ὥστε ἐπὶ μᾶς ἐλλείψεως σίτου, ἥτις κατεῤῥήμωσε τὴν Ἰταλίαν, ἐδυνήθη νὰ χορηγήσῃ ἀμισθὶ ἄπλητον σῖτον. Ἡ Ῥόδος εἶχεν ἀνατραπῇ ἀπὸ μέγιστον σεισμόν. Ὁ Ἱέρων διὰ νὰ τὴν ἀνακτίσῃ, ἔξειλε πολλὰ χρήματα, σκεύη καὶ ὑφάσματα. Τὰ ὧρα ἅπερ ἔξειλεν εἰς τὸν βασιλέα τῆς Αἰγύπτου, Πτολεμαῖον τὸν Φιλάδελφον, ὑπερέβαινον κατὰ τὴν μεγαλοπρέπειαν τὰ τῶν μεγίστων Ἡγεμόνων τῆς Ἀσίας. Ἀλλὰ, ἡ πλέον ἀξιοθαύμαστος πρᾶξις τῶν θαυμάτων τῆς βασιλείας του ὑπῆρξεν ἡ συνένωσις τῆς μοναρχίας καὶ ἐλευθερίας, εἰς ἕνα τόπον, ὅπου ἐγνώριζον μόνον τὴν ἀναρχίαν ἢ τυραννίδα.

Χωρὶς νὰ χύσῃ αἷμα, ἀπέβαλε τὴν δικτατορίαν ἀπὸ τὰς Συρακούσας, καὶ, χωρὶς νὰ μεταχειρισθῇ αὐστηρότητας, ἔκαμεν εὐπειθῆ τὸν πλέον φιλοταράχον δῆμον τῆς Οἰκουμένης. Ἐβασίλευσε πεντήκοντα τέσσαρα ἔτη, καὶ ἀπέθανε σχεδὸν ἑκατονταετὴς, θρηνούμενος ἀπὸ τοὺς ὑπη-

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

κόσους του καὶ ποθούμενος ἀπὸ τοὺς ξένους.

Πρὶν ν' ἀποθάνῃ, ἠθέλησε νὰ καταλύσῃ τὴν βασιλείαν, καθότι ἡ νεότης τοῦ ἐγγόνου του Ἱερωνύμου, τὸν ἔκαμε νὰ φοβῆται ταραχάς· ἀλλ' ἡ φιλοδοξία τῆς θυγατρός του Δημαράτης, συζύγου τοῦ Ἀνδρονοδώρου, τὸν ἀπέτρεψεν ἀπὸ τὸν σοφὸν τοῦτον σκοπόν. Μία ἄλλη τῶν θυγατέρων του, ὀνόματι Ἡραδεία, σύζυγος τοῦ Ζωΐππου, ὀλιγώτερον φιλόδοξος, εἰς μάτην ἀντεςάθη εἰς τὰς δολοπλοκίας τῆς ἀδελφῆς της.

Μετὰ τὸν θανατον τοῦ βασιλέως, ἡ βασιλικὴ φατρία ἀνηγόρευσε τὸν Ἱερώνυμον. ἡ δὲ δημοτικὴ, δὲν ἔκαμε κανὲν κίνημα ἐναντίον, ἀλλ' εὐχαρισήθη μόνον εἰς τὸ νὰ μὴ δώσῃ τὴν ψῆφόν της. Ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν διαθήκην του εἶχε δορίσει δεκαπέντε ἐπιτρόπους, ἐκλελεγμένους ἐκ τῶν πρωτίστων ὑποκειμένων τῶν Συρακουσῶν. Ὁ Ἀνδρονόδωρος τοὺς ἐδίωξεν· οὗτος Ἱερώνυμος παρεδόθη εἰς τὴν ἀσωτείαν, καὶ γινόμενος ἀξιοκαταφρόνητος, ἐπήγειρε συνωμοσίαν κατ' αὐτοῦ. Εἷς μόνος συνωμότης ἀνακαλυφθεὶς, ὀνόματι Θεόδωρος, καὶ βασανισθεὶς, ἐφύλαξε τὸ μυστικὸν τῶν συνωμοτῶν. Κατηγόρησε μόνον τὸς φύλακας τοῦ βασιλέως, καὶ πρὸ πάντων τὸν Θράσωνα, ζηλωτὴν τῆς Ῥωμαϊκῆς συμμαχίας. Ὁ βασιλεὺς ἐφόνευσε χωρὶς ἐξέτασιν, ὅσους ὁ Θεόδωρος διέβαλλε ψευδῶς. Κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν, οἱ Ῥωμαῖοι ἠθέλησαν νὰ ἀνανεώσωσι τὴν μετὰ τοῦ βασιλέως τῆς Σικελίας συμμαχίαντων. ἀποθανόντος πλὴν τοῦ Θράσωνος, ἤρχαν ὀλίγους φατριαρχὰς εἰς τὴν αὐλήν. Ὁ Ἱερώνυμος, εἰδοποιηθεὶς τὰς νίκας τοῦ Ἀννίβα, ὄχι μόνον ἀπέῤῥιψε τὴν συμμαχίαν τῆς Ῥώμης, ἀλλὰ καὶ ἀπεκρίθη μὲ δηκτικὰ σκώμματα πρὸς τὰς ἀποτυχίας της. Ἐν τοσούτῳ οἱ συνωμόται, τῶν ὁποίων ὁ Θεόδωρος ἐκάλυψε τὰ μυστικὰ, ἐξετέλεσαν

"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

τὸ σχέδιόν των. Ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, διερχόμενος ὁ βασιλεὺς ἕνα στενωπὸν τῆς πόλεως, ἐδολοφονήθη.

Τότε ἔφη ἔτι μᾶλλον ἡμπρὸς αὐτὸν ἀπαλλοτριώσις τῶν καρδιῶν, καθότι τὸ πτῶμα ἔκειτο πολὺν καιρὸν κατὰ γῆν, χωρὶς κανεὶς νὰ φροντίσῃ περὶ κηδείας του.

Ἅμα δὲ φονευθέντος τοῦ βασιλέως, ὁ Ἀνδρονόδωρος συνάξας τοὺς φίλους του, ἐκυρίευσε μέρος τῆς πόλεως· ὁ δῆμος ἦτον ἀδέσποτος· ἀλλ' ἐκβαλόντων τῶν συνωμοτῶν τὸν Θεόδωρον ἀπὸ τὴν εἴρκτην, τὰ στρατεύματα καὶ οἱ πολῖται ἐκηρύχθησαν ὑπὲρ αὐτοῦ.

Ὁ Ἀνδρονόδωρος διεπραγματεύθη, μὲ ὅλας τὰς δεήσεις τῆς συζύγου του, ἥτις ἐπανελάμβανε τοῦτον τοῦ Διονυσίου τὸν λόγον· « Δὲν πρέπει νὰ καταβῇς ἀπὸ τὸν » θρόνον, ἀλλὰ νὰ καταβιβασθῇς. »

Ὁ δῆμος, διὰ νὰ ἀνταμείψῃ τὸν Ἀνδρονόδωρον διὰ τὴν ὑποταγήν του, τὸν ἔκαμεν ἄρχοντα μετὰ τοῦ Θεμίστα, συζύγου τῆς Ἁρμονίας, ἀδελφῆς τοῦ τεθνηκότος βασιλέως.

Οἱ ἐπίτροποι τῶν Καρχηδονίων, Ἱπποκράτης καὶ Ἐπικυδής, θεωρούμενοι μὲ κακὸν ὄμμα ἀπὸ τὴν ὑπερισχύουσαν φατρίαν ἐζήτησαν συνοδίαν διὰ ν' ἀποχωρήσωσιν ἀσφαλῶς. Τοὺς ἐδόθη, πλὴν ἔγινε μέγα λάθος τὸ νὰ μὴ προσδιορισθῇ καὶ ὁ καιρὸς τοῦ μισεμοῦ των· οὕτω λοιπὸν δρυφορούμενοι καὶ ἐνδιατρίβοντες ἀπαραδιάστως, ἐβοήθων τὰς δολοπλοκίας τῆς φιλοδόξου Δημαρατης, ἥτις ἐβίαζε καθ' ἑκάστην τὸν Ἀνδρονόδωρον νὰ γενῇ κεφαλὴ τῶν στρατιωτῶν, νὰ ἐξολοθρεύσῃ τὴν δημοτικὴν φατρίαν καὶ νὰ ἐξουσιάσῃ τὸν θρόνον. Ὁ ἀγενὴς Ἀνδρονόδωρος συγκατένευσε καὶ ἐξεμυστηρεύθη ἀφρόνως εἰς ἕνα Κωμῳδὸν, ὀνόματι Ἀριστωνα, ὅστις ἐπρόδωσε τὰ πάντα εἰς τὴν σύγκλητον. Τὸ κατὰ τῶν συνωμοτῶν ψήφισμα ἐψηφίσθη ἀμέσως,

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

καὶ καθὼς ὁ Ἀνδρονόδωρος καὶ Θέμιζος ἐφάνησαν εἰς τὴν συνέλευσιν, τοὺς ἐθανάτωσαν.

Τότε εἷς συγκλητικὸς ἀναβὰς ἐπὶ τοῦ βήματος, εἶπεν εἰς τοὺς συνάρχους του· « Σεῖς ἐφονεύσατε τὸν βασιλέα » Ἱερώνυμον, πλὴν δὲν ἔπταιεν ὁ παῖς οὗτος, τοὺς ἐπι» τρόπους του ἔπρεπε νὰ τιμωρήσητε· σεῖς τοὺς ἐνεπι» ζεύθητε τὰς πρώτας ἀξίας, καὶ ἐκεῖνοι σᾶς ἐπρόδω» σαν. Αἱ σύζυγοι αὐτῶν διὰ τῆς ἀχαλίνου φιλοδοξίας » των, τοὺς κατώρθωσαν νὰ συνωμόσωσιν· αὗται αἱ Ἐ» ρινύες εἶναι αἱ ἀληθεῖς αἰτίαι ὅλων τῶν δυσχιῶν μας· » Μόνος ὁ θάνατος αὐτῶν δύναται νὰ καθαγνίσῃ τὰ ἐγ» κλήματά των καὶ νὰ ἀσφαλίσῃ τὴν ἡσυχίαν μας· » Τότε γενικὴ φωνὴ ἐκφωνεῖ τὴν ἐξολοθρευσιν τῆς γενεᾶς τῶν τυράννων. Οἱ πραίτορες ἀντὶ νὰ καθέξωσι τὸν δῆμον, ἐρεθίζουν τὴν μανίαν του. Ἡ Δημαράτη καὶ ἡ Ἁρμονία κατεσφάχθησαν. Ἡ Ἡραδεία σύζυγος τοῦ Ζωΐππου, δὲν εἶχε συνωμοτήσει. Ὁ σύζυγός της, προσκολλημένος εἰς τὴν δημοτικὴν φατρίαν, εἶχε διορισθῇ πρέσβυς εἰς τὴν Αἴγυπτον. Ἡ Ἡραδεία ἔζη εἰς τὴν ἀγροικίαν μετὰ τῶν δύω αὐτῆς θυγατέρων. Οἱ φονεῖς εἰσέρχονται εἰς τὴν οἰκίαν της· ἡ καλλονὴ τῶν Ἀνασσῶν, ἡ ἀθωότης των, αἱ δεήσεις, τὰ δάκρυά των δὲν ἐδυνήθησαν νὰ κάμψωσι τοὺς βαρβάρους τυράννους. Ἐμπήγουν τὴν μάχαιραν εἰς τὸ σῆθος τῆς μητρὸς, σφάττουν ἔπειτα καὶ τὰς θυγατέρας καθημαγμένας ἀπὸ τὸ μητρικὸν αἷμα· ἐσπάρτιον ἔτι, ὅταν ἔφθασεν ἡ προσαγὴ τοῦ νὰ φεισθῶσι τὰ δυσυχῆ ταῦτα θύματα.

Μὲ ὅλας τὰς αἱματηρὰς ταύτας διχονοίας, αἱ Συρακοῦσαι, μένουσαι οὐδέτεραι μεταξὺ Ῥώμης καὶ Καρχηδόνος, ἐδύναντο νὰ διατηρήσωσι τὴν ἀνεξαρτησίαν των· ἀλλ' ὁ δῆμος, τυφλωμένος ἀπὸ τὰ πάθη του, παρεδόθη εἰς τοὺς Καρχηδονίους καὶ ἔκλεξε μάλιστα ἄρχοντας τὸν Ἱπποκράτην καὶ Ἀπικύδην.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων
"Σωσίπαις"

Ὁ Μάρκελλος, ὕπατος τῶν Ῥωμαίων, ἀφοῦ εἰς μάτην ἐπασχισε τὰ καταπείσῃ τοὺς Συρακουσίους νὰ διώξωσι τοὺς ξένους τούτους ἄρχοντας, ἐπολιόρκησε τας Συρακούσας κατὰ ξηρὰν καὶ κατὰ θάλασσα. Ὁ Ἄππιος ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ στρατοῦ, διευθυνε τὴν προσβολὴν ἀπὸ τὸ μέρος τῆς Ἐξαπύλου, καὶ ὁ Μάρκελλος μὲ ἑξήκοντα τριήρεις, ἀπὸ τὸ μέρος τῆς Ἀχραδινῆς. Ἡ δύναμις καὶ ἀνδρία τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στρατοῦ ἤθελαν ταχέως θριαμβεύσει κατὰ τῶν Συρακουσῶν, ἐὰν ἡ πόλις αὕτη δὲν ὑπερασπίζετο ἀπὸ τὴν ἐξαισίαν μεγαλοφυΐαν τοῦ Ἀρχιμήδους, μεγίστου γεωμέτρου τῆς ἀρχαιότητος. Ἡ πρὸς τὴν μηχανικὴν ἐπιδεξιότης τοῦ ἔκαμε τὴν πολιορκίαν ταύτην νὰ παρατηθῇ ὀκτὼ μῆνας· ἐφεῦρε μηχανὰς, αἵτινες ἀνήγειρον καὶ ἠκόντιζον λίθους πελωρίου ὄγκου· ἄλλαι ἀνάγουσαι καὶ κατάγουσαι εὐκόλως ὁκοὺς σιδηρᾶς κατέθραυον τὰ πλοῖα. Ἄλλαι ἐκίνουν ἅρπας σιδηρᾶς εἰς σχῆμα χειρὸς, αἵτινες καταπίπτουσαι ῥαγδαίως, ἥρπαζον τὰ πλοῖα ἐκ τῆς πρώρης, τὰ ἀνύψωνον εἰς τὸν ἀέρα, τὰ ἐκνάθιζον μέχρι τινὸς, θέαμα τρομερώτατον, ἔπειτα ἢ τὰ ἄφινον νὰ καταπίπτωσι καὶ νὰ κατασπαντίζωνται σύσσωμα ἢ τὰ προέκρουον εἰς τοὺς σκοπέλους καὶ τὰ κατέθραυον· αὕτη ἦτον μηχανὴ ἢ τὸν ἡ ὀλεθριωτάτη καὶ ἐξαισιωτάτη πασῶν. Διηγοῦνται πρὸς τούτοις, ὅτι εἶχεν ἐφεύρει ἓν καυσικὸν κάτοπτρον τοιαύτης δραστηριότητος, ὥστε ἐπυρπόλει ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων ἱσάμενον, τὰ εἰς τὸν λιμένα Ῥωμαϊκὰ πλοῖα. Εἰς τὸ τέλος τῶν ὀκτὼ μηνῶν, ὁ Μάρκελλος, βαρυμένος διὰ τὴν ματαιότητα τῶν προσπαθήσεών του, μετέβαλε τὴν πολιορκίαν εἰς ἀποκλεισμὸν, καὶ ἀφίνων τὸν Ἄππιον πρὸ τῶν τειχῶν, διέτρεξεν εἰς διάσημα δύω ἐτῶν τὴν Σικελίαν,, καὶ ὑπέταξεν ὅλας σχεδὸν τὰς πόλεις. Ἐπανελθὼν ἔπειτα εἰς τὰς Συρακούσας, εὗρεν αὐτὰς ἐπισιτισμένας ἀπὸ πολλὰ φορτηγὰ, τὰ ὁποῖα ὁ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

στόλος τῆς Καρχηδόνος εἶχε κατορθώσει νὰ εἰσάξῃ. Ἀπελπισθεὶς δὲ τὸ νὰ τὰς κυριεύσῃ, ἐσκέπτετο περὶ ἀποχωρησεως, ὅταν εἷς στρατιώτης Ῥωμαῖος ἀνεκάλυψε πλησίον τοῦ λιμένος Τρογύλλης μέρος τοῦ τείχου χαμηλώτερον, τὸ ὁποῖον ἐδύναντο νὰ ὑπερβῶσι μὲ τὰς συνήθεις κλιμακας. Ὁ Ὕπατος ἀπορήσας νὰ κάμῃ ἀπόπειραν, ἐξέλεξε διὰ τὴν προσβολὴν μίαν νύκτα, καθ' ἣν οἱ Συρακούσιοι ἐτέλουν ἑορτὴν τῆς Ἀρτέμιδος, καὶ οὕτω οἱ μὲν ὑπερβάντες τὰ τείχη καὶ κατακόψαντες τὰς πύλας, εἰσέπεσαν εἰς τὴν πόλιν καὶ ἐκυρίευσαν τὸ μέρος, ὅπερ ὀνομάζετο Ἐπιπολαί. Ὁ θόρυβος τῆς ἐφόδου ταύτης ἔκαμε τοὺς κατοίκους νὰ ἐννοήσωσιν, ὁτι ὁ ἐχθρὸς ἔγεινε κύριος τῆς πόλεως· ἀλλ' ἡ Ἀχραδινὴ αἰθέρατο εἰσέτι, ὅπου ἀπεμαχετο ῥωμαλέως ὁ Ἐπικύδης ὅσις εἶχεν ἐμμείνει. Ὁ Μάρκελλος ἐπρόσβαλε τοὺς πολιορκημένους νὰ διαπραγματευθῶσι, καὶ νὰ σιασώσωσι τὴν πόλιν ἀπὸ τὴν ὁλόκληρον καταζροφήν· οἱ δὲ ἀπέῤῥιψαν τὸ πρόσλημά του.

Μία ὐλεθρία βοήθεια, τρομερὰ μάσιγξ, ἡ πανώλη, ἐκτείνασα τότε τὴν πολύφθορον δύναμίν της καὶ εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ῥωμαίων, ἐγράδυνε τὰ κινήματα τοῦ Μαρκέλλου, καὶ ἐπεμήκυνε τὴν διάρκειαν τῆς πολιορκίας. Ἡ ἐπιτυχία του ἐφαίνετο εἰσέτι ἀβέβαιος, ὅταν μέγας ζόλος Καρχηδονικὸς, ὑπὸ τὸν Βομίλκαν, ἐπλησίασεν εἰς τὰς Συρακούσας. Ὁ Ἐπικύδης ὑπεκφεύγων ἐκ τῆς πόλεως εἰς τὸν ζόλον ἐπειθανάγκασε τὸν ναύαρχον νὰ δοκιμάσῃ τὴν τύχην τῆς μάχης· ἀλλ' ὁ Μάρκελλος παρεξάθη ἔμπροσθέν του τόσον εὐτάκτως, ὥζε οἱ Καρχηδόνιοι φοβισμένοι ἀπεχώρησαν.

Ἡ ἧττα αὕτη ἀπεψύχωσε τὸν Ἐπικύδην. ἀντὶ νὰ ἐπανεισέλθῃ εἰς τὴν πόλιν, ἀπέπλευσε πρὸς τὸν Ἀκράγαντα. Οἱ Συρακούσιοι ἐκπεπληγμένοι ζητοῦν νὰ διαπρα-

Δημόσιες Βιβλιοθήκες
Ιστορική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

γματευθῶσι· συγχρόνως οἱ λειποτάκται καὶ ξένοι στρατιῶται φοβούμενοι μήπως τοὺς παραδώσωσιν εἰς τοὺς Ῥωμαίους, κατασφάζουν τοὺς ἄρχοντας καὶ κάμνουν εἰς τὴν πόλιν φρικώδη σφαγήν. Ἦν μέσῳ τῆς ταραχῆς ταύτης, εἷς στρατηγὸς Κιλικὸς ἀνοίγει μίαν τῶν πυλῶν τῆς Ἀχραδίνης· ὁ Μάρκελλος εἰσέρχεται, καὶ μολονότι οἱ πρέσβεις εἶχαν λάβει πρὸ ὀλίγου ἀπὸ αὐτὸν τὴν ὑπόσχεσιν τοῦ νὰ φείσθῃ τὴν πόλιν, ἐπέτρεψε νὰ τὴν διαρπάσωσι διὰ νὰ τιμωρηθῇ ἡ τριετὴς ἀνθίστασις· παράξενος ἀδικία, ἥτις δυσφημίζει τὴν ἀρετὴν τῶν ἐχθρῶν, τὴν ὁποίαν ἔπρεπε μᾶλλον νὰ εὐφημίσῃ. Ὁ Μάρκελλος εἶχε λησμονήσει, ὅτι ἡ γενναιότης τοῦ ἡττημένου μεγαλύνει τὴν δόξαν τοῦ νικητοῦ.

Ὁ Ὕπατος ἐπεθύμει σφοδρῶς νὰ ἴδῃ τὸν Ἀρχιμήδην, τοῦ ὁποίου ἡ μεγαλοφυΐα εἶχε τόσον καιρὸν θριαμβεύσει κατὰ τῶν Ῥωμαϊκῶν δυνάμεων. Διὰ προσαγῶν του τὸν ἐζήτησαν πανταχοῦ· τέλος εἷς στρατιώτης τὸν εὗρεν ἐνησχολημένον νὰ ἐγχαράττῃ γραφὰς καὶ νὰ κάμνῃ ἀναλογισμούς, χωρὶς νὰ αἰσθανθῇ ἐκ τῆς βαθείας μελέτης τε τὸν θόρυβον μιᾶς πόλεως κυριευθείσης ἐξ ἐφόδου. Ὁ στρατιώτης τὸν προστάζει νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ διὰ νὰ τὸν ἐμφανίσῃ εἰς τὸν Ὕπατον. Ὁ δὲ Ἀρχιμήδης, χωρὶς νὰ ταραχθῇ, μήτε νὰ στρέψῃ τὸ βλέμμα του πρὸς ἐκεῖνον, εἶπε ψυχρῶς, «Πρόσμενε ἕως ὅτου νὰ εὕρω τὴν λύσιν τῷ προβλήματός μου.» Ὁ στρατιώτης ἐκλαβὼν τὴν ἀπόκρισιν ταύτην ὡς ὕβριν, τὸν ἐφόνευσεν. Ὁ Μάρκελλος, περίλυπος διὰ τὴν συμφορὰν ταύτην, ἀπέστειλε μεγάλας τιμὰς εἰς τὸν περίφημον τοῦτον ἄνδρα, παρεμυθήθη εἰς τὴν κηδείαν του, καὶ ὥρισε μνημεῖον εἰς τιμήν του μετεχειρίσθη φιλοφρόνως τὴν οἰκογένειάν του καὶ ἀπέστειλεν εἰς αὐτὴν μεγάλα προνόμια. Τεσσαράκοντα ἔτη ὕστερον, ὁ Κικέρων, διορθωτὴς διοικητὴς τῆς Σικελίας, ἠρώτησε καὶ ἀνεῦρε τὸν

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

τάφον του. Τὸν ἀνεγνώρισεν ὡς ἐκ τῆς σήλης, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἦτον ἐγχαραγμένον τὸ σχῆμα μιᾶς σφαίρας καὶ ἑνὸς κυλίνδρου περὶ τὴν σφαίραν περιγεγραμμένου, μὲ ἐπιγραφὴν, ἥτις ἐδείκνυε τὸν λόγον, τὸν ὁποῖον ὁ κύλινδρος ἔχει πρὸς τὴν σφαίραν ἀνακεκαλυμμένον παρὰ τοῦ Ἀρχιμήδου.

Μετὰ τὴν ἅλωσιν τῶν Συρακουσῶν, ἡ Σικελία, κατ' ἀρχὰς μερισμένη μεταξὺ Ῥωμαίων καὶ Καρχηδονίων, κατήντησεν ἐντὸς ὀλίγου ὁλόκληρος Ῥωμαϊκὴ ἐπαρχία.

ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΩΝ ΣΥΡΑΚΟΥΣΩΝ.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ΕΠΙΤΟΜΗ ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΩΝ ΚΑΡΧΗΔΟΝΙΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Οἰκισις τῆς Καρχηδόνος. Πρῶται αὐτῆς κατακτήσεις. Ὅρια, Θρησκεία καὶ Νόμοι.

Ἡ Καρχηδὼν, ἀποικία τῆς Τύρου, ὑπερέβη κατὰ τὴν δόξαν τὴν μητρόπολίντης. Ἡ πολιτεία αὐτη ἤθελε καταντήσει κυρία τῆς οἰκουμένης διὰ τοῦ πλούτου της· ἀλλὰ τὸ σίδηρον καὶ ἡ πενία τῆς Ῥώμης ἐθριάμβευσαν κατὰ τῆς πλουσιότητός της· νίκη ὀλεθρία, ἥτις ἐπέφερεν ἐν τῷ μέρει καὶ τὴν διαφθορὰν τῆς Ῥώμης καὶ προετοίμασε τὴν πτῶσίν της.

Ἡ ἐποχὴ τοῦ οἰκισμοῦ τῆς Καρχηδόνος εἶναι ἀβέβαιος, οἱ συγγραφεῖς δὲν συμφωνοῦν κατὰ τοῦτο. Ἐπειδὴ δὲ ἡ (ὑπὸ Ῥωμαίων) καταστροφή της συνέβη ἑκατὸν τεσσαρά-

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

κοντα ἔτη πρὸ Χριστοῦ, καὶ ἐπειδὴ συμφώνως οἱ ἱστορικοὶ ἀποδίδουν εἰς αὐτὴν ὕπαρξιν ἑπτακοσίων ἐτῶν καὶ ἐπέκεινα, πιθανὸν εἶναι, ὅτι ᾠκίσθη κατὰ τὸ ἔτος ἀπὸ κτίσεως 3058, 9/16 πρὸ Χριστοῦ· ἐποχὴ προγενεστέρα τῆς οἰκίσεως τῆς Ῥώμης καὶ σύγχρονος μὲ τὸν καιρὸν καθ' ὃν ὁ Ἰοὰς ἐβασίλευεν ἐπὶ τοῦ Ἰούδα.

Ἡ Διδὼ, ἥτις ὠνομάζετο καὶ Ἐλίσα, εἶχε πρόπαππον τὸν Ἰθόβαν, βασιλέα τῆς Τύρου, πατέρα τῆς Ἰεζάβελ. Ὁ σύζυγος τῆς Διδοῦς ὠνομάζετο Ἀχέρβας, Σιχάρβας ἢ Σιχαῖος, Ἄναξ ἐπίσημος διὰ τὰς ἀρετὰς καὶ τὰ πλούτη του. Ὁ ἀδελφὸς τῆς Διδοῦς, ὄνόματι Πυγμαλίων, βασιλεὺς τῆς Τύρου, ἀγενὴς καὶ σκληρὸς τύραννος, ἐδολοφόνησε τὸν Σιχαῖον διὰ νὰ γείνῃ κύριος τῶν ὑπαρχόντων του· ἀλλ' ἡ Διδὼ ἀπατήσασα τὴν φιλαργυρίαν του, ὑπεξέφυγε μὲ τοὺς θησαυροὺς τοῦ συζύγου της καὶ μὲ μέγαν ἀριθμὸν Τυρίων ἀφοσιωμένων εἰς αὐτὴν, καὶ πλέυσα, κατὰ τύχην ἀπέβη εἰς τὴν Ἀφρικὴν, πλησίον τῆς Ἰτύκης, ἀρχαίας ἀποικίας τῶν Φοινίκων, κειμένης ἐξ λεύγας μακρὰν τῆς Τύνιδος πόλεως· ἐκεῖ ἀγοράσασα γῆν μὲ τὴν συνήθειαν τῶν κατοίκων τῆς Ἰτύκης, ἔκτισε πόλιν, ὀνομασθεῖσαν Καρθάδαν (καινὴν πόλιν). Μυθικαὶ διηγήσεις λέγουν, ὅτι οἱ κάτοικοι παρεχώρησαν εἰς αὐτὴν γῆν ὅσην περιλαμβάνει μία βύρσα, ἢ δέρμα βοὸς, καὶ ὅτι ἐκείνη σοφιζομένη διήρεσε τὸ δέρμα τοῦτο εἰς ἱμάντας (λουρία) τόσον λεπτοὺς, ὥστε κατώρθωσε διὰ τοῦ σοφίσματος τούτου νὰ περικυκλώσῃ γῆν πολλὰ ἐκτεταμμένην, ὅπου ἔκτισε τὴν ἀκρόπολιν, ἥτις ἐξ αἰτίας τούτου ὠνομάσθη Βύρσα. Διηγοῦνται ὡσαύτως, ὅτι σκάπτοντες διὰ νὰ καταβάλωσι τὰ θεμέλια, εὗρον κεφαλὴν ἵππου, ὅπερ ἐθεωρήθη ὡς σημεῖον τῆς πολεμικῆς δόξης τοῦ δήμου τούτου.

Ἡ Διδὼ εἶχεν ὁρκωθῆ νὰ μὴ ὑπανδρευθῇ πλέον. Εἷς πλησιόχωρος ἡγεμὼν, ὀνόματι Ἰάρβας, βασιλεὺς τῆς Γε-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

πουλίας, τὴν ἀπείλησε μὲ πόλεμον, ἐὰν δὲν συγκατανεύσῃ νὰ τὸν συζευχθῇ. Ἡ βασίλισσα μὴ θέλουσα μήτε νὰ φανῇ ἐπίορκος, μήτε νὰ ῥιψοκινδυνεύσῃ τὸν λαόν της, ἐζήτησε καιρὸν διὰ ν' ἀποκριθῇ, ἐπροσφερε θυσίαν εἰς τὸν νέρτερον τοῦ Σιχαίου, ἀνέβη ἐπὶ πυρᾶς, ἐφονεύθη ἰδιοχείρως καὶ ἔγεινεν ὁλοκαύτωμα.

Ἡ ιστορία τοῦ Αἰνείου καὶ τῆς Διδοῦς, ἱστορουμένη ἀπὸ τὸν Οὐϊργίλιον, εἶναι μῦθος πλασμένος ἀπὸ τὸν ποιητὴν τοῦτον, διὰ νὰ κολακεύσῃ τὴν ματαιότητα τῶν Ῥωμαίων. Ὁ Τρωαδίτης Ἄναξ ὑπῆρξε προγενέστερος τῆς Διδοῦς τετρακόσια ἔτη, ὅσον καὶ ἡ ἅλωσις τῆς Τρωάδος προγενεστέρα τῆς κτίσεως τῆς Καρχηδόνος.

Φαίνεται, ὅτι ἡ Καρχηδὼν, πιστὴ εἰς τὴν μνήμην τῆς Διδοῦς, δὲν ἠθέλησεν ἄλλον ἡγεμόνα, καθὼς καὶ αὐτὴ ἡ ἰδία, δὲν εἶχε δεχθῇ ἄλλον σύζυγον παρὰ τὸν Σιχαῖον, καὶ ἐσύστησε παρευθὺς δημοκρατικὴν διοίκησιν.

Ἡ νέα αὕτη πολιτεία ἐκίνησε κατ' ἀρχὰς τὰ ὅπλα διὰ νὰ ἐλευθερωθῇ ἀπὸ τὸν φόρον, τὸν ὁποῖον ἐπλήρονεν εἰς τοὺς πλησιοχώρους ἡγεμόνας. Ἐπολέμησεν ἐφεξῆς τοὺς Μαύρους καὶ τοὺς Νουμίδας καὶ ἔγεινε κυρία μεγάλου μέρους τῆς Ἀφρικῆς· ἐκ τούτου διηγέρθη ἔρις περὶ ὁρίων μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῆς Κυρήνης, ἀποικίας τῶν Λακεδαιμονίων, πόλεως παραλίας, πλησίον τῆς μεγάλης Σύρτιδος. Ἐσυμφωνήθη δὲ ἀμφοτέρωθεν, ὅτι δύω νέοι νὰ μισεύσωσι κατὰ τὴν αὐτὴν σιγμὴν ἀφ' ἑκατέρας τῶν πόλιων, καὶ ὅτι ὁ τόπος, ὅπου ἤθελαν ἀπαντηθῇ νὰ γείνῃ ὅριον τῶν δύο ἐπαρχιῶν.

Δύο ἀδελφοὶ Καρχηδόνιοι, ὀνομαζόμενοι Φίλαινοι, πολλὰ ταχύπυδες, ἀπήντησαν τοὺς ἀπὸ Κυρήνης εἰς τόπον πολλὰ περισσότερον ἀπέχοντα τῆς Καρχηδόνος παρὰ τῆς Κυρήνης. Οἱ Κυρηναῖοι, ἀντὶ νὰ συγκατανεύσωσι κατὰ τὴν συνθήκην, ἔλεγον, ὅτι οἱ Καρχηδόνιοι εἶχαν μισεύσει

Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

πρὸ τῆς διορισμένης ὥρας, καὶ δὲν συγκατένευον ν' ἀναγνωρίσωσι τὸ διωρισμένον ὅριον, ἐκτὸς ἐὰν οἱ δύο ἀδελφοὶ ἐθάπτοντο ἐκεῖ ζωντανοὶ, οἵτινες συγκατένευσαν, ἐθυσίασαν τὴν ζωήν των διὰ τὴν πατρίδα των, καὶ οἱ συμπολῖταί των ἵδρυσαν εἰς ἐκεῖνον τὸν τόπον δύο βωμοὺς ὀνομασθέντας βωμοὺς Φιλένους. Οὗτοι οἱ βωμοὶ ἐδιόριζαν κατ' ἀνατολὰς τὴν χώραν τῆς Καρχηδόνος· τὰ δὲ πρὸς τὴν δύσιν ὁριά της ἦσαν αἱ ςῆλαι τοῦ Ἡρακλέους καὶ ἡ Μαυριτανία· πρὸς μεσημβρίαν δὲ ἡ Νουμιδία καὶ αἱ ἔρημοι.

Τὸ μῖσος τῶν Ῥωμαίων ἤθελε νὰ σύρῃ ἀπὸ τὴν γῆν τὸ ὄνομα τῆς Καρχηδόνος· ὅθεν ἡμεῖς δὲν γνωρίζομεν ἀδὲν βέβαιον περὶ τῆς ἱςορίας τῶν πρώτων αὐτῆς χρόνων, διότι ἐξωλόθρευσε τὰ ἀρχαῖα τῆς πολιτείας ταύτης· ἄγνωςον εἶναι πῶς ἡ βασιλεία κατελύθη, ποῖος Νομοθέτης κατέςησε τὴν πρώτην μορφὴν τῆς διοικήσεως. Πρὸς τούτοις ἀγνοοῦμεν κατὰ ποῖον καιρὸν οἱ Καρχηδόνιοι ἐκυρίευσαν τὴν Σαρδινίαν· λέγουν, ὅτι αἱ νῆσοι Βαλεάραι (Μαϊόρκα καὶ Μινόρκα) περίφημοι διὰ τοὺς σφενδονίτας των, κατεκτήθησαν ἀπὸ Καρχηδόνιον ςρατηγὸν ὀνόματι Μάγωνα. Ὁ Λιμὴν Μαχὼν ἀνακαλεῖ εἰσέτι τὸ ὄνομα τοῦ νικητοῦ. Ὁ Διόδωρος πρεσβεύει, ὅτι ἦτον ἀδελφὸς τοῦ Ἀννίβα.

Ἡ πλουσιωτάτη τῶν κατακτήσεων τῆς Καρχηδόνος, ἡ Ἱσπανία, διαιρεῖτο τότε εἰς τρία μέρη· ἓν τούτων ἦτον ἡ Βαιτικὴ, ἥτις περιεῖχε τὴν Γρανάδαν, Ἀνδαλουζίαν, Ἱ ςρεμαδούραν καὶ τὸ Κάδιξ, ὅπου εὑρίσκοντο διακόσιαι πόλεις. Δεύτερον, ἡ Λουσιτανία, ἥτις συνίζατο ἀπὸ τὴν Πορτουγαλλίαν καὶ μέρος τῶν δύω Καζιλιῶν. Τρίτον, ἡ Ταῤῥάκαινα, ἥτις περιεῖχεν ὅλον τὸ ἐπίλοιπον τοῦ τόπου μέχρι τῶν Πυρηναίων.

Τὸ ἐμπόριον τῶν Φοινίκων πρὸ πολλοῦ εἶχε γνωςοποι-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ἦσει τὰ πλούτη τῆς Ἱσπανίας. Ἡ Γάδειρα ἦτον ἀποικία τῆς Τύρου. Οἱ Ἱσπανοὶ τὴν ἐπρόσβαλαν· ἡ Καρχηδὼν τὴν ὑπεράπσισεν. Οἱ Ἴβηρες, διῃρημένοι εἰς μικροὺς λαοὺς, ἡττήθησαν· ἀγνοεῖται ἡ ἐποχὴ τῶν πολέμων τούτων· ἠξεύρομεν μόνον ἀπὸ τὸν Πολύβιον καὶ Τίτον Λίβιον ὅτι κατὰ τοὺς καιροὺς τοῦ Ἀμίλκα, Ἀννίβα καὶ Ἀσδρούβα, ἡ Καρχηδὼν εἶχε κάμει ὀλίγας προύδους εἰς τὴν Χερσόνησον· ἀλλ' εἴκοσι ἔτη ὕστερον, ὅταν ὁ Ἀννίβας ἐξράτευσε κατὰ τῆς Ἰταλίας, οἱ Καρχηδόνιοι εἶχαν γείνη κύριοι ὅλου τοῦ ἀυτικοῦ μέρους καὶ πλείσου τοῦ μεσημβρινοῦ, ὅπου ἔκτισαν τὴν νέαν Καρχηδόνα. Εἰς τὸ ἐνδότερον ἐκτείνοντο μέχρι τοῦ Ἴβηρος. Ἰδὲ πᾶν ὅ,τι σκοτεινή τις παράδοσις μᾶς γνωζοποιεῖ περὶ Καρχηδόνος, πρὸ τῆς εἰς τὴν Σικελίαν εἰσδρομῆς καὶ τῶν κατὰ Ῥώμης πολμέων αὐτῆς.

Οἱ Καρχηδόνιοι εἶχαν διατηρήδει τὴν Φοινικικὴν ἡ Χαναναϊκὴν διάλεκτον. Ὅλα σχεδὺν τὰ ὀνόματά των ἔχυσι τινὰ σημασίαν· Ἄννων δηλοῖ Ἀγαθοεργός· Διδὼ, ἀξιαγάπητος· Σοφονίσβη, διακριτική· Ἀννίβας, ὑπερασπιζόμενος ἀπὸ τὸν κύριον· ἡ λέξις Poeni, ἔνθεν παρήγαγαν τὸ ὄνομα punicus (Λιβυκὸς) εἶναι λέξις τῶν φοινίκων.

Ἡ Καρχηδὼν διετήρησε διὰ παντὸς εἰλικρινεῖς σχέσεις μετὰ τῆς μητροπόλεώς της (Τύρου.) Ἐπλήρονεν εἰς αὐτὴν ἐτήσιον φόρον. Ἡ δὲ Τύρος, ἐπαγρυπνυῦσα πρὸς διατήρησιν τῆς ἀποικίας της, ἐμπόδισε τὸν Καμβύσην νὰ προσβάλῃ κατ' αὐτῆς. Ὅθεν πρὸς ἀμοιβὴν, ὅταν ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος κατέςρεψε τὴν Τύρον, ὅσοι τῶν γυναικῶν καὶ παίδων τῶν Τυρίων διέφυγον τὴν σφαγὴν, εὗρον εἰς τὴν Καρχηδόνα δευτέραν πατρίδα.

Ἀμφότεραι αἱ πόλεις εἶχαν τοὺς αὐτοὺς θεούς· ἡ Καρχηδὼν ἐλάτρευε πρὸ πάντων τὸν Ἡρακλέα, τὴν Ἥρανἤνα δαίμονα καὶ μίαν θεότητα ὀνομαζομένην Οὐρανίαν.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Ελληνική Ψηφιακή Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

Διασώζεται εἰς τὸν Πολύβιον μία συνθήκη μεταξὺ τοῦ Φιλίππου βασιλέως τῆς Μακεδονίας, καὶ τῶν Καρχηδονίων, ἥτις ἄρχεται οὕτως. « Αὕτη ἡ συνθήκη συνεφωνήθη » ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ Διὸς, Ἡρακλέους, τῆς Ἥρας, τοῦ » Ἀπόλλωνος, τοῦ Δαίμονος τῆς Καρχηδόνος, τοῦ Ἄρε» ως, τοῦ Ἰολάου, Τρίτωνος, Ποσειδῶνος, κ. τ. λ. »

Ἡ Οὐρανία ἦτον ἡ Σελήνη· εἰς τὰς μεγίστας συμφορὰς ἔθυον ἀνθρωπίνους θυσίας εἰς τὸν Κρόνον. Ὁ Πλούταρχος ὁμιλῶν μὲ φρίκην διὰ τὴν φρικώδη ταύτην συνηθειαν, εὑρίσκει τὸν ἀθεϊσμὸν ὀλιγώτερον μισητὸν, παρὰ τὴν ἐξάγιζον ταύτην δεισιδαιμονίαν· « ὀλιγώτερον ὑβρι» στικὸν, λέγει, εἶναι εἰς τὴν θεότητα, τὸ νὰ μὴ τὴν ἀνα» γνωρίζῃ τις, παρὰ νὰ τὴν ἐξυβρίζῃ προσφέρων θυσίαν » ἀνθώπινον αἷμα. » Τὸ βάρβαρον τοῦτο ἔθος ἐπεκράτησεν εἰς ὅλους σχεδὸν τοὺς λαοὺς μέχρι τῆς καθιδρύσεως τοῦ χριστιανισμοῦ. Ἡ κατάργησίς του εἶναι μία των ἀγαθοεργιῶν τῆς Ἠθικῆς ταύτης θρησκείας· εὐτυχὴς μετάστασις ἐὰν ἤθελεν ἐμπνεύσῃ πολλοὺς τυράννους καὶ θεολήπτους νὰ μιμηθῶσι τὸν Κρόνον καὶ νὰ ἀπαιτῶσι τὰ αὐτὰ θύματα!

Ἡ διοίκησις τῆς Καρχηδόνος ἔπρεπε νὰ ἦτον καλῶς ρεθομένη, καθότι, πεντακόσια ἔτη προεφύλαξε τὴν πολιτείαν ταύτην ἀπὸ τὰς ἀλύσσους τῆς τυραννίας καὶ τὰς ἀταξίας τῆς ἀναρχίας· πανταχοῦ ἄλλοῦ πάντοτε ἦσαν εἰς πόλεμον οἱ ἄρχοντες καὶ ὁ δῆμος· ἀλλ' εἰς τὴν Καρχηδόνα, καθὼς καὶ εἰς τὴν Σπάρτην, καὶ εἰς τὴν Κρήτην, ἡ ἰσχὺς τῶν πλουσίων καὶ ἡ τοῦ δήμου ἀντεσταθμίζοντο ἀπὸ διάμεσον τινὰ ἢ τρίτον δύναμιν, ἥτις ἦτον εἰς τὰς χείρας δύω ὑπερτάτων ἀρχόντων, οἱ ὁποῖοι ὠνομάζοντο Σουφέται (Suffètes) ἤτοι βασιλέων, κατὰ πολλοὺς συγγραφεῖς. Τὸ ὄνομα Σουφέτης (Suffète) παράγεται ἀπὸ τὸ Ἑβραϊκὸν εἴτε Φοινικικὸν Σοφετὶμ (Sho-

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

phetim, κριτής). Οἱ Σουφέται ἐξετέλουν τοὺς νόμους καὶ ἐδοίκουν σχεδὸν πάντοτε τὸν ςρατόν.

Ἡ νομοθετικὴ δύναμις ἦτον εἰς τὰς χείρας μιᾶς συγκλήτου, συγκειμένης ἀπὸ πεντακόσια μέλη, ἐκλελεγμένα μεταξὺ τῶν πλουσιωτάτων πολιτῶν. Καθυπέβαλεν εἰσφόρους, ἐθέσπιζε νόμους, ἀπεφάσιζε περὶ εἰρήνης καὶ πολέμου, καὶ ἐδέχετο τοὺς πρέσβεις τῶν ἄλλων ἐθνῶν. Ἡ ἀλληλογραφία τῶν ςρατηγῶν, τὰ παράπονα τῶν ἐπαρχιῶν, εἰς αὐτὴν διευθύνοντο· ἀπεφαίνοντο ἡγεμονικῶς περὶ πάντων, ὅταν αἱ ψῆφοι δὲν διαιροῦντο· ἀλλ' ὅταν ἦτο διαίρεσις γνωμῶν, ἡ ψῆφος τῶν πλειόνων ἀναφέρετο εἰς τὸν δῆμον, ὅςις ἀπεφάσιζεν ὁριςικῶς.

Ἐκ τῆς συγκλήτου ἐξέλεγον συμβούλιον ἑκατὸν μελῶν, ὀνομαζόμενον συμβούλιον τῶν γεραιτέρων· οὗτοι εἶχον τὸ ἀξίωμα τοῦτο διὰ βίου. Παρύμιοι ἦσαν οἱ ἐν Σπάρτῃ Ἔφοροι καὶ οἱ ἐν Ῥώμῃ τιμηταί. Οἱ δικασαὶ, οἱ ςρατηγοὶ ἔδιδον εἰς αὐτοὺς λόγον τῆς διαγωγῆς του.

Ἐκ τοῦ συμβουλίου τῶν Γεραιτέρων ἐξέλεγον πέντε μέλη, τὰ ὁποῖα εἶχαν μεγάλην δύναμιν, καὶ ἀνέφερον εἰς τὴν Σύγκλητον τὰς κρίσεις των περὶ νόμων προβεβλημένων, καὶ περὶ τῶν σπουδαιοτέρων ὑποθέσεων.

Ἡ ἐξουσία τῶν Σουφέτων ἦτον ἐτησία. Ὅταν δὲν εἶχον πλέον τὸ ἀξίωμα τοῦτο, διωρίζοντο Πραίτορες καὶ εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ προεδρεύωσιν εἰς τὰ δικαςήρια, νὰ ἐπαγρυπνῶσιν εἰς τὴν φορολογίαν καὶ νὰ θεσπίζωσι νέους νόμους.

Ὁ Ἀριςοτέλης, ἐπαινῶν τὴν διοίκησιν ταύτην τὴν κακίζει ἄλλως, χωρὶς βάσιν ὅμως. Πρώτη κατάκρισίς του εἶναι τὸ περὶ ἐπισωρεύσεως τῶν ἀξιωμάτων. Βέβαιον εἶναι, ὅτι τὸ ἔθος τοῦτο παρήγαγε μεγάλους ἄνδρας εἰς τὴν Ἑλλάδα, Καρχηδόνα καὶ Ῥώμην, ὑποχρεώνον τοὺς πολίτας νὰ σπουδάζωσιν ἐξίσου τὴν πολεμικὴν, πολιτικὴν καὶ

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

νομικὴν ἐπαγγέλματα διαφορετικὰ, συνεχόμενα ὅμως πρὸς ἄλληλα, πολλῷ περισσότερον παρ' ὅσον φαίνεται· ὥστε ἡ διαίρεσις των κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους ἀνεγέννησεν ἐπικίνδυνα φατριαστικὰ πνεύματα καὶ ὀλεθρίας ἀντιζηλείας· αὐτὴ ἀνθίζεται εἰς τὴν ἕνωσιν τῶν πολιτῶν· γίνονται πολλοὶ μαχηταὶ οἱ αὐτῆς, χρηματοφύλακες, ἄρχοντες, νομικοὶ, πλὴν ὀλίγοι πολιτικοὶ ἄνδρες.

Ἄλλο τι σφάλμα, τὸ ὁποῖον καθάπτεται ὁ Ἀριστοτέλης εἰς τὸ σύνταγμα τῆς Καρχηδόνος, εἶναι περὶ τοῦ νόμου, ὅστις διορίζει, ὅτι οἱ εἰς τὰ ἀξιώματα προβιβαζόμενοι πρέπει νὰ ἔχωσι ταχτικόν τι εἰσόδημα. Θεωρεῖ τὸν νόμον τοῦτον ὡς πηγὴν τῆς διαφθορᾶς καὶ φιλαργυρίας· εἶναι μολονταῦτα βέβαιον, ὅτι χωρὶς τοιοῦτον νόμον ἡ ἡσυχία δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ· μόνον ἡ ἰδιοκτησία παρέχει τὸ καθ' αὐτὸ συμφέρον πρὸς διατήρησιν τῆς εὐταξίας. Ἡ προσωπικὴ ἀξία δὲν ἔχει λόγον νὰ παραπονηθῇ κατὰ τοῦ νόμου τούτου· καθότι, ἐὰν ἡ παρὰ τοῦ νόμου ἀπαιτουμένη πρόσοδος δὲν εἶναι πολλὰ μεγάλη, τότε ὅλοι οἱ πολῖται δύνανται νὰ γείνωσι τόσον κτηματίαι, ὥστε νὰ ἔχωσιν ὅλοι δικαίωμα εἰς τὰ ἀξιώματα.

Ἡ θέσις τῆς Καρχηδόνος κατέστησεν αὐτὴν ἐμπορικήν· ἡ δύναμίς της ὑπῆρξε τὸ ναυτικόν της, καὶ ἐθεμελίωσε τὸν πλοῦτόν της· ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον ἐμπορεύετο λίνον, πάπυρον, αἴτον, ἰξία, καὶ σχοινία, ἀπὸ τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν διάφορα εἴδη ἀρωμάτων, χρυσὸν καὶ μαργαρίτας. Ἡ Φοινίκη ἔξειλεν εἰς αὐτὴν τὴν πορφύραν της καὶ πολυτελῆ ὑφάσματα. Οἱ Καρχηδόνιοι ἔφερον δι' ἀνταλλαγὴν τὸν σίδηρον, τὸν κασσίτερον, τὸν μόλυβδον, καὶ τὸν χαλκὸν τῆς Δύσεως. Ἦσαν ἐμποροὶ ὅλων τῶν λαῶν. Ἡ Καρχηδὼν κατήντησε διὰ τῆς ναυτιλίας της, ὁ δεσμὸς ὅλων τῶν ἐπικρατειῶν καὶ τὸ κέντρον τῆς ἐμπορίας των.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

Τὴν διαβάλλειν ὡς φιλοχρήματον, ἡ διαβολὴ εἶναι προσαρμοσέα μᾶλλον εἰς τὴν θέσιν της παρὰ εἰς τὴν κατάσασίν της. Καὶ αὐτὴ ἀπήλαυσε τὰ καλὰ καὶ αὐτὴ ὑπέπεσεν εἰς ἄτοπα πάσης ἐμπορικῆς πολιτείας, ἥτις πρέπει ἀναγκαίως, ἀφοῦ ἀποκτήσῃ μεγάλην ἰσχὺν καὶ μέγαν πλοῦτον νὰ ἰδῇ τὰ ἤθη της διαφθειρόμενα καὶ τὴν δύναμίν της ἐμπίπτουσαν βαθμηδὸν ἀπὸ τὰς πρώτους τῆς πολυτελείας καὶ ἀπὸ αὐτὴν τὴν ὑπερβολὴν τῆς εὐδαιμονίας της.

Ἰσχυρὰ διὰ τῆς ἐμπορίας της ἡ Καρχηδὼν εὗρε δευτέραν πηγὴν πλούτου, αὐξήσεως καὶ ἐκπτώσεως εἰς τὰ ἐν Ἰσπανίᾳ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου μεταλλεῖα.

Ὁ λαὸς τῆς πολιτείας ταύτης ὑπῆρξε κατ' ἀρχὰς τόσον μάχιμος ὅσον καὶ βιομήχανος· ἀλλὰ πλουτίσαντες οἱ Καρχηδόνιοι ἐμαλθακώθησαν καὶ ἐσυνείθισαν ἀντὶ νὰ μάχωνται οἱ ἴδιοι, νὰ μισθόνωσι ξένα στρατεύματα.

Ἡ Καρχηδὼν ἐλάμβανεν ἀπὸ τοὺς συμμάχους της καὶ τοὺς ὑποτελεῖς λαοὺς μεγάλην ποσότητα στρατιωτῶν. Οἱ Νουμίδαι ἐσχημάτιζον τὸ ἱππικόν της· οἱ Ἰσπανοὶ τὸ πεζικόν· αἱ νῆσοι Βαλτάραι ἔδιδον εἰς αὐτὴν σφενδονίτας· οἱ Κρῆτες τοξόται, οἱ Γαλᾶται, ψιλοὺς ὥστε μὲ τὸς θησαυροὺς της, ἐσύναζεν ἄπειρον στρατὸν χωρὶς ν' ἀπαυδήσῃ τὸν λαόν της, ἔκαμνε κατακτήσεις χωρὶς νὰ χύσῃ τὸ αἷμά της, καὶ μετεχειρίζετο τοὺς ἄλλους λαοὺς ὡς ὄργανον τῆς φιλοδοξίας της.

Ἠσθάνθη ὅμως πολλὰ βραδέως, καὶ μὲ σκληρὰν πεῖραν, τὸν κίνδυνον τοῦ συςήματος τούτου. Τὰ μισθοφόρα στρατεύματα, μὴ ἐνωμένα δι' οὐδενὸς δεσμοῦ, μὴ ἐμψυχωμένα καὶ ἀπὸ ἔρωτα τῆς πατρίδος, δὲν ἐφαίνετο φοβερὰ εἰμὴ εἰς τοὺς καιροὺς τῆς εὐημερίας, ὅταν δὲ συνέβαινε καμμία περιπέτεια, ἡ πολλὰ ὀλίγον χερεὰ αὕτη δύναμις δὲν ἠδύνατο ν' ἀντιςαθῇ εἰς τὰς προσβολὰς ἄλλου λαοῦ

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

(1) τοῦ ὁποίου οἱ λεγεῶνες, συντεθειμένοι ἀπὸ πολίτας, δὲν ἐγνώριζον οὔτε ἀψυχίαν, οὔτε λειποταξίαν, ἀλλ' ἐμάχοντο μὲ τὴν γενναιότητα καὶ ζέσιν, τὴν ὁποίαν παρέχει μόνος ὁ ἔρως τῆς ἐθνικῆς δόξης.

Καθὼς οἱ μισθοφόροι στρατιῶται ἔβλεπον τὸ τέλος ἀβέβαιον, ἢ τὸν μισθὸν βραδύνοντα, ἠτομόλουν ἢ ἐλειποτάκτουν συχνάκις πρὸς τοὺς ἐχθρούς. Οὕτω λοιπὸν ἡ Καρχηδὼν, μετὰ τὰς ἥττάς της, ἐζήτει πάντοτε ταπεινῶς τὴν εἰρήνην, ἐνῷ ἡ Ῥώμη, καὶ ἂν ἀπετύγχανεν, ἐδιπλασίαζεν ἀγερωχίαν, γενναιότητα καὶ τόλμην. Τὸ ψεῦδος εἶναι ἀδιαχώριζον ἀπὸ τὴν ἀδυναμίαν. Ἡ Καρχηδὼν, ἡττημένη, κατέφυγε συχνάκις εἰς τὴν πανουργίαν, καὶ τόσον ἀμφέβαλλον διὰ τὴν πίζιν της, ὥζε ἐπεκράτησε παροιμία ὑβριστικὴ Λιβυκὴ πίστις (ἡ πίστις τῶν Φοινίκων).

Κακίζονται οἱ Καρχηδόνιοι, ὡς ἀμελήσαντες τὰς ἐπιζήμας καὶ τέχνας· μολονοτοῦτο ὁ Μασσινίσας, ἀνατραφεὶς εἰς τὴν Καρχηδόνα, διέπρεψε διὰ τῆς παιδείας του. Ὁ Ἀννίβας ἔδειξε συχνάκις τὴν πρὸς τὴν φιλολογίαν κλίσιν του. Ὁ Μάγων συνέγραψεν εἰκοσιοκτὼ βιβλία περὶ Γεωργικῆς. Σώζεται καὶ σύγγραμμα τοῦ Ἄννωνος, περὶ καθιδρύσεως τῶν ἐν Ἀφρικῇ ἀποικιῶν. Ὁ Κλιτόμαχος ἐλάμπρυνε τὴν Ἀκαδημιακὴν αἵρεσιν καὶ διέπρεπεν εἰς τὰς Ἀθήνας. Ὁ Κικέρων ἐπαινεῖ ἓν σύγγραμμα τοῦ φιλοσόφου τούτου, ἐπιγραφόμενον Παραμυθίαι, σύγγραμμα ἀποτεινόμενον πρὸς τοὺς Καρχηδονίους περὶ τῆς καταστροφῆς τῆς πόλεώς των. Τέλος ὁ Τερέντιος ἐγεννήθη εἰς τὴν

(1) Καθὼς χ. λ. τοῦ Ῥωμαϊκοῦ.

Σ, τ. Μ.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

Καρχηδόνα, καὶ ἡ Ῥώμη ἔσχεν ἀπὸ τὴν ἀντίζηλόν της τὸν μέγιστον νομικὸν αὐτῆς ποιητήν.

Μὲ ὅλας τὰς ἐξαιρέσεις ταύτας φαίνεται, ὅτι τὸ ἐμπορικὸν πνεῦμα ἀπέσπα τοὺς Καρχηδονίους ἀπὸ τὴν φιλησυχίαν καὶ τὰ γράμματα. Διαφέρεται μάλιστα, ὅτι καὶ εἷς τῶν νόμων της ἀπηγόρευε τὲς πολίτας νὰ μανθάνωσι τὴν Ἑλληνικὴν διάλεκτον.

Τέλος πάντων, πᾶν ὅ,τι γνωρίζομεν περὶ Καρχηδόνος, τὸ ηὑρέθημεν παρὰ τῶν Ῥωμαίων, πηγὴ κατὰ πολλὰ ὑποπτος προσωποληψίας. Τὸ ἀδυσώπητον μῖσος τῶν νικητῶν ἐπέζησε καὶ μετὰ τὴν καταστροφὴν τῶν ἡττημένων· ἐξήλειφεν ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς τοὺς νόμους της, καθὼς καὶ τὴν γλῶσάν της. Ἔσβυσε τὸ ὄνομα τῶν Καρχηδονίων ἀπὸ τὸν κατάλογον τῶν λαῶν, καθὼς κατεδάφισε τὰ τείχη των. Ἔκαυσε τὰ ἀρχεῖά της, τοὺς τίτλους της, καὶ ἴσως ἡ Ῥώμη ποτὲ δὲν ἤθελεν ὁμιλήσει περὶ Καρχηδόνος, ἐὰν δὲν ἦτον ἠναγκασμένη νὰ ἐξιστορήσῃ τὴν καταστροφὴν ἐκείνης καὶ τὴν ἑαυτῆς δόξαν.

Δὲν πρέπει νὰ κρίνῃ τις ἕνα λαὸν ἀπὸ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἐχθρῶν τε, καὶ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ μὴ περιφέρῃ τις τὸ σέβας καὶ τὸν θαυμασμόν του εἰς πολιτείαν, ἥτις εἰς διάστημα ἑπτακοσίων ἐτῶν, ἀπολαμβάνουσα διὰ τῶν σοφῶν νόμων της τὴν ἐσωτερικὴν ἡσυχίαν, ἐδυνήθη νὰ ἀποκτήσῃ διὰ τῶν ὅπλων καὶ τῆς διομηχανίας της, τόσην φήμην, πλοῦτον καὶ ἰσχύν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Πόλεμοι τῶν Καρχηδονίων κατὰ τῆς Σικελίας.

Ὅταν ὁ Ξέρξης διενοήθη νὰ κατακτήσῃ τὴν Ἑλλάδα-

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ἠνάγκασε τοὺς Καρχηδονίους νὰ κινήσωσι πόλεμον κατὰ τῆς Σικελίας, οἵτινες ἤδη ἐξουσίαζον ἐκεῖ μερικὰς πόλεις, ὅπου εἶχαν καθιδρύσει καὶ ἀποικίας. Εἴκοσι ὀκτὼ ἔτη πρὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης, καθ' ὃν καιρὸν ὁ Ταρκύνιος ἐδιώχθη ἀπὸ τὴν Ῥώμην, ἡ Ῥωμαϊκὴ πολιτεία καὶ ἡ τῆς Καρχηδόνος συνεφώνησαν συνθήκην, εἰς τὴν ὁποίαν ἀναφέρονται ἡ Ἀφρικὴ καὶ Σαρδινία ὡς ἀνήκουσαι εἰς τοὺς Καρχηδονίους. Πρὸς τούτοις ἀναφέρεται καὶ περὶ μερῶν τινων τῆς Σικελίας ἐξουσιαζομένων παρ' αὐτῶν. Ἡ αὐτὴ συνθήκη ἀπηγόρευε τοὺς Ῥωμαίους νὰ πλέωσιν ἐπέκεινα τοῦ καλοῦ Ἀκρωτηρίου, κειμένου πλησίον τῆς Καρχηδόνος, ὅπερ δεικνύει τὴν ἀδυναμίαν τῆς Ῥωμης καὶ τὴν ἰσχὺν τῆς ἐφαμίλλου της κατ' ἐκείνους τοὺς καιροὺς.

Ἡ Καρχηδὼν, κατὰ τὰς μετὰ τοῦ Ξέρξου συνθήκας, ἔστειλεν εἰς τὴν Σικελίαν, ὑπὸ τὸν Ἀμίλκαν, τριακοσίας χιλιάδας στρατιώτας καὶ πέντε χιλιάδας πλοῖα. Ὁ στρατὸς ἀπεβιβάσθη εἰς τὸν λιμένα Παγορμὸν (τὰ νῦν Palermo) καὶ ἐπολιόρκησε τὴν Ἱμέραν. Ὁ Γέλων τύραννος τότε τῶν Συρακουσῶν, ἐστράτευσε κατὰ τῶν Καρχηδονίων, ἐνικήσευσε δι' ἀπάτης ἓξ τῶν στρατοπέδων των, εἰσέπεσε μετὰ βίας εἰς τὸ ἄλλο καὶ ἐπυρπόλησε τὰ πλοῖα. Ὁ Ἀμίλκας ἀπώλεσε ἑκατὸν πεντήκοντα χιλιάδες στρατιωτῶν ἐφονεύθησαν· οἱ δὲ λοιποὶ μ' χμαλωτίσθησαν.

Ἡ δὲ Καρχηδὼν, εὐλόγως παντοτε κακιζομένη ὡς μικρόψυχος εἰς τὰς ἀποτυχίας, ἐνόμισεν, ὅτι ὁ ἐχθρὸς εἶναι πρὸ τῶν πυλῶν της καὶ ἐζήτησεν εἰρήνην.

Ὁ Γέλων συγκατένευσεν, ἐπὶ συμφωνίᾳ τοῦ, ὅτι οἱ Καρχηδόνιοι ὅὰν θέλουν προσφέρει πλέον ἀνθρωπίνους θυσίας εἰς τὸν Κρόνον, ὅτι θέλουν πληρώσει τὰς δαπάνας τοῦ πολέμου καὶ ὅτι θέλουν ἱδρύσει δύω ναοὺς, ὅπου ν' ἀποτεθῇ τὸ συμβόλαιον τῆς εἰρήνης.

ΑΠΘ ΜΟΥΣΕΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Σωσμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

Στρατὸς τῶν Ἀθηναίων ἐπιχειρισθεὶς νὰ κυριεύσῃ τὰς Συρακούσας, ἀποτυχὼν ἐχάθη (1). Οἱ Ἐγεσταῖοι, οἵτινες ἐκηρύχθησαν ὑπὲρ Ἀθηνῶν, ἐφοβοῦντο τὴν ἐκδίκησιν τῶν Συρακουσῶν. Ἐπεκαλέσθησαν λοιπὸν τὴν ὑπεράσπισιν τῆς Καρχηδόνος καὶ ἀτέλειαν αὐτήν. Ὁ Ἀννίβας ἔγγονος τοῦ ἡττηθέντος Ἀμίλκα παρὰ τοῦ Γέλωνος, ἐστρατεύσεν εἰς τὴν Σικελίαν, καὶ ἀποβὰς εἰς τὸν τόπον, ὅπου μετέπειτα ἐκτίσθη τὸ Λιλύβαιον, ἐκυρίευσε, τὴν Σελινοῦντα, τὴν Ἰμέραν, καὶ ἠμαύρωσε τὰς ἐπιτυχίας τῶν ἐξ αἰτίας τῶν μεγάλων αὐτοῦ ὠμοτήτων. Μόλον τοῦτο, ὅταν ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πατρίδα του, ὅλος ὁ λαὸς ἐξῆλθεν εἰς προϋπάντησίν του, καὶ ἡ εἴσοδός του παρωμοίαζε μὲ θρίαμβον.

Τρία ἔτη ὕστερον, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Σικελίαν, ἔχων ὑπαρχηγὸν τὸν Ἰμίλκωνα, υἱὸν τοῦ Ἀννωνος. Ὁ ἱστορικὸς Τίμαιος λέγει, ὅτι τὰ στρατεύματά του ἦσαν ἑκατὸν εἴκοσι χιλιάδες.

Ἐνῷ δὲ ἐπολιόρκει τὸν Ἀκράγαντα, ἡ πανώλη κατέφθειρε φρικωδῶς τὸν στρατόν του, ὕστερον ἔγεινε καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος θῦμα. Οἱ Καρχηδόνιοι, διὰ νὰ καταπραΰνωσι τοὺς θεούς, ἔγειναν ἐπίορκοι, καὶ παραβάντες τὴν πρὸς τὸν Γέλωνα συνθήκην, ἐθυσίασαν ἕνα παῖδα εἰς τὸν Κρόνον, καὶ ἔρριψαν εἰς τὴν θάλασσαν ἁλυσιδωτὰ στολίδια πρὸς τιμὴν τοῦ θεοῦ τούτου.

Ἐν τοσούτῳ ὁ Ἰμίλκων ἐξηκολούθει μετ' ἐπιμονῆς τὴν πολιορκίαν τοῦ Ἀκράγαντος, καὶ τέλος μέρος τῶν κατοίκων ὑπεξέφυγε τῆς πόλεως· τὸ δὲ λοιπὸν κατεσφάγη ἀπὸ τοὺς πολιορκητάς, οἵτινες ἐξωλόθρευσαν τὴν πλη-

---

(1) Ἔτει ἀπὸ κτίσεως 3552.—Πρὸ Χριστοῦ 412.— ἀπὸ κτίσεως Ῥώμης 336. — ἀπὸ κτίσεως Καρχηδόνος 434.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

αἶαν ταύτην πολιτείαν. καὶ ἔκαμαν ἄπλητον λείαν. Ὁ Ἰμίλκων ἐκυρίευσεν ἔπειτα τὴν Γέλαν καὶ συνεφώνησε τέλος συνθήκην μετὰ Διονυσίου τοῦ τυράννου. Ἡ συνθήκη αὕτη προσέθετεν εἰς τὰς ἀρχαίας κατακτήσεις τῆς Καρχηδόνος τὴν Σελινοῦντα, τὸν Ἀκράγαντα, τὴν Γέλαν καὶ Καμαρίνην. Ἐξησφάλιζε δὲ τῶν Λεοντίων καὶ Μεσσηνίων τὴν ἀνεξαρτησίαν, καὶ τοῦ Διονυσίου τὸν θρόνον τῶν Συρακουσῶν.

Οὗτος ὁ Ἡγεμὼν συγκατένευσεν εἰς τὴν εἰρήνην ταύτην μόνον διὰ νὰ ἀσφαλίσῃ τὰς ἁρπαγάς του· ἀλλὰ κατὰ τὸ ἔτος ἀπὸ κτίσεως 3600 (1) προετοιμάσας μεγάλας ἑτοιμασίας διὰ ν' ἀποξημιωθῇ, ἐκήρυξε πόλεμον κατὰ τῆς Καρχηδόνος, καὶ ἐκυρίευσε τὴν πόλιν Μορίαν. Ὁ Ἰμίλκων διορισθεὶς Σουφέτης, εἰσέπεσε τὸ ἑπόμενον ἔτος εἰς τὴν πολιν ταυτην, ἐβοήθησε τοὺς δυσαρεσκουμένους ἀπὸ τὸν τύραννον, καὶ ἠκολούθησε ταχέως τὰς προόδους του μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Μάγωνος, ὅστις ἐκυβέρνα τὸ ναυτικόν.

Ἀμφότεροι λοιπὸν ἐπολιόρκησαν τὰς Συρακούσας. Ἐπιδημιακὴ νόσος ἐξωλόθρευσε μέγα μέρος τοῦ στρατεύματός των· καὶ ἐνῶ ἦσαν ἤδη καταδαμασμένοι ἀπὸ τὴν μάστιγα ταύτην, ὁ Διονύσιος προσβαλὼν τοὺς ἐνίκησε κατὰ κράτος. Οὕτως ὁ Ἰμίλκων, ἠναγκασμένος νὰ ἐγκαταλείψῃ τοὺς συμμάχους του, κατώρθωσε μόλις τὴν ἄδειαν τοῦ νὰ ἐπανάξῃ εἰς τὴν Ἀφρικὴν τοὺς ὀλίγους διασωθέντας στρατιώτας. Ἐπανελθὼν δὲ εἰς τὴν Καρχηδόνα, καὶ μὴ δυνάμενος νὰ ὑποφέρῃ τὰς ἐπιπλήξεις καὶ πρὸ πάντων τὰ δάκρυα τῶν συμπολιτῶν του, ἐφονεύθη αὐτοχειρί.

---

(1) Πρὸ Χριστοῦ 404. — ἀπὸ κτίσεως Καρχηδόνος 444. — ἀπὸ κτίσεως Ῥώμης 444.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ἑτοιμασία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

Ἡ εἴδησις τῆς συμφορᾶς του κατέπληξε τὴν Ἀφρικήν· οἱ ὑποτελεῖς καὶ σύμμαχοι λαοὶ μαθόντες, ὅτι ἐγκατέλειψαν τὸ στρατιῶτάς των εἰς τὴν ἐκδίκησιν καὶ τὰς ἁλύσεις τοῦ Διονυσίου, ἀγανακτοῦν διὰ τὴν προδοσίαν ταύτην, συντηρίζονται ἕως διακόσιαι χιλιάδες, κυριεύουν τὸν Τυνητα καὶ στρατεύουν κατὰ τῆς Καρχηδόνος.

Εἰς τὸν μέγαν τοῦτον ἐπικείμενον κίνδυνον, τὸ δεισιδαίμον τοῦτο ἔθνος ἤλπιζε μᾶλλον εἰς τὰς θυσίας του παρὰ εἰς τὴν γενναιότητα του. Ἀπέδιδε τὰς ἀποτυχίας του εἰς τὴν ὀργὴν τῆς Περσεφόνης καὶ Δήμητρος, αἵτινες μέχρι τότε δὲν εἶχαν δώμους εἰς τὴν Καρχηδόνα· ἴδρυσε λοιπὸν εἰς αὐτὰς δύο ναούς· ἀλλ' ἡ βοήθειά των ἦτον ὀλίγον ἀναγκαία. Τέλος ἡ πληθὺς ἐκείνη τῶν Ἀφρικανῶν, καταπλημμυροῦσα εἰς τὰς γειτνιαζούσας πεδιάδας χωρὶς εὐταξίαν, χωρὶς πολεμικὰς μηχανάς, χωρὶς ἀρχηγὸς καὶ ἀποθήκας, διεσκορπίσθη καθὼς ἐξήντλησε τὰς πεδιάδας μὲ τὰς καταπορθήσεις της· καὶ ταχεῖα διασκόρπισις ἀπήλλαξε τὴν Καρχηδόνα ἀπὸ τὸν τρόμον της.

Τὸ ἑπόμενον ἔτος ὁ Μάγων, Σουφέτης ἅμα καὶ στρατηγός, ἔπαθε μεγάλην ἧτταν εἰς τὴν Σικελίαν, ὅπου ἀπώλετο καὶ αὐτός· Οἱ Συρακούσιοι ἀπήτουν τὴν ὁλόκληρον κέρκυραν τῆς νήσου· ἀλλ' ἐνῷ διεπραγματεύοντο ἐπέρθων ὁ υἱὸς τοῦ Μάγωνος, μὲ πολιαρθμα στρατεύματα, καὶ νικήσας τοὺς Συρακουσίους συνεφώνησεν εἰτιμὴν εἰρήνην, ἥτις ἐβεβαίωνεν εἰς τοὺς Καρχηδονίους τὰς κατακτήσεις των καὶ ὑπεχρέωνε τοὺς Συρακουσίους νὰ πληρώσωσι τὰς δαπάνας τοῦ πολέμου.

Μετὰ καιρόν τινα, ἡ Καρχηδὼν πάλιν ἐδοκίμασε τὰ δεινὰ τῆς πανώλης· καὶ ἐπαπειλεῖτο ἀπὸ ἀταξίαν τῶν Ἀφρικανῶν. Ὁ καιρὸς ἔθεσε τέλος εἰς τὴν νόσον, καὶ τὰ ὅπλα εἰς τὴν ἀταξίαν.

Ὅταν οἱ Σικελοὶ εἶδαν Διονύσιον τὸν νεώτερον ἐν

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ιωάννινα Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

τοῦ θρόνου τῶν Συρακουσῶν, αἱ ταραχαὶ αὗται ἔδωκαν εἰς τοὺς Καρχηδονίους ἐλπίδες νὰ κυριεύσωσιν ὅλην τὴν ἐπικράτειαν (1), ἀλλὰ μὲ ὅλας τὰς προσπαθήσεις αὐτῶν καὶ τοῦ Ἱκέτου, τυράννου τοῦ Λεοντίου, ὁ περιβόητος Τιμολέων ὁ Κορίνθιος, κατώρθωσε ν' ἀποκαταστήσῃ τὴν εὐταξίαν καὶ τὴν ἐλευθερίαν εἰς τὰς Συρακούσας. Τὸ πλεῖζον τῶν ὑπὸ τὸν Μάγωνα ξένων στρατευμάτων ἐλειπστράτησεν, ὁ δὲ στρατηγὸς, φοβισμένος, ἀπέπλευσεν εἰς τὴν Ἀφρικήν. Ἡ σύγκλητος τῆς Καρχηδόνος τὸν ἐνεκάλεσεν εἰς δίκην· ὁ δὲ διὰ ν' ἀποφύγῃ τὴν καταδίκην του, ἐφονεύθη αὐτοχειρί· πλὴν καὶ οὕτω δὲν ἀπέφυγε τὴν καταδίκην, καθότι τὸ πτῶμά του ἀνεσταυρώθη.

Ὁ ἀνεξάντλητος πλοῦτος τῆς Καρχηδόνος ἀνήγειρεν ἀκαταπαύστως νέα στρατεύματα· ὅθεν ἑβδομήκοντα χιλιάδες, ὑπὸ τὸν Ἀμίλκαν καὶ Ἀννίβαν, ἀπέβησαν εἰς τὸ Λιλύβαιον. Ὁ Τιμολέων ἐστράτευσε κατ' αὐτῶν, τοὺς ἐνίκησεν ἐντελῶς· ἐκυρίευσε τὰ στρατόπεδά των, τοὺς θησαυρούς των καὶ ἐφόνευσε δέκα χιλιάδας.

Ὁ θάνατος τριῶν χιλιάδων Καρχηδονίων εἰς τὴν ἐξοστρατείαν ταύτην κατέπληξε τὴν Καρχηδόνα, συνειθισμένην νὰ χύνῃ μόνον ξένον αἷμα, ἐζήτησεν εἰρήνην καὶ συνεφώνησε συνθήκην καθ' ἣν ἐτέθη ὅριον τῶν ἐν Σικελίᾳ κατακτήσεών της ὁ ποταμὸς Ἅλυκος.

Κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν, εἷς τῶν πρωτίστων πολιτῶν, ὁ Ἄννων, ἐπιόημος διὰ τὰ πλούτη του, τὰ προσωπικὰ προτερήματα, καὶ τὴν τόλμην, συνωμότησε νὰ γένῃ κύριος τῆς πολιτείας. Ἡ ἡμέρα τοῦ γάμου τῆς θυγατρός του ἦτον προσδιωρισμένη διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ σχεδίου τούτου, καθ'

(1) Ἔτει ἀπὸ κτίσεως 3658. — πρὸ Χριστοῦ 348.—ἀπὸ κτίσεως Καρχηδόνος 468. — ἀπὸ κτίσεως Ῥώμης 400.

Δημόσιες Βιβλιοθήκες
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ἦν ἔμελλε νὰ προσκαλέσῃ εἰς τὸ χαμήλιον συμπόσιον τοὺς Συγκλητικοὺς καὶ νὰ τοὺς φαρμακεύσῃ. Κατὰ τύχην ἡ ἐπιβουλὴ προανεκαλύφθη· ἀλλ' ὁ φόβος ἠνάγκασεν αὐτοὺς νὰ τὸ φυλάξωσι μυστικὰ, καθότι οἱ συνωμόται ἦσαν πολυάριθμοι, καὶ ὁ ἀριθμὸς ἰσχυρός. Ἡ δὲ σύγκλητος, ἀντὶ νὰ τὸν ἐγκαλέσῃ εἰς δίκην, εὐχαριστήθη μόνον νὰ θεσπίσῃ νόμον δι' οὗ κατηργεῖτο ἡ πολυτέλεια τῶν γάμων.

Τότε ὁ Ἄννων μὴ γνωρίζων πλέον νὰ ὑπερασπίσῃ διὰ λαθραίων ἐπιβουλῶν, ἠθέλησε νὰ δοκιμάσῃ καὶ βίαν φανεράν. Διαχέων τὰ πλούτη του, μισθόνει ἀνθρώπους ἀγύρτας ἐφοπλίζει, δούλους, πασχίζει νὰ ἐγείρῃ τὸν λαὸν καὶ τὰ στρατεύματα· βλέπων ὅμως κατ' αὐτοῦ φοβερὸν σῖφος πολιτῶν ἀποφασισμένων νὰ ὑπερασπίσωσι τὴν ἐλευθερίαν, καταφεύγει εἰς ἓν φρούριον μὲ εἴκοσι χιλιάδας ἐνόπλους δούλους, ἔνθεν ἐπικαλεῖται, πλὴν εἰς μάτην, τὴν βοήθειαν τοῦ βασιλέως τῶν Μαύρων. Ἐκεῖ πολιορκηθείς, καταπολεμηθεὶς καὶ ἐντὸς ὀλίγου ἐγκαταλειφθεὶς ἀπὸ τοὺς ἀνάνδρους δορυφόρους του, δὲν ἠδυνήθη οὔτε τὸν θάνατον νὰ ἐπιτύχῃ, τὸν ὁποῖον ἐζήτει ἡ ἀπελπισία του, ἀλλὰ ζωγρηθεὶς ἐνομίσθη εἰς τὴν Καρχηδόνα· ἡ ἐκδίκησις ὑπῆρξεν τόσον ἀποινὴς ὅσον καὶ τὸ ἀνοσιούργημα, τὸν ἐρράδισαν, ἐξώρυξαν τοὺς ὀφθαλμούς του, ἔκαυσαν τὰ μέλη του, ἀνεσταύρωσαν τὸ σῶμά του, ἐφόνευσαν ἔπειτα καὶ ὅλης τοὺς συγγενεῖς του, φοβούμενοι μήπως μιμηθῶσι αὐτὸν ἢ ἐκδικήσωσι ποτέ.

Ἡ πλουσιότης καὶ εὐφορία τῆς Σικελίας δὲν ἔπαυε ποτὲ ἀπὸ τοῦ νὰ ἀρεθίζῃ τὴν φιλοδοξίαν τῶν Καρχηδονέων. Ἐλπίζοντες λοιπὸν νὰ εὕρωσι σύντροφον ἐπορεύθη εἰς τὰ σχέδιά των, ἐβοήθησαν τὰ σχέδια νέου τινὸς καὶ ἀνδρείου τυχοδιώκτου, ὀνόματι Ἀγαθοκλέους, ὅστις ἐνισχυθεὶς διὰ τῆς βοηθείας των, κατώρθωσε νὰ ἁρπάσῃ τὴν ἐξουσίαν

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

καὶ νὰ ἐξαφανίσῃ τὴν ἐν Συρακούσαις ἐλευθερίαν. (1)

Οὗτος ὁ ἀνὴρ, ἐπίσημος διὰ τὴν μεγαλοφυΐαν καὶ κυριότητά του, ἔκαμεν ἐντὸς ὀλίγου τοὺς συμμάχους του νὰ μετανοήσωσι διὰ τὴν τυφλὴν αὐτῶν πίστιν. Ἀφοῦ ἀπεκατέστησε τὴν τυραννίδα, ἠθέλησε νὰ ἐκτείνῃ τὴν δύναμίν του καὶ νὰ διώξῃ τοὺς ξένους ἐκ τῆς Σικελίας. Ὁ Ἀμίλκας, στρατηγὸς τοῦ Καρχηδονικοῦ στρατοῦ, τὸν ἐνίκησε κατ' ἀρχὰς ἐντελῶς καὶ τὸν ἔκλεισεν εἰς τὰς Συρακούσας· ἀλλ' ἐνῷ ἐνόμιζον, ὅτι εἶναι ἀπωλεσμένος, ὁ μεγαλόνους οὗτος ἀνὴρ, ἐφοπλίσας τοὺς δούλους καὶ ἑνώσας αὐτοὺς μὲ χιλίους ἑξακοσίους στρατιώτας, ἀπέπλευσε διὰ νυκτὸς μὲ τοὺς δύο αὐτοῦ υἱοὺς καὶ ἀπέβη μεγαλοτόλμως εἰς τὴν Ἀφρικήν. Ἐκεῖ, πυρπολήσας τὸ ναυτικόν του, διὰ νὰ μὴ διαιρέσῃ τὰς δυνάμεις του καὶ διὰ νὰ τοὺς ἀφαιρέσῃ κάθε ἐλπίδα ἀποχωρήσεως, ἐκυρίευσε μίαν πόλιν, ὀνομαζομένην Μεγαλόπολιν, ὑπέταξε τὸν Τύνητα καὶ ἐπλησίασεν εἰς τὴν Καρχηδόνα.

Μὲ ὅλην τὴν ἔκπληξιν καὶ φρίκην, τὴν προξενουμένην ἀπὸ τόσον ἀπροσδόκητον προσβολὴν, ὁ Ἅννων καὶ Βομίλκας ἐπὶ κεφαλῆς τεσσαράκοντα χιλιάδων μαχητῶν, ἐξεστράτευσαν καὶ συνεκρότησαν μάχην, καθ' ἣν ἡττηθέντες ἐτράπησαν εἰς φυγήν, καὶ ὁ Ἅννων ἔπεσεν εἰς τὴν μάχην. Ὁ δὲ Βομίλκας, ὀφελούμενος τὴν εὐκαιρίαν τῆς ἐν τῇ πόλει ταραχῆς, ἐπεχείρησε ν' ἁρπάσῃ τὴν ἐξουσίαν, διὰ νὰ καταζαθῇ τύραννος· ἀλλὰ καὶ οὗτος προληφθεὶς, ἔδωκε δίκην ἀξίαν, νικηθεὶς καὶ φονευθεὶς ἀπὸ τοὺς συμπολίτας του.

Ὁ Ἀγαθοκλῆς, κυριεύσας τὸ στρατόπεδον τῶν Καρχηδο-

---

(1) Ἔτει ἀπὸ κτίσεως 3685. —πρὸ Χριστοῦ 319.— ἀπὸ κτίσεως Καρχηδόνος 527.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

νίων, εὗρεν εἴκοσι χιλιάδας ἁλύσεις προωρισμένας δι' αὐτὸν καὶ τοὺς στρατιώτας του καὶ ἐξεδικήθη τὴν ματαίαν ταύτην ὕβριν μὲ φρικώδεις καταφθοράς. Ἡ εἰσδρομή του ἐπροξένησε τὴν καταστροφὴν τῆς Τύρου, ἥτις δὲν ἐδυνήθη νὰ λάβῃ περιμενομένας ἐκ τῆς Καρχηδόνος βοηθείας κατὰ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου. Καὶ οἱ Καρχηδόνιοι ἐπαπειλούμενοι ἀπὸ μέγιστον κίνδυνον, ἂν ἠδυνήθησαν νὰ δώσωσιν εἰς τὴν μητρόπολίν των, εἰμὴ ἀκάρπους τινὰς παρηγορίας καὶ νὰ περιθάλψωσι τὰ διαφυγόντα τὸν νικητὴν θύματα.

Πώποτε ἡ Καρχηδὼν δὲν εἶδεν ἑαυτὴν τόσον πλησίον τῆς καταστροφῆς της· ἀλλ' ἀντὶ νὰ ἀποδίδῃ τὰς συμφοράς της εἰς τὰ σφάλματα τῶν στρατηγῶν της, καὶ εἰς τὴν ἐπιδεξιότητα τοῦ ἐχθροῦ, ἐνόμισεν, ὅτι ἐπέσπασε τὴν ὀργὴν τῶν θεῶν. Πρὸ πολλοῦ ἤδη καιροῦ εἶχαν παύσει νὰ θυσιάζωσιν εἰς τὸν Κρόνον, κατὰ τὴν ἀρχαίαν συνήθειαν, παῖδας τῶν ἐπιφανῶν οἰκογενειῶν, καὶ ἠγόραζον διὰ τὰς θυσίας ταύτας πτωχοὺς ἢ δούλους. Ὁ λαὸς λοιπὸν ἐνόμισεν, ὅτι ἐξ αἰτίας τῆς ἀσεβείας ταύτης πάσχει τόσα κακὰ, καὶ πρὸς ἐξιλέωσιν ἐθυσίασε διακοσίους παῖδας τῶν εὐγενεστέρων οἴκων· καὶ ἡ δεισιδαιμονία προέβη ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε περισσοτέροι τῶν τριακοσίων, οἵτινες ἐνόμιζον ἑαυτοὺς ἐνόχους, διότι πρὸ ὀλίγου δὲν ἐθυσίασαν τοὺς παῖδας των εἰς τὸν Κρόνον, ἐπροσφέραν ἑαυτοὺς ὡς θύματα καὶ ἐθυσιάσθησαν.

Ἐν τοσούτῳ ἡ Σύγκλητος, στοχαζομένη, ὅτι διὰ νὰ ὑπερασπισθῇ, εἶχε χρείαν ἄλλων μέσων, παρὰ τὰ ἀπάνθρωπα ταῦτα ὁλοκαυτώματα, ἀνεκάλεσε τὸν Ἀμίλκαν εἰς τὴν Ἀφρικὴν, ὅστις ἀποστείλας πέντε χιλιάδας στρατιώτας εἰς τὴν Καρχηδόνα, ἐπάσχισε νὰ κυριεύσῃ δι' ἀπάτης τὰς Συρακούσας. Μὴ ἐπιτυχὼν δὲ ἐχάθη καὶ αὐτὸς εἰς τὴν

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ἔφοδον. Ἡ κεφαλή του ἐζάλη εἰς τὸν Ἀγαθοκλέα, ὅτις τὴν ἔρριψεν εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Καρχηδονίων.

Τέλος πάντων καὶ αὐτὸς ὁ Ἀγαθοκλῆς ἔμελλε νὰ προδοθῇ, ἀπὸ τὴν μέχρι τότε εὐνοοῦσαν αὐτὸν τύχην. Μὴ ἀθερὰ πρὸς τὸ ἀνοσιούργημα, ὡς καὶ πρὸς τὴν ἀρετὴν, ἀπετύφλωσε τὴν μεγαλόνοιάν του καὶ ἐγκατέλειψε τὰς σημαίας του. Ἐπισπάσας τὸ μῖσος τῶν Ἡγεμόνων τῆς Ἀφρικῆς διὰ τῆς δολοφονίας τοῦ βασιλέως τῆς Κυρήνης, Ὀφέλλου συμμάχου του, ἐπανῆλθε νὰ καταπραΰνῃ ταραχάς τινας εἰς τὴν Σικελίαν, καὶ ἄφησε τὴν διοίκησιν τοῦ στρατεύματος εἰς τὸν υἱόν του Ἀρχάγαθον, νέον ἄπειρον. Τότε οἱ Κυρηναῖοι τὸν ἐγκατέλιπον· οἱ δὲ Καρχηδόνιοι ἀναθαρσήσαντες, ἐξήγαγον ἐκ τῆς πόλεως τρία ἰσχυρὰ στρατεύματα, ἐνίκησαν τὸν Ἄνακτα τῶν Συρακουσίων καὶ ἐπαίδλαβαν ὅσους τόπους εἶχαν ἀπολέσει.

Ὁ Ἀγαθοκλῆς ἀνακαλεσθεὶς εἰς τὴν Ἀφρικὴν ἐξ αἰτίας τῶν περιστάσεων, δὲν ἀνεκάλεσε μεθ' ἑαυτῆ καὶ τὴν νίκην. Ὁ στρατός του ἐτράπη εἰς φυγὴν ὁ δὲ ἐγκαταλείψας αὐτὸν ἔγεινε πειρατὴς καὶ ἀπέθανεν ἀθλίως. Οἱ στρατιῶταί του, προδομένοι, κατέσφαξαν τοὺς υἱούς του καὶ παρεδόθησαν εἰς τοὺς Καρχηδονίους, οἵτινες οὕτως ἐλευθερώθησαν ἀπὸ τὸν μέγιστον τῶν κινδύνων. Μία ὅμως τῶν ὀλεθρίων συνεπειῶν τῆς ἐπιδρομῆς ταύτης ἐφανερώθη μετέπειτα, διότι ἡ ἐπιχείρησις τοῦ Ἀγαθοκλέους ἐνέπνευσεν εἰς τὸν Σκηπίωνα, καθὼς καὶ αὐτὸς τὸ εἶπε, τὴν ἰδέαν τοῦ νὰ μεταβιβάσῃ τὸν πόλεμον εἰς τὴν Ἀφρικὴν, διὰ νὰ ἀναγκάσῃ τὸν Ἀννίβαν νὰ ἀναχωρήσῃ ἀπὸ τὴν Ἰταλίαν.

Κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν, ἡ Καρχηδὼν ἀκούσασα τὰς λαμπρὰς κατακτήσεις τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἐφοβεῖτο μήπως μετὰ τὴν κατάκτησιν τῆς Αἰγύπτου, θελήσῃ νὰ κυριεύσῃ καὶ ὅλην τὴν Ἀφρικήν. Ἐξαπέστειλε λοιπὸν ἡ Καρχηδὼν ἕνα ἐπιδέξιον ἄνδρα, ὀνόματι Ἀμίλκαν, διὰ νὰ ἐμβατεύσῃ

Δημόσιες Βιβλιοθήκες
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

τὰ μυστικὰ σχέδια τοῦ Ἀλεξάνδρου. Οὗτος ὁ κατάσκοπος ἐμίσευσε καὶ κηρύττων ἑαυτὸν φυγάδα, ἠξιώθη τὴν εὔνοιαν τοῦ βασιλέως, καὶ εἰδοποίησεν εἰς τοὺς συμπολίτας του, ὅσα ἐνόμιζεν, ὅτι εἶχεν ἀνακαλύψει.

Αὐτὴ ὅμως ἡ ἐπιτυχία καὶ ἡ παρὰ τῷ Ἀλεξάνδρου ὑπόληψίς του, κατέσησαν αὐτὸν ὕποπτον εἰς τοὺς συμπολίτας του, ὥστε καὶ τὸν ἐνόμισαν, ὡς ὠτακουσὴν τοῦ βασιλέως, καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ μοιάρχου τούτου, ἡ ἀχάριτος αὐτοῦ πατρὶς τὸν καταδίκασεν εἰς θάνατον.

Ἄλλος τις κατακτητὴς ἐπροξένησε νέας ταραχὰς εἰς τοὺς Καρχηδονίους. Οὗτος ἦτον ὁ Πύῤῥος ἐπισκήψας πρῶτος εἰς τὴν Ἰταλίαν (1). Ἡ φιλοδοξία του, παρομοία μὲ τὴν τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἐπαπείλει πᾶσαν τὴν οἰκουμένην. Γαμβρὸς τοῦ Ἀγαθοκλέους, ὁ τίτλος οὗτος καθίζα αὐτὸν ἐπικίνδυνον ἐχθρὸν τῆς Καρχηδόνος. Ὁ φόβος λοιπὸν τῆς δυνάμεώς του ἠνάγκασε τοὺς Καρχηδονίους νὰ ἑνωθῶσι μὲ τοὺς Ῥωμαίους. Ὁ Μάγων ἐπρόσφερεν εἰς αὐτοὺς ἑκατὸν εἴκοσι πλοῖα· ἀλλ' ἡ Σύγκλητος τῆς Ῥώμης ἀπέῤῥιψεν ὑψηλοφρόνως τὴν βοήθειαν ταύτην.

Ὁ δὲ Πύῤῥος μετὰ τὰς εἰς Ἰταλίαν ἀναποφασίσους προόδους του, μετέβη εἰς τὴν Σικελίαν καὶ τὴν κατέκτησε τόσον ταχέως, ὥστε εἰς ὀλίγον καιρὸν ἡ Καρχηδὼν κατεῖχεν ἐκεῖ μόνον τὴν πόλιν Λιλύβαιον. Ὁ ἀκατάσατος οὗτος ἡγεμὼν, ὅστις εἶχε περισσοτέραν εὐφυΐαν εἰς τὸ μάχεσθαι παρὰ εἰς τὸ διοικεῖν, ὅλεπων, ὅτι οἱ Συρακούσιοι δὲν τὸν ἔδιδον τὰ μέσα νὰ μεταβῇ εἰς τὴν Ἀφρικὴν, ἀνεχώρησεν ἀπὸ τὴν Σικελίαν. Εὐθὺς δὲ μετὰ τοῦτο γενόμενος ὁ Ἱέρων βασιλεὺς τῶν Συρακουσῶν, ἐμπόδισε

(1) Ἔτει ἀπὸ κτίσεως 3727. — πρὸ Χριστοῦ 277. — ἀπὸ κτίσεως Καρχηδόνος 569. — ἀπὸ κτίσεως Ῥώμης 471.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

διὰ τῆς φρονήσεώς του τοὺς Καρχηδονίους, νὰ καταστρέψωσι τὸν θρόνον του καὶ ν' ἀνακτήσωσι τὴν νῆσον ταύτην. Ἐπὶ τῆς βασιλείας τούτου, ἤρχισεν ὁ μεταξὺ τῆς Ῥώμης καὶ Καρχηδόνος ἀγών, ὀνομαζόμενος πρῶτος Λιβυκὸς πόλεμος, καὶ ὁ Ἱέρων ἐκηρύχθη ὑπὲρ τῶν Ρωμαίων. Μετὰ τὸν θάνατόν του, ἡ ἐν Συρακούσαις Καρχηδονικὴ φατρία ὑπερίσχυσε καὶ ἐπέσπασε κατὰ τῆς πόλεως ταύτης τὰ Ῥωμαϊκὰ ὅπλα, καὶ ὁ Μάρκελλος ἀφαίρεσε τὴν ἀνεξαρτησίαν της διὰ παντός.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Πρῶτος Λιβυκὸς πόλεμος, ὅστις διήρκεσεν εἴκοσι τέσσαρα ἔτη.

(Ἔτει ἀπὸ κτίσεως 3741.— Πρὸ Χριστοῦ 263.—ἀπὸ κτίσεως Ῥώμης 485.— ἀπὸ κτίσεως Καρχηδόνος 583.)

Ἡ λειποταξία ἑνὸς μόνου Ῥωμαϊκοῦ Τάγματος ὑπῆρξεν ἡ πρώτη αἰτία τοῦ αἱματηροῦ τούτου πολέμου, ὅστις μετήλλαξε τὴν φάσιν τοῦ κόσμου, κατέστρεψε τὴν Καρχηδόνα καὶ ἔδωκεν εἰς τοὺς Ῥωμαίους τὴν κυριότητα τῆς οἰκουμένης. Οἱ λειποτάκται οὗτοι κυριεύσαντες τὸ Ῥήγιον, συνεφώνησαν συμμαχίαν μετὰ τῶν ξένων στρατιωτῶν, ὀνομαζομένων Μαμερτίνων, οἵτινες εἶχαν γίνει κύριοι καὶ δυνάσται τῆς Μεσσήνης. Οὕτω λοιπὸν αὗται αἱ δύο πόλεις οἰκισμέναι ἀπὸ λῃστὰς, ἔκαμνον φρικώδεις καταπορθήσεις εἰς ὅλους τοὺς γειτνιάζοντας τόπους. Οἱ πειραταὶ αὐτῶν

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

διέπλεον τὰς θαλάσσας καὶ ἐλήϊζον πρὸ πάντων τὰς κατακτήσεις τῆς Καρχηδόνος καὶ Ῥώμης.

Ὅταν οἱ Ῥωμαῖοι εἶδον ἑαυτοὺς ἀπηλλαγμένους ἀπὸ τὸν Πύῤῥον καὶ τοὺς ἐν Ἰταλίᾳ συμμάχους του, ἔτρεψαν τὰ ὅπλα των κατὰ τοῦ Ῥηγίου, τὸ ἐπολιόρκησαν, τὸ ἐκυρίευσαν, κατέσφαξαν ὅλους τοὺς κατοίκους, καὶ ἐκράτησαν μόνον τριακοσίους, τοὺς ὁποίους ἀπέστειλαν εἰς τὴν Ῥώμην, ὅπου τοὺς ἐμαστίγωσαν καὶ τοὺς ἐπελέκησαν κατὰ τὸ ἔθος αὐτῶν. Ἡ καταστροφὴ τοῦ Ῥηγίου ἐπροξένησε τρόμον εἰς τὴν Μεσσήνην. Οἱ Μαμερτῖνοι, καίτοι ἀδυνατισμένοι ἀπὸ τὴν ἀπώλειαν τῶν συμμάχων των καὶ φοβούμενοι μήπως περιπέσωσιν εἰς τὴν αὐτὴν τύχην, ὅμως δὲν ὠμύνησαν, οὔτε εἰς τὸ ἀπὸ ὑποταχθῶσιν, οὔτε εἰς τὸ ν' ἀντιστάθῶσιν. Ἐδιαιρέθησαν λοιπὸν καὶ ἄλλοι παρέδωκαν τὴν Ἀκρόπολιν εἰς τοὺς Καρχηδονίους· οἱ ἄλλοι ἐπεκαλέσθησαν τοὺς Ῥωμαίους εἰς βοήθειάν των.

Τὸ συμβεβηκὸς τοῦτο ἔφερεν ἀντικείμενον μεγάλης ἀπορίας καὶ σφοδρᾶς λογοτριβῆς εἰς τὴν συγκλητον τῶν Ῥωμαίων. Ἀφ' ἑνὸς μέρους ἡ ζηλοτυπία, τὴν ὁποίαν ἐνέπνεεν ἡ Καρχηδὼν, κυρία ἤδη τῆς Κύρνου, (τὸ νῦν Κόρσικα) τῆς Σαρδινίας, καὶ ὅλων σχεδὸν τῶν ἐν τῇ Μεσογείῳ νήσων, ὁ φόβος τοῦ μήπως γείνῃ κυρία τῆς Σικελίας, καὶ ἀποκτήσῃ διὰ τοῦ μέσου τουτου τόσην εὐκολίαν διὰ νὰ στρατεύσῃ κατὰ τῆς Ἰταλίας, ὅλα ταῦτα ἐνέπνεον εἰς μέρος τῶν συγκλητικῶν σφοδρὰν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ δεχθῶσι τὸ πρόβλημα τῶν Μεσσηνίων καὶ νὰ τὲς ὑπερασπισθῶσιν· ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου μέρους, δὲν ἐδύναντο ἀὐποκρύψωσι, πόσον αἰσχρὸν ἦτον νὰ ἐπιχειρισθῶσι πόλεμον τόσον ἄδικον, νὰ βοηθήσωσι λῃστὰς παρομοίους μὲ τοὺς τοῦ Ῥηγίου, καὶ νὰ γείνωσι τρόπον τινὰ συνένοχοι τῶν ἀνοσιουργημάτων αὐτῶν. Ἀναχαιτιζομένη λοιπὸν ἀπὸ τὰς σκέψεις ταύτας ἡ σύγκλητος δὲν ἐτόλμα νὰ κηρυχθῇ ὑ-

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

πὲρ Μαμερτίνων· ἀλλ' ὁ δῆμος, σφοδρότερον μῖσος κατὰ τῆς Καρχηδόνος ἔχων, ἐκηρύχθη φανερῶς ὑπὲρ πολέμου, καὶ ἠνάγκασε τοὺς συγκλητικοὺς νὰ τὸν κηρύξωσιν.

Ὁ Ὕπατος Ἄππιος Κλαύδιος, διορισθεὶς στρατηγὸς, ἠπάτησε τὴν ἐγρήγορσιν τῶν Καρχηδονίων· ἀπέβη εἰς τὴν Σικελίαν, εἰσέβαλεν εἰς τὴν Μεσσήνην καὶ τὴν ἐκυρίευσεν. Ἡ δὲ Καρχηδὼν, ἥτις ἐξεδικεῖτο διὰ παντὸς εἰς τὰς ἀποτυχίας της μὲ ὠμότητας, ἀνεσταύρωσε τὸν στρατηγόν της, καὶ ἔξειλε νέα στρατεύματα, τὰ ὁποῖα ἐπολιόρκησαν τοὺς Ῥωμαίους εἰς Μεσσήνην· ἀλλ' ὁ Κλαύδιος τοὺς ἐνίκησε καὶ τοὺς ἠνάγκασε νὰ λύσωσι τὴν πολιορκίαν.

Τὸ ἑπόμενον ἔτος, ἡ Σικελία ἔγεινε θέατρον διαφόρων μαχῶν μετὰ τῶν δύω λαῶν. Τὸ πρώτιζον ὁρμητήριον τῶν Καρχηδονίων, ἦτον ὁ Ἄκραγας. Οἱ Ῥωμαῖοι ἔτρεψαν ὅλας τὰς δυνάμεις τῶν πρὸς τὴν πόλιν ταύτην, συνεκρότησαν μαχην, ἐνίκησαν, καὶ μετὰ πολιορκίαν ἓξ μηνῶν, τὴν ἐκυρίευσαν. Ὅλαι ὅμως αἱ ἐπιτυχίαι αὗται, ἔντιμαι διὰ τὴν Ῥώμην δὲν ἐδύναντο νὰ ἔχωσιν ἀποφασιστικὰς συνεπείας, ἐνῶ ἡ Καρχηδὼν ἔμενε κυρία τῆς θαλάσσης καὶ ἀνεκαίνιζε τὰς ἀπολείας της μὲ νέα στρατεύματα, τὰ ὁποῖα οἱ θησαυροί της διωργάνιζον εὐκόλως, καὶ τὰ πλοῖάτης μετέφερον ταχέως.

Οἱ Ῥωμαῖοι τότε χωρὶς ναυτικὸν, δὲν εἶχον οὔτε ἓν πλοῖον καὶ ἠναγκάζοντο νὰ δανεισθῶσι πλοῖα διὰ νὰ μεταχομίζωσι στρατεύματα εἰς τὴν Σικελίαν. Ὁ τῆς πατρίδος ὅμως ἔρως γνωρίζει ἐμπόδια; παντοῦ, ὅπου ὑπάρχει, κάμνει τεράζια. Ὁ Ῥωμαϊκὸς λαὸς ἠθέλησε ν' ἀποκτήσῃ ναυτικόν· ὅλοι λοιπὸν οἱ βραχίονες ὑπήκουσαν εἰς τὴν κοινὴν θέλησιν· εἰς δύο μῆνας ἑκατὸν εἴκοσι πλοῖα ἐναυπηγήθησαν, καὶ οἱ στρατιῶται ἐγυμνάσθησαν εἰς τὴν κωπηλασίαν. Ὁ Δουίλιος ἐκυβέρνα τὸν πρῶτον τοῦτον ναυτικὸν στρατόν. Αἱ τριήρεις ἦσαν καρυκίνητοι καὶ χονδρό-

Δημόσια Βιβλιοθήκη
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

εἰθεῖς· ἀλλὰ διὰ νὰ θεραπεύσωσι τὸ ἐλάττωμα τοῦτο τῆς κατασκευῆς, οἱ Ῥωμαῖοι ἐφεῦρον μηχανὴν, ἐπονομασθεῖσαν Κόρακα, ἥτις ἦτον εἶδος ξυλίνης γεφύρας, μὲ ὄνυχας σιδηροῦς, διὰ τῆς ὁποίας καθήρπαζον τὸ ἐχθρικὸν πλοῖον, καὶ προσκολλουμένη εὐκόλυνε τὴν ἐπίβασιν. Τὸ ναυτικὸν τῶν Καρχηδονίων συνέκειτο ἀπὸ ἑκατὸν τριάκοντα πλοῖα· ὁ ναύαρχος αὐτοῦ, ὀνόματι Ἀννίβας, ἦτον εἰς μίαν ἐπτήρην, κυριευθεῖσαν εἰς μίαν κατὰ τοῦ Πύρρου ναυμαχίαν. Οἱ δύο στρατοὶ ἔγειναν ἀντιπρόσωποι εἰς τὰ παράλια τῆς Μυκάλης. Ὁ Ἀννίβας, περιφρονῶν τὴν ἀμάθειαν τῶν ναυτῶν τῆς Ῥώμης καὶ τὴν βαρυκινησίαν τῶν πλοίων των, ἐπροχώρει μὲ θάρρος, καὶ ἐνόμιζεν, ὅτι θὰ κυριεύσῃ εὐκόλως τὰ πλοῖα ταῦτα, τὰ ὁποῖα δὲν ἐδύναντο οὐδὲν νὰ τεχνασθῶσιν· ἀλλ' ἡ ἔκπληξις τῶν Καρχηδονίων ἔφθασεν εἰς τὸ ἔπακρον, ὅταν οἱ Κόρακες τῶν Ῥωμαίων, καταφερόμενοι ἐξαίφνης ὅλοι ὁμοῦ, ἥρπασαν τὰ πλοῖά των, συνέδεσαν τοὺς δύο σύλους διὰ γεφυρῶν, καὶ μετέβαλον, οὕτως εἰπεῖν, τὴν ναυμαχίαν ταύτην εἰς πεζομαχίαν, ὅπου ἐδύναντο νὰ πλησιάσωσι, νὰ συμπλακῶσι καὶ νὰ μάχωνται ἐκ τοῦ συζυγίου. Μόνη ἡ ἀνδρία ἔμελλε ν' ἀποφασίσῃ τὴν τύχην. Οἱ Ῥωμαῖοι λοιπὸν ἐνίκησαν, ἐκυρίευσαν ὀγδοήκοντα τριήρεις καὶ αὐτὴν τὴν ναυαρχίδα, ὁ δὲ ναύαρχος ἐσώθη εἰς ἓν ἀκάτιον.

Ὁ πρῶτος οὗτος ναυτικὸς θρίαμβος ἐπροξένησεν εἰς τοὺς Ῥωμαίους μεγάλην χαρὰν, καὶ εἰς τοὺς Καρχηδονίους μεγάλην ἀθυμίαν. Ἵδρυσαν εἰς τιμὴν τοῦ Δουϊλίου ςήλην ἀπὸ ἔμβολα (Rostral), καθότι ἦτον ἐπικοσμημένη μὲ τὰς πρῴρας τῶν ἐξωλοθρευμένων πλοίων. Ἡ ςήλη αὕτη ὑπερισχύσασα τοῦ παμφθόρου χρόνου, ὑφίσταται ἔτι.

Ἐνθαρρυνθεῖσα δὲ ἐκ τῆς ἐπιτυχίας ταύτης, ἡ Ῥώμη, εἰς διάστημα δύω ἐτῶν, συνεχρότησε πολλὰς μάχας, αἵτι-

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

νες ἐγύμνασαν τὸ ναυτικόν της, καὶ διὰ τῶν ὁποίων κατώρθωσε νέας προόδους. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ Καρχηδὼν διὰ τῆς πλουσιότητος της ἀπέκτα ἀκαταπαύστως νέας δυνάμεις, οἱ Ῥωμαῖοι, σκοπεύοντες νὰ θέσωσι πέρας εἰς τὸν πόλεμον, ἀπεφάσισαν νὰ μεταβάσωσι τὸν πόλεμον εἰς τὴν Ἀφρικήν. Ὁ Ὕπατος, Ῥήγουλος καὶ ὁ Μάνλιος ἀπέπλευσαν μὲ ναυτικὸν τριακοσίων τριάκοντα πλοίων, τὸ ὁποῖον ἔφερεν ἑκατὸν τριάκοντα χιλιάδας στρατόν. Ἡ δὲ ναυτικὴ δύναμις τῆς Καρχηδόνος εἶχεν εἴκοσι πλοῖα περισσότερα, τῶν ὁποίων ἐναυάρχουν ὁ Ἄννων καὶ Ἀμίλκας. Ναυαρχία συνεκροτήθη εἰς τὰ παράλια τῆς Σικελίας παρὰ τὸ Ἔνομον. Ἡ νίκη ἐπὶ πολὺ ἰσόρροπος, ἔκλινε τέλος πρὸς τοὺς Ῥωμαίους, οἵτινες ἐκυρίευσαν ἑξήκοντα πλοῖα καὶ ἐξηφάνισαν τριάκοντα· ἀπὸ δὲ τὰ ἰδικά των ἐχάθησαν εἴκοσι τέσσαρα. Κύριοι τότε τῆς θαλάσσης, καθωρμίσθησαν εἰς τὴν Ἀφρικὴν εἰς τὸν λιμένα Κλυπέαν, καὶ τὸν ἐκυρίευσαν. Ἐντεῦθεν διεσπάρησαν εἰς τὸν τόπον, τὸν κατεπόρθησαν καὶ αἰχμαλώτισαν εἴκοσι χιλιάδας.

Ἡ ἰσορία μᾶς δίδει συχνάκις χώραν νὰ παρατηρήσωμεν, ὅτι περισσότερα σφάλματα γίνονται μετὰ τὰς ἐπιτυχίας παρὰ μετὰ τὰς ἀποτυχίας (1)· ἡ δυσπραγία φωτίζει καὶ ἡ εὐπραγία ἀποτυφλόνει. Οἱ Ῥωμαῖοι ἀντὶ νὰ διπλασιάσωσι δυνάμεις διὰ νὰ ἐμποδίσωσι τοὺς ἐχθρούς των νὰ ἀνεγερθῶσιν, ἀνεκάλεσαν τὸν Μάνλιον μὲ μέγα μέρος στρατοῦ, καὶ ἄφησαν τὸν Ῥήγουλον εἰς τὴν Ἀφρικὴν μόνον μὲ τεσσαράκοντα πλοῖα, εἰκοσιπέντε χιλιάδας στρατὸν, καὶ πεντακοσίους ἱππικούς.

Ὁ Ῥήγουλος ἀντὶ νὰ ἐκκαρδιωθῇ ἐξ αἰτίας τῆς ἔ-

(1) Ἔτει ἀπὸ κτίσεως 3749 — πρὸ Χριστοῦ 255.

"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

λαττώσεως τῶν δυνάμεων, ἐξηκολούθησε τὰς προόδους τῶν Ἀντεξράτευσαν καὶ οἱ Καρχηδόνιοι κατ' αὐτοῦ, ἀλλ' οἱ ξρατηγοί των, ἀνεπιδέξιοι, ἐξρατοπέδευσαν εἰς τόπον διακεκομμένον καὶ ἀνώμαλον, ὅπερ καθίξα ἀνωφελεῖς τοὺς ἐλέφαντας καὶ τὸ πολυάριθμον αὐτῶν ἱππικόν. Ὁ Ῥήγουλος λοιπόν, ὠφελούμενος ἀπὸ τὴν ἀνωμαλίαν τῶν ἐχθρῶν, τοὺς ἐνίκησεν ἐξ ὁλοκλήρου, διεπόρθησε τὸ ξρατόπεδόν των, ἐκυρίευσε τὸν Τύνητα καὶ ἐπλησίασεν εἰς τὴν Καρχηδόνα.

Οἱ Νομάδες, πάντοτε σύμμαχοι τῶν νικητῶν, κατεπόρθουν τὰς πεδιάδας, καὶ οἱ Ῥωμαῖοι εἶχον ἤδη ὑπεξουσίους διακοσίας πόλεις, ὥξε ἡ Καρχηδὼν καταπεπλημμέλη, ἐζήτησεν εἰρήνην. Ὁ Ῥήγουλος ἐδύνατο τότε νὰ θέσῃ πέρας εἰς τὸν πόλεμον ἐνόσῳ· ἡ ὑφηλοφροσύνη του ὅμως διέλυσε τὴν διαπραγμάτευσιν. Ἀπέῤῥιψε τὰ προβλήματά των, ἀντεπρότάλεν αὐτοῖς συνθήκας, καὶ εἶπε ταχέως εἰς τοὺς πρέσβεις τῆς Καρχηδόνος· « ὅτι πρέπει » νὰ ἠξευρωσιν ἢ νὰ νικήσωσιν, ἢ νὰ ὑποταχθῶσιν εἰς » τὸν νικητήν. »

Οἱ δὲ Καρχηδόνιοι ἀγανακτισμένοι ἀπεκρίθησαν, ὅτι προκρίνουν ν' ἀπολεσθῶσι παρὰ νὰ ὑπογράψωσι τόσον αἰσχρὰν εἰρήνην. Εἰς τὴν κρίσιμον ταύτην περίστασιν καὶ καθ' ἣν στιγμὴν ἐνόμιζον ἄφευκτον τὴν καταῤῥοφὴν των, ὁ Ξάνθιππος, ἐπιδέξιος ξρατηγὸς Λακεδαιμόνιος, φθάσας ἐπὶ κεφαλῆς Ἑλληνικοῦ Σώματος, ἀνεγείρει τὴν ταπεινωμένην γενναιότητα των καὶ ἀποτείνει εἰς αὐτοὺς, ὅτι δὲν ἐνικήθησαν, εἰμὴ ἐξ αἰτίας τῆς ἀμαθείας τῶν ξρατηγῶν. Γυμνάζων δὲ τὰ ξρατεύματά του πρὸ αὐτῶν δεικνύει, ὅτι μέχρι τότε καὶ τὰ στοιχεῖα τῆς πολεμικῆς ἀγνοοῦν. Ἡ φήμη του, οἱ διάλογοί του, ἡ τίμη του, προσελκύουν τὴν κοινὴν πίστιν, ἡ Καρχηδὼν ἀναθέτει τὴν τύχην της εἰς τὰς χεῖράς του, καὶ τὸν ἀναγορεύει Ἀρχιξράτη-

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

γον δώδεκα χιλιάδων πεζικοῦ, τεσσάρων χιλιάδων ἱππικῆ καὶ ἑκατὸν ἐλεφάντων.

Ὁ στρατὸς τῶν Ῥωμαίων συνίστατο ἀπὸ δέκα καὶ πέντε χιλιάδας πεζὸν, καὶ πεντακοσίους ἱππικόν. Ὁ Ξάνθιππος ἐκστρατεύσας, πρώτην σειρὰν κατατάττει τοὺς ἐλέφαντάς του, μετ' αὐτοὺς τὴν ἑαυτοῦ φάλαγγα καὶ τὸ πεζικὸν τῆς Καρχηδόνος, τὸ ἱππικὸν εἰς τὰς πτέρυγας, τοὺς δὲ ξένους καὶ τὰ ψιλὰ στρατεύματα εἰς τὰ διὰ μέσα τοῦ ἱππικοῦ τούτου. Ὁ Ῥήγυλος ἀντέστησε πρὸς τοὺς ἐλέφαντας τὰ ψιλὰ στρατεύματά του, καὶ ὄπισθεν αὐτῶν, τὰ τάγματα κατὰ φάλαγγας· τὸ ἱππικόν του ἦτο τεταγμένον εἰς τὰς πτέρυγας. Ὁ Πολύβιος παρατηρεῖ εὐλόγως, ὅτι κατὰ τὴν διάταξιν ταύτην, ἐδύνατο ν' ἀντικρούσῃ τὴν προσβολὴν τῶν ἐλεφάντων, ἀλλ' ὅτι ἐκινδύνευε νὰ κυκλωθῇ ἀπὸ τοὺς ἱππεῖς τῶν ἐχθρῶν ὑπερφαλαγγίσαντας, καὶ νὰ προσβληθῇ ἐκ τῶν πλευρῶν. Λυθέντος δὲ τοῦ σημείου, οἱ δύο στρατοὶ ἀνθωρμήσαν μανιωδῶς. Τὸ κατὰ τὴν ἀριστερὰν πεζὸν τοῦ Ῥηγούλου κατέτρεψε κατ' ἀρχὰς πᾶν τὸ ἐμπρόσθεν· οἱ δὲ τοξόται καὶ τὰ τάγματα ἀντέκρουσαν τοὺς ἐλέφαντας· τὸ ἱππικὸν ὅμως τῶν Καρχηδονίων προσβαλὸν κατὰ πλευρὰν, κατέτρεψε τὸ Ρωμαϊκὸν, ἔπειτα ἐπιπεσὸν κατὰ τῶν ταγμάτων, ἐνέβαλεν ἀταξίαν. Ἀμέσως δὲ καὶ ἡ Ἑλληνικὴ φάλαγξ, εἰσορμήσασα κατέζησε τὴν τροπὴν ἐντελῆ. Ὅλος σχεδὸν ὁ Ῥωμαϊκὸς στρατὸς ἐχάθη ἢ αἰχμαλωτίσθη· δὲν διεσώθησαν εἰμὴ δύο χιλιάδες, αἵτινες κατέφυγον εἰς Κλυπέαν.

Ὁ Ῥήγυλος, φεύγων μὲ πεντακοσίους, ἐζωγρήθη καὶ ἐκομίσθη εἰς τὴν Καρχηδόνα· ὁ δὲ Ξάνθιππος, φοβούμενος τὸν φθόνον, τὸν μόνον ἐχθρὸν ὁποὺ ἐδύνατο νὰ φοβηθῇ μετὰ τόσον μεγάλην νίκην, ἄφησε μετριοφρόνως τοὺς Καρχηδονίους νὰ χαυριῶσι διὰ θρίαμβον ὀφειλόμενον εἰς αὐτὸν, καὶ ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πατρίδα του. Ἰσορικοί τινες

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία - Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

πρισβεύουν, ὅτι οἱ στρατηγοὶ τῆς Καρχηδόνος, φθονοῦντες τὴν δόξαν του, τὸν κατεχρήμισαν εἰς τὴν θάλασσαν.

Ἐκ τούτου ἡ Καρχηδὼν ἔβλεπεν ἑαυτὴν ὑπηλαγμένην ἀπὸ μέγαν κίνδυνον, ἀλλ' ἔπρεπε πολλαχῶς ν' ἀποζημιωθῇ πρὶν νὰ δυνηθῇ νὰ σχεδιάσῃ ἐπωφελῆ ἐπιχειρήματα· ἡ Ῥώμη, ἐννοήσασα τὰς φρεναπάτας της ἀπὸ τὴν ἐξοιδόθρειοιν τῶν στρατῶν της, ἠθάνετο ὅτι εἶχεν ἀνάγκην περισσοτέρου καιροῦ καὶ δυνάμεων, διὰ νὰ κατατροπώσῃ τὴν ἐφαμίλλόν της· ὁ πόλεμος λοιπὸν ἠκολούθησεν ἑκατέρωθεν, πλὴν χωρὶς χρησίμους ἐκβάσεις.

Ἀφοῦ ἡ Καρχηδὼν ἐκράτησε τὸν Ῥήγουλον ἐπὶ πολὺ αἰχμαλώτον, τὸν ἀπέστειλεν εἰς τὴν Ῥώμην (1) ἐπιφορτίσμενον νὰ προτείνῃ τὴν ἀνταλλαγὴν τῶν αἰχμαλώτων, καὶ ἦτον ὑποχρεωμένος νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν εἱρκτήν του, ἐὰν ἀπερρίπτετο ἡ ἀνταλλαγή. Ὁ αἰχμάλωτος οὗτος Ῥωμαῖος, πλέον καρτερῶν εἰς τὴν δυστυχίαν παρὰ εἰς τὴν εὐτυχίαν, αὐτὸ τὸ θέλησε τὰ κατορθώσῃ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς διαπραγματεύσεως ταύτης, ἥτις ἐκτελουμένη ἔμελλε νὰ τὸν ἀπελευθερώσῃ, εἶπεν εἰς τὴν Σύγκλητον, ὅτι θέλει θεωρήσῃ ὡς ὀλέθριον παράδειγμα, τὴν ὁποίαν θέλουν δείξει ἀδυναμίαν, ἐὰν ἀποσπάσωσιν ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας πολίτας τόσον ἀνάνδρους φαινέτας, ὥστε νὰ παραδοθῶσιν εἰς τοὺς ἐχθρούς. Ἡ Σύγκλητος λοιπὸν ὁμοφρονήσασα, ἀπερρίψε τὴν ἀνταλλαγήν.

Ἡ οἰκογένεια τοῦ Ῥηγούλου περιπαθοῦσα, καὶ ὁ δῆμος καταλυπημένος διὰ τὴν τύχην του, εἰς ματὴν τὸν ἐνωρκίζον νὰ μείνῃ καὶ νὰ διασωθῇ ἀπὸ τὰς ἅλυσες καὶ τὰς βασάνους, αἵτινες τὸν περιμένουν ὡς βάρβαρον ἐχθρόν. Ὁ δὲ, νικητὴς ἑαυτοῦ, ἀμετατρεπτος εἰς τὰ φρα-

(1) Ἔτει ἀπὸ κτίσεως 3755. — πρὸ Χριστοῦ 249.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

νήματά του καὶ πιοὺς εἰς τὸν λύγον του, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Καρηχδόνα, ὅπου κατ' ἀρχὰς τὸν ἔρριψαν εἰς μίαν εἱρκτήν· ἔπειτα κόψαντες τὰ βλέφαρα του, τὸν ἐξέθεσαν εἰς τὸν Ἥλιον· τέλος τὸν ἔκλεισαν εἰς κιβώτιον περιηλωμένον ἔνδοθεν, καὶ ἐχάθη μὲ ἐπωδυνωτάτας βασάνους. Ἡ ἀκαταδαμαζος αὐτοῦ γενναιότης καὶ ἡ σκληρὰ αὐτη βαρβαρότης διαιώνισαν τὴν δόξαν του καὶ τὸ αἶσχος τῆς Καρχηδόνος.

Ἐκ τούτου, ὁ πόλεμος ἐπανῆψε μὲ περισσοτέραν μανίαν. Οἱ Ῥωμαῖοι, μὲ τριακοσίας ἑξήκοντα τριήρεις, συνεκρότησαν ναυμαχίαν, καθ' ἣν ὁ ἐχθρικὸς στόλος συνέκειτο ἀπὸ διακόσια πλοῖα, θεωρῶν ἔχοντες τὴν Σικελίαν. Ὁ Ῥωμαϊκὸς στρατὸς νικηφόρος ἐκυρίευσεν ἑκατὸν δεκατέσσαρα πλοῖα, καὶ ἐβύθισεν ἔπειτα εἰς Κλυπέαν, διὰ νὰ ἐλευθερώσῃ τοὺς δύο χιλιάδας στρατιώτας τοῦ Ῥηγούλου, καταφεύγοντας ἐκεῖ· ἀλλ' ὁ δαφνηφόρος οὗτος στρατὸς, ἐπανερχόμενος εἰς Ἰταλίαν, ἐχάθη σχεδὸν ὅλος ἀπὸ τρικυμίαν.

Ὁ Ἀσδρούβας ἐπρόσβαλε μετ' ὀλίγον εἰς τὴν Σικελίαν τὸν στρατὸν τῶν Ῥωμαίων, ἀλλὰ νικηθεὶς κατὰ κράτος, ἔχασεν ἑκατὸν τεσσαράκοντα ἐλέφαντας. Ἡ ἀπώλεια αὕτη ἀδυνάτισε τὴν Καρχηδόνα καὶ ἐνίσχυσε τὰς ἐλπίδας τῶν Ῥωμαίων, οἵτινες ἐπομένως ἐπρόσβαλαν τὸ Λιλύβαιον, τὸ ἰσχυρώτατον ἔρυμα τῶν ἐχθρῶν, ὅπου ἐδιοίκει ὁ Ἱμίλκων μὲ δέκα χιλιάδας. Ἐν τοσούτῳ δὲ καὶ ὁ Ἀννίβας, υἱὸς τοῦ Ἀμίλκα, ἔφερεν εἰς αὐτὸν βοήθειαν ἀπὸ τὴν Ἀφρικήν. Μετὰ πολλὰς ἀνωφελεῖς ἐπιχειρήσεις, αἱ μηχαναὶ τῶν Ῥωμαίων ἐκάησαν, καὶ ἡ πολιορκία μετεβλήθη εἰς ἀποκλεισμόν.

Ὁ δῆμος τῶν Ῥωμαίων, ἰσχυροποιούμενος εἰς τὸ μέσος του, κατεγράφετο μὲ μεγάλην ζέσιν διὰ τὸν στρατὸν τῆς Σικελίας. Ὁ Ὕπατος Κλαύδιος Πούλχρος, ἐθέλησε

"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

νὰ προσβάλῃ διὰ νυκτὸς τὸν ἐχθρικὸν στόλον πλησίον τῶν Δρεπάνων (1). Ἀλλ' ὁ Ἀτάρβας προλαβὼν αὐτὸν δὲν τὸν ἔδωκε καιρὸν νὰ καταταχθῇ ὡς εἰς μάχην, τὸν ἐνίκησε καὶ ἐκυρίευσεν ἐννενήκοντα τρία πλοῖα. Ὁ Ὕπατος ἔσωσε μόνον τριακοντα ἀπὸ τὴν συμφορὰν ταύτην. Ὁ συνάρχων του Ἰούνιος ἦτον δυσυχέστερος, καθότι ἀπώλεσεν ὅλον τὸν στόλον του, καὶ ἀποβὰς ἔπειτα εἰς τὴν Σικελίαν μὲ στρατεύματά τινα, ἐκυρίευσε τὴν πόλιν Ἔρυκα, καὶ ἐνέμεινε δύο ἔτη ἀποκλεισμένος ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς.

Εἰς διάστημα πέντε ἐτῶν, αἱ ἐπιτυχίαι ἦσαν ἰσόρροποι ἑκατέρωθεν, τέλος ἡ Ρωμη ἐπεχείρησε μέγα ἐπιχείρημα, ἀποστείλασα στόλον, συγκείμενον ἀπὸ διακόσια πλοῖα ὑπὸ τὸν Ὕπατον Λυτάτιον. Ὁ Καρχηδονικὸς στόλος ἦτον εἰς τὰ παράλια τῆς Ἀφρικῆς. Ὁ δὲ Λυτάτιος ἔκαμε προῖδες εἰς τὴν Σικελίαν καὶ περιέφραξε τὴν πολιορκίαν τοῦ Λιλυβαίου (2). Ἐν τοσούτῳ ὁ Ἅννων, φέρων τὸν Καρχηδονικὸν στόλον πλησίον τῶν Δρεπάνων, συνήπαντησε μὲ τὸν Ρωμαϊκὸν εἰς τὰ παράλια μικρᾶς τινὸς νήσου, ὀνομαζομένης Αἰγούσης. Οἱ Ρωμαῖοι εἶχαν ἱκανῶς ἐξασκήσει τὴν ἐλπίδα τοῦ νὰ ἐκδικήσωσι τὰς ἥττας των. Ἡ δὲ Καρχηδὼν, κυρία τῆς θαλάσσης πέντε ἤδη ἔτη, ἀπεκομμηθεῖσα τρόπον τινὰ ἐξ' αἰτίας ψευδοῦς τινος ἀσφαλείας, εἶχεν ἀμελήσει τὰ ναυτικόν της. Ἄνθρωποι νεοσύλλεκτοι, ξένοι μαθημένοι, χωρὶς ἀνδρίαν καὶ μάθησιν, ἐπλήρουν τοὺς ζυγούς της· οὐδὲν δὲν ἐτεχάσθησαν οὔτε εἰς τὴν πρώτην προσολὴν τῶν Ρωμαίων καὶ πεντήκοντα τῶν πλοίων των ἐχάθησαν, πεντήκοντα δὲ ἐκυριεύθησαν. Ἐκ

(1) Ἔτει ἀπὸ κτίσεως 3752. — ἀπὸ κτίσεως Ῥώμης 500.
(2) Ἔτει ἀπὸ κτίσεως 3763. — ἀπὸ κτίσεως Ῥώμης 507.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

τῶν αἰχμαλωτισθέντων ἀνδρῶν ὁ Λυτάτιος κατήρτισε δέκα χιλιάδας μαχητὰς καὶ ἤνωσε τὰ στρατεύματά του μὲ τὰ πολιορκοῦντα τὸ Λιλύβαιον. Τότε ἡ Καρχηδὼν, ἐξηντλημένη ἐξ αἰτίας τῆς ἥττας ταύτης, διώρισε τὸν Βάρκαν, διοικητὴν τῆς Σικελίας, νὰ κάμῃ προβλήματα περὶ εἰρήνης.

Ὁ Λυτάτιος δὲν ἐμιμήθη τὴν ἄφρονα ὑψηλοφροσύνην τοῦ Ῥηγούλου, ἀλλ' ἐδέχθη φιλοφρόνως τὰ προβλήματα τῶν ἐχθρῶν. Ὡσαύτως ἀπεδέχθη αὐτὰ καὶ ἡ Ῥώμη, τῆς ὁποίας οἱ πολῖται ἦσαν σχεδὸν τόσον βαρυμένοι ὅσον καὶ οἱ ἐχθροί των· καὶ συνεφώνησαν εἰρήνην μὲ τὰς ἑξῆς συνθήκας, ὑπαγορευθείσας παρὰ τοῦ Ὑπάτου. » Θέλει γενῇ, » ἐὰν ὁ Ῥωμαϊκὸς λαὸς τὸ ἐπικυρώσῃ, φιλία μεταξὺ Ῥώ» μης καὶ Καρχηδόνος, κατὰ τὰς ἑξῆς συνθήκας. Οἱ » Καρχηδόνιοι χρεωστοῦν ν' ἀφήσωσι κενὴν τὴν Σικελί» αν, νὰ μὴ κινήσωσι πόλεμον ποτὲ κατὰ τοῦ Ἱέρωνος, » μήτε τῶν Συρακουσίων καὶ τῶν ἐκεῖ συμμάχων των, » ν' ἀποδώσωσιν εἰς τοὺς Ῥωμαίους χωρὶς λύτρων, ὅσους » αἰχμαλώτους αὐτῶν ἔχουν, καὶ νὰ τοὺς πληρώσωσιν εἰς » διάστημα ἑκάστου ἐτῶν δύο χιλιάδας διακοσίας Εὐβοϊκὰς » ἀργυρᾶ τάλαντα. »

Τὰ στοιχεῖα ταῦτα τῆς συνθήκης ὑπαγορευθέντα παρὰ τοῦ Ὑπάτου, ἐγκρίνασα ἡ Ῥώμη, ἐσυντόμευσεν εἰς δεκαετίαν τὴν διορίαν τῆς ἀποτίσεως τῶν ταλάντων, ἐπρόσθεσε δὲ χίλια τάλαντα, καὶ ὅτι οἱ Καρχηδόνιοι νὰ ἀφήσωσι κενὰς ὅλας τὰς μεταξὺ Σικελίας καὶ Ἰταλίας κειμένας νήσους (1).

(1) Ἔτει ἀπὸ κτίσεως 3763. —πρὸ Χριστοῦ 241.— ἀπὸ κτίσεως Ῥώμης 507.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Δεύτερος Λιβυκὸς Πόλεμος.

Εἰς τὸν πρῶτον Λιβυκὸν πόλεμον, ἡ Ῥώμη καὶ ἡ Καρχηδὼν εἶχαν σπουδάσει ἡ μία τὴν ἄλλην, καὶ εἶχαν δοκιμάσει τὰς ἀλλήλων δυνάμεις· εἰς τὸν δεύτερον ἐγνωρίζοντο ἐντελῶς καὶ ἐμισοῦντο ἔτι μᾶλλον. Τὸν πρῶτον ἐπέφερεν ἡ ζηλοτυπία, τὸ μῖσος τὸν δεύτερον. Κατ' ἀρχὰς εἶχαν σπεύσει ἐπὶ τὰ ὅπλα, διὰ νὰ διαφιλονεικήσωσι τὸ βραβεῖον τῆς δόξης, τὴν ἐλευθερίαν ἐπὶ τὴν θάλασσαν καὶ τινας κατακτήσεις. Ἔπειτα ὅμως ἐπολέμησαν διὰ νὰ ἐξωλοθρεύσωσιν ἡ μία τὴν ἄλλην. Οἱ νικηταὶ ἀγνοοῦν πάντοτε τὴν ἀνάγκην τῆς μετριότητος· λησμονοῦν, ὅτι πᾶσα αἰσχρὰ εἰρήνη εἶναι ὕβρις, τὴν ὁποίαν ἐπιθυμοῦν νὰ ἐκδικήσωσιν, ψευδὴς ἀνακωχὴ, τὴν ὁποίαν ζητοῦν νὰ διαλύσωσι, καὶ ὅτι ἡ ἀπελπισία ἑνὸς καταδυναζευωμένου ἐχθροῦ προετοιμάζει συχνάκις μεγίζους κινδύνους κατ' ἐκείνου, ὅζις ἀδίκως τὸν ἐταπείνωσεν.

Ἡ Καρχηδὼν ἐπιπόθει τὴν Ἰταλίαν· οἱ μισθοφόροι αὐτῆς στρατιῶται, λειποτακτήσαντες μετέβησαν εἰς τὴν Σικελίαν, καὶ ἠνάγκασαν τοὺς Ῥωμαίους νὰ κυριεύσωσι τὴν Σαρδινίαν, εὐκαλύνοντες τὰ μέσα. Οἱ Καρχηδόνιοι ἐξηντλημένοι δὲν ἠδυνήθησαν ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ ἐκδικήσωσι τὴν νέαν ταύτην ὕβριν, καὶ ἠναγκάσθησαν νὰ ὑποφέρωσιν καὶ τὴν ζέρησιν ταύτην· ἀλλὰ διὰ νὰ ἐπιδιορθωτώσιν τόσας ζημίας, περιμένοντες τὴν στιγμὴν τῆς ἐκδικήσεως, ἔτρεφαν τὰ ὅπλα των καὶ διεύθυναν τὴν φιλοδοξίαν των πρὸς τὴν Ἱσπηρίαν.

Ὁ Ἀμίλκας Βάρκας, καθησυχάσας τὰς ἐν Ἀφρικῇ ταραχὰς καὶ καθυποτάξας τὰς ἀντάρτας Νομάδας, ἐξράτευσεν εἰς

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

τὴν Ἱσπανίαν, καὶ ἐπολέμησεν εὐτυχῶς. Οὗτος ὁ ἀνὴρ, περίφημος εἰς τὴν Ἀφρικὴν διὰ τῶν ἀνδραγαθημάτων τε, εὐκαθὴς εἰς τὸ ἄρχειν καὶ διοικεῖν, προικισμένος μὲ μεγάλην ἀνδρίαν, καὶ φρόνησιν κατηρτυσμένην, φοβερὰς εἰς τὰς μάχας, πρᾶος μετὰ τὴν νίκην, εὐδιάλλακτος εἰς τὰ συμβόλια, ἐπιδέξιος πολιτικὸς, εἶχε συνενωμένα ἐν ἑαυτῷ ὅλα τὰ προσόντα μεγάλου στρατηγοῦ καὶ ἐπιδεξίου πολιτικοῦ. Ἔχθιος πολέμιος τῶν Ῥωμαίων, ὑπερχρέωσε τὸν υἱόν τε Ἀννίβαν, ἐννεαετῆ ὄντα, νὰ ὀμόσῃ ἐπὶ τοῦ βωμοῦ μῖσος αἰώνιον πρὸς τὴν Ῥώμην, καὶ πώποτε ἄνθρωπος δὲν ἐφύλαξε κάλλιον τὸν ὅρκον του.

Ὁ μέγας οὗτος στρατηγὸς, μορφόνων τὸν υἱόν του διὰ τῶν ἑαυτοῦ μαθημάτων καὶ παραδειγμάτων, κατέκτησεν εἰς ὀλίγον καιρὸν, συνάμει τῶν ὅπλων, ὅλον ἐκεῖνο τὸ μέρος τῆς Ἱσπανίας τὸ μεταξὺ τῆς θαλάσσης καὶ τοῦ Ἴβηρος, καὶ τὸ ὑπέταξεν ὁλοτελῶς εἰς τὴν πατρίδα τε διὰ τῆς ἐπιεικοῦς κυβερνήσεώς του. Μετὰ δὲ τοσαύτας εὐπραγίας, εὗρε θάνατον ἐπάξιον τῆς ζωῆς του, ἀποθανὼν ἐνδόξως εἰς μάχην, ἥτις τὸν ἔχεψε τὴν ἐσχάτην φορὰν μὲ τας δαφνας τῆς νίκης.

Ἀσδρούβας ὁ γαμβρός του, δ αδεχθεὶς αὐτὸν, διὰ ν' ἀσφαλίσῃ τὰς κατακτήσεις, ἔκτισεν εἰς τὸ μεσημβρινὸν μέρος τὴν νέαν Καρχηδόνα, ἥτις κατήντησε, διὰ τὴν θέσιν καὶ τὴν ἐμπορίαν της, μία τῶν ἐπιφανεςάτων πόλεων τῆς Εὐρώπης.

Ἡ Ῥώμη ἔβλεπε τὰς προόδους ταύτας μὲ ὄμμα φθονερὸν· ἤθελε κινήσει τὰ ὅπλα διὰ νὰ ἀφαιρέσῃ τὴν Χερσόννησον ἀπὸ τὴν ἐφαμιλλόν της· ἀλλ' ὁ ἐπικείμενος φόβος τῶν Γαλατῶν τὴν ἐμπόδισε. Διεπραγματεύθη λοιπὸν ἀντὶ νὰ πολεμήσῃ, εὐχαριςήθη νὰ θέσῃ ὅρια εἰς κατακτήσεις, τὰς ὁποίας δὲν ἐτόλμα ν' ἀρπάσῃ, καὶ συνεφώνησε μετὰ τοῦ Ἀσδρούβα συνθήκην, ἥτις ἀπηγόρευε τοὺς Καρ-

"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

χηδονίους νὰ προχωρήσωσι πέραν τοῦ Ἴβηρος.

Ὁ δὲ Ἀσδρούβας, ἐξακολουθῶν τὰς προόδους του, καθυπέταξεν ὅλας τὰς μεταξὺ τῆς θαλάσσης καὶ τοῦ ποταμοῦ λαούς. Μετὰ δὲ ὀκτὼ ἐτῶν νίκας, ἀπέθανε δολοφονηθεὶς ἀπὸ ἕνα Γαλάτην (1). Τρία ἔτη πρὶν τῆς τελευτῆς του, ἐζήτησε νὰ τὸν ζειλώσι τὸν γυναικάδελφόν του Ἀννίβαν, εἴκοσι δύο ἐτῶν τότε ὄντα.

Κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον, ἐδυνάζευεν εἰς τὴν Καρχηδόνα ἡ ὀλιγαρχία. Αἱ οἰκογένειαι τοῦ Ἀννωνος, Ἱμίλκωνος, Μάγωνος, Βομίλκα, Ἀτάρβα, καὶ ἡ τοῦ Ἀννίβα ἴσχυον μεγάλως. Ἡ ὀλιγαρχία αὕτη διαιρεῖτο εἰς δύω φατρίας· ἡ τοῦ Ἀμίλκα καὶ Ἀννίβα ὠνομάζετο Βαρκίνη φατρία, ἡ δὲ ἄλλη εἶχεν ἀρχηγὸν τὸν Ἄννωνα· ἡ πρώτη ἦτον φιλοδοξος, ἡ δευτέρα εἰρηνική. Τὰ ἀνδραγαθήματα τοῦ Ἀμίλκα καὶ Ἀσδρούβα παρεῖχον μεγάλην λάμψιν εἰς τὴν φατρίαν των, ἥτις ἐπροξένευεν ἀκαταπαύστους νέας κατακτήσεις· ἡ φατρία τοῦ Ἄννωνος ἤθελε νὰ στερεώσῃ τὴν ἰσχὺν τῆς Καρχηδόνος διὰ τῆς εἰρήνης, καὶ νὰ τὴν ἐκτείνῃ διὰ τῆς ἐμπορίας, ὅθεν καὶ ἀντεστάθη εἰς τὴν κατὰ τῆς Ἱσπανίας ἐκστρατείαν τοῦ Ἀννίβα. Ὁ Ἄννων παρώτρυνεν εἰς τὴν συγκλητον τὸν κίνδυνον τοῦ να ἐμπιστευθῇ τὸν στρατὸν εἰς νέον ὁμοῦ ὡς τὸν Πυρρὸν, ὑψηλόφρονα ὡς τὸν πατέρα του, καὶ ὅστις ὤμοσεν ἐν τῷ μέσῳ τῆς εἰρήνης αἰώνιον πόλεμον κατὰ τῆς Ῥώμης. Ἐθεώρει τὴν ὀπτυρον ταύτην μεγαλοφυΐαν ὡς ἕνα καυστικὸν σπινθῆρα, ὅστις ἐμέλλεν ἐντὸς ὀλίγου νὰ προξενήσῃ παγκοινον ἐμπρησμόν.

Μὲ ὅλας τὰς παραινέσεις ταύτας, ἡ Βαρκίνη φατρία ὑπερίσχυσε, καὶ ὁ Ἀννίβας ἐστράτευσε κατὰ τῆς Ἱσπα-

(1) Ἔτει ἀπὸ κτίσεως 3783. — ἀπὸ κτίσεως Ῥώμης 580.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ας. Οἱ στρατιῶται βεβαρχευμένοι ἐνόμισαν, ὅτι ἐπαναστέπουσι τὸν μέγαν Ἀμίλκαν. Ηὗρον ἐν αὐτῷ τοὺς αὐτοὺς χαρακτῆρας, τὴν αὐτὴν ῥωμαλεότητα, τὴν αὐτὴν ἀφοβίαν, τὴν αὐτὴν ἑτοιμόνοιαν, γονιμότητα νοὸς πλέον ἐκτεταμένην, εὐεπίβολος, ἐπιτήδειος νὰ συμμορφώνηται μὲ ὅλας τὰς περιστάσεις, ἱκανὸς περφυκῶς νὰ θριαμβεύῃ ἐξίσου διὰ τῆς τύλμης καὶ τῆς πανουργίας.

Παρευρεθεὶς εἰς τρεῖς ἐκστρατείας μετὰ τοῦ Ἀσδρούβα, ἠρίστευσε μεγάλως· μετὰ τὸν θάνατον τοῦ στρατηγοῦ τούτου, ὁ δῆμος καὶ ὁ στρατὸς τὸν ἀνηγόρευσαν στρατηγὸν, μὲ ὅλην τὴν ἀντίθεσιν τῶν φατριαστῶν (1). (Ὁ Κορνήλιος Νέπως μάλιστα βεβαιόνει, ὅτι τὸν διώρισαν καὶ Σουφέτην παρ' ἡλικίαν).

Προβιβασθεὶς δὲ εἰς τὸν βαθμὸν τοῦτον, δὲν ἐσυλλογίζετο, ὲν ἔπιεεν ἄλλο, εἰμὴ τὴν καταστροφὴν τῆς Ῥώμης. Ἐν τοσούτῳ δὲ κατέκτησε πολλὰς πόλεις εἰς τὴν Ἱσπανίαν, ὥστε ἡ φιλοδοξία του ἐνέπνευσε φόβον εἰς ὅλους τοὺς λαοὺς τῆς Χερσονήσου· ὅθεν συμμαχήσαντες πρὸς ἀλλήλους, ἀντέστησαν κατ' αὐτοῦ στρατὸν ἑκατὸν χιλιάδων μαχητῶν. Ὁ δὲ μὲ ὅλον ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν στρατευμάτων του ἦτον ὑποδεέστερος, ἐνίκησε τοὺς ἐχθροὺς εἰς μάχην ἐκ τοῦ συστήματος, καὶ ἐπάσχισε μετὰ τὴν νίκην νὰ προσεταιρίσῃ μεχαρίτας καὶ μὲ μεγάλας φιλοδωρίας τοὺς πολίτας, τοὺς συμμάχους καὶ τοὺς δορυκτήτους λαούς, θέλων νὰ ἀσφαλίσῃ διὰ τῆς σοφῆς ταύτης πολιτικῆς τὴν ἡσυχον ἐκτέλεσιν τῶν μεγάλων αὐτοῦ σχεδίων.

Ἡ μεταξὺ Ῥώμης καὶ Καρχηδόνος συνθήκη δὲν ἐδύνατο νὰ ἐμποδίσῃ τὸν ἀκάθεκτον τοῦτον φιλόδοξον, ὅς ἐ-

(1) Ἔτει ἀπὸ κτίσεως Καρχηδόνος 626. — ἀπὸ κτίσεως Ῥώμης 229.

"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ζήτει εὐκαιρίαν νὰ τὴν διαλύσῃ. Ἀπολιόρκησε λοιπὸν εὐτόλμως τὴν Σάγουντον, κειμένην πέραν τοῦ Ἴβηρος. Οἱ Σάγουντοι, ἐπεκαλέσθησαν τὴν ὑπεράσπισιν τῆς Ῥώμης, ἥτις ἔξειλε παρευθὺς πρέσβεις ἀνθισαμένη εἰς τὴν παράβασιν ταύτην τῶν συνθηκῶν τῆς εἰρήνης. Πλὴν ὁ Ἀννίβας δὲν ἠθέλησε νὰ ὐώσῃ εἰς αὐτοὺς ἀκρόασιν· καὶ τὸ αὐτὸ ἔπαθεν καὶ εἰς τὴν Καρχηδόνα, μὲ ὅλας τὰς παραινέσεις τοῦ Ἀννωνος, ὅσις εἰς μάτην ἐπάσχισε ν' ἀποδείξῃ τὴν ἀνομίαν καὶ τὸν κίνδυνον τοιαύτης πρωτοαδικίας. Ἡ Σάγουντος, μὴ δυναμένη πλέον ν' ἀντισταθῇ, διεπραγματεύθη. Ἀλλ' ὁ Ἀννίβας ἐπρόβαλε συνθήκας τόσον ἐξευτελεζικὰς, ὥζε οἱ συγκλητικοὶ ἐπρόκριναν τὸν θανατον ἀντὶ τοῦ αἴσχους, καὶ οὕτω μὴ ἔχοντες πλέον οὐδεμίαν ἐλπίδα, ἄναψαν πυρὰν εἰς τὴν ἀγοράν, ἔῤῥιψαν τὰ πλούτη των, τὸν θησαυρὸν τῆς πολιτείας, ἔπειτα ἐῤῥίφθησαν καὶ αὐτοὶ εἰς τὰς φλόγας, αἵτινες διεδόθησαν ὀξέως εἰς ὅλην τὴν πόλιν. Ἐν τούτῳ, κρημνίζεται εἷς πύργος τοῦ τείχους ἀπὸ τὰς μηχανὰς τοῦ Ἀννίβα. Οἱ Καρχηδόνιοι εἰσορμῶν διὰ τῆς χαλάζρας, κυριεύουν τὴν πόλιν, κατασφάττων ὅλους τοὺς ἐνόπλους, καὶ διασώζουν ἀπὸ τὴν πυρκαϊὰν πλῆθος λαφύρων.

Ὁ Ἀννίβας δὲν ἐκράτησε τίποτε δι' ἑαυτόν· ἀλλὰ τὰ διένειμεν ἐπιδεξίως διὰ νὰ ἐπιτείνῃ τὴν ζέσιν τῶν στρατιωτῶν, καὶ διὰ ν' αὐξήσῃ τὴν ἰσχὺν τῆς ἐν Καρχηδόνι φατρίας του.

Ἡ εἴδησις τῆς συμφορᾶς ταύτης ἐφόβησε τὴν Ῥώμην ὑπερβολικά. Ἡ ἀγανακτησις διὰ προσβολὴν τόσον αὐθάδη καὶ ὅλως παράσπονδον, τὸ αἶσχος διότι ἐγκατέλιπον συμμάχους τόσον πιστοὺς ν' ἀπολεσθῶσιν, ὁ φόβος τῆς μεγαλοφυΐας καὶ τῶν σχεδίων τοῦ Ἀννίβα, ὅλα ταῦτα ἀνήγειρον μανιωδῶς τὸ ἀρχαῖον μῖσος· ὁ δῆμος ὅλος ἐπτοημένος συῤῥέει εἰς τὴν ἀγοράν. Ἡ Σύγκλητος συναθροί-

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ζεται, αἱ σφοδρότεραι δημηγορίαι ἐξακούονται καὶ ἀποφαίζουν ὁμοφώνως ταχείαν ἀποστολὴν πρέσβεων ἐπιφορτισμένων νὰ ἐρωτήσωσι ῥητῶς τὴν Καρχηδόνα, ἐὰν ἡ καταζροφὴ τῆς Σαγούντου ἦτον προαγμένη ἀπ' αὐτὴν, καὶ ν' ἐπαιτήσωσι πρὸς διόρθωσιν τὴν παράδοσιν τοῦ Ἀννίβα εἰς τοὺς Ῥωμαίους.

Ἡ συγκλητος τῆς Καρχηδόνος ἤθελε, κατὰ τὴν συνήθειάν της, νὰ κάμῃ ἀναβολὰς, ν' ἀποκρυθῇ συγκεχυμένως εἰς θετικὰ παραπονα, καὶ ν' ἀπιθεσῃ φοινικικὴν ἀπατην εἰς τὴν Ῥωμαϊκὴν ἰψηλοφροσυνην. Τότε ὁ Φάβιος, εἷς τῶν πρέσβεων τῆς Ῥώμης, δαστῶν περπεπιγμένον τὸ κρασπεδον τᾶ ἱματίᾳ τα, «Ἰδῶ φέρω, εἶπε, τὴν εἰρήνην » ἢ τὸν πόλεμον· ἐκλέξατε.» — « ἔκλεξον σὺ, τὸν ἀπε» κρίθησαν οἱ Καρχηδόνιοι. » — Ἐκλέγω λοιπὸν τὸν πό» λεμον, ἐπανέλαβεν ὁ Φάβιος, καὶ θέλει εἶναι φοβερός.» — » Τὸν δεχόμεθα ἀπρόφασα καὶ θέλομεν πολεμήσει ὡσαύ» τως, ἐφώναξαν ὅλοι οἱ Συγκλητικοί. »

Τοιουτοτρόπως διελυθη ἡ εἰρήνη, ἔτη ἀπὸ κτίσεως 3787, πρὸ Χριστοῦ 217, ἔτη ἀπὸ κτίσεως Ῥώμης 531 ἀπὸ Καρχηδόνος 629. Ὁ Ἀννίβας ἦτον τότε εἴκοσι ἓξ ἐτῶν.

Πρὶν νὰ βάλῃ εἰς πρᾶξιν τὸν μέγαν τοῦτον σκοπὸν, τοῦ ὁποίου ὁ μέγας οὗτος στρατηγὸς ἐμελέτα τὸ σχέδιον ἀπὸ τὴν παιδικήν του ἡλικίαν, μετεβίβασεν εἰς τὴν Ἀφρικὴν τοὺς Ἱσπανοὺς στρατιώτας, οἵτινες εὑρίσκοντο εἰς τὸν στρατόν του, καὶ μετέφερεν εἰς τὴν Ἱσπανίαν Ἀφρικανοὺς, ἐλπίζων, ὅτι μακρὰν τῆς πατρίδος των θέλουν εἶναι μᾶλλον εὐπειθεῖς. Κατὰ διαταγὴν αὐτοῦ, τεσσαράκοντα χιλιάδες ἐφύλαττον τὴν Ἀφρικήν· δεκαπέντε χιλιάδες, τὰς Ἐπαρχίας τῆς Ἱσπανίας, καὶ ἑξήκοντα πλοῖα τὰ παράλια. Ἐπρόσφεραν εἰς τὴν Γάδειραν θυσίαν εἰς τὸν Ἡρακλέα, καὶ ἔπειτα ἐστράτευσε διὰ νὰ ἐκτελέσῃ τὸ με-

Δημόσιες Βιβλιοθήκες
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

μαλοτολμώτατον ἐπιχείρημα, ὅπερ θνητὸς δὲν διενοήθη ποτὲ, τὸ νὰ ὑπερβῇ τὰ Πυρηναῖα, νὰ διαβῇ τὴν Γαλατίαν, νὰ ὑπερβῇ τὰς Ἄλπεις καὶ νὰ ἐπιπέσῃ εἰς τὴν Ἰταλίαν.

Ἐκίνησεν ἀπὸ τὴν νέαν Καρχηδόνα, ἀπέχουσαν ἀπὸ τὸν Ἴβηρα ἑκατὸν δέκα λεύγας. Ὁ στρατός του συνέκειτο ἀπὸ ἑκατὸν χιλιάδας πεζικὸν, ἀπὸ δώδεκα χιλιάδας ἱππικὸν καὶ τεσσαράκοντα ἐλέφαντας. Κατεπολέμησεν ὅλους τοὺς λαοὺς καὶ κατέκτησεν ὅλους τοὺς πέραν τοῦ Ἴβηρος τόπους μέχρι τοῦ Ἐμπορίου, μικρᾶς ἐπιθαλασσίου πόλεως, πλησίον τῶν Πυρηναίων ὀρῶν, ἡ ὁποία διαχωρίζει τὴν Ἱσπανίαν ἀπὸ τὴν Γαλατίαν, καὶ ἀπέχει ἀπὸ τὸν Ἴβηρα ὀγδοήκοντα λεύγας· ἄφησε τὸν Ἄννωνα μὲ ἕνδεκα χιλιάδας εἰς τὸ νεοκατάκτητον τοῦτο μέρος τῆς Ἱσπανίας, ἔπειτα ὑπερβὰς τὰ Πυρηναῖα ἐπροχώρησε πρὸς τὸν Ῥοδανὸν μὲ πεντήκοντα χιλιάδας πεζὸν, ἐννέα χιλιάδας ἱππεῖς, καὶ δεκαὲξ ἐλέφαντας.

Ἐκεῖ οἱ Γαλάται ἀντιτεταγμένοι κατὰ τὴν ἀντιπέραν ὄχθην, ἐμπόδιζον τὴν διάβασιν. Ὁ Ἀννίβας εἰδοποιηθεὶς τοὺς σκοπούς των, εἶχε σείλει, πρὸ δύο ἡμερῶν, τὸν Ἄννωνα υἱὸν τοῦ Ἀμίλκα, μὲ σῶμα στρατοῦ διὰ νὰ διαβῇ τὸν ποταμὸν ὀλίγον ἀνωτέρω καὶ εἰς τύπον ὀλίγον φυλαγμένον· ἡ προσταγή του ἐξετελέσθη· τότε ἀνεράνη παρὰ τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ· ἄλλοι τὸν διέβαινον ἐπὶ ἀκατίων, ἄλλοι δὲ κολυμβῶντα, τὸ πεζικὸν εἰς σχεδίας ἢ εἴς τινας κορμοὺς δένδρων κοιλωμένους. πλοῖα μεγάλα συνδεδεμένα καὶ κατὰ γραμμὴν τεταγμένα, ἀνεχαίτιζον τὸν ῥοῦν τοῦ ποταμοῦ. Οἱ Γαλάται, ἐπὶ τῆς ἀντιπέραν ὄχθης, ἐφώναζον, ἔκρυον τὰς ἀσπίδας των, ἠκόντιζον βέλη καὶ ἐνεθαῤῥύνοντο ἀλλήλους ὡς εἰς μάχην· ἀλλ' ἐξαίφνης κατώπτευον ἐπὶ τὸ ὕψος τῶν δούνων σῶμα ἐχθρικὸν, τὸ τοῦ Ἄννωνος, ὅπερ πυρπολεῖ τὸ στρατόπεδόν των καὶ ἐφορμᾷ κατ' αὐτῶν. Οὕτω λοιπὸν προσβαλλόμε-

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

νοι κατὰ πρόσωπον καὶ ἐξόπισθεν, ταράττονται, ἀναπίπτουν, ἐκκαρδιόνονται καὶ τρέπονται εἰς φυγήν. Τότε ἀπηλλαγμένος παντὸς ἐμποδίου ὁ στρατὸς τοῦ Ἀννίβα διαβαίνει ἡσύχως τὸν ποταμὸν, οἱ ἐλέφαντες διαβαίνουν ἔπειτα ἐπὶ μεγάλων σχεδιῶν ἐσχωμένων μὲ χῶμα, διὰ νὰ μὴν αἰσθανθῶσιν τὰ ὑδροφόβα ταῦτα ζῶα, ὅτι διαβαίνουν ἐπὶ ὕδατος.

Κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν, οἱ δύο Ὕπατοι Σκηπίων καὶ Σεμπρώνιος εἶχαν ἐκστρατεύσει μὲ δύο στρατοὺς, προωρισμένους ὁ εἷς διὰ τὴν Ἰσπανίαν, καὶ ὁ ἄλλος διὰ τὴν Σικελίαν. Ὁ Σεμπρώνιος ἔμελλε ν' ἀποπλεύσῃ ἀπὸ τὸ Λιλύβαιον καὶ νὰ προσβαλῃ εἰς τὴν Ἀφρικήν. Ὁ δὲ Σκηπίων ἐσοχάζετο νὰ λάβῃ πλοῖα ἀπὸ τὴν Μασσαλίαν διὰ νὰ μεταφέρῃ τὸν στρατὸν εἰς τὴν Ἰσπανίαν, ὅπου ἤλπιζε νὰ εὕρῃ ἔτι τὸν Ἀννίβαν. Ἀλλ' ἔμαθε μὲ μεγάλην του ἔκπληξιν, ὅτι ὁ ἐχθρὸς προλαμβάνων τοὺς σκοπούς του διὰ ταχυτάτας πορείας, ἐπεριήσαζεν εἰς τὸν Ῥοδανὸν, καὶ ἔξειλε τριακοσίους ἱππεῖς διὰ νὰ τὸν κατασκοπεύσωσιν.

Ὁ Ἀννίβας ἐπέζειλε πεντακοσίους Νομαδικὰς ἄιδας εἰς ἀπάντησίν των. Τὰ δύο ταῦτα σώματα συνεκρότησαν μάχην πεισματώδη καὶ αἱματηράν, καθ' ἣν οἱ Ῥωμαῖοι ἐχάθησαν οἱ ἡμίσεις, ἔτρεψαν ὅμως εἰς φυγὴν τοὺς Νομάδας· αὕτη ἡ πρᾶξις, θεωρηθεῖσα ὡς οἰωνὸς τῆς ἐκβάσεως τοῦ πολέμου, προεμήνυε, κατὰ τοὺς οἰωνοσκόπους, ὅτι ὁ πόλεμος θέλει ἀποβῆ πρὸς ὄφελος τῶν Ῥωμαίων μετὰ τὴν χύσιν ὅμως πολλοῦ αἵματος.

Ἐν τοσούτῳ ὁ Ἀννίβας εἶχε λάβει πρεσβείαν ἀπὸ τὰς παρὰ τὸν Πάδον Γαλάτας, οἵτινες ὑπέσχοντο ζωοτροφίας καὶ βοηθείας κατὰ τῶν Ῥωμαίων. Ὁ μέγας οὗτος στρατηγὸς θέλων νὰ ἐκτελέσῃ ἀνεμποδίστως τὰ σχέδιά του, ἀνεχώρησεν ὀλίγον πρὸς τὴν Ἄρκτον καὶ ἀπομακρυνόμενος ἀπὸ τὴν θάλασσαν διὰ ν' ἀποφύγῃ τὴν ἀπάντησιν τοῦ

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

Σκηπίωνος, διῆλθε τὴν Γαλατίαν, μέχρι τῶν Ἄλπεων.

Ὁ Σκηπίων ἔφθασεν εἰς τὸν Ῥοδανὸν τρεῖς ἡμέρας μετὰ τὴν διάβασιν τῶν Καρχηδονίων. Ἀπελπισθεὶς τότε τοῦ ν' ἀπαντήσῃ τὸν ἐχθρὸν ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Μασσαλίαν, ἔστειλε τὸν ἀδελφόν του μὲ τὸ πλεῖστον μέρος τοῦ στρατοῦ εἰς τὴν Ἱσπανίαν· αὐτὸς δ' ἐκίνησε διὰ τὴν Γένοβαν ἐπὶ σκοπῷ τοῦ ν' ἀντιστίσῃ τὴν παιὰ τας ὄχθας τοῦ Πάδου εὑρισκόμενον Ῥωμαϊκὸν στρατὸν κατὰ τοῦ Ἀννίβα, ὅταν ἐκεῖνος ἔμελλε να ὑπερβῇ τὰς Ἄλπεις. Ὁ Ἀννίβας διῆλθε τὴν χωραν τῶν Ἀλλοβρίγων, ὅπου τὴν σήμερον εἶναι ἡ Γενέβα, Ἰέννη, καὶ ἡ Γρενοβλη· ἐκεῖ εὑρὼν λαοὺς διηρημένους, τοὺς ἐφιλίωσε, τοὺς ἔδωκε ζωοτροφίας διὰ νὰ βεβαιωθῇ τὴν φιλίαν των, καὶ ἐπροχώρησεν εἰς τοὺς πρόποδας τῶν Ἄλπεων, ὅπου ἡ μεγαλοφυΐα του ἔμελλε νὰ θριαμβεύσῃ κατὰ νέων ἐμποδίων.

Τὰ ἀπότομα ἐκεῖνα ὄρη δὲν ἐδείκνυον καμμίαν ὁδόν· καὶ οὕτω ἀναγκαζόμενος ἀ βαδίσῃ δὶ ἀτραπῶν ζενῶν καὶ ὀλισθηρῶν, παρὰ τὰς ὁποίας ὑπέκειντο φάραγγες καὶ λισσάδες ἀμήχανοι, ἔβλεπεν ἀκαταπαύστως πρὸ ποδῶν του βάραθρα καὶ αὐθόσους, ὑπερθεν δὲ ὀρεινοὺς μαχητὰς, οἵτινες ἀνθίζαντο εἰς τὴν διάβασίν του· ἀλλ' ὁ ἀτρύμητος καὶ ἀκάματος ἥρως καταδαμάζει ἐνταυτῷ τὴν φύσιν καὶ τὸν ἐχθρὸν, καὶ ἀπολέσας μέγαν ἀριθμὸν ἀνθρώπων καὶ ἵππων ἢ καταθραυομένων ἀπὸ τοὺς κυλιομένους ἐπ' αὐτῶν βράχους, ἢ καταχρημνιζομένων εἰς τὰ βάραθρα, κυριεύει τέλος ἓν φρούριον, καὶ εὑρίσκει ζωοτροφίας, αἵτινες ἀνέθωκαν θάρρος καὶ ἐλπίδα εἰς τὰ στρατεύματά του ἀδυνατισμένα ἀπὸ τὸν κάματον.

Ἐξακολουθῶν δὲ τὴν πορείαν του καὶ προδοθεὶς ἀπὸ τὴν ἀπιστίαν τῶν ὁδηγῶν του, περιπίπτει εἰς τὸν κίνδυνον· ἐνῷ διέβαινεν ἕνα περίκρημνον στενωπὸν, ἐπιπίπτουν ἐξαίφνης οἱ ἄγριοι ὀρεινοὶ κατ' αὐτοῦ· ἀλλ' ὁ μεγαλότολμος

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

Ἀννίβας διεσώθη καὶ ἐκ τούτου μὲ τεράσια ἀνδρίας. Τέλος, μετὰ ἐννέα ἡμερῶν ὑπερφυσικὰς προσπαθήσεις καὶ μάχας ἀκαταπαύστως ἀνανεουμένας, φθάνει εἰς τὴν κορυφὴν τῶν Ἄλπεων, ὅπου ἀναπαύεται δύο ἡμέρας· ἐκεῖ δέ, ἐπιπεσοῦσα διὰ μιᾶς ἄπληστος χιὼν ἐμπνέει εἰς τὸς στρατιώτας ἀπελπισίαν καὶ φρίκην. Ἀλλ' ὁ Ἀννίβας τοὺς ἀναθαρσύνει, δεικνύων εἰς αὐτοὺς τὰ πεδία τῆς εὐδαίμονος Ἰταλίας, καὶ κολακεύων τὴν πλεονεξίαν των μὲ τὴν ἐλπίδα τῆς διαρπαγῆς τῆς Ῥώμης.

Ὁ στρατιώτης ἀναθαρσήσας ἀναλαμβάνει πάλιν τὰ ὅπλα του· ἡ δίψα τοῦ χρυσοῦ τὸν κάμνει νὰ λησμονήσῃ ὅλως τοὺς κινδύνους· ἀλλ' ὁ παγετὸς καθίζα τὰς ἀτραποὺς σχεδὸν ἀδιαβάτους. Ἡ χιὼν, ἐπικαλύπτουσα τὰς φάραγγας κατερρύφα ὑπὸ τὴν ἀποτηλὴν ἐπιφάνειάν της ἀνθρώπους καὶ ζῶα. Πελώριοι ὄγκοι παγετοῦ καὶ χώματος, ἀπορρηγνύμενοι καὶ κατακυλιόμενοι κατέθρυπτον ὁλόκληρα τάγματα. Ὁ Ἀννίβας, πρὸς τὸν ὁποῖον οὐδὲν ἐμπόδιον ἐγίνετο ἀνυπέρβλητον, ὤρυξε μὲ τὸ σίδηρον καὶ τὸ πῦρ ὁδοὺς ἐπὶ τῶν κρημνῶν. Ἰσορικοί τινὲς προσθέτουν μυθικῶς, ὅτι ἐπύρωνον τοὺς βράχους, ἔπειτα ἔχυναν ὄξος διὰ νὰ τοὺς ἀναλύσωσιν. Ἀλλ' αἱ πράξεις τοῦ μεγάλου τούτου ἀνδρὸς δὲν εἶχον χρείαν μεγαλοποιήσεως διὰ νὰ θεωρῶνται ὡς τεράσια.

Τέλος ὁ στρατὸς κατέβη εἰς εὔκαρπον πεδιάδα, ἥτις τοὺς ἔκαμεν ἐντὸς ὀλίγου νὰ λησμονήσωσι τοὺς προηγουμένους πόνους καὶ κινδύνους.

Μὲ ὅλας τὰς προοιμιώδεις ἐπιτυχίας ὁ Ἀννίβας ἔπρεπε τότε νὰ προϊδῇ ὅλας τὰς δυσκολίας τὰς παριστανομένας ἐκ μιᾶς εἰσβολῆς, τῆς ὁποίας ἡ φιλοσοφία τε δὲν τὸν εἶχε δείξει κατ' ἀρχὰς, παρὰ μόνον τὴν δόξαν.

Ἐξορμηθεὶς ἐκ τῆς Ἱσπανίας μὲ ἑξήκοντα σχεδὸν χιλιάδας μαχητῶν, εἶχε τὸ διασωζόμενον μέρος τοῦ στρατοῦ

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

Ἀφρικανῶν ἑώδεκα χιλιάδας, Ἰσπανῶν ὀκτὼ χιλιάδας, καὶ ἐξ χιλιάδας ἱππεῖς (καθὼς αὐτὸς ὁ ἴδιος τὸ ἔγραψεν ἐπὶ μιᾶς στήλης), καὶ μόλον τοῦτο δὲν εἶχεν ἀκόμη πολεμήσει τοὺς Ῥωμαίους. Τοιοῦτος εἶναι ὁ κίνδυνος παντὸς πολέμου ἐπιφερομένου εἰς μακρυνοὺς τόπους. Ὅσον προχωρεῖ τις τόσον ἀδυνατίζει· καὶ πολλάκις ἡ κάθε ἐπιτυχία εἶναι ὡς ἓν βῆμα ἐπιπλέον πρὸς τὴν παντελῆ καταστροφήν.

Ἡ πορεία τῶν Καρχηδονίων διήρκεσεν ἐξ μῆνας· εἰς δεκαπέντε ἡμέρας ὑπερέβησαν τὰς Ἄλπεις· καὶ κατέβησαν εἰς τὴν Ἰταλίαν ἀρχομένου ἤδη τοῦ Σεπτεμβρίου. Ὁ Ἀννίβας ἐνόμιζεν, ὅτι θὰ εὕρῃ συμμάχους τοὺς Ταυρίνους· πλὴν οἱ λαοὶ οὗτοι οὐδὲν ἠθέλησαν νὰ συμμαχήσωσιν, ὁ δὲ ἐκδικούμενος τὴν ἀποστοίησιν ταύτην, ἐκυρίευσε τὰς πόλεις των, κατέσφαξεν ὅλους τοὺς κατοίκους καὶ ἐπροχώρησε πρὸς τὴν Τίκινον. Ἡ ταχύτης τῆς πορείας τὸν κατέπληξε τὴν Ῥώμην ἠτημένην πρώτην φορὰν, κατὰ τὴν τόλμην καὶ φιλοδοξίαν. Ὁ Σεμπρώνιος ἔλαβε προφαγὴν ν' ἀναχωρήσῃ ἀπὸ τὴν Σικελίαν· ὁ δὲ Σκηπίων, διαβὰς τὸν Πάδον, ἐστρατοπέδευσε πλησίον τοῦ Τικίνου.

Ὁ Ἀννίβας θέλων ν' ἀναψυχώσῃ τοὺς μαχητάς του, ἐπλήρωσε Γαλάτας τινὰς ν' ἀλληλομαχήσωσιν ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ στρατοῦ, ἔπειτα εἶπε πρὸς τοὺς στρατιώτας· «Πολλὰ ἄνανδροι θέλετε φανῆ, ἐὰν δὲν πολεμήσητε γενναίως ὑπὲρ τῆς δόξης τῆς πατρίδος σας, ἐνῷ βλέπετε ἀγροίκους ἀσήμους ν' ἀλληλοκτονῶνται δι' ὀλίγον πλήρωμα. » Ὕπειτα μεταχειρισθεὶς ἐκείνην τὴν εὐγλωττίαν, ἥτις συχνάκις τὸν ἐχρησίμευσεν, ὅσον καὶ ἡ ἀνδρία του, ἀναμιμνήσκει, εἰς τοὺς στρατιώτας τὰ μέχρι τοῦδε ἀνδραγαθήματά των, καὶ ταπεινόνει ἐπιδεξίως ἐνώπιον αὐτῶν τὴν Ῥωμαϊκὴν ἰσχύν.

Ἐν τοσούτῳ ὁ Σκηπίων διαβαίνει τὸν Τίκινον· ὁ δὲ

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

Ἀννίβας, ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ στρατοῦ, προσφέρει θυσίαν εἰς τὸν Δία, σχίζει τὴν κεφαλὴν ἑνὸς ἀρνίου μὲ κοπτερὸν λίθον, καὶ καταρᾶται κατὰ τῆς κεφαλῆς του νὰ πάθῃ τὸ αὐτὸ, ἐὰν δὲν κατορθώσῃ ν' ἀπολαύσωσιν οἱ στρατιῶταί του, ὅσα τοὺς ὑπεσχέθη. Δοθέντος δὲ τοῦ σημείου, οἱ σύω στρατοὶ, πνέοντες παλαιὸν μῖσος, ὥρμουν μανιωδῶς, ὁ εἷς κατὰ τοῦ ἄλλου. Τὸ πεζικὸν τῶν Ῥωμαίων ἀντεστάθη κατ' ἀρχὰς εὐτυχῶς εἰς τὰς τοξότας καὶ τὸ ἱππικὸν τῶν Καρχηδονίων. Ἀλλ' οἱ Νομάδες καταπολεμήσαντες τὸ ἐχθρικὸν ἱππικὸν ἐπέπεσαν κατὰ τῶν λεγεώνων, αἵτινες προσβαλλόμεναι πανταχόθεν, ἀπεχώρησαν πέραν τοῦ Τικίνου, διέβησαν τὸν Πάδον καὶ διέκοψαν τὰς γεφύρας.

Ὁ Ὕπατος Σκηπίων, πληγωθεὶς εἰς τὴν μάχην καὶ περικυκλωθεὶς, ἐλευθερώθη διὰ τῆς ἀνδρίας τοῦ υἱοῦ του, ὅστις ἦτον τότε δεκαεπτὰ ἐτῶν. Οὗτος εἶναι ὁ μέγας Σκηπίων, καὶ μετέπειτα ἐπονομασθεὶς Ἀφρικανὸς, ὅστις ἐπέπρωτο νὰ θέσῃ πέρας ἔνδοξον εἰς τὸν ἀείμνηστον τοῦτον πόλεμον.

Ἡ νίκη παρέχει πάντοτε συμμάχους. Ὅλοι οἱ ἐν Ἰταλίᾳ καθιδρυμένοι Γαλάται ἐκηρύχθησαν ὑπὲρ τοῦ Ἀννίβα. Ὁ Σεμπρώνιος ἐπανελθὼν ἐκ τῆς Σικελίας πανσρατιᾷ, ἐσράτευσε πρὸς τὸν Τρεβίαν, μικρὸν ποταμὸν, χυνόμενον εἰς τὸν Πάδον, πλησίον τῆς Πλακεντίας, καὶ ἡνώθη μὲ τὸν σρατὸν τοῦ Σκηπίωνος, ὅπου καὶ ὁ τοῦ Ἀννίβα δὲν ἐδράδυνε νὰ πλησιάσῃ.

Ὁ Σκηπίων ἤθελε νὰ ἀποφύγωσι τὴν μάχην διὰ νὰ γυμνάσωσι τοὺς νεοσυλλέκτους καὶ διὰ ν' ἀπαυδήσωσι τὴν ἀσασίαν τῶν Γαλατῶν. Ἀλλ' ὁ Σεμπρώνιος, μᾶλλον ματαιόφρων ἢ ἐπιδέξιος, διέβαλε τὴν φρόνησιν ταύτην ὡς δειλίαν, καὶ ἠθέλησε νὰ συγκροτήσῃ μάχην, ὅπερ καὶ ὁ Ἀννίβας ἐπεθύμει, ἔλεγε μάλιστα συχνάκις, ὅτι εἰς μεγαλότολμα ἐπιχειρήματα καὶ εἰς πολέμους εἰσβολῆς, πρέ-

Δημόσιες Βιβλιοθήκες
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

πει ἀδιακόπως νὰ ὑποτρέφῃ τις τὴν ἀνδρίαν τῶν στρατευμάτων, καὶ τὴν ἐλπίδα τῶν συμμαχούντων μὲ νέα ἀνδραγαθήματα.

Τάξας δὲ τὸν Μάγωνα ἐπὶ κεφαλῆς δύω χιλιάδων εἰς λειμῶνα σύνδενδρον, παρὰ τὰς ὄχθας μικροῦ τινος ῥύακος, ἐπρόσταξεν ἓν σῶμα Νομάδων νὰ διαβῇ τὸν Τρεβίαν, διὰ νὰ ἐπισπάσῃ τὸν ἐχθρόν. Ὁ Σεμπρώνιος ἐπέστειλε τὸ ἱππικόν του κατ' αὐτῶν. ἀλλ' οἱ Νομάδες ὑποχωροῦν ταχέως καὶ ὁ παράτολμος ὕπατος τοὺς ἐπιδιώκει μὲ ὅλον τὸν στρατόν, ἄσιτον ἔτι ὄντα. Ἡ μάχη ἀρχίζει, τὸ ἱππικὸν τῶν Καρχηδονίων καταθραύει τοὺς Ῥωμαίους, ἅμα δὲ καὶ τὸ ἐνεδρεῦον σῶμα τοῦ Μάγωνος ἐπιφαίνεται κατόπισθεν, προσβάλλει καὶ τοὺς τρέπει εἰς ἐντελῆ φυγήν. Μόνον δέκα χιλιάδες διαφεύγουν τοὺς ἐχθρούς, ὅλον τὸ ἐπίλοιπον ἐχάθη.

Ὁ Ἀννίβας ἐπύθησεν εἰς τὴν μάχην ταύτην τοὺς ἐλέφαντάς του, οἵτινες εἶχαν ψοφήσει ὅλοι ἐξ αἰτίας τοῦ ψύχους. Λήγοντος δὲ ἤδη τοῦ θέρους ἐπρόβλεψε χειμερινὰ καταλύματα, ὅπου ἐπαναπαύσας τὰ στρατεύματά του, προσεποίησε συμμάχους εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἀποδίδων χωρὶς λύτρα τὴν ἐλευθερίαν εἰς τοὺς ζωγρηθέντας Ἰταλοὺς στρατιώτας.

Τὸ ἑπόμενον ἔτος, ἡ τύχη ἐφάνη εὐνοϊκοτέρα πρὸς τοὺς Ῥωμαίους· τὰ ὅπλα των ὑπῆρξαν νικηφόρα εἰς τὴν Ἱσπανίαν. Ὁ Σκηπίων ἐπρόσβαλε τὸν Ἄννωνα καὶ τὸν ἐξώγρησε καὶ κατέκτησεν ὅλην τὴν χώραν μέχρι τοῦ Ἴβηρος.

Ὁ Ἀννίβας ἐτράπη πρὸς τὴν Τοσκάνην· καθὼς ὅμως ἔψθασεν εἰς τὰ Ἀπεννῖνα, δεινὴ καταιγὶς τὸν ἐμπόδισε νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν πορείαν του, καὶ κατέφθειρε μάλιστα μέγα μέρος στρατιωτῶν του. Ἐκεῖθεν ἐπανερχόμενος εἰς τὴν Πλακεντίαν, συνεκρότησε μάχην πρὸς τὸν Σεμπρώνιον,

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

τῆς ὁποίας ἡ ἀμφίβολος ἔκβασις οὐδὲν ἔσχεν ἐπακολούθημα λόγου ἄξιον.

Τὸ ἑπόμενον ἔτος, ὁ Φλαμίνιος καὶ Σερουίλιος, νέοι ὕπατοι, ἐσύναξαν τοὺς στρατούς των εἰς τὴν πόλιν τῶν Ἀρρητίνων εἰς τὴν Τυρρηνίαν. Ὁ Ἀννίβας ἐστρατεύσε κατ' αὐτῶν καὶ διὰ νὰ φθασῃ ταχύτερον, διῆλθεν ἐλώδη τόπον, τοῦ ὁποίου ὁ νοτερὸς ἀὴρ ἀπώλεσε πλῆθος στρατιωτῶν καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος ἔχασε ἕνα τῶν ὀφθαλμῶν του. Ἡ Ῥώμη, τυρλὴ εἰς τὰ μίση της, καὶ ὀλίγον διακριτικὴ περὶ τὰ μέσα τῆς ἐκδικήσεως, ἔστειλε πολλάκις εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Καρχηδονίων διὰ νὰ δολοφονήσωσι τὸν φοβερὸν ἀνταγωνιστήν της. Ὁ δὲ μακρὰν τῆς πατρίδος του, περικυκλωμένος ἀπὸ ἐχθροὺς καὶ δολοφόνους, κατεσκεύασεν περιθετὴν κόμην, ἐνδυμασίας πάσης ἡλικίας, παντὸς ἐπαγγέλματος, καὶ μετήλλαττε τόσον συχνάκις μορφὰς, ὥστε καὶ αὐτοὶ οἱ φίλοι του δυσκόλως τὸν ἀνεγνώριζον, Οὕτω λοιπὸν ὁ φιλόδοξος οὗτος στρατηγὸς, ὅστις ἤθελε νὰ ἐμπλήσῃ τὴν οἰκουμένην ἐκ τοῦ ὀνόματός του, ἠναγκάζετο, ἐξ αἰτίας τοῦ πρὸς τὸν θάνατον φόβου, νὰ κρύπτηται εἰς τὸ ἴδιόν του στρατόπεδον. Τόσον οἱ ἄνθρωποι λανθάνονται εἰς τὸ περὶ εὐδαιμονίας, ὅταν ζοχάζωνται αὐτὴν ὡς συνοδεύουσαν τὴν δύναμιν καὶ τὴν δόξαν.

Φθάσας πλησίον τῆς πόλεως τῶν Ἀρρητίνων ἐπάσχισε νὰ σπουδάσῃ πρότερον τὸν χαρακτῆρα τοῦ Φλαμινίου πρὶν νὰ μετρηθῇ μὲ αὐτὸν, καὶ κατανοήσας ἐντὸς ὀλίγου, ὅτι ἦτον τολμητίας μὲ κουφότητα καὶ κενόδοξος μὲ ἀπλησίαν, διεπόρθει τοὺς ὁμαλοὺς τόπους ἐπὶ σκοπῷ νὰ τὸν ἐπισπασῃ ἀπὸ τὴν ὀχυρὰν θέσιν, ὅπου ἦτον στρατοπεδευμένος.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ πεῖρα αὕτη δὲν ἐπέτυχεν, ἐπροσποιήθη, ὅτι προχωρεῖ πρὸς τὴν Ῥώμην, ἔχων τὴν πόλιν Κυρτώνιον ἐξ ἀριστερῶν, καὶ τὴν λίμνην Θρασυμένην ἐκ δεξιῶν

Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

Ἐντὸς ὀλίγου μανθάνει, ὅτι ὁ Ὕπατος ἐπηκολούθει (1). Τότε, διελθὼν ἕνα ξενὸν αὐλῶνα, καὶ βαλὼν ἐνέδρας εἰς τὴν εἴσοδον καὶ εἰς τὰς πλευρὰς, ἐστρατοπέδευσε καὶ αὐτὸς εἰς τὴν ἄλλην ἄκραν ἐπὶ λόφου ὑψηλοῦ.

Ὁ τολμητίας Φλαμίνιος εἰσῆλθε θρασέως εἰς τὸν αὐλῶνα τοῦτον χωρὶς νὰ σείλῃ πρότερον κατασκόπους ἐκεῖ. Οἱ Ἀφρικανοὶ ἐφορμοῦν πανταχόθεν κατὰ τῶν Ῥωμαίων. Εἰς μάτην ὁ Φλαμίνιος προσπαθεῖ ν' ἀποκαταςήσῃ τὴν τάξιν. Ἡ ἀφοβία διαδίδεται εἰς τοὺς στρατιώτας· μάχονται εὐτόλμως, ἀλλὰ μὲ ἀταξίαν· μὲ ὅλα ταῦτα ἀνθίσανται ἐπὶ πολὺ. Τέλος δὲ φονευθέντος τοῦ Φλαμινίου, ἀπό τινος Γαλάτου, οἱ Ῥωμαῖοι τρέπονται εἰς φυγήν, καὶ εὑρίσκουν τὴν ἔξοδον τοῦ ξενωποῦ περιφραγμένην ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς. Δέκα χιλιάδες, ὑπερβιάσαντες πᾶν ἐμπόδιον, διεσώθησαν εἰς τὴν Ῥώμην. Ἐξ χιλιάδες ἐζωγρήθησαν καὶ δέκα πέντε ἐφονεύθησαν, ὁ δὲ Ἀννίβας ἔχασε μόνον χιλίους καὶ πεντακοσίους. Αὕτη ἡ νίκη ἐχρεωςεῖτο εἰς τὴν ἐπιδεξιότητα τοῦ Ἥρωος τούτου. Ἡ Καρχηδὼν ἐθριάμβευσε τὴν ἡμέραν ταύτην· ἡ δὲ Ῥώμη ἐκυριεύθη ἀπὸ μέγαν φόβον, καθ' ὃν καιρὸν ὁ Πραίτωρ, ἀναβὰς ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐξεφώνησεν οἰκτρῶς τοὺς λόγους τούτους· « Πολῖται! ἀπωλέσαμεν μίαν μεγάλην » μάχην. » Τότε ἡ σύγκλητος κατέφυγεν εἰς τὸ ἔσχατον μέσον, ὅπερ μετεχειρίζετο ἡ πολιτεία εἰς τοὺς μεγάλους κινδύνους· ἀνηγόρευσε τὸν Φάβιον δικτάτορα, καὶ τὸν Μινούκιον Ἵππαρχον.

Ὁ Ἀννίβας ἐσοχάσθη, ὅτι δὲν ἦτον ἀκόμη καιρὸς νὰ πλησιάσῃ εἰς τὴν Ῥώμην. Κατεπόρθησε τὰς πεδιάδας τῶν Ἰσόμβρων μέχρι τῆς Ἀπουλίας, φονεύων πᾶν τὸ

(1) Ἔτει ἀπὸ κτίσεως 3784. — ἀπὸ κτίσεως Ῥώμης 532.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ὁπλοφόρον, καὶ διασπείρων πανταχῆ τρόμον, διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τοὺς Ῥωμαίους νὰ διατηρήσωσι φίλους καὶ νὰ εὕρωσι συμμάχους.

Ὁ Φάβιος, φωτισμένος ἀπὸ τὰ σφάλματα τῶν πρὸ αὐτοῦ καὶ ἐπιδεξιώτερος, παρηκολούθει τὰ κινήματα τοῦ ἐχθροῦ χωρὶς νὰ ῥιψοκινδυνεύσῃ, καὶ τὸν ἠκροβόλιζεν ἀκαταπαύστως χωρὶς νὰ δοκιμάσῃ ἀποφασιστικὴν μάχην. Ὁσάκις ὁ Ἀννίβας, τεταραγμένος ἀπὸ τὰ τεχνάσματά του, ἤθελε νὰ τὸν προσβάλῃ, εὕρισκε πάντοτε τὸν Φάβιον περιχαρακωμένον εἰς ὀχυρὰν θέσιν καὶ πρόκάλει αὐτὸν εἰς μάχην. Ὁ συνετὸς οὗτος Ῥωμαῖος ἤξευρεν, ὅτι εἰς τοὺς πολέμους τῆς εἰσβολῆς, ὁ πολεμούμενος τόπος κερδίζει τὸ πᾶν ὅταν ἠξεύρῃ νὰ κερδίσῃ καιρόν.

Ὁ Ἀννίβας ἐχλεύαζε φανερῶς τὴν ἐκείνου τάχα δειλοψυχίαν, ἐθαύμαζεν ὅμως ἐν κρυπτῷ τὴν ἐπιδέξιον ταύτην χρονοτριβὴν καὶ ἠσθάνετο, ὅτι εὗρεν ἀνταγωνιστὴν ἄξιον αὐτοῦ.

Ὁ Φάβιος προβλέπων, ὅτι ὁ Ἀννίβας ἐπανερχόμενος ἐκ τῆς Καμπανίας, θέλει διαβῆ τὴν κοιλάδα τῶν Κισιλήνων, ἥτις διαχωρίζει τὸν τόπον Φάλερνον ἀπὸ τὰ πεδία τῆς Καπύης, ἔβαλεν εἰς ἔνεδραν τέσσαρας χιλιάδας στρατιωτῶν, οἵτινες ἐφύλαττον τὴν μόνην στενωπὸν, ἔνθεν ὁ ἐχθρὸς ἐδύνατο νὰ ἐξέλθῃ· αὐτὸς δὲ περιεχαρακώθη μετὰ τοῦ στρατοῦ, κατὰ τὴν συνήθειάν του, ἐπὶ τῶν μετεώρων τοῦ λόφου. Ὅθεν ἐπελθὼν ὁ Ἀννίβας, ἔπεσεν εἰς τὴν παγίδα καὶ εὑρέθη πανταχόθεν περικυκλωμένος.

Στερημένος ζωοτροφιῶν, περικυκλωμένος ἀπὸ ἀπροσβλήτους ἐχθροὺς, μὴ βλέπων κανὲν μέσον ἀποχωρήσεως ἔβλεπε μόνον τὴν καταιροφήν του ἄφευκτον· πλὴν ἓν τέχνασμα τὸν διέσωσε· συνάξας δύω χιλιάδες βόας, ἔδεσεν εἰς τὰ κέρατά των δράγματα ἐκ ξηρᾶς ὕλης, τὰ ἀνάψας καὶ τοὺς οἰκρηλάτει διὰ νυκτὸς πρὸς τὴν κορυφὴν τῶν

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

βουνῶν. Τὰ ζῶα ταῦτα ἐμμανέντα ἐξ αἰτίας τοῦ καυσίματος, διασκορπιζόμενα πανταχοῦ, καὶ διασπείροντα τὰς φλόγας, τόσην ταραχὴν ἐπροξένησαν, ὥστε αἱ τέσσαρες χιλιάδες, αἵτινες ἐφύλαττον τὴν σενωπὴν, ἐνόμισαν, ὅτι ὁ ἐπὶ τῶν μετεώρων κρατὸς ἐπροσβάλετο ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν, καὶ ἀφήσαντες τὰς θέσεις των, ἔσπευσαν εἰς βοήθειαν τῶν λεγεώνων. Τότε ὁ Ἀννίβας εὑρίσκων τὴν ἔξοδον ἐλευθέραν, ταχύνει τὴν πορείαν του, καὶ ἐξέρχεται ἀόλαβῶς ἀπὸ τὴν θέσιν ἐκείνην, ἥτις ἔμελλε νὰ ἦναι ὁ τάφος του. Ἄρχισεν ἔπειτα πάλιν τὴν πρὸς τὴν Ἀπουλίαν ὁδὸν, ἀκροβολιζόμενος διὰ παντὸς καὶ ἐπιδιωκόμενος ἀπὸ τοὺς Ῥωμαίους.

Μετ' ὀλίγον ὕστερον, ἀνακληθεὶς ὁ Φάβιος εἰς τὴν Ῥώμην ἀπὸ τὴν σύγκλητον, ἐπρόσταξε τὸν Μινούκιον νὰ μὴ συνάψῃ μάχην ἐπὶ ἀπουσίας του. Οὗτος ὅμως δὲν ὑπήκουσεν, ἀλλὰ μαθὼν, ὅτι τὸ ἱππικὸν τῶν Καρχηδονίων ἦτον διασκορπισμένον εἰς σιτολογίαν, τὸ ἐπροσβαλεν ἐξαίφνης, τὸ κατεπολέμησε καὶ ἠχμαλώτισε πολλούς. Ἡ ἐπιτυχία αὕτη ηὔξησε τὸν τύφον του καὶ προσείλκυσε τὴν εὔνοιαν τοῦ Ῥωμαϊκοῦ δήμου, ἀπλήστου πρὸς νέα συμβεβηκότα, λυσσῶντος πρὸς μάχας καὶ βεβαρυμένου διὰ τὴν βραδύτητα τοῦ Φαβίου.

Ὅταν ὁ Δικτάτωρ ἐπανῆλθεν εἰς τὸν κρατὸν, ὁ Μινούκιος ἰσχυρὸς ἐκ τῆς ψήφου τοῦ δήμου, ἐζήτησεν ὑψηλοφρόνως νὰ μερισθῶσι τὴν κρατηγίαν μεταξύ των, καὶ ἑκάτερος παρ' ἡμέραν νὰ ἔχῃ τὸ ὅλον κράτος. Ἀλλὰ ὁ Φάβιος ἐπρόκρινε νὰ διαμοιρασθῶσι τὰ κρατεύματα ἐξ ἡμισείας.

Τοῦτο ἐπεθύμει καὶ ὁ Ἀννίβας, ὅτις εἰδοποιηθεὶς τὴν ἀσχόνοιαν τῶν κρατηγῶν καὶ τὴν διχονομίαν τῶν κρατευμάτων, ἔστησε παγίδα εἰς τὴν θρασύτητα τοῦ Μινουκίου, τὸν ἐπέσπασε διὰ τῶν τεχνασμάτων του πλησίον τινὸς λόφου,

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ὄπιοθεν τοῦ ὁποίου εἶχε τάξει ἓν σῶμα πεζὸν ἰσχυρόν. Ὅταν δὲ τὸν εἶδεν ἱκανῶς εἰσχωρημένον, τὸν ἐπρόσβαλε κατὰ μέτωπον καὶ κατὰ πλευρὰν, ὥςε καὶ παρ' ὀλίγον νὰ τὸν ἐξολοθρεύσῃ· ἀλλ' ὁ Φάβιος, βλέπων τοὺς πρώτους φυγάδας εἶπεν εἰς τὰς λεγεῶνας του. « Ἂς σπεύσωμεν νὰ » σώσωμεν τὸν ἄφρονα Μινούκιον καὶ ν' ἀφαιρέσωμεν ἀ- » πὸ τοὺς ἐχθροὺς τὴν νίκην, καὶ ἀπὸ τὴν Ῥώμην τὴν » ἐσφαλμένην αὐτῆς ἰδέαν. » Ἐφώρμησε λοιπὸν κατὰ τοῦ Ἀννίβα καὶ τὸν ἠνάγκασε νὰ ἀποχωρήσῃ· καθ' ἣν στιγμὴν ὁ Ἀννίβας εἶπε· « Προέβλεπον, ὅτι τὸ δυσφερὸν ἐ- » κεῖνο νέφος, ὅπερ ἐφίσταται πρὸ τοσούτου καιροῦ ἐπὶ » τῶν ὀρέων ἔμελλε τέλος νὰ ἐκραγῇ καὶ νὰ ἐπιφέρῃ καθ' » ἡμῶν μεγάλην κατα γίδα. »

Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ὁ Γναῖος Σκηπίων ἐνίκησε το ναυτικὸν τοῦ Ἀμίλκα κυριεύσας εἴκοσι πέντε πλοῖα. Ἔπειτα ἑνωθεὶς μὲ τὸν ἀδελφόν του εἰς τὴν Ἱσπανίαν, διέβη τὸν Ἴβηρα, ἐκυρίευσε τὴν Σάγεντον διὰ προδοσίας, ἐξ ἧς ἔλαβε τοὺς παῖδας τῶν ἐγκριτοτέρων οἱ ὁποῖοι ἦσαν ὁμήρους τῆς Ἱσπανίας τοὺς ὁποίους ὁ Ἀννίβας ἐκράτει ὡς ὁμήρους τῆς βεβαίας ὑποταγῆς τῶν ὅλων ἐκεῖ λαῶν.

Τὸ ἑπόμενον ἔτος, ἡ Ῥώμη ἐξέλεξεν Ὑπάτους τὸν Τερέντιον Βαρρῶνα καὶ τὸν Παῦλον Αἰμίλιον. Πώποτε δὲν εἶχαν στρατολογήσει περισσότερον ἀπὸ τέσσαρας λεγεῶνας. Ἀλλ' εἰς τὸν μέγαν τοῦτον κίνδυνον ἐστρατολόγησαν ὀκτὼ, συγκειμένη ἑκάστη ἀπὸ πέντε χιλιάδας, αἵτινες ἐνωθεῖσαι μὲ τοὺς συμμάχους συνεκρότησαν στρατὸν ἰσχυρώτατον τῶν πώποτε.

Ὁ Βαρρῶν, ἀγέρωχος διὰ τὰς δυνάμεις του καὶ πλήρης ματαιοφροσύνης, ἐφωνάσκει, ὅτι ὁ πόλεμος δὲν θέλει τελειώσει ἐνόσῳ διορίζωσιν ἄνδρας δειλοὺς ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ στρατοῦ, ὡς τὸν Φάβιον· ἐγὼ, ἔλεγεν, ἅμα θέλω ἰδεῖ τὸν ἐχθρὸν, καὶ ἅμα θέλω τὸν πολεμήσει. Αὕτη ἡ θαρ-

Δημόσια Βιβλιοθήκες
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

σαλαιότης ἠρέσκεν εἰς τὸν δῆμον καὶ προσείλκυσε τὴν εὐνοιάν του. Τὰ προοίμιά του ὡσὰν νὰ ὑπέσχοντο βεβαίαν ἔκβασιν τῶν ὑποσχέσεών του· καθότι εἰς τὴν πρώτην προσβολὴν ἐφόνευσε χιλίους πεντακοσίους Καρχηδονίους.

Ὁ δὲ Ἀννίβας, πάσχων τότε σπανοσιτίαν, εἶχε χρείαν μιᾶς νίκης. Οἱ Ἱσπανοὶ συνεβουλεύοντο ἤδη νὰ τὸν ἐγκαταλείψωσι· πᾶσα ἀργοπόρια ἔμελλε νὰ ἦναι ὀλεθρία εἰς αὐτὸν, ὅσις ἐθεώρει ὡς κέρδος τὴν ἀρτίως συμβᾶσαν ἦττα, προβλέπων, ὅτι θέλει διπλασιάσει τὸ τυφλὸν θάρσος τοῦ Ὑπάτου καὶ τὸν ἀποθρασύνει, ὥστε νὰ συγκρουτήσῃ ταχέως καὶ δευτέραν μάχην.

Οἱ δύω στρατοὶ ἔγειναν ἐντὸς ὀλίγου ἀντιπρόσωποι πλησίον μιᾶς πολεως, Κάννης ὀνομαζομένης, παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Ἀφιδοῦ ποταμοῦ. (1)

Ὁ Ἀννίβας ἐπείχεν εὐρύχωρον πεδιάδα καὶ πρόσφορον εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ πολυαρίθμου αὐτοῦ ἱππικοῦ. Ὁ Αἰμίλιος ἤθελε νὰ ἐπισπάσῃ τὸν ἐχθρὸν εἰς τόπον προσφορώτερον διὰ τὸ πεζικόν. Ὁ δὲ Βάῤῥων, ματαιόφρων ὡς ὅλοι οἱ ἀνεπιδέξιοι, δὲν ἐδέχθη παντελῶς τὴν γνώμην του, ἀλλὰ καθὼς ἦλθεν ἡ ἡμέρα τῆς ςρατηγίας του, ἀνεπέτασε τὸ σημεῖον τῆς μάχης.

Ὁ Ἀννίβας ἐδημηγόρευσεν εἰς τὰ ςρατεύματά του. « Τέλος, εἶπεν, κατώρθωσα τοὺς Ῥωμαίους νὰ συγκροτήσωσιμάχην. Συνεταῖροι, ἐνθυμηθῆτε τ' ἀνδραγαθήματά σας. Τρεῖς νίκαι ὑπέταξαν ὑπὸ τὴν δύναμίν σας τὰς πεδιάδας τῆς Ἰταλίας, αὕτη δὲ μέλλει νὰ σᾶς κάμῃ κυρίους τῶν πόλεών της, τῶν θησαυρῶν της, τοῦ πλούτου καὶ τῆς ἰσχύος τῆς Ῥώμης. Ἀρκοῦν τόσοι λόγοι, ἂς

(1) Ἔτει ἀπὸ κτίσεως 3795.— ἀπὸ κτίσεως Ῥώμης 535.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

» σπεύσωμεν ἐπὶ τὰ ἔργα. Οἱ θεοὶ μὲ προαγγέλλουν, ὅτι » ὅλαι αἱ ὑποσχέσεις μου θέλουν ἐκπληρωθῆ. »

Ὁ Ῥωμαϊκὸς στρατὸς συνέκειτο ἀπὸ ὀγδοήκοντα χιλιάδας μαχητάς· καὶ ὁ τῶν Καρχηδονίων ἀπὸ πεντήκοντα. Ὁ Αἰμίλιος ἦγεῖτο τῆς δεξιᾶς πτέρυγος, ὁ Βάῤῥων τῆς ἀριστερᾶς, καὶ ὁ Σερουίλιος τοῦ κέντρου. Ὁ Ἀννίβας εἶχε ταχθῆ εἰς θέσιν, ὥστε ὁ ἄνεμος φυσῶν πρὸς τοὺς Ῥωμαίους νὰ τοὺς ἀποτυφλόνῃ μὲ τὸν κονιορτόν. Ὁ ποταμὸς παρεστήριζε τὴν ἀριστερὰν αὐτοῦ πτέρυγα, τὸ πεζικὸν τῶν Ἰσπανῶν καὶ Γαλατῶν συνίστων τὸ κέντρον του. Τὰ Λιβυκὰ τάγματα ἦσαν διαμερισμένα εἰς τὰς πτέρυγας καὶ παρεστήριζον τὸ ἐντυγχάνον ἱππικόν.

Ὁ Ἀννίβας ἤρχισε τὴν προσβολὴν μὲ τοὺς Ἰσπανοὺς καὶ Γαλάτας, ἐκτείνων εἰς τὸ ἔμπροσθεν τὰς πτέρυγάς του καὶ κατέχων ἐξόπισθεν τοὺς Λίβυας, ὥζε ὁ στρατός του ἐσχημάτιζεν ἡμικύκλιον. Αἱ Ῥωμαϊκαὶ λεγεῶνες, βλέπουσαι τὸ κέντρον αὐτῶν προσβαλλόμενον, συνεσφίχθησαν διὰ ν' ἀνθίζωνται ὡς ξίφος πρὸς τὸν ἐχθρόν. Ὁ Ἀννίβας ὑποχωρῶν ὀλίγον κατ' ὀλίγον, ἀπεχώρησε καὶ κατεδιώχθη σφοδρότατα ἀπὸ τὰς λεγεώνας. Ὅταν δὲ εἶδε τοὺς Ῥωμαίους ἱκανῶς ἐκπεπλεγμένους, ἐπρόσβαλεν αὐτοὺς κατὰ πλευρὰν διὰ τῶν δύω πτερύγων καὶ τῶν Λιβύων. Τότε οἱ Ῥωμαῖοι, ἠναγκασμένοι νὰ ξρέψωσι μέτωπον πανταχόσε, δὲν ἐδυνήθησαν νὰ ἐπαναλάβωσι τὴν πολεμικὴν αὐτῶν τάξιν. Οὕτω δὲ πιεζόμενοι καὶ προσβαλλόμενοι πανταχόθεν ἔπιπτον σωρηδόν. Ἡ σφαγὴ, ὁ ὄλεθρος ἦγεινε γενικός.

Αὕτη εἶναι ἡ ᾀείμνηστος ἐκείνη καὶ περιβόητος ἐν Κάνναις μάχη.

Ὁ Αἰμίλιος, καταπληγωμένος, δύο ταμίαι, εἴκοσι καὶ εἷς ξρατιωτικοὶ δήμαρχοι, ὁ Σερουίλιος, ὁ Μινούκιος, ὀγδοήκοντα συγκλητικοὶ καὶ περισσότεροι τῶν ἑβδομήκοντα

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

χιλιάδων στρατοῦ ἔπεσαν εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης· ὥστε καὶ ὁ Ἀννίβας, κορεσμένος φόνου καὶ αἵματος, ἀνεβόησε, φείσθητε τοὺς ἡττημένους!

Δέκα χιλιάδες, αἵτινες ἐφύλαττον τὸ Ῥωμαϊκὸν στρατόπεδον, παρεδόθησαν. Ὁ δὲ Ὕπατος Βάρρων διεσώθη εἰς τὴν Οὐενουσίαν μὲ ἑβδομήκοντα ἱππεῖς. Μόνον τέσσαρες χιλιάδες Ῥωμαῖοι διέφυγον τὸν θάνατον διὰ τῆς φυγῆς. Ἡ τοῦ Ἀννίβα ζημία δὲν ὑπερέβαινε τὰς ἓξ χιλιάδας.

Τότε ὁ Μαάρβας, εἷς τῶν ὑποστρατήγων, τὸν παρεκίνει νὰ στρατεύσῃ κατ' εὐθείαν πρὸς τὴν Ῥώμην, καὶ μὴ δυνάμενος νὰ τὸν καταπείσῃ, εἶπε πρὸς αὐτόν. «Ὦ Ἀννίβα, σὺ » νὰ νικᾷς ἠξεύρεις, ὄχι ὅμως καὶ νὰ ὠφελήσαι ἀπὸ τὴν » νίκην. »

Ὅλοι οἱ Ἱστορικοὶ, ἐκτὸς τοῦ Πολυβίου, τὸν προσάπτουν τὸ σφάλμα τοῦτο· ἀλλὰ πολλὰ ἐπιπολαίως κρίνων περὶ ἑνὸς μεγάλου ἀνδρὸς, καὶ ἡ σιωπὴ τοῦ Ἕλληνος Ἱστορικοῦ, ὡς πρὸς τοῦτο, φαίνεται εὐλογωτέρα. Ὁ στρατὸς τοῦ Ἀννίβα δὲν ὑπερέβαινε τότε τὰς τριάκοντα χιλιάδας, πλὴν ἡ Ῥώμη ἦτον ἰσχυρὰ καὶ πλήρης ἡρώων. Καὶ εἰς τὸ διάστημα ποχυχρονίου πολιορκίας, αἱ ἐν Ἱσπανίᾳ λεγεῶνες ἐδύναντο νὰ ἐπανέλθωσι καὶ νὰ ἐπιπέσωσι κατὰ τῶν πολιορκούντων. Ὁ Ἀννίβας λοιπὸν ἔπρεπε νὰ περιμένῃ καὶ νὰ ἐλπίζῃ ἐπιβοήθειαν ἀπὸ τὴν Καρχηδόνα. Μόλον τοῦτο, εἰς τὴν ἐποχὴν τῶν δυσπραγιῶν του μετενόησεν αὐτὸς ὁ ἴδιος, διότι δὲν ὑπήκουσεν εἰς τὴν ῥιψοκίνδυνον συμβουλὴν τοῦ Μαάρβα, νομίζων ἴσως τότε προκριτώτερον νὰ ἤθελε πέσῃ πτῶμα ἔνδοξον πρὸ τῶν τειχῶν τῆς Ῥώμης, παρὰ νὰ σωθῇ ἡττημένος πρὸ τῶν τειχῶν τῆς πατρίδος του.

Μετὰ τὴν νίκην του, ἔστειλεν εἰς τὴν Ἀφρικὴν τὸν ἀδελφόν του Μάγωνα, ὅστις ἔχυσεν ἐν μέσῳ τῆς Συγκλή-

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

του, πλῆθος χρυσῶν δακτυλίων, τὰ ὁποῖα εἶχαν συλεύσει ἀπὸ τὰ πτώματα τῶν πεσόντων ἱππέων Ρωμαίων εἰς τὴν ἐν Κάνναις μάχην. Οὐδεμία εὐγλωττος φράσις ἠθελε δώσει τόσην μεγάλην καὶ ἐντελῆ ἰδέαν τοῦ θριάμβου του.

Τότε, ὁ Ἱμίλκων, ζηλωτὴς τῆς Βαρκινῆς φατρίας, ἁρπάσας τὴν εὐκαιρίαν, ἄρχισε πάλιν πικρὰ σκώμματα κατὰ τοῦ Ἄννωνος καὶ τῶν φίλων του, οἵτινες ἐναντιόνοντο κατ' ἀρχὰς εἰς τὴν ῥῆξιν τοῦ πολέμου. Ἀλλ' ὁ Ἄννων, χωρὶς νὰ ταραχθῇ, ἀπεκρίθη· « Θέλω προκρίνει πάντοτε » σερεὰν εἰρήνην ἀπὸ δόξαν οἰκοφθόρον. Ὁ Ἀννίβας καυ» χᾶται, ὅτι κατέσφαξε τοὺς Ρωμαίους, καὶ μολονοτοῦτο » μᾶς μηνύει περὶ νέας σρατολογίας. Λαφυραγωγεῖ τὰς » πόλεις τῆς Ἰταλίας, καὶ μᾶς ζητεῖ σῖτον καὶ χρήμα» τα· τί ἠθελε λοιπὸν κάμει, ἐὰν ἦτον ἡττημένος;» Ταῦτα εἰπὼν, ἐγνωμοδότησε νὰ μὴ τὸν σείλωσι καμμίαν βοήθειαν.

Μόλον τοῦτο, ἐψηφίσθη νὰ σρατολογήσωσι τριάκοντα χιλιάδας. Αἱ σκευωρίαι ὅμως τῶν φατριαστῶν τοῦ Ἀννωνος ἀνέβαλον τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ψηφίσματος τούτου. Ἔκτοτε λοιπὸν ἔπρεπε νὰ προϊδῇ πᾶς τις τὴν καταστροφὴν τῆς Καρχηδόνος. Πρὶν ν' ἀρχίσῃ ὁ πόλεμος οἱ φρόνιμοι σύνανται ν' ἀντισαθῶσιν, ἀφοῦ ὅμως κηρυχθῇ εἴτε δίκαιος εἴτε ἄδικος, δὲν πρέπει πλέον νὰ ἦναι εἰμὴ μία καὶ μόνη θέλησις. Ἕκαστος πολίτης χρεωσεῖ ν' ἀφοσιώσῃ ἑαυτὸν εἰς τὴν πατρίδα του. Ταῦτα ἦσαν τὰ φρονήματα τῆς Ῥώμης· διὰ τοῦτο αὐτὴ ἐσώθη· ἡ δὲ διχόνοια ἀπώλεσε τὴν Καρχηδόνα.

Οἱ λαοὶ τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος, αἱ πόλεις Τάραντα, ἡ Καπύη ὁπαδοὶ τῆς τύχης ἐκηρύχθησαν ὑπὲρ τοῦ Ἀννίβα. Τὸν χειμῶνα τοῦτον διεχείμασεν ὁ Ἀννίβας εἰς τὴν Καπύην, « ἥτις, κατὰ τὸν Μαρκελλον, ἔμεινε τόσον ὀ» λεθρία εἰς τοὺς Καρχηδονίους διὰ τὰς τρυφάς της, ὅ-

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

» σον ἡ ἐν Κάνναις μάχη εἰς τοὺς Ῥωμαίους διὰ τὴν ἀποτυχίαν των: » Ἐκεῖ ἔχασαν οἱ Καρχηδόνιοι τὴν ὁπλασκίαν των, τὴν δόξαν καὶ ὅλας τὰς πολεμικὰς αὐτῶν ἀρετάς. Μόλον τοῦτο, ἐξηκολούθουν νὰ κατέχωσι δεκατέσσαρα ἔτη τὴν Ἰταλίαν· καὶ ἂν ἦναι ἀληθὲς, ὅτι τὰ ἤθη των διεφθάρησαν εἰς τὴν Καπνύην, δύναται τις ὅμως νὰ ἐπιφέρῃ εἰς τὰς αἰτίας τῆς τοιαύτης μεταβολῆς ἅμα τὴν μετὰ τὴν νίκην ἀνάπαυσιν, ἅμα δὲ καὶ τὰ φυσικὰ τοῦ κλίματος ἐντρυφήματα. Ἡ τύχη εἶναι ἡ ἀληθὴς Καπνύη, ἥτις ἐκνευρεῖ καὶ καταζρέφει τοὺς πλείστους τῶν κατακτητῶν.

Τελευταῖον, ἡ ἐπιφανεσέρα αἰτία τῆς πτώσεως τοῦ Ἀννίβα ὑπῆρξεν ἡ ἔλλειψις πάσης βοηθείας ἐκ τῆς πατρίδος του· καὶ ἡ τύχη, καθὼς συμβαίνει συχνάκις, καὶ τὸ προβλεπτικόν του ἀπεματαίωσε, καθὼς καὶ ἡ ἐπιδεξιότης του ἔγεινε παίγνια αὐτῆς.

Ἡ Καρχηδὼν, μὲ ὅλας τὰς εἰς τὴν Ἰβηρίαν προόδους τῶν Ῥωμαίων, ἐπρόςαξε τὸν Ἀσδρούβαν νὰ ςρατεύσῃ εἰς τὴν Ἰταλίαν, καὶ νὰ ἑνωθῇ μὲ τὸν ἀδελφόν του Ἀννίβαν. Ἀλλ' οἱ δύω Σκηπίωνες ἐπισιώκοντες, τὸν ἠνάγκασαν νὰ πολεμήσῃ, τὸν ἐνίκησαν καὶ ἀπεματαίωσαν τὸ σχέδιόν του.

Τὰ Λιβυκὰ ὅπλα οὔτε εἰς τὴν Σικελίαν εἶχον καλητέραν τύχην, ὅπου ἡ νίκη ἔμεινεν εἰς τὴν ἐπαρχίαν ταύτην πιςὴ εἰς τοὺς Ῥωμαϊκοὺς ἀετούς.

Ὁ Ἀννίβας, τοῦ ὁποίου αἱ δυνάμεις ἐλαττοῦντο καθ ἑκάσην, δὲν ἐδύνατο πλέον νὰ κατορθώσῃ οὐδεμίαν λαμπρὰν πρᾶξιν. Εἰς μάτην ἡ δραςήριος αὐτοῦ μεγαλόνοια ἐζήτει ἁρμόδιον εὐκαιρίαν διὰ ν' ἀναψυχώσῃ τὸ θάρσος τῶν ςρατευμάτων του διὰ νέων ἀνδραγαθημάτων. Ὁ Ὕπατος Μάρκελλος, κατὰ τὸ φρόνιμον σχέδιον τοῦ Φαβίου, ὅπερ ἦτον νὰ κατατρίβῃ τὸν ἐχθρὸν ἀμαχεὶ, παρηκολούθει

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

καὶ ἠκροβόλιζεν ἀκαταπαύστως τὸν Ἀννίβαν χωρὶς νὰ ρίψοκινδυνεύσῃ μάχην.

Ὁ Ῥωμαϊκὸς στρατὸς, ἐνδυναμωθεὶς ἀπὸ νέας στρατολογίας, ἐπολιόρκησε τὴν Καπύην, καὶ ἐνδυνάμωσε τόσον ὀχυρῶς τὸ στρατόπεδόν του, ὥςε ὁ Ἀννίβας ποτὲ δὲν ἐδυνήθη νὰ τοὺς ἐκβάσῃ οὔτε εἰς μάχην οὔτε εἰς λύσιν τῆς πολιορκίας.

Τότε ὁ μέγας οὗτος ἀνὴρ, ἀποπειραθεὶς ὡς ἔσχατον στρατήγημα διὰ ν' ἀντιπερισπάσῃ τὸν Μάρκελλον ἀπὸ τὴν θέσιν ταύτην καὶ διὰ ν' ἀπαλλάξῃ τὴν Καπύην, στρατεύει ὁρμητικῶς πρὸς τὴν Ῥώμην. Καθὼς ἐπλησίασεν, ὅλοι οἱ πολῖται σπεύδουν ἐπὶ τὰ ὅπλα καὶ ἐκστρατεύουν. Ὁ Ἀννίβας καὶ οἱ Ὕπατοι ἀντιπρόσωποι εἶδον πολλάκις ἑαυτοὺς εἰς τὴν σιγμὴν καθ' ἣν ἔμελλον ν' ἀποφασίσωσι τὸν αἱματηρὸν τοῦτον ἀγῶνα διὰ μάχης ἐσχάτης. Καθὼς ὅμως ὕψουν τὸ σημεῖον, ἐξαίφνης ἐκρηγνυμένη σφοδρὰ καταιγὶς ἐμπόδιζεν αὐτοὺς νὰ ἑλθωσιν εἰς χεῖρας.

Ὁ Ἀννίβας ἐξέλαβε τὸ ἐπαναλαμβανόμενον τοῦτο φαινόμενον ὡς οὐράνιον σημεῖον· ἐκεῖνο δὲ ὅπερ μᾶλλον τὸν ἐξέπληττεν, ἦτον τὸ θάρσος τῶν Ῥωμαίων. Ἐπὶ παρουσίᾳ τε ἐξαπέστειλαν νεοσυλλέκτους εἰς τὴν Ἱσπανίαν, ἐπώλησαν εἰς δημοπρασίαν τὸ πεδίον, ὅπου ἦτον ἐστρατοπεδευμένος καὶ ἐπωλήθη μὲ τὴν προσήκουσαν τιμήν του. ἐκ τούτων ὁ Ἀννίβας ἐξαθυμήσας ἀπεχώρησε, καὶ ἡ Καπύη παρεδόθη εἰς τοὺς Ῥωμαίους.

Ἓν τοσοῦτῳ ἡ φάσις τῶν πραγμάτων μετήλλαττεν εἰς τὴν Ἰβηρίαν. (1). Ἡ Καρχηδὼν ἐπέστειλε τρεῖς στρατεὺς ὑπὸ τὸν Μάγωνα, Ἀσδρούβαν υἱὸν τοῦ Γίσκωνος, καὶ ἄλλον τινὰ Ἀσδρούβαν υἱὸν τοῦ Γισκάρ. Οἱ δύο Σκη-

(1) Ἔτει ἀπὸ κτίσεως 3790.— ἀπὸ κτίσεως Ῥώμης 534.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

πίωνες ἔπραξαν τότε μέγα σφάλμα, διαιρέσαντες τὰς δυνάμεις των. Ἡρῶτος ὁ Πόπλιος Σκηπίων, καταπολεμηθεὶς ἐφονεύθη. Ὁ Μασσανάσης, ὅζις εἶχεν ἁρπάσει τὸν θρόνον τῆς Νουμιδίας ἀπὸ τὸν Σύφακα εἰς τὴν νίκην ταύτην συνήργησε μεγάλως. (1)

Οἱ τρεῖς στρατοὶ νικηφόροι ἐπέπεσαν κατὰ τοῦ Γναίου Σκηπίωνος, ὅστις βλέπων αὐτοὺς, προησθάνθη τὴν συμφορὰν καὶ τὴν τύχην τοῦ ἀδελφοῦ του. Παρόμοια δὲ καὶ αὐτὸς ἔπαθε· καθότι ὁ στρατός του ἐτράπη εἰς φυγὴν, καὶ αὐτὸς ἔπεσεν εἰς τὴν μάχην. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ὕστερον, ὁ υἱὸς Σκηπίων ἀνωθεν προωρισμένος διὰ μεγαλουργίας, ἐφθασεν εἰς τὴν Ἱσπανίαν μὲ νέα στρατεύματα, ἐξεδίκησε τὸν πατέρα του καὶ τὸν θεῖόν του, καὶ ἀπεκατέστησε τὴν Ῥωμαϊκὴν ἐξουσίαν εἰς τὴν Χερσόννησον.

Ἐπὶ τῆς Ὑπατείας τοῦ Κλαυδίου Νέρωνος καὶ Μάρκου Λιβίου, ἡ Καρχηδὼν ἀπεφάσισε, πλὴν πολλὰ βραδέως, νὰ στείλῃ βοήθειαν εἰς τὸν Ἀννίβαν (2). Ὁ ἀδελφός τε Ἀσδρούβας ἐξεστράτευσεν ἐπὶ κεφαλῆς στρατοῦ, μὲ προσαγὴν νὰ ὁδεύσῃ τὴν αὐτὴν πορείαν, τὴν ὁποίαν καὶ ὁ μέγας ἐκεῖνος ἀνὴρ. Κατ' ἀρχὰς τὰ πάντα ἐφαίνετο ὅτι τὸν συντρέχων εἰς τὸν σκοπὸν τοῦτον· εὗρεν ὅλους τὰς λαοὺς ὑπὲρ ἑαυτοῦ, διῆλθε τὴν Ἱσπανίαν, τὴν Γαλατίαν, καὶ ὑπερέβη τὰς Ἄλπεις ἀνεμποδίστως. Καταβὰς δὲ εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἐξαπέστειλε ταχυδρόμον εἰς τὸν ἀδελφόν του διὰ νὰ τὸν προειδοποιήσῃ νὰ ἑνωθῶσιν εἰς τὴν χώραν τῶν Ἰσόμβρων· ἀλλ' ὁ ταχυδρόμος περιέπεσεν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Νέρωνος· καὶ μόλον ὅτι ἡ Ὑπαλπία Γαλατία ἦτον μερὶς τοῦ συνάρχοντος του, αἰσθανόμενος ὅμως πό-

(1) Ἔτει ἀπὸ κτίσεως 3763. — Ἀπὸ κτίσεως Ῥώμης 537.
(2) Ἔτει ἀπὸ κτίσεως 3798. — Πρὸ Χριστοῦ 206.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

σον ὁλεθρία ἤθελεν εἶναι ἡ ἕνωσις τῶν δύω ἀδελφῶν, ἐ-μίσευσε διὰ νὰ τὴν προφθάσῃ, ἄφησε τὸ στρατόπεδον τῆς Καπυης, ἔλαβε μόνον ἑπτὰ χιλιάδας μετ' αὐτοῦ, καὶ ἄ-φησεν ἐκεῖ τριάκοντα πέντε χιλιάδας διὰ ν' ἀπαντήσωσι τὸν Ἀννίβαν.

Ἐβάδισε νύκτα καὶ ἡμέραν, καὶ ἑνωθεὶς μὲ τὸν Λίβι-ον, ἐβίασεν αὐτὸν νὰ μὴ ἀναβάλωσι τὴν προσβολήν. Ὁ δὲ Ἀσδρούβας φοβούμενος νὰ ῥιψοκινδυνεύσῃ διὰ μιᾶς μά-χης τὴν τύχην τοῦ μεταξὺ τῶν δύω λαῶν μεγάλου τούτου ἀγῶνος, ἠθέλησεν ἐμφρόνως ν' ἀποφύγῃ τὴν μάχην καὶ ἀνεχώρησεν· ἐγκαταλειφθεὶς δὲ ἀπό τοὺς ὁδηγούς του ἀ-πεπλανήθη. Οἱ Ῥωμαῖοι τὸν ἐπρόφθασαν εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ Μεταύρου. Ὁ Ἀσδρούβας κατέχων θέσιν ἐ-πωφελῆ, κατέταξε καλῶς τὰ στρατεύματά του, καὶ μὲ με-γάλην γενναιότητα παρεσήριξε τὴν πρώτην σύραν του. Ἀλ-λὰ βλέπων, ὅτι ἡ νίκη ἔῤῥεπε πρὸς τοὺς Ῥωμαίους εἰ-σώρμησεν ἐν μέσῳ ἑνὸς Ῥωμαϊκοῦ τάγματος, ὅπου εὗ-ρε θάνατον ἄξιον τοῦ ἀδελφοῦ του Ἀννίβα.

Τοιουτοτρόπως ὁ Λίβιος καὶ Νέρων ἀπεφάσισαν διὰ τῆς ἐπιδεξιότητός των τὴν τύχην τοῦ πολέμου τούτου, καὶ ἠξιώθησαν δόξαν, τὴν ὁποίαν ἡ τύχη καὶ ἡ ἰσορία ἀπέ-νειμάν ὕστερον εἰς μόνον τὸν Σκηπίωνα, καθότι ἤξευρεν ἐπιδεξίως μετέπειτα νὰ ὠφεληθῇ ἀπό τὰς ἐκείνων εὐ-πραγίας. Ἡ Καρχηδὼν ἔχασεν εἰς τὴν μάχην ταύτην πεν-τήκοντα πέντε χιλιάδας, ἓξ χιλιάδες ἐφονεύθησαν. Εἰδο-ποίησαν τὸν Λίβιον, ὅτι φαίνεται καὶ ἄλλος τις ἐχθρικὸς στρατὸς εὐκολοκατάστρεπτος· » ἀφήσατε τινὰς νὰ ἐπιζή-» σωσιν, ἀπεκρίθη ὁ Τίτος διὰ νὰ φέρωσιν εἰς τὴν Καρ-» χηδόνα τὴν εἴδησιν τῆς ἥττάς των. »

Ἐκ τούτου ὁ Νέρων ἔσπευσεν εἰς τὴν χώραν τῶν Ἰσό-μβρων διὰ νὰ εὕρῃ τὸν στρατόν του, καὶ ἔῤῥιψεν εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Καρχηδονίων τὴν κεφαλὴν τοῦ Ἀσδρούβα.

Δημόσιες Βιβλιοθήκες
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

Ἰδὼν δὲ αὐτὴν ὁ Ἀννίβας, « Τετέλεσαι, εἶπεν, ἡ Καρχηδὼν δὲν θέλει ἀξιωθῆ πλέον ἀπὸ ἐμὲ λαμπρὰ τρόπαια, » χάνων τὸν Ἀσδρούβαν χάνω τὴν τύχην καὶ τὴν ἐλπίδαμου. » Καὶ ἐκεῖθεν ἀποχωρήσας εἰς τὴν Βρεττίαν ἀνθίσατο μόλις καὶ μετὰ βίας, ςερημένος πάσης βοηθείας ἐκ τῆς πατρίδος του.

Ἐν τοσούτῳ ὁ νέος Σκηπίων, τοῦ ὁποίου ἡ νεανικὴ ζέσις συνωδεύετο μὲ τὴν γηραιοτέραν σύνεσιν, κατέκτησε τὴν Ἱσπανίαν καὶ τὴν ὑπέταξεν ὁλοκλήρως εἰς τὰς Ῥωμαίους (1). πρὸς ἔπακρον δ' εὐτυχίας, ὁ Μασσανάσσης, ἰσχυρὸς εἰς τὴν Ἀφρικὴν διὰ τὴν ἔκτασιν τῶν κατακτήσεών του καὶ διὰ τὸ πολυάριθμον τῶν ὑπηκόων του, ἐκηρύχθη ὑπὲρ Ῥώμης· ἐνῷ ὁ Σύφαξ ἐπὶ κεφαλῆς μικρᾶς τινὸς φατρίας, ἐκηρύχθη ὑπὲρ Καρχηδόνος.

Ὁ Σκηπίων ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ῥώμην· ὁ δῆμος ἐπαριθμῶν τ' ἀνδραγαθήματά του καὶ ὄχι τὰ ἔτη τα, τὸν διώρισαν Ὕπατον (2). Ἡ εἰς τὰ συμβούλια ἐπιδεξιότης, ἡ εἰς τὰς μάχας ἀνδρία του, ἡ λαμπρὰ ἄλωσις τῆς νέας Καρχηδόνος, ἡ προσωπική του ἀξία καὶ ἡ εὐροῦσα τύχη του προσείλκυσαν τὴν κοινὴν πίςιν. Ἐπομένως τὸν διώρισαν νὰ ςρατεύσῃ εἰς τὴν Σικελίαν, μὲ ἄδειαν νὰ μεταβῇ ἐκεῖθεν εἰς τὴν Ἀφρικὴν, ἐὰν τὸ κρίνῃ εὔλογον.

Τὸ μέγα τοῦτο ἐπιχείρημα ἦτον τὸ μόνον ἀντικείμενον τῶν εὐχῶν του. Ἡ Καρχηδὼν δὲν ἀντέςησε κανὲν ἐμπόδιον εἰς αὐτόν· οὐδεμία ναυτικὴ δύναμις ἐμπόδισε τὸν πλοῦν του. Ἀποβὰς λοιπὸν εἰς τὴν Ἀφρικὴν, ἐνίκησε τοὺς ςρατοὺς τοῦ Συφακος καὶ ἄλλου τινὸς Ἀσδρούβα, ἐπυρ-

---

(1) Ἔτει ἀπὸ κτίσεως 3799. — ἀπὸ κτίσεως Ῥώμης 543.

(2) Ἔτει ἀπὸ κτίσεως 3800. — ἀπὸ κτίσεως Ῥώμης 844.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

πόλησε τὰ στρατόπεδά των καὶ ἠχμαλώτισε τὸν Σύφακα.

Ἡ Καρχηδὼν καταπεπληγμένη διὰ τὰς ἀποτυχίας της, ἐζήτησεν εἰρήνην. Τριάκοντα Συγκλητικοὶ, γονυπετεῖς πρὸ τοῦ Σκηπίωνος, ἀπέδωκαν τὰ δεινὰ τοῦ πολέμου καὶ τὰς συμφορὰς τῆς Ἰταλίας εἰς τὴν φιλοδοξίαν τοῦ Ἀννίβα, καὶ ὑπέσχοντο ὡς ἐκ μέρους ὅλης τῆς πολιτείας ὁλόκληρον ὑποταγὴν εἰς τὸν Ῥωμαϊκὸν δῆμον.

Ὁ Σκηπίων ἀπεκρίθη εἰς αὐτοὺς· « Ἐγὼ ἦλθα διὰ νὰ » νικήσω καὶ ὄχι διὰ νὰ ὑπογράψω εἰρήνην. Μόλοντοῦ- » το συγκατανεύω, ἐὰν θέλητε ν' ἀποδώσητε ὅλους τοὺς » αἰχμαλώτους, ν' ἀφήσητε κενὴν τὴν Ἰταλίαν, Γαλα- » τίαν, Ἱσπανίαν, τὰς νήσους, νὰ παραδώσητε ὅλα τὰ » πλοῖα σας, ἐκτὸς εἴκοσι μόνον, καὶ νὰ πληρώνητε φό- » ρον δεκαπέντε ἑκατομμύρια καὶ ὀκτακοσίας χιλιάδας » μόδια σίτου. Κατὰ τὰς συνθήκας ταύτας, ἠμπορεῖτε » νὰ σείλητε πρεσβείαν εἰς τὴν Ῥώμην. »

Ἡ Καρχηδὼν ὑποκύψασα εἰς τὴν ἀνάγκην ἔσειλε περὶ τούτων εἰς τὴν Ῥώμην πρεσβείαν. Ἡ ἀνακωχὴ συνεφωνήθη καὶ ὁ Ἀννίβας ἐμηνύθη νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν Ἀφρικὴν (1).

Ὅταν δὲ ἔλαβε καὶ ἀνέγνωσε τὴν προσαγὴν ταύτην ἔφριξεν ἀπὸ θλῖψιν καὶ ἀγανάκτησιν· καὶ μεμψιμοιρῶν εἰς τοὺς θεοὺς καὶ τοὺς ἀνθρώπους, ἐκάκιζεν ἑαυτὸν, διατί νὰ μὴ ζητήσῃ τὴν νίκην ἢ τὸν θάνατον ὑπὸ τὰ τείχη τῆς Ῥώμης, μετὰ τὴν ἐν Κάνναις μάχην. Μόλον τοῦτο παρεχώρησεν εἰς τὴν τύχην καὶ ὑπήκουσεν.

Ἡ Σύγκλητος τῶν Ῥωμαίων, ἀγέρωχος καὶ παρορμισμένη, δὲν εὗρε κατ' ἀρχὰς τὰς συνθήκας τῆς εἰρήνης

(1) Ἔτει ἀπὸ κτίσεως 3802. — ἀπὸ κτίσεως Ῥώμης 546.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ἱκανῶς σκληρὰς διὰ τὴν Καρχηδόνα, ἱκανῶς ἐπωφελεῖς διὰ τὴν Ῥώμην, καὶ μολοντοῦτο ἐπανέθεσε τὰ πάντα εἰς τὴν ἀπόφασιν τοῦ Σκηπίωνος.

Ἐν τοσούτῳ, φέροντος τοῦ Ὀκταυίου εἰς τὴν Ἀφρικὴν διακόσια φορτηγὰ πλοῖα, συνέβη τρικυμία πλησίον τῆς Καρχηδόνος καὶ διεσκόρπισε τὸ ναυτικὸν του· ὁ Καρχηδόνιος δῆμος, ὁρμητικὸς καὶ πλεονέκτης, ἠθέλησε νὰ κυριεύσῃ τὴν πλησίαν ταύτην λείαν. Ἡ δὲ Συγκλητος, περιφρονοῦσα τὴν συνθήκην εἶχεν τὴν ἀδυναμίαν νὰ συγκατανεύσῃ· ὅθεν διὰ προσαγῶν της ὁ Ἀσδρούβας ἐκυρίευσεν ὅλα τὰ πλοῖα ταῦτα.

Ὁ Σκηπίων ἔξειλεν ἀξιωματικοὺς καταμεμφόμενος πικρῶς τὴν προαδικίαν ταύτην, ἀλλὰ καὶ ὁ δῆμος καθύβρισε τοὺς πρέσβεις του, καὶ ἡ Σύγκλητος δὲν ἠθέλησε νὰ τοὺς ἀκούσῃ· ἡ πλησίασις τοῦ Ἀννίβα μετὰ τοῦ στρατοῦ ἀφύπνιζε τὸ μῖσος, τὰς ἐλπίδας καὶ τὴν ἀλαζονείαν τῶν Καρχηδονίων.

Οἱ πρέσβεις τῆς Καρχηδόνος ἐπανήρχοντο τότε ἀπὸ τὴν Ῥώμην· ὁ δὲ Σκηπίων, γενναιότερος τῶν ἐχθρῶν του, ἐδέχθη αὐτοὺς μὲ τιμάς, καὶ τοὺς ἄφησε νὰ διέλθωσιν ἡσύχως, τοὺς εἶπεν ὅμως, ὅτι ἡ ἀνακωχὴ εἶναι λυμένη.

Ὁ Ἀννίβας, ἀποβὰς εἰς τὴν Ἀφρικὴν, ἐστρατοπέδευσε πλησίον τῆς Ζάμης, πέντε λεύγας ἀπεχούσης τῆς Καρχηδόνος. Ἐκεῖθεν ἔξειλε κατασκόπους διὰ νὰ κατασκοπεύσωσι τὸ Ῥωμαϊκὸν στρατόπεδον. Ὁ Σκηπίων, τοὺς ἀνεκάλυψε, καὶ ἀντὶ νὰ τοὺς τιμωρήσῃ τοὺς ἄφησε νὰ περιεργασθῶσι λεπτομερῶς τὴν ἰσχὺν καὶ εὐταξίαν τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στρατεύματος.

Ἅπασα ἡ Καρχηδὼν ἐπεθύμει πόλεμον· μόνος ὁ Ἀννίβας συνεβούλευε τὴν εἰρήνην, τῆς ὁποίας ἠθάνετο τὴν ἀθλίαν ἀνάγκην. Ἐμήνυσε τὸν Σκηπίωνα ζητῶν νὰ ἔλθω-

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
"Σωσίμαια" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

σιν εἰς ἔντευξιν· ὁ δὲ συγκατένευσεν. Οἱ δύω ἔτοι μεγάλοι ἄνδρες πλησιάζοντες, ἐκυριεύθησαν ἀπὸ θαυμασμὸν ὁ εἷς διὰ τὸν ἄλλον, καὶ ἐζάθησαν ἱκανὴν ὥραν ἀντιβλέποντες ἀλλήλους. (1)

Πρῶτος ὁ Ἀννίβας διακόψας τὴν σιωπὴν, καὶ ἐπαινέσας ἐπιδεξίως τὸν ἀνταγωνισήν του, τὸν παρέσησεν ὅλα τὰ ἐκ τοῦ πολέμου δεινὰ, τὴν ἀπορίαν τῶν ἀπόβησομένων, καὶ ἀναφέρων ἑαυτὸν ὡς παράδειγμα ἐκπληκτικὸν τῶν μεταβολῶν τῆς τύχης. « Σὺ εἶσαι, εἶπεν, ἐπὶ τοῦ » παρόντος, ὅπερ ἐγὼ ἤμην εἰς τὴν Θρασυμένην καὶ εἰς » τὰς Κάννας. Μάθε κάλλιον ν' ἀποκερδίζῃς ἐκ τῆς τύ» χης, συμφώνησον εἰρήνην καθ' ὃν καιρὸν δύνασαι ναι » προσάξῃς τὰς συνθήκας. Ἡμεῖς συγκατανεύομεν νὰ σᾶς » παραχωρήσωμον τὴν Σικελίαν, Σαρδινίαν, Ἱσπανίαν » καὶ ὅλας τὰς νήσους, καὶ περιοριζόμεθα ἐντὸς τῆς Ἀ» φρικῆς, ἐνῷ σεῖς θέλετε ἄρχει ἐπὶ τῆς οἰκουμένης. »

Πρὸς ταῦτα ὁ Σκηπίων ἀπεκρίθη ἐπιπλήττων τὴν ἀπιστίαν τῆς Καρχηδόνος καὶ τὴν παράβασιν τῆς ἀνακωχῆς. Ἔδειξε δὲ τὴν πρὸς τὸν Ἀννίβαν μεγάλην ὑπόληψίν του, τὸν εὐχαρίστησε διὰ τὰς συμβουλάς του, ἀλλ' ἅμα καὶ τὸν εἰδοποίησε νὰ ἑτοιμασθῇ ὡς εἰς πόλεμον, ἐκτὸς μόνον ἂν συγκατανεύσῃ προσέτι καὶ εἰς τὴν ἀφόπλισιν τῶν πλοίων, καὶ εἰς τὸν αἰτηθέντα φόρον καὶ εἰς τινὰς ἀποζημιώσεις διὰ τὴν διάλυσιν τῆς ἀνακωχῆς.

Ὁ Ἀννίβας δὲν ἠθέλησε νὰ ὑπογράψῃ τόσον αἰσχὰν συνθήκην δι' ἑαυτὸν, καὶ τόσον ἐναντίαν εἰς τὰς θελήσεις

(2) Ἔτει ἀπὸ κτίσεως 3803. — ἀπὸ κτίσεως Ῥώμης 547.

Δημόσιες Βιβλιοθήκες
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

τῶν συμπολιτῶν του καὶ εἰς τὸ συμφέρον τῆς πατρίδος του.

Ἑκατέρωθεν λοιπὸν ἔσπευσαν ἐπὶ τὰ ὅπλα.

Οἱ δύω στρατηγοὶ ἐδημηγόρησαν τοὺς στρατιώτας, ἀναλογιζόμενοι εἰς τὴν μνήμην τῶν πολυχρονίων συνεχειῶν θριάμβων, καὶ παρέσησαν εἰς αὐτοὺς, διὰ νὰ τοὺς ἀναψυχώσωσι, τὰ ἰσχυρώτατα ἐλατήρια τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας· καθότι, εἰς τὴν κρίσιμον ταύτην ἡμέραν ἡ τύχη τῶν δύω λαῶν ἐξαρτᾶτο ἀπὸ μίαν ἐπιτυχίαν ἢ ἀπὸ μίαν ἀποτυχίαν.

Ἀμφότερα τὰ μέρη ἀνέδειξαν τὴν αὐτὴν ἐπιδεξιότητα εἰς τὴν διάταξιν τῶν στρατευμάτων, τὴν αὐτὴν ἑτοιμόνοιαν εἰς τὴν μάχην· πλὴν ἡ ἀνδρία τῶν Ῥωμαίων ἐθριάμβευσε καθ' ὅλων τῶν ἐμποδίων ἅπερ ἡ μεγαλόνοια τοῦ Ἀννίβα ἀντέσησεν. Οἱ Καρχηδόνιοι ἐτράπησαν εἰς φυγὴν ἀπολέσαντες εἴκοσι χιλιάδας πεσόντας εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης, καὶ εἴκοσι χιλιάδας αἰχμαλώτους.

Ἀννίβας, εἰσελθὼν εἰς τὴν Καρχηδόνα, ἐκήρυξεν ὅτι δὲν εἶναι πλέον ἐλπὶς, ὅτι πᾶσα ἀντίσασις εἶναι ἀδύνατος, καὶ ὅτι πρέπει νὰ συγκατανεύσωσιν εἰς τὰς συνθήκας τοῦ νικητοῦ.

Ὁ Σκηπίων, ἀκολουθῶν τὴν εὐροοῦσαν τύχην του, ἐπλησίασεν εἰς τὴν Καρχηδόνα μὲ τὸ ναυτικὸν καὶ πεζικόν. Προχωρῶν δὲ, εἶδεν εἰς ἀπάντησίν του ἐρχόμενον ἓν πλοῖον καλυμμένον ἀπὸ κλάδους ἐλαίας, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἤρχοντο πρέσβεις διὰ νὰ ἐπικαλεσθῶσι τὴν ἐπιείκειάν του. Ὁ δὲ τοὺς εἶπε νὰ ὑπάγωσι νὰ τὸν περιμένωσι νεὶς τὸν Τύνητα· ἐκεῖ τὸν παρεκίνουν ἐπιμόνως πολλοὶ τῶν ἀξιωματικῶν νὰ κυριεύσῃ καὶ νὰ καταδαφίσῃ τὴν Καρχηδόνα. Ἀλλ' εἴτε ὁ φιλάνθρωπος καὶ γενναῖος αὐτῦ χαρακτὴρ δὲν τὸν ἐσυγχώρει νὰ ἐξολοθρεύσῃ τόσον ἀρχαίαν καὶ θαλλουσαν πόλιν, εἴτε ἐφοβεῖτο τὴν ἐκ τῆς ἀπελπι-

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

σίας δύναμιν; εἴτε τέλος ἡ φιλοδοξία του δὲν ἠθέλησε νὰ ἀφήσῃ εἰς ἕνα διάδοχον τὴν τιμὴν τοῦ νὰ κάμῃ τὴν δύσκολον ταύτην πολιορκίαν καὶ νὰ θέσῃ πέρας εἰς τὸν πόλεμον, συνεφώνησε τὴν εἰρήνην, καὶ προσθέτων εἰς τὰς προβεβλημένας συνθήκας, « νὰ ἔχωσιν εἰς τὸ ἑξῆς μό-
» νον δέκα πλοῖα, νὰ παραδώσωσι τοὺς ἐλέφαντας, ν'
» ἀποδώσωσιν εἰς τὸν Μασσανάσσην ὅσα τὸν εἶχαν ἀφαι-
» ρέσει, νὰ μὴ κινῶσι ποτὲ πόλεμον οὔτε ἐντὸς τῆς Ἀ-
» φρικῆς, χωρὶς τὴν ἄδειαν τῆς Ῥώμης, καὶ νὰ πληρώ-
» σωσι τὸν μισθὸν τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στρατοῦ μέχρι τῆς ἐ-
» πικυρώσεως τῆς εἰρήνης. »

Ὅταν ὁ Ἀννίβας ἀνέγνωσε τὰ ἄρθρα ταῦτα ἐπὶ τῆς συγκλήτου τῆς Καρχηδόνος, ὁ Γίσκων ἀντεςάθη σφοδρῶς κατὰ τῆς χαμερπῆς ταύτης συνθήκης, ὁ δὲ Ἀννίβας, παρορμισμένος διὰ τὴν τόσον ἄκαιρον ἀντίςασιν, τὸν ἥρπασε καὶ τὸν κατέῤῥιψεν ἐκ τῆς ἕδρας του· ἐπειδὴ δὲ ἡ βία αὕτη ἐπέφερε μεγάλους μορμυριαμοὺς εἰς τὴν Σύγκλητον, ὁ Ἀννίβας εἶπε μὲ σεμνοφροσύνην τὰ ἑξῆς. « Ἐξελθὼν ἐκ
» τῶν τειχῶν σας ἐνταετὴς, εἰς διάσημα τριάκοντα ἐξ
» ἐτῶν ἔμαθα τὰ τοῦ πολέμου καὶ ἐλησμόνησα τὰ ἔθι-
» μά σας· ἐκεῖνο δὲ ὅπερ γνωρίζω ἐντελῶς, εἶναι ἡ ςά-
» σις σας. Καμμίαν καταφυγὴν δὲν ἔχετε. Οἱ σύμμαχοί
» σᾶς ἐπροδώσαν· αἱ ἐπαρχίαι σας εἶναι ὑπὸ τὸ κράτος
» τῶν ἐχθρῶν. Τὸ ναυτικόν σας ἐξωλοθρεύθη, τὰ στρατεύ-
» ματά σας καταπολεμηθέντα ἐξηφανίσθησαν. ὁ θησαυ-
» ρός σας εἶναι κενὸς· δὲν σᾶς μένει τι ἄλλο ν' ἀντιςή-
» σητε εἰς τοὺς Ῥωμαίους εἰμὴ γέροντας, παῖδας, γυ-
» ναῖκας καὶ πληγωμένους. Ἀντὶ νὰ παραπονῆσθε διὰ τὰς
» συνθήκας τῆς εἰρήνης, εὐχαριςήσατε τοὺς θεοὺς ὅτι
» τὴν ἀπολαμβάνετε καὶ ὑπογράψετε τὴν σωτηρίαν σας. »
Ἀκούσαντες ταῦτα, καὶ πεισθέντες ὑπέγραψαν.

Οἱ ἀπεςαλμένοι εἰς τὴν Ῥώμην πρέσβεις ἦσαν ὅλοι

"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ἐκλελεγμένοι ἀπὸ τὴν φατρίαν τοῦ Ἀννωνος. Κατηγόρησαν λοιπὸν μεγάλως τὴν φιλοδοξίαν τοῦ Ἀννίβα, ὅστις, ἔλεγον, μόνος εἶχε συμβουλεύσει καὶ παρατείνει τὸν πόλεμον· Ἐκολάκευσαν τὴν ἀγερωχίαν τοῦ νικητοῦ μὲ χαμερπεῖς ὑποκλίσεις, ἐπαίνεσαν μεγάλως τὴν γενναιότητα τοῦ Ῥωμαϊκοῦ δήμου, καθόσον εὗρισκεν ἐνδοξώτερον αὐξήσῃ τὴν ἐπικράτειάν του διὰ τῆς ἐπιεικείας παρὰ διὰ τῆς νίκης· Ἡ σύγκλητος καὶ ὁ δῆμος ἐπεκύρωσαν τὴν εἰρήνην, καὶ ἐμήνυσαν τὸν Σκηπίωνα νὰ φέρῃ τὸν Ῥωμαϊκὸν στρατὸν ὀπίσω. Πρὶν νὰ νικήσῃ ὑπ' ὄψιν τῆς Καρχηδόνος, ἐπυρπόλησε πεντακόσια πλοῖα καὶ ἀνέλαβε τοὺς Ῥωμαϊκοὺς αὐτομόλους ἀποδοθέντα εἰς αὐτόν.

Ἡ Σύγκλητος τῆς Καρχηδόνος ἐδοκίμαζε μεγάλας δυσκολίας εἰς τὸ νὰ εἰσπράξῃ καὶ νὰ πληρώσῃ τὸν συμφωνημένον φόρον. Ὁ Ἀννίβας, βλέπων αὐτοὺς εἰς τὴν ταραχὴν ταύτην, ὑπεμειδίασε πικρῶς. Ἐπειδὴ δὲ τὸν ἐπέπληττον, ὅτι ἐφυβρίζει τὴν γενικὴν λύπην, » Κακῶς ἀναγινώσκετε εἰς » τὴν καρδίαν μου, ἀπεκρίθη. Τὸ μειδίαμα τοῦτο ὅπερ » σᾶς ἐπηρέαζε εἶναι μειδίαμα ἀγανακτήσεως καὶ ὄκτω- » σεῖς αἰσθάνεσθε τὴν γενικὴν δυστυχίαν τότε μόνον, » ὅταν προσωπικῶς σᾶς ἐγγίζει· ὅταν μᾶς ἥρπαζον τὰ » ὅπλα μας, ὅταν ἐπυρπόλουν τὰ πλοῖα μας καὶ ὅταν » ἀπαγορεύοντές μας τὸν πόλεμον, μᾶς ἐγκατέλιπον με- » μονωμένους χωρὶς βοήθειαν ἐν μέσῳ τῆς Ἀφρικῆς, τό- » τε ἔπρεπε νὰ θρηνῆτε, καὶ ὄχι καθ' ὃν καιρὸν ἀπαι- » τοῦν ἀπὸ σᾶς ὀλίγα τινὰ ἑκατομμύρια· θρηνεῖτε τὴν » ἀνεξαρτησίαν σας· θρηνεῖτε τὴν πατρίδα σας, καὶ ὑπο- » μένετε καρτερόψυχως τὴν ἀπώλειαν τῆς εὐδαιμονίας » σας. Ἰδοὺ σᾶς τὸ προλέγω, ἐκεῖνο ὅπερ τὴν σήμερον » σᾶς ἐπιφέρει δάκρυα, θέλει σᾶς φανῇ ἐντὸς ὀλίγου ἡ » μικροτάτη τῶν συμφορῶν σας. »

Ἐνῷ ἡ Καρχηδὼν ἐκπεπληγμένη ἐγόγγυζεν ὕστερα διὰ τὴν κα-

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ταστροφὴν καὶ ταπείνωσιν, ἥτις καθίσα ἐπαισθητοτέραν τὴν μνήμην τῆς παρελθούσης μεγαλειότητός των, ἡ Ῥώμη περιχαρὴς, ὑπεδέχετο μὲ μεγάλας τιμὰς τὸν Σκηπίωνα καταφορτισμένον ἀπὸ τὰ λάφυρα τῆς ἀντιζήλυτης. Εἰσελθὼν δ' ἐνθριάμβῳ ἐβραβεύθη παρὰ τοῦ δήμου μὲ τὴν ἔνδοξον ἐπωνυμίαν Ἀφρικανὸς, διάτι ἔθεσε πέρας εἰς τὸν δεύτερον τῦτον Λιβυκὸν πόλεμον, διαρκέσαντα εἰκοσιεπτὰ ἔτη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Ἐξορία τῦ Ἀννίβα, πόλεμος τοῦ Ἀντιόχε. Θάνατος τοῦ Ἀννίβα. — Τρίτος Λιβυκὸς πόλεμος, Καταστροφὴ τῆς Καρχηδόνος. Ἡ Ἀφρικὴ ἀπογίνεται Ῥωμαϊκὴ Ἐπαρχία.

(Ἔτει ἀπὸ κτίσεως 3804.—Προ Χριστοῦ 200.—Ἀπὸ κτίσεως Καρχηδόνος 645.—Ἀπὸ κτίσιως Ῥώμης 543.)

Ἡ Καρχηδὼν ἐκπεσοῦσα τῆς δόξης της ἐπροχώρει μὲ γιγαντιαῖα βήματα πρὸς τὴν καταστροφήν της ἐξ αἰτίας τῆς διαφθορᾶς τῶν ἠθῶν της. Ὁ δῆμος μὴ σεβόμενος πλέον τὴν σύγκλητον, εἶχε λάβει αὐτὸς τὴν ἐξουσίαν· τὰ πάντα ἐγίνοντο διὰ στάσεων καὶ σκευωριῶν. Ὁ ἐγωϊσμὸς, τὸ πλέον φθοροποιὸν φάρμακον τῶν πολιτειῶν, ἀπενέκρωσαν τὸν ὑπὲρ πατρίδος ἔρωτα.

Εἴδομεν ἀνωτέρω, πῶς αἱ στάσεις, διασπείρουσαι διχόνιαν καὶ διαφθείρουσαι τὸ δημόσιον πνεῦμα, εἶχαν κατορθώσει νὰ ἐπιβραδύνωσι τὸν μισευμὸν τοῦ παρὰ τοῦ

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

Ἀννίβα ζητουμένων βοηθειῶν, καὶ ὁποῖαι ἤθελαν ἐπιστηρίξει τὰς εἰς τὴν Ἰταλίαν δυνάμεις του. αὗται αἱ ἴδιαι φατρίαι διέλυσαν τὴν πρὸς τὸν Σκηπίωνα ἀνακωχὴν, αὗται αἱ ἴδιαι ἐταπείνωσαν τὴν Καρχηδόνα εἰς τόσον κατησχυμένην εἰρήνην. Αὗται αἱ ἴδιαι ἐξηκολούθησαν, καὶ μετὰ τὴν εἰρήνην ν' ἀφαιρέσωσιν ἀπὸ αὐτὴν ὅλα τὰ μέσα τοῦ ν' ἀνεγερθῇ. Ἡ δεῖξις τούτου εἶναι, ὅτι εἰς διάστημα πεντήκοντα σχεδὸν ἐτῶν, μεταξὺ τοῦ δευτέρου καὶ τρίτου Λιβυκοῦ πολέμου, ἡ Καρχηδὼν δὲν ἐδυνήθη οὔτε τὰς ἀρετάς της νὰ ἀνακτήσῃ οὔτε τὰς δυνάμεις της ν' ἀνανεώσῃ.

Ἐν τοσούτῳ ὁ Ἀννίβας, μέχρι τινὸς ἀπελαμβάνε τὴν εἰς τὰ ἀνδραγαθήματά του ὀφειλομένην ὑπόληψιν. Καλεσθεὶς πολλάκις εἰς τὴν διοίκησιν τῆς πολιτείας, ἐξετέλεσεν εὐτυχῶς ἐκστρατείας τινὰς κατὰ τῶν Νομάδων. Ἀλλὰ τὸ μῖσος τῶν Ῥωμαίων κατεδίωκε τὸν μέγαν τοῦτον ἄνδρα ὡς καὶ εἰς τὰ ζέρνα τῆς πατρίδος του. Συμβοηθούμενοι ἀπὸ τὰς φατρίας, ἠνάγκασαν τὴν Σύγκλητον τῆς Καρχηδόνος νὰ τὸν ἐξώσῃ τῆς στρατηγίας, καὶ τὸν ἐδιόρισαν ἔπαρχον. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ νέον τοῦτο ἀξίωμα ἔδειξεν ὑπὲρ δικαιοσύνης τὴν αὐτὴν ζέσιν καὶ τὴν αὐτὴν αὐζηρίαν, αἵτινες κατέζησαν αὐτὸν ἥρωα εἰς τὰ τοῦ πολέμου. Ἐπεδιόρθωσε τὰς καταχρήσεις, ἀνεκάλυψε τὰς ἀπάτας, ἐτιμώρησε τοὺς ἀδικάρπαγας καὶ ἠνάγκασε τὲς σφετερισὰς ν' ἀποδώσωσιν ὅσα ἥρπασαν.

Τὸ εὐσταθὲς του φρόνημα ἔκαμε τὸν δῆμον φίλον του, καὶ τοὺς προύχοντας ἐχθρούς του. Οἱ δὲ πρὸς ἐκδίκησιν τὸν διέβαλαν εἰς τὴν Ῥώμην, ὅτι συνεννοεῖται μετὰ τοῦ Ἀντιόχου, βασιλέως τῆς Συρίας, ἐπὶ σκοπῷ τοῦ ν' ἀναπνεύσῃ τὸν πόλεμον. Σκηπίων ὁ ἐφάμιλλός του, ἔγινε συνήγορός του, πλὴν εἰς μάτην. Αὕτη ἡ γενναιοψυχία τὲ Ἥρωος τῆς Ῥώμης ηὔξησε τὴν δόξαν τε, πλὴν δὲν ἐμ-

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

μπόδισεν τὰς ἐκ τοῦ μέσους παρακινουμένας αὐστηρὰς ἀποφάσεις. Ἡ μνήμη τῆς Θρασυμένης καὶ τῶν Κανναῶν, πάντοτε παροῦσα εἰς τὸ πνεῦμα τῆς Ῥωμαϊκῆς Συγκλήτου, τὴν ἔκαμεν νὰ νομίζῃ, ὅτι ἐνόσῳ ὑπάρχῃ ὁ Ἀννίβας, ἡ ἰσχὺς τῆς Καρχηδόνος θέλει ἀνανεωθῆ. Ἔστειλε λοιπὸν ἡ Σύγκλητος τρεῖς πρέσβεις οἵτινες ἔμελλον νὰ ζητήσωσιν ἀπὸ τὴν Καρχηδονικὴν διοίκησιν νά παραδοθῇ εἰς χεῖρας των ὁ φοβερὸς οὗτος ἐχθρός.

Ὁ Ἀννίβας εἰδοποιηθεὶς τοῦτο καὶ γνωρίζων τὸ πρὸς αὐτὸν τῶν δυνατῶν μῖσος καὶ τὸ εὐμετάβλητον τοῦ δήμου, ἔφυγε διὰ νυκτὸς ἐπὶ πλοίου, θρηνῶν τὸ αἴσχος τῆς πατρίδος του μᾶλλον παρὰ τὴν δυσυχίαν του (1).

Καθώρμισεν εἰς τὴν Τύρον ὅπου τὸν ὑπεδέχθησαν μὲ ὅλας τὰς ὀφειλουμένας εἰς τὴν δόξαν του τιμάς. Ἐκεῖθεν δὲ εἰς Ἔφεσον, ὅπου τὸν ὑπεδέχθη φιλοφρόνως ὁ Ἀντίοχος, τὸν ὁποῖον εὐκόλως κατέπεισε νὰ κηρύξῃ πόλεμον κατὰ Ῥωμαίων.

Εἶχε συμβουλεύσει τὸν ἡγεμόνα τοῦτον ἅμα νὰ στείλῃ στόλον εἰς τὴν Ἀφρικὴν διὰ νὰ βοηθήσῃ τὴν ἐφόπλισιν τῶν Καρχηδονίων, συγχρόνως δὲ καὶ αὐτὸς νὰ ἐκστρατεύσῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα μὲ ἰσχυρὸν στρατόν, ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ διαβῇ ἐκεῖθεν εἰς τὴν Ἰταλίαν. ἐξ ἑτοίμου ὁ Ἀντίοχος ἀπεδέχθη τὴν γνώμην ταύτην. Ὁ δὲ Ἀννίβας εἰδοποίησε τάχιζα τοὺς ἀπολειφθέντας εἰς τὴν Καρχηδόνα φίλους τα· ἀλλ' ἡ δειλοψυχία τῶν Συγκλητικῶν τοὺς ἔκαμε νὰ γνωστοποιήσωσιν εἰς τὴν Ῥώμην τὸ σχέδιον τοῦ ἐπιχειρήματος τούτου. Ὅθεν οἱ Ῥωμαῖοι τεθορυβημένοι ἔξειλαν πρεσβείαν εἰς τὸν Ἀντίοχον, διὰ νὰ τὸν πείσωσι ν' ἀπαρνηθῇ τὸν σκοπὸν τοῦτον.

---

(1) Ἔτει ἀπὸ κτίσεως 3805· — ἀπὸ κτίσεως Ῥώμης 553.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

Ἱστορικοί τινες πρεσβεύουν, ὅτι καὶ ὁ Σκηπίων ὑπῆρξεν εἷς τῶν πρέσβεων τούτων, καὶ ὅτι εἰς μίαν συνδιάλεξιν μετὰ τοῦ Ἀννίβα, ἐρωτήσαντος αὐτὸν· «Ποῖον ἐθεώρει ὡς » μέγιστον τῶν στρατηγῶν, » ἀπεκρίθη ὁ Ἀννίβας « Ἀ» λέξανδρον τὸν μέγαν, ὅστις μὲ τριάκοντα μόνον χιλιά» δας, καταπολεμήσας ἀναριθμήτους στρατοὺς, κατέκτη» σε τέλος τὴν Αἴγυπτον καὶ Ἀσίαν »---« Καὶ εἰς ποῖον » ἄλλον στρατηγὸν δίδεις τὰ δευτερεῖα, ἠρώτησεν ὁ Σκη» πίων· »--« Εἰς τὸν Πύρρον, ἀπεκρίθη ὁ Ἀννίβας. Οὐ» δεὶς ἤξευρε κάλλιον νὰ διατάττῃ τὰ στρατεύματα, νὰ ὠφε» λῆται ἀπὸ τὴν τοποθεσίαν, καὶ νὰ προσελκύῃ συμμά» χους. »--« Τὴν δὲ τρίτην τάξιν εἰς ποῖον δίδεις; »--« Εἰς » ἐμὲ αὐτὸν, ἀπεκρίθη ὑψηλοφρόνως ὁ Ἀφρικανός. »---« Τί » λοιπὸν ἤθελες κάμει, ἀπεκρίθη ὁ Σκηπίων ὑπομειδι» ῶν, ἐὰν ἐνίκας ἐμέ; »---« Τότε ἤθελα εἶσθαι καθυπέρ» τερος, ἀπεκρίθη, καὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ ὅλων τῶν στρα» τηγῶν τῆς οἰκουμένης. »

Οἱ πρέσβεις τῶν Ῥωμαίων εὗρον ἢ ἐξαγόρασαν φατριαζὰς εἰς τὴν αὐλὴν τῆς Συρίας. Ὁ δὲ Ἀντίοχος ἀπατηθεὶς παρ' αὐτῶν, ὑπεψυχράνθη πρὸς τὸν Ἀννίβαν ὅσις ἐννοήσας τοῦτο εἶπεν εἰς αὐτόν. « Ἐγὼ ὤμοσα ἐκ νεα» ρᾶς μου ἡλικίας μῖσος ἄσπονδον πρὸς τοὺς Ῥωμαίους· » τὸ μῖσος τοῦτο μ' ἔφερε πρὸς σέ· ἀηλοποίησόν μοι τὰ » φρονήματά σου. Ἐὰν ἀπ' ὑποῖον δήποτε αἴτιον, κλί» νῃς πρὸς τὴν εἰρήνην, λάβε ἄλλας συμβουλὰς καὶ ὄ» χι τὰς ἰδικάς μου. ἐγὼ δὲ θέλω διατρίψει ὅλην τὴν » γῆν διὰ νὰ εὕρω ἄλλους ἐχθροὺς τῆς Ῥώμης. »

Αὕτη ἡ ἐλευθεριότης ἀνεθέρμαινε ὀλίγον τὴν φιλίαν τοῦ βασιλέως· τὸν διώρισε λοιπὸν ναύαρχον· ἀλλ' εἰς τὰς αὐλὰς, οἱ κόλακες, οἵτινες θωπεύουν τὰ πάθη τοῦ ἡγεμόνος, πάντοτε σχεδὸν ὑπερισχύουν κατὰ τῶν μεγάλων νόων οἵτινες τοὺς ἀντιπολεμοῦν. Ὁ Ἀννίβας συνεβούλευσε τὸν

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

Ἀντίοχον νὰ ζητήσῃ τὴν συμμαχίαν τοῦ Φιλίππου βασιλέως τῆς Μακεδονίας. Ἀλλ' ὁ βασιλεὺς τῆς Συρίας ἀλαζὼν καὶ ζηλότυπος ἤθελε μόνος νὰ νικήσῃ. Ἀπέβη εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ μετά τινας μικρὰς ἐπιτυχίας, ἀποκοιμηθεὶς ἐν μέσῳ τῶν ἡδυπαθειῶν καὶ ψευδοῦς τινὸς ἀσφαλείας, κατεπολεμήθη καὶ ἐδιώχθη ἀπὸ τὺς Ῥωμαίους. Τότε ὁ Ἀννίβας τὸν προεῖπεν, ὅτι τὰ Ῥωμαϊκὰ τάγματα ἐντὸς ὀλίγου θέλουν φανῇ εἰς τὴν Ἀσίαν.

Ὁ Ἰουστῖνος ἀναφέρει, ὅτι ἐπιφορτισθεὶς νὰ πολεμήσῃ Εὐμένην τὸν βασιλέα τῆς Περγάμου, κατώρθωσε τὴν νίκην διὰ τεχνάσματος, ὅπερ φαίνεται μυθικόν (1). Ἐνέπλησε μεγάλα γήϊνα ἀγγεῖα μὲ ὄφεις, καὶ τὰ ἔῤῥιψεν εἰς τὰ ἐχθρικὰ πλοῖα, τὰ ὁποῖα καταπληχθέντα ἐνικήθησαν εὐκόλως. Ἡ πρᾶξις αὕτη συνέβη, ὅταν διέτριβεν ἤδη εἰς τοῦ Προυσίου βασιλέως τῆς Βιθυνίας, ἀπολιπὼν τὸν Ἀντίοχον.

Ὁ Κοΐντιος Φλαμίνιος τὸν ἐπεδίωκε καὶ εἰς τὴν ἀποχώρησιν ταύτην. Ἔχων ὅλας τὰς δυνάμεις τῆς Ῥώμης, τόσον ἐφόβησε τὸν ἄνανδρον Προυσίαν διὰ τῶν ἀπειλῶν του, ὥστε τὸν κατώρθωσε νὰ παραδώσῃ τὸν Ἀννίβαν εἰς αὐτόν.

Ὁ ἄπιστος οὗτος μοναρχης ἔλαβε τ' ἀναγκαῖα μέτρα διὰ νὰ ἀφαιρέσῃ ἀπὸ τὸ ἔνδοξον θῦμά του κάθε μέσον φυγῆς καὶ σωτηρίας. Εἰς τὴν κρίσιμον ταύτην περίστασιν ὁ Ἀννίβας, κρατῶν εἰς τὰς χεῖρας τὸ φάρμακον ὅπερ ἔφερε πάντοτε ἐφ' ἑαυτῷ, εἶπεν. «Ἂς ἐλευθερώσωμεν τὸν Ῥωμαϊκὸν δῆμον ἀπὸ τὸν φόβον του, διότι δὲν ἠμπορεῖ νὰ περιμένῃ τὸ τέλος ἑνὸς γέροντος. Ἀ! πόσον μετήλλαξεν ὁ δῆμος οὗτος! Ἄλλοτε εἰδοποίησε τὸν Πύῤῥον τὴν

(1) Ἔτει ἀπὸ κτίσεως 3820. — ἀπὸ κτίσεως Ῥώμης 501.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

» κατὰ τῆς ζωῆς τ᾽ συνωμοσίαν. Τώρα διρίζει ἕνα στρά-
» τηγὸν, ἕνα Ὕπατον νὰ διαφθείρῃ ἕνα βασιλέα, ὑποχρεό-
» νων αὐτὸν νὰ δολοφονήσῃ ἕνα φίλον του καὶ νὰ πα-
» ραβῇ τὰ χρέη τῆς φιλοξίας. » Μετὰ τούς λόγους
τούτους, ἔπιε τὸ φάρμακον καὶ ἀπέθανεν ἑβδομηκοντού-
της. (1)

Τοιοῦτον ἔσχε τέλος ὁ περικλεέστατος τῶν στρατηγῶν
τῆς ἀρχαιότητος ἀνὴρ, ὅσις ἐδύνατο νὰ νομίσῃ ἑαυτὸν
ἥττημένον μᾶλλον ἐκ τῶν σφαλμάτων τῶν συμπολιτῶν
του παρὰ ἐκ τῆς ἐπιδεξιότητος τῶν ἐχθρῶν του. Ὁ Ἀν-
νίβας εἶχε καθὼς ὅλοι σχεδὸν οἱ κατακτηταὶ, περισσοτέ-
ραν μεγαλοφυΐαν παρὰ ἀρετήν. Πανοῦργος καὶ σκληρὸς,
ἐνέπνευσεν εἰς τὸν λαὸν, τὸν ὁποῖον παρ᾽ ὀλίγον νὰ κα-
τακτήσῃ ὁλοκλήρως, ἐκείνην τὴν βαθείαν μνησικακίαν, ἥ-
τις διπλασιάζει τὰς δυνάμεις καὶ φύει τεράσια. Τὸ κα-
τὰ τῆς Ῥώμης μῖσός του ὑπῆρξεν ὀλέθριόν τι πάθος,
ὅπερ τὸν ἐμπόδισεν εἰς τοὺς θριάμβους του νὰ δεχθῇ εἰ-
ρηνικὴν τινὰ ἰδέαν. Οὗτος ἐπροξένησε τὴν καταστροφὴν
τῆς Καρχηδόνος, θέλων, ὄχι μόνον νὰ νικήσῃ, ἀλλὰ καὶ
νὰ ἐξαφανίσῃ τὴν ἀντίζηλόν της. Ὁ ἀληθῶς πολιτικὸς
ἀνὴρ εἶναι φωτισμένος ἀπὸ γενναῖα φρονήματα, ἀποστυ-
φλοῦται ὅμως καθὼς κυριεύεται ἀπὸ κανὲν πάθος. Ὁ μέ-
γας οὗτος στρατηγὸς ἐξισοῦτο καὶ ὑπερέβαινεν ἴσως τὸν Σκη-
πίωνα κατὰ τὰ πολεμικὰ προτερήματα· πλὴν οὗτος ἦτον
καθυπέρτατος κατὰ τὴν φρόνησιν καὶ φιλανθρωπίαν. Θαυ-
μάζει τις φρίττων τὸν στρατηγὸν τῶν Καρχηδονίων· ὁ δὲ
πρὸς τὸν Ῥωμαῖον ἥρωα θαυμασμὸς εἶναι σύγκραμα τι-
μῆς καὶ ἀγάπης· ὁ μὲν προσβάλλει εἰς τὴν φαντασίαν ὡς
ὁρμητικός τις χείμαρρος ὅσις δὲν ἀφίνει εἰμὴ ἐρείπια εἰς

(1) Ἔτει ἀπὸ κτίσεως 3822.—Ἀπὸ κτίσεως Ῥώμης 566.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

τὴν ῥοήν του· ὁ δὲ εἶναι παρόμοιος μὲ μεγαλοπρεπῆ καὶ ἀγαθοποιὸν ποταμὸν, τοῦ ὁποίου τὸ ῥεῦμα ὡραΐζει καὶ καθιςᾷ τὰ πάντα γόνιμα.

Ἡ ἱστορία τῆς Καρχηδόνος, μέχρι τῆς ἐποχῆς τὲ τρίτου Διβυκοῦ πολέμου, διέσωσε μόνον μάχας τινὰς ὄχι τόσον ἀξιολόγους μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῶν ὑποτελῶν της, Σύφακος καὶ Μασσανάσσης, οἵτινες ἀλληλοδιαδύχως ὑπῆρξαν οἱ σύμμαχοι καὶ ἐχθροί της.

Ὁ Σύφαξ εἶχε νυμφευθῆ τὴν Καρχηδονίαν Σοφονισβην, θυγατέρα τοῦ Ἀσδρούβα. Ὁ Μασσανάσσης νικήσας αὐτὸν, καὶ κυριεύσας τὴν πρωτεύσαν τῆς Νουμιδίας, Κίρθην, καθὼς εἶδε τὴν Σοφονισβην, ἐτρώθη καὶ αὐτὸς ἀπὸ τὸ κάλλος της. Ὁ ἀγέρωχος οὗτος Ἀφρικανὸς, καυστικὸς ὡς ὁ ἥλιος τοῦ κλίματός του, ἥρπασε τὴν βασίλισσαν ἀπὸ τὸν Σύφακα, τὴν ἐνυμφεύθη, καὶ διὰ ν' ἀρέσῃ εἰς αὐτὴν, ἐκηρύχθη ὑπὲρ Καρχηδόνος.

Πολιορκηθεὶς ἐντὸς ὀλίγου ἀπὸ τοὺς Ῥωμαίους, οἵτινες ἤθελον νὰ τιμωρήσωσι τὴν ἀνταρσίαν του καὶ ν' ἀποδώσωσιν εἰς τὸν Σύφακα τὴν σύζυγον καὶ τὸν θρόνον τε, καὶ κινούμενος μόνον ἀπὸ τὴν ζηλότυπον μανίαν του, ἠνάγκασε τὴν δυςυχῆ Σοφονισβην νὰ φαρμακευθῇ, διὰ νὰ μὴ ἐπανέλθῃ εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ ἀντιζήλου του· καὶ οὕτω νομίζων ἑαυτὸν ἀπηλλαγμένον ἀπὸ τοὺς δεσμοὺς οἵτινες τὸν συνέδεον μὲ τὴν Καρχηδόνα, ἐκηρύχθη ὑπὲρ τῶν Ῥωμαίων, οἵτινες εὑρίσκοντές τον ὠφέλιμον εἰς τοὺς σκοπούς των, ἔδωκον πάλιν μεγάλην πίςιν εἰς αὐτὸν. Ἐπομένως ὁ Σκηπίων παρέδωκεν εἰς τὴν ἐξουσίαν του ὅλας τὰς ἐπαρχίας τοῦ Σύφακος, ἠνάγκασε καὶ, καθὼς εἴδομεν, καὶ τὴν Καρχηδόνα ν' ἀποδώσῃ ὅσα τὲ εἶχεν ἀφαιρέσει.

Τότε ὁ Μασανάσσης ἀνὴρ φιλόδοξος καὶ ἰσχυρὸς ἤδη ἐκ τῆς βοηθείας τῆς Ῥώμης, ἐπεχείρησε νὰ ὑπερορίσῃ τ

"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ἄρθρα τῆς συνθήκης προβαλὼν νά τόν δώσωσιν οἱ Καρχηδονίοι τὴν πόλιν Λεπτίνην ὑποτελῆ οὖσαν αὐτῶν. Ἀποριφθέντος δὲ τοῦ προβλήματος, ἐκυρίευσε πολλοὺς τόπους δυνάμει ὅπλων. Ἡ Καρχηδὼν παρεποιήθη εἰς τὴν Ῥώμην διὰ τὴν παραβάσιν ταύτην τῆς εἰρήνης, καὶ ἡ σύγκλητος ἔστειλεν ἐπιτρόπους εἰς τὴν Ἀφρικὴν, ἐπιφορτιομένους νὰ διαιτήσωσι τὴν διαφορὰν ταύτην.

Ὁ περίφημος Κάτων, μέλος τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης, τόσον ἐμίσει τοὺς Καρχηδονίους, ὅσον καὶ ὁ Ἀννίβας τοὺς Ῥωμαίους· ἰδὼν δὲ καὶ αὐτόψει τὰ ὅσα διέμειναν εἰς τὴν Καρχηδόνα λείψανα τῆς εὐδαιμονίας, ἐκυριεύθη ἀπὸ ζηλοτυπίαν. Τὸ μῖσός τε ηὔξησε, καὶ, καθὼς ἐπαινῆλθεν εἰς τὴν Ῥώμην, δὲν ἔπαυε νὰ προβάλλῃ εἰς τὴν σύγκλητον τὴν καταστροφὴν τῆς Καρχηδόνος.

Ἐν τοσούτῳ ἡ διχόνοια, ἥτις ἀκολουθεῖ πάντοτε τὰς ἀποτυχίας, ἐρρίπιζεν ἔτι μᾶλλον τὰς εἰς τὴν Καρχηδόνα φατρίας. Ἡ δημοτικὴ φατρία, ἀνδραποδώδης ὅταν ἦναι ἀδύνατος, δεσποτικὴ ὅταν ὑπερισχύῃ, ἐξώρισε τεσσαράκοντα συγκλητικούς, οἵτινες κατέφυγον εἰς τόν Μασσανάσσην· ὁ δὲ ἔστειλε τοὺς υἱούς του εἰς τὴν Καρχηδόνα διὰ νὰ κατορθώσῃ τὴν κάθοδον τῶν ἐξορίστων.

Οἱ Ἄνακτες οὗτοι ἐφοβερίσθησαν ἀπὸ τὸν δῆμον. Ὁ Ἀμίλκας τοὺς ἐπεδίωξεν ἀρκετὰ μακρὰν τῆς πόλεως. Ὁ δὲ βασιλεὺς τῆς Νομαδίας, παροργισμένος διὰ τὴν ὕβριν ταύτην, ἐκήρυξε τὸν πόλεμον.

Οἱ δύο στρατοὶ συνεκρότησαν μάχην. Ὁ νέος Σκηπίων Αἰμίλιος, ταλεὶς ἀπὸ τὴν Ῥώμην εἰς τὴν αὐλὴν τῆς Νομαδίας, ὑπῆρξεν αὐτόπτης τῆς μάχης ταύτης. Εἶδε μὲ θαυμασμὸν τὸν Μασσανάσσην, ὀγδοηκοντούτη νὰ ἡνιοχῇ θυμοειθῆ ἵππον, νὰ δεικνύῃ τὴν ζέσιν νέου στρατιώτου, νὰ παρευρίσκηται παρευθὺς εἰς ὅλα τὰ μέρη, νὰ ὑποζηρίζῃ τοὺς κλονουμένους στρατιώτας του, ν' ἀναθαρσύνῃ τὰς

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

καταδαμασμένας γενναιότητας, καὶ νὰ κατορθώσῃ διὰ τῆς θερμουργοῦ ἀνδρίας του ἐντελεστάτην νίκην. Μετὰ τὸν θρίαμβον τοῦτον, ἐπρόταξε τὴν εἰρήνην καὶ ἠνάγκασε τοὺς ἐχθρούς του νὰ πληρώσωσι φόρον εἰς αὐτόν.

Ἀπὸ πεντήκοντα ὀκτὼ χιλιάδας Καρχηδονίων πολλὰ ὀλίγοι διέφυγον τὸ σίδηρον τῶν Νομάδων· φοβεραὶ τις πανώλη κατέφθειρε τὸ ἐπίλοιπον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Τρίτος Λιβυκὸς πόλεμος.

(Ἔτει ἀπὸ κτίσεως 3855. — πρὸ Χριστοῦ 149 — Ἀπὸ κτίσεως Καρχηδόνος 697. — Ἀπὸ κτίσεως Ῥώμης 599.)

Ἡ Καρχηδὼν, ἀνήσυχος διότι ἡ Ῥώμη ἐκηρύχθη ὑπὲρ τοῦ Μασσανάσσου, καὶ διότι ἐτὴν ἐπεπλήττεν, ὅτι παραβᾶσα τὰς συνθήκας, ἐπολέμησε χωρὶς τὴν ἄδειάν της, ἔξειλε πρέσβεις διὰ νὰ μάθῃ τοὺς σκοποὺς τῆς ὑψηλόφρονος κυρίας της.

Τότε ὁ Κάτων ἀνανεόνων τὰς σφοδρὰς δημηγορίας του εἰς τὴν σύγκλητον, ἐπανέλαβεν, ὅτι ἡ Καρχηδὼν εἶναι ὄχι μόνον κατεξαμμένη, ἀλλ' ὅτι εὗρεν ἐκεῖ ἰσχυρὸν πληθυσμόν, ἐμπόριον γόνιμον, πολυάριθμον καὶ θερμουργὸν νεολαίαν, θησαυροὺς μεγάλους, καὶ ἀμέτρητον πληθὺν ὅπλων. « Βλέπετε τοὺς καρποὺς τούτους, εἶπε, ῥίπτων σῦκα τῆς Ἀφρικῆς ἐν μέσῳ τῆς ὁμηγύρεως, ἴδατε μὲ θαυμασμὸν πόσον πρόσφατα, τρεῖς ἡμέραι εἶναι ἀφότου ἐκόπησαν ἀπὸ τὰ δένδρα. Τόσον εἶναι βραχὺ τὸ διάστημα, ὅπερ σᾶς διαχωρίζει ἀπὸ τὸν ἀσπονδον

Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

« ἐχθρούμας, μήπως αὐτὶ νὰ τὸν ἐξολοθρεύσητε, θέλετε « τὸν περιμένει νὰ ἔλθῃ πάλιν εἰς τὴν Ἰταλίαν νὰ κα« ταπυρθήσῃ τὰ πεδία σας, νὰ ἀφυραγωγήσῃ τὰς πό« λεις σας, νὰ καταφθείρῃ τὰ τάγματα καὶ νὰ ἐπαπει« λήσῃ τὰ τείχη σας. »

Γίλ: ματην Σκηπίων ὁ Νασικᾶς κατεπολέμησε μὲ προβλεπτικὴν φρόνησιν τὸν αὐθηρὸν καὶ σφοδρὸν τοῦτον ῥήτορα. Ἠφανετο τὴν ἀγαπὴν τῆς ὑπαρξεως τῆς Καρχηδόνος, διὰ τὰ καταξέλιψ τὸ αἷμα τῶν υἱῶν τοῦ ἄϊμου καὶ νὰ ἐπιβραδύνῃ ἡ πτῶσις τῆς Ρωμης.

Ἀλλ' ἡ Σύγκλητος, ὁμογνωμῶς μὲ τὸν Κάτωνα, ἐψήφισε τὸν πόλεμον, ἐπὶ προφάσει, ὅτι ἡ Καρχηδὼν εἶχε διαλύσει τὴν εἰρήνην, ἐπαγουσα περισσότερα πλοῖα παρ' ὅσα αἱ συνθῆκαι ἐπέτρεπον, ἐφεβρίσουσα τοὺς ἰδίους τοῦ Μασσανασσην, καὶ πολεμοῦσα συμμαχον ἡγεμονα, ὅστις εἶχεν εἰς τὴν αὐλὴν του πρεσβυν Ρωμαῖων.

Οἱ δὲ Καρχηδόνιοι, εἰς τὴν κρίσιμον ταύτην περίστασιν, συνέβη νὰ ἔχωσιν ὀλιγίστας δυναμεις καὶ δυστυχίας παμπόλλας, ἐξ αἰτίας ἀπροσδοκήτου τινὸς ἀπορίας. Ἡ τύχη ἤθελε πρώτα πόλις τῆς Ἀφρικῆς τοὺς ἐγκατέλειψε, προσκινήσασα εἰς τοὺς Ρωμαίους.

Ὁ Μανίλιος καὶ Μάρκιος Κηνσωρίνος, διορισθέντες Ὕπατοι, ἔλαβον πρόταξην ἀπὸ τὴν Σύγκλητον νὰ στρατεύσωσι μὲ ὑπὸ δύο ἑκοντα χιλιάδας· εἶχαν δὲ καὶ ἄλλην κρυφίαν πρόταξην, νὰ μὴ θέσωσι πέρας εἰς τὸν πόλεμον, εἰμὴ διὰ τῆς ὁλικῆς καταστροφῆς τῆς Καρχηδόνος.

Οἱ ἀπεσταλμένοι τῆς πόλεως ταύτης ἔφθασαν εἰς τὴν Ρώμην, καθ' ἣν στιγμὴν ὁ πόλεμος εἶχε κηρυχθῇ, καὶ καθυπέβαλον ταπεινῶς τὴν τύχην τῆς πατρίδος των εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆς συγκλήτου, ἠρώτησαν πρὸς τούτοις, ποῖας ἀποκρίσεις ἤθελον, καὶ ποίας θυσίας ἀπήτουν.

Ἡ Σύγκλητος, χωρὶς νὰ ἐξηγηθῇ σαφῶς, ἀπεκρίθη, ὅ-

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

εἰ πρέπει νὰ ζείλωσιν ὁμήρους τριακοσίους νέους ἐκ τῶν πρωτίστων οἰκογενειῶν, καὶ νὰ ὑπακούσωσιν εἰς ὅλας τὰς προσταγὰς τῶν Ῥωμαίων.

Μὲ ὅλην τὴν σκληρότητα τῆς ἀποκρίσεως ταύτης, ἡ Καρχηδὼν χωρὶς στρατὸν, χωρὶς συμμάχους, καὶ μὴ δυναμένη ν' ἀντιταθῇ οὔτε εἰς μίνας τὰς δυνάμεις τοῦ Μασσανάσσου, ἀπεφάσισε νὰ στείλῃ τοὺς ζητουμένους ὁμήρους, καὶ νὰ ὑποκύψῃ εἰς ὅλα.

Ἡ πόλις ἀντήχει ἀπὸ φωνὰς καὶ στεναγμούς. Αἱ δυστυχεῖς μητέρες ἀπέσπων τὰς τρίχας των θρηνοῦσαι (1). Συνώδευσαν τὰ τέκνα των μέχρι τοῦ λιμένος, ὅπου τὰ ἀποχωρίσθησαν μὲ πανύστατον καὶ οἰκτρότατον ἀποχαιρετισμόν. Οἱ ὁμηροι οὗτοι διαβιβασθέντες εἰς τὴν Σικελίαν, ἀπεστάλησαν εἰς τὴν Ῥώμην ὑπὸ τῶν Ὑπάτων, οἵτινες ἐτύγχανον ἐκεῖ· τοὺς δὲ ἀπεσταλμένους ἐπρόσταξαν νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν Ἰτύκην καὶ ἐκεῖ νὰ τοὺς περιμένωσι.

Μετ' οὐ πολὺ, διαβὰς ὁ Ῥωμαϊκὸς στρατὸς, ἀπέβη πλησίον τῆς πόλεως ταύτης. Εὐθέως οἱ Ὕπατοι ἐπρόσταξαν τοὺς Καρχηδονίους νὰ παραδώσωσιν ὅλα τὰ ὅπλα των. Εἰς μάτην οὗτοι παρέστησαν, ὅτι ἐκτίθενται διὰ τούτου εἰς τὴν ἐκδίκησιν τοῦ Ἀσδρούβα, ὅστις ἐστρατοπέδευε τότε πλησίον τῆς πόλεως, ἐπὶ κεφαλῆς εἴκοσι χιλιάδων φυγάδων. Οἱ Ὕπατοι ἀπαραίτητοι. Ἡ Καρχηδὼν λοιπὸν ἔπρεπε νὰ ὑπακούσῃ.

Καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας, ἔφθασεν εἰς τὴν Ἰτύκην μεγάλη σειρὰ ἁμαξῶν καταφορτισμένων ἀπὸ διακοσίας χιλιάδας πανοπλίας καὶ εἴκοσι χιλιάδας πολεμικὰς μηχανάς· προηγοῦντο δὲ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ βουλευταὶ, ἀπεσταλ-

(1) Ἐστι ἀπὸ κτίσεως ϡϐϛϐ. — ἀπὸ κτίσεως Ῥώμης δοϛ.

Δημόσιες Βιβλιοθήκες
Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

μένοι ἐπὶ σκοπῷ νὰ κινήσωσιν εἰς δίκτον τοὺς Ὑπάτους καὶ τὰ ἐπιναισεύωσι τὴν ἐπιείκειαν τῶν Ῥωμαίων.

Ὁ Κοσωρίνος τὰς ἐδέχθη μὲ ὑψηλὰν ὑπερηφίαν, καὶ τοὺς εἶπε· « Σᾶς ἐπαινῶ διὰ τὴν ταχείαν ὑπακοήν σας. Ἀλλ' ἡ Συγκλητος καὶ ὁ Ῥωμαϊκὸς δῆμος θέλουν νὰ καταγράφῃ ἡ Καρχηδὼν ἐγκαταλείψατε τὴν λοιπὸν, καὶ ὑπάγετε ὅπου θέλετε, ἐπὶ μόνῃ συνθήκῃ νὰ ἔχητε ὀγδοήκοντα σταδίων μακρὰν τῆς θαλάσσης.

Οἱ Καρχηδόνιοι ἔμειναν πρὸς ταῦτα, ὡσὰν ἀπόπληκτοι, ἀλλὰ μετ' ὀλίγας στιγμὰς, ἡ καταπληξις ἐξεφράγη εἰς ἀπονενοημένην μανίαν, αὐτὴ δὲ εἰς ἐπιπλήξεις καὶ εἰς βλασφημίας καὶ ἀράς φριχώδεις. Μετὰ τοῦτο, ἐπανῆλθον εἰς τὴν Καρχηδόνα καὶ ἀπήγγειλαν τὴν βάρβαρον τῶν Ὑπάτων πρόσταξιν. Ἡ ἀπελπισία διαιδομένη εἰς τὴν πόλιν μὲ ταχύτητα ἐμπιστεύματος, διήγειρε θρῆνον καὶ λύσσαν εἰς ὅλων τὰ ψυχάς. Ἄνδρες, γυναῖκες, γέροντες, παῖδες, ὅλοι ὥρμησαν τ' ἀπιθάνωσι καὶ τὰ ταφῶσιν ὑπὸ τὰ ἐρείπια τῆς πατρίδος των παρὰ νὰ τὴν ἐγκαταλείψωσιν.

Οἱ Ὑπατοι νομίσαντες, ὅτι οὐδὲν ἔχουν νὰ φοβηθῶσιν ἀπὸ ἄοπλον λαὸν, ἠμέλησαν νὰ ταχύνωσι τὴν πορείαν των. Οἱ δὲ Καρχηδόνιοι, ὑποκερδίζοντες ἐκ τῆς ἀργοπορίας ταύτης, ἐπεσκεύασαν τὰ ὁχυρώματά των, ἀνεκάλεσαν τοὺς φυγάδας, ὡπλισαν στρατιὰν τὸν ἀρχηγὸν ἐκείνων Ἀσδρούβαν καὶ ὁπλοποίουν νύκτα καὶ ἡμέραν.

Παρεμβὺς ἔναγος ἔχειεν ὁπλοποιὸς, πᾶσα οἰκία ἐργοστάσιον. Εἰς ἔλλειψιν σχοινίων, αἱ γυναῖκες κοπτουσαι τοὺς πλοκάμους των ἐχορήγουν ἀφθόνως. Ἐντὸς ὀλίγου ἡ γενναιότης ἐπεδιόρθωσεν ὅλας τὰς ζημίας, καὶ ἡ Καρχηδὼν ἀναγεννηθεῖσα ἐφάνη ὡς ἡ Ἀθηνᾶ ἐξελθοῦσα ἔνοπλος ἀπὸ τὸ κρανίον τοῦ Διός.

Οἱ Ῥωμαῖοι ἐνόμισαν ὅτι φθάνοντες δὲν θέλουν ἀπαν-

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

τήσει, εἰμὴ ὑποτεταγμένους δούλους· ἀλλὰ μὲ μεγάλον αὐτῶν θαυμασμὸν, εὗρον ἔθνος ἔνοπλον, καὶ ἀντίσασιν ἀπροσδόκητον. Εἰς μάτην, διὰ νὰ διορθώσωσι τὸ σφάλμα τῆς βραδύτητός των, διπλασίασον προσπαθήσεις καὶ προσβολάς. Ἐπροσβάλλοντο καὶ αὐτοὶ ἀπὸ τοὺς πολιορκουμένους, οἵτινες ἔκαμνον συχνὰς ἐξόδους, ἀπέκρουον τὰ τάγματά των, ἐνέμιζον τὰς τάφρους των, ἐξωλόθρευον τὰς σιτολόγους των καὶ ἐπυρπόλουν τὰς πολεμικὰς μηχανάς των.

Οἱ Ὕπατοι, τεταραγμένοι ἀπὸ τὴν πεισματώδη ταύτην ἄμυναν, δὲν ἔπραττον πλέον, εἰμὴ σφάλματα. Τὰ τεχνάσματά των κακῶς σχεδιασμένα ἀπετύγχανον, καὶ ἡ ἀνεπιδέξιος τόλμη των, πολλάκις τοὺς ἐξέθεσεν εἰς τὸν κίνδυνον ὁλοσχεροῦς ἥττας, ἀπὸ τὴν ὁποίαν τοὺς προεφύλαξε νέος τις μαχητὴς Σκηπέων ὁ Αἰμίλιος, ὅστις ἐστράτευε τότε ὑπ' αὐτοὺς ὡς δήμαρχος. Ἡ ἐγρήγορσις, ἡ ἀνδρία καὶ φρόνησίς του τὸν ἔκαμαν ν' ἀποκτήσῃ ἔκτοτε λαμπρὰν δόξαν.

Πρὸς τούτοις, συμβὰς καὶ ὁ θάνατος τοῦ Μασσανάσση, ἀφαίρεσε τῶν Ῥωμαίων ἕνα ἐπωφελῆ καὶ ἰσχυρὸν σύμμαχον (1). Τέλος ἡ γενναία ἀπελπισία τῶν Καρχηδονίων ὑπερίσχυσε κατὰ τοῦ ἀριθμοῦ καὶ τῆς δυνάμεως τῶν ἐχθρῶν, ὥστε ὅλαι αἱ προσπαθήσεις των ὑπῆρξαν ἀτελεσφόρητοι.

Ὄχι ὀλιγώτερον καὶ τὸ ἑπόμενον ἔτος, οἱ νέοι Ὕπατοι ἐδοκίμασαν τὴν αὐτὴν τύχην. Οἱ Καρχηδόνιοι τοὺς ἐνίκησαν πολλάκις, ἤλεγξαν τὰ στρατεύματά των, καὶ ἐζήτησαν βοήθειαν ἀπὸ τὸν βασιλέα τῆς Μακεδονίας.

---

(1) Ἔτει ἀπὸ κτίσεως 3857 — ἀπὸ κτίσεως Ῥώμης 601.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

Ἐπομένως ἡ ἀνησυχία διεσπάρη εἰς τὴν Ῥώμην. Τότε ἔτυχε καὶ ὁ νέος Σκηπίων νὰ διοργανίζῃ ἀγορανομίαν(2), ἣ φήμη του προηγεῖτο. Φανεὶς δὲ εἰς τὰς ἀρχαιρεσίας, ἐπρομνήστευε τὰς ψήφους τοῦ δήμου κατὰ τὸ ἔθος· ἐκεῖ ὁ δῆμος, τεθαμβημένος διὰ τὴν πρὸς τὸν μέγαν Σκηπίωνα παρομοίωσίν του, λησμονεῖ τοὺς νόμους ὑπὲρ αὐτοῦ, τὸν ἐκλέγει Ὕπατον παρ' ἡλικίαν, καὶ τὸν διορίζει νὰ στρατεύσῃ ἐπὶ τὴν Ἀφρικήν.

Ἡ ἀρξίς του ἔσωσε τὸν Μαγκίνον, ὅτις περικυκλωθεὶς ἀπὸ τοὺς Καρχηδονίους, ἐκινδύνευε πανστρατιᾷ νὰ κατακοπῇ.

Ὁ Σκηπίων δὲν ηὗρεν εἰς τὸν στρατὸν οὔτε τάξιν, οὔτε στρατιωτικὴν ἄσκησιν. Κατ' ἀρχὰς λοιπὸν ἐνησχολήθη νὰ ἐμπνεύσῃ τὰς καταχρήσεις, νὰ ἐπιδιορθώσῃ τὰς ζημίας, νὰ συστήσῃ ἀποθήκας, καὶ νὰ διατάξῃ αὐστηρῶς τὴν στρατιωτικὴν εὐταξίαν. Ἔπειτα ἐπληοίασεν εἰς τὴν Καρχηδόνα, καὶ κατοπτεύσας μέρος τῆς πόλεως, καλούμενον Μέγαρα, ὀλιγώτερον ὠχυρωμένον παρὰ τὰ ἄλλα, ὑπερβὰς τὴν νύκτα διὰ κλιμάκων, εἰσέπεσεν εἰς τὴν πόλιν. Κύριος δὲ τοῦ Ἰσθμοῦ, ἐπυρπόλησε τὸ στρατόπεδον τῶν ἐχθρῶν, ὅπερ ἀπέκλεισε διὰ χαρακώματος.

Ἡ πεῖνα ἦτον μεγάλη εἰς τὴν Καρχηδόνα, περιέμενεν ὅμως ζωοτροφίας ἐκ θαλάσσης. Ὁ δὲ Σκηπίων, μιμούμενος τὴν τόλμην καὶ ἀραστηριότητα τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἤγειρε πρόχωμα διὰ ν' ἀποκλείσῃ τὸν λιμένα. Ἀλλ' οἱ Καρχηδόνιοι, ὡσαύτως ἀκάματοι εἰς τὰς ἐργασίας των, ἤνοιξαν ἄλλην τινὰ ἔξοδον διὰ τῆς ὁποίας ἐξέπλευσεν ὁ στόλος των.

Ἔκτοτε συνεχροτήθη μεγάλη ναυμαχία, καθ' ἣν οἱ Ῥωμαῖ-

(1) Ἔτει ἀπὸ κτίσεως 5857. — Ἀπὸ κτίσεως Ῥώμης 602.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

οι μετὰ καρτερὰν ναυμαχίαν, ὑπερισχύσαντες ἐξωλόθρευσαν, ἐκυρίευσαν ἢ κατεσκόρπισαν τὰ ἐχθρικὰ πλοῖα.

Μετὰ τοῦτο ὁ Σκηπίων, ἐν μέσῳ τοῦ χειμῶνος, εἰδοποιηθεὶς ὅτι ἡ Καρχηδὼν εἰσώκλεισεν εἰς τὴν πόλιν καλουμένην Νεφέρην, ἰσχυρὸν στρατὸν εἰς τὸν ὁποῖον ἀπέβλεπον ὅλαι αἱ ἐλπίδες της, ἐστρατεύσε κατ' αὐτῆς, κατεπολέμησεν ὁλοκλήρως τοὺς Λίβυας, φονεύσας ἑξδομήκοντα χιλιάδας, καὶ ἐκυρίευσε τὸ φρούριον.

Τὸ ἑπόμενον καλοκαίριον, περιζείλας τὴν πολιορκίαν τῆς Καρχηδόνος, ἐπροσβάλεν αὐτὴν πανταχόθεν, ἐκυρίευσεν ἕνα λιμένα καλούμενον Κώθωνα, καὶ ὑπερβὰς τὰ τείχη, εἰσεχώρησε μέχρι τῆς μεγάλης ἀγορᾶς, ἔνθεν ἀνέβαινον εἰς τὴν Ἀκρόπολιν διὰ τριῶν μεγάλων ἀγυιῶν. (1)

Ὁ ἔπακρος κίνδυνος τῶν πολιορκουμένων ἐδιπλασίαζε τὴν μανίαν των, καὶ ἡ ἀπελπισία των ἠύξανε τὴν γενναιότητά των· ὡς μόνα προπύργια ὑπελείποντο αἱ ἀσπίδες των. Καθ' ἕκαστον βῆμα, οἱ Ῥωμαῖοι ἀπήντων νέας μάχας. Ἑκάστη οἰκία ἀπῄτει ἰδαιτέραν πολιορκίαν. Αἱ ἀγυιαὶ ἦσαν πλήρεις πτωμάτων καὶ πληγωμένων, τοὺς ὁποίους ἔρριπτον μὲ ἅρπαγας εἰς τάφρους. Ἐμάχοντο μὲ τὸ αὐτὸ πεῖσμα ἐξ ἡμέρας καὶ ἐξ νυκτας, χωρὶς ν' ἀναπαυθῶσιν οὔτε μίαν στιγμήν. Τέλος, τὴν ἑβδόμην ἡμέραν, ἡ φρουρὰ τῆς ἀκροπόλεως διεπραγματεύθη, καὶ ἐπρόσβαλε τὰ τὴν κενώσῃ ἐπὶ συμφωνίᾳ νὰ τοὺς ἀφήσωσι τὴν ζωήν.

Ὁ Σκηπίων ἐδέχθη τὸ πρόβλημα τοῦτο, ἐξαιρῶν μονον ἐκ τῆς συμφωνίας τοὺς αὐτομόλους. Πεντήκοντα χιλιάδες ἐξελθόντες ἀπὸ τὴν ἀκρόπολιν ἀφοπλισμένοι μετηνέχθησαν εἰς τὴν πεδιάδα. Ἐννεακόσιοι δὲ αὐτόμολοι,

(1) Ἔτει ἀπὸ κτίσεως 3259. — ἀπὸ κτίσεως Ῥώμης 603.

Δημόσια Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ἔχοντες ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Ἀσδρούβαν, τὴν σύζυγον καὶ τὰ τέκνα του, περιεχαρακώθησαν εἰς τὸν ναὸν τῦ Ἀσκληπιοῦ κείμενον ἐφ ἑνὸς κρημνοῦ, ὅπου ἀνέβαινον δι ἑξήκοντα βαθμίδων. Ὅλοι ἦσαν ἀποφασισμένοι ν' ἀποθάνωσι παρὰ νὰ παραδοθῶσι. Μόνος ὁ Ἀσδρούβας ἀπολέσας ἐξαίφνης τὴν ἀρχαίαν αὐτοῦ γενναιότητα, καὶ πάρασυρόμενος ἀπὸ τὴν ἀγενῆ ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ σώσῃ τὴν ζωήν του, κατέβη κρατῶν εἰς τὰς χείρας του κλάδον ἐλαίας καὶ ἔπεσε προ ποδῶν τοῦ Σκηπίωνος. Οἱ αὐτόμολοι, μανιώδεις, τὸν κατηράσθησαν καὶ ἔβαλον πῦρ εἰς τὸν ναόν.

Τότε ἡ σύζυγος τοῦ Ἀσδρούβα, καθεζομένη μετὰ τῶν τέκνων της παρὰ τὴν ἄκραν τοῦ κρημνοῦ, εἶπεν εἰς ἐπήκοον τῦ Σκηπίωνος. « Ἐν καταρῶμαι σὲ παντελῶς, Ῥωμαῖε, σὺ μεταχειρίζεσαι τὰ δικαιώματα τῦ πολέμου, ἀλλ' εἴθε ἐκ συμφώνου μὲ τοὺς θεοὺς τῆς Καρχηδόνος, νὰ τιμωρήσῃς καθὼς ἀρμόζει, τὸν ἄπιστον τοῦτον, ὅστις προδίδει τὴν οἰκογένειάν του καὶ τὴν πατρίδα του. Ἔπειτα γραφεῖσα πρὸς τὸν Ἀσδρούβαν, Προδότα, εἶπεν, ἡμεῖς θέλομεν γείνει ὁλοκαύτωμα τοῦ πυρὸς τούτου, σὺ δὲ, ἄνανδρε μαχητὰ, κόμησον τὸν θριάμβου τοῦ νικητῦ καὶ λάβε ἔπειτα τὴν ἀνήκουσαν εἰς τὴν ἀνανδρίαν σου ποινήν. » Μετὰ τοὺς λόγους τούτους, φονεύει τὰ τέκνα της, τὰ ῥίπτει εἰς τὰς φλόγας καὶ ἐπιπίπτει καὶ αὐτὴ. Ὅλοι οἱ αὐτόμολοι τὴν ἐμιμήθησαν.

Ὁ ἀγέρωχος Σκηπίων, βλέπων τὴν καταστροφὴν τόσου ἰσχυρᾶς καὶ μεγαλωνύμου πόλεως, δὲν ἐδυνήθη νὰ μὴ χύσῃ δάκρυα, καὶ προβλέπων ἴσως τὴν μέλλουσαν τύχην τῆς Ῥώμης ἐξεφώνησεν οἰκτρῶς τοὺς δύο τούτους στίχους τοῦ Ὁμήρου·

Ἔσσεται ἦμαρ, ὅταν ποτ' ὀλώλῃ Ἴλιος ἱρὴ,

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

καὶ *Πρίαμος καὶ λαὸς ἐϋμελίω Πριάμοιο* (1)

Ἡ διαρπαγὴ τῆς Καρχηδόνος διήρκεσε πολλὰς ἡμέρας. Οἱ θησαυροὶ τῶν ναῶν κατεχωρίσθησαν ἀνὰ μέρος(2). Οἱ κάτοικοι τῆς Σικελίας ἔλαβαν προσαγὴν νὰ ἔλθωσι νὰ ἐπαναλάβωσιν τὰς εἰκόνας καὶ τὰ ἀγάλματα των. Ἀπέδωκαν εἰς τὸν Ἀκράγαντα τὸν περίφημον χάλκινον ταῦρον τὸ Φαλάριδος. Ἀφ' δέκα ἐπίτροποι κατηβάφισαν ὅλα τὰ κτίρια τῆς πόλεως, ἡ Ῥώμη ἐξέδωκεν ἐγκύκλιον προσταγὴν νὰ μὴ κατοικήσῃ κανεὶς ποτὲ εἰς τὸ ἔδαφος τῆς Καρχηδόνος, ἀπαγορεύσασα καὶ συνοδεύσασα τὴν ἀπαγόρευσιν μὲ φρικώδεις ἀράς. Ἡ Τύχη ἔλαβε τὴν ἄδειαν νὰ ἐξουσιάζῃ ὅλην τὴν μεταξὺ Καρχηδόνος καὶ Ἵππωνος χώραν. Τὸ δὲ ἐπίλοιπον τοῦ τόπου ἔγεινε Ῥωμαϊκὴ ἐπαρχία ὑπὸ τὴν διοίκησιν ἑνὸς πραίτωρος.

Τριάκοντα ἔτη ὕστερον εἰς τῶν Γράκχων, διὰ ν' ἀρέσῃ εἰς τὸν δῆμον, ἀνέκτισε τὴν Καρχηδόνα καὶ ἀποίκισεν ἐκεῖ ἓξ χιλιάδας Ῥωμαίους. Παρατηρητέον ὅτι αὕτη ἦτον ἡ πρώτη Ῥωμαϊκὴ ἀποικία ἔξω τῆς Ἰταλίας.

Ὁ Μάριος ὑπῆγε νὰ παρηγορηθῇ διὰ τὰς συμφορὰς του ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τῆς μεγάλης ταύτης πόλεως Ὁ Ἀππιανὸς ἀναφέρει, ὅτι ὁ Καῖσαρ ἀνέδωκεν εἰς τὴν Καρχηδόνα καὶ εἰς τὴν Κόρινθον τὴν ἀρχαίαν αὐτῶν λάμψιν. Ἐπὶ αὐτοκρατόρων, ἡ Καρχηδὼν ἐθεωρεῖτο ὡς κα-

---

(1) Ἔτει ἀπὸ κτίσεως 3859 — πρὸ Χριστοῦ 154.— ἀπὸ κτίσεως Καρχηδόνος 701. — ἀπὸ κτίσεως Ῥώμης 603

(2) Θέλει ἔλθει ἡ ἡμέρα. καθ' ἣν ἡ Ἱεράπολις τῆς Τρωάδος καὶ ὁ ἀνδρεῖος Ἕκτορος καὶ ὁ λαὸς τοῦ Ἰλίου χαθῇ·

Σ. τοῦ Μ.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

Φέδρα τῆς Ἀφρικῆς. Εἰς τὸν ἕβδομον αἰῶνα ὑπῆρχεν ἀκόμη· ἀλλ' οἱ Σαρακηνοὶ ἐξωλόθρευσαν τοὺς κατοίκους της καὶ ἔσβυσαν τὰ ἴχνη της.

ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΚΑΡΧΗΔΟΝΟΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΤΕΤΑΡΤΟΥ ΤΟΜΟΥ.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ ΤΟΥ ΤΕΤΑΡΤΟΥ ΤΟΜΟΥ.

Περιγραφὴ τῆς Σικελίας· πρῶτοι αὐτῆς κάτοικοι. Μυθικοὶ αὐτῆς χρόνοι· Ἵδρυσις τῶν Ἑλληνικῶν ἀποικιῶν. Σελ. 1

Γέλων, Βασιλεὺς τῶν Συρακουσῶν. 4

Ἱέρων καὶ Θρασύβουλος. 10

Διονύσιος ὁ τύραννος. 14

Διονύσιος ὁ Νεώτερος. 33

Χρόνοι τῆς Ἐλευθερίας, τυραννία, Σωσίστρατος, Ἀγαθοκλῆς, Ἱέρων — Πολιορκία τῶν Συρακουσῶν παρὰ τῦ Μαρκέλλου· Ἡ Σικελία ἀπογίνεται Ῥωμαϊκὴ Ἐπαρχία. 51

Οἴκισις τῆς Καρχηδόνος. Πρῶται αὐτῆς κατακτήσεις. Ὅρια, Θρησκεία, καὶ Νόμοι. 70

Πόλεμοι τῶν Καρχηδονίων κατὰ τῆς Σικελίας. 80

Πρῶτος Λιβυκὸς πόλεμος, ὅστις διήρκεσεν εἴκοσι τέσσαρα ἔτη. 91

Δεύτερος Λιβυκὸς πόλεμος. 102

Ἔξορία τοῦ Ἀννίβα, πόλεμος τοῦ Ἀντιόχυ, θάνατος τῦ Ἀννίβα — Τρίτος Λιβυ-

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

κὸς πόλεμος, Καταστροφὴ τῆς Καρχηδόνος. Ἡ Ἀφρικὴ ἀπογίνεται Ῥωμαϊκὴ Ἐπαρχία. 135
Τρίτος Λιβυκὸς πόλεμος. 143

ΖΩΣΙΜΑΙΑ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΝ ΗΠΕΙΡΩ

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ

Τόμος 1ος.

Σελ. 3. ἀρ. 9. α. ε. Μολωσσοὶ — Μολοσσοί.
— 5. — 9. — Ἐλευσὶν — Ἐλευσίς.
— — — 15. — Κυθερων — Κυθαιρών.
(παρομοίως διὰ τὸ ἑξῆς.)
— — — 18. — Γομφίαν — Γομφούς.
— — — 14. α. π. Φάρσαλα — Φάρσαλον.
— 9. — 16. α. ε. καὶ — περὶ.
— 14. — 4. — Μήνως — Μίνως.
— 15. — 4. — μετεφόρμωσεν — μετεμόρφωσεν.
— 17. — 3. α. κ. Ἀμφιτρύονος — Ἀμφιτρύωνος.
— 18. — 3. α. ε. Λιβίας — Λιβύης.
(παρομοίως καὶ διὰ τὸ ἑξῆς.)
— 19. — 9. α. ε. Οἰλεὺς — Ὀϊλεύς.
— 20. — 11. — Ἕλληνος — Ἕλλην.
— — — 3. α. κ. Πληισθένης — Πλεισθένης.
— 21. — 6. α. ε. Τισαμένης καὶ Πένθιλος —
Τισαμενὸς καὶ Πένθυλος.
— — — 12. α. ε. Κέκροψ — Κέκροψ.
(παρομοίως καὶ διὰ τὸ ἑξῆς.)
— 23. — 7. α. ε. Ἀμφικτύωνα — Ἀμφικτύονα.
Ἕλλενον — Ἕλληνα.
(ὡσαύτως καὶ ἀρ. 13. α. ε.
— 26. — 9. α. ε. Σκύρωνα — Σκίρωνα.
— — — 15. α. κ. Ἀλκίδου — Ἀλκείδου.
— 31. — 9. — ὑπέσειρεν — ὑπέσυρεν.
— 33. — 8. α. ε. Ἀμφίωνα — Ἀμφίονα
(παρομοίως καὶ κάτω.)
— 35. — 5. α. κ. Ἀντίγονοι — Ἐπίγονοι.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

Σελ. 36 ἀρ. 9. α. ε. Βελερέφοντης — Βελλεροφόντης
(παρομοίως καὶ κάτω.)
— — — 10. — Τέρσανδρος — Τέρπανδρος.
— 38 — 14. — Λέλαξ — Λέλεξ.
— — — 4. α. χ. Κλυτεμνήςρα — Κλυταιμνήςρα.
(παρομοίως διὰ τὸ ἑξῆς.)
— 40 — 13. — Ἴλλιον — Ἴλιον.
— 48 — 1. α. ε. πρυδόκητον — προδόκητον.
— 55 — 8. α. χ. Τισαμένης — Τισαμενός.
— 56 ἀρ. 14. α. χ. ἀτίζηλοι — ἀντίζηλοι
— 57 — 3. α. ε. Ἁλικαρνασὸν — Ἁλικαρνασσόν.
— — — — — Κνύδον — Κνίδον
— — — 9. — Εἴλου — Εἵλου.
— — — 14. — Εἰ — Εἵ.
— 74 — 2. — τὰ — τὸν.
— 79 — 5. α. χ. σὺσε — Μύλων καὶ.
— 82 — 14. — λαχνοῦ — λαχμοῦ.
— 87 — 8. — Σικυόνυς — Σικυῶνος.
— 88 — 7. α. ε. ἐκφρόνους — ἔκφρονας.
— 89 — 14. — Ἐγεςράτου — Ἡγεςράτου.
— — — 15. α. χ. Δυκούγου — Λυκούργου.
— 98 — 8. α. ε. Πειθί — Πυθί.
— 101 — 11. — Τέγαια — Τέγεα.
— — — 12. — τινεία — τίνεια.
— 113 — 5. — πεδιὰς — παιδιὰς.
— 114 — 10. α. ε. Εὐδυμίωνος — Ἐνδυμίωνος.
— 121 — 13. — Χύλων — Χοίλων.
— 127 — 3. α. ε. τὰ — τὴν
— 138 — 5. α. χ. Κυνέγειρος — Κυναίγειρος
— 156 — 7. α. ε. προζωάρχεια — προσζωάρχεια.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

Τόμος 2ος.

Σελ.	17.	ἀρ. 15.	α. κ. Μέμφεως	— Μέμφιδος.
—	25.	— 5.	— συναρτίων	— συναρτιῶν.
—	28.	— 8.	— χρησίμους	— κρισίμους.
—	29.	— 4.	α. ε. δίκαν	— δίκκαν.
—	—	— 2.	α. κ. παρέφαινεν	— περέσαινεν.
—	33.	— 1.	α. ε. συλλογράφων	— σιλλογράφων.
—	41.	— 13.	— ἄνραν	— ἄκραν.
—	43.	— 13.	— τόρθησαν	— πόρθησαν.
—	44.	— 13.	— Μυσσαίας	— Νισσαίας.
—	52.	— 12.	— 16.	— 61.
—	61.	— 9.	α. κ. Ἐγιςαῖοι	— Ἐγεσαῖοι. (παρομοίως διὰ τὸ ἑξῆς.)
—	73.	— 15.	α. ε. Γύλ	— Γύ.
—	108.	— 4.	— Κεῦθον	— Σεύθην.
—	115.	— 10.	— ας	— ας,
—	152.	— 3.	— Συκυῶνα	— Σικυῶνα.
—	153.	— 3.	— Περδίκας	— Περδίκκας
—	163.	— 15.	α. κ. Λιβύος	— Λιβύης.

Τόμος 3ος.

—	3.	— 11	α. ε. Ἰλλυρίους	— Ἰλλυριοὺς. (παρομοίως διὰ τὸ ἑξῆς.)
—	11.	— 2.	— Ἑρόζρα	— Ἔρόζρα
—	24.	— 13.	— ἦσθε	— εἶσθε.
—	—	— 16.	— παρομοίως.	
—	53.	— 2.	— Ἁλικαρνασσὸν	— Ἁλικαρνασσόν.
—	57.	— 4.	— Σιδόνα	— Σιδῶνα.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

Σελ.	74.	ἀρ.	15. — ἠνεφγμένοι	— ἀνεφγμένοι.
—	83.	—	5. α. ε. Κορύνη	— Κόρινα.
—	96.	—	7. — Ἀπελλῆς	— Ἀπελλὴς.
—	124.	—	8. α. κ. Σαυνετῶν	— Σαυνιτῶν.
—	129	—	1. α. ε. Παγγονὶ	— Παννονί.

Τόμος 4ος.

—	4.	—	9. α. ε. τὰ	— τὸν.
—	6.	—	17. — τῆς	— τοῦ.
—	27.	—	1. — Ἀρετὴ	— ἀρετὴ.
—	67.	—	12. — ἐγράδυνε	— ἐβράδυνε.
—	75.	—	3. καὶ 2 α. κ.	— Suflettes Suffêtes.
—	76.	—	14. — α. ε. γεραρτέρων	— γεραιτέρων.
—	78.	—	13. — α. κ. Βαλιάραι	— Βαλεαρεῖς.
—	81.	—	15. — α. ε. Πάγορμον	— Πάνορμον.
—	94.	—	6. — — Rostral	— Rostra.
—	95.	—	12. α. ε. Ἔνομον	— Ἔκνομον.
—	100.	—	13. — Λυτάτιον	— Λουτάτιον. (παρομοίως καὶ διὰ τὸ ἑξῆς.)
—	107.	—	3. α. ε. Ἰσπανίας	— Ἰσπανίας. (παρομοίως διὰ τὸ ἑξῆς.)
—	116.	—	1. α. κ. Ἀπουλίας	— Ἀπουλίας.
—	119.	—	8 — συγκειμένη ἑκάση	— συγκειμένης ἑκάσης.
—	123.	—	5. — Τάραντα	— Τάρας.
—	135.	—	1. α. κ. ἐπιβραδύνωι	— ἐπιβραδύνωσι.
—	—	—	— — παρὰ ταῦ	— παρὰ τῶν.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική
Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική
Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

"Ζωσιμαία" Δημόσια Κεντρική
Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
"Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων"